GRAFİK KANON 3

DÜNYANIN EN ÖNEMLİ EDEBİYAT ESERLERİNİN ÇİZGİLERLE BULUŞMASI

KARANLIĞIN YÜREĞİ'nden HEMINGWAY ve TÜKENMEYEN NÜKTE'ye

RUSS KICK
editörlüğünde

ROBERT CRUMB
DAME DARCY
TED RALL
PETER KUPER
MOLLY CRABAPPLE
R. SIKORYAK
JOHN PORCELLINO
MILTON KNIGHT
TARA SEIBEL
ve diğer 70 sanatçı

Çizgi roman severlerin dünyanın önemli illüstratörlerinin işlerini bir arada bulacağı, edebiyat severlerin ise klasik metinlerin çizgilerle buluşmasından mest olacağı ve belki de şimdiye dek fazla haşır neşir olmadıkları çizgi romanlara ilgilerinin artacağı bu yaratımın 3. Cilt'i bizi dünya edebiyatının 20. yüzyılda kaleme alınmış çığır açan örnekleriyle görsel bir yolculuğa çıkarıyor. Yalnızca aşina olduğumuz değil, belki de ismini ilk kez duyduğumuz eserlerin çizgilerle dansı insana bambaşka bir bakış açısı sunuyor.

"Modern dünyanın en gözü pek grafik sanatçıları klasik edebiyat eserlerinin özünü başarıyla yakalıyor."
Kirkus Reviews

"Üç ciltlik bu antoloji çizgi roman koleksiyonları arasında sağlam bir yer kazanacağa benziyor."
Library Journal

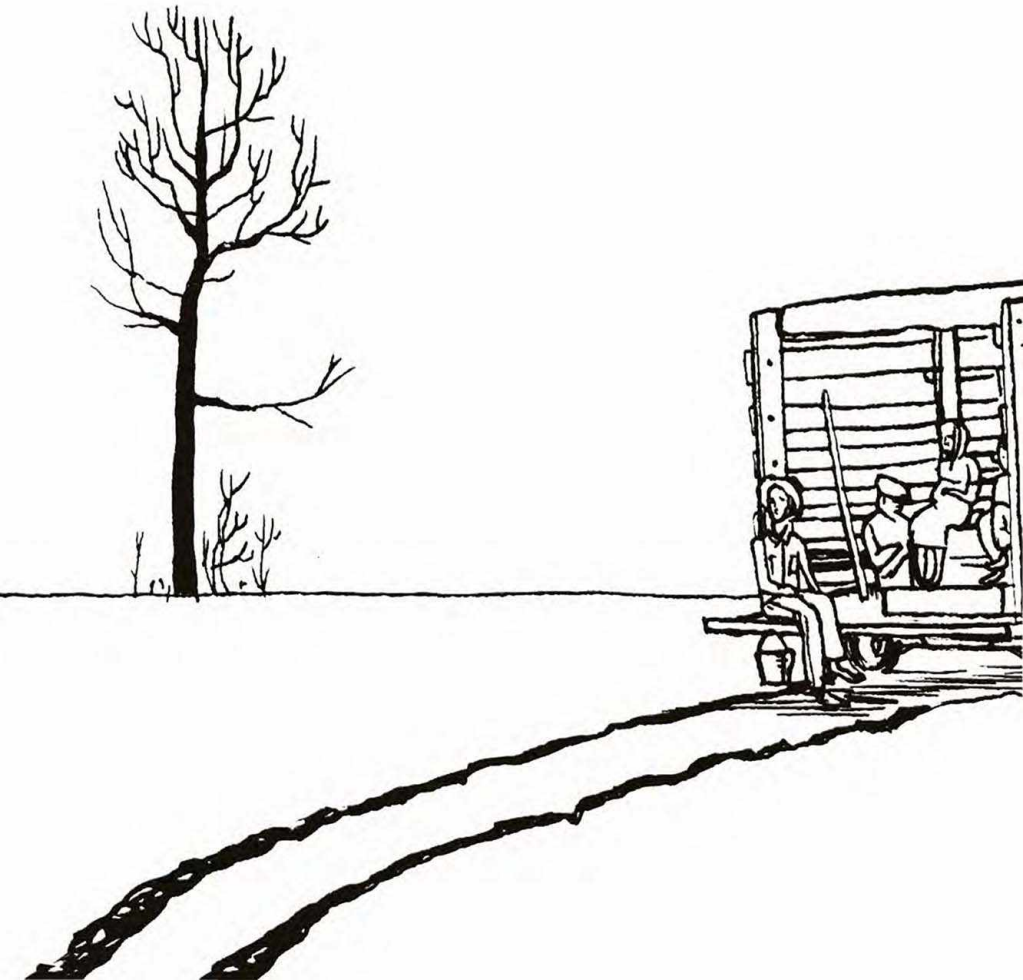

GRAFİK KANON

DÜNYANIN EN ÖNEMLİ 3 EDEBİYAT ESERLERİNİN ÇİZGİLERLE BULUŞMASI

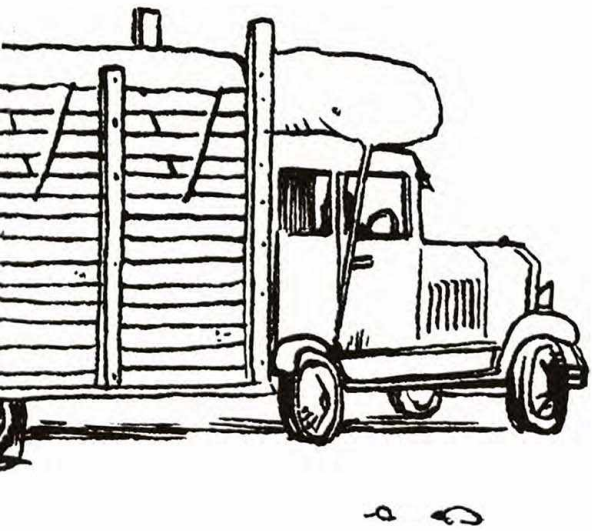

KARANLIĞIN YÜREĞİ'nden
HEMINGWAY ve
TÜKENMEYEN NÜKTE'ye

RUSS KICK
editörlüğünde

kolektif kitap

Kolektif Kitap – 30
Grafik Kanon 3. Cilt: Karanlığın Yüreği'nden
Hemingway ve *Tükenmeyen Nükte*'ye
Özgün Adı: *The Graphic Canon, Vol. 3: From Heart of Darkness* to
Hemingway to *Infinite Jest*

© Russ Kick, 2013
© Türkçesi: Özlem Yüksel, Nurcan Başer, Elif Ersavcı, Bilge Ceren Şekerciler, Selin Siral, Serpil Işıldar, Akın Terzi, Sinan Okan, Güçsal Pusar, Murat Özbank, Şahan Nuhoğlu, 2013
© Kolektif Kitap, 2013
Diğer haklar için bkz. s. 553

ISBN: 978-605-5029-01-2

Yayına Hazırlayan: Evrim Öncül
Kitap tasarımı: Pollen/Stewart Cauley, New York
Uyarlama: Kolektif Tasarım
1. Baskı, Ekim 2013, İstanbul

Baskı ve Cilt: Kayhan Matbaacılık
Güven Sanayi Sitesi C Blok No: 244
Topkapı, İstanbul - 0212 612 31 85
Sertifika No: 12156

Kolektif Kitap Bilişim ve Tasarım Ltd. Şti.
Caferağa Mah. Ressam Şeref Akdik Sok.
No: 10 Kadıköy, İstanbul
www.kolektifkitap.com | info@kolektifkitap.com
T: 0216 337 05 18 | F: 0216 337 03 18

Bu kitabın hakları Seven Stories Press ve Anatolialit Telif Hakları Ajansı aracılığı ile alınmıştır. Yayıncının izni olmaksızın elektronik ya da mekanik herhangi bir yolla çoğaltılamaz ve iletilemez.
Bu eser ilk olarak 2013 yılında Seven Stories Press
(New York, N.Y., U.S.A.) tarafından yayınlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

Teşekkür

Giriş x

KARANLIĞIN YÜREĞİ
Joseph Conrad
RESİMLEYEN Matt Kish

UYANIŞ 1
Kate Chopin
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Rebecca Migdal

RÜYALARIN YORUMU 2
Sigmund Freud
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Tara Seibel

MUHTEŞEM OZ BÜYÜCÜSÜ 3
L. Frank Baum
FOTO-DİORAMA Graham Rawle

"YENİ HIZLANDIRICI" 4
H. G. Wells
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Cole Johnson

"REGINALD" 5
Saki
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Sonia Leong

ANA 6
Maksim Gorki
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Stephanie McMillan

"EĞER" 7
Rudyard Kipling
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Frank Hansen

JOHN BARLEYCORN 8
Jack London
RESİMLEYEN / UYARLAYAN John Pierard

"ARABY" (*DUBLİNLİLER*'DEN) 8
James Joyce
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Annie Mok

DÖNÜŞÜM 10
Franz Kafka
RESİMLEYEN / UYARLAYAN R. Sikoryak

DIŞA YOLCULUK 11
Virginia Woolf
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Caroline Picard

"J. ALFRED PRUFROCK'UN AŞK ŞARKISI" 122
T. S. Eliot
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Anthony Ventura

"TIRPANCILAR" 127
D. H. Lawrence
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Bishakh Som

"DENİZ ZAMBAĞI" 134
H. D.
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Bishakh Som

"RENK MESELESİ" 138
Ernest Hemingway
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Dan Duncan

DELİ 145
Halil Cibran
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Matt Wiegle

"ELLER" (*WINESBURG, OHIO*'DAN) 151
Sherwood Anderson
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Ted Rall

KEMİKLERİN HAYALİ 160
W. B. Yeats
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Lauren Weinstein

CANİKO 163
Colette
RESİMLEYEN Molly Crabapple

MASUMİYET ÇAĞI 166
Edith Wharton
RESİMLEYEN / UYARLAYAN C. Frakes

"DULCE ET DECORUM EST" 173
Wilfred Owen
UYARLAYAN Jason Cobley
RESİMLEYEN John Blake
RENKLENDİREN Michael Reid

"İKİNCİ GELİŞ" 181
W. B. Yeats
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Anthony Ventura

"TÖVBEKAR" ve "ORMANIN KIYISINDA ŞARKI SÖYLEYEN KADIN" 184
Edna St. Vincent Millay
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Joy Kolitsky

"TOPAÇ" ve "VAZGEÇ!" 196
Franz Kafka
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Peter Kuper

"NEHİRLERDEN BAHSEDİYOR ZENCİ" 20
Langston Hughes
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Jenny Tondera

"YAĞMUR" 2
W. Somerset Maugham
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Lance Tooks

ULYSSES 22
James Joyce
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Robert Berry ve Josh Levitas

ULYSSES 24
James Joyce
RESİMLEYEN / UYARLAYAN David Lasky

"YILDA 1000 DOLARA PARİS'TE YAŞAMAK" 25
Ernest Hemingway
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Steve Rolston

"DONDURMA İMPARATORU" 25
Wallace Stevens
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Anthony Ventura

"TEPE" 26
William Faulkner
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Kate Glasheen

SIDDHARTHA 27
Hermann Hesse
RESİMLEYEN / UYARLAYAN J. Ben Moss

"ÇORAK ÜLKE" 2
T. S. Eliot
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Chandra Free

MUHTEŞEM GATSBY 28
F. Scott Fitzgerald
RESİMLEYEN Tara Seibel

BOZKIRKURDU 29
Hermann Hesse
RESİMLEYEN John Pierard

LADY CHATTERLEY'NİN SEVGİLİSİ 3
D. H. Lawrence
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Lisa Brown

SES VE ÖFKE 3
William Faulkner
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Robert Goodin

GENÇ BİR ŞAİRE MEKTUPLAR 308
Rainer Maria Rilke
TASARIM James Uhler

MALTA ŞAHİNİ 321
Dashiell Hammett
RESİMLEYEN / UYARLAYAN T. Edward Bak

CESUR YENİ DÜNYA 325
Aldous Huxley
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Carly Schmitt

POKER! 327
Zora Neale Hurston
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Milton Knight

KARA GEYİK ANLATIYOR 336
Kara Geyik ve John G. Neihardt
RESİMLEYEN Molly Kiely

"GARİP MEYVE" (namıdiğer "ACI MEYVE") 340
Lewis Allan
RESİMLEYEN / UYARLAYAN John Linton Roberson

BULANTI 344
Jean-Paul Sartre
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Robert Crumb

GAZAP ÜZÜMLERİ 355
John Steinbeck
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Liesbeth De Stercke

ÜÇ ÖYKÜ 363
Jorge Luis Borges
RESİMLEYEN Kathryn Siveyer

YABANCI 367
Albert Camus
UYARLAYAN Juan Carlos Kreimer
RESİMLEYEN Julián Aron

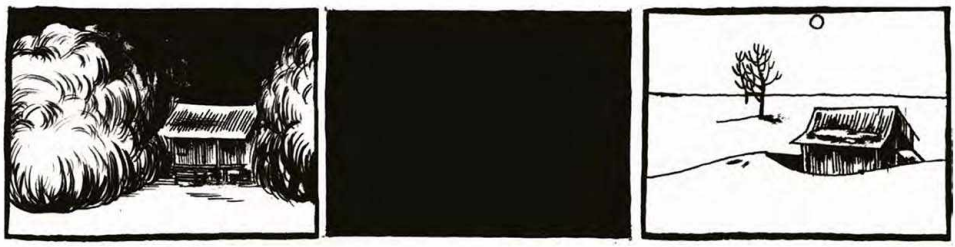

HAYVAN ÇİFTLİĞİ 3
George Orwell
FOTO-DİORAMA Laura Plansker

"PARKIN GÖBEĞİNDE" 3
Flannery O'Connor
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Jeremy Eaton

BİN DOKUZ YÜZ SEKSEN DÖRT 3
George Orwell
RESİMLEYEN Lesley Barnes

ALTIN KOLLU ADAM 3
Nelson Algren
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Jeremy Eaton

"HAMSTER'IN SESİ" 3
Thomas Pynchon
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Brendan Leach

GODOT'YU BEKLERKEN 4
Samuel Beckett
RESİMLEYEN Gustavo Rinaldi

"DANSÇI" 4
Gabriela Mistral
RESİMLEYEN Andrea Arroyo

SİNEKLERİN TANRISI 4
William Golding
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Trevor Alixopulos

ALGININ KAPILARI 4
Aldous Huxley
RESİMLEYEN John Pierard

LOLITA 4
Vladimir Nabokov
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Sally Madden

DÖRT BEATNİK 4
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Tara Seibel

YOLDA 4
Jack Kerouac
RESİMLEYEN Yeji Yun

ÇIPLAK ŞÖLEN 4
William S. Burroughs
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Emelie Östergren

GUGUK KUŞU 4
Ken Kesey
RESİMLEYEN / UYARLAYAN PMurphy

SIRÇA FANUS 447
Sylvia Plath
RESİMLEYEN Ellen Lindner

BROOKLYN'E SON ÇIKIŞ 449
Hubert Selby, Jr.
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Juliacks

GÜNLÜKLER 456
Anaïs Nin
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Mardou

ÜSTAT İLE MARGARITA 467
Mihail Bulgakov
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Andrzej Klimowski ve Danusia Schejbal

YÜZYILLIK YALNIZLIK 478
Gabriel García Márquez
RESİMLEYEN Yien Yip

KARPUZ ŞEKERİNDE 481
Richard Brautigan
RESİMLEYEN Juliacks

YERÇEKİMİNİN GÖKKUŞAĞI 484
Thomas Pynchon
RESİMLEYEN Zak Smith

ÇARPIŞMA 492
J. G. Ballard
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Onsmith

"KÜÇÜK BİR ŞEHİR ALDIM" 499
Donald Barthelme
RESİMLEYEN Andrice Arp

"AŞK KONUŞTUĞUMUZDA NE KONUŞURUZ" 5
Raymond Carver
RESİMLEYEN Annie Mok

LİSEDE KAN VE CESARET 5
Kathy Acker
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Molly Kiely

KANLI BOYLAM 5
Cormac McCarthy
RESİMLEYEN Dame Darcy

FOUCAULT SARKACI 5
Umberto Eco
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Julia Gfrörer

VAHŞİ YÜREK 5
Barry Gifford
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Rick Trembles

AÇ YOL 5
Ben Okri
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Aidan Koch

EINSTEIN'IN DÜŞLERİ 5
Alan Lightman
RESİMLEYEN / UYARLAYAN Rey Ortega

ZEMBEREK KUŞU'NUN GÜNCESİ 5
Haruki Murakami
RESİMLEYEN Rey Ortega

TÜKENMEYEN NÜKTE 5
David Foster Wallace
RESİMLEYEN Benjamin Birdie

Katkıda Bulunanlar 5

Haklar ve İzinler 5

3. Cilt - İndeks 5

TEŞEKKÜR

BİR KİTABI, ÖZELLİKLE DEVASA BİR ANTOLOJİYİ YARATMAK PEK çok insanın işbirliğini gerektirir. Seven Stories Press'in kurucusu Dan Simon'a sonsuz minnetlerimi sunuyorum, kendisi *Grafik Kanon* hayalimi paylaştı ve daha ikinci e-mektubunda işin özüne dair ayrıntıları tartışmaya başlamıştık bile. İlk başta 400 sayfalık büyük bir kitap düşünmüştüm, ama sürecin epey sonralarında Dan'e kitabın rahatlıkla 500, hatta 600 sayfaya çıkarılabileceğini söylediğimde hiç tereddüt etmedi ve projenin ikinci cildi meydana geldi. Haftalar sonra da üçüncü cildi. Her biri aşağı yukarı 500 sayfalık üç cilt... Baştan sona rengarenk... Yeniden basımların yanında yepyeni eserler... İkimiz de büyük düşünmeyi seviyoruz.

Benim gibi gece kuşu olan editörüm Veronica Liu'ya büyük bir teşekkürü borç bilirim. Kendisiyle çalışmak, bana bunun bir iş olduğunu unutturacak kadar eğlenceliydi, gözden kaçırdığım onca hatayı bulduğu ya da şu veya bu yüzünden havlu attığımda kırbacını şaklattığı zamanlarda bile. Liz DeLong perdelerin ardında bir sürü ağır editöryel iş yaptı. Stewart Cauley üç ciltlik setin tasarımını yaparak, yüzlerce dijital dosyayı şu anda elinizde tuttuğunuz bu güzel nesneye dönüştürdü. *Reader's Digest*'te çıkan resimli inceleme yazısından tutun da Maine'den Memphis'e kadar kalacağım yerleri ayarlayan Ruth Weiner ile Anne Rumberger tanıtım için her şeyi yaptılar. Seven Stories'in tüm yıldız oyuncularına –Gabe Espinal, Jon Gilbert, Phoebe Hwang, Silvia Stramenga, Linda Trepanier, Crystal Yakacki ve tüm stajyerlere– *merci beaucoup*. Düzeltileri için Dave Kang'e, tarihi gerçekleri kontrol eden Will Glass'a, dağıtımdaki yardımlarından ötürü Ann Kingman, Michael Kindness ve Random House Yayıncılık Hizmetleri'ndeki herkese *gracias*.

Anne babam Ruthanne ile Derek, Kiki, Sky, Terrence ile Rebekah, Darrell, Billy Dale, Cat ile David, Kelly ile Kevin, Mary, Z, Hawk, Songtruth, Fred ile Dorothy, Jeff ile Christy, Jenny, Susan Maret ve Michael Ravnitzky'yi kucaklıyorum. Kadehimi Disinformation'dan Gary Baddeley, Ralph Bernardo ve Matt Staggs'e kaldırıyorum. Diğer çizerleri –Paul Buhle, Annie Mok, Onsmith ve Zak Smith– keşfetmemi sağlayan çizerlerin önünde saygıyla eğiliyorum.

Ediciones de la Flor, Éditions Gallimard'dan Anne-Solange Noble, Catherine Camus, Littéraire Lora Fountain & Associates'ten Lora Fountain, Classical Comics'ten Clive Bryant, Throwaway Horse LLC'den Chad Rutkowski, SelfMadeHero'dan Emma Hayley, Fredericks & Freiser'dan Kathrine, Charlotte Sheedy Literary Agency'den Charlotte Sheedy, Meredith Kaffel ve Mackenzie C. Brady'ye saygılarımı sunuyorum. Kağıtçılar, matbaacılar, dağıtımcılar, kamyon şoförleri, kitapçılardan tutun da her şeylerini veren birçok ağaca, kısacası bu kitabın size ulaşmasını sağlayan herkese çok teşekkürler.

Bize bu edebiyat eserlerini kazandıran tüm yazarlara, şairlere ve oyun yazarlarına minnettarım. Çoğu, insanlığın haline ışık tutmak uğruna kişisel özgürlüklerini, ekonomik refahlarını, akıl sağlıklarını, ilişkilerini, karaciğerlerini ve hayatlarını feda etti. Ve şevkle çalışarak muhteşem bir iş çıkardıkları için tüm çizerlere bütün kalbimle şükranları sunuyorum. Siz olmasaydınız, *Grafik Kanon* olmazdı.

NİHAYET YİRMİNCİ YÜZYILA GELDİK. BİZİ EN BAŞINDAN BERİ takip ettiyseniz, karikatüristler, illüstratörler ve farklı görsel sanat alanlarında eser vermiş sanatçılarla birlikte, *Grafik Kanon*'un ilk cildinde *Gılgamış Destanı*'ndan (MÖ yaklaşık 1000'ler) 1700'lerin sonuna kadar, ikinci ciltte de on dokuzuncu yüzyılda öne çıkan edebiyat eserlerinden örnekler sunduğumuzu biliyorsunuzdur. Eğer *Grafik Kanon*'u yirminci yüzyıl edebiyatında görsel bir yolculuk sunan bu ciltle tanıdıysanız, mükemmel bir başlangıç yaptığınızdan emin olabilirsiniz.

Üçüncü cildin açılışını 1899'da yayımlanmış üç eser yapıyor. Bunun sebebi, Ambroce Bierce'a ait bir İç Savaş öyküsü ve Oscar Wilde'ın başyapıtıyla sona eren bir önceki ciltte yerimizin kalmaması (ki kalmadı) değil sadece. Bu cilt, on dokuzuncu yüzyıldan ziyade yirminci yüzyılla çok daha fazla ortak noktaya sahip eserlerle başlıyor. *Karanlığın Yüreği*, *Uyanış* ve *Rüyaların Yorumu* yazılma teknikleri, bakış açıları ve etkileri bağlamında doğrudan 1900'lere ait eserler. Ve bu eserler sırasıyla Matt Kish'in tam sayfa illüstrasyonları, Rebecca Migdal'ın karatahta üstüne beyaz akrilik boyayla yaptığı çizimleri ve Tara Seibel'in illüstrasyon, metin ve desenleri iç içe geçirdiği emsalsiz tasarımıyla bambaşka bir boyut kazandı.

Burada yirminci yüzyılda yayımlanan ilk eser *Muhteşem Oz Büyücüsü*; bir "çocuk edebiyatı klasiği" olan bu yapıt Graham Rawle'un yaptığı dioramaları fotoğrafladığı ve dijital olarak zenginleştirdiği farklı bir yaklaşımla sunuluyor. Ardından, on dokuzuncu yüzyıl adamı olan ama yirminci yüzyılda da eserler üretmiş iki isim geliyor: H. G. Wells ve Rudyard Kipling. Sonra birbirinden farklı üç yazar –Jack London, Maksim Gorki, Saki– misafir oluyor üçüncü cilde. Derken sahneyi modernistler alıyor, hem de bir sürü modernist. Sonrasında da yolumuz elbette postmodernistlerle kesişiyor. Beatnikler de katılıyor diğerlerinin yanına. Orwell, Nabokov, Steinbeck de. Anaïs Nin'in ve Colette'in mektupları, Langston Hughes ile Zora Neale Hurston'ın H lem Rönesansı'na ait eserleri de burada. Kara Geyik, Halil Cibran, H mann Hesse ve Aldous Huxley yirminci yüzyılın sıklıkla kasvetli man rasına çokça ihtiyaç duyulan bir spiritüellik katıyor. Büyülü gerçekçi varoluşçuluk, caz, Güney Gotiği, bilimkurgu, polisiye, kuramsal fizi hepsi ve daha fazlası bu sayfalarda.

Grafik Kanon'un bütün ciltleri eşzamanlı olarak, tek bir proje linde hazırlandı, o yüzden diğer ciltler için geçerli olan şey bura da geçerli: Sanatçılardan bir tek olay örgüsü, karakterler ve me açısından edebi eserlere sadık kalmalarını istedim. Bunun dışır görsel olarak tamamıyla serbestlerdi. Arzu ettikleri tarzı, yönte yaklaşımı benimseyebileceklerdi. Seyrek. Yoğun. Cafcaflı. Parç Bağlantısız. Deneysel. Geleneksel. Tek renkli. Tarama ucu ve mür kep. Marker. Dijital. İpek baskı. Boya. Ardışık sanat. Tam sayfa zimler. Sözcüklerin ve imgelerin birbirine karışması. Ve bir seferi sadece sözcükler.

En başından beri bir sanat projesiydi *Grafik Kanon*, görsel sar çıların klasik edebiyat eserlerini sıçrama tahtası olarak kullandık çok eski bir geleneğin parçasıydı. Edebiyatın kutsanışı, şimdiye d anlatılmış muazzam hikayelerin yeni bir biçimde sunulmasıydı da a zamanda. Tabii iş bunların ötesine geçti ve *Grafik Kanon*, Batı e biyatının yanı sıra Asya'ya ve Yerlilere ait birkaç edebi eserin de hil olduğu bir haritaya, imgelerle metinlerin bir araya gelme yolla gösteren bir ansiklopediye, en iyi (ve çoğunlukla geri planda kaln çizgi roman sanatçılarıyla çizerlerin vitrinine ve dahası seksin, aşl ölümün, şiddetin, devrimin, paranın, uyuşturucunun, dinin, ailer düzen yanlılığının (karşıtlığının), özlemin, aşkınlığın ve edebiyatla natın her daim boğuştuğu insanlık hallerinin diğer yönlerinin heye verici bir incelemesine dönüştü.

Karanlığın Yüreği

Joseph Conrad

RESİMLEYEN **Matt Kish**

TÜRKÇESİ **NURCAN BAŞER**

***GRAFİK KANON*'UN ÜÇÜNCÜ CİLDİNİN TAMAMI**

yirminci yüzyıl edebiyatı üzerine, bu yüzden yayımlanma tarihi, biçemi ve eseri on dokuzuncu yüzyıl ile yirminci yüzyıllar arasında bir köprü konumuna getiren temaları bakımından en iyi başlangıç *Karanlığın Yüreği* ile yapılır diye düşündüm. Eser ilk 1899'da Britanya mecmualarından birinde tefrika edildikten sonra 1902'de kitap formatında basıldı. İngiliz dilinin en büyük yazarlarından biri olan Polonya doğumlu Joseph Conrad (bu arada İngilizce üçüncü diliydi, Lehçe ve Fransızcadan sonra geliyordu) tarafından kaleme alınan eserin izleği, Afrika'daki bir nehirde –muhtemelen Kongo'da– Belçikalı bir ticaret şirketinin kendisine verdiği bir görevi yerine getirmek üzere ilerleyen Charles Marlow'u takip ediyor. Marlow'un görevi, genel merkezle iletişimi kopan, şirketin ağır hasta olduğundan şüphelendiği baş fildişi tüccarı ve karizmatik Rönesans adamı Kurtz'u bulmak, onu ve fildişini merkeze geri götürmektir.

O sıralar bölge gülünç bir biçimde Özgür Kongo Devleti olarak bilinse de, aslında Afrika'nın merkezindeki bu geniş toprakları kendi kişisel denetimine almak amacıyla uluslararası komiteyi entrikayla kandırmış olan Belçika Kralı II. Leopald'un sömürgesiydi. Kral bölgedeki nüfusu fildişi ve kauçuk toplamaya zorlayarak köleleştirmeye başladı. Emirlerine uymayan erkeklerin, kadınların ve çocukların ellerini kestirdi. Kadınlara ve genç kızlara tecavüz edenler cezadan muaftı. Köyler yıkılıp yeniden kurulmaya zorlanıyordu. Conrad novellayı Kongo'da nehir gemisiyle ve yaya olarak seyahat ettiği altı ay süresince edindiği gözlem ve deneyimlerinden yola çıkarak yazdı.

Ortaya çıkan eser sayısız yoruma ve ardı arkası kesilmeyen tartışmalara sebep olacak şekilde karmaşık, katmanlı ve muğlak. Vahşetle ilgileniyor, ama onu doğrudan kınamıyor. Anlatı, Thames Nehri'ndeki bir gemide, diğer üç kişiyle birlikte beklerken hikayeyi bizzat Marlow'dan dinleyen isimsiz bir anlatıcı tarafından aktarılıyor. Böylece iki katmanlı bir anlatıyla karşı karşıya geliyoruz. Marlow'un bize anlattıklarının doğru olduğunu nasıl bilebiliriz? Arada Marlow'dan işittiklerini aktardığını iddia eden bir anlatıcı olduğundan, hikayenin bize Marlow'un anlattığı gibi aktarıldığını nasıl bilebiliriz? Bu güvenilmezliğinden ve başka özelliklerinden dolayı *Karanlığın Yüreği* modernizmle postmodernizmin öncüsü olarak görülüyor. Kimi okurlar kitabı özünde ırkçı, sömürgeci ve cinsiyetçi buluyor, ama belki de bu özellikler defolu Marlow'a aittir. Hiç şüphesiz, eserin temalarından biri sözde medeni insanların içinde yatan karanlık.

Karanlığın Yüreği, başta sonuç olmak üzere olay örgüsünde pek çok değişiklik yaparak zamanı ve mekanı sömürge Afrika'sından savaştaki Vietnam ve Kamboçya'ya taşımış olan klasik film *Apocalypse Now'a* [Kıyamet] kaynaklık etti. Kütüphaneci ve alaylı sanatçı Matt Kish bu sert hikayeye başka bir görsel kavrayış kazandırıyor. Kendisi sırf eğlencesine *Moby Dick*'in her sayfasını tek tek resimlemeye karar verdiğinde epey merak uyandırmıştı zaten. (Bu resimleri Tin House tarafından kallavi bir kitaba dönüştürüldü; hatta aralarından bir düzinesini *Grafik Kanon*'un ikinci cildinde de görebilirsiniz.) Bu antoloji için Matt'le iletişime geçtiğimde, benzer bir yaklaşımı başka bir sevdiği esere uygulamak istedi büyük bir hevesle. O zamandan bu yana *Karanlığın Yüreği*'nin yüz sayfasını tek tek resimlemeye devam ediyor. Buraya koyduğumuz on çarpıcı resimse ilk çalışmalarından.

"'Burası da,' dedi Marlow ansızın, 'dünyanın en karanlık yerlerinden biri.'"

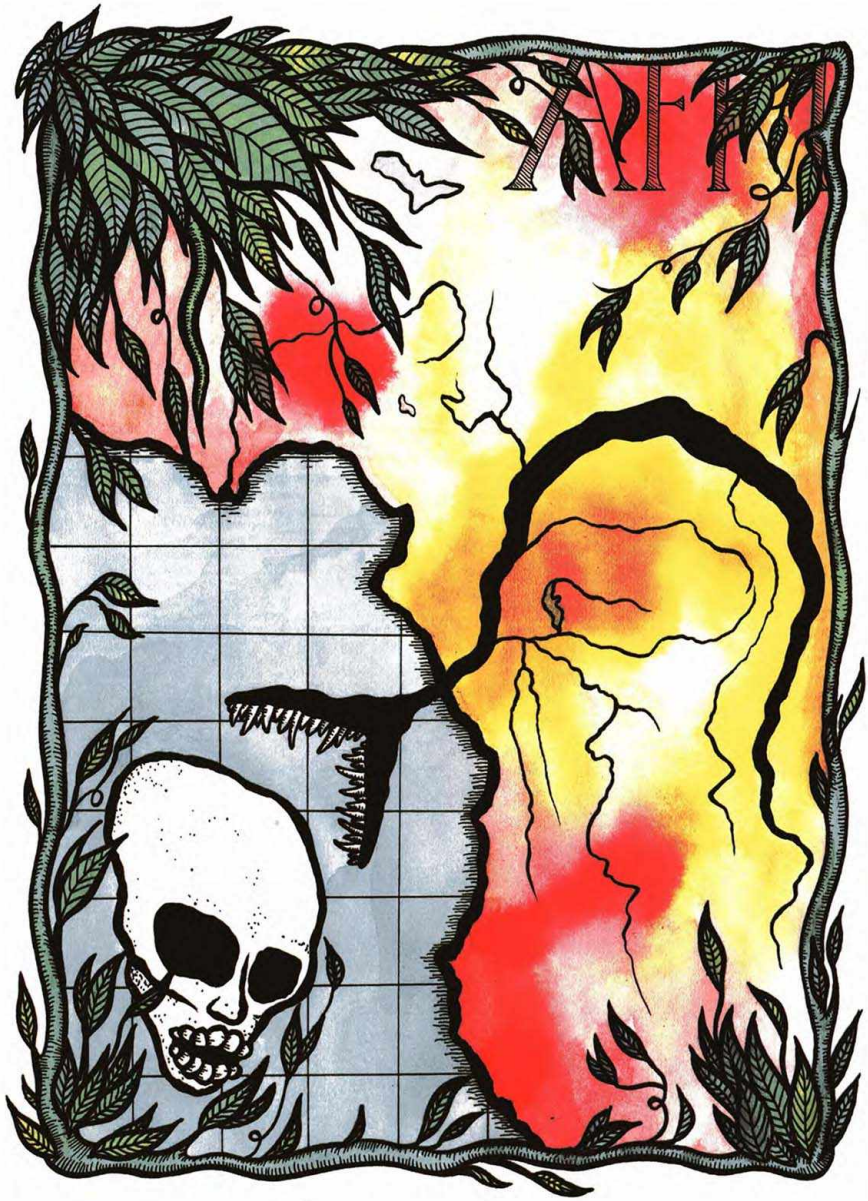

"... bir uçta gökkuşağının tüm renkleriyle işaretlenmiş, büyük, parlak bir harita. Kırmızılar geniş yer kaplıyordu –bunu görmek her zaman iyidir çünkü insan orada esaslı bir şeyler yapıldığını bilir–, mavilerin de kırmızılardan aşağı kalır yanı yoktu hani, biraz yeşil, turuncu lekeler ve Doğu Sahili'nde ilerlemenin neşeli öncülerinin neşe veren Alman birasından içtiğini gösteren mor bir benek. Ancak ben bunlardan hiçbirine gitmeyecektim. Sarıya gidecektim. En içe. Nehir de oradaydı, yılan gibi büyüleyici ve ölümcül."

"Yavaş yavaş ölüyorlardı, şüphe götürmezdi bu. Düşman değillerdi, suçlu değillerdi, bu dünyaya ait hiçbir şey değillerdi artık – hastalığın ve açlı
yeşil bir kasvetin içinde perişan halde yatan kara gölgelerinden başka."

"Binaların yanında beyaz birine rastladığımda, adamın kıyafetlerinin şaşırtıcı şıklığı karşısında bir an hayal gördüğümü sandım. Kolalı yüksek yaka, beyaz manşetler, ince alpaka ceket, bembeyaz pantolon, temiz bir kravat ve cilalı çizmeler. Şapkası yoktu. Büyük, beyaz bir elin tuttuğu yeşil çizgili güneş şemsiyesinin altındaki saçları taralı, ayrılmış ve briyantinliydi. Göz alıcıydı..."

"Nehir yukarı çıkmak dünyanın ilk günlerine dönmek gibiydi, bitkilerin yeryüzüne başkaldırdığı, büyük ağaçların kral olduğu zamanlara. Boş b
ırmak, muazzam bir sessizlik, içine girilemez bir orman. Hava sıcak, yoğun, bunaltıcı, miskindi. Gün ışığının görkemi keyif vermiyordu. Suyolunu
uzun kıvrımları gölgelerle kaplı mesafelerin kasvetine doğru ilerliyordu ıssız ıssız."

"Soytarıya benziyordu. Muhtemelen kahverengi hollanda kumaşından dikilmiş giysisinin her tarafı yamalarla bezeliydi – sırtında, önünde, dirseklerinde, dizlerinde mavi, kırmızı ve sarı parlak yamalar; ceketinin belini saran renkli bir şerit, pantolonunun paçalarında kırmızı dantel işleme; ışık, adamı aşırı neşeli ve müthiş zarif gösteriyor, tüm bu yamaların ne kadar güzel yapıldığını ortaya çıkarıyordu. Hiçbir özelliği olmayan sakalsız, çocuksu yüzü çok sevimliydi; soyulan burun, küçük mavi gözler, o geniş suratta tıpkı rüzgarlı bir ovadaki ışık ve gölge gibi birbirini kovalayan tebessüm ve kaş çatışlar."

"'Sıradan bir adamı yargılar gibi yargılayamazsınız Bay Kurtz'u.'"

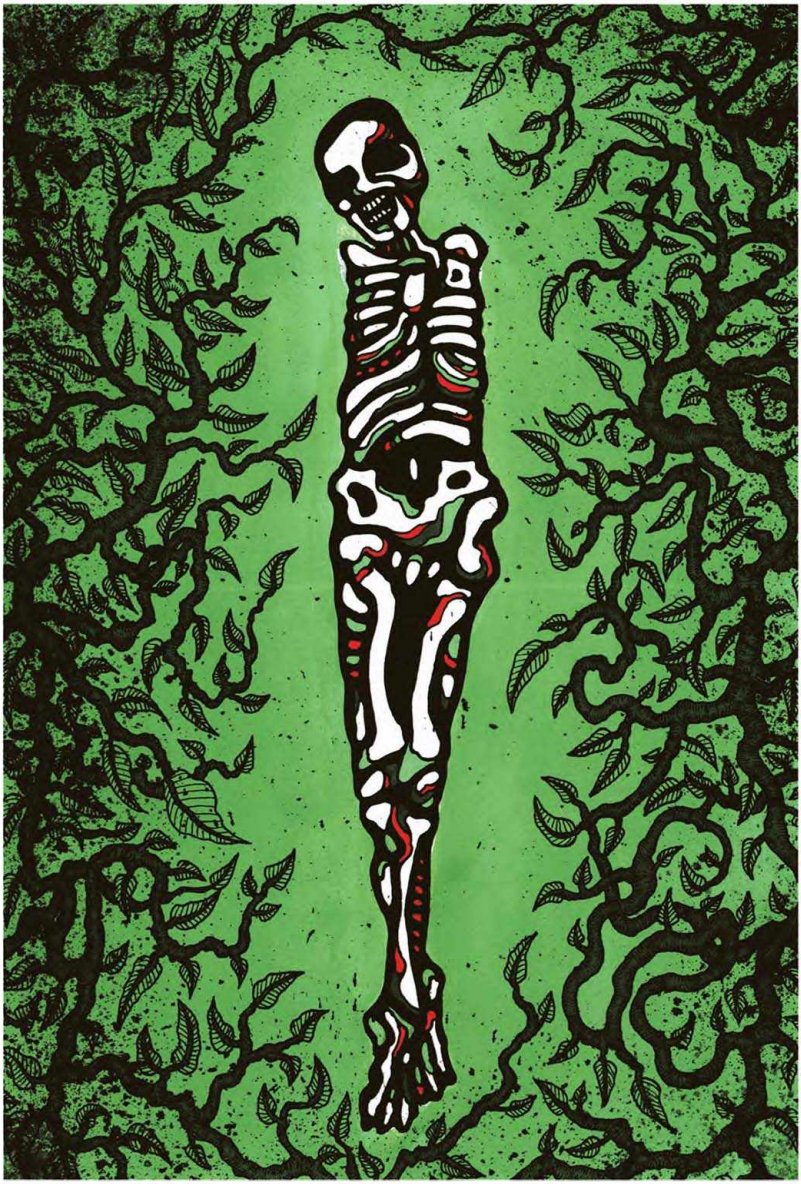

"'Dehşet! Dehşet!'"

"'Bana yadigar kalacak son sözü,' diye üsteledi. 'Anlamıyor musun sevdim onu–sevdim onu–sevdim onu!'
Kendimi toparlayıp yavaşça konuştum.
'Söylediği son söz sizin adınızdı.'"

"Marlow sustu, tefekküre dalmış Buda gibi, silik ve sessiz geri çekildi. Bir süre kimse kımıldamadı. 'Sular yükseliyor,' dedi müdür birden. Başımı kaldırdım. Nehrin ilerisini kara bulut kümeleri örtmüştü, yeryüzünün en ücra köşelerinden birine uzanan durgun suyolu kapalı göğün altında kederle, hudutsuz bir karanlığın yüreğine akıyordu sanki."

Uyanış

Kate Chopin

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Rebecca Migdal**

TÜRKÇESİ **ÖZLEM YÜKSEL**

KATE CHOPIN 1890'LARIN ÖNEMLİ EDEBİ KİŞİLİKLERİNDEN. Aslen St. Louisli olan fakat New Orleans'ta yaşayan yazarın, çoğu kimlik arayışındaki kadınları konu alan kısa öyküleri ülkenin en saygın dergilerinde yayımlandı ve eleştirmenlerce övüldü. Chopin, melez bir çocuk, kocasının ölüm haberini aldığında ferahladığını fark eden bir kadın gibi ihtilaflı konuları eserlerine katmaktan korkmazdı, hatta birkaç öyküsünde üstü kapalı (o dönem insanının fark edemeyeceği kadar üstü kapalı) bir alt metin olarak lezbiyenliği bile kullanmıştı. Ancak ikinci romanı *Uyanış* ile çizginin ötesine geçti.

1899'da yayımlanan roman, duygusuz bir kocaya karılık, iki çocuğa annelik yapan ve bu rolleri yüzünden mutsuz ve dertli olan Edna Pontellier'nin hikayesini anlatıyor. Edna çeşitli yollarla yepyeni bir bakış açısı elde ediyor ki bu yolların arasında baştan çıkarıcı bir erkeğin ilgisini karşılıksız bırakmamak da var. Eleştirmenler, kamuoyu, hatta bazı yazar arkadaşları romanı şaşkınlık ve tiksintiyle karşıladı. Bayağı bir pornografi olarak gördükleri romana acımasızca saldırdılar ve Chopin'in yazarlık kariyeri mahvoldu. Yayıncısı öykülerini basmaktan vazgeçti. Chopin bir daha roman yazmadı, bundan sonra da ancak birkaç öyküsü daha yayımlandı. Bu saçma dönüm noktasıyla lekelenen edebi itibarını sonraları yeniden geri kazandı. *Uyanış* artık klasikler arasına girmiş olsa da Chopin hak ettiği takdiri hiçbir zaman görmedi. Biyografisini kaleme alanlardan Per Seyersted şöyle yazıyor:

> Chopin tutkuyu ciddi, açık sözlü edebiyatta yer alacak meşru bir konu olarak kabul eden Amerikalı ilk kadın yazardı. Otoriteye ve geleneğe, bugün kavrayamayacağımız bir cüretle, tavizsiz bir dürüstlükle ve sansasyona zerre kadar itibar etmeden, başkaldırarak kadının göz önünde olmayan yaşamının amansız gerçeğini dile getirmeye kalkıştı. Cinsellik, boşanma ve kadının varoluşsal gerçekliğinin edebiyatta ahlak normlarının dışında ele alınmasında bir öncüydü. Chopin pek çok açıdan, özellikle de hakikatin çetrefilliğinin ve özgürlüğün karmaşıklığının bilincinde oluşuyla modern bir yazardı.

Chopin'in kaderi beni hep rahatsız etmiştir, birçok alanda yetenekli sanatçı Rebecca Migdal'ın (çizgi roman sanatçısı, performans sanatçısı, şarkıcı, besteci, film yapımcısı, sanat yönetmeni) *Uyanış*'ın tamamını uyarlamaya karar vermesi beni çok sevindirdi. On dört sayfaya sığsın diye eserin oldukça kısaltılması –"yalınlaştırılması" mı demeli yoksa?– gerekiyordu, ama yine de başından üzücü sonuna kadar öykünün tamamına, üstüne üstlük Rebecca'nın o muhteşem tarzıyla hakim olabileceksiniz. Rebecca şöyle diyor:

> Bu eseri, özellikle kadınsı bakış açısından dürüst, gerçekçi bir şekilde ve büyülü dokunuşlarla resimlemek uzun zamandır aklımdaydı; Chopin'i resimlemekle bir üstadın ayaklarının dibinde oturma ayrıcalığına kavuştum.
>
> Karatahta üzerine beyaz akrilik boya tekniğini birkaç nedenden dolayı tercih ettim. Birincisi, sonuçlar çok sevdiğim ve çalışmaya tarihi bir görünüm kazandırmasını umduğum akuatint baskı etkisi yarattı. İkincisi, figürlerin –tıpkı Edna'nın bilincinin aydınlanması gibi– karanlık bir arka plandan çıkmaları fikri hoşuma gitti. Bazı ayrıntılar kendini gösterirken, bazılarının siyahlığın içinde kaybolmasıyla Chopin'in düşüncelere, amaçlara ve ifadelere narince dokunuşunu taklit edebildim – her gün etrafımızdaki trajedileri ve tutkuları görmeden içinde gezindiğimiz bariz ve bildik dünyadan çok daha yabancı ve çok daha harika bir dünyayı ortaya çıkarmak amacıyla şuraya buraya ışık noktaları serpiştirdim.

Grand Isle'da tatildeyken Bayan Edna Pontellier'nin içinde sönük de olsa bir ışık belirdi – yolu aydınlatan ama bir yandan da engelleyen bir ışık.
Bu nasıl yanmak böyle!
Sözlerime hiç değer vermiyorsun.
Ateşi var! Bu çocukları hep ihmal ediyorsun.

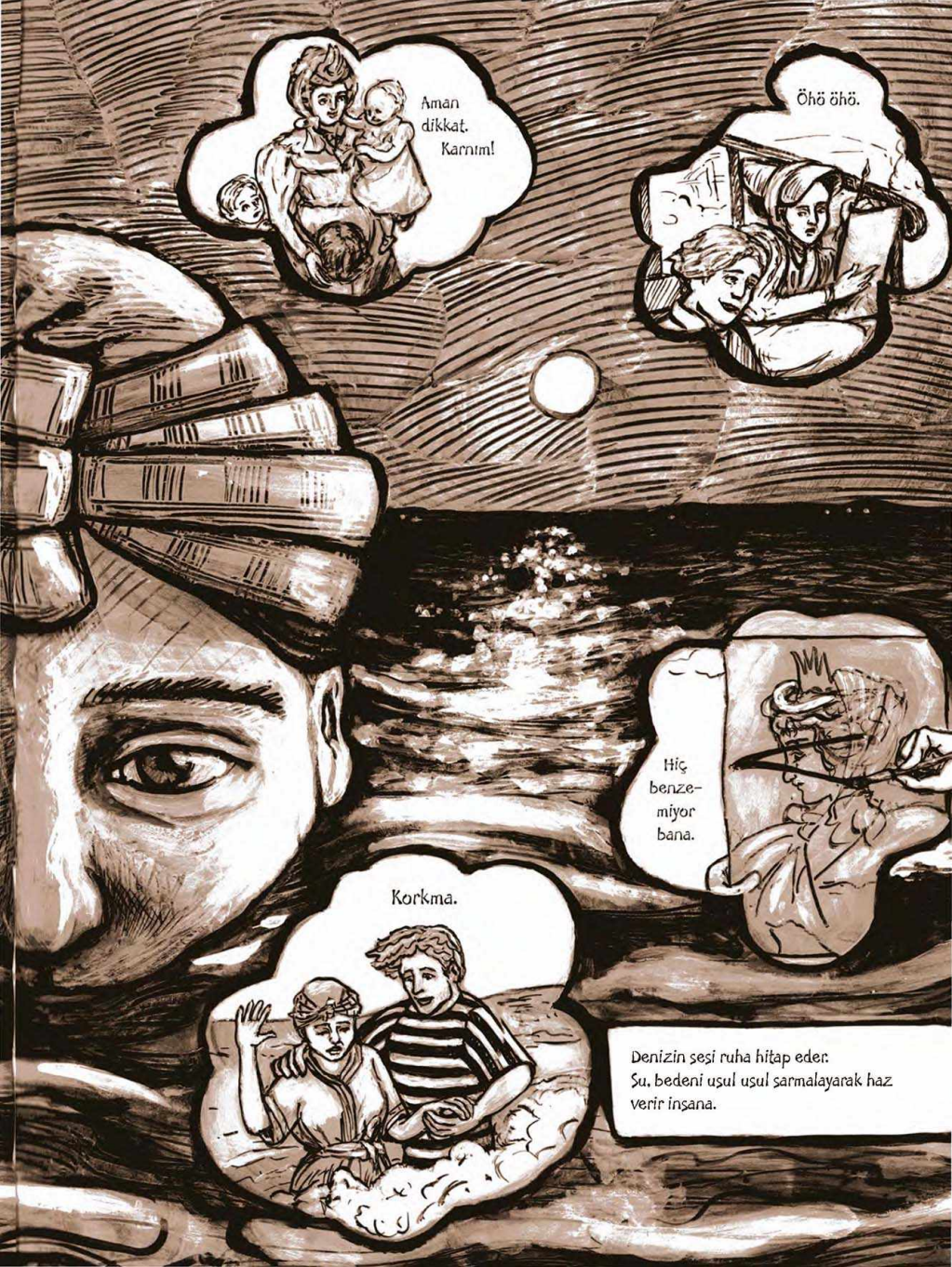
Aman dikkat. Karnım!
Öhö öhö.
Hiç benzemiyor bana.
Korkma.
Denizin sesi ruha hitap eder. Su, bedeni usul usul sarmalayarak haz verir insana.

Uyanış
Kate Chopin

Görsel yorumlama
REBECCA MIGDAL

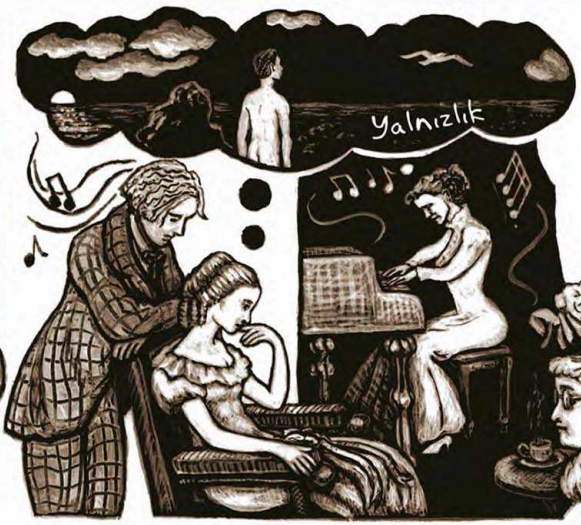

Ayın esrarlı ışığı altında hep beraber denize girelim.
Harika.
Ne kolay!
Sabrettiğine değdi Robert.
Evet, balık gibi yüzüyor!
Suda bebek gibi debelenerek ne çok zaman harcadım.
Çok açılmışım.
Geri dönemeyeceğim!
Orada tek başıma öleceğim sandım.
O kadar uzaklaşmadın. Gözüm üzerindeydi.
Ben kulübeye dönüyorum.

Acaba bir daha böyle bir gece yaşayacak mıyız?
Etrafımdaki insanlar esrarlı, insana benzemeyen varlıklar sanki.
Bu gece ruhlar ortalıkta geziniyor olmalı.
İçlerinden biri de Bayan Pontellier'yi buldu.
Onun büyüsünden hiç kurtulamayacak.
Bay Pontellier gelinceye kadar yanınızda kalayım mı?
Nasıl isterseniz.
Ha ha.
İyi geceler Bay Pontellier.
Kahvaltıda görüşürüz.
Bütün gece dışarıda kalmana izin veremem.
Git yat Leonce.
Derhal eve gir!

Robert Meksika'ya gidiyor!
Ne zaman?
Bu gece. Vapurum çarşamba sabahı New Orleans'tan kalkacak.

Hoşça kalın sevgili Bayan Pontellier, hoşça kalın. Beni hiç unutmazsınız umarım.

New Orleans'a döndükten sonra
Dışarıda mıydın?
Misafirlerin gelecekken, seni evden çıkaran ne olabilir?

İnsanlar böyle şeyler yapmazlar. Bayan Belthorp'u nasıl adam yerine koymazsın, kocası bizi on defa satın alır.

Neden bu kadar büyütüyorsun?

Ben akşam yemeğini kulüpte yiyeceğim.

Robert'ın gidişiyle her şey anlamını kaybetmişti.

Raoul, büyükbabanı rahatsız etme. Poz veriyor.
Çekil git, seni sinir velet!
BAP!
BAP!
BAP!

Kız kardeşinin düğününe gelmen için seni nasıl ikna edebilirim?
Güle güle baba. Ona sevgilerimi ilet.

Evdeki kadınla baş etmenin tek yolu sert ve kararlı davranmaktır.
Sözüme inan. Şimdiye kadar fazla yumuşak davrandın Leonce.

Büyükannenizi üzmeyin!
Benim de!
Bebek bir domuzum olacak.

Leonce canım, New York'a yanına geleceğim hemen.

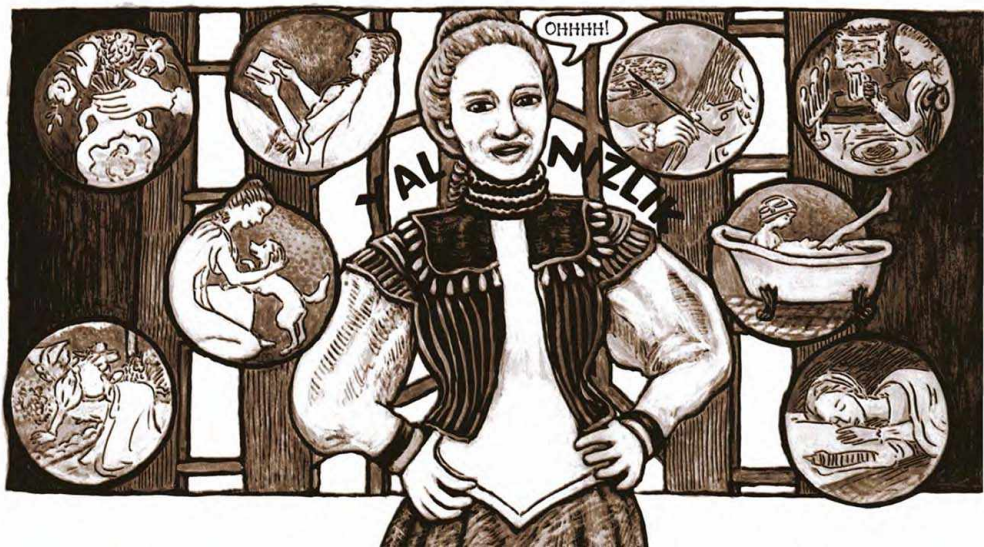
OHHHH!

O gece Leonce güzel bir mektup yazd Edna.

Neyin var senin? Seni hiç böyle mutlu görmemiştim.
Bu sıralar aklımı toplayıp nasıl bir kadın olduğumu
anlamaya çalışacağım.
Bildiğim bütün kaidelere göre ben zalim, kötü bir kadın olmalıyım.
Fakat nedense
bir türlü kendimi öyle olduğuma inandıramıyorum.
Ne de olsa kanatlarım var...
Ama kanatlarım
geleneklerin ve önyargıların üzerinde süzülecek kadar kuvvetli mi?
Benliğinin gerçekten karşılık verdiği ilk öpücüktü bu. Şehveti tutuşturan alev alev bir meşaleydi.
Daha sonra...
Ne utanç var içimde, ne de pişmanlık.
Yalnız... keşke aşk olsaydı bu.
Keşke Robert olsaydı!
Ertesi gece...
Nice senelere Bayan Pontellier!
Bütün bu ihtişama elveda – küçük yuvamın şerefine!
Robert'ın kardeşi Victor geldi.
Ah! Si tu savais.
Sus! O şarkıyı söyleme.
Onu Robert söylerdi bana.

Sonra bir gece Madam Reisz'in evinde...

Ne zaman geldiniz?

Evvelki gün.

Size evinize kadar eşlik etmek bir zevkti.
Akşam yemeğine kalsanıza. Evde kimse yok.

Bayan Pontellier. Bayan Merriman'ın işkambil partisinin ertelendiğini bildirmeye geldim.

Kendimi uzun zamandır kandırıyorum, artık yeter.

Robert ne zaman uğrayacak?

Kaderim sizi ancak tesadüf eseri görmek.
Buraya sık gelir misiniz?
Burada yaşadığım söylenebilir.
Çok geçmeden...
Çılgınca, olmayacak şeyler hayal etmekten.
kanlarını hür bırakan adamları düşünmekten deliye döndüm.
Ben artık Bay Pontellier'nin malı değilim. İstediğim yerde kalırım.
"Al bu kadını mutlu mesut yaşa, şenindir," diyecek olsa ikinize de gülerdim.
Ne demek istiyorsun?
TAK TAK!
Bir tek seni seviyorum Robert.
Arkadaşıma gitmeliyim, bana ihtiyacı var; söz verdim ona.
Bekle beni.
Edna! Benimle kal!
Neden gidiyorsun ki?
Ayy! Ayy! Off!
Ah, Tabiat ne acımasız.
Adieu, Adele.
Çocukları düşün Edna.

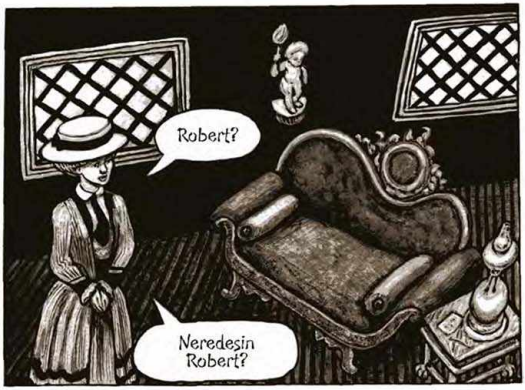

O uykusuz gecede melankoli gelip üzerine çöktü ve bir daha da kalkmadı.

Grand Isle'a yalnız başına gelmişti. tek maksadı dinlenmekti.

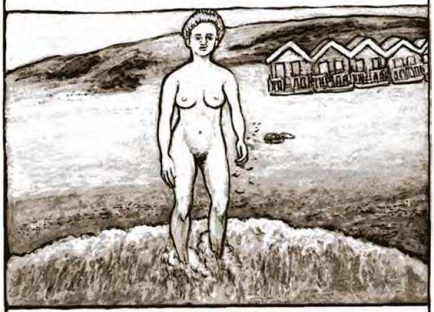

Canı hiçbir şey istemiyordu. Robert'ın düşüncesinin varlığından akıp gideceği ve onu yalnız bırakacağı günün geleceğini biliyordu.

Çocuklarını kendisini mağlup eden ve ruhunu esarete sürükleyen düşmanlar gibi görüyordu. Ama Edna onlardan nasıl kurtulacağını biliyordu.

Kollarıyla bacaklarının kuvveti kesilmek üzereydi.

O eski korku bir an tekrar alevlendikten sonra sönüp gitti.

Ona, ruhuna ve bedenine sahip olabileceklerini düşünemeyeceklerdi artık.

Rüyaların Yorumu

Sigmund Freud

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Tara Seibel**

TÜRKÇESİ **ELİF ERSAVCI**

SIGMUND FREUD'UN PEK ÇOK KİTABI BİLİMSEL BİRER başyapıt olduğu gibi edebiyat kanonunun da parçası haline geldi. 1880'ler Avusturya'sında nörolog olan Freud çoğu fizyolojik problemin çocuklukta yaşanan travmatik olaylardan ve bu olayların doğurduğu nahoş duygulardan kaynaklandığına ikna olmuştu. Bu duyguların sürekli olarak bastırılması (bastırılan arzularla birlikte) nevrozun temeliydi; söz konusu olay, duygu ve arzuların hatırlanmasını ve yeniden işlenmesini tetiklemek üzere psikanaliz adıyla bilinen yaklaşımı yarattı. Psikanalizin en popüler tekniklerinden biri, hastayı aklına ne gelirse söylemeye teşvik eden serbest çağrışım. Bir diğeri de rüyaları yorumlamak. Freud'un 1899 tarihli çalışması *Rüyaların Yorumu*, rüyaların kabul edilemeyen arzu ve anıları bilincin bekçiliğinden kaçırabilmek için sembolizmlere ve çarpıtmalara başvurduğu iddiası üzerine kurulu. Freud sık sık kendi rüyalarından örnek verdiği için bu kitap, biyografisini yazan Richard Wollheim'ın ifadesiyle "bir bakıma, Freud'un kendi üzerinde yaptığı destansı bir analiz".

Freud muazzam bir miras bırakıp geride. Alanın en önemli kavramlarını yaratmakla kalmadı, var olanları da geliştirip yaygınlaştırdı: Bastırılmış anılar, Oedipus kompleksi, libido, cinsel enerjilerin yüceltilmesi, serbest çağrışım, nevroz, haz ilkesi, ölüm dürtüsü, penis hasedi, iğdiş kaygısı, Freudyen dil sürçmesi, divan terapisi, bilinç ve bilinçdışı, id, ego ve süperegoyu ya hepten ya da kısmen ona borçluyuz. Psikanaliz büyük ölçüde değişmiş olsa, Freud kimi çevrelerce baş tacı edilirken kimilerince yerin dibine sokulsa da, bu Avusturyalının yirminci yüzyılın ruh sağlığına damga vurduğu tartışılmaz bir gerçek.

Efsanevi çizgi roman yazarı Harvey Pekar'ın son yıllarında birlikte çalıştığı Tara Seibel illüstrasyon, metin ve desenleri iç içe geçirerek sözü görsel bir şölene dönüştürüyor. Umarım bir gün bu şekilde tasarlanmış kitaplarını da görme şansı yakalarız.

Freud'un "Rüyaların Yorumu" kitabından
"Rüya Kuramları ve Rüyaların İşlevi" bölümü
Uyarlama: Tara Seibel

Eski insanların rüyaların Tanrı tarafından, onların eylemlerini yönlendirme amacıyla gönderildiği inancı, kendi içinde bütünlüklü bir kuramdı ve insanlara rüyalara dair bilmek istedikleri her şeyi söylüyordu. Rüyalar biyoloji araştırmalarının nesnesi olduğundan beri çok sayıda kuram geliştirildi, ancak bunların bir kısmı bütünlükten uzak. Bütünlük iddiasından kaçınmak kaydıyla, içerdikleri psişik etkinliklerin tarz ve ölçülerini temel alarak rüya kuramlarını kabaca sınıflandırmayı deneyebiliriz.

RÜYALARIN ŞİMDİYE DEK GÖZLENMİŞ FARKLI NİTELİKLERİNİ TEK BİR BAKIŞ AÇISINDAN YOLA ÇIKARAK AÇIKLAMAYA ÇALIŞIRKEN, BİR YANDAN DA RÜYALARI RÜYALARDAN DAHA KAPSAMLI BİR OLGUYLA İLİŞKİLERİ İÇİNDE TANIMLAYAN ÖNERMELERE RÜYA KURAMLARI DENEBİLİR

Bu kuramları
incelemeye
başlamadan önce,
müsaadenizle
biraz
kendimden
bahsedeyim.

Gerçek adım Sigismund Schlomo Freud. 1856 yılında doğdum. Yahudi kökenli, Avusturyalı bir nöroloğum. Psikiyatride psikanaliz ekolünün kurucusuyum. Ayrıca cinsel arzuyu insanın birincil motivasyonu şeklinde yeniden tanımlamamla ün saldım. Rüyalar insanların bilinçdışı arzularını kavramada bir kaynak olarak yorumladım.

Rüya Kuramları

Rüyaların eksik, kısmi bir uyanıklık hali olarak kavranışı yahut bu kavrayışın izleri modern fizyolog ve filozofların hemen hepsinin eserlerinde bulunabilir. En iyi örneği Maury'de görülür. Bu yazar uykuyla uyanıklık halini bir anatomik bölgeden ötekine geçiş gibi görür; her anatomik bölge belirli bir psişik işleve bağlıdır. Bu noktada yalnızca, kısmi uyanıklık kuramı doğrulansa dahi üstyapısı üzerine enine boyuna düşünülmesi gerektiğini öne sürmekle yetineceğim.

YEDİ ANA ÇİZGİ

1. Kalp çizgisi 2. Akıl çizgisi 3. Hayat çizgisi
4. Kader çizgisi 5. Başarı çizgisi 6. Sihhat çizgisi
7.Venüs hilali

Rüyalar âleminin bu şekilde kavranışı, bu olgunun işlevine dair bir şey söylemez pek tabii ki. Bu görüşün önde gelen savunucularından Binz de rüyaların herhangi bir rolü yahut önemi olabileceği fikrini ısrarla reddeder. "Elimizdeki bütün gerçekler bizi rüyaları istisnasız bir şekilde işe yaramaz, çoğunlukla da tamamen hastalıklı fiziksel süreçler olarak nitelendirmeye itmektedir."

Kısmi uyanıklık kuramı ilk ortaya konduğu zaman da eleştiri oklarından kurtulamamıştı. Burdach 1830'da şöyle diyordu: "Rüya halinin kısmi uyanıklık olduğunu söylersek, ne uyku ne de uyanıklık halini açıklamış oluruz; bu kuram zihnin bazı güçlerinin rüya halinde aktif olduğunu, bazılarınınsa pasif olduğunu söyler sadece. Ama bu tip düzensizlikler hayatın her alanında görülür..."

Rüyayı "fiziksel" bir süreç olarak okuyan yaygın rüya kuramı, ilk kez 1866'da Robert'ın öne sürdüğü ve rüyalara bir işlev yahut faydalı bir sonuç atfetmesiyle öne çıkan son derece ilginç bir önermeden destek alır. "Rüyalarımızı çoğunlukla açıklayamayız çünkü belli bir rüyaya sebep olan şeyler, rüyayı gören kişinin önceki gün farkında olmadan edindiği duyusal izlenimlerdir." Böylece Robert rüyayı psişik tepkilerin bilince ulaştığı fiziksel bir eleme işlemi olarak görür.

Yves Delage da kendi kuramını rüya materyalinin seçiminde fark edilen bu durum üzerine kurar. Kuramı, belli bir şeyin kavranış şeklindeki küçük bir farkın, içerimleri itibarıyla bambaşka sonuçlara varacağını göstermesi açısından da eğiticidir. Delage, çok sevdiği bir insanın ölümünün ardından, zihnimizi gün boyunca yoğun şekilde meşgul eden şeyleri rüyalarımızda ya hiç görmediğimizi ya da bunları ancak gündeliğin başka uğraşlarının gölgesinde kaldıktan sonra gördüğümüzü keşfetmişti.

Purkinje rüyaların dinlendirici ve iyileştirici etkilerini etkileyici bir şekilde dile getirir. "Özellikle üretken rüyalar bu işlevleri yerine getirir. Bu rüyalar hayal gücünün sınır tanımayan oyunlarıdır ve gün boyunca yaşanan gerçekliklerle ilgileri yoktur. Uyku halindeki zihin, uyanık halde yaşadığı hayatın gerilimlerini devam ettirmek değil, bu gerilimlerden kurtulmak ve rahatlamak ister. Öncelikle uyanıklık haline hükmeden koşulların tersi koşullar yaratır. Kederi sevinçle, endişeyi umut ve keyif vererek dikkat dağıtan imgelerle, nefreti sevgi ve dostlukla, korkuyu cesaret ve güvenle tedavi eder; kuşkuyu inançla, boş ümitleri farkındalıklarla yatıştırır..."

Muhteşem Oz Büyücüsü

L. Frank Baum

FOTO-DİORAMA **Graham Rawle**

TÜRKÇESİ **BİLGE CEREN ŞEKERCİLER**

L. FRANK BAUM AMERİKA'NIN EN MUHTEŞEM ÇOCUK kitabını yazdığında, kolunun altında çok ses getiren *Father Goose: His Book*'un da [Baba Kaz'ın Kitabı] bulunduğu birkaç çocuk kitabı vardı. Tıpkı Lewis Carroll ve *Alice Harikalar Diyarında*'da olduğu gibi, bu kitap da Baum'un uydurduğu öyküleri bir sürü çocuğa (Carroll'ın aksine, kendi çocuklarına) anlatmasıyla ortaya çıktı. "Öykü birden kendi yolunu buldu ve dizginleri ele geçirdi," diye yazacaktı yıllar sonra Baum. "Çocukları kışkışladım ve rafın üzerinde duran kağıtlardan birini kaparak yazmaya giriştim. Gerçekten de öykü kendi kendini yazdırıyordu sanki. Sonra düzgün kağıt bulamadığımdan, eski zarflar da dahil elime ne geçtiyse ona yazdım."

Muhteşem Oz Büyücüsü'nün 1900 yılı orijinal baskısı, güzel cildi ve W. W. Denslow'un yüzden fazla renkli çizimiyle hiçbir harcamadan kaçınılmadan hazırlanmıştı. Şimdi bile gelmiş geçmiş en güzel çocuk kitaplarından biri kabul ediliyor. Kısa sürede yıldızı parlayan kitap, takip eden Ocak ayında 90.000 baskıyla raflardaki yerini aldı. 1902'de kitaptan uyarlanan vodvil benzeri müzikal gösteri Baum'a daha fazla şöhret ve servet getirdi. Devam kitabı *The Marvelous Land of Oz* [Şahane Oz Diyarı] da bir o kadar ilgi çekti ve Baum çocuklara yaptığı diğer işlerin yanı sıra, ikisi ölümünden sonra yayımlanan bir düzineden fazla *Oz* kitabı yazdı. (Tıpkı Arthur Conan Doyle gibi bir noktada Baum da *Oz* serisini sona erdirmek istedi, ancak halkın yoğun talebi karşısında –mali durumundan söz etmiyorum bile– devam etmek zorunda kaldı.)

1939'da MGM zamanın en başarılı çocuk kitabından uyarlanan filmi piyasaya sürdü. Filmi büyük ihtimalle görmüşsünüzdür. Dorothy, Toto, Teneke Adam, Korkuluk, Korkak Aslan, Munchkin'ler, cadılar ve Büyücü'nün görüntüleri beyinlerimize kazındı. Ancak film hikayeyi kafamızda canlandırmanın yollarından sadece biriydi. Britanyalı sanatçı Graham Rawle bir hayli övgü toplayan kendi versiyonunu hazırlarken, Judy Garland ve kumpanyasını hafızasından silerek, romandan kendi vahşi anlayışından süzülenlere dayanan dioramalar inşa etti. Tam metinden ve düzinelerce foto-dioramadan oluşan büyük boy ciltli baskı için dioramalarının ışıklarını kurdu, onları fotoğrafladı, bazen post-prodüksiyonda kolajlanmış unsurlar ekleyerek Baum'un karakterlerini etkileyici, komik ve kabusumsu hale getirdi.

Süreç çok zahmetliydi. Graham projeye iki yıl harcadı, her bir fotoğraf çekimi yaklaşık bir hafta sürdü. Bunun tek istisnası, insanın aklını başından alan Zümrüt Şehir panoraması. Graham şöyle diyor:

> Binalar çeşitli yiyecek kutularından, ev gereçlerinden, sıhhi tesisat aksesuarlarından, Noel süslerinden ve eski alet edevat parçalarından yapıldı, hepsi yeşile boyandı ve üzerlerine sahte mücevherlerle pırıltılar serpiştirildi. Aylar sonra (ve inanılmaz karmaşık bir aydınlatma düzeniyle) bir fotoğrafını çektim, fakat içime sinmediğinden tekrar en başa döndüm. Önce bütün şehri tek bir büyük diorama olarak fotoğrafladım, ancak sonra her bir binayı teker teker aydınlatıp öyle çekmeye ve şehir manzarasını dijital bir görüntü halinde montajlamaya karar verdim.

Graham, Dorothy'nin meşhur ayakkabılarını kitaptaki orijinal gümüş rengine döndürdü (filmde Technicolor'un mucizelerini daha iyi gösterebilmek için ayakkabıların rengi yakut kırmızısı olarak değiştirilmişti) ve saldırgan Çekiçkafalar da dahil filmde yasaklanan karakterleri geri getirdi.

MUHTEŞEM OZ BÜYÜCÜSÜ L. FRANK BAUM GRAHAM RAWLE

MUHTEŞEM OZ BÜYÜCÜSÜ L. FRANK BAUM GRAHAM RAWLE

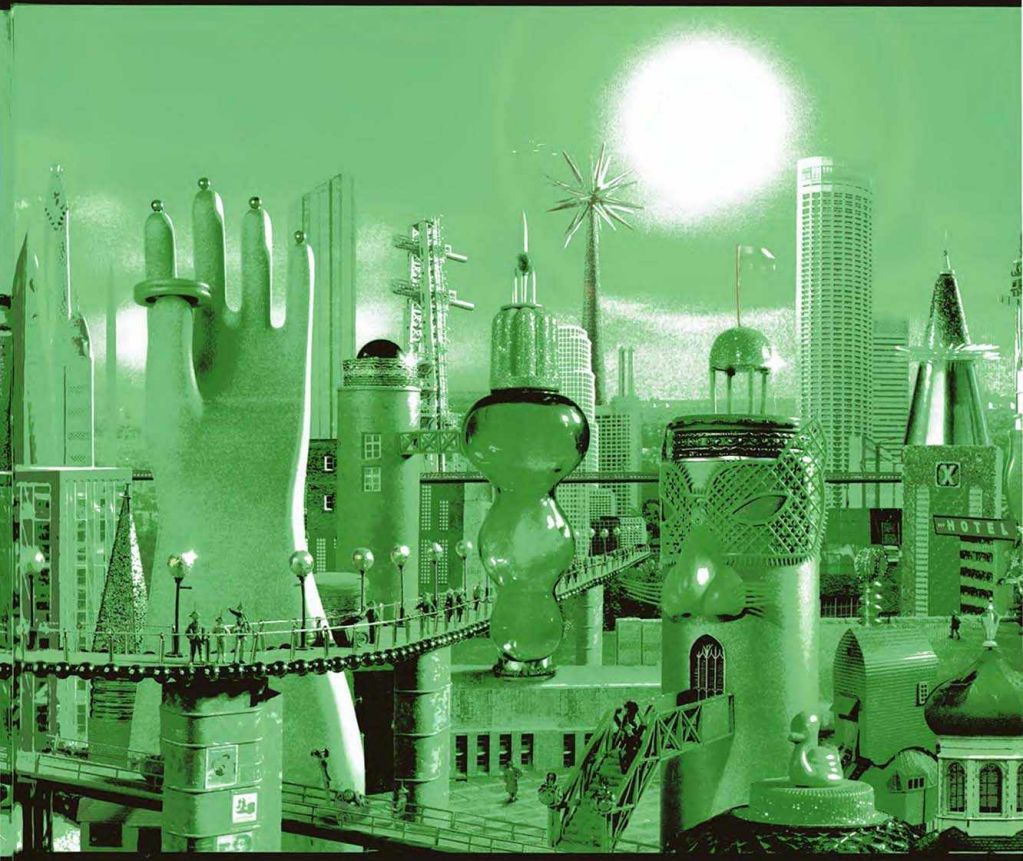
MOTEL

MUHTEŞEM OZ BÜYÜCÜSÜ L. FRANK BAUM GRAHAM RAWLE

MUHTEŞEM OZ BÜYÜCÜSÜ L. FRANK BAUM GRAHAM RAWLE

MUHTEŞEM OZ BÜYÜCÜSÜ L. FRANK BAUM GRAHAM RAWLE

"Yeni Hızlandırıcı"

H. G. Wells

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Cole Johnson**

TÜRKÇESİ **ELİF ERSAVCI**

H. G. WELLS'İ ÖNCELİKLE BİLİMKURGUNUN İLK ÖRNEKlerinden sayılan *Zaman Makinesi, Görünmez Adam* ve *Dünyalar Savaşı* gibi 1890'larda yazdığı romanlarıyla tanıyoruz; ancak kendisi 1946 yılında ölene dek elli küsur roman, yetmiş edebiyat dışı kitap ve on dokuz hikaye kaleme almış fazlasıyla üretken bir yazardı. Kronolojiler, ders kitapları, siyasi broşürler, bilimsel metinler, kehanetler, distopyalar, ütopyalar yazdı. Tek merkezli bir dünya yönetiminin hem cazip hem de kaçınılmaz olduğunu düşünerek bu fikrini kitapları ve konuşmalarıyla yaymaya çalıştı. "Gelecekte olabilecek şeylere büyük bir saplantı duyuyor ve şimdiki zamanda sabırsızlanıyorum." "Kendi tırpanımla Zaman Baba'nın önüne geçmek istiyorum." Gelecekte olabilecek şeyleri tahmin etmek ve keşfe çıkmak için bilimkurgudan daha iyi bir yol var mıydı?

1901 tarihli "Yeni Hızlandırıcı" kısa öyküsü, adıyla ilk başta mekanik bir cihazı ya da hız kavramını sorgulatan steampunk teknolojilerini getiriyor akla. Ama daha çok Philip K. Dick öykülerine benzeyen bir yanı var. Teksaslı sanatçı Cole Johnson da öykünün hem Edward dönemi ayrıntılarını, hem de Dickvari tuhaflığını yakalamayı başarıyor.

Bilimkurgunun ilk zamanlarına gitmek için H. G. Wells'ten ya da Jules Verne'den bir öykü seçmem istendi. "Yeni Hızlandırıcı"yı daha önce okumamıştım, ama elime alır almaz uyarlamak istediğim hikayenin bu olduğunu anladım. Anlatıcının bu tip kimyasallara karşı çelişken tavrı –kullananı "inanılmaz güçlü ya da dikkatli yapabil[mesi] ya da işe yaramaz bir kütüğe döndürebil[mesi]", öyle ki insanı hem delirtebilmesi, hem sakinleştirebilmesi– bana çok çarpıcı geldi. "Doktorların kullandığı bu tuhaf cephanelik" sonsuz bir merak kaynağı ve kimyagerin esas deneği yine kendisi olduğu için her adımında dikkatli olmak zorunda. Eseri uyarlarken Hızlandırıcı'nın etkisini muallakta bırakmak istedim. Hızlandırıcı zamanı gerçekten büküyor mu yoksa kahramanlarımız fazla mı yüksekten uçuyor sadece?

YENİ HIZLANDIRICI

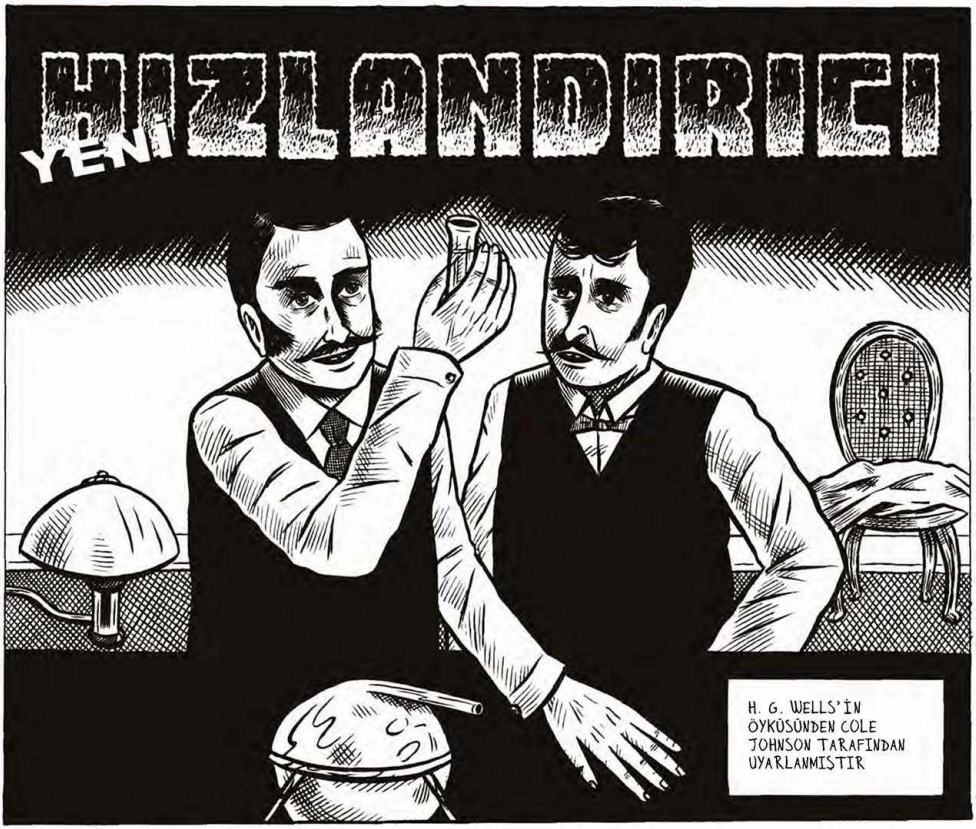

FOLKESTONE'DAKİ KOMŞULARIMDAN PROFESÖR GİBBERNE BANA İŞİNDEN BAHSETMEYİ PEK SEVER; KONUŞMAKTAN FAYDA BULAN, ZİHNİ KONUŞTUKÇA AÇILAN ADAMLARDANDIR, DOLAYISIYLA YENİ HIZLANDIRICI FİKRİNDEN DAHA EN BAŞINDAN BERİ HABERDARIM.

GİBBERNE'İN GÜNÜMÜZÜN ÖNDE GELEN KİMYAGERLERİNDEN BİRİ OLDUĞUNU SÖYLEYEBİLİRİM; ÖZELLİKLE DE UYKU İLAÇLARI, YATIŞTIRICILAR VE ANESTEZİKLER KONUSUNDA ONDAN İYİSİ YOK. SON BİRKAÇ YILDA SİNİR SİSTEMİNİ UYARAN İLAÇLARIN YAPIMINDA BÜYÜK BAŞARI YAKALAYIP KENDİ ÜRETTİĞİ GİBBERNE B SURUBU'YLA SAHİLDEKİ BÜTÜN CANKURTARAN SANDALLARINDAN DAHA ÇOK CAN KURTARDI.

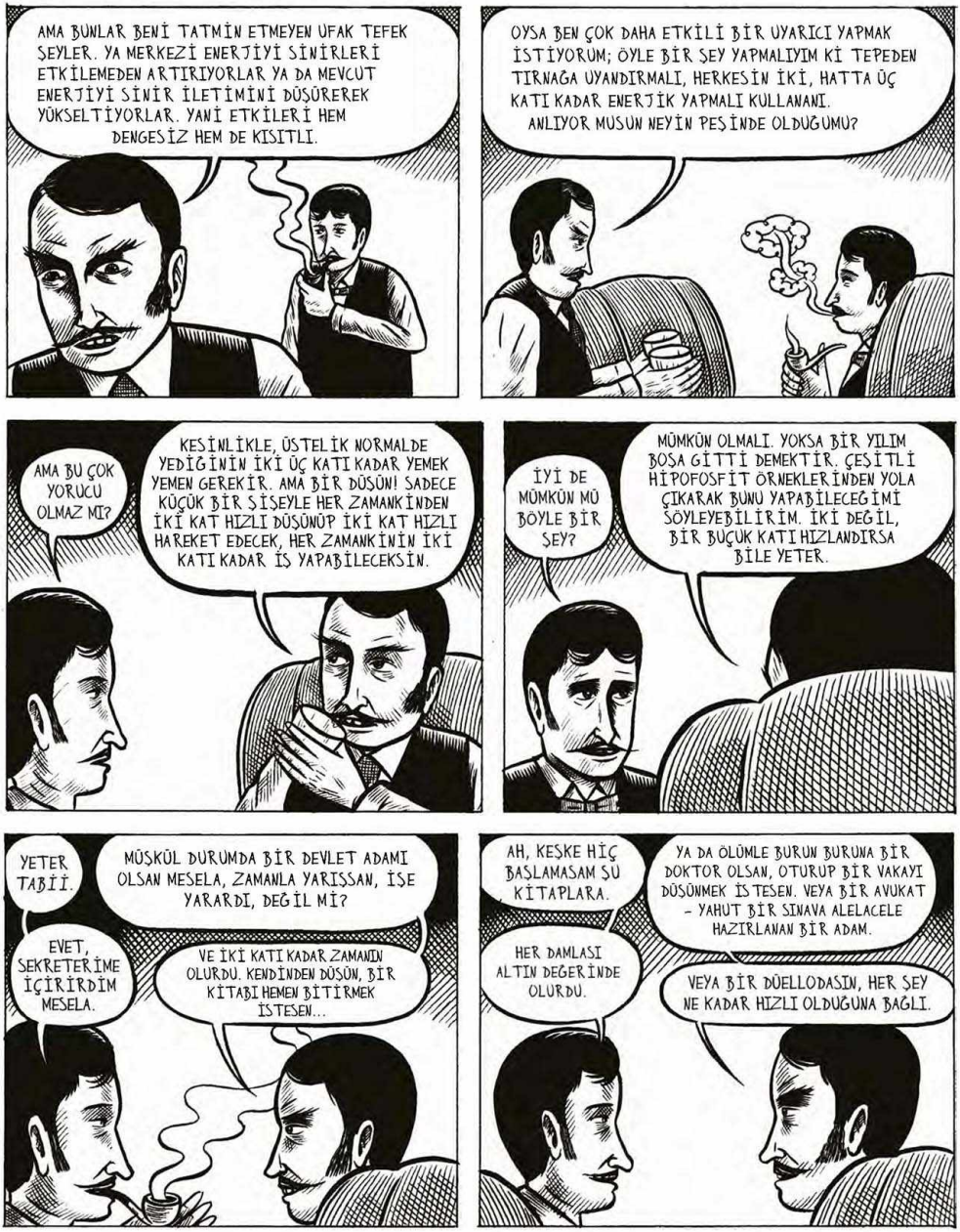
AMA BUNLAR BENİ TATMİN ETMEYEN UFAK TEFEK SEYLER. YA MERKEZİ ENERJİYİ SİNİRLERİ ETKİLEMEDEN ARTIRIYORLAR YA DA MEVCUT ENERJİYİ SİNİR İLETİMİNİ DÜŞÜREREK YÜKSELTİYORLAR. YANİ ETKİLERİ HEM DENGESİZ HEM DE KISITLI.
OYSA BEN ÇOK DAHA ETKİLİ BİR UYARICI YAPMAK İSTİYORUM; ÖYLE BİR SEY YAPMALIYIM Kİ TEPEDEN TIRNAĞA UYANDIRMALI, HERKESİN İKİ, HATTA ÜÇ KATI KADAR ENERJİK YAPMALI KULLANANI. ANLIYOR MUSUN NEYİN PEŞİNDE OLDUĞUMU?
AMA BU ÇOK YORUCU OLMAZ MI?
KESİNLİKLE, ÜSTELİK NORMALDE YEDİĞİNİN İKİ ÜÇ KATI KADAR YEMEK YEMEN GEREKİR. AMA BİR DÜŞÜN! SADECE KÜÇÜK BİR SİSEYLE HER ZAMANKİNDEN İKİ KAT HIZLI DÜŞÜNÜP İKİ KAT HIZLI HAREKET EDECEK, HER ZAMANKİNİN İKİ KATI KADAR İS YAPABİLECEKSİN.
İYİ DE MÜMKÜN MÜ BÖYLE BİR SEY?
MÜMKÜN OLMALI. YOKSA BİR YILIM BOSA GİTTİ DEMEKTİR. ÇESİTLİ HİPOFOSFİT ÖRNEKLERİNDEN YOLA ÇIKARAK BUNU YAPABİLECEĞİMİ SÖYLEYEBİLİRİM. İKİ DEĞİL, BİR BÜÇUK KATI HIZLANDIRSA BİLE YETER.
YETER TABİİ.
MÜSKÜL DURUMDA BİR DEVLET ADAMI OLSAN MESELA, ZAMANLA YARISSAN, İSE YARARDI, DEĞİL Mİ?
EVET, SEKRETERİME İÇİRİRDİM MESELA.
VE İKİ KATI KADAR ZAMANIN OLURDU. KENDİNDEN DÜSÜN, BİR KİTABI HEMEN BİTİRMEK İSTESEN...
AH, KESKE HİÇ BASLAMASAM SU KİTAPLARA.
HER DAMLASI ALTIN DEĞERİNDE OLURDU.
YA DA ÖLÜMLE BURUN BURUNA BİR DOKTOR OLSAN, OTURUP BİR VAKAYI DÜSÜNMEK İSTESEN. VEYA BİR AVUKAT - YAHUT BİR SINAVA ALELACELE HAZIRLANAN BİR ADAM.
VEYA BİR DÜELLODASIN, HER SEY NE KADAR HIZLI OLDUĞUNA BAĞLI.

EĞER BEDENİ BÜTÜNÜYLE ETKİLEYEN BİR ŞEY YAPARSAM HİÇBİR ZARARI DA OLMAYACAKTIR - BELKİ YAŞLILIĞA KÜÇÜCÜK BİR ADIM DAHA YAKLAŞIRSIN. İNSANLAR BİR YAŞARKEN SEN İKİ YAŞAMIŞ OLACAKSIN NE DE OLSA.

DÜELLO ÖRNEĞİNDE GAYET ADİL OLUR BU.

SUSTU, GÖZLERİMİN İÇİNE BAKIP GÜLÜMSEDİ. ELİNDEKİ KÜÇÜK YEŞİL ŞİŞEYLE MASANIN KENARINA VURUYORDU HAFİFÇE.

SANIRIM FORMÜLÜ BULDUM... ÜSTELİK İKİ KATTAN DAHA HIZLI DA OLABİLİR.

EPEY BÜYÜK BİR ŞEY OLACAK BU.

ÖYLE OLACAĞA BENZİYOR.

BANA SORARSANIZ, O SIRALAR BUNUN NE KADAR BÜYÜK BİR ŞEY OLACAĞINI KENDİSİ DE BİLMİYORDU.

SONRASINDA ÇOK KONUŞTUK YENİ BULUŞU ÜZERİNE. "YENİ HIZLANDIRICI" DİYORDU ONA.

İYİ BİR ŞEY BU. MÜTHİŞ BİR ŞEY. BU İŞTEN PARA KAZANMAK DA HAKKIM KANIMCA. BİLİM DÜNYASINDA EDİNECEĞİM İTİBAR ELBETTE Kİ ÖNEMLİ, YİNE DE BU İŞİN TEKELİ EN AZ ON YIL BENDE OLMALI. NEDEN BÜTÜN EĞLENCE ARADAKİ SATICILARIN OLSUN?

İLAÇ KARŞISINDA DUYDUĞUM HEYECAN KESİNLİKLE AZALMAMIŞTI. KENDİMİ BİLDİM BİLELİ ZAMAN VE UZAM PARADOKSLARI İLGİMİ ÇEKMİŞTİR VE GİBBERNE'İN YAPTIĞI ŞEY DE HAYATI MUTLAK BİR ŞEKİLDE HIZLANDIRACAKTI. KARIŞIMI TEKRAR TEKRAR KULLANAN BİR İNSAN DAHA ON BİRİNDEYKEN YETİŞKİN, YİRMİ BEŞİNDEYKEN ORTA YAŞLI, OTUZUNDAYSA YAŞLILIĞA DOĞRU YOL ALIYOR OLACAKTI.

KİMYASALLARIN YARATTIĞI HARİKALAR AKLIMI HEP BAŞIMDAN ALIR; BU MADDELERLE BİR ADAMI DELİRTEBİLİR, SAKİNLEŞTİREBİLİR, ONU İNANILMAZ GÜÇLÜ YA DA DİKKATLİ YAPABİLİR YA DA İŞE YARAMAZ BİR KÜTÜĞE DÖNDÜREBİLİRSİNİZ. ŞİMDİ DOKTORLARIN KULLANDIĞI BU TUHAF CEPHANELİĞE YENİ BİR MUCİZE EKLENMEK ÜZEREYDİ!

GİBBERNE YENİ HIZLANDIRICI'YI TAMAMLADIĞINI, BULUŞUNUN NİHAYET BU DÜNYANIN SOMUT BİR PARÇASI OLDUĞUNU SÖYLEDİĞİNDE TAKVİMLER 10 AĞUSTOS'U GÖSTERİYORDU. GÖZLERİ AŞIRI PARLAK, YÜZÜ KIPKIRMIZIYDI; ADIMLARINDA GÖZE BATAN BİR ÇEVİKLİK VARDI.

DENEYELİM ELBETTE. İŞTE KÜÇÜK YEŞİL ŞİŞE. TABİİ KORKUYORSAN O BAŞKA.
YANİ SONUÇTA SEN DENEDİN...
DENEDİM VE GAYET İYİYİM GÖRDÜĞÜN GİBİ. ÖYLE HİSSEDİYORUM Kİ –

TAMAM, VER ŞU ŞİŞEYİ BANA. TAM BERBERE GİDERKEN GÖRDÜM SENİ. EĞER KORKTUĞUM BASIMA GELİRSE DE EN AZINDAN UYGAR ERKEKLERİN EN BERBAT VAZİFESİNDEN KURTULMUŞ OLURUM. NASIL İÇECEĞİM BU ZIMBIRTIYI?
SUYLA.

SENİ UYARMAM GEREK. İLACI İÇİNCE GÖZLERİNİ HEMEN KAPAMALI, BİR İKİ DAKİKA SONRA ÇOK DİKKATLİCE AÇMALISIN. MERAK ETME, HER ŞEYİ GÖREBİLECEKSİN. GÖRÜŞ, TİTREŞİM UZUNLUĞUYLA İLGİLİDİR, ETKİLERİN ÇOKLUĞUYLA DEĞİL. AMA İÇTİĞİNDE GÖZLERİN AÇIK OLURSA RETİNADA KÜÇÜK BİR ŞOK OLUYOR, HAFİF AMA GICIK BİR HİS.

KAPA GÖZLERİNİ.
KAPADIK!
BİR DE KİMİLDAMASAN İYİ EDERSİN. ETRAFI KIRIP DÖKME.

HER ZAMANKİNDEN BİNLERCE KAT HIZLI OLACAĞINI UNUTMA; KALBİN, CİĞERLERİN, KASLARIN, BEYNİN, HEPSİ DAHA HIZLI OLACAK. VE SEN HİÇ FARK ETMEDEN OLACAK BU. ŞU AN KENDİNİ NASIL HİSSEDİYORSAN YİNE ÖYLE HİSSEDECEKSİN, SADECE DİĞER HER ŞEY NORMALDEN BİN KAT YAVAŞ GELECEK. BU MELUN ŞEYİ BU KADAR TUHAF YAPAN DA BU.

VAY CANINA...
GÖRECEKSİN.
BARDAK. SU. HEPSİ BURADA. İLK SEFERİNDE AZ İÇ. UNUTMA, İKİ DAKİKA GÖZLERİNİ SIMSIKI KAPATIP YERİNDEN HİÇ KIPIRDAMAYACAKSIN. SONRA SESİMİ DUYACAKSIN. HA, BARDAĞI ELİNDEN BIRAKMA BU ARADA, DİZİNİN ÜSTÜNDE DURSUN ÖYLE. EVVET! VAKİT GELDİ.

YENİ HIZLANDIRICI'YA.
YENİ HIZLANDIRICI'YA.

"GAZ" KULLANINCA İNSANIN İÇİNE DÜŞTÜĞÜ O KARA BOŞLUK, O YOKLUK HALİ VARDIR YA, BELİRSİZ BİR SÜRE BOYUNCA KENDİMİ ÖYLE HİSSETTİM.

SONRA GIBBERNE'İN UYANMAMI SÖYLEYEN SESİNİ DUYDUM. KIMILDANIP GÖZLERİMİ AÇTIM. ELİNDE BARDAĞIYLA YANIMDA DİKİLİYORDU HÂLÂ; ÖNCEKİNDEN TEK FARKI BARDAĞIN BOŞ OLMASIYDI.

BİR TUHAFLIK VAR MI?
EEE...
BELKİ HAFİF BİR HEYECAN VE ZİNDELİK HİSSİ. O KADAR.

YA SESLER?
PLK
PLIK
HER ŞEY SAKİN. OO! VAY CANINA! HER ŞEY SAKİN AMA BELLİ BELİRSİZ BİR PITIRTI VAR, FARKLI ŞEYLERİN ÜZERİNE DÜŞEN YAĞMUR SESİ GİBİ. NE BU BÖYLE?
PLOK
PLOK

ÇÖZÜŞEN SESLER. KABACA BİR ÖRNEK VERMEM GEREKİRSE BU EMLEMLERDEKİ CİSİMLER İLK SANİYEDE BİR METRE SEKSEN SANTİM DÜŞERLER. BAK ŞİMDİ.

BU BARDAK SU ANDA SANİYEDE BİR METRE SEKSEN SANTİM DÜŞÜYOR. AMA GÖRÜYORSUN YA, SANİYENİN YÜZDE BİRİNDE HÂLÂ DÜŞMEYE BAŞLAMADI. BU SANA YENİ HIZLANDIRICI'MIN HIZI HAKKINDA BİR FİKİR VERİR HERHALDE, HA?

VERDİ GALİBA.

KENDİMİ HARİKA HİSSEDİYORDUM, ÇOK HAFİF VE RAHATTIM. ZİHNİM MÜKEMMEL ÇALIŞIYORDU. HER YANIMLA HIZLANIYORDUM. KALBİM SANİYEDE YÜZ KEZ ATIYORDU. AMA HİÇ RAHATSIZ DEĞİLDİM BUNDAN. PENCEREDEN DIŞARI BAKTIM.

HAREKETSİZ BİR BİSİKLETLİ ARKASINDA DONMUŞ BİR TOZ BULUTUYLA BAŞ AŞAĞI DURUYORDU; HİÇ KIMILDAMADAN DÖRTNALA GİDEN BİR AT ARABASINI GEÇMEK ÜZEREYDİ.

GIBBERNE, BU KAHROLASI ŞEYİN ETKİSİ NE KADAR SÜRECEK?

KİM BİLİR! SON KULLANDIĞIMDA HEMEN YATIP UYUDUM. HİÇ SAKLAMAYAYIM, EPEY KORKMUŞTUM. ŞİMDİ DÜŞÜNÜNCE EN FAZLA ÜÇ BEŞ DAKİKA SÜRMÜŞ OLMALI – AMA BANA SAATLER GİBİ GELDİ.

DIŞARI ÇIKMAMALIYIZ, DEĞİL Mİ?

NİYE Kİ?

E GÖRÜRLER BİZİ.

HİÇ DE BİLE. BİZİ KİMSE GÖREMEZ. ŞİMDİYE KADAR YAPILMIŞ EN HIZLI SİHİRBAZLIK NUMARASINDAN BİLE BİN KEZ HIZLIYIZ. GEL HADİ! PENCEREDEN ÇIKACAĞIZ.

O VAKTE DEK YAŞADIĞIM YAHUT HAYAL ETTİĞİM, VEYA BAŞKALARININ YAŞADIĞINI YA DA HAYAL ETTİĞİNİ OKUDUĞUM HER TÜRLÜ TUHAF DENEYİM ARASINDA, GIBBERNE'LE BİRLİKTE YENİ HIZLANDIRICI'NIN ETKİSİ ALTINDA YAPTIĞIMIZ O KÜÇÜK BASKIN HEPSİNİN EN TUHAFI, EN ÇILGINIYDI.

ÖNÜMÜZDEN AKAN TRAFİĞİ İNCELEDİK DİKKATLE. SU AT ARABASININ TEKERLERİ VE ATLARIN BACAKLARI HAREKET ETSE DE GERİSİ SABİT GÖRÜNÜYORDU.

VE BU DONMUŞ TABLONUN İÇİNDE DE ON ÜÇ TANE İNSAN VARDI! GÖRDÜĞÜMÜZ ŞEYLERİN ÜZERİMİZDE YARATTIĞI ETKİ ÖNCE ÇILGINCA TUHAFTI, SONRA BASBAYAĞI NAHOŞLAŞMAYA BAŞLADI.

BİR KIZLA BİR ADAM BİRBİRİNE GÜLÜMSEDİ, HİÇ BİTMEYECEKMİŞ GİBİ GÖRÜNEN TEHDİTKAR, SİNSİ BİR SIRITMA.

GEVŞEK KENARLI ŞAPKASIYLA BİR KADIN, KOLUNU PENCERE KENARINA DAYAYIP GIBBERNE'İN EVİNE BAKTI SONSUZLUKTA FAL TAŞI GİBİ AÇILMIŞ GÖZLERİYLE.

BİR ADAM MUMDAN BİR HEYKEL GİBİ BIYIĞINI SIVAZLADI, BİR ÖTEKİ KASKATI KESİLMİŞ CAN SIKICI ELİYLE PÖRSÜK ŞAPKASINA UZANDI.

BAKTIK, KAHKAHALAR ATTIK, SONRA BİR TİKSİNTİ GELDİ ÜSTÜMÜZE. ARKAMIZI DÖNÜP LEAS'A DOĞRU YÜRÜDÜK.

GRUP MÜZİK YAPIYORDU AMA ÇIKAN SESLER ALÇAK PERDEDEN HIŞIRTILAR GİBİ GELİYORDU BİZE, ARADA BİR DE KORKUNÇ BİR SAATİN YAVAŞ, BOĞUK TİK TAKLARINA DÖNÜŞÜYORDU SANKİ.

SIÇRAMA EYLEMİNİN ORTASINDA ASILI KALMIŞ KÜÇÜK BİR FİNONUN YAKINDAN GEÇTİM, TOPRAĞA İNEN BACAKLARININ YAVAŞ HAREKETLERİNİ İZLEDİM.

BİR ADAM YANINDAN GEÇEN İKİ GÖSTERİŞLİ HANIMA GÖZ KIRPTI DÖNÜP.

GÖZ KIRPMAK, O ANDA ELİMİZDEN GELDİĞİ GİBİ ACELESİZ BİR DİKKATLE İNCELENDİĞİNDE HİÇ DE CAZİP BİR ŞEY DEĞİLDİ. BU ŞEKİLDE BÜTÜN EĞLENCESİ KAÇIYOR, ÜSTELİK GÖZÜN TAM KAPANMADIĞI FARK EDİLİYORDU.

BİR DAHA HAYATIM BOYUNCA KİMSEYE GÖZ KIRPMAYACAĞIM.

BEN DE GÜLÜMSEMEYECEĞİM.

CEHENNEM SICAĞI OLDU TAM. BİRAZ YAVAŞLASAK MI?

YAPMA! GEL HADİ!

ADAMIN TEKİ GAZETESİNİ RÜZGARA, BİZİM DUYULARIMIZA GÖRE VAR OLMAYAN BİR ESİNTİYE KARŞI KATLAMAK İÇİN VERDİĞİ AKIL ALMAZ MÜCADELENİN ORTASINDA DONMUŞTU.

AH BU O LANET YAŞLI KADIN!
HANGİ YAŞLI KADIN?
KARŞI KOMŞUM. DURMADAN HAVLAYAN UYUZ BİR KÖPEĞİ VAR. TANRIM! KENDİMİ TUTAMIYORUM!

GİBBERNE ZAMAN ZAMAN ÇOK ÇOCUKÇA VE FEVRİ DAVRANIRDI. BİR ANDA KÖPEĞİ KAPIP VARLIĞIN GÖRÜNÜR BOYUTUNDAN ÇIKARARAK DELİRMİŞ GİBİ LEAS UÇURUMUNA KOŞMAYA BAŞLADI.

GİBBERNE, BIRAK ŞU KÖPEĞİ! BÖYLE KOŞMAYA DEVAM EDERSEN KIYAFETLERİN ALEV ALACAK. KETEN PANTOLONUN HAVAYLA SÜRTÜNMEKTEN KARARMAYA BAŞLADI BİLE!

NE?
SÜRTÜNME DİYORUM! GÖK TAŞLARINDA FALAN OLUR YA! GİBBERNE, İNSANLAR HAREKETLENMEYE BAŞLADI. MADDENİN ETKİSİ GEÇİYOR! BIRAK ŞU KÖPEĞİ!

GİBBERNE KÖPEĞİ FIRLATTI VE KÖPEK DÖNE DÖNE YÜKSELMEYE BAŞLADI KIMILTISIZ.

SONUNDA GÜNEŞ SEMSİYELERİNİN ALTINDA GEVEZELİK EDEN BİR GRUP İNSANIN ÜSTÜNDE SÜZÜLDÜ.

VAY CANINA! HAKLISIN GALİBA! BİR YANMA VAR. VE EVET, SU ADAMIN MENDİLİNİ SALLAYIŞI DA GAYET NORMAL GÖRÜNÜYOR GÖZÜME. ÇABUCAK KAYBOLMALIYIZ ORTALIKTAN.

AMA ÇABUCAK KAYBOLAMADIK. BELKİ DE BÖYLESİ DAHA İYİYDİ ÇÜNKÜ TELAŞA KAPILIP KOSABİLİR VE KOSARSAK DA, SANIYORUM Kİ, ALEV ALABİLİRDİK.

HIZLANDIRICI'NIN ETKİSİ KENARA ÇEKİLEN BİR PERDE GİBİ GEÇTİ. YERE YIĞILDIK, ALTIMIZDAKİ ÇİMLER VÜCUT İSİMİZLA KAVRULUYORDU.

DÜNYA YENİDEN CANLANIYORDU; HER ŞEY BİZİM HIZIMIZA KAVUŞUYOR YA DA, DAHA DOĞRUSU, BİZ DÜNYANIN GERİ KALANININ HIZINA İNİYORDUK.

GİBBERNE'İN SAVURDUĞU KÖPEK BİRDEN BÜYÜK BİR HIZLA BİR HANIMIN ŞEMSİYESİNİ DELİP KUCAĞINA DÜŞTÜ!

BİZİ KURTARAN DA KÖPEĞİN YARATTIĞI ŞAŞKINLIK OLDU. GELİŞİMİZİ KİMSENİN RUHU BİLE DUYMADI. PLOP! BİRDENBİRE BİTİVERDİK ORTALARINDA.

HERKES BİRBİRİNİN ÜSTÜNE ÇIKTI, SANDALYELER DEVRİLDİ, POLİSLER AKIN ETTİ. FİNONUN GÖKTEN İNİŞİNİ NASIL AÇIKLIĞA KAVUŞTURDULAR BİLMİYORUM – BUNUNLA UĞRAŞACAK HALDE DEĞİLDİK, OLAYA BULAŞMADAN HEMEN TOZ OLMAK İSTİYORDUK.

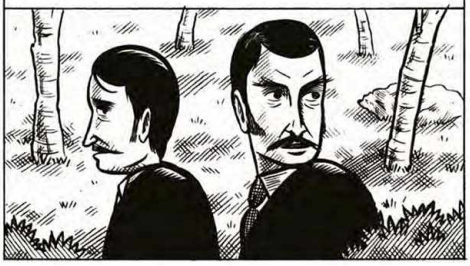

GIBBERNE'İN EVİNE DÖNERKEN, EVDEN ÇIKTIĞIMIZ PENCERE EŞİĞİNİN HAFİFÇE YANDIĞINI, YOLDA BIRAKTIĞIMIZ AYAK İZLERİNİN ALIŞILMADIK ÖLÇÜDE DERİN OLDUĞUNU FARK ETTİK.

GIBBERNE BU MACERADAN BERİ İLACIN ETKİLERİNİ KONTROL ALTINA ALMAK İÇİN ÇALIŞMAYA DEVAM EDİYOR. KARIŞIMI ONUN YÖNLENDİRMELERİYLE DEFALARCA KULLANDIM. MESELA BU HİKAYEYİ BİR OTURUŞTA, YARIM SAATTEN KISA BİR SÜREDE YAZDIĞIMI SÖYLEYEBİLİRİM SİZE.*

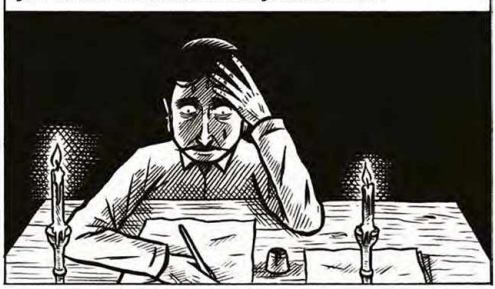

KİMYAGERİMİZ ŞİMDİ DE HIZLANDIRICI'NIN TERSİ ETKİ YARATAN BİR YAVAŞLATICI BULMA PEŞİNDE. BU ŞEKİLDE HASTA BİR İKİ SANİYEYİ SAATLERE YAYABİLECEK, BÖYLELİKLE EN HAREKETLİ YA DA EN RAHATSIZ EDİCİ ORTAMLARDA BİLE BİR BUZUL KADAR SAKİN KALABİLECEK.

HIZLANDIRICI ÖNÜMÜZDEKİ BİRKAÇ AY İÇİNDE PİYASAYA SÜRÜLMÜŞ OLACAK. GIBBERNE'İN SİNİR HIZLANDIRICISI BÜTÜN ECZACILARDAN 200 DERECELİĞİ SARI, 900 DERECELİĞİ PEMBE VE 2000 DERECELİĞİ BEYAZ ETİKETLİ OLMAK ÜZERE ÜÇ FARKLI SERTLİKTE TEMİN EDİLEBİLECEK.

ZAMANDA ÇATLAKLAR AÇAN BU YENİ BULUŞ SAYESİNDE ALIŞILMADIK ŞEYLER YAPILACAK, BÜYÜK OLASILIKLA AĞIR SUÇLAR İŞLENİP CEZASIZ KALACAK. YENİ HIZLANDIRICI BÜTÜN İLAÇLAR GİBİ SUİİSTİMALE AÇIK OLACAK. NE VAR Kİ İŞİN BU BOYUTUNU UZUN UZADIYA KONUŞTUK VE HIZLANDIRICI'YI ÜRETİP SATMA KARARINI ALDIK ÇOKTAN. SONUÇLARINI HEP BİRLİKTE GÖRECEĞİZ.

*Öykünün aslı, bu uyarlamanın yaklaşık dört katı uzundur. -çn

"Reginald"

Saki

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Sonia Leong**

TÜRKÇESİ **ÖZLEM YÜKSEL**

H. H. MUNRO'NUN VEYA BİLİNEN ADIYLA SAKI'NİN mücevher değerinde, keskin bir zekanın ürünü olan ve genellikle önce İngiliz gazetelerinde yer alan yüz ellinin üzerinde çok kısa öyküsü ve eskizi var. Saki sıklıkla Oscar Wilde, P. G. Wodehouse (Jeeves & Wooster'ın yaratıcısı), O. Henry (ama çok daha sivrisi) ve Dorothy Parker ile kıyaslanıyor. Penguin Classics serisinde yayımlanan bütün eserleri baskısında şöyle yazıyor: "Dehşetli, yakıcı ve çok komik, Saki'nin çalışmaları Edward dönemi İngiliz kaymak tabakasına bıçağını saplıyor." Öykülerinin çoğu, aristokrat dostlarını sinirlendirmekten ve dehşete düşürmekten zevk alan, üst tabakanın efemine üyelerinden yakışıklı Reginald'ın maceralarını anlatıyor. Munro I. Dünya Savaşı'nda Alman bir keskin nişancının kurşunuyla hayata veda etti.

Sonia Leong, *Romeo and Juliet* manga uyarlamasıyla dikkatimi çekmişti. *Grafik Kanon*'a katkıda bulunması için kendisiyle irtibat kurduğumda, tahminen 1904'te yazılmış ilk Reginald öyküsünü çalışmak istedi. Güzel delikanlılara meyliyle manga, Saki'nin fırlama züppesi için biçilmiş kaftan oldu.

Reginald
SAKI
UYARLAYAN SONIA LEONG
REGINALD'I MCKILLOPLARIN BAHÇE PARTİSİNE GİTMEYE ZORLA İKNA ETTİM.
ARA SIRA HEPİMİZ HATA YAPARIZ.
BURADA OLDUĞUNU BİLİYORLAR.
GİTMEZSEN TUHAF KAÇAR.
ŞU ARA BAYAN MCKILLOP'UN ETRAFINDA OLMAYI ÖZELLİKLE İSTİYORUM.
BİLİYORUM.
ONLARIN DUMAN GRİSİ İRAN YAVRULARINDAN BİRİNİ WUMPLES'A KARI YAPMAK İSTİYORSUN.
YOKSA KOCA MI? VE BU İZDİVACIN ZARURETİ YÜZÜNDEN BENDEN KENDİMİ SOSYETEYE FEDA ETMEMİ BEKLİYORSUN.
REGINALD! ÖYLE BİR ŞEY DEĞİL.
SENİN GİBİ PARLAK VE GENÇ ERKEKLER ONUN PARTİLERİNDE ÇOK RAĞBET GÖRÜYORLAR.
CENNETTE RAĞBET GÖRMELİYDİM.

* Bir ülkenin başında altmış yıl kalanlar için yapılan tören.

YOLDAYKEN BÜYÜK BİR HUZUR İÇİNDEYDİ REGINALD, AMA BUNUN TEK SEBEBİ BİR NUMARA KÜÇÜK AYAKKABILAR GİYİYOR OLMASI DEĞİLDİ ELBETTE.

MCKILLOPLARIN BAHÇESİNE ADIM ATTIKTAN SONRA REGINALD'I BAŞ DİYAKOZUN KARISINDAN OLABİLDİĞİNCE UZAK BİR YERE, BAŞTAN ÇIKARICI BİR KESTANE ŞEKERİ TABAĞININ YANINA YERLEŞTİRDİM.

REGINALD, SAN TOY'U GÖRDÜN MÜ?

MAYONEZLİ TAVŞAN TARİFİMİ VERMELİYİM SİZE.
AKLIMA GELMİŞKEN, SİZİN ŞU ÜÇÜNCÜ İRAN YAVRUSU...

REGINALD BIRAKTIĞIM YERDE YOKTU.
KESTANE ŞEKERLERİNE DOKUNULMAMIŞTI.

ALBAY ESKİSİ MENDOZA, GOLFÜ HİNDİSTAN'A NASIL TANITTIĞINI ANLATMAYA GİRİŞMİŞTİ. REGINALD DA TEHLİKELİ OLACAK KADAR YAKININDAYDI.
!?
'76 SENESİNDE PODNA' DAYKEN...
AZİZ ALBAY!
İNSAN YAŞINI BU KADAR BELLİ EDER Mİ? BEN '76'DA BU DÜNYADA OLDUĞUMU İTİRAF EDEMEZDİM ŞAHSEN.
ŞİMDİ NEREYE GİTTİ BU?
AH, RAMPA-GELARIN KÜÇÜK OĞLUYLAYMIŞ.

ABSENTİ İÇMEDEN ÖNCE KÜP ŞEKERİ KOYDUĞUN DELİKLİ KAŞIĞI KADEHİN ÜSTÜNE YERLEŞTİ-RECEKSİN.
BAYAN RAMPAGE İÇKİ KARŞITI HAREKETLERİN ÖNDE GELEN DESTEKÇİLERİNDENDİ.
ÇEKİŞTİR
PAAT!
BURADA OTUR... VE KROKET OYNAYANLARIN SİNİRLENMELERİNİ SEYRET SADECE.

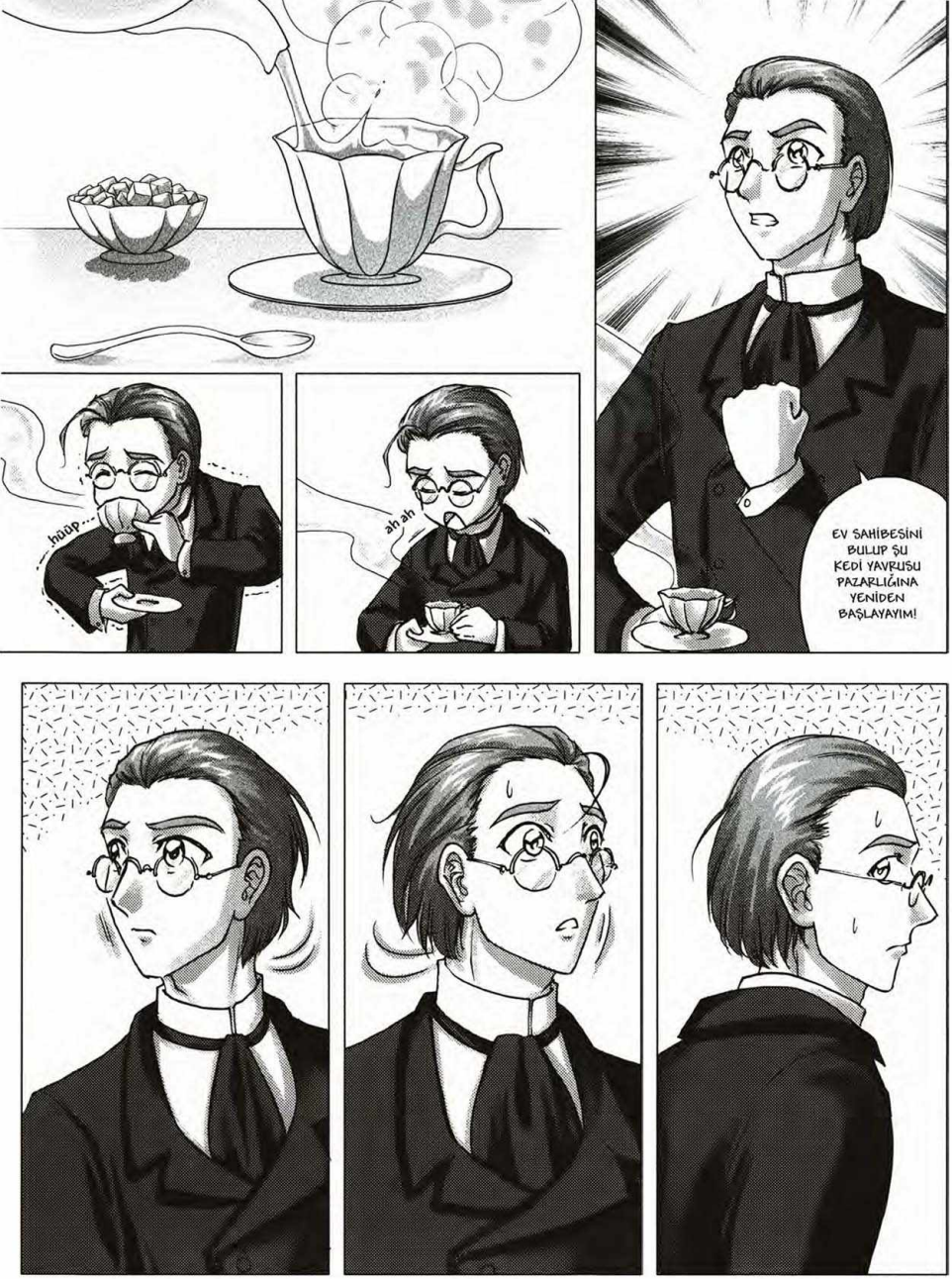
hüüp...
ah ah
EV SAHİBESİNİ BULUP ŞU KEDİ YAVRUSU PAZARLIĞINA YENİDEN BAŞLAYAYIM!

KUZENİNİZ İLE BAŞ DİYAKOZUN HANIMI ZAZA DENEN O MÜSTEHCEN TİYATRO OYUNUNU KONUŞUYOR.
DAHA DOĞRUSU KUZENİNİZ KONUŞUYOR. BAŞ DİYAKOZUN HANIMI DA ARABASINI ÇAĞIRTIYOR.

BAYAN MCKILLOP'UN HALİNE BAKILIRSA BİZİM WUMPLES ÖMÜR BOYU BEKARLIĞA MAHKUM OLMUŞTU.
İZİN VERİRSENİZ,
BİZİM ARABAYI DA GETİRSİNLER.

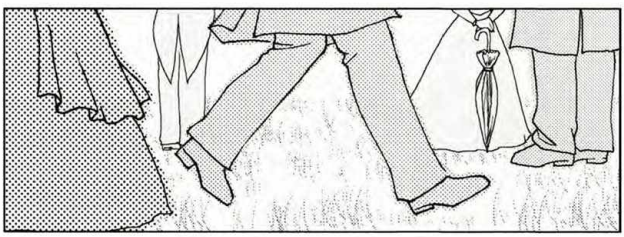

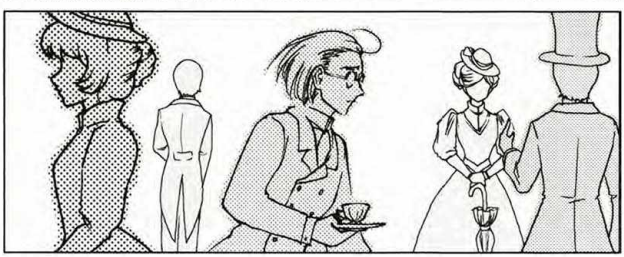

REGINALD'IN ÜZERİNDE BİR YANARDAĞIN BÜTÜN KÖYLERİ HARAP ETTİKTEN SONRA TAKINDIĞI O UZAK VE DİNGİN HAVA VARDI.

BAŞ DİYAKOZUN EVİNE BİR DAHA ADIM ATMA CÜRETİNİ GÖSTERMEDEN ÖNCE O NEŞELİ PAZAR AKŞAMLARI FONUNA ÜÇ MİSLİ BAĞIŞ YAPMAYA MECBURDUM BUNDAN BÖYLE.

OYUN NEDEN TAM DA KARŞI ATAK GEREKLİYKEN DURUYORDU Kİ?
OYUN!
GÜZEL OYUNDU EFENDİM!
BİR ŞEYLER İÇMEM LAZIM.

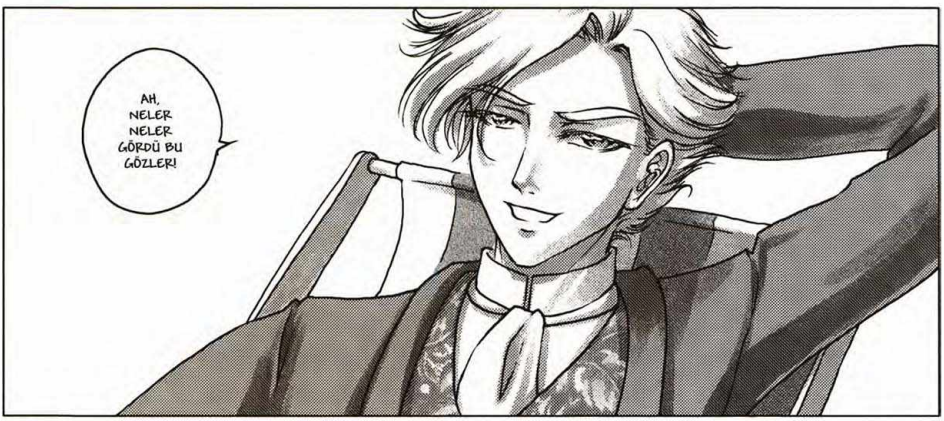
AH, NELER NELER GÖRDÜ BU GÖZLER!

İNSANLAR DEHŞETE KAPILMAK ÜZEREYDİ.

KIPLING YA DA BAŞKA BİR ŞAİR, SAKATLANAN BİR DEVENİN YÜZÜNDE KERVAN GİDİP DE KADERİNE TERK EDİLDİĞİ ZAMAN BELİREN İFADEYİ TARİF ETMİŞTİ.
O İYİ YÜREKLİ HANIMEFENDİNİN GÖZLERİNDEKİ YÜREK BURKAN SİTEM DE İŞTE BU TARİFİ CANLANDIRDI ZİHNİMDE.

REGINALD VAKİT GEÇ OLDU, SİS DE BASTIRIYOR.

BİR DAHA ASLA AMA ASLA SENİ PARTİYE GÖTÜRMEYECEĞİM. İĞRENÇTİN.
KÖR OLUR İNŞALLAH O NELER NELER GÖREN GÖZLERİN.
KAYISI RENKLİ KRAVAT LEYLAK YELEKLE DAHA İYİ GİDERDİ.

Bitti

Ana

Maksim Gorki

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Stephanie McMillan**

TÜRKÇESİ **ÖZLEM YÜKSEL**

MAKSİM GORKİ'NİN RUS EDEBİYATININ ONUR LİSTESİNİN ilk sıralarında yer almasının sebebi yalnızca Tolstoy, Dostoyevski ya da Çehov'un saf edebi yeteneğine sahip olması değil, aynı zamanda biçim ve konu seçimi. Gorki, Çarlık Rusya'sında işçilerin dertlerini, örgütlenmenin ve devrimin gerekliliğini ikna edici ve dokunaklı bir biçimde yazdı. Dokuz ciltlik *Kratkaya literaturnaya entsiklopediya*'da yazar "Sovyet edebiyatında sosyalist gerçekçiliğin kurucusu ve fikir babası" olarak geçer. Bolşevik olan Gorki roman, oyun, şiir ve deneme yazma yeteneğini davasını yürütürken kullandı.

1907 tarihli romanı *Ana* yazarın başyapıtı olarak kabul ediliyor. Gorki genç devrimci kahramanı Pavel Vlasov'u kitabın ana karakteri yapsaydı, kör parmağım gözüne durumu olurdu. Bunun yerine ana karakter, radikal bir siyasi uyanış geçirerek sömürülen işçi ve anneden bilinçli bir devrimciye dönüşen anne Pelagea Nilovna'dır. *The Handbook of Russian Literature*'da, [Rus Edebiyatının El Kitabı] "Rus edebiyatında hem edebi hem de siyasi etkisi bu kadar büyük olan başka bir yapıt yoktur" yazar. *Giovanni'nin Odası*'nın yazarı James Baldwin'se, "bu dillere destan popülaritenin nedenleri her cesur ve acı sayfada apaçık görülür... Mücadele, gözyaşı, cesaret ve o canım eski moda anne sevgisinden yana zengin bir romandır," der.

Haftalık *Code Green* ve günlük *Minimum Security*'ye karikatür serileri çizen ve *As the World Burns: 50 Simple Things You Can Do to Stay in Denial* adlı bir de grafik romanı bulunan Stephanie McMillan siyasi/çevreci bir karikatürist. Kendisinin kısaltılmış *Ana* uyarlaması toplu gösteri günlerinde başlıyor ve romanın sonuna kadar devam ediyor.

McMillan şöyle diyor:

> *Ana*'yı seçtim çünkü yazıldığı yıldan beri dünyanın dört bir yanındaki devrimcileri etkiliyor ve onlara ilham veriyor. Gorki klasik Rus edebiyatı ile Sovyet edebiyatı arasında bir köprü olarak kabul ediliyor. *Ana* işçi sınıfı ve onların özgürlük mücadelesi hakkında yazılmış ilk Rus romanı. Gerçek olaylara, 1902'de Sormovo'daki 1 Mayıs gösterileri ve sonrasında yaşananlara dayanıyor. Fakat aktardığı idealler, duygular ve siyaset tüm dünyaya hitap ediyor ve hâlâ güncel. Bu romanın siyasi sanatın büyük bir örneği olarak yeniden gündeme gelmesine katkıda bulunmak (ve sanatın apolitik olmasını emreden bir kültürde siyasi sanatın gerekliliğini doğrulamak) istedim ki böylece yetişmekte olan yeni kuşak devrimcilere de ilham kaynağı olabilsin.

ANA

Maksim Gorki

Yorumlayan
Stephanie McMillan

1 Mayıs beni değiştirdi. Ömrüm boyunca korktum hep, ama şimdi korkulacak daha çok şey varken benim korkum azaldı.
Pavel yargılanacak mı?
Evet. Mahkemeye çıkmasına karar verildi.
Ne ceza alacak?
Kürek cezası ya da müebbet sürgün.
Bu yola baş koyduğunda kendisini neyin beklediğini biliyor muydu?
Evet. Belki süngü yiyecek, belki sürgüne gönderilecekti, ama gitmek şart diye düşünüyordu ve gitti. Annesi yoluna yatsaydı, onu ezer geçer yine de yolundan dönmezdi.

Asil oğlum. Hapis sana zor gelecek.
Yargıçlarla askerler açıkgöz zalimlerin maşası olmuş. Ne korkunç! Bir aptal güruhu kötü güçlerini üzerimizde kullanıyor. Herkesi dövüyor, boğuyor, bastırıyorlar. Zulüm hayatın kanunu oldu. Koca bir millet bozuldu.
Duymak sana zor gelecek ama yine de söyleyeceğim. Pavel'i iyi tanıyorum. Hapisten kaçmaz. Dimdik ayakta durmak ister. Yargılanmaktan kaçmayacak.

Ben yalnızca kendi örgütümün mahkemesini tanırım, kendimi savunmayacağım. Savunma yapmayı reddediyorum. Size anlayamadığınız şeyi açıklamaya çalışacağım sadece.
Biz halkı bölen, birbirine karşı silahlandıran ve bağdaşmaz zıt çıkarlar doğuran özel mülkiyetin düşmanlarıyız.
Özel mülkiyet bu çıkar çatışmasının üstünü örtmek ya da onu haklı göstermek için, ikiyüzlülükle ve garezle herkesi yozlaştırmak için yalanlar üretiyor.
Bizi yalnızca zenginleşmenin aleti olarak gören bir toplum insanlık dışıdır. Bize düşmandır. Biz bu toplumun ahlaksızlığı ve yalancı sinizmiyle uzlaşamayız. Onun bireylerle zalim ilişkisi bize terstir.
Sistem tarafından fiziksel ve düşünsel olarak köleleştirilmenin her türüne karşı mücadele edeceğiz.

Biz işçiyiz – her şey bizim emeğimizle üretilir. Biz onurumuz için mücadele hakkından yoksun bırakıldık. Herkes bizi kendi çıkarları için araç olarak kullanma çabasında.
Artık bütün gücü elde etmek için savaşmak zorundayız. Sloganlarımız basit: Bütün güç halkın. Bütün üretim araçları halkın. Özel mülkiyet kaldırılsın!
Biz devrimciyiz. Özel mülkiyet var olduğu sürece, birileri sadece emir verdiği, diğerleri de sadece çalıştığı sürece de öyle kalacağız.
Fikirlerimiz gelişiyor, çok daha şiddetli bir ışık saçıyor. Kitleleri ele geçiriyor, özgürlük savaşı için örgütlüyor. Dünyanın bütün işçilerini tek bir ruhta birleştiriyor.
HÜKÜM: SÜRGÜN!

Al, bu konuşmayı bir an önce bastırmanı istiyorlar.
Güzel. Bu konuşma kuvvetli bir dövüşçünün tutkulu vuruşları gibi.
Oğlun hakkında konuşmak istemedim seninle – onunla hiç tanışmadım, üzücü konular konuşmayı da sevmem. İnsanın sevdiği birinin sürgüne gitmesi ne demektir bilirim. Ama yine de şunu bil: Oğlun olağanüstü biri olmalı. Büyük bir ruh. Böyle bir oğula sahip olmak hem iyi hem de kötü olmalı.
Artık kötü değil, kesinlikle iyi bir şey bu.

Dünyanın dört bir yanındaki çocuklar tek bir şeye doğru ilerliyorlar. En yüce gönüllüler. En dürüst kafalar. Bütün kötülüklere inatla saldırıyorlar. Her şeyi anlayıp bütün yalanları ezip geçiyorlar.
Yenilmez güçlerini tek bir şeye, adalete yönlendiriyorlar. Dünya üzerindeki talihsizlikleri, felaketleri ortadan kaldırmak için silaha sarılıyorlar. Gaddarlığı alt etmek için savaş veriyorlar ve alt edecekler de.
Her şeye sevgi katıyorlar. Ruhlarının derinliklerinden gelen sönmez bir ateşle aydınlatıyorlar her şeyi. Bütün dünyaya duydukları sevgiden yeni bir yaşam doğuyor. Bu sevgiyi kim yok edebilir, kim? Hangi kuvvet bundan büyük olabilir? Tüm yaşam, yeryüzünün yarattığı bu sevginin zaferini bekliyor. Kandan nehirler –yok, kandan denizler– dökseniz de onu asla söndüremeyeceksiniz.
Her şey herkes için, herkes her şey içindir. Hayat herkes için ortaktır. Bu yüzden yeryüzündesiniz. Hepiniz arkadaşsınız, kardeşsiniz, çünkü siz tek bir ananın, hakikatin çocuklarısınız. Sizi hakikat yarattı ve onun gücüyle yaşıyorsunuz!

"Eğer"

Rudyard Kipling

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Frank Hansen**

TÜRKÇESİ **ÖZLEM YÜKSEL**

RUDYARD KIPLING'İN ÖNEMSENMEMİŞ KISA ÖYKÜLERİ de dahil çok sayıdaki eseri içinde kitlelerin sevdiği *Cengel Kitabı – Ormanın Öyküsü* kadar *İşte Öyle Hikayeler* ve *Kim* de hâlâ rağbet görüyor. Fakat en gözde çalışması İngiltere'nin gayriresmi şiiri "Eğer" olmalı.

1895'te yazılsa da ancak on beş yıl sonra yayımlanan şiir, kişiyi arif kılan bazı nitelikler öne sürer. Kipling, temelde ahlaki bir hayat kılavuzu olan "Eğer"i yazarken büyük ölçüde Güney Afrika'nın İngiliz idaresine girmesinde önemli bir rol oynayan karizmatik Sör Leander Starr Jameson'dan esinlendiğini söylemiş. Pek çok Britanyalı bu şiiri muazzam İngiliz özelliklerinin kutsanması olarak görüyor. Bazı gözlemciler Kipling'in çizdiği hayat yaklaşımını Hinduizmin temel eserlerinden *Bhagavad Gita*'dan aldığını belirtiyorlar. Kişi elinden geldiğince çok çaba göstermeli ancak sonuçlara bağlanmamalıdır. Dış koşullardan dolayı ne üzülmeli, ne de sevinmelidir. Önemli olan başınıza ne geldiği değil, çaba göstermeniz ve hayatın kaçınılmazlarını sükunetle karşılamanızdır.

Bu büyük edebiyat eserinin değişken yönünün yansıtılmasında, Los Angeles'ta yaşayan ve yaptığı her şeye eğlenceli unsurlar katan sanatçı Frank Hansen'e güvenebileceğimi biliyordum. Hansen, Rud'ın bu ciddi hayat kılavuzunun neşeli bir yorumunu sunuyor.

EĞER

RUDYARD KIPLING

Veya nefret edilmekten,
nefrete yenilmeden,

Gene de kasılmadan,
ukalalık etmeden.

Felsefe konuşup falafel yemeye bana gidelim mi?

Hayal kurabiliyorsan,
hayallerin kulu olmadan;

Düşünebiliyorsan,
amaç bilmeden fikirleri;

Zafer de kazansan,
felakete de uğrasan

Birse senin indinde
bu iki düzmeci;

HERKESİ SEVİYORUM
Varsa duymaya sabrın
Hilebazların çarpıttığı doğrunu
sırf tuzak kurmak
için aptallara
SÖKÜL PARANI
ÇATIR
Çutur
ŞEKİL VER
Ya da mahvını seyretmeye
hayatını adadığın
George Lucas yazsın!
şeylerin,
SANGIRR!
Eski aletlerle başlıyorsan onları
Yılgınlıkla onarmaya,
Bütün kazancını üst üste yığıp da
Ortaya sürebiliyorsan kumarda
HEPSİNİ
SİYAH!
Ve kaybedip de sıfırdan başlayabiliyorsan
bana mısın demeden ziyanına;
HAYDAN GELEN HUYA GİDER
UYUŞUK!

Amacına hizmet etmeye
zorlayabiliyorsan
kalbini, sinirlerini ve kaslarını,
Kuvvetlerini kaybettikten
çok sonra bile,
Ve dayanabiliyorsan içinde
bir şey kalmasa da
Sana "Dayan!" diyen
iradenden başka.

Kalabalıklara konuştuğunda

eksilmiyorsa erdemin,

Yahut kıralarla yürüdüğünde

unutmuyorsan kim olduğunu;

Ne hasmın, ne aziz dostun yakabiliyorsa canını;

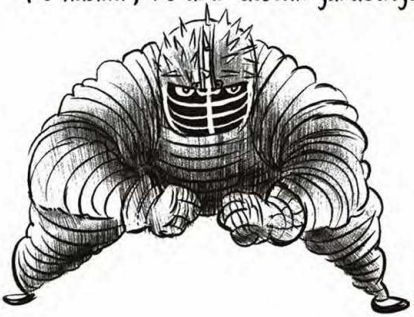

Vazgeçilmez değilsen,
mühimken herkesin gözünde;

Gözün yaşına
bakmayan
Zamanın kıymetini
biliyorsan

Senindir bu dünya ve üstünde ne varsa,
Ve bil ki evlat, insan olmuşsun demektir.

fmhansen.com

John Barleycorn

Jack London

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **John Pierard**

TÜRKÇESİ **SİNAN OKAN**

JACK LONDON DA H. G. WELLS GİBİ ÜRETKEN BİR yazar olmasına –otuz civarı roman, birçok kısa öykü ve başka alanlarda sayısız eser kaleme aldı– rağmen *Vahşetin Çağrısı*, *Beyaz Diş*, *Deniz Kurdu* ve *Ateş Yakmak* başta olmak üzere bir avuç eseriyle tanınıyor. Tıpkı Ernest Hemingway gibi o da tam bir macera ve alkol düşkünüydü. İçki, hayatında o denli büyük rol oynuyordu ki 1912'de yazdığı otobiyografisinin de odak noktasındaydı. Ertesi yıl basılan *John Barleycorn*, London'ın tüm yaşamını bu bulanık objektiften bakarak hikaye ediyor. (Kitabın adı da, alkol yapımında sık kullanılan bir tahıl olan arpayı kişileştiren bir İngiliz halk şarkısına gönderme.) London eseri hem alkol karşıtı bir beyanat olarak –gerçekten de alkol karşıtı hareket kitabı hemen sahiplenmişti– hem de eşinden özür dilemek niyetiyle kaleme almıştı.

Beş yaşında hatırı sayılır miktarda bira içiyor, yedi yaşında midesini şarapla yıkıyordu London. Alkol etrafından hiç eksik olmazdı. Doğuştan alkolik olduğu, tadını beğendiği veya verdiği sarhoşluktan hoşlandığı için değil, bir sosyalleşme aracı, erkek dostluğunun ayrılmaz bir parçası olduğu için içiyordu:

> Alkol sadece her daim erişilebilir bir şey olmakla kalmamış, büyürken ilgilendiğim her konu beni ona çekmişti. Sokaktaki seyyar gazete satıcısı, denizci, madenci, uzak diyarlardan bir gezgin, kim olursa olsun, fikir alışverişinde bulunmak, biraz gülmek, şişinip cesaret gösterilerine girişmek, rahatlamak ve yorucu günlerin ve gecelerin sıkıcı ezasını unutmak için erkeklerin bir araya geldiği her yerde daima alkol vardı. Meyhane bir toplanma yeriydi. Bütün erkekler, tıpkı ilkel çağlarda yaşayanların işgal ettikleri arazide veya mağara ağzında yaktıkları ateşin etrafında toplanması gibi toplanırdı orada.

John Pierard çocuk kitapları, edebi klasikler ve efsanevi *Screw* gibi cinsellik odaklı dergiler için yaptığı illüstrasyonlarla farklı bir kariyere sahip. Bu cilt için hazırladığı üç uyarlamanın ilki, London'ın, John Barleycorn yüzünden Azrail'le nasıl flört ettiğini –bulduğu bedava viskiyi neredeyse ölümüne içtiği bölümü– konu alıyor.

DOSTUYUM DOŞTUYDUM DOŞTU DEĞİLİM. HİÇBİR ZAMAN ONUN BANA GÖSTERDİĞİNDEN DAHA AZ **DOSTLUK** GÖSTERMEDİM. ONA EN YAKIN OLDUĞUM ANDA, **YALANCILARIN** ŞAHİ OLUVERİR. EN AÇIK SÖZLÜ DOĞRUCUDUR O. İNŞANA, KENDİNİ TANRILARLA YÜRÜYORMUŞ GİBİ HİSSETTİREN DEĞERLİ BİR YOL ARKADAŞIDIR. AYNI ZAMANDA **BURUNSUZ OLAN'LA** KOL KOLA DOLAŞIR.

JOHN BARLEYCORN

Alkollü Anılar

JACK LONDON

* Kurukafa, yani Azrail dolayımıyla ölüme yapılan bir gönderme. -çn

DAHA İLK TECRÜBELERİMDE **ALKOLÜN** PEK DE ÖYLE MATAH BİR TADI OLMADIĞINI ANLAMIŞTIM. **YENİYETMELİĞİMDE** BİR KONSERVE FABRİKASINDA ÇALIŞIYORDUM. OBURCA OKUMA ALIŞKANLIĞIM SAYESİNDE **HAYATTA** TECRÜBE EDİLECEK DAHA BİR DOLU ŞEY OLDUĞUNUN DA FARKINDAYDIM.

RIHTIM MEYHANELERİNİN ÇOĞUNDA **ERKEKLERLE** BİRLİKTE İÇERDİM. ERKEKLİK NİŞANESİYDİ İÇKİ BU BİRLİKTELİK SAYESİNDE DÜNYA BANA KENDİSİNİ AÇTI BİR SÜRÜ MACERA YAŞADIM...

BİR GECE, GIRTLAĞIMIZ KURUMUŞ VE BEŞ PARASIZKEN, JOE GOOSE GELİP NELSON'LA BANA "İÇEBİLDİĞİNİZ KADAR - BEDAVA İÇKİ" BULABİLECEĞİMİZ BİR YERDEN BAHSETTİ
HANCOCK İTFAİYESİNİ İŞLETEN POLİTİKACILARIN MEŞALE TAŞIYACAK ADAMA İHTİYACI VARDI VE ALAYA KATILAN HERKES CANI İSTERSE SARHOŞ OLANA KADAR İÇEBİLİRDİ
"TEK YAPMANIZ GEREKEN, MİĞFER TAKIP MEŞALE TAŞIMAK. BİZİ GEÇİT ALAYINA GÖTÜRECEK ÖZEL BİR TREN VAR."

OYLAR SMITH'E
ÖNCE GEÇİT ALAYI, İÇKİNİZİ HAK EDİN BAKALIM.
İÇKİ Mİ? SU GİBİ AKTI! KIYAMETİ KOPARDIK!

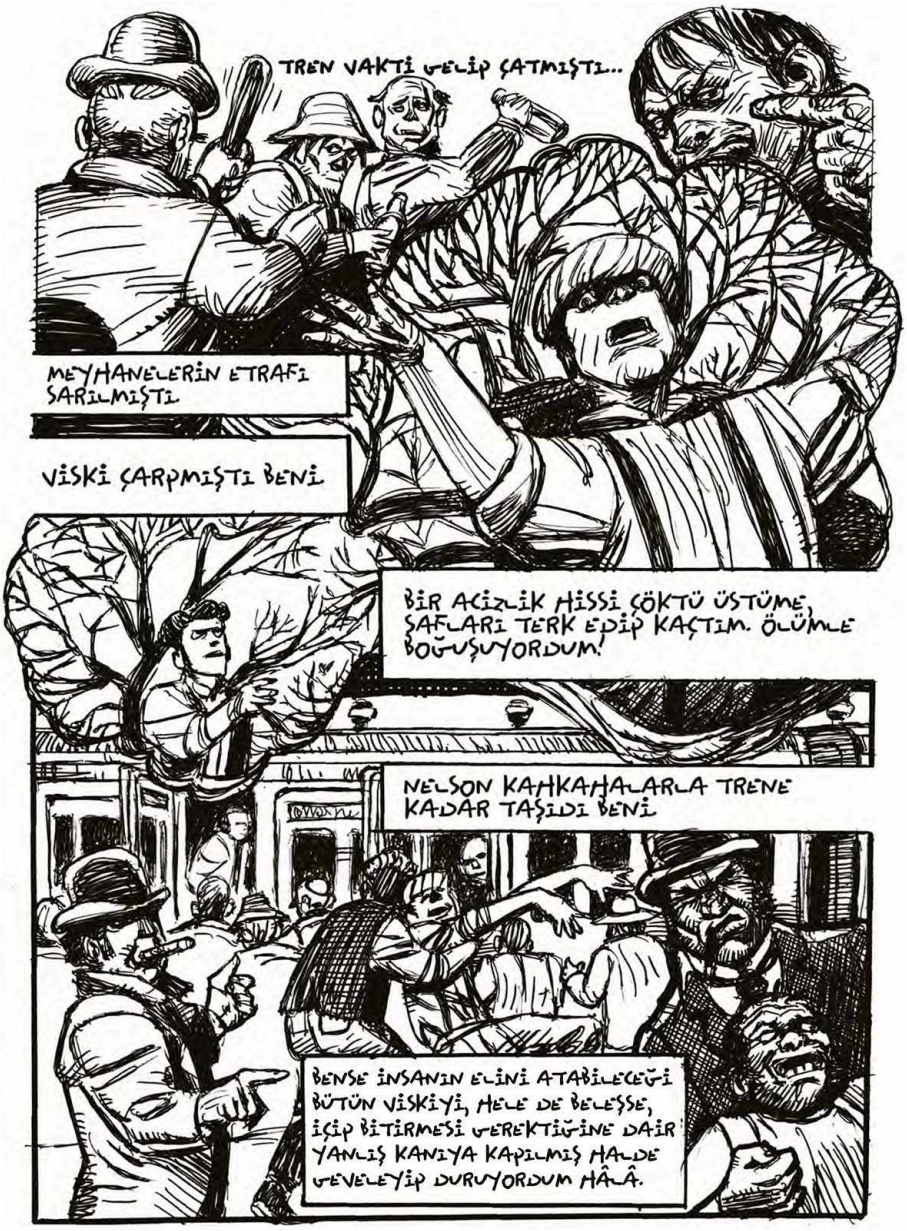
TREN VAKTİ GELİP ÇATMIŞTI...
MEYHANELERİN ETRAFI SARILMIŞTI
VİSKİ ÇARPMIŞTI BENİ
BİR ACIZLIK HİSSİ ÇÖKTÜ ÜSTÜME, ŞAFLARI TERK EDİP KAÇTIM. ÖLÜMLE BOĞUŞUYORDUM!
NELSON KAHKAHALARLA TRENE KADAR TAŞIDI BENİ
BENSE İNSANIN ELİNİ ATABİLECEĞİ BÜTÜN VİSKİYİ, HELE DE BELEŞSE, İÇİP BİTİRMESİ GEREKTİĞİNE DAİR YANLIŞ KANIYA KAPILMIŞ HALDE GEVELEYİP DURUYORDUM HÂLÂ.

BAĞRIM ATEŞ GİBİ YANIYORDU, KAVRULUYORDUM, DELİ GİBİ HAVA ALMA İHTİYACINDAYDIM!
BUNUN ÖLÜME EN ÇOK YAKLAŞTIĞIM AN OLDUĞUNU DÜŞÜNÜRÜM SIK SIK.
ADAMLARDAN BİRİNİN ELİNDEKİ MEŞALEYİ KAPIP PENCERELERDEN BİRİNİ PARAMPARÇA ETTİM.
BÖYLECE TRENDE BİR SARHOŞ KAVGASININ FİTİLİNİ ATEŞLEMİŞ OLDUM.

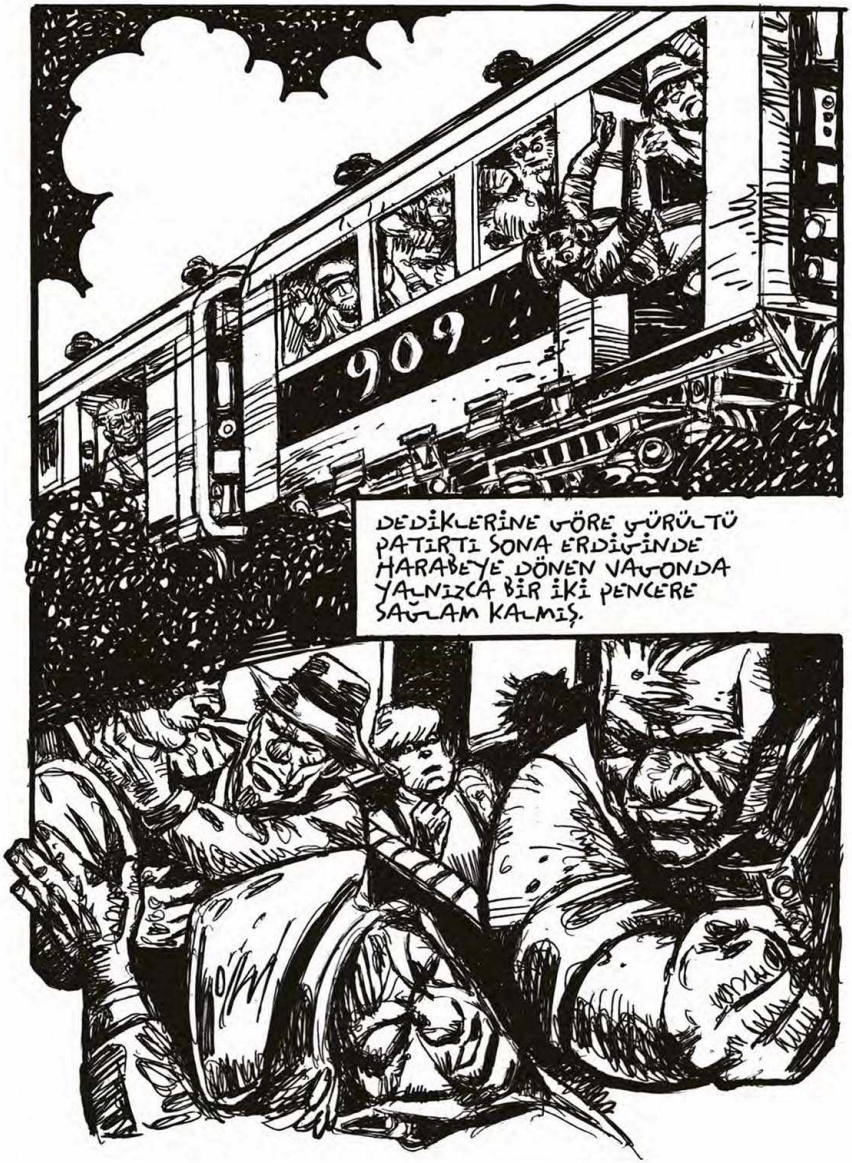
909
DEDİKLERİNE GÖRE GÜRÜLTÜ PATIRTI SONA ERDİĞİNDE HARABEYE DÖNEN VAGONDA YALNIZCA BİR İKİ PENCERE SAĞLAM KALMIŞ.

KAVGADAN SONRA AYILDIM
AMA BOĞULMAK ÜZERE OLAN VE KENDİNDEN GEÇMESİNE RAMAK KALA ÇIRPINMAYI SÜRDÜREN BİRİNDEN DAHA FAZLA GELEMEMİŞTİM KENDİME.
HAVA! HAVA!
NELSON KIRIK CAM PARÇALARINI TEMİZLEYİP BAŞIMI VE OMUZLARIMI PENCEREDEN ÇIKARMAMA YARDIM ETTİ, UÇUŞAN KÖZLER YÜZÜME GÖZÜME İSABET EDİP YAKIYORDU BENİ.
ON YEDİ SAAT SONRA RIHTIMDAKİ UCUZ PANSİYONLARDAN BİRİNDE UYANDIM. BİR BAŞKA ÖLÜM ÇUKURUNDAN KAÇMIŞTIM VE BU KEZ NASIL KIL PAYI KURTULDUĞUMU DÜŞÜNÜNCE KORKUYLA ÜRPERDİM.
SİGARA İÇMEK YASAKTIR
SON

"Araby" (Dublinliler'den)

James Joyce

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Annie Mok**

TÜRKÇESİ **ÖZLEM YÜKSEL**

***ULYSSES* İLE EDEBİYAT DÜNYASININ ALTINI ÜSTÜNE** getirmeden ve *Finnegans Wake* [Finnegan'ın Uyanışı] ile paramparça etmeden önce, Joyce edebiyatın en büyük kısa öyküler derlemesini yazdı. *Dublinliler*'deki on beş öykü deneysel değil, sade ve dolaysız bir üslupla yazılmış kusursuz mücevherler. Çoğu iç karartıcı olmasına rağmen yaşamdan basit kesitler gibi görünse de, yüzeyin altında –ima edilen, sezdirilen, asla açığa vurulmayan ve akademisyenleri yıllardır yorum yapmaya sevk eden– çok şey var.

Kitabın adından da anlaşılacağı üzere tüm öyküler Joyce'un memleketi Dublin'de yirminci yüzyılın başlarında geçer ve İrlanda'nın başkentini öven bir resim çizmez. Bu şehir yoksul, sevimsiz, boğucudur ve bütün sakinlerinin gerçekleşmeyen –aşk, maddi başarı, Dublin'den ayrılmak– hayalleri vardır. Alkol bağımlılığı yaygındır; yoksulluk her yere nüfuz etmiştir; Katoliklik durumu daha da kötüleştirmekten başka işe yaramaz. Bu öykülerin çoğu 1904 ile 1905 yılları arasında yazılsa da, yayınevleri tarafından reddedildiği ve yayıncılar bazı öykülerden korkup sözlerinden döndükleri için tamamı ancak 1914'te basıldı. *Dublinliler* nihayet okurlarla buluştuğunda, alt sınıfların yaşamını samimi bir şekilde tasvir etmesi ve gerçek kişilere ve yerlere atıfta bulunması büyük ilgi gördü.

Kitap bütünüyle tartışılmış ve didik didik edilmiş bir klasik olsa da, birkaç öykünün diğerlerinin arasından sıyrıldığı görüşü hakim ve "Araby" de onlardan biri. Çizgi romanlar yazıp çizen, fantastik antoloji *Ghost Comics*'i yayına hazırlayan Annie Mok dikkatinin büyük kısmını Joyce'un ilk eserlerine verdi. Bu "Araby" uyarlaması *Grafik Kanon*'a özel hazırlandı ve *Dublinliler* üzerine yapılmış ilk grafik çalışma özelliğini taşıyor. Annie ayrıca Joyce'un *Sanatçının Bir Genç Adam Olarak Portresi*'ni içeren bir mini çizgi romanla yazarın hayat arkadaşı Nora'ya yazdığı o çarpıcı ve müstehcenlik dolu mektuplarından küçük bir bant karikatür de üretti.

ARABY

JAMES JOYCE'UN DUBLINLILER'INDEN

KÖR* OLDUĞU İÇİN KUZEY RICHMOND SOKAĞI, HIRİSTİYAN KARDEŞLER OKULU'NDAN OĞLANLARIN AZAT EDİLDİĞİ VAKİTLER HARİCİNDE SAKİN BİR SOKAKTI.
*ÇIKMAZ SOKAK
KÖR SOKAĞIN BİTİMİNDE KOMŞULARINDAN AYRI METRUK BİR EV DURURDU.
İÇLERİNDEKİ DERLİ TOPLU HAYATLARIN ŞUURUNDA OLAN DİĞER EVLER BİRBİRİNE BAKARDI.

BİZİM EVİN ESKİ KİRACISI PAPAZ ARKA TARAFTAKİ MİSAFİR ODASINDA ÖLMÜŞTÜ.
UZUN ZAMANDIR KAPALI DURMAKTAN HAVA AĞIRLAŞMIŞ, MUTFAĞIN ARKASINDAKİ KULLANILMAYAN ODAYA ESKİ, İŞE YARAMAZ KAĞITLAR ATILMIŞTI.
the Abbot
The Devout Communicant
SNIFF
EVİN ARKASINDAKİ BAKIMSIZ BAHÇEDE ESKİ KİRACININ PASLI BİSİKLET POMPASINI BULDUM.

ÇOK HAYIRSEVER BİR PAPAZDI; BÜTÜN PARASINI HAYIR CEMİYETLERİNE, EŞYALARINI DA KIZ KARDEŞİNE BIRAKMIŞTI.
PFFT
KIŞIN GÜNLER KISALINCA, HAVA AKŞAM YEMEKLERİMİZİ YEMEDEN KARARIYORDU. BAĞIRIŞLARIMIZ SESSİZ SOKAKTA YANKILANIYORDU.
SOĞUK HAVA ISIRIYORDU, YANAKLARIMIZ KIPKIRMIZI OLUNCAYA KADAR OYUN OYNUYORDUK.
OYUNLARIMIZ BİZİ KULÜBELERİN KABA GÜRÜHUNDAN DAYAK YEDİĞİMİZ YERLERDEN, ÇÜRÜF ÇUKURLARINDAN PİS KOKULARIN YÜKSELDİĞİ KARANLIK ISLAK BAHÇELERE...
KOKAN AHIRLARA SÜRÜKLÜYORDU.

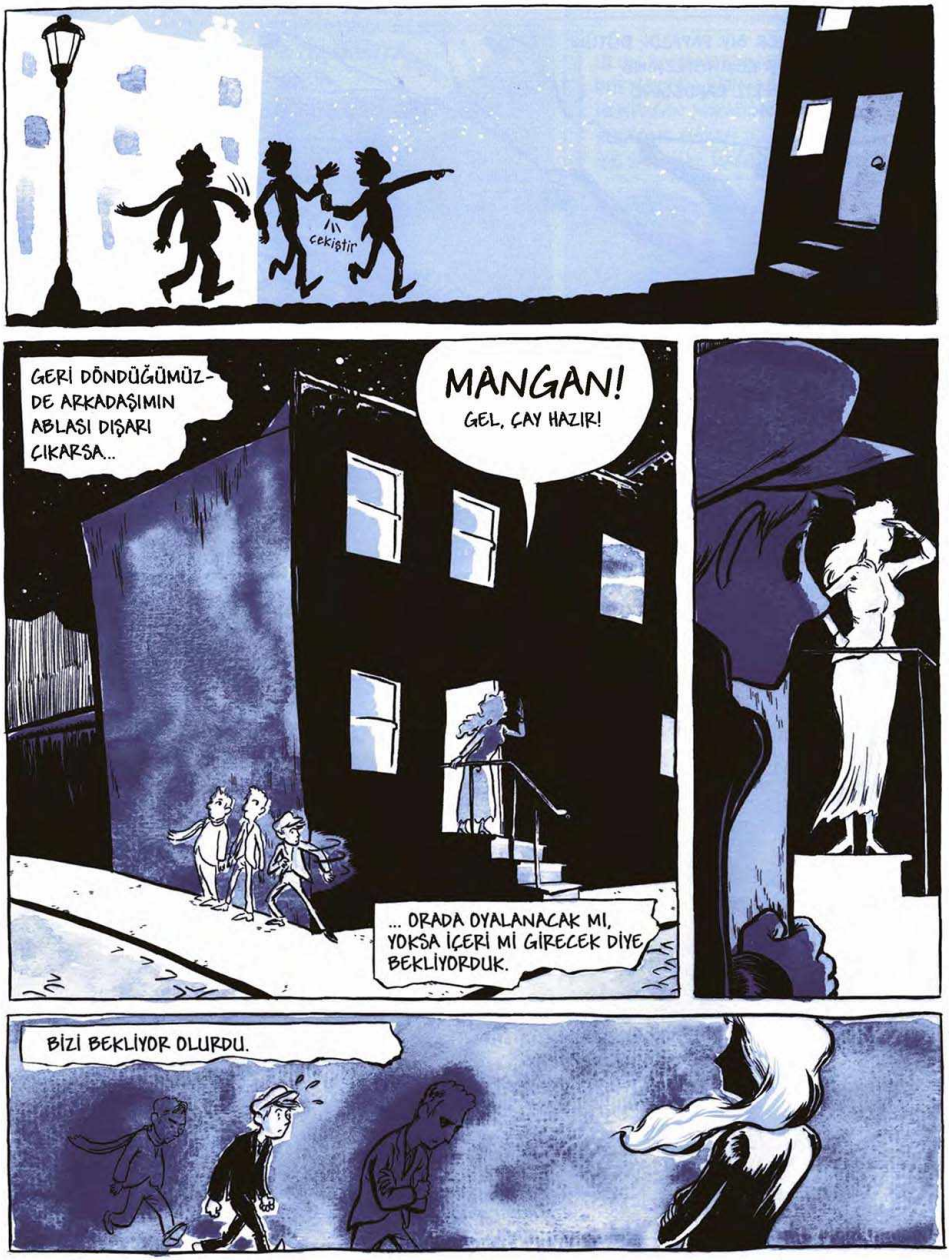
çekiştir
GERİ DÖNDÜĞÜMÜZDE ARKADAŞIMIN ABLASI DIŞARI ÇIKARSA...
MANGAN!
GEL, ÇAY HAZIR!
... ORADA OYALANACAK MI, YOKSA İÇERİ Mİ GİRECEK DİYE BEKLİYORDUK.
BİZİ BEKLİYOR OLURDU.

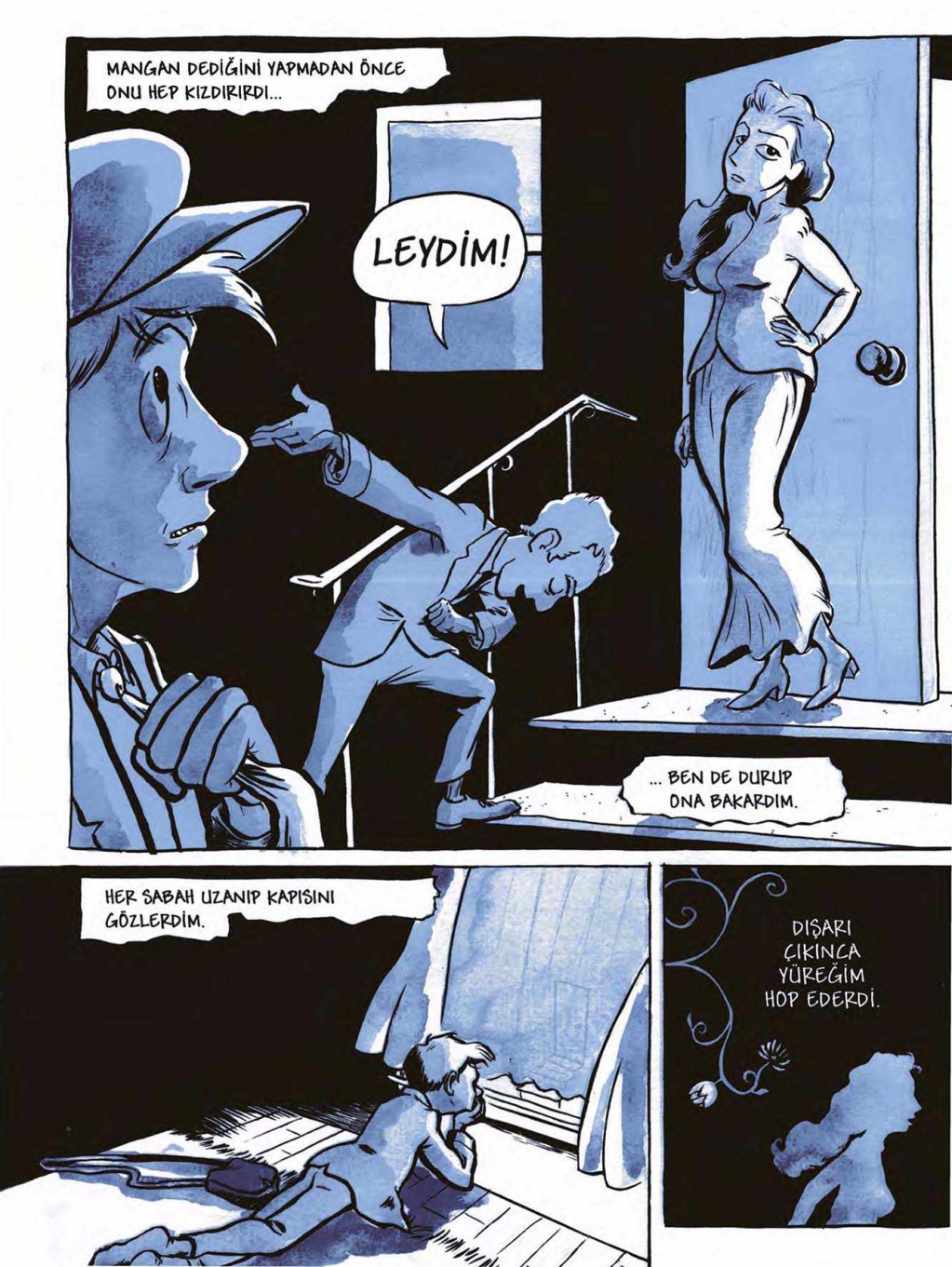
MANGAN DEDİĞİNİ YAPMADAN ÖNCE ONU HEP KIZDIRIRDI...
LEYDİM!
... BEN DE DURUP ONA BAKARDIM.
HER SABAH UZANIP KAPISINI GÖZLERDİM.
DIŞARI ÇIKINCA YÜREĞİM HOP EDERDİ.

VE YOLLARIMIZIN AYRILDIĞI YERE YAKLAŞINCA...
BÖYLE KAÇ SABAH DEVAM ETTİ BU.
ONUNLA ÖYLESİNE BİRKAÇ KELİMEDEN BAŞKA BİR ŞEY KONUŞMASAM DA ADI SERSEM KANIMI KAYNATAN BİR DAVET GİBİYDİ.

ONUN GÖRÜNTÜSÜ AŞKA EN MUHALİF YERLERDE BİLE BANA EŞLİK EDİYORDU.
TEYZEM PAZARA GİTTİĞİNDE PAKETLERİNİ TAŞIRDIM.
DUBLİN'İN EN İYİ ETLERİ!
TEK KURUŞ DAHA VERMEM, SENİ AHMAK!
BU SESLER BENİM İÇİN TEK BİR HEYECANA DÖNÜŞÜRDÜ:
KUTSAL KADEHİMİ DÜŞMAN GÜRUHUNUN ARASINDAN SAĞ SALİM GEÇİRDİĞİMİ HAYAL EDERDİM.
GÖZLERİM HEP YAŞLA DOLUYDU (NEDEN BİLMEM), BAZEN DE KALBİMDEN GÖĞSÜME BİR SEL BOŞANIR GİBİ OLUYORDU.

İSMİ BENİM BİLE ANLAMADIĞIM GARİP DUALARDA VE METHİYELERDE DUDAKLARIMA GELİVERİYORDU. BU MAHCUP HAYRANLIĞIMI ONA NASIL SÖYLEYECEKTİM BİLMİYORDUM.
BEDENİM ARP GİBİYDİ, ONUN SÖZLERİ VE HAREKETLERİ DE TELLERİMİN ÜSTÜNDE GEZİNEN PARMAKLAR.
O GECE PAPAZIN ÖLDÜĞÜ MİSAFİR ODASINA GİTTİM.
KIRIK PENCEREDEN TOPRAĞA YAĞMUR DAMLALARININ DÜŞTÜĞÜNÜ DUYDUM.
BU KADAR AZ GÖREBİLDİĞİM İÇİN ŞÜKRETTİM.
AH, AŞK!
AH, AŞK!
AH, AŞK!

BU CUMARTESİ ARABY'YE GİDİYOR MUSUNUZ?
EN SONUNDA BENİMLE KONUŞTUĞUNDA ÖYLE ŞAŞKINA DÖNDÜM Kİ NE DİYECEĞİMİ BİLEMEDİM.
EVET Mİ DEDİM, HAYIR MI, UNUTTUM.
HARİKA BİR PAZARMIŞ.
ORAYA GİTMEK İSTERDİM.
NEDEN GİDEMİYORSUN?
BİZİM MANASTIRDA İNZİVA OLACAK DA.

GİDERSEN SEVERSİN.
GİDERSEM SANA BİR ŞEY GETİRİRİM.

ÖNÜMDEKİ SIKICI GÜNLERİ YOK ETMEK İSTEDİM.
Araby
ARABY ARABY ARABY ARABY
Araby
ARABY ARABY ARABY ARABY
VE CUMARTESİ GELDİ ÇATTI...
NEREDE ŞU KAHROLASI ŞAPKA FIRÇASI?
AMCA, BU AKŞAM PAZARA GİTMEK İÇİN BİRAZ PARA LAZIM BANA, UNUTMA!
TAMAM, OĞLUM, BİLİYORUM.
AMCAM HOLDE OLDUĞU İÇİN ÖN TARAFTAKİ ODAYA GİDİP PENCERENİN ÖNÜNDE UZANAMADIM.
HAVADA MERHAMETSİZ BİR AYAZ VARDI VE KALBİM ŞİMDİDEN ŞÜPHEYE YENİLMİŞTİ.

Şarkının sözleri Brian Na Banban'a aittir.

Şiir Caroline Norton'a aittir.

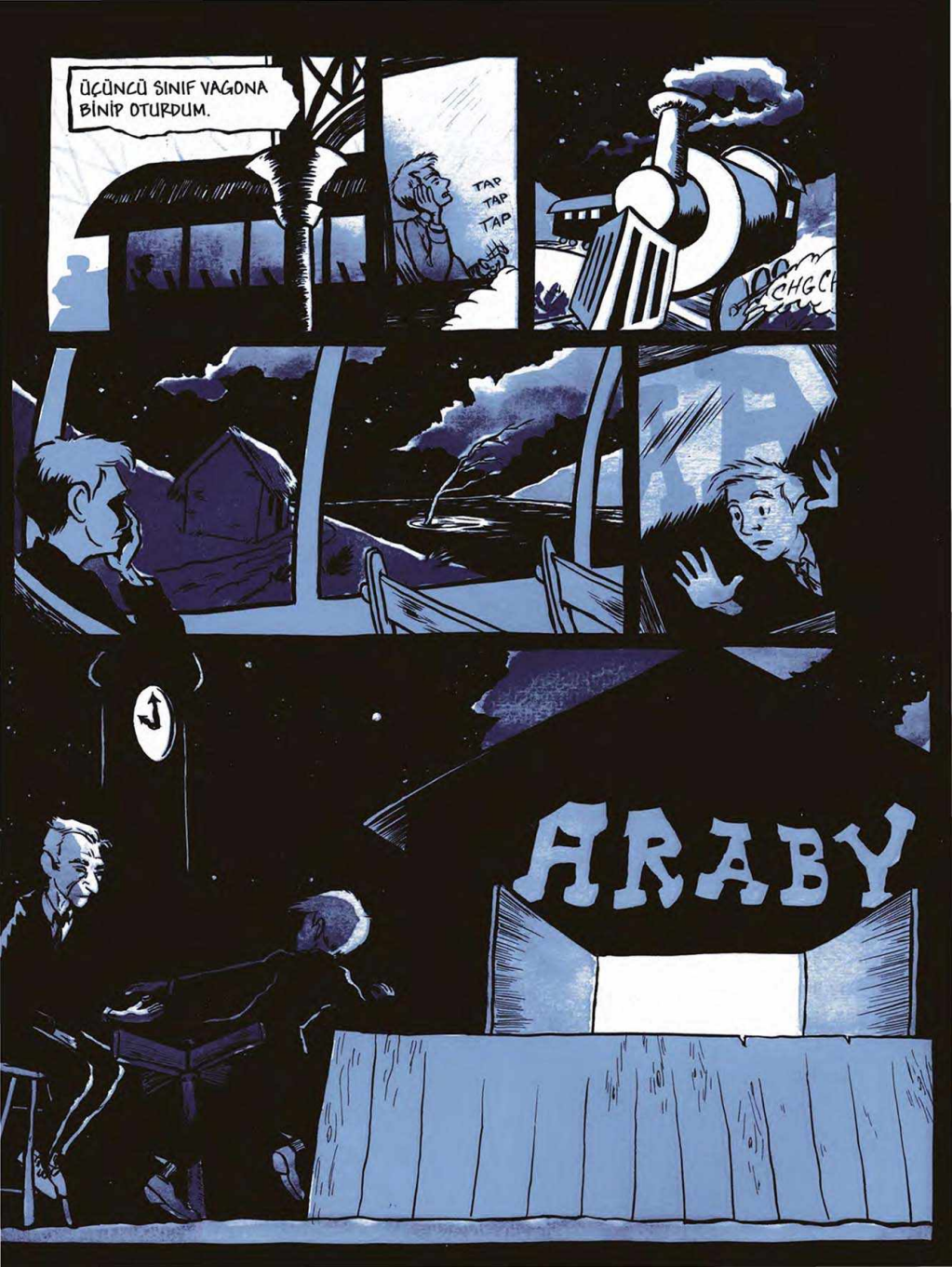
ÜÇÜNCÜ SINIF VAGONA BİNİP OTURDUM.
TAP TAP TAP
CHGCH
ARABY

AYİNDEN SONRA KİLİSEYE ÇÖKENE BENZER BİR SESSİZLİK ÇEKTİ DİKKATİMİ.
NEDEN BURADA OLDUĞUMU ZAR ZOR HATIRLADIM.
AA, BEN ÖYLE BİR ŞEY DEMEDİM!
DEDİN, DEDİN!
Cafe
ALTMIŞ YEDİ, ALTMIŞ SEKİZ...
KAPALI
ÇIN
İNGİLİZ AKSANLARINI FARK ETTİYSEM DE DEDİKLERİNE PEK KULAK VERMEDİM.
AMA SÖYLEMEDİM.
SÖYLEMEDİ Mİ?
BEN DUYDUM.
AA, PALAVRA!
BİR ŞEY ALMAK İSTER MİSİN?
HAYIR, TEŞEKKÜRLER.

DÖNDÜR
KADININ TEZGAHINDA KALMAMIN FAYDASIZ OLDUĞUNU BİLE BİLE, MALLARIYLA İLGİLENİYORMUŞUM GİBİ YAPIP OYALANDIM.
PALAVRACININ NUMARALARINA KANIP DA AĞZIMA AHLAKSIZ SÖZLER ALMAM.
PALAVRACI MI? NE ZAMAN PALAVRA ATTIĞIMI DUYDUN?
İKİ PENİMİ CEBİME ATTIM, YARIM ŞİLİNİMLE BİRBİRLERİNE ÇARPTILAR ORADA.
ASLA!
IŞIKLARI SÖNDÜRÜN!
ŞIRGIR ŞIRGIR

BEYHUDELİĞİN GÜLÜP ALAY ETTİĞİ BİR MAHLUK OLARAK GÖRDÜM KENDİMİ...

ACI VE ÖFKEDEN GÖZLERİM YANDI.

Dönüşüm

Franz Kafka

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **R. Sikoryak**

TÜRKÇESİ **ÖZLEM YÜKSEL**

DEHŞET. YABANCILAŞMA. ENDİŞE. *PEANUTS* [SNOOPY] ağır mesele. Siz *Dönüşüm*'den bahsettiğimi mi sandınız? O da öyledir. Franz Kafka'nın bir sabah dev bir böcek olarak uyanan Gregor Samsa adındaki bir adamı konu alan 1915 tarihli novellası, modern dünyada yaşamanın tiksintisini ve şaşkınlığını anlatan başlıca kitaplardan. Charles Schulz'un efsanevi bant karikatürü de öyle. R. Sikoryak bu paralellikleri *Masterpiece Comics* serisinde komik bir biçimde belirginleştiriyor. Klasik çizgi romanla edebiyatın klasiklerini –*Afacan Dennis*'i *Hamlet* ile, *Ziggy*'yi *Candide* ile, *Batman*'i *Suç ve Ceza* ile– ustaca harmanlıyor ve birdenbire bunların farklı sanat dalları olsa da başından beri aynı temaları işlediğini görüveriyorsunuz.

"Bizim Gregor Brown"

SIKORYAK

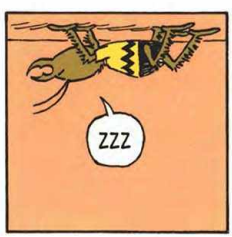

©1990 R. Sikoryak

Dışa Yolculuk

Virginia Woolf

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Caroline Picard**

TÜRKÇESİ **ELİF ERSAVCI**

VIRGINIA WOOLF BEŞ YILIN VE EN AZ BEŞ FARKLI taslağın sonunda tamamladığı ilk romanı *Dışa Yolculuk*'la (1915) birlikte, hem biçim hem de içerik üzerine deneyler yapmaya başlayıp modernizmin öncülerinden biri oldu. *Dışa Yolculuk*'ta bir grup İngiliz Güney Afrika'daki bir İngiliz sömürgesine doğru yola çıkar; yolculuk giderek tehditkar bir hal alıp yolcuların yaşamlarında ortaya çıkan ürpertici bilinmezliklere ayna tutar. Roman toplumsal yapılarımızın ölümün ve bilinmeyenin daima pusuda beklediği, kaotik, korkunç bir dünyayı düzene sokmak için verilen beyhude bir çabadan ibaret olduğunu anlatır bize. "İnsan kimin ne hissettiğini asla bilemez. Hepimiz karanlıktayız. Anlamaya çalışıyoruz, ama bir insanın başka bir insan hakkındaki fikirlerinden daha gülünç bir şey olabilir mi? Etrafımızdaki insanları tanıdığımızı varsayıyoruz, ama kimse kimseyi tanıyamaz." Bu iç karartıcı dünyanın merkezinde, İngiltere'de aşırı korunaklı bir şekilde büyütülmüş Rachel var. Teyzesi Helen ona hayatı, özellikle de aşkı öğretmeye çalışmaktadır.

Caroline Picard benzersiz akıcılıktaki tarzıyla romanın kilit bir sahnesini uyarlıyor. *Grafik Kanon*'un ilk cildindeki İnka oyunu *Apu Ollantay* uyarlamasında olduğu gibi, yine her sayfa kendi başına bir sanat eseri.

VIRGINIA WOOLF'UN ROMANINDAN BİR KESİT

Dışa Yolculuk

RESİMLEYEN:
CAROLINE PICARD

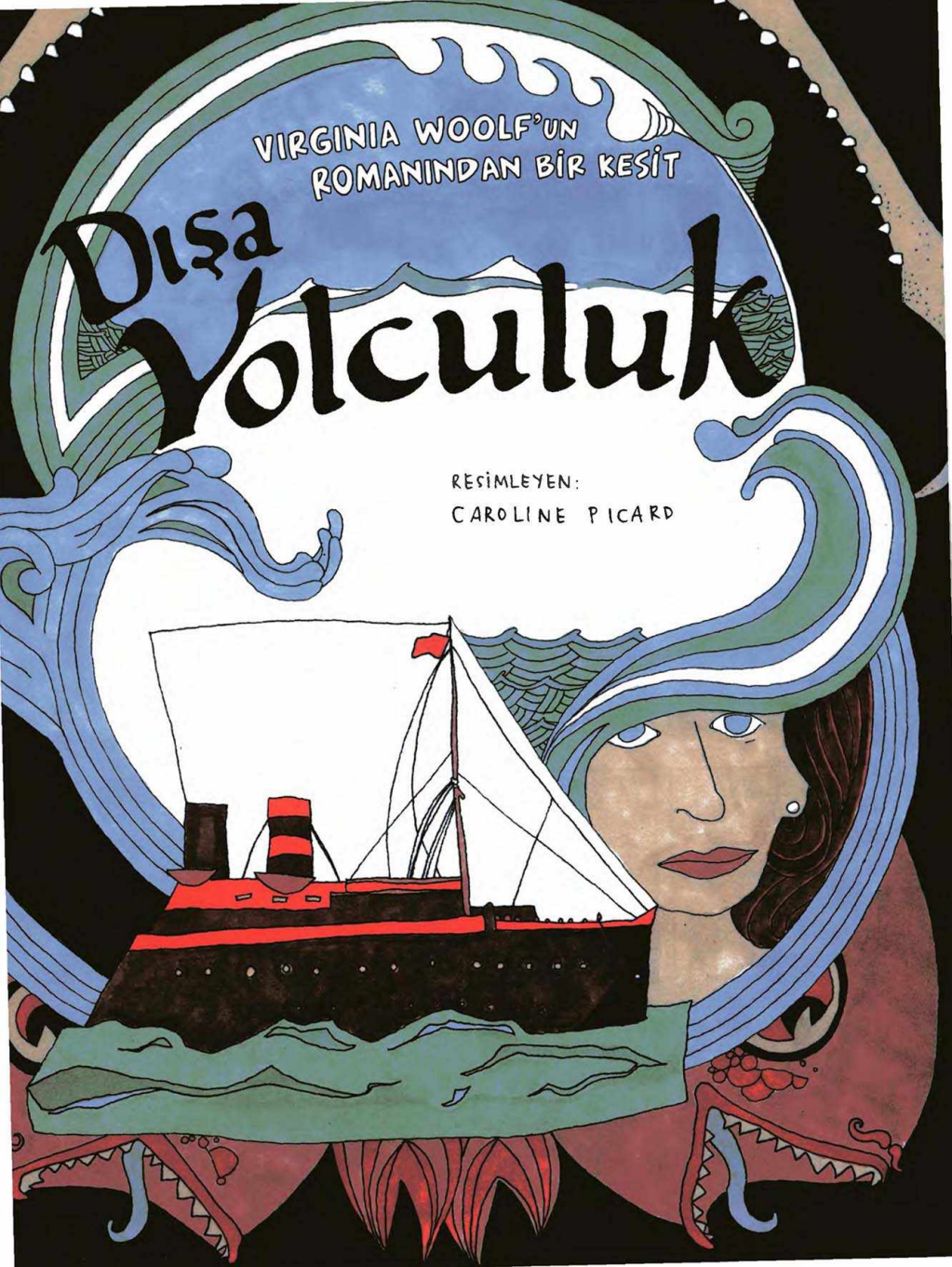

Rüya
ANLAŞILAN ÇOK YORGUNDU RACHEL. BAŞINI YASTIĞA KOYAR KOYMAZ UYUDU. BİR İKİ SAATLİK BOŞ BİR UYKUDAN SONRA RÜYA GÖRDÜ.
UZUN BİR TÜNELDE YÜRÜDÜĞÜNÜ GÖRDÜ RÜYASINDA. TÜNEL ADIM ADIM DARALIYOR, RACHEL İKİ YANINDAKİ NEMLİ TUĞLALARA DOKUNABİLİYORDU YÜRÜRKEN. SONUNDA YOL AÇILIP KÜÇÜK BİR MAHZENE DÖNÜŞTÜ; KIZ KAPANA KISILMIŞTI, NEREYE DÖNSE TUĞLALAR. YERE ÇÖMMÜŞ, ANLAŞILMAZ SESLER ÇIKARAN, TIRNAKLARI UZUN, VÜCUDU ÇARPIK BİR ADAMLA YALNIZ. ADAMIN ARKASINDAKİ DUVARDAN NEM SIZIYOR, BİRİKİP DAMLA DAMLA AKIYORDU.
KASKATI VE UŞUMUŞ, GÖZYAŞLARI İÇİNDE UYANDI.
AH!
AMA DEHŞET HEMEN BIRAKMADI YAKASINI. TAKİP EDİLİYORMUŞ GİBİ HİSSEDİYORDU KENDİNİ. KALKIP KAPIYI KİLİTLEDİ. BİR SES ONUN ADINI İNLİYORDU; GÖZLER ONU ARZULUYORDU. gece boyu barbarlar taciz etti zenciyi. RACHEL UYKUYA DÖNEMEDİ.

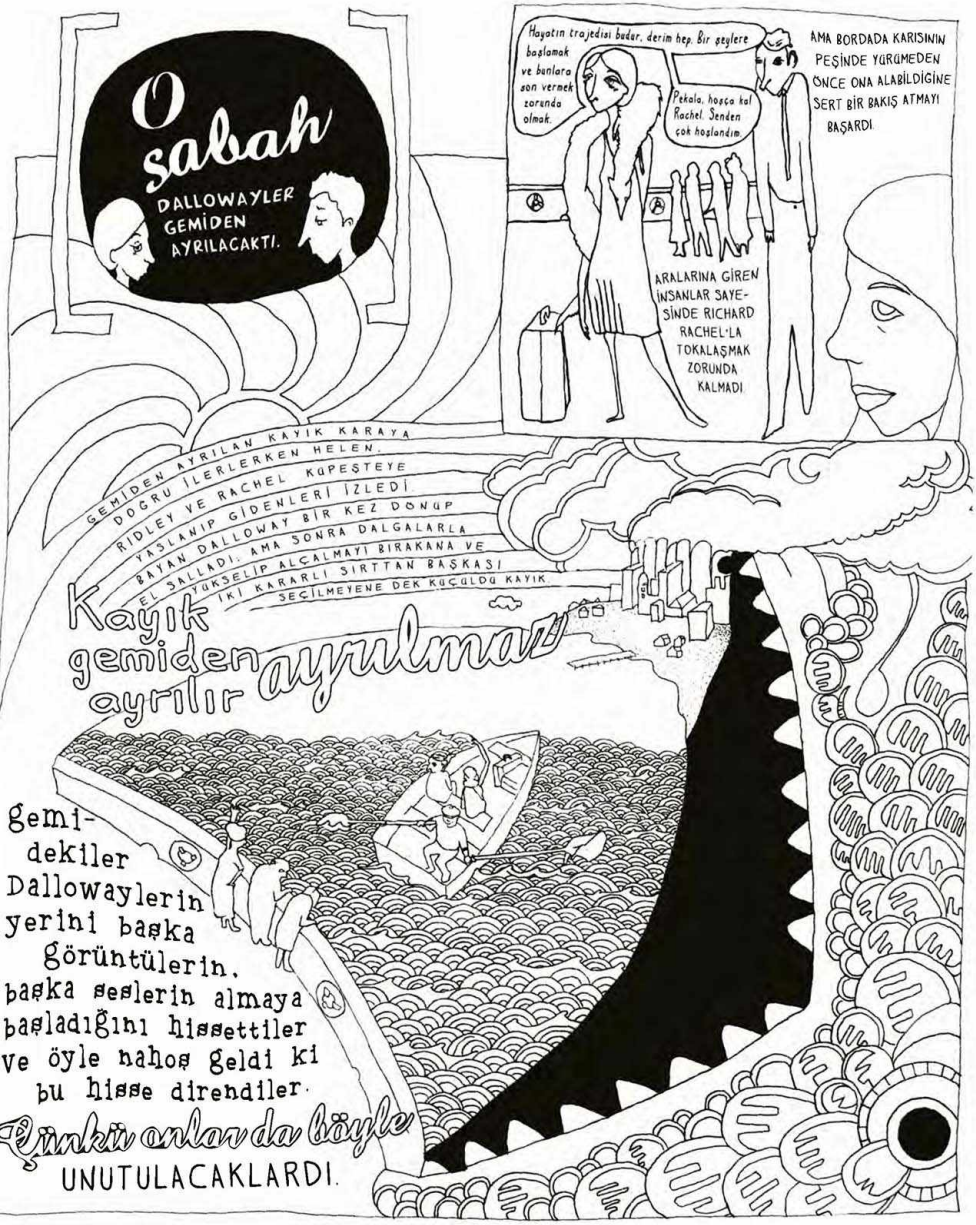
O sabah
DALLOWAYLER GEMİDEN AYRILACAKTI.
Hayatın trajedisi budur, derim hep. Bir şeylere başlamak ve bunlara son vermek zorunda olmak.
Peki la, hoşça kal Rachel. Senden çok hoşlandım.
AMA BORDADA KARISININ PEŞİNDE YÜRÜMEDEN ÖNCE ONA ALABİLDİĞİNE SERT BİR BAKIŞ ATMAYI BAŞARDI
ARALARINA GİREN İNSANLAR SAYESİNDE RICHARD RACHEL'LA TOKALAŞMAK ZORUNDA KALMADI
GEMİDEN AYRILAN KAYIK KARAYA DOĞRU İLERLERKEN HELEN, RIDLEY VE RACHEL KÜPEŞTEYE YASLANIP GİDENLERİ İZLEDİ BAYAN DALLOWAY BİR KEZ DÖNÜP EL SALLADI. AMA SONRA DALGALARLA YÜKSELİP ALÇALMAYI BIRAKANA VE İKİ KARARLI SIRTTAN BAŞKASI SEÇİLMEYENE DEK KÜÇÜLDÜ KAYIK
Kayık gemiden ayrılır ayrılmaz
gemi-dekiler Dallowaylerin yerini başka görüntülerin, başka seslerin almaya başladığını hissettiler ve öyle nahoş geldi ki bu hisse direndiler.
Çünkü onlar da böyle UNUTULACAKLARDI.

Helen
Misafirler gittikten sonra her şeyi normale döndürme derdine düşmüştü.
Rachel
Gözle görülür bitkinliği ve kayıtsızlığıyla kolay bir ava benziyordu.
Piyanoya bırak da konuşalım biraz
RACHEL UMURSAMAZ TAVIRLARLA HELEN'I TAKİP ETTİ; AKLINDA RICHARD VARDI, OLANLARIN AŞIRI TUHAFLIĞI VARDI, ÖNCEDEN HİÇ FARKINDA OLMADIĞI BİNLERCE DUYGU VARDI
Sevdin mi bu insanları?
Richard'la konuştun, değil mi?
Evet.
Önce bir şey demedi. Sonra
Beni öptü.
Helen kıza baktı, yüzünden neler hissettiğini çıkaramadı.
Ee... evet... sanırım biraz kendini beğenmiş ve aynı zamanda duygusal bir adam.
Ben sevdim.
Yani seni öpmesini önemsemedin?
HELLEN, RACHEL'IN GÖZLERİNİN IŞIL IŞIL PARLADIĞINI GÖRDÜ İLK KEZ.
Önemsedim!
Rüyalar gördüm. Uyuyamadım.
Siyasetten konuştuk onunla. Dünyanın bir yerindeki yoksullar için yaptıklarını anlattı. Ona bir sürü soru sordum. Hayatını anlattı. Dünden önceki gün, fırtınadan sonra beni görmeye geldi. O zaman oldu, birdenbire. Beni öptü. Önce hiç önemsemedim, sonra dehşete düştüm...

Gözlerindeki bakıştan aynı dehşete yine düştüğü belliydi.
Helen şaşkına dönmüştü. Rachel'ın yetiştirilme şeklini düşününce, kızın kadın-erkek ilişkileri konusunda en ufak bir fikrinin olmadığını anladı.
BELLİ Kİ RACHEL BU KONUYU KOLAY KOLAY AKLINDAN ÇIKARAMAYACAKTI. O HALDE HELEN'İN ONUNLA KONUŞUP YARDIMCI OLMASI GEREKİRDİ.
Korkmana hiç gerek yok. Bu dünyadaki en doğal şey. Erkekler seninle evlenmek isteyecekleri gibi seni öpmek de isteyecekler.
Bunları abartmamak lazım.
İNSANLARIN YEMEK YERKEN ÇIKARDIĞI SESLERİ YA DA ERKEKLERİN YERE TÜKÜRMELERİNİ. KISACA SİNİRLERİMİZİ BOZAN UFAK TEFEK ŞEYLERİ FARK ETMEK GİBİ BU.

nedense erkeklerin
değil. bir tek
kadınların
yanında hissettiği
bir utangaçlıkla
Helen'ın
içinden
her şeyi
apa-
çık
anlatmak
gelmedi.
O YÜZDEN
diğer yolu
seçip meseleyi
hepten
küçümsedi.

Aman canım! Aptalın teki işte. Yerinde olsam bu konuya daha fazla düşünmezdim.
HAYIR. Bunu yapamam. Yaşadığım şeyin tam olarak ne anlama geldiğini anlayana dek GECE GÜNDÜZ bunu düşüneceğim.
Helen kızını 24 yaşına kadar erkeklerin kadınları arzuladığını bilmeyecek, bir öpücük karşısında dehşete düşecek şekilde büyüten adam hakkındaki fikirlerini söylememek için zor tutuyordu kendini. Rachel müthiş gülünç bir duruma düşmüş olmalıydı.
Rachel HELEN'İ DİNLEMİYOR GİBİYDİ.
Picadilly'deki kadınlar kim?
Picadilly'dekiler mi? Fahişe onlar.
Ama iğrenç, korkunç bir şey bu.
(SANKİ DUYDUĞU NEFRETE HELEN DA DAHİLDİ)
Evet... ama-
Richard'dan hoşlandım. Onunla konuşmak, neler yaptığını öğrenmek istedim.
KONUŞMALARINI HATIRLADIKÇA RACHEL'A RICHARD'DA SEVİLESİ. ARKADAŞLIKLARINDA İYİ, AYRILIŞLARINDA TUHAF AMA HAZİN BİR YAN VARMIŞ GİBİ GELDİ.

KIZIN İÇİNDEKİ YUMUŞAMA HELEN'IN GÖZÜNDEN KAÇMAMIŞTI.

RACHEL DÜNYAYI RICHARD'IN ONA VERDİĞİ, SİNİRLERİ ANDIRAN SU BORULARI VE HASTALIKLI BİR CİLTTEKİ LEKELERİ ANDIRAN KÖTÜ EVLERİYLE CANLI BİR ŞEY GİBİ HATIRLAMAYA ÇALIŞTI.
Richard'ın parolaları geldi aklına:
—Birlik— Hayal gücü
VE RICHARD KIZ KARDEŞLERİNDEN VE KANARYALARDAN VE ÇOCUKLUĞUNDAN VE BABASINDAN BAHSEDERKEN RACHEL KENDİ ÇAY FİNCANINDA BİRLEŞEN BALONCUKLARI GÖRDÜ TEKRAR; KÜÇÜK DÜNYASI DA HARİKULADE BİR ŞEKİLDE GENİŞLİYORDU BALONCUKLAR BÜYÜRKEN.
Dallowayler gibi, nasıl desem, ikinci sınıf insanlarla yakınlık kurup gerçeği sonradan anlamak ne acı.
Ama nereden bilebilirdim?
Bunu sana ben öğretemem. Kendin anlamak zorundasın. Ama neden bana Helen demiyorsun?
Teyze korkunç bir kelime. Ben teyzelerimi hiç sevmezdim.

Sence ben sevimsiz ve anlayışsız biri miyim?
Hayır. Ama sen de bazı şeyleri anlamıyorsun.
Elbette ki! Bu yüzden kendi yolunu kendin çizip olmak istediğin gibi bir insan olman gerekir.
BİR KİŞİLİĞİNİN OLDUĞU. KENDİSİNİN GERÇEK. DEVAMLI. DİĞER HER ŞEYDEN FARKLI. DENİZ GİBİ. RÜZGAR GİBİ. AYRI BİR ŞEY OLDUĞU FİKRİ BİR ANDA ÇARPTI RACHEL'I VE YAŞAMAK DÜŞÜNCESİ KARŞISINDA DELİCE HEYECANLANDI.
B-b-ben... kendim olabilir miyim?
Sana rağmen, Dallowaylere rağmen, Bay Pepper'a ve babama ve halalarıma rağmen kendim olabilir miyim?
Hepsine rağmen, evet.
SON
MADE AT ATIZO, PROV. R.I

"J. Alfred Prufrock'un Aşk Şarkısı"

T. S. Eliot

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Anthony Ventura**

TÜRKÇESİ **NURCAN BAŞER**

T. S. ELIOT İLK BAŞYAPITINI 1922'DE "ÇORAK ÜLKE" İLE büyük ses getirmeden yedi yıl önce yayımlamıştı. "J. Alfred Prufrock'un Aşk Şarkısı" düş kırıklığı ve umutsuzluk hakkında, ancak bilinç akışı tekniğiyle anlatıldığından, tam olarak ne olup bittiğini söylemek güç. Genel olarak özetlemek gerekirse, orta yaşlı Prufrock kendine güvensiz, korkak ve hayattan memnun değildir, özellikle de aşk sanılan şeylerin çoğu şehvet olarak tezahür ettiği için mutsuzdur. California Üniversitesi profesörü Michael North şöyle açıklıyor:

> Eliot da Augustine gibi cinselliği bedenin bir parçasının tüm bedene zorbaca hükmetmesi olarak görüyor. Eliot'ın adını söylemeyecek denli sakıngan olduğu bu parçanın gücü ellerin, kolların ve gözlerin tek tek isyan etmesiyle resmediliyor şiirde. Cinsel arzu bedeni parçalara ayırır, öyle ki ona teslim olmak daimi uzuvsuzluktan muzdarip olmak demektir. Belki de bu, Eliot'ın eserlerindeki cinsel isteksizliği ve şehvet dolu şiddeti açıklayabilir. Bir parçanın zorbalığı diğer parçalara da sıçrayarak bütünü iktidarsızlaştırıyor. Böylece cinselliğin şiddeti bireyin eyleme geçmek için ihtiyaç duyduğu bütünlüğünü bozuyor.

Anthony Ventura bu cilt için üç klasik modern şiirin gözü pek ve birkaç sayfaya döşenmiş uyarlamasını yaptı. Bu da ilki.

J. Alfred Prufrock'un
Aşk Şarkısı T. S. Eliot

S'io credesse che mia risposta fosse
A persona che mai tornasse al mondo,
Questa fiamma staria senza piu scosse.
Ma perciocche giammai di questo fondo
Non torno vivo alcun, s'i 'odo il vero,
Senza tema d'infamia ti rispondo.

Gel gidelim o zaman, sen ve ben,
Akşam göğün üstüne serilirken
Masaya serilen baygın bir hasta gibi;
Gel gidelim, geçerek o yarı terk edilmiş sokaklardan
Mırıltılı inzivalarından
Tek gecelik ucuz otellerdeki uykusuz gecelerin
ve lokantaların, yeri talaşla kaplı ve kabuğuyla
istiridyenin:
O sokaklar ki sıkıcı bir tartışma gibi uzayıp gider
Sanki fırsat kollar hainler
Sürüklemek için seni boğan bir soruya...
Ah, sorma, "Nedir?"
Gel gidelim, ziyaret vaktidir.

Gidip geliyor kadınlar odada
Michelangelo'dan konuşa konuşa.

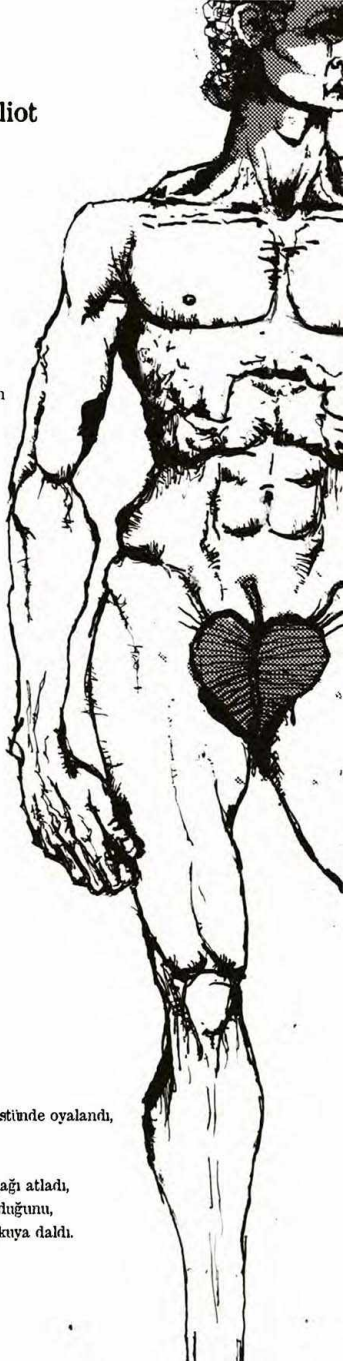

Sırtını pencere camlarına
sürten sarı sis,
Burnunu pencere camlarına
dayayan sarı duman
Yaladı diliyle akşamın
kenarlarını,
Oluklardaki su birikintilerinin üstünde oyalandı,
Bacalardan dökülen
kurumu buladı sırtını,
kayıp gitti balkondan, aniden aşağı atladı,
Görünce tatlı bir ekim gecesi olduğunu,
Bir kez dolanıp evin etrafını uykuya daldı.

Aslında zaman var daha
Sokakta kayıp gitmesine sarı sisin,
Sürterek sırtını pencere camlarına;
Zaman var, zaman var daha
Tanışacağın yüzlere takınacağın yüzünü hazırlamaya;
Zaman var öldürmeye ve yaratmaya,
Zaman var kalkıp tabağına bir soru bırakan
Ellerin bütün işleri ve günlerine;
Senin için zaman ve benim için zaman,
Ve yüzlerce kararsızlık için zaman,
Ve kurulan sonra bozulan hayaller için zaman var,
Kızarmış ekmekle çaya uzanmadan.

Gidip geliyor kadınlar odada
Michelangelo'dan konuşa konuşa.

Aslında zaman var daha
"Cüret edebilir miyim, cüret edebilir miyim?" diye tasalanmaya
Geri dönüp merdivenleri inmeye zaman var,
Kafamın ortasında kel bir noktayla–
(Diyecekler ki: "Nasıl da dökülüyor saçları!")
Sabahlığım ve sebatla çeneme yükselen yakamla,
Kravatımla, şık ve mütevazı, gerçi uyduruk iğnesi–
(Diyecekler ki: "Aman nasıl da cılız kollarıyla bacakları!")
Cüret edebilir miyim
Rahatını bozmaya kainatın?
Bir dakikada zaman var
Alınan ve yeniden alınan kararlar için, tersine çevireceği bir dakikanın.

Çünkü zaten hepsini bilirim, bilirim hepsini–
Bilirim akşamları, ikindileri, sabahları,
Ölçtüm çay kaşıklarıyla yaşamımı;
Bilirim bir düşüşle ölen boğuk sesleri
Gömülen uzak bir odadan gelen müziğin altına.
Öyleyse nasıl cüret ederim?

Hem zaten bilirim gözleri, bilirim hepsini–
Seni hemen damgalayan gözleri,
Ya bir tarife hapsedilirsem, toplu iğne geçirilirse üstüme,
Ya kıpırdanıp dursam iliştiğim duvarda,
O zaman nasıl başlarım,
Zamanın ve alışkanlıklarımın izmaritlerini tüketmeye?
Nasıl cüret ederim?

Hem zaten bilirim kolları, bilirim hepsini–
Bilezikli kolları, beyaz ve çıplak
(Ama lambanın ışığında, açık kahve tüylerle kaplı!)
Bir elbiseden yayılan koku mu
Beni konudan böylesine uzaklaştıran?
Masaya uzanan, ya da şalların örttüğü kollar.
Cüret etmeli miyim o zaman?
Nasıl girerim lafa?

Şöyle mi desem? Hava kararırken dar sokaklardan geçtim
Pencereden kolu sarkan yalnız adamların
Pipolarından yükselen dumanı seyrettim.

Kıskaçları aşınmış bir yengeç olmalıydım
Sessiz denizlerin dibinde kaçışan.

İkindi de, akşam da huzurlu bir uykuda.
Uzun parmaklar okşayınca,
İçi geçmiş... yorgun... ya da numaradan hasta,
Uzanmış yere gün, senle benim yanıma.
Çaydan, kekten, dondurmadan sonra
Yeter mi gücüm anı bir dönüm noktasına taşımaya?
Ama ağlasam ve oruç tutsam da, ağlasam ve yakarsam da,
Kafamı (biraz kelleşmiş) bir tepsiye koysam da,
Peygamber değilim ben – ve mühim değil bu;
Yücelik anının titreştiğini gördüm,
Ebedi Uşak'ın ceketimi tuttuğunu ve kıs kıs güldüğünü gördüm
Yani diyeceğim, korkmuştum.

Hem buna değer miydi zaten,
Fincanlardan, reçelden, çaydan sonra,
Porselenlerin, biraz senle benden konuşmanın arasında
Değer miydi buna,
Isırıp bırakmak bir tebessümle konuyu
Bir kürenin içine sıkıştırmak kainatı
Kahredici bir soruya doğru çevirmek onu,

"Ben Lazarus, öteki dünyadan geliyorum,
Her şeyi söylemek için size, her şeyi söyleyeceğim
size," demek–
Bir kadın, yerleştirip yastığı başının altına,
Deseydi, "Demek istediğim bu değil aslında
Bu değil aslında."

Hem buna değer miydi zaten,
Değer miydi buna,
Günbatımlarından, avlulardan ve ıslak sokaklardan,
Romanlardan, çay fincanlarından, yeri süpüren eteklerden sonra–
Bundan ve başka nelerden sonra? –
Mümkünü yok demek istediğimi söylemenin!
Ya sihirli bir fener yansıtsaydı perdeye zihnimdekileri:
Değer miydi anlatmaya?
Yerleştirip yastığı ya da fırlatıp şalını,
Pencereden yana dönen biri gibi:
"Bu değil aslında,
Bu değil aslında demek istediğim."

. . . . .

Yo! Prens Hamlet değilim ben, olamam da;
Ona bağlı bir lordum, hani
Bir iki sahneyi başlatan, kalabalık gösteren maiyeti,
Prense öğüt veren; şüphesiz kolay bir maşa,
Hürmetkar, memnun işe yaramaktan,
Politik, ihtiyatlı ve kılı kırk yaran;
Ağzında hep büyük laflar, ama biraz aptal kaçan;
Aslında bazen saçmalayan–
Bazense Soytarı adeta.

Yaşlanıyorum... Yaşlanıyorum...
Paçalarını kıvıracağım pantolonumun.

Saçlarımı geriye mi tarasam? Cüret edebilir miyim şeftali yemeye?
Beyaz keten pantolon giyip öyle çıkacağım sahile yürümeye.
Denizkızlarının seslerini duydum şarkı söyleyen birbirlerine.

Sanmam ki bana söylesinler.

Dalgaların üstünde deniz tarafına giderken gördüm onları
Rüzgarın esip de suların kara saçlarına düşürdüğü
Ak dalgaları tarıyorlardı.

Oyalandık denizin odalarında denizin dilberleriyle
Başlarında kızıl ve kahve yosundan taçlar
Ta ki insan sesleri bizi uyandırıncaya, biz boğuluncaya kadar.

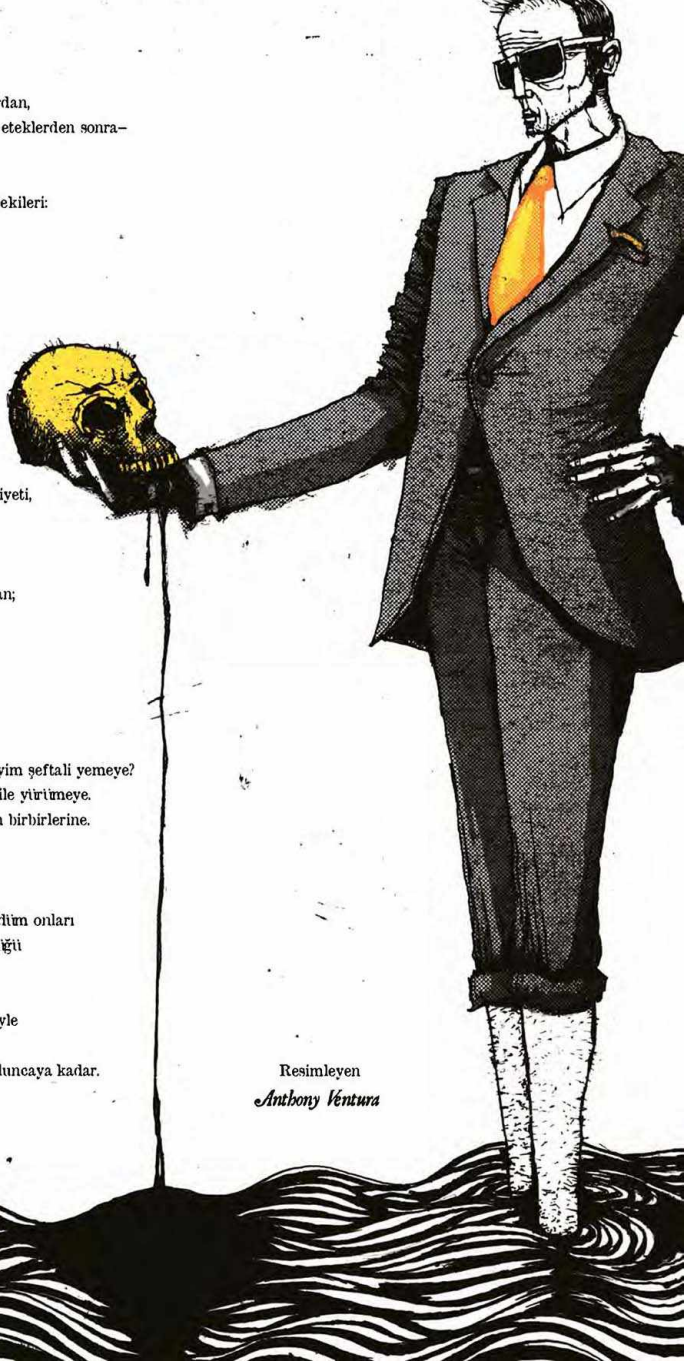

Resimleyen
Anthony Ventura

"Tırpancılar"

D. H. Lawrence

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Bishakh Som**

TÜRKÇESİ **ÖZLEM YÜKSEL**

ŞAİR YAZAR D. H. LAWRENCE EDEBİYATIN EN ÇILGIN fikirli isimlerinden biriydi. Entelektüalizm ve sanayileşmenin etkilerine, bizi kendi bedenlerimizden, içgüdülerimizden, doğamızdan uzaklaştırmasına çok kızgındı. 1913'te yazdığı bir mektupta bu görüşünü mükemmel biçimde özetliyordu:

> Benim dinim, akıldan daha bilge olduğundan kana, ete inanmaktır. Zihnimizde yanlışa sapabiliriz, ama kanımızın hissettiği, inandığı ve söylediği daima doğrudur. Akıl sadece dizgin ve gemdir. Bilgiden bana ne. Tek isteğim aklın, ahlakın, falan filanın oyalayıcı icatları olmadan doğrudan kanıma cevap vermek.

İki yıl sonra şiirleri, modernizmin habercisi *Some Imagist Poets* adlı çığır açan antolojide yer aldı. Bu şiirlerin arasında bir kadının ağzından yazılmış "Tırpancılar" da vardı. Çizgi roman sanatçısı ve ressam Bishakh Som o güzel soluk tonlarıyla bize şiirin dokunaklı taşra ruhunu hissettiriyor.

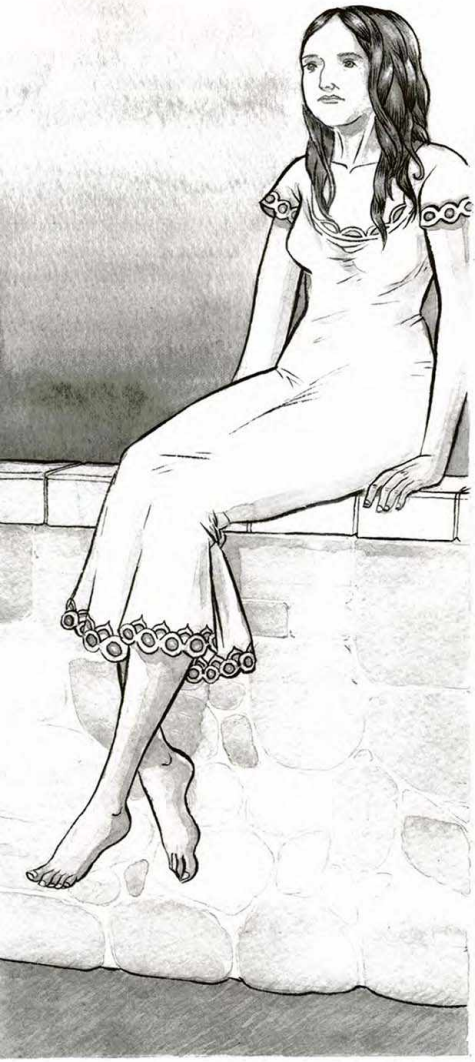

Tırpancılar

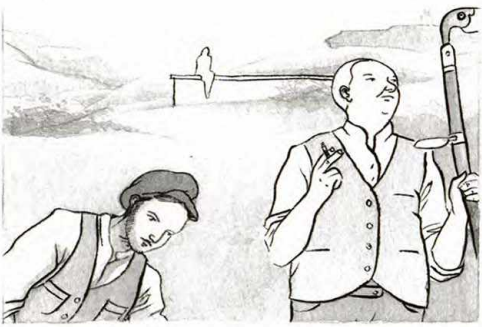

D. H. Lawrance

Uyarlama: Bishakh k Som

Nehrin kıyısında dört adam var ekin biçen;

Tırpan darbelerinin sesini duyuyorum,
dört

keskin nefesin hışırtısını – evet ama

Başa geleceğe de üzülüyorum.

Biçenlerden birincisi
benim erkeğim.
Ebediyen sahip çıkmışım ona.
Ama acıyorum gencecik haliyle,
Haberi yok
gelecek dertlerden başına

Yemeğini getirdiğimi görünce, kaldırıyor

Bir geyik gibi gururla başını

Omuzlarına gelen mısırların arasında

çıkarıp bileğitaşını, pırıl pırıl ediyor tırpanını

Ve otların üzerinden bakıyor bana!

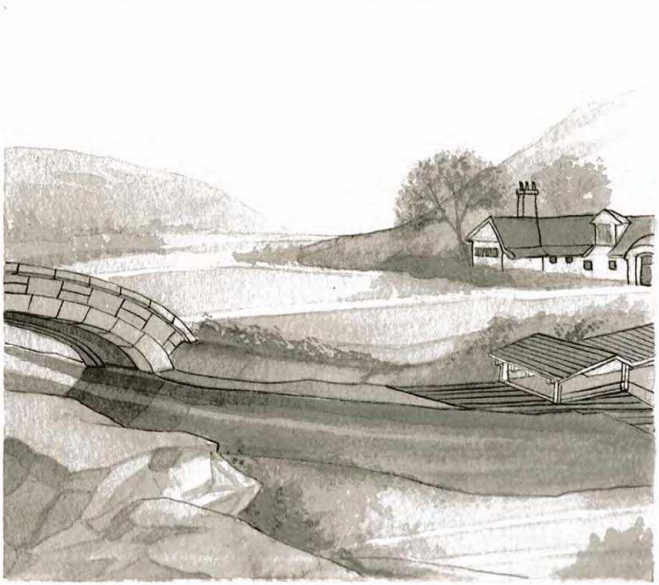

Bir erkek, bir baba olmak zorunda

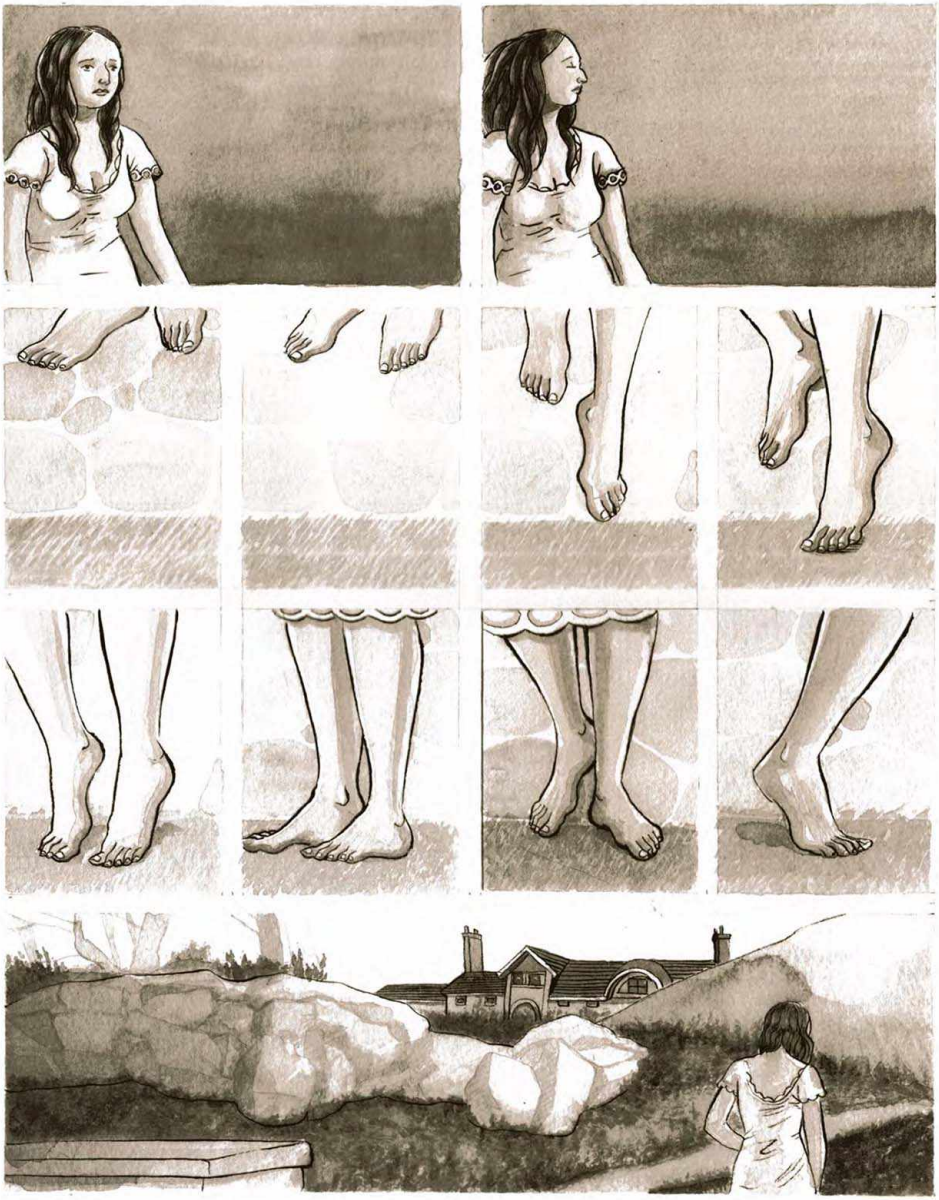

Deniz Zambağı

H. D.

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Bishakh Som**

TÜRKÇESİ **ÖZLEM YÜKSEL ve ELİF ERSAVCI**

ESERLERİNDE İSMİNİN BAŞ HARFLERİNİ KULLANAN HILDA Doolittle hem sanatta hem de hayatta sınırları zorladı. Profesör Bonnie Kime Scott onun, "Şiir ve düzyazıda lirik, mitik ve mistik yeni biçimler geliştirip, 1980'lere kadar pek takdir görmeyen alternatif, biseksüel bir yaşam tarzı benimsediğini" yazmıştı. H. D., döneminde ses getiren bir edebiyat dergisi çıkardı; eski Yunancadan eserler çevirdi; Ezra Pound ile iki defa nişanlandı ve Sigmund Freud'un hastası oldu. D. H. Lawrence ve Edna St. Vincent Millay'inki kadar gerçeküstü bir hayat yaşadı.

Georgia O'Keefe gibi H. D. de erotik etki için çiçek imgesi kullandı. Birçok şiirinde rastlanacağı üzere, "Deniz Zambağı" da bitkilerle, yosun, mür, kafur ve sürgünlerle doludur. Şairin deniz kıyısında, okyanus-kara sınırı arasında yaşayan bitkiler hakkında yazdığı şiirlerden birkaçı, önceki sayfalarda yine Bishakh Som'un uyarladığı Lawrence'ın "Tırpancılar" şiirinin de yer aldığı, 1915'te yayımlanan *Some Imagist Poets* adlı antolojide basıldı. Som bu kez, okyanusu da beraberinde getirerek kıyıya çıkan bir deniz zambağını kişileştirip biseksüelliğine uyanan kadın kahramanını yumuşak, düşsel renklerle resmediyor.

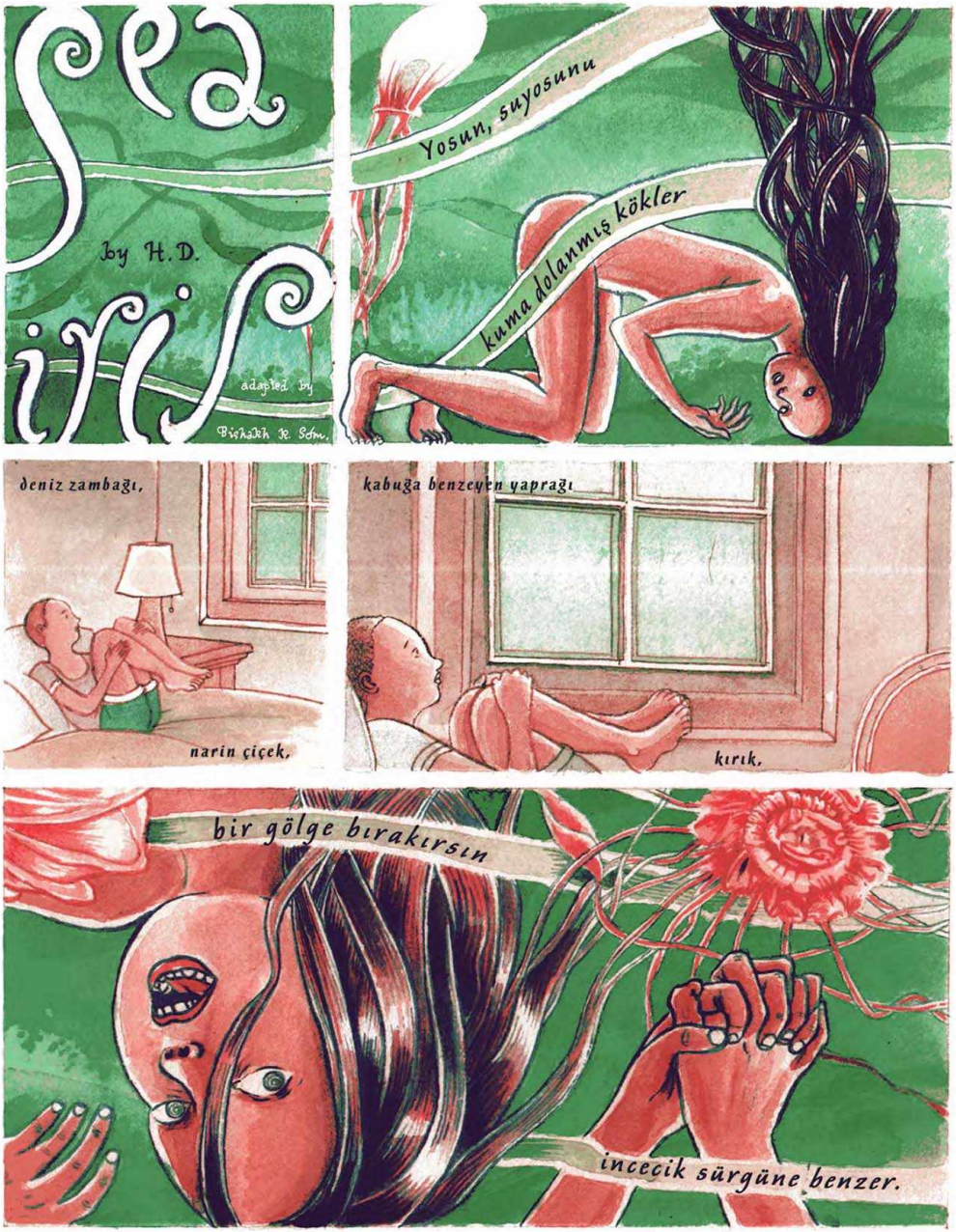
sea
by H.D.
iris
adapted by
Bishakh K. Som
Yosun, suyosunu
kuma dolanmış kökler
deniz zambağı,
narin çiçek,
kabuğa benzeyen yaprağı
kırık,
bir gölge bırakırsın
incecik sürgüne benzer.

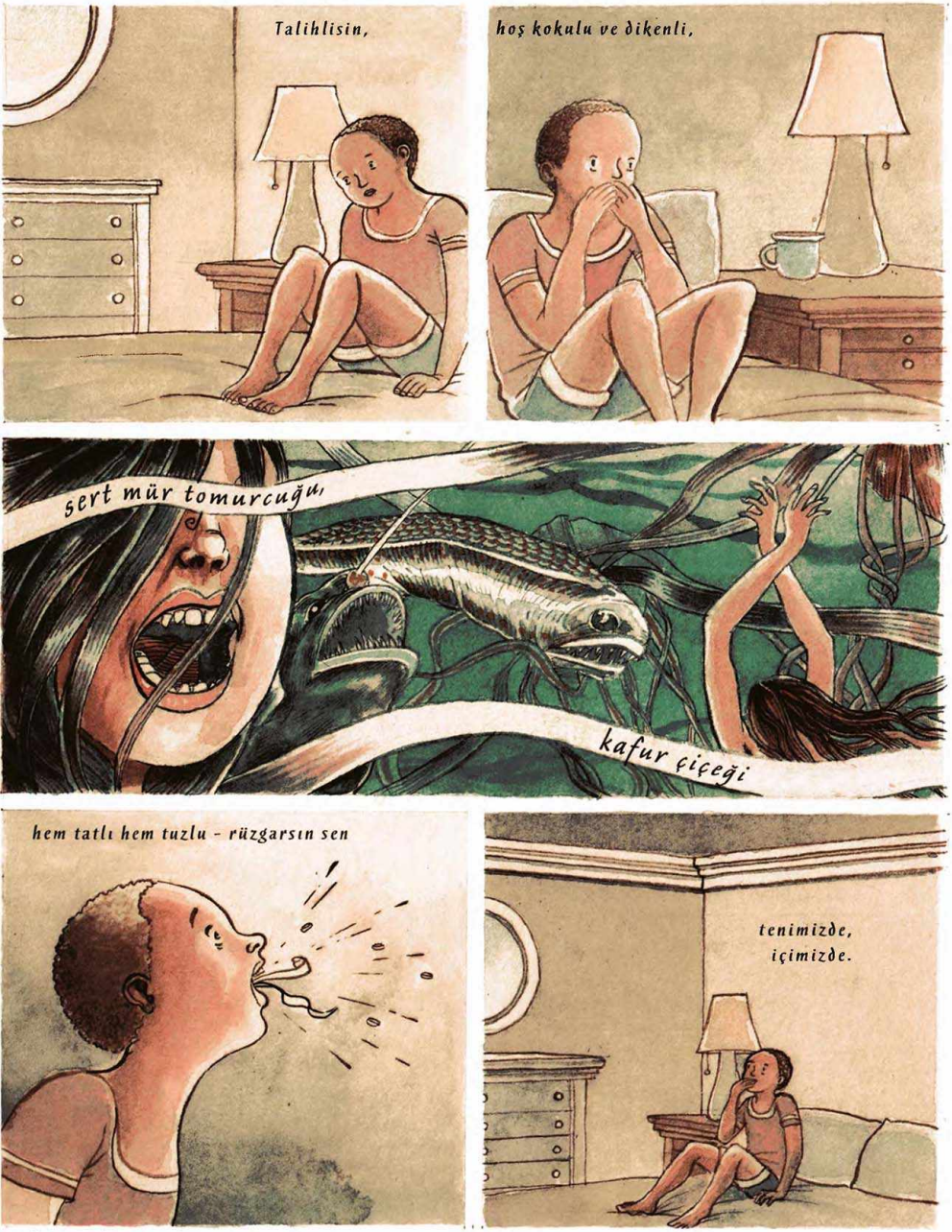
Talihlisin,
hoş kokulu ve dikenli,
sert mür tomurcuğu,
kafur çiçeği
hem tatlı hem tuzlu - rüzgarsın sen
tenimizde,
içimizde.

Deniz minaresi avlayanlar
ıslatırlar mı seni geçerlerken?
Köklerinin rengi
değişir mi
kumlara sürtünürken?
Aldılar mı
kuytundaki altını
altın
perçinlerini?
Zambaklardan bir dizi
üzerinde
dalgaların.
Sen maviye boyanmışsın,
yeni bir pruva gibi
tuzlu yosunlar arasında tatlı-tuzlu ve renkli.

"Renk Meselesi"

Ernest Hemingway

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Dan Duncan**

TÜRKÇESİ **ÖZLEM YÜKSEL**

EDEBİYATIN KÖTÜ ÇOCUKLARINDAN HEMINGWAY şiddet ve macera dolu bir hayat sürdü. I. Dünya Savaşı'nda ambulans şoförlüğü yaparken yaralandı, muhabirlik yaparken çatışmaları aktarmak için hep ön saflarda yer aldığından birkaç kez ölüm tehlikesi atlattı. Boksa ve boğa güreşlerine saplantılı bir merakı vardı ve sinirlendiği yazarlarla dövüşürdü. Büyük hayvan avını, derin deniz balıkçılığını severdi, bir samimiyet anında şöyle itiraf etmişti: "Kendimi öldürmeyeyim diye hayvan ve balık öldürerek çok zaman geçirdim." Ama sonunda altmış bir yaşında, babası gibi başına kurşun sıkarak intihar etti.

Hemingway'in fırtınalı yaşamı ve aşırı maçoluğu, hemen klasikleşen *Güneş de Doğar, Silahlara Veda, Çanlar Kimin İçin Çalıyor* (en sevdiğim kitaplardan biri), *İhtiyar Balıkçı ve Deniz* (ona Pulitzer ve gecikmiş bir Nobel kazandırdı), kısa öyküleri "Kilimanjaro'nun Karları", "The Short, Happy Life of Francis Macomber" [Francis Macomber'ın Kısa, Mesut Hayatı] ve anı kitabı *Paris Bir Şenliktir*'i de içeren eserlerini zaman zaman gölgede bırakma tehlikesi yarattı. Meslek yaşamına muhabir olarak başlamasının, sade ve basit üslubu –zarf içermeyen o ünlü "kısa, açıklayıcı cümleler"den oluşan, karakterlerin düşünce ve duygularını hemen hemen hiç aktarmadan yalnızca yaptıklarına ve söylediklerine odaklanan üslubu– üzerindeki etkisi büyüktü. Bu üslup çoğu gözlemcinin belirttiğinden daha esnek olsa da, Hemingway'in alametifarikası haline geldi.

Bu sayfalarda okurlarımıza özel olarak yazarın pek bilinmeyen, öykü kitaplarında çok az yer alan ve lise gazetesinde yayımlanan ilk iki kısa öyküsünden birini sunuyoruz. Yazarın sözde *The Complete Short Stories of Ernest Hemingway* [Ernest Hemingway'in Bütün Kısa Öyküleri] kitabında bile bu öyküler yok. Bildiğim kadarıyla bu nadir öyküler daha sonra sadece iki defa tekrar basıldı: 1992'de Hemingway'in, Illinois'teki lisesi tarafından adsız sansız küçük bir kitapta, ondan üç yıl sonra da yalnızca İngiltere'de yayımlanan bir toplu öyküler kitabında. Bu kuluçka dönemi öyküleri Hemingway'in en iyilerinden sayılmasa da, daha o dönemde bile yazarın eserlerine –ve genel olarak tüm yaşamına– hakim olan boks, avcılık, silahlar ve intihar gibi bazı şiddet temaları içerdiği için önemli. Esprili, yaşlı bir antrenörün kariyerinin ilk zamanlarındaki bir olayı bolca argo kullanarak anlattığı, enerjiden adeta cızırdayan 1916 tarihli "Renk Meselesi" diğer öyküden açık ara iyi.

Marvel, IDW ve daha birçok dergide çizen Dan Duncan ile *Grafik Kanon* için görüştüğümde *Teenage Mutant Ninja Turtles*'ı çizmeye yeni başlıyordu. Zamana karşı çalışmasına rağmen Hemingway'in boksla ilgili bir öyküsünü çizme fırsatını kaçıramayacağını söyledi. Boksörün adının –Dan Morgan– kendi adına çok benzemesi de kararını pekiştirdi.

NEE?
JOE GANS'İN İLK DÖVÜŞÜNÜN HİKAYESİNİ HİÇ DUYMADIN MI?
EVLAT, DERS VERDİĞİM O ÇOCUK BANA ÇEVİRDİĞİMİZ EN İYİ DOLABIN İÇİNE EDEN BÜYÜK İSVEÇLİ'Yİ HATIRLATTI.
HERKES BİLİR, AMA SANA OLANLARI ANLATAYIM.
1902 SENESİNDE, MONTANA DAN MORGAN ADINDA BİR HAFİF SIKLET ÇALIŞTIRIYORDUM.
DAN DENEN BU ADAM, VASAT AMA İŞ GÖRÜR TİPLERDENDİ. FAKAT AYAKLARINI HAREKET ETTİRMEZDİ HİÇ.
SAĞIYLA KATIR GİBİ TEPER,
SOLUYLA YUMURTA BİLE KIRAMAZDI.

BU TİPLE İYİ ANLAŞMIŞTIM.

BİRLİKTE EPEY PARA KIRDIK,

OLYMPIC CLUB'DA LİMAN İŞÇİLERİ, YÜK İNDİRİP BİNDİRENLER VE İDMAN MAÇLARINA ÇIKAN OĞLANLARLA YAPTIĞI DÖVÜŞLERDEN.

DAN BÜYÜK DÖVÜŞÇÜ OLMA YOLUNDAYDI,

OLYMPIC CLUB

KUVVETLİ SAĞINI KULLANARAK VE KAÇAK DÖVÜŞEREK HAYLİ ÜN KAZANDI.

DAN MORGAN VS JIM O'ROURKE

20 Rounds

OLYMPIC

SEATS $2

FRIDAY 8 PM

BUNU BİZİM İHTİYAR İDMANCI JIM O'ROURKE'UN KARŞISINA ÇIKARDIM.

OĞLAN, JİM'İN ÇENESİNE ON SANİYELİK NARKOZ TESİRİNDE BİR YUMRUK YAPIŞTIRMAYI BAŞARDI.

DERKEN BİR GÜN PETE MCCARTHY ÇIKAGELDİ, ELİNDE İDMAN YAPMAK İSTEYEN BİR AMATÖR OLDUĞUNU SÖYLEDİ.

VERNON'DA DAN İLE YİRMİ RAUNTLUK BİR İDMAN MAÇI AYARLAR MISIN, DEDİ. FENA DALGAYA DÜŞTÜM.

AMATÖRÜN ADI JOE GANS'TI. ADINI HİÇ İŞİTMEMİŞTİM.

PETE'İN KONTRATINDA MAÇA ÇIKMAMA DURUMUNDA 500 DOLARLIK CEZA MADDESİ BULUNMASI TUHAFIMA GİTTİ.

AMA NİYETİMİZ MAÇA ÇIKMAK OLDUĞU İÇİN İMZAYI ATTIM.

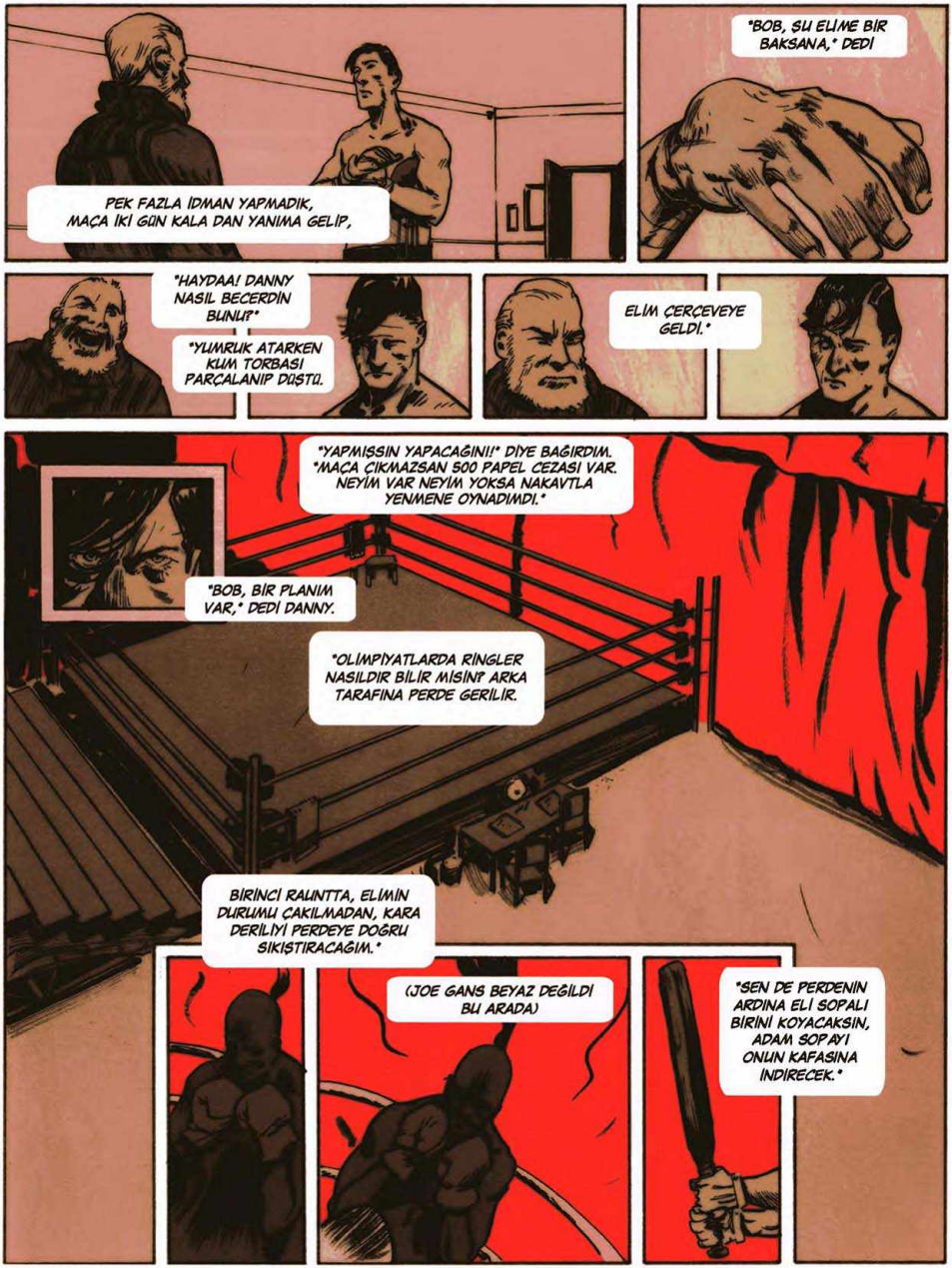
PEK FAZLA İDMAN YAPMADIK, MAÇA İKİ GÜN KALA DAN YANIMA GELİP,
"BOB, SU ELİME BİR BAKSANA," DEDİ
"HAYDAA! DANNY NASIL BECERDİN BUNU?"
"YUMRUK ATARKEN KUM TORBASI PARÇALANIP DÜŞTÜ.
ELİM ÇERÇEVEYE GELDİ."
"YAPMIŞSIN YAPACAĞINI!" DİYE BAĞIRDIM. "MAÇA ÇIKMAZSAN 500 PAPEL CEZASI VAR. NEYİM VAR NEYİM YOKSA NAKAVTLA YENMENE OYNADIMDI."
"BOB, BİR PLANIM VAR," DEDİ DANNY.
"OLİMPİYATLARDA RİNGLER NASILDIR BİLİR MİSİN? ARKA TARAFINA PERDE GERİLİR.
BİRİNCİ RAUNTTA, ELİMİN DURUMU ÇAKILMADAN, KARA DERİLİYİ PERDEYE DOĞRU SIKIŞTIRACAĞIM."
(JOE GANS BEYAZ DEĞİLDİ BU ARADA)
"SEN DE PERDENİN ARDINA ELİ SOPALI BİRİNİ KOYACAKSIN, ADAM SOPAYI ONUN KAFASINA İNDİRECEK."

YA! ÖFKEDEN KUDURABİLİRDİM. LANET PLAN ÇOK BASİTTİ.
DIŞARI ÇIKIP SAATİMİ REHİNE VERDİM VE DAN'IN NAKAVTLA KAZANMASINA BİR YIRMİLİK DAHA YATIRDIM.
20
K.O.
KAYBETMEMİZ İMKANSIZDI. SOPA ÖYLE HIZLI İNECEKTİ Kİ KİMSENİN RUHU DUYMAYACAKTI. BİZ DE PARALARI ALIP ORDAN TÜYECEKTİK.
VERNON'A GİTTİK, SOPA NUMARASI İÇİN BİZİM ÇAM YARMASI İSVEÇLİ'Yİ AYARLADIM.
SPOR YAZARLARININ DEDİĞİ GİBİ, MAÇ GÜNÜ GELİP ÇATTI.
ÇAM YARMASINI İPLERİN HEMEN ARDINDAKİ PERDENİN ARKASINA YERLEŞTİRDİM.
PARAMIZI SON KURUŞUNA KADAR DAN'IN ÜSTÜNE OYNAMIŞTIM. ÖN MAÇTA İKİ EFTEN PUFTEN BOKSÖR BİRBİRİNİ EPEYCE HIRPALADI.
VE BİZİM GÖSTERİNİN GONGU ÇALDI.
DAN'IN ELDİVENLERİNİ BAĞLADIM. AĞZINA ÇİKLET VERDİM, ONA ŞANS DİLEDİM. HALATLARIN ARASINDAN GEÇİP RİNGE GİRDİ.

BU JOE GANS'İN, Kİ ŞİMDİ ŞAMPİYONDUR, OAKLAND ÇETESİNDEN EPEYCE TARAFTARI VARMIŞ, YANİ PARAMIZIN KARŞILIĞI KONUSUNDA SIKINTI YOKTU. JOE ZENCİYDİ, SAHNENİN ARKASINDAKİ İSVEÇLİ DE TALİMATINI ALMIŞTI: "BEYAZ ADAM SİYAH ADAMI İPLERE YASLADIĞI ZAMAN, SEN PERDENİN ARKASINDAN SOPAYI SİYAH ADAMIN KAFASINA SALLAYACAKSIN."
EH GONG ÇALDI...
... VE DAN TALİMATLARA GÖRE KARA DERİLİYİ İPLERE DOĞRU SÜRÜKLEDİ.
PERDENİN ARKASINDA HİÇBİR HAREKET OLMADI! ARALIKTAN BAKAN İSVEÇLİ'YE DELİ GİBİ EL KOL SALLADIM.
O SIRA JOE GANS DAN'İ SIKIŞTIRIP İPLERE YASLADI.

BİR ÇATIRTI DUYULDU VE DAN ÖKÜZ GİBİ YERE DEVRİLDİ.
CANINA YANDIĞIMIN! İSVEÇLİ YANLIŞ ADAMI İNDİRMİŞTİ! BÜTÜN MANGIR YALAN OLMUŞTU!
RİNGE ÇIKTIM, DAN'I AYAKLARINDAN TUTUP SÜRÜKLEYEREK SOYUNMA ODASINA GÖTÜRDÜM. HAKEMİN ONA KADAR SAYMASINA GEREK YOKTU, ÜÇ YÜZE KADAR SAYSA DA BİR ŞEY DEĞİŞMEZDİ.
İSVEÇLİ'Yİ KARŞIMDA GÖRÜNCE ÜZERİNE YÜRÜDÜM: "SENİ SEFİL GERİ ZEKALI!
TANRI AKIL DAĞITIRKEN SEN NEREDEYDİN? NEDEN SİYAH YERİNE BEYAZ ADAMA VURDUN BE ADAM?"
"BAY ARMSTRONG," DEDİ İSVEÇLİ, "BANA BAĞIRMA BÖYLE - RENK KÖRÜYÜM BEN!"

Deli

Halil Cibran

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Matt Wiegle**

TÜRKÇESİ **ELİF ERSAVCI**

HALİL CİBRAN'IN 1923 TARİHLİ KİTABI *ERMİŞ*, TÜM zamanların en çok okunan kitaplarından biri; şimdiye dek kırk küsur dile çevrilip yüz milyondan fazla sattı. Yazarın bırakın ikinci dili olan İngilizceyi, anadili Arapçayı bile okuyup yazmakta zorlanan biri olduğu düşünülürse, inanılmaz bir başarı bu. Cibran, ailesinin sonradan yerleştiği Boston'da çizim ve resimleriyle ünlenirken dünya çapındaki şöhretini bilgelik dolu yazılarıyla kazandı.

Halil Cibran 1883'te, şimdiki Lübnan'da Katolik bir aileye doğdu. Görücü usulü evliliklere rağmen gerçek aşkı arayan kadınlar, kültürel ve dini normlara karşı gelerek yalancı yahut ruhsuz din adamlarına ters giden karakterler etrafında dönen ilk hikayeleri yüzünden aforoz edilip sürgüne yollandı ve kitapları Beyrut'ta halkın gözü önünde yakıldı. Bugünün kelimeleriyle onun "spiritüel ama dinsiz" bir adam olduğunu söyleyebiliriz. Şiir, şiirsel düzyazı, düzyazı, fabl, mesel gibi farklı tarzlardaki eserleri hakiki bilgelikle, sevgiyle ve belli dozlarda sinizmle dolu; ayrıca yazarın üzerinde detaylıca çalıştığı Kral James İncili'nin üslubuna çok şey borçlu. Dostluğun, evliliğin, yemeğin, giysilerin, çocukların, suçun ve acının derin anlamları üzerine yirmi dört lirik denemeden oluşan *Ermiş* harika dizeler içeriyor:

Sevin birbirinizi, ama bağ olmasın bu sevgi aranızda:
Ruhlarınızın kıyıları arasında hareketli bir deniz olsun.
Birbirinizin fincanını doldurun, ama içmeyin çayı tek fincandan.

* * *

Çocukların, senin çocukların değil
Kendini özleyen Hayat'ın kızları, oğlanları onlar.
Dünyaya seninle gelir, ama senden gelmezler.
Yanında olsalar da, sana ait değiller...
Onlara benzemek için çabalayabilirsin, ama onları kendine benzetmeye, asla.
Çünkü hayat geriye gitmez, dünde beklemez.

Ermiş yüce duygularla dolup taşarken Cibran'ın İngilizce yazdığı ilk kitabı, benliğe dair yanılsamalardan kurtulmuş sahici hayatı ele alan kısa fabllar derlemesi *Deli* (1918) okuyanda fantastik imgeler uyandırıp grafik uyarlamasını kendi çağırıyor adeta. Yaratıcılıkta sınır tanımayan Ignatz ödüllü Matt Wiegle bu çağrıyı *Grafik Kanon*'un ilk cildindeki Hindu epiği *Mahabharata*'da olduğu gibi yine mükemmel bir şekilde yanıtlıyor.

DELİ

HALİL CİBRAN – UYARLAMA: MATT WIEGLE

GÖZ

BOSTAN KORKULUĞU

"GÜVENLİĞİMDEN MAĞRUR OLMAYAYIM HİÇ. HAPİSTEKİ BİR HIRSIZ BİLE GÜVENDEDİR BAŞKA BİR HIRSIZA KARŞI." – DELİ

İLKİ

YENİ ZEVK

TAPINAĞIN BASAMAKLARINDA

İKİ KAFES

KARINCALAR

MEZARCI

"Eller" (Winesburg, Ohio'dan)

Sherwood Anderson

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Ted Rall**

TÜRKÇESİ **AKIN TERZİ**

EDEBİ TÜRLERİ EĞİP BÜKME KONUSUNDA EŞSİZ OLAN *Winesburg, Ohio* Amerika'nın yirminci yüzyıl başyapıtları arasında en kıyıda köşede kalmış ama en sarsıcı yapıtlarından biri. Dar anlamda roman denemeyecek olsa da, olayların geçtiği yere ait birleştirici unsurlardan ve anlatının süreğenliğinden ötürü öykü derlemesinden ziyade romana yakın. Kasabadaki hayat açık açık anlatılmaz, her kahramanın başından geçenler aktarılarak ortaya serilir. Çeşitli olayların anlatıldığı bu ince, büyüleyici kitap modern çağın başlarında, büyük servetlerin kazanılıp yitirildiği, kırsal geçmişimizi geride bırakıp endüstriyel geleceğe doğru yol aldığımız bir çağda Amerika tarihinin kritik bir ânını tasvir ediyor.

Anderson 1915 dolaylarında önce "Eller" öyküsünü kaleme aldı. Kitabın geri kalanını sonra yazdı ve kırklı yaşlarının başında, 1919'da yayımladı. Anderson'ı meşhur eden bu kitap sanki onun ilk kitabıymış gibi görünse de, dördüncü kitabı; ondan önce iki roman ve bir şiir derlemesi yayımlamıştı. Ernst Boyd 1947 tarihli ilk Modern Library baskısına yazdığı önsözde *Winesburg, Ohio*'nun "büyük Amerikan medeniyeti yanılsamasına, iyimserlik yanılsamasına karşı bir isyan edebiyatı" olduğunu söyler. Ama Anderson kitabı "Amerika'nın ortasındaki bir kasabada yaşayan sıradan insanların hayatlarını içtenlikle anlamak yönünde bir çaba" olarak tarif eder. Statükoya saldıran bir polemikçiden ziyade, iyi bildiği insanların hayatlarını ortaya sermeye çalışan bir yazardı Anderson.

Ted Rall aydın bir köşe yazarı olmasının yanı sıra siyasi karikatürler de çiziyor. Çalışmaları yüzü aşkın gazete ve dergide yayımlanan Rall pek çok çizgi roman kaleme aldı ve *The Anti-American Manifesto* gibi edebiyat dışı eserler yarattı. Anderson'ın sıradan insanları ele alışından ve endüstrileşmeye itibar etmemesinden etkilenen Ted, *Winesburg, Ohio*'nun ilk öyküsü üzerinde çalışmayı tercih etti.

Dan Simon

HAYALETLER GİBİ PEŞİNİ HİÇ BIRAKMAYAN KUŞKULAR YÜZÜNDEN HER DAİM KORKAK VE YILGIN BİR HALİ OLAN WING BIDDLEBAUM, YİRMİ YILDIR YAŞADIĞI KASABANIN BİR PARÇASI GİBİ GÖRMEMİŞTİ KENDİNİ ASLA. WINESBURG'DA YAŞAYAN İNSANLARDAN SADECE TEK BİR KİŞİ ONUNLA YAKINLIK KURABİLMİŞTİ.

YİRMİ YILDIR KASABADA KİMSENİN AKIL SIR ERDİREMEDİĞİ WING BIDDLEBAUM, GEORGE WILLARD'IN YANINDAYKEN, ÇEKİNGENLİĞİNDEN VE ADETA BİR KUŞKU DENİZİNE BATMIŞ KARANLIK KİŞİLİĞİNDEN SIYRILIR, DÜNYAYA AÇILIRDI.

WING BIDDLEBAUM ÇOĞU ZAMAN ELLERİYLE KONUŞURDU. HER ZAMAN CEPLERİNE YA DA ARKASINA SAKLAMAYA ÇALIŞTIĞI BU MANALI, KIPIR KIPIR PARMAKLAR ADETA ONUN İFADE ARACININ EN ÖNEMLİ PARÇALARI HALİNE GELİRDİ.

WING BIDDLEBAUM'UN HİKAYESİ ASLINDA ELLERİNİN HİKAYESİDİR. KAFESE KONMUŞ BİR KUŞUN DEVAMLI KANAT ÇARPMASI GİBİ DURMADAN HAREKET HALİNDE OLAN BU ELLER YÜZÜNDEN WING* İSMİNİ VERMİŞLERDİ ONA. KASABADA YAŞAYAN MÜNZEVİ BİR ŞAİR ORTAYA ATMIŞTI BU İSMİ. ELLER, SAHİBİNİ HABER VERİYORDU ADETA.

WINESBURG'DA, ELLER SIRF SÜREKLİ HAREKET ETTİKLERİ İÇİN DİKKAT ÇEKİYORDU. O ELLER WING BIDDLEBAUM'UN EN BELİRGİN ÖZELLİĞİYDİ; ONU MEŞHUR ETMİŞTİ.

WING BIDDLEBAUM KENDİNDEN GEÇMİŞTİ. BİR KERELİĞİNE ELLERİNİ UNUTTU. ONLARI YAVAŞÇA UZATIP GEORGE WILLARD'IN OMUZLARINA KOYDU.

KONUŞMASINA ARA VEREN WING BIDDLEBAUM, GEORGE WILLARD'A UZUN UZUN, İÇTENLİKLE BAKTI. GÖZLERİ PARLIYORDU.

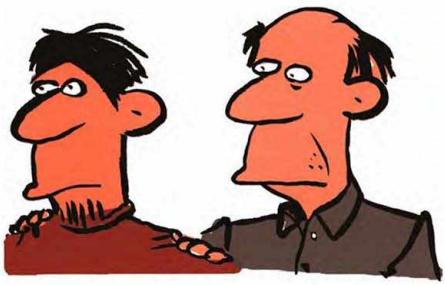

ELLERİNİ TEKRAR KALDIRIP GEORGE WILLARD'IN SAÇLARINI OKŞAMAK İSTEDİ.

TAM O ANDA YÜZÜNÜ KORKU KAPLADI.

BİRDEN BÜTÜN VÜCUDU İRKİLEN WİNG BİDDLEBAUM AYAĞA FIRLADI VE ELLERİNİ PANTOLONUNUN CEBİNE SOKTU. GÖZLERİ YAŞLIYDI.

WİNG BİDDLEBAUM GENÇLİĞİNDE PENNSYLVANİA'NIN BİR KASABASINDA ÖĞRETMENLİK YAPMIŞTI. O ZAMANLAR ADI WİNG BİDDLEBAUM DEĞİLDİ; KULAĞA PEK DE HOŞ GELMEYEN ADOLPH MYERS ADIYLA TANINIRDI. ADOLPH MYERS GENÇLERE ÖĞRETMENLİK YAPMAK İÇİN YARATILMIŞTI SANKİ. HANİ MAZUR GÖRÜLEBİLİR BİR ZAAF ADDEDİLEN TATLI BİR İKTİDARLA SÖZÜNÜ GEÇİREN, PEK AKIL SIR ERMEYE GÜZİDE İNSANLAR VARDIR YA, İŞTE ADOLPH MYERS DA ONLARDAN BİRİYDİ.

ADOLPH MYERS OKULDAKİ ERKEK ÖĞRENCİLERLE BERABER AKŞAMLARI YÜRÜYÜŞ YAPAR YA DA OKULUN MERDİVENLERİNE OTURUR VE SANKİ BİR RÜYADAYMIŞÇASINA HAVA KARARANA DEK SOHBET EDERDİ. ELLERİNİ SÜREKLİ ORAYA BURAYA SALLAR, ÇOCUKLARIN OMUZLARINI VE DAĞINIK SAÇLARINI OKŞARDI.

ÖĞRETMENİN SESİ, ELLERİ, OMUZLARI OKŞAYIŞI VE SAÇLARA DOKUNUŞU BU GENÇ ZİHİNLERE BİR DÜŞÜ AŞILAMA ÇABASIYDI BİR BAKIMA.

ADOLPH MYERS'IN OKŞAYAN ELLERİ SAYESİNDE, ÖĞRENCİLERİN ZİHİNLERİ KUŞKU VE GÜVENSİZLİKTEN KURTULMUŞTU. ONLAR DA DÜŞ KURUYORDU ARTIK.

AMA SONRA BİR FELAKET YAŞANDI.

ZEKASI KIT BİR ÖĞRENCİ GENÇ ÖĞRETMENE TUTULMUŞTU.

GECE YATAĞINA UZANDIĞINDA, AĞZA ALINMAYACAK ŞEYLER HAYAL EDİYOR VE SABAH OLUNCA DA BUNLARI SANKİ GERÇEKTEN OLMUŞ GİBİ ANLATIYORDU. DUDAKLARINDAN TUHAF, ÇİRKİN SUÇLAMALAR DÖKÜLÜYORDU.

PENNSYLVANIA'DAKİ KASABA BUNLARLA ÇALKALANDI.

BİR ÖĞLEDEN SONRA, KASABADA BAR İŞLETEN HENRY BRADFORD ADINDA BİR ADAM ÖĞRETMENLER ODASININ KAPISINA GELDİ.

ADOLPH MYERS'I OKULUN BAHÇESİNE ÇAĞIRDI VE YUMRUKLAMAYA BAŞLADI.

SERT YUMRUKLAR ÖĞRETMENİN KORKU BÜRÜMÜŞ YÜZÜNE İNDİKÇE, HENRY BRADFORD DAHA DA HIDDETLENDİ.

GECELEYİN ADOLPH MYERS, PENNSYLVANIA'DAKİ KASABADAN KOVULDU. ELLERİNDE FENER, ON-ON BEŞ KİŞİ ADOLPH MYERS'İN YALNIZ BAŞINA YAŞADIĞI EVİN KAPISINA GELDİ VE GİYİNİP DIŞARI ÇIKMASINI SÖYLEDİ. YAĞMUR YAĞIYORDU VE ADAMLARDAN BİRİNİN ELİNDE URGAN VARDI.

ADOLPH MYERS, WINESBURG'DA YIRMI YIL BOYUNCA BIR BAŞINA YAŞAMIŞTI. KIRKLARINDA OLMASINA RAĞMEN ALTMIŞLARINDA GIBIYDI. BIDDLEBAUM SOYADINI, OHIO'NUN DOĞUSUNDA KALAN BIR KASABADAN GEÇERKEN YOLDAKI BIR YÜK İSTASYONUNDA DURAN KOLILERDEN BIRINDE GÖRMÜŞ VE KENDINE SOYADI YAPMIŞTI.

LAMBAYI YAKAN WING BIDDLEBAUM BIRKAÇ LOKMA YEMEĞINDEN ARTA KALAN BULAŞIĞI YIKADI VE YATIP UYUMAYA HAZIRLANDI.

MASANIN HEMEN YANINDA, TERTEMIZ ZEMININ ÜZERINDE BIRKAÇ EKMEK KIRINTISI VARDI: LAMBAYI ALÇAK BIR İSKEMLENIN ÜZERINE KOYUP KIRINTILARI TOPLAMAYA BAŞLADI. İNANILMAZ BIR SÜRATLE HEPSINI BIR BIR AĞZINA ATIYORDU.

MASANIN ALTINA SÜZÜLEN YOĞUN IŞIKTA, DIZ ÇÖKMÜŞ BU SILUET KILISE AYININDEKI BIR PAPAZA BENZIYORDU ADETA. İNSAN, IŞIK ALTINDA BIR GÖRÜNEN BIR KAYBOLAN BU ÇEVIK, MANALI PARMAKLARA BAKINCA, ONLARI TESPIH TANELERINI HIZLI HIZLI ÇEKEN BIR DINDARIN PARMAKLARI ZANNEDEBILIRDI PEKALA.

WWW.TEDRALL.COM

Kemiklerin Hayali

W. B. Yeats

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Lauren Weinstein**

TÜRKÇESİ **SELİN SİRAL**

USTA ŞAİR VE OYUN YAZARI W. B. YEATS MİSTİK inançlara sahip bir insan olmanın yanı sıra ulusuna son derece sadık bir İrlandalıydı da. Tek perdelik *Kemiklerin Hayali*, arafta kalmış iki âşığın hayaletleri hakkında bir oyun. Fakat bunlar öyle alelade hayaletler değil. Adam on ikinci yüzyılda yaşamış kabile reislerinden Diarmait Mac Murchada, kadınsa Mac Murchada'nın başka bir kabile reisinden kaçırıp evlendiği Derbforgaill. Yüzüstü bırakılan reis, Mac Murchada'nın birliklerine saldırıp onu alt eder. Hükümdarlığını yeniden ele geçirmek isteyen Mac Murchada İngiltere Kralı II. Henry ve Galler'deki Normandiyalı savaşçıları yardıma çağırarak, bu kuvvetlerin İrlanda adasına girmesine ve bu topraklarda yaşanacak dertlerin başlamasına sebep olur.

Yeats'in oyunu kaleme aldığı 1919 tarihinde İrlandalıların İngiltere'ye karşı vermekte olduğu bağımsızlık mücadelesi halen devam ediyordu. Oyunda 750 sene önce tüm bu kargaşaya sebebiyet veren iki âşığın ruhu da böyle bir vaziyet içerisinde bir memleketlilerinin kendilerini affetmesinin ve bu şekilde araftan kurtulmanın peşindeler.

Lauren Weinstein çalışmaları pek çok itibarlı antolojinin yanı sıra, bu eseri daha önce "Upon a Hill" [Bir Tepenin Üzerinde] başlığıyla yayımlamış olan *Book Forum* dergisinde de yer almış bir sanatçı. Weinstein *Kemiklerin Hayali*'ni serbest bir biçimde yorumlamış. Ana tema aynı; uzun yıllar boyunca acı içinde kıvranan Mac Murchada ve Derbforgaill'in hayaletleri affedilmeyi diliyor ama oyunun aslında yolda karşılaştıkları genç adam bir İrlanda direniş savaşçısı ve sonunda onları bağışlamanın "dehşet verici cazibesi"ne kapılacak gibi olsa da bu iki âşığı affetmemeye karar veriyor.

CLARA ÖLÜNCE DARMADAĞIN OLMUŞTUM. ARKADAŞIM KALMAM İÇİN CLAREGALWAY'DEKİ KOLUBEŞİNİ VERDİ. YENİ BİR BAŞLANGIÇA İHTİYAÇ DUYUYORDUM. BİR GECE YURUYUŞE ÇIKTIM.
UZAKTAN BİR MÜZİK SESİ DUYDUM.
KIRIK DÖKÜK BİR SESTİ.
İÇLER ACISI BİR SESTİ.
NASIL DA İSTİYORUM SENİ TEKRAR ÖPEBİLMEYİ.
AMA ŞANS YÜZÜMÜZE GÜLMEDİ...
SELAM YABANCI!

ÖZÜR DİLERİM. AĞITINIZA KULAK MİSAFİRİ OLDUM.
HALİMİZE AĞLA! BİZ DE KAYBOLDUK SENİN GİBİ!
SONSUZA DEK BİRBİRİMİZE BAKIP ASLA DOKUNAMAMAKLA LANETLENDİK.
BİRİ BİZİ BAĞIŞLAYANA DEK!
O ZAMAN DUDAKLARIMIZ BİR KEZ DAHA KAVUŞABİLECEK!
ACI BİZE! BİZİ AZAT ET! BİZİ BAĞIŞLA!
NİYE BAĞIŞLAYAYIM Kİ ONLARI?
ÇABUK! KOCAM GELİYOR!
TARİHİN GÖLGELERİ GÖZÜMÜN ÖNÜNDEN GEÇİP GİTTİ.
BU ÇİFT YÜZYILLARDIR SÜREN ŞİDDETİN VE KARGAŞANIN MÜMESSİLİ! BUNU HİSSEDEBİLİYORUM!
KAÇ ZAMANDIR BU TEPEDE DURUP AF DİLİYORLAR?
LÜTFEN!
HAİN ZİNAKARLAR!
AMA ARTIK BARIŞ HÜKÜM SÜRÜYOR. GÜNAHLARININ BEDELİNİ ÖDEMİŞ OLMALILAR...
LÜTFEN! BAĞIŞLA BİZİ!
BEN KİMİM Kİ KADERLERİNE KARAR VEREYİM?
BARI BİR KARAR VERENE KADAR BURADA UZANAYIM...
SANS YÜZÜME GÜLMEDİ.

Caniko

Colette

RESİMLEYEN **Molly Crabapple**

TÜRKÇESİ **BİLGE CEREN ŞEKERCİLER**

CİNSEL OLARAK ÖZGÜRLEŞMİŞ FRANSIZ KADIN edebiyatçıları düşününce akla ilk gelenler Anaïs Nin, Simone de Beauvoir ve Anne Desclos (*Histoire d'O*'nun yazarı, namıdiğer Pauline Réage), ancak onlar ellerine kağıt kalem almadan yıllar önce –daha ziyade soyadıyla tanınan– Sidonie-Gabrielle çoktan skandallara imza atmıştı bile. Üç kez evlenen, her cinsiyetten çok sayıda âşığıyla ilişkilerini açık açık sürdüren (âşıkları arasında Josephine Baker ile Colette'in yeniyetme üvey oğlu da vardı) ve bir noktada işi efsanevi Moulin Rouge ve Paris'in diğer müzikhollerinde bedenini sergilemeye kadar götüren, Fransa'nın taşrasından gelen bu kız kurulu düzeni sarsmaya asla son vermedi.

Ve tabii bir de kitapları vardı. Colette'in biyografisini kaleme alan Judith Thurman şöyle yazar: "Aralarında belki de bir düzine başyapıt olan edebiyat, anı, drama, makale, eleştiri ve röportajlardan oluşan seksene yakın eseri yayımlandı." Thurman'a göre Colette, "hayata düşkünlüğü ve iştahı Tanrılara layık bir pagandı". Colette ise kendisini "erotik bir militan" olarak görüyordu. Gerçekten de işlediği başlıca temalar cinsellik, şehvet, aşk ve bunlarla gelen zorluklar üzerine. Ancak doğa ve çocukluğun çağrışımları da bir o kadar hayranlık toplar, ayrıca Ravel'in operalarından birine libretto yazmışlığı da var. *New York Times*'ta çıkan ölüm ilanında belirtildiği gibi, "başta kediler olmak üzere bütün hayvanların tutkulu âşığı ve 'Dialogue des bêtes'in [Hayvan Muhabbetleri] yazarıydı. Bir kediyle köpek arasında geçen bu konuşma metni, bir hayvan yazarı olarak Rudyard Kipling'le kıyaslanmasına neden oldu... Bir diğer romanı 'La Vagabonde' [Serseri] önemli bir oylamada yüzyılın en iyi Fransız romanlarından biri seçildi."

Gazeteci olarak çalıştığı sırada, I. Dünya Savaşı'nın ön saflarında haber yaptı (o zamanlarda bir kadın için duyulmuş şey değildi bu) ve aile içi şiddeti kuşatan sessizliği bozdu. Fransa'nın pek çok yüksek edebi/kültürel nişanıyla ödüllendirildi, diğer bir sürü ödülün yanı sıra Legion D'honneur'ü alan ikinci kadın, Goncourt Akademi'nin ilk kadın başkanı oldu ve Paris Şehri'nin Büyük Madalyası'nı kazandı.

Colette İngilizce konuşulan dünyada çok az işiyle tanınıyor: 1958 yılında Akademi ödüllü müzikale konu olan 1944 tarihli novellası *Gigi*; zenginlerle düşüp kalkan orta yaşlı bir fahişenin genç bir adamı hayatın çeşitli yollarıyla tanıştırdığı *Chéri* [*Caniko*] (1920); ve yirminci yüzyılın ilk yıllarında yazdığı ve muazzam satışlar elde eden müstehcen –ama o kadar da aleni olmayan– *Claudine* dizisinin dört romanı.

Sanatçı Molly Crabapple da toplumsal düzeni bozmak hakkında bir şeyler biliyor. Bir keresinde kendisini beş günlüğüne bir otel odasına kilitledi, uyanık olduğu tüm zamanı duvarların her milimetrekaresini resimlerle kaplamaya harcadı (duvarlar devasa kasap kağıtlarıyla kaplıydı). Dünya çapında finansal iflası ve buna neden olan vahşi kapitalist sistemi gösteren dokuz büyük tuvalden oluşan bir dizi resmi üretmek üzere, güzel sanatlardaki asırlık hayırseverlik sistemine kısa devre yaptırarak bir Kickstarter kampanyasıyla 65.000 dolardan fazla para topladı. Occupy Wall Street eylemlerini açıkça destekleyerek, tüm dünyada kullanılan unutulmaz protesto simgesi çizimler yaptı. Dünya çapında bölümleriyle, "sarhoş bir şenlik atmosferinde büyüleyici yeraltı performansçılarını çekmek" amacıyla, yetenekleri ya da eğitimleri olsun olmasın herkese olanak tanıyan Dr. Sketchy'nin Anti-Sanat Okulu'nu kurdu. *Grafik Kanon*'un ilk cildinde en sevdiği romanlardan olan *Tehlikeli İlişkiler*'i resimlemişti, şimdi de bir başka sevdiği romandan, *Caniko*'dan (bu da Fransızca) bir resim sunuyor bizlere.

Molly Crabapp

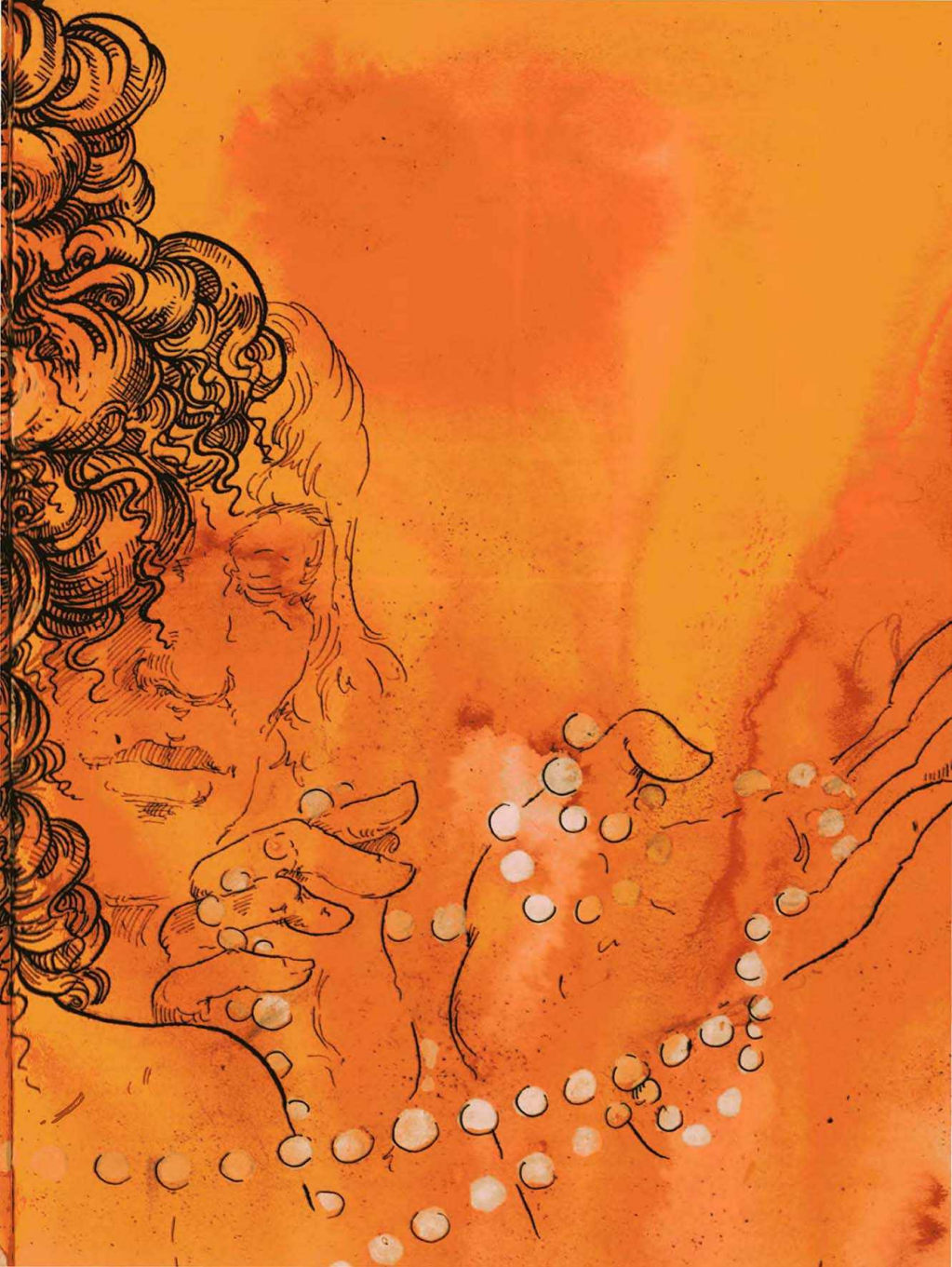

Masumiyet Çağı

Edith Wharton

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **C. Frakes**

TÜRKÇESİ **ÖZLEM YÜKSEL**

ZAMANININ EN ÇOK ALKIŞLANAN EDEBİYAT KADINI olan Edith Wharton pek çok konuda roman yazdı, ama en çok New York'un aristokratlarını 1870'lerin o yaldızlı döneminde yaldızsız halleriyle resmetmesiyle tanınır. Bu romanlarından en seçkini de 1920'de Pulitzer kazandığı *Masumiyet Çağı*. Newland Archer, May Welland'la izdivacın eşiğindedir, fakat nişanlısının Avrupa'dan yeni dönmüş, dünyevi zevklere düşkün, aykırı kuzeni Ellen Olenska gözlerini kamaştırır ve kadına kapılır. C. Frakes bize bu hikayenin altı bölümünü içeren renkli ve yoğun bir yorumunu sunuyor. Frakes şöyle diyor:

Çizgi roman dünyasına girmeden önce kostümcü olmayı düşünüyordum ve Tacoma Opera'nın iki prodüksiyonunda yer aldım. *Masumiyet Çağı* bana daha önce toplum kurallarına karşı bir yarı eleştiri, yarı defile olarak anlatılmıştı – kıyafetler hikayede büyük bir rol oynuyor ve New York sosyetesinin kısıtlayıcılığını simgeliyor. Bu çalışmada araştırmamın büyük bölümünü giysilere ayırdım. Şapkalarla eldivenlerin önemi konusunda çok şey öğrendim; her karakteri bir renkle etiketledim. Mesela May başlangıçta beyaz elbiselerle görünüyor, ama çıkarcı kişiliği belirginleştikçe pembelerden kırmızıya geçiyor.

ESKİDEN BİRLİKTE OYNARDIK, DEĞİL Mİ?

ÇİRKİN BİR ÇOCUKTUN, BİR KERESİNDE BENİ KAPININ ARKASINDA ÖPMÜŞTÜN, AMA KUZENİN VANDIE NEWLAND BANA HİÇ BAKMAZDI. BEN ONA AŞIKTIM.

AH, NASIL DA ESKİ GÜNLERE GİTTİM ŞİMDİ.

GÖRÜYORUM Kİ BURADA HERKES GOLF PANTOLONLU, KABARIK JÜPONLU.
SEKRETERİYLE KAÇAN KOCASINDAN AYRILDI.

EVET, EPEYDİR BURADAN UZAKTAYDIN.

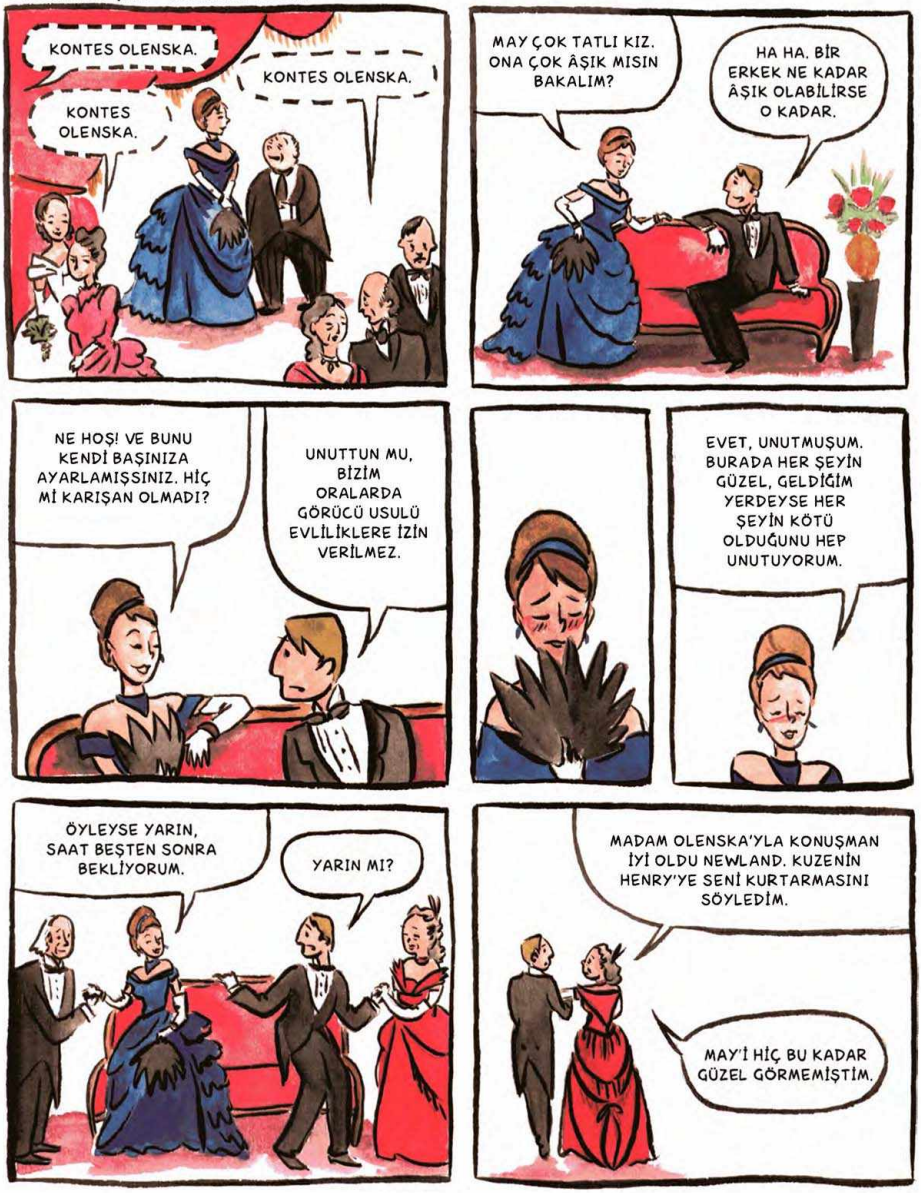
KONTES OLENSKA.
KONTES OLENSKA.
KONTES OLENSKA.
MAY ÇOK TATLI KIZ. ONA ÇOK AŞIK MISIN BAKALIM?
HA HA. BİR ERKEK NE KADAR AŞIK OLABİLİRSE O KADAR.
NE HOŞ! VE BUNU KENDİ BAŞINIZA AYARLAMIŞSINIZ. HİÇ Mİ KARIŞAN OLMADI?
UNUTTUN MU, BİZİM ORALARDA GÖRÜCÜ USULÜ EVLİLİKLERE İZİN VERİLMEZ.
EVET, UNUTMUŞUM. BURADA HER ŞEYİN GÜZEL, GELDİĞİM YERDEYSE HER ŞEYİN KÖTÜ OLDUĞUNU HEP UNUTUYORUM.
ÖYLEYSE YARIN, SAAT BEŞTEN SONRA BEKLİYORUM.
YARIN MI?
MADAM OLENSKA'YLA KONUŞMAN İYİ OLDU NEWLAND. KUZENİN HENRY'YE SENİ KURTARMASINI SÖYLEDİM.
MAY'İ HİÇ BU KADAR GÜZEL GÖRMEMİŞTİM.

BUNU UZUN ZAMANDIR SÖYLEMEK İSTİYORDUM, GÖRÜYORUM Kİ İKİ İNSAN BİRBİRİNİ SEVİNCE TOPLUMA KARŞI ÇIKMALARINI HAKLI KILAN DURUMLAR OLABİLİR.

NEWLAND BENİM YÜZÜMDEN ONDAN VAZGEÇME!

MAY!

ORTADA VERİLMİŞ BİR SÖZ, BİR MECBURİYET YA DA AKLINDAN GEÇEN HER NE İSE ÖYLE BİR ŞEY YOK... AMA MESELE O DEĞİL... BEN SENİN CÖMERTLİĞİNİ SEVİYORUM ÇÜNKÜ BÖYLE KONULARDA SENİN GİBİ HİSSEDİYORUM. YANİ ÖZGÜRLÜK HER KADININ HAKKI...

ARAMIZDA HİÇ KİMSE VE HİÇ BİR ŞEY OLMASA, EVLİLİĞİMİZİ ERTELEME DEĞİL DE HIZLANDIRMA KONUŞMASI OLMAZ MI BU?

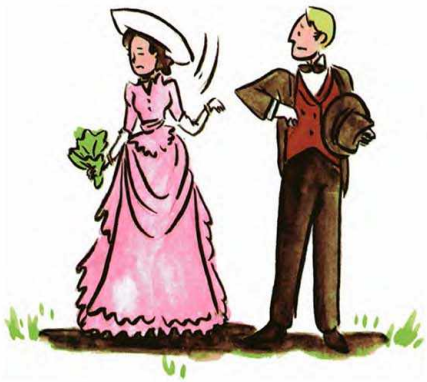

İKİMİZ İÇİN DE MÜMKÜN OLSAYDI, EVLENECEĞİM KADIN SEN OLURDUN.
VE İMKANSIZ HALE GETİRDİĞİN HALDE BUNU SEN SÖYLÜYORSUN, ÖYLE Mİ?

BENİ BOŞANMAKTAN VAZGEÇİREN SEN DEĞİL MİSİN? ÇÜNKÜ EVLİLİĞİN ONURUNU KORUMAK İÇİN İNSANIN KENDİSİNİ FEDA ETMESİ GEREKTİĞİNİ, BUNUN BENCİLLİK VE KÖTÜLÜK OLDUĞUNU BANA SEN GÖSTERDİN. BUNU SENİN İÇİN YAPTIĞIMI SAKLAMADIM BEN.

BAŞKALARINA YA DA KENDİMİZE YALAN SÖYLEMEYE HAKKIMIZ YOK. SENİN EVLİLİĞİNDEN BAHSETMEYECEĞİZ, AMA OLANLARDAN SONRA MAY İLE EVLENEBİLECEĞİMİ DÜŞÜNEBİLİR MİSİN?

MADAM?

ANNEMLE BABAM PASKALYA'DAN SONRA DÜĞÜNE RAZI OLDULAR. NEWLAND'A TELGRAF ÇEKECEĞİM. ANLATAMAYACAĞIM KADAR MUTLUYUM. SANA TEŞEKKÜR BORÇLUYUM. MAY.

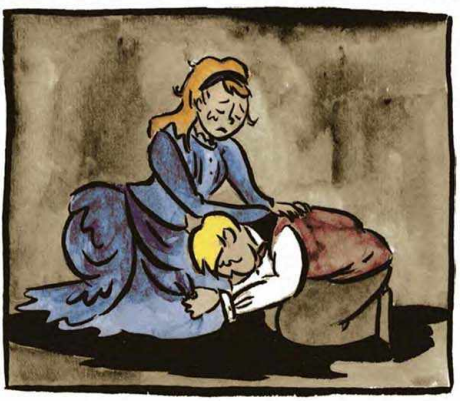

ÇOK GECİKTİM, MERAK ETMEDİN YA?
GEÇ Mİ OLMUŞ?
SAAT YEDİYİ GEÇMİŞ. HERHALDE UYUYAKALDIN.
BÜYÜKANNEMİ GÖRMEYE GİTTİM, O SIRADA KONTES OLENSKA DA YÜRÜYÜŞTEN DÖNDÜ, BEN DE ONUNLA LAFA DALIP EPEY OTURDUM. ÖYLE TATLI Kİ, TIPKI ESKİ ELLEN. GALİBA ONA SON ZAMANLARDA HAKSIZLIK ETTİM. BAZEN ŞEY DÜŞÜNÜYORDUM...
EVET, NE DÜŞÜNÜYORDUN?
ŞEY, BELKİ DE ONU YANLIŞ ANLADIM. O ÇOK FARKLI - EN AZINDAN GÖRÜNÜŞTE ÖYLE. TUHAF İNSANLARLA ARKADAŞLIK EDİYOR. AİLEMİZİN CANI BAZEN NEDEN SIKILIYOR, ANLIYORSUN DEĞİL Mİ?
GİYİNME VAKTİ GELDİ. BU AKŞAM DIŞARIDA YİYORUZ, DEĞİL Mİ?
BUGÜN BENİ ÖPMEDİN.

ANNEM ÖLMEDEN ÖNCEKİ GÜN YALNIZ BENİ ÇAĞIRTTI. SENİN YANINDA GÜVENDE OLDUĞUMUZU BİLDİĞİNİ SÖYLEDİ, ÇÜNKÜ ONUN İSTEĞİ ÜZERİNE EN ARZU ETTİĞİN ŞEYDEN VAZGEÇMİŞSİN.

25 YIL SONRA

BENDEN BİR ŞEY İSTEMEDİ O.

AH. UNUTMUŞUM. SİZ BİRBİRİNİZDEN HİÇBİR ŞEY İSTEMEZ, BİRBİRİNİZE HİÇBİR ŞEY SORMAZDINIZ. SADECE OTURUP BİRBİRİNİZİ SEYREDER VE NELER OLDUĞUNU TAHMİN EDERDİNİZ.

BİRAZ ŞURADA OTURACAĞIM.

HASTA MISIN YOKSA?

HAYIR, ÇOK İYİYİM. AMA LÜTFEN BENSİZ GİT.

YANİ HİÇ Mİ GELMEYECEKSİN BABA? GELMEZSEN KONTES OLENSKA YANLIŞ ANLAR.

GİT ÇOCUĞUM, BELKİ ARKADAN GELİRİM.

BURADA KALMAK YUKARI ÇIKMAKTAN DAHA DÜRÜSTÇE OLACAK.

C. FRAKES

"Dulce et Decorum Est"

Wilfred Owen

UYARLAYAN **Jason Cobley**

RESİMLEYEN **John Blake**

RENKLENDİREN **Michael Reid**

TÜRKÇESİ **SİNAN OKAN**

WILFRED OWEN I. DÜNYA SAVAŞI SIRASINDA SAVAŞ alanında da, siperlerde de çarpıştı. Yarattığı eserlerden bazıları geniş bir kesim tarafından o karmaşadan doğan en iyi şiirler olarak kabul ediliyor. Şairken asker olmuş bu genç İngiliz, savaş kaynaklı ruhsal tahribatı (ve en iyi dostunun gözleri önünde paramparça olmasının yol açtığı çöküntüyü) atlatıp iyileşmeye çalıştığı dönemde, savaşın gerçekleri hakkında sözünü sakınmayan ve savaş romantizmine kapılmayan dizeler yazmaya başladı. Onun şiirinde büyük kahramanlık sanrılarına yer yoktur; süssüz, çıplak bir haber bülteni havasında mezbahaya gönderilen delikanlılardan bahseder sadece. (Bir mektubunda annesine, "Yedinci cehennemden geçtim," diye yazmıştı.) "Dulce et Decorum Est" ve "Anthem for Doomed Youth" [Ölüme Yazgılı Gençler için İlahi] gibi olgunluk dönemi şiirlerinin büyük bölümünü kaleme aldığı bir senelik nekahet döneminin ardından, Owen yeniden cepheye yollandı ve savaşı sonlandıran Büyük Ateşkes'ten tam tamına bir hafta önce Alman hatlarına karşı girişilen bir harekat sırasında öldürüldü. Öldüğünde yirmi beş yaşındaydı.

Hayattayken yalnızca beş şiiri yayımlanmıştı; 1917'de yazılan fakat 1920'ye kadar basılmayan "Dulce et Decorum Est" de dahil eserlerinin büyük bölümü ölümünden sonra basıldı. Toplu şiirleri (bazı biyografiler ve şiirleri hakkındaki inceleme kitaplarıyla birlikte) halen basılıyor ve ne yazık ki bugün de güncelliğini koruyan savaşın o umulmadık dehşetine tanıklık ediyor.

Şiiri uyarlayan Jason Cobley, çizen John Blake, renklendiren Michael Reid, Owen'ın bir silah arkadaşının maruz kaldığı boğucu gaz (büyük olasılıkla, akciğer ve gözdeki vücut sıvılarıyla temas ettiğinde hidroklorik asit oluşturan klorin yüzünden korkunç bir şekilde can çekişmesini seyredişini açık sözlülükle anlatan şiirinin bu karanlık uyarlaması için tam bir takım çalışması ortaya koydu.

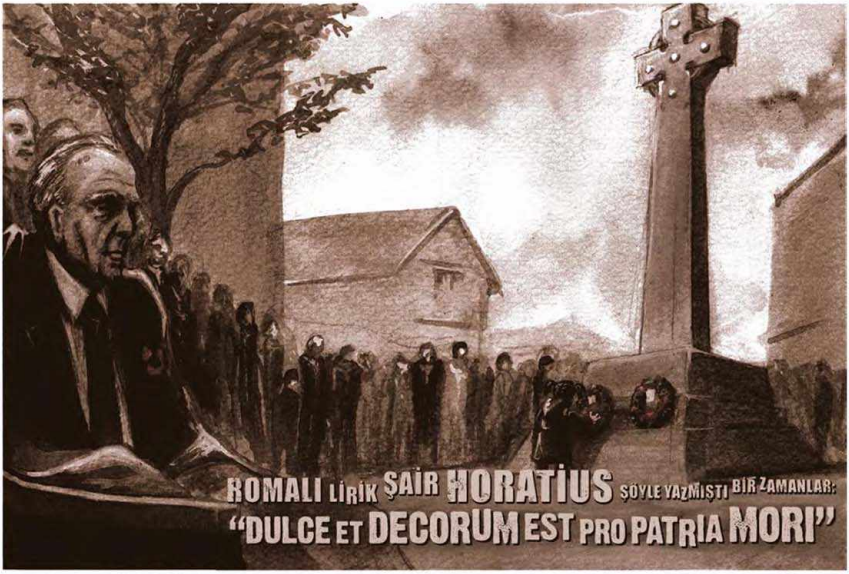
ROMALI LİRİK ŞAİR HORATİUS ŞÖYLE YAZMIŞTI BİR ZAMANLAR:
"DULCE ET DECORUM EST PRO PATRIA MORI"

YANİ, "ŞANLI VE
ŞEREFLİDİR
ÖLMEK
VATAN
UĞRUNA".

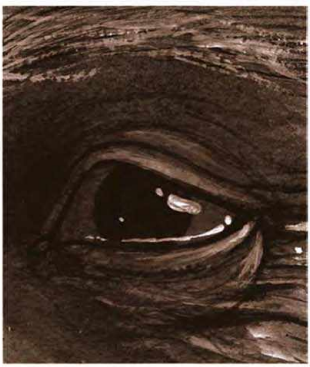

"DULCE ET DECORUM EST"
WILFRED OWEN.

İKİ BÜKLÜM,
İHTİYAR DİLENCİLER GİBİ
SARINMIŞ ÇULLARA,

KOCAKARILAR GİBİ
ÖKSÜRÜP BACAKLARIMIZ
DOLAŞIRKEN SÖVÜP SAYDIK
BALÇIĞA,

ÇAKIP DURAN
İŞARET FİŞEKLERİNİ
BIRAKARAK ARDIMIZDA
DÜŞTÜK UZAKTAKİ KAMPIMIZIN
YOLUNA YILGIN ADIMLARLA

UYURGEZER İLERLEDİ ASKERLER.
ÇOKTAN KAYBETMİŞTİ
ÇOĞU POSTALINI
AMA DEVAM ETTİLER
TOPALLAYARAK,
TABANLARI KANLI.

SAKATTI,
KÖRLEŞMİŞTİ HEPSİ DE:
BİTKİNLİKTEN SARHOŞ;
VE SAĞIR, ARKALARINDAN
YAĞAN

CANSIZ, TAKATSİZ
BEŞ-DOKUZLUKLARIN*
IŞILIKLARINA
BİLE.
*Gaz bombaları. - çn

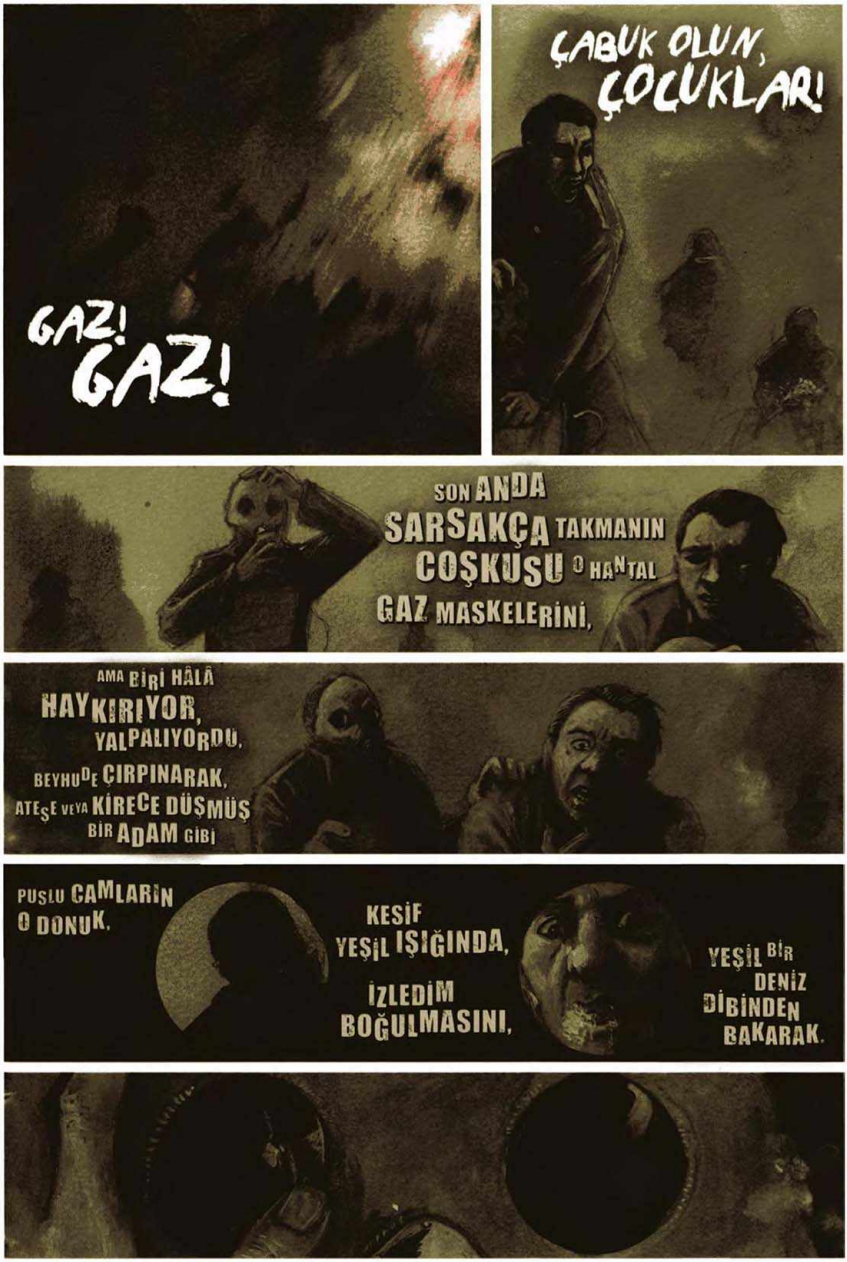
GAZ! GAZ!
ÇABUK OLUN, ÇOCUKLAR!
SON ANDA SARSAKÇA TAKMANIN COŞKUSU O HANTAL GAZ MASKELERİNİ,
AMA BİRİ HÂLÂ HAYKIRIYOR, YALPALIYORDU,
BEYHUDE ÇIRPINARAK, ATEŞE VEYA KİRECE DÜŞMÜŞ BİR ADAM GİBİ
PUSLU CAMLARIN O DONUK,
KESİF YEŞİL IŞIĞINDA,
İZLEDİM BOĞULMASINI,
YEŞİL BİR DENİZ DİBİNDEN BAKARAK.

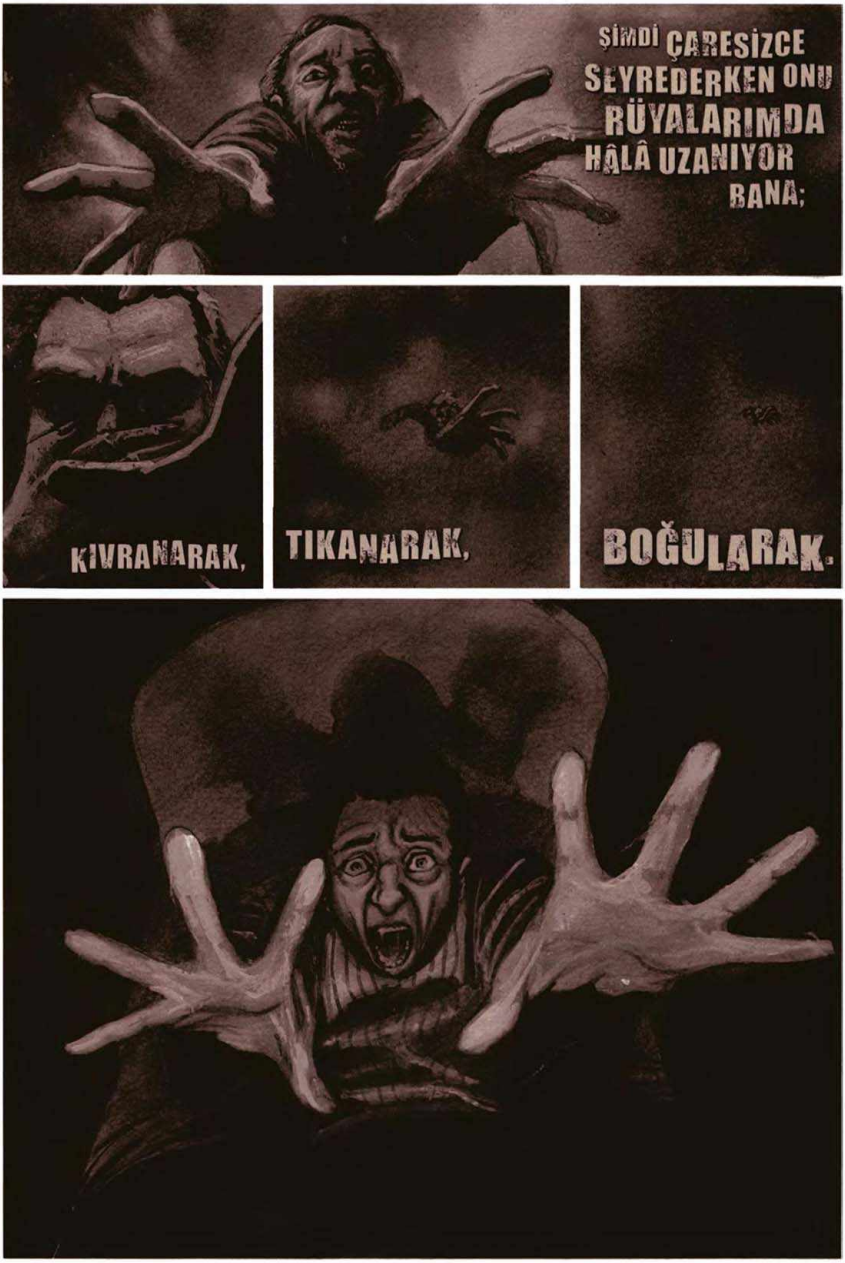
ŞİMDİ ÇARESİZCE
SEYREDERKEN ONU
RÜYALARIMDA
HÂLÂ UZANIYOR
BANA;
KIVRANARAK,
TIKANARAK,
BOĞULARAK.

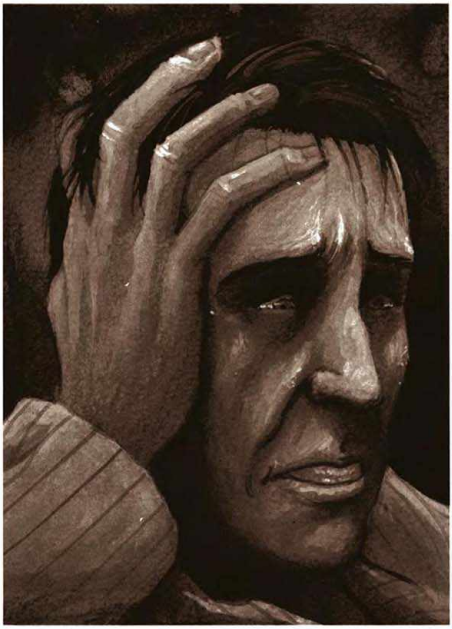

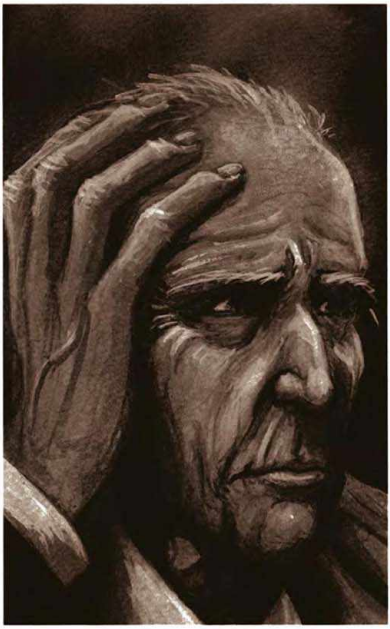

SİZ DE YÜRÜYEBİLSEYDİNİZ EĞER BU KASVETLİ
RÜYALARDA,

ONU İÇİNE
FIRLATTIĞIMIZ
KAĞNININ PEŞİ SIRA,

GÖREBİLSEYDİNİZ ACIYLA KAYAN GÖZBEBEKLERİNİ,
VE O CANSIZ SURATINI, GÜNAHTAN BEZMİŞ BİR İBLİS GİBİ;

DUYABİLSEYDİNİZ HER SARSINTIDA
AĞZINDAN FIŞKIRAN,
KÖPÜKLENMİŞ CİĞERLERİNDEN
DALGA DALGA GELEN KANI,

VE KANSER GİBİ
YAKIŞIKSIZ, MASUM DİLLERİ SARAN
O HABİS, ŞİFASIZ İLTİHABIN ACISINI,

İŞTE O ZAMAN DOSTUM, BÖYLE
BALLANDIRARAK ANLATAMAZDINIZ,
BOŞ BİR ŞAN-ŞEREF İÇİN
YANIP TÜTÜŞAN ÇOCUKLARA,

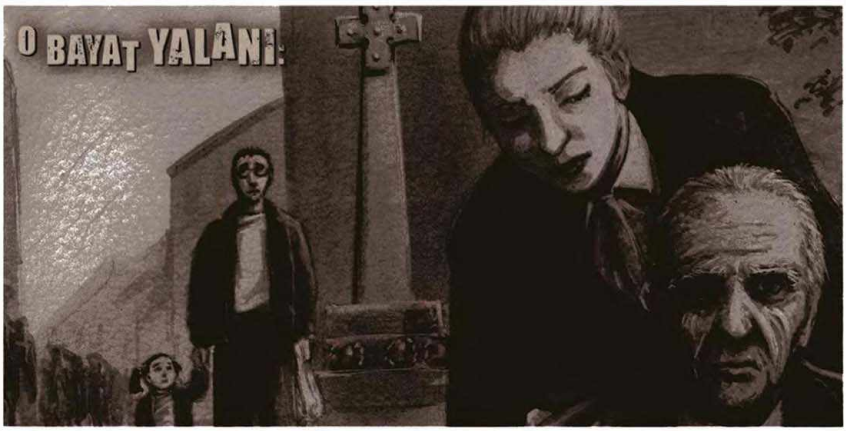
O BAYAT YALANI!

DULCE ET DECORUM EST
PRO PATRIA MORI.
UYARLAYAN: JASON COBLEY
RESİMLEYEN: JOHN BLAKE
RENKLENDİREN: MICHAEL REID

"İkinci Geliş"

W. B. Yeats

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Anthony Ventura**

TÜRKÇESİ **SELİN SİRAL**

YİRMİNCİ YÜZYILIN EN İYİ ŞAİR VE OYUN YAZARLARINDAN

Nobel sahibi William Butler Yeats genellikle bir modernist olarak tanımlanır, ancak açık bir şekilde ortaya koyduğu mistik eğilimleri bu kategoriye çok da uymadığını gösteriyor. Doğaüstü ve büyücülükle haşır neşir en meşhur gizli cemiyetlerden biri olan Altın Şafak Hermetik Cemiyeti'nin üyesi olan Yeats'in en yaygın Tarot destesi Rider-Waite'in oluşturulmasında da payı olduğu düşünülüyor. Kendisi pek çok mistik inanç sistemini inceleyip takipçisi olmuş, ruh çağırma seansları tertipleyip *A Vision* [Bir Tasavvur] adıyla ezoterik inanç sistemi hakkında klasik bir eser kaleme almıştı. Bu eserin temelinde karısının trans halinde otomatik yazı yoluyla kağıda döktüğü gizemli aktarımlar yer alır. Yeats yıllar boyunca bu kaynakları inceleyip etraflı bir manevi inanç sistemi oluşturmuştu.

Yirminci yüzyılın en popüler, en çok basılmış şiirlerinden biri olan "İkinci Geliş" bu nevi şahsına münhasır sistem üzerine inşa edilmiş. İçinde bulunduğumuz çağın şiddet ve anarşi içinde sona erişini ve başka bir çağın başlangıcını anlatır. Şiirin başlığı ve ikinci mısranın başı bizi boş bir umuda kaptırır: Elbette İsa geri gelecek. Elbette barış dolu bir krallığın açığa çıkmasına ve onun bu Dünya üzerinde kurulmasına şahit olacağız. Hayır. Barış ve refah dolu bir çağın doğuşu söz konusu değil. Bizi bekleyen daha çok zulüm, daha fazla bitmek bilmeyen savaş, soykırım ve nefret. Bir İkinci Geliş söz konusu ama bu İsa'nın değil, bir canavarın, çöl kumlarının içinden çıkıp kutsal topraklara doğru ilerleyen bir sfenksin gelişi. Şiirin endişe verici, kıyamet habercisi tonu ve insan doğasına dair iç karartıcı bakış açısı insanın ruhunu eziyor.

Anthony Ventura 1920 yılında yayımlanan ve bazı dizeleri dillere pelesenk olmuş bu klasik kısa şiiri karşılıklı iki sayfa halinde neşrederken içeriğe uygun düşecek biçimde ruhani ve tehditkar imgeler kullanıyor.

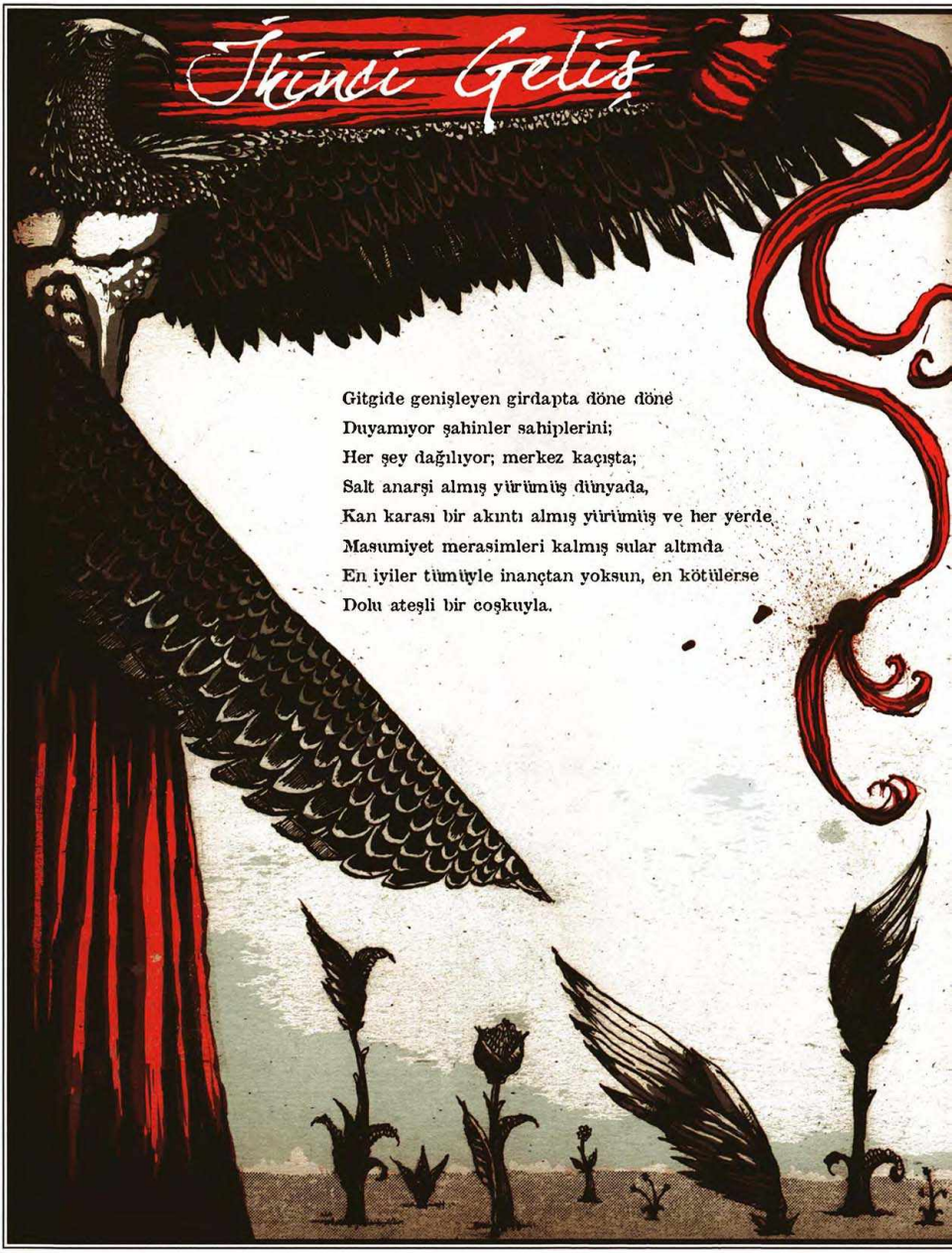

Yazan: William Butler Yeats

Uyarlayan: Anthony Ventura

"Tövbekar" ve "Ormanın Kıyısında Şarkı Söyleyen Kadın"

Edna St. Vincent Millay

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Joy Kolitsky**

TÜRKÇESİ **SİNAN OKAN**

KESKİN ZEKALI, BİRÇOK ALANDA YETENEKLİ VE BAĞIMSIZ Edna St. Vincent Millay de –Lord Byron ve Hemingway gibi– alışıldık sınırları aşan hayatının yazarlığını gölgeleme tehlikesi bulunan o edebi figürlerden biri. Oyunculuk yapar, mükemmelen piyano çalardı, şarkı sözleri ve hatta bir operanın librettosunu yazmışlığı da vardı. Siyasi açıdan radikal sol hareketlere yakındı ve modernist (ve modern) görünüm ile güçlü bir ritim, uyak ve iskelete sahip geleneksel yapıyı aynı potada eriterek Pulitzer ödüllü şiirlere imza atmıştı (sone türünde özellikle mahirdi). Hayatı son damlasına kadar kana kana içmeye de kararlıydı; en tanınmış şiirlerinden biri olan dört dizelik "İlk İncir"de şöyle diyordu:

İki ucundan yanmakta mumum;
Çıkarmaz bu geceyi;
Ama ah, dostlarım benim, hasımlarım,
Öyle tatlı ki alevi.

Nancy Milford, *Savage Beauty* [Yabanıl Güzellik] adlı biyografisinde ondan şöyle bahsediyor:

> Edna St. Vincent Millay "çağdaş kadın"ın müjdecisiydi. O dönemde kadınların kamusal alanda sigara içmeleri kanuna aykırıyken, o sigarasını ulu orta tüttürüyor, Greenwich Village'daki ışıltılı bohem taifesinin o fazlasıyla sakin günlerinde erkekler ve kadınlarla düşüp kalkıyor, sonra bu deneyimlerini, içinden keskin, nüktedan bir zeka ve cüretkar bir cinsellik fışkıran büyüleyici şarkı sözlerine ve sonelere dönüştürüyordu:

Çok geçmeden unutacağım seni sevgilim,
Bu yüzden kıymetini bil elindeki kısacık günün,
Kısacık ayın, kısacık yarım senenin
Ben unutmadan henüz, uzaklara gitmeden, düşmeden kucağına ölümün
Ve ayrılmadan önce biz sonsuza dek; yavaş yavaş
unutacağım seni, söylediğim gibi...

1912'de yazdığı "Renascence" [Rönesans] –yirmi gibi çok genç bir yaşta ulusal çapta ilk kez dikkat çekmesini sağlayan şiiri– ruhani bir ölüm ve yeniden doğuşa zemin hazırlayan aşkın bir "bir olma hali", bir nevi "vahdet-i vücud" deneyimi hakkında unutulmaz bir şiir. 1920'li yıllara yaklaşırken Millay makas değiştirerek, kadın cinselliği ve bağımsızlığına dair ustalıkla işlenmiş cüretkar şiirler kaleme aldı. Joy Kolitsky'nin uyarlamayı yeğlediği "Tövbekar" ve "Ormanın Kıyısında Şarkı Söyleyen Kadın" da bu döneme ait şiirlerden. Joy'un *New York Times Book Review*, *The Progressive*, bazı çocuk kitapları ve kendi ismini taşıyan tebrik kartları serisi için yaptığı çizimleri keşfettiğimde, onun inanılmaz bir iş çıkaracağını düşünmüştüm ve haklı çıktım.

TÖVBEKAR

EDNA ST. VINCENT MILLAY
RESİMLEYEN: JOY KOLITSKY

Dedim ki,
"Küçük keder,
sen ağla,"
"küçük Günah,
sen de ölmek için
yakar tanrıya,"
"Ben de uzanıp
şuraya,
ne kadar
iffetsizmişim,
düşüneceğim
kara kara!"
NATURE
Ne yazık,
bu sahte
şefkatlikler-
İşe
yaramadı
zerre
kadar!

Karanlık kasvet sinmiş olsa bile odaya yine de ışıldıyordu bir lamba!
Küçük kederim dökmedi tek gözyaşı
Küçük Günahım vurdu kafayı yattı-
Hayasız kafam takılmadı hiç ruhumun kurtuluşuna!
Ben de fırlayıp kalktım bir hışım alıp kitaplarımdan birini

kurdeleyle saçımı topladım, hoş gözüksün diye gözüne, gezinen bir delikanlının
"İtiraf etmek lazım," dedim sonra, "günahkar bir kızım ben.
Ama üzülemiyorum halime madem, ah,
öyleyse memnun olayım!"
JEK 2011

Ormanın Kıyısında Şarkı Söyleyen Kadın

EDNA ST. VINCENT MILLAY • RESİMLEYEN: JOY KOLITSKY

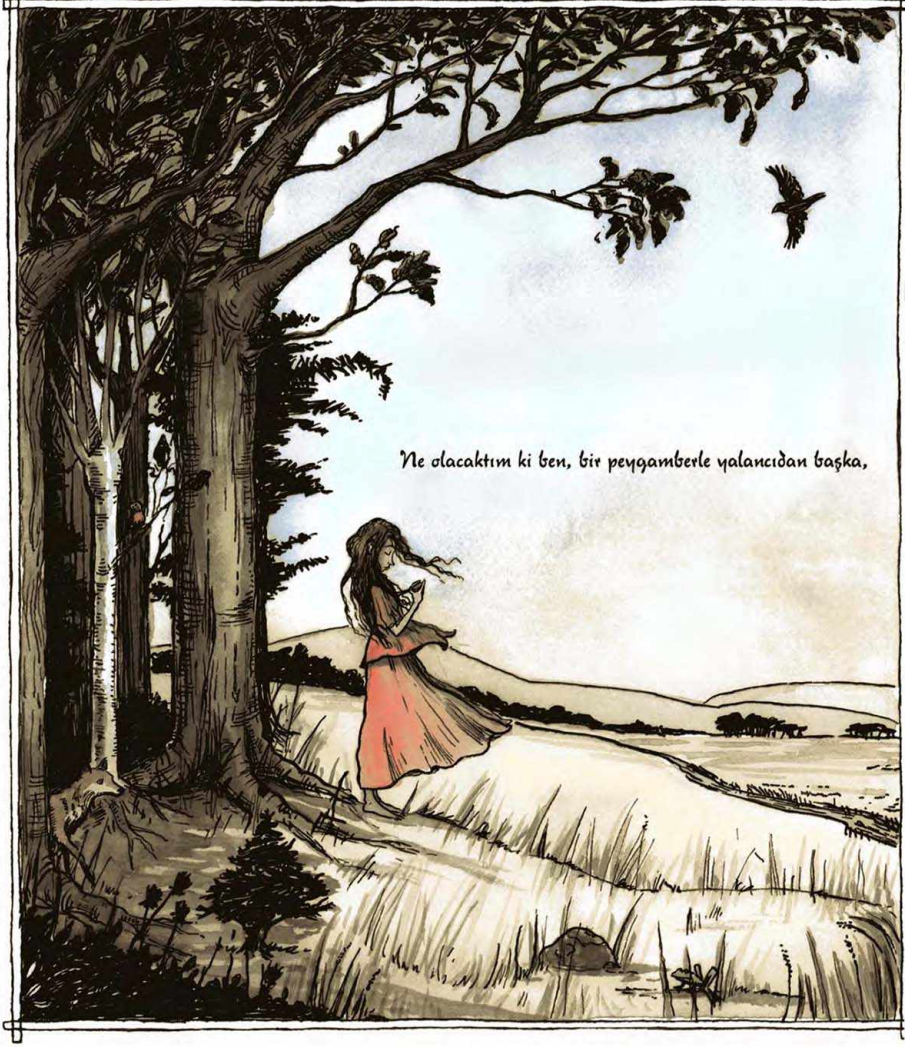

Annem bir orman perisi, babam da bir papazsa?
Haçla kaşısam da dişlerimi suyun altındayken beşiğim
Kim olacaktım ki ben, şeytanın vaftiz kızından başka?

Kim
olacaktı
oyun
arkadaşlarım,
engerekle kurbağadan
başka,
Karaçalı
altında atılmışsa
tohumum,
doğmuşsam bir sazlıkta?
Hangi şarkıyı söyleyecektim,
vaftiz edilmişken sunakta,
Mezmurlar'dan Övgüler ve Amentüler, İlahiler dışında?

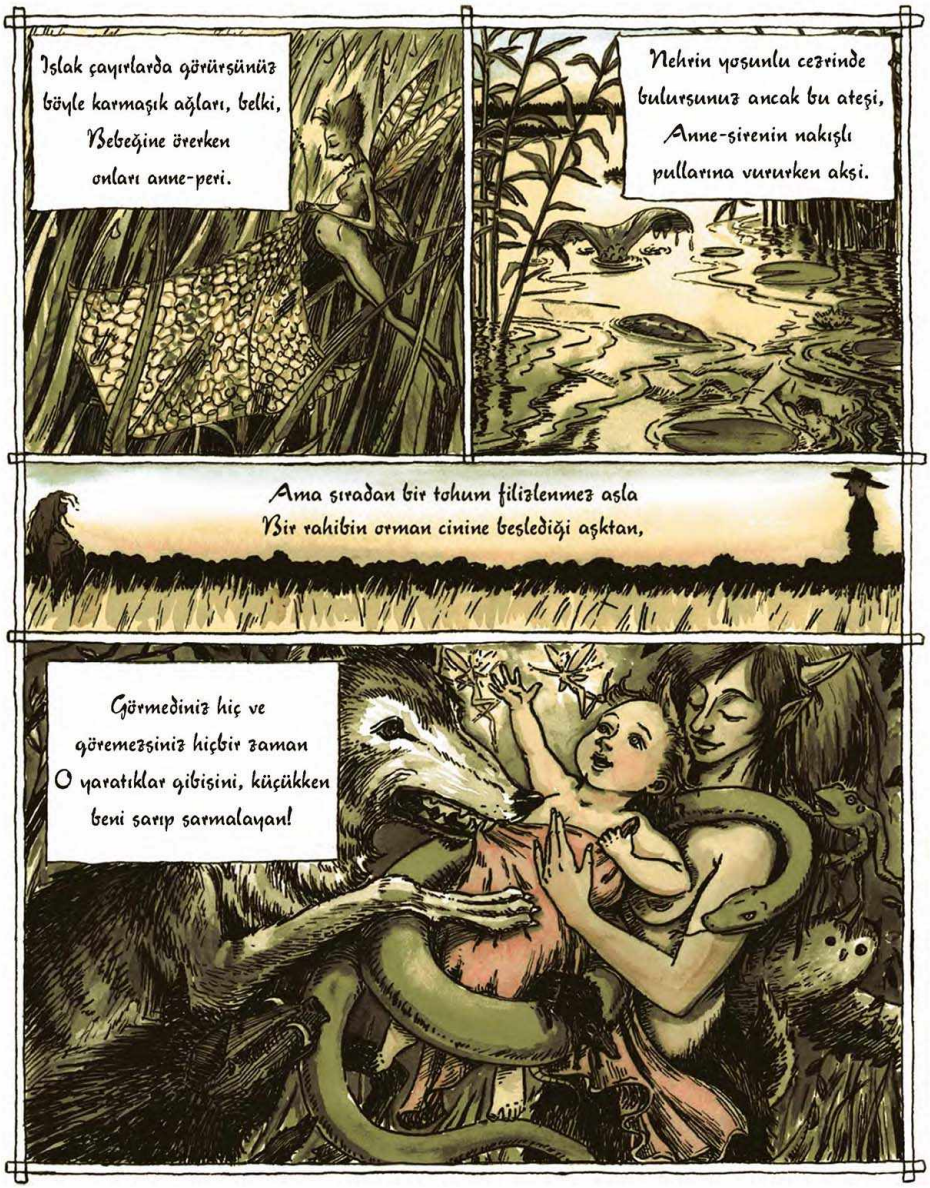
Islak çayırlarda görürsünüz
böyle karmaşık ağları, belki,
Bebeğine örerken
onları anne-peri.
Nehrin yosunlu cezrinde
bulursunuz ancak bu ateşi,
Anne-sirenin nakışlı
pullarına vururken akşi.
Ama sıradan bir tohum filizlenmez asla
Bir rahibin orman cinine beslediği aşktan,
Görmediniz hiç ve
göremezsiniz hiçbir zaman
O yaratıklar gibisini, küçükken
beni sarıp sarmalayan!

Onca şey gördükten sonra, her şey bir tarafa,
Ne olacaktım ki ben, bir fahişeyle rahibeden başka?
Çalıların arasından, ne zaman bulutlu olsa hava,
Babacığım tırmanırdı yamaçtan, iterek sazları iki yana.
Ölümüme duacı, ah
ederek doğduğuma
Bir hışım çekerdi
tespihini, anlaşılmaz
bir
mırıltıyla
Ve oracıkta otururdu
annem,
çenesi
dizlerine
dayalı

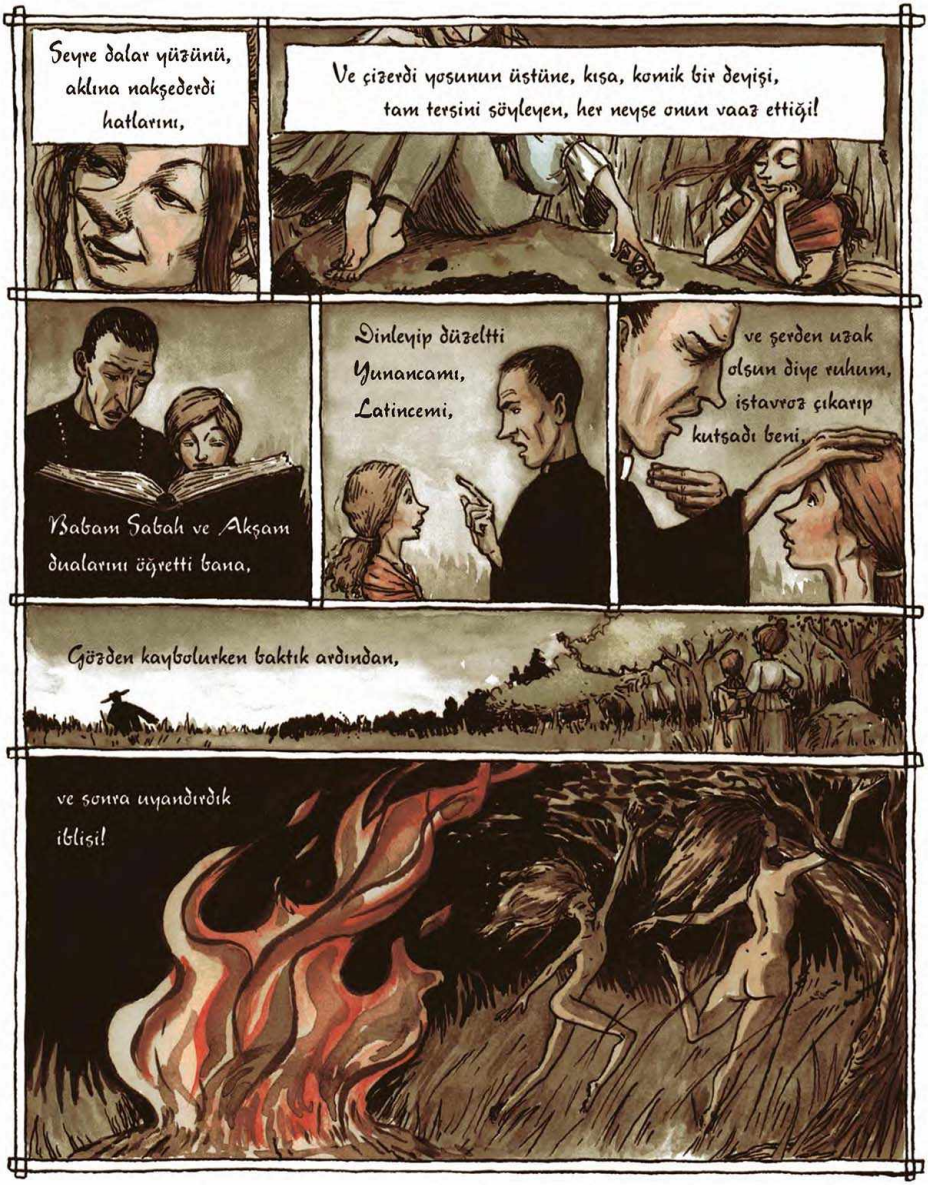
Seyre dalar yüzünü,
aklına nakşederdi
hatlarını,
Ve çizerdi yosunun üstüne, kısa, komik bir deyişi,
tam tersini söyleyen, her neyse onun vaaz ettiği!
Babam Sabah ve Akşam
dualarını öğretti bana,
Dinleyip düzeltti
Yunancamı,
Latincemi,
ve şerden uzak
olsun diye ruhum,
istavroz çıkarıp
kutsadı beni,
Gözden kaybolurken baktık ardından,
ve sonra uyandırdık
iblisi!

Ah, tüm o şeyler, öteşinde kalan
çitlerin, hendeklerin
Ne gözümün gördüğü
ne varlığını bildiğim,
Adım atana dek yetişkinliğe
Ve sorularıyla kalana dek iki arada bir derede:
"Hangisi iyi senin için?"
"Hangisini yeğlerdin?"
Kalmışken böylesi bir pederle valide arasında,
Ne olacaktım ki ben, şimdi olduğumdan başka?

"Topaç" ve "Vazgeç!"

Franz Kafka

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Peter Kuper**

TÜRKÇESİ **ELİF ERSAVCI**

PRAG'IN GURURU FRANZ KAFKA İNSANLARIN GÜN-delikte yakalandığı, kontrolleri altında olmayan absürd ve asap bozucu durumlar üzerine rahatsız edici eserler vermekte uzmanlaşmıştı. *Dönüşüm*'de Gregor Samsa bir sabah dev, iğrenç bir böcek olarak uyanır. *Dava*'da Josef K. hiç beklenmedik bir şekilde, hiçbir açıklama yapılmadan tutuklanır; neyle suçlandığını, kendini nasıl savunacağını hiçbir zaman öğrenemez. Benzer şekilde *Şato* da bir adamın gizemli ve erişilemez bir bürokrasiden cevap alma çabalarını anlatır.

Bahsi geçen eserlerin yanı sıra Kafka en az üç düzine öykü ve hayatının son yıllarında da her biri bir sayfadan kısa olmak üzere yetmiş küsur vinyet, mesel ve mikro-kurmaca yazmıştı. Bunların arasında tek bir paragraftan oluşan "Topaç"ın da, ondan sadece bir paragraf uzun olan "Vazgeç!"in de tadı damakta kalıyor; Kafka'nın diğer işleri gibi hem konusu, hem de sonucu itibarıyla yoruma kolayca gelmiyor, gündeliği gündeliğe kırdırarak bizi varlığın, yaşamın, sistemin tekinsizliğinin tam ortasında bırakıveriyorlar.

World War 3 Illustrated'ın kurucularından, meşhur mizah dergisi *Mad*'in çizerlerinden biri olan ve işleri sık sık sosyopolitik eleştiri yazılarıyla birlikte kullanılan Peter Kuper siyah beyaz çizgi kitabı *Vazgeç!*'te Kafka'nın dokuz kısa metnini uyarladı. Bunların ikisini, Kuper'ın *Grafik Kanon* için renklendirdiği haliyle okurlarımıza sunuyoruz.

TOPAÇ

BOŞ VAKİTLERİNİ çocukların oyun oynadığı yerlerin yakınında geçiren bir filozof vardı. Bu filozof ne zaman topacı olan bir çocuk görse pusuya yatardı.
Topaç dönmeye başlar başlamaz filozof oyuncağın peşine düşüp onu yakalamaya çalışırdı.
Çocukların gürültülü itirazlarından ve onu topaçtan uzak tutma çabalarından hiç tedirgin olmazdı;
topacı hâlâ dönerken yakalayabilirse mutluluğuna diyecek yoktu,
ama sadece bir an sürerdi mutluluğu; sonra topacı yere çalar, yürür giderdi.

Çünkü filozof herhangi bir detayı, mesela dönen bir topacı anlamanın her şeyi anlamak için kafi olduğuna inanırdı. Bu sebeple kendini büyük sorularla meşgul etmezdi, savurganca gelirdi bu ona.
En küçük bir detay anlaşıldığında, her şey anlaşılabilirdi; sadece dönen topaçla ilgilenmesi bu yüzdendi.
Ne zaman çocuklar toplanıp topacı hazırlasalar,

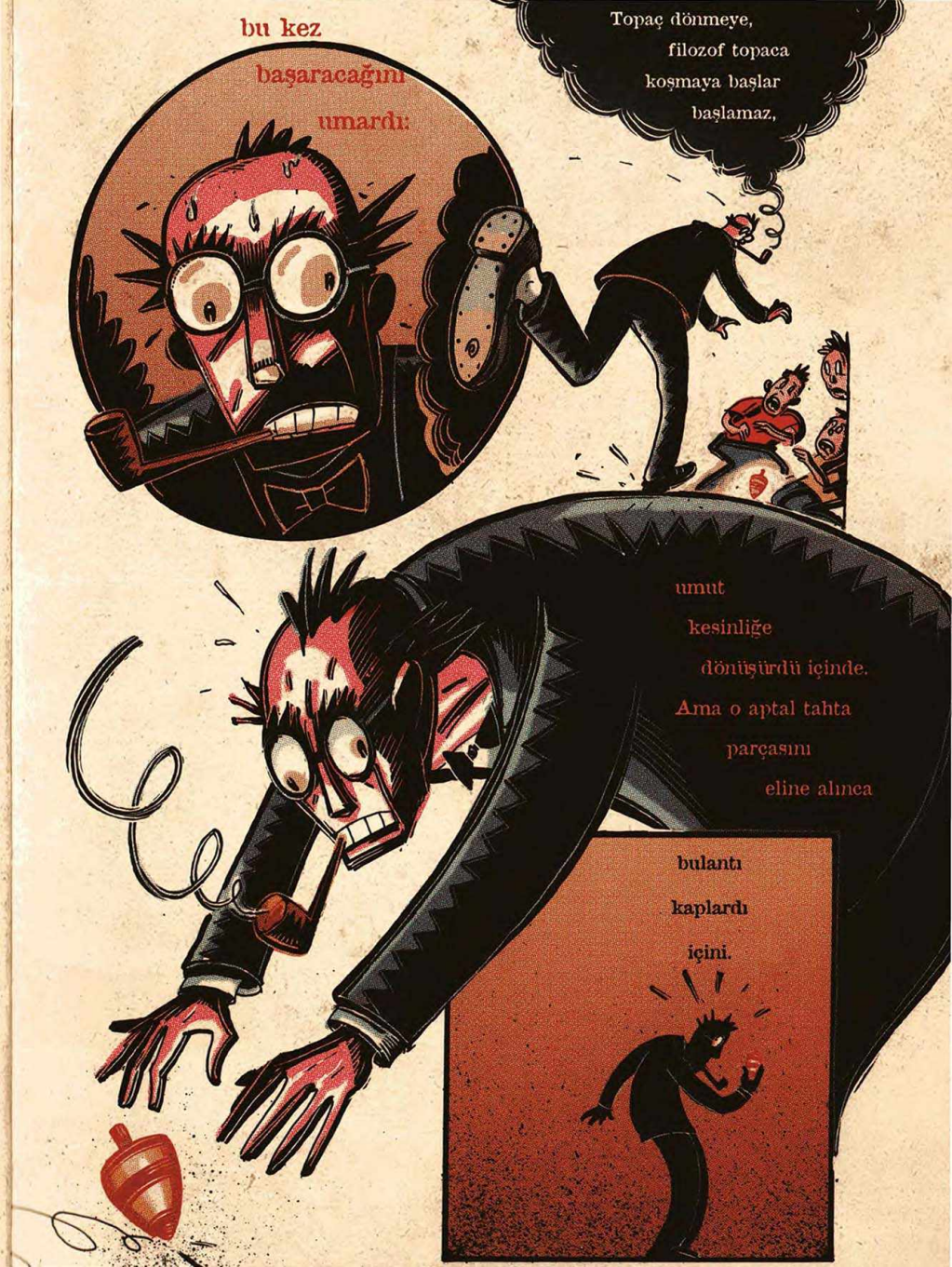
bu kez
başaracağını
umardı:
Topaç dönmeye,
filozof topaca
koşmaya başlar
başlamaz,
umut
kesinliğe
dönüşürdü içinde.
Ama o aptal tahta
parçasını
eline alınca
bulantı
kaplardı
içini.

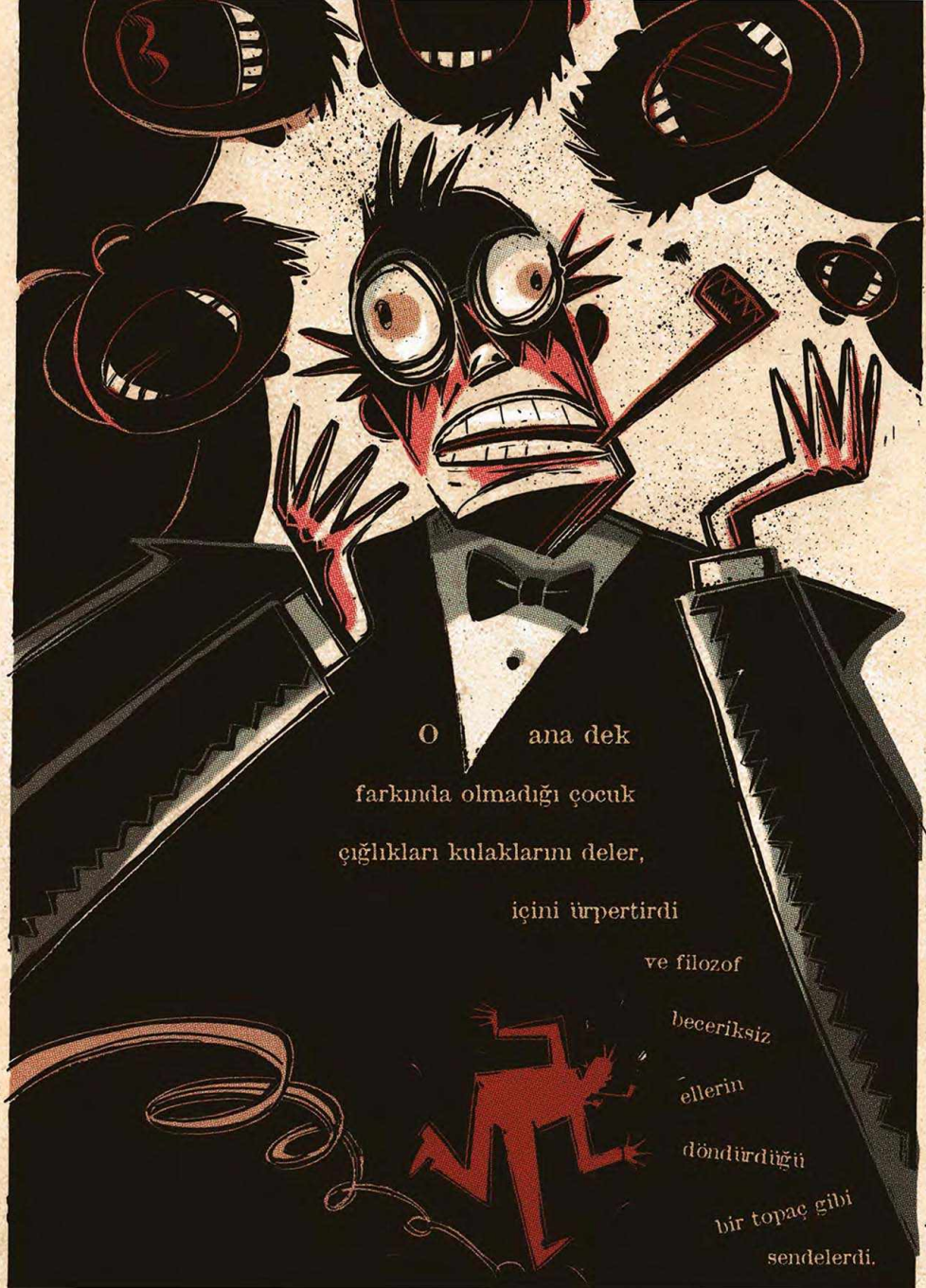
O ana dek
farkında olmadığı çocuk
çığlıkları kulaklarını deler,
içini ürpertirdi
ve filozof
beceriksiz
ellerin
döndürdüğü
bir topaç gibi
sendelerdi.

GIVE IT UP
Vazgeç!
Sabahın çok erken bir saatinde,
sokaklar boş ve temiz,
istasyona gidiyordum.
Kulenin saatini kol saatimle karşılaştırınca,
vaktin düşündüğümden
çok daha
geç olduğunu,
acele etmem gerektiğini fark ett

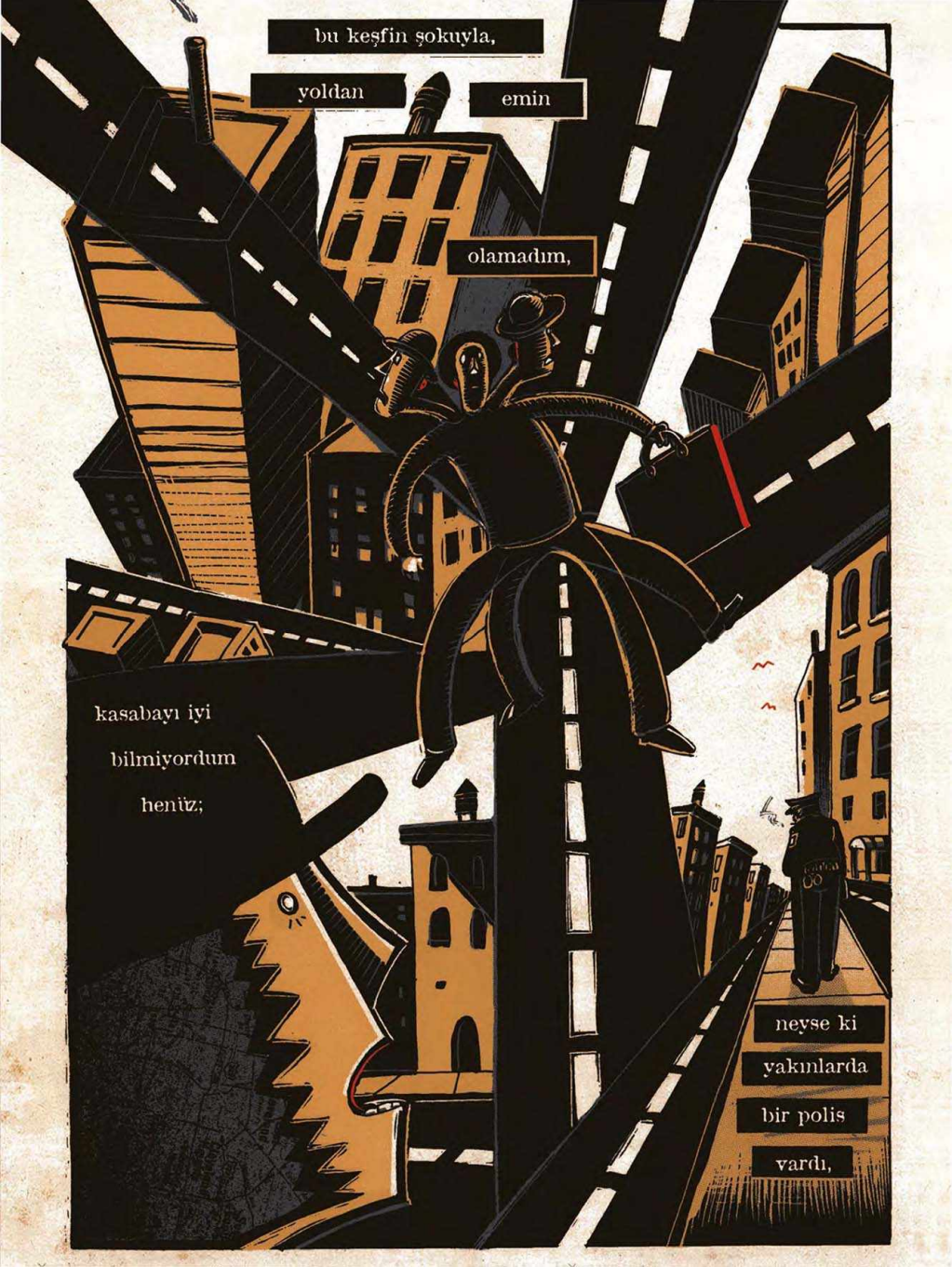
bu keşfin şokuyla,
yoldan
emin
olamadım,
kasabayı iyi
bilmiyordum
henüz;
neyse ki
yakınlarda
bir polis
vardı,

bir solukta
koştum
yanına
ve yolu sordum.
Gülümseyerek şöyle dedi:
"Yolu bana mı soruyorsun?"
"Evet,"
dedim,
"kendim
bulamıyorum
çünkü."

"Vazgeç!
Vazgeç!"
dedi polis,
ve arkasını
dönüverdi hemen,
kahkahasıyla
yalnız kalmak
isteyen
biri gibi.

"Nehirlerden Bahsediyor Zenci"

Langston Hughes

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Jenny Tondera**

TÜRKÇESİ **SİNAN OKAN**

"NEHİRLERDEN BAHSEDİYOR ZENCİ", HARLEM RÖNESANSI' nın fitilini ateşleyen ve "Siyahi Irkın Resmi Şairi" diye anılan Langston Hughes'un en tanınmış ve en çok alıntılanan şiiri. (Hughes daha çok şair olarak tanınsa da, kısa öyküler, romanlar, tiyatro oyunları ve operalar da kaleme aldı.) İnanması zor ama Hughes bu şiiri yazdığında sadece on sekiz yaşındaydı. "Nehirlerden Bahsediyor Zenci", bir günden kısa sürede yazılmış kendine özgü o klasik eserlerden biri. Hughes liseyi (orada da okul dergisi için şiirler yazardı) henüz bitirmiş ve Cleveland'dan, babasının Meksika'daki evine doğru gönülsüz bir tren yolculuğuna çıkmıştı. Günbatımında, St. Louis'i bölen Mississippi Nehri'ni geçtiği sırada ilham perisi fısıldamaya başladı, Hughes da cebinden bir zarf çıkarıp sonraki on beş dakikayı, o zarfın arkasına Amerikan edebiyatının bu klasikleşmiş şiirini yazarak geçirdi. Şiir ilk kez 1921'de Siyahi Halkların İlerlemesi Ulusal Örgütü'nün çıkardığı, W. E. B. Du Bois'nın editörlüğündeki *Crisis* adlı dergide yayımlandı.

Genç Hughes bu yalın dizelerde, siyah halkların tarihiyle bir dizi büyük nehir arasında bağ kurarak çok başarılı bir iş çıkarır. İnsan ırkının çıkış noktası ve medeniyetlerin beşiği Mezopotamya'daki Fırat Nehri'nden başlayan şiir, Afrika'nın orta batı bölgesindeki Kongo'dan geçer ve kadim piramitlerin köle işgücüyle inşasına açık bir göndermede bulunarak Mısır'daki Nil Nehri'ne kadar uzanır. Nihayet şiirin anlatısı, kudretli Mississippi vasıtasıyla, yine kölelik sarmalına dolanmış olan ABD'ye varır. Özellikle Lincoln'a yapılan gönderme, müstakbel başkanın delikanlılık çağlarında New Orleans'taki devasa köle pazarını ziyaret edişi ve kölelik karşıtı olmasına bu ziyaretin yol açtığına dair doğruluğu şüpheli öyküye dayanır. Kana ve Hughes'un ruhuna dair göndermeleri, ayrıca tüm siyahi ırkla, bir ihtimal, başlangıcından bu yana tüm insan ırkıyla her zaman, her yerde hazır bulunan bir varlık olarak (Walt Whitman'ın tanrısal "Ben"ine benzer biçimde) özdeşleşmesi bu kısa şiire derinlikli ve destansı bir bakış açısı katar.

Philadelphialı grafik tasarımcı ve çizer Jenny Tondera'nın sıradışı tasarımındaki çok katmanlı yaklaşımı, *Grafik Kanon* içinde benzersiz bir bölüm yaratmasına olanak sağladı. Tondera çalışmasının ilham kaynaklarını, "Görseller için, ABD hükümetinin 1950'lilerde yayınladığı, Mississippi Nehri kıyısı sakinleri hakkındaki bir filmin karelerinden yararlandım," diye açıklıyor. "Tipografideyse 'Nehirlerden Bahsediyor Zenci'nin ilk kez basıldığı döneme denk gelen 1920'li yılların film jeneriklerinde görülen yazı karakterlerinden esinlendim."

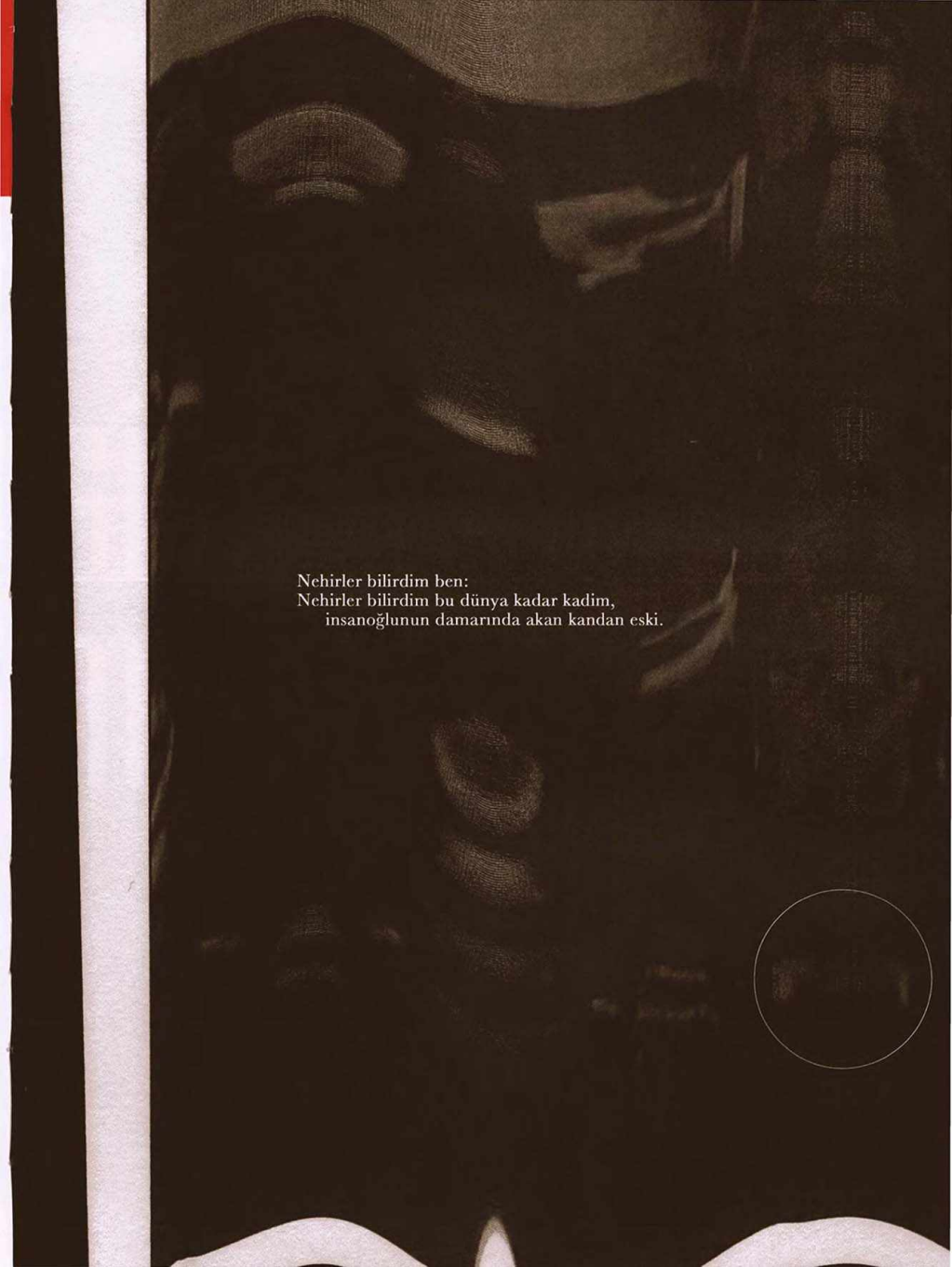

Nehirler bilirdim ben:
Nehirler bilirdim bu dünya kadar kadim,
insanoğlunun damarında akan kandan eski.

BİR NEHİR
RUHUM

GİBİ DERİN AKAR
BENİM.

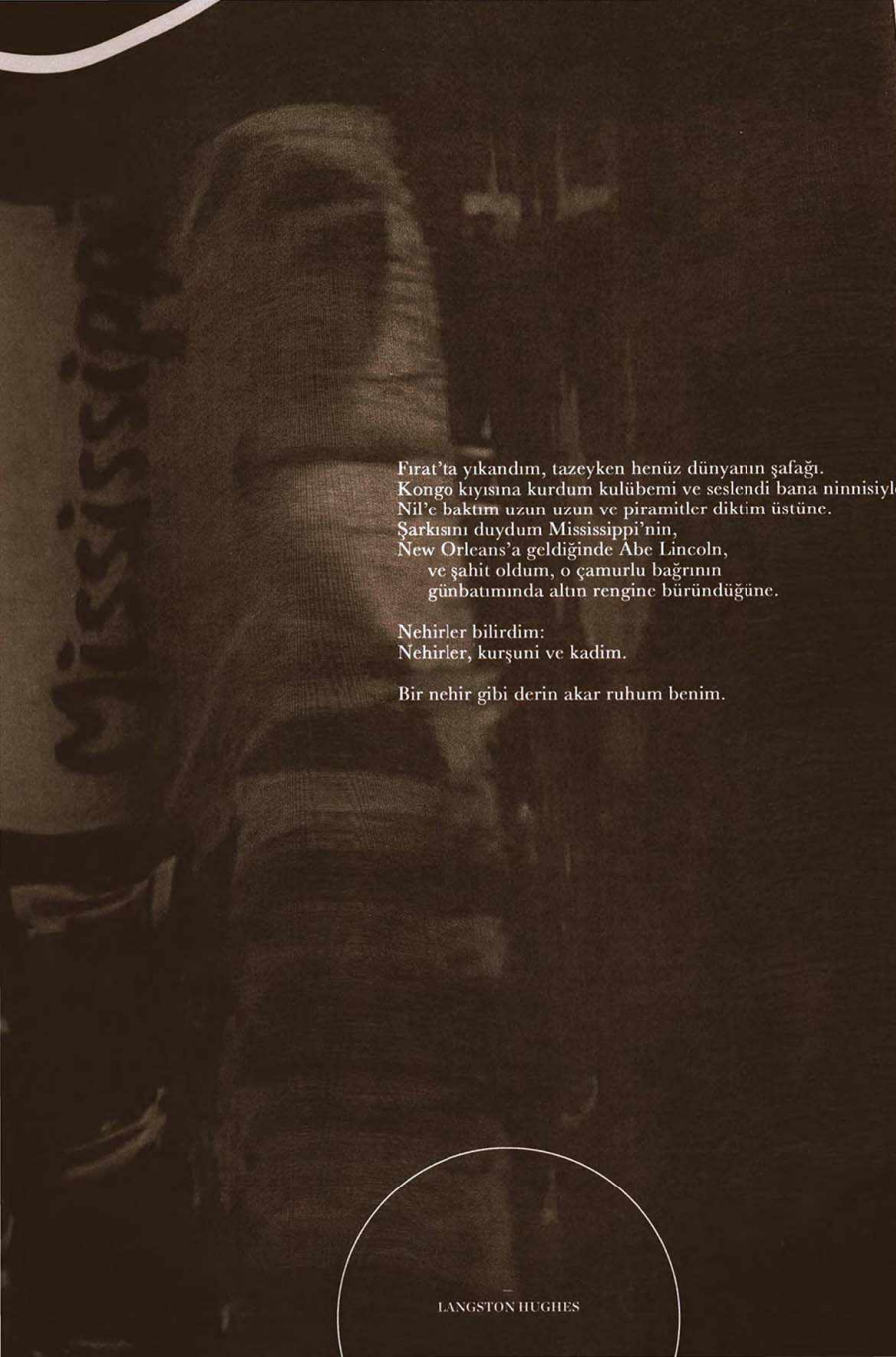

Fırat'ta yıkandım, tazeyken henüz dünyanın şafağı.
Kongo kıyısına kurdum kulübemi ve seslendi bana ninnisiyle.
Nil'e baktım uzun uzun ve piramitler diktim üstüne.
Şarkısını duydum Mississippi'nin,
New Orleans'a geldiğinde Abe Lincoln,
ve şahit oldum, o çamurlu bağrının
günbatımında altın renginc büründüğüne.

Nehirler bilirdim:
Nehirler, kurşuni ve kadim.

Bir nehir gibi derin akar ruhum benim.

LANGSTON HUGHES

"Yağmur"

W. Somerset Maugham

ART/ADAPTATION BY **Lance Tooks**

"DOKSAN İKİ YILLIK YAŞAMINA YETMİŞ SEKİZ KİTAP sığdıran Somerset Maugham, Viktorya döneminin sonlarında kazandığı sadık okuyucu kitlesini günümüzde de hâlâ koruyor," diyor Maugham'ın hayatını kaleme alan Jeffrey Myers. "Maugham yaptığı her işte ustaydı: Başarılı bir roman, öykü, oyun, senaryo, sanat ve gezi kitabı, röportaj ve deneme yazarı ve antolojist olduğu gibi; doktor, dilbilimci, gizli ajan, savaş propagandacısı, hükümet danışmanı, sanat erbabı kimlikleriyle de öne çıkmış, ayrıca genç sanatçıların elinden tutmuş ve kendi öykülerinden uyarlanan filmlerin sunuculuğunu da üstlenmişti."

Otomatik Portakal'ın yazarı Anthony Burgess'a göre İngiliz edebiyatının en iyi öykülerine imza atan Maugham'ın en meşhur öyküsü hem tiyatroya hem de sinemaya uyarlanan "Yağmur" olmalı. Lance Tooks dolu dolu metinleri imgelerle benzersiz bir şekilde birleştirip ortaya resimli hikayelerden çok daha fazlasını çıkarıyor, ama bunların bildiğimiz haliyle "ardışık sanat" olduğu da söylenemez. Tooks, *Grafik Kanon*'a katılmasını istediğimde iki öykü seçti: Biri Mary Shelley'nin *Grafik Kanon*'un ikinci cildinde yer alan "Ölümlü Ölümsüz"ü, diğeri de Maugham'ın bir fahişeyle bir misyoner arasında geçen ve zamanında büyük tartışmalara yol açan öyküsü.

RAIN

YAĞMUR

kısa öykü

W. Somerset Maugham

uyarlayan

Lance Tooks

CEPHEDE GEÇEN İKİ YILDAN VE İYİLEŞMESİ HAYLİ UZUN SÜREN BİR YARADAN SONRA DOKTOR ON İKİ AYLIĞINA APIA'YA YERLEŞECEK OLMAKTAN MUTLUYDU. O SIRADA BAYAN DAVIDSON'LA HARARETLİ BİR SOHBETE DALAN KARISININ YANINA GİTTİ. BAYAN DAVIDSON DA KOCASI GİBİ MİSYONERDİ.

MACPHAILLERLE DAVIDSONLARI BİRBİRİNE BAĞLAYAN TEK ŞEY, GECE GÜNDÜZ DEMEDEN BÜTÜN VAKİTLERİNİ GEMİNİN SİGARA ODASINDA İÇKİ İÇİP POKER OYNAYARAK GEÇİREN İNSANLARA KARŞI DUYDUKLARI HOŞNUTSUZLUKTU.

BU GEMİDE BİR TEK SİZ MACPHAILLERLE TANIŞTIĞIMIZA MEMNUN OLDUK.

MİSYONERLERİN ÖYLE İNSANLARLA YÜZ GÖZ OLMAMASI GEREKİR TABİİ.

NİYE Kİ, ONLARIN DİNİ ÇOK HOŞGÖRÜLÜ.

KAÇ KEZ DİNLE İLGİLİ SAKA YAPMA DEDİM SANA!

SERDÜMEN BU İKİ ÇİFTİ PAGO PAGO LİMANINA BIRAKTI. KORKUNÇ BİR FIRTINA KOPMAK ÜZEREYDİ, BİRKAÇ GÜN PAGO PAGO'DA KONAKLAMALARI GEREKEBİLİRDİ.

DERKEN KIZAMIK SALGINI BAŞ GÖSTERDİ. EN AZ ON GÜN DAHA ORAYA MAHKUM OLDUKLARI ANLAMINA GELİYORDU BU.
VALİYLE KONUŞACAĞIM.
ADADA HİÇ OTEL YOKTU, TACİR HORN'UN YERİNDE KALMAK ZORUNDAYDILAR.
GÖSTERİŞTEN UZAK ODALARA BAKARLARKEN BİR KEŞMEKEŞ OLDU.
BAYAN THOMPSON DA SİZİN GİBİ APIA'YA GİDECEKTİ DOKTOR. ONU DA BURAYA GETİRDİM.
BU HERİFLER BENİ KAZIKLAMAYA ÇALIŞIYOLAR. ŞUNCACIK ODAYA Bİ BUÇUK DOLAR İSTENİR Mİ?
BAK TACİRCİM, GECELİĞİNE Bİ DOLAR VERİRİM, AMA METELİK DAHA ÇIKMAM.

VALİZLERİMİ ALIN ÇOCUKLAR. ORDA Bİ SİSE VİSKİM VAR. BİZE KATILMAZ MISINIZ DOKTOR?
SANMIYORUM, TEŞEKKÜR EDERİM. GİDİP BAVULLARIMIZA BAKSAM İYİ OLACAK.
BİRAZ FAZLA HOPPA GİBİ.
HİÇ HOŞ BİR TARZ DEĞİL.
İKİ HAFTA BURADA KALACAĞIZ. VALİNİN ELİNDEN BİR ŞEY GELMİYOR.
BAY DAVIDSON İSE DÖNMEK İÇİN SABIRSIZLANIYOR.
TANRI YOLUNDA HİÇBİR ŞEYDEN KORKMAZ O!
YERLİLERİN İÇİNE GÜNAH KORKUSU SALDI.
DANSLARINI VE O KAFİR GİYSİLERİNİ GİYMEYİ BIRAKTILAR.
AMA İKLİME UYGUN GİYSİLER ONLAR.
BİR DE BAY DAVIDSON'A KARŞI GELEN DANİMARKALI TÜCCAR VARDI. BAY DAVIDSON NE YAPTIYSA YAPTI, HERKES O ADAMLA ALIŞVERİŞİ KESTİ.
İKİ YILDA MAHVOLDU ADAM!
BAY DAVIDSON'A KAFA TUTMAK ÖYLE KOLAY DEĞİLDİR.
EĞER BİR AĞAÇ ÇÜRÜDÜYSE, KESİLİP ATEŞE ATILMASI GEREKİR.
ŞEKS BOMBASIYIM BEN BEBEĞİM, OOOO, BÜTÜN GECE...
HA HA! HOO!
DANS EDENLERİN SESLERİNİ, BET KAHKAHALARINI DUYUYORLARDI. DAVIDSONLAR İNCİL OKUMAK İÇİN ODALARINA ÇEKİLDİLER SESSİZ SEDASIZ.

MACPHAILLER ERTESİ GÜN ÖĞLEDEN SONRA SAĞANAĞIN BİRAZ OLSUN AZALMASINI FIRSAT BİLİP ADAYI KEŞFE ÇIKTILAR.
SELAM DOKTOR!
MÜNASİP BİR ŞEKİLDE GİYİNMEMİŞ. BAYAĞI GÖRÜNÜYOR.
BİR ŞEY SÖYLE.
KADIN YALNIZ. GÖRMEZDEN GELMEK AYIP OLUR.
SELAM!
EE... ŞEY... AYNI YERDE KALIYORUZ SANIRIM.
EVET, KORKUNÇ Bİ YER, Dİ Mİ? BU FARE DELİĞİNDE TIKILI KALMAK NE FENA!
Bİ DE BANA ODA BULDUĞUM İÇİN ŞANSLI OLDUĞUMU SÖYLÜYORLAR.
BURDA NİYE HİÇ OTEL YOK ANLAMADIM.
YA, YA, TABİİ. BEN GİDEYİM ARTIK.

KADININ ODASINA DENİZCİLER DOLMUŞ.
ÇOK SEÇİCİ DEĞİL ANLAŞILAN.
İKİ HAFTA NASIL GEÇECEK BURADA? NE YAPACAĞIZ?
YAPILACAK EN İYİ ŞEY GÜNÜ BÖLÜMLERE AYIRMAK. ÇALIŞMA, EGZERSİZ YAPMA VE DİNLENME SAATLERİ BELİRLEMEK.
SEKS BOMBASIYIM BEN BEBEĞİM, OOOO, BÜTÜN GECE...
HA HA!
HOO
SEX
TABİİ YA, NASIL DÜŞÜNEMEDİM, KADIN İWELEİ'DEN GELMİŞ!
GEMİYE HONOLULU'DAN BİNMİŞTİ. HER ŞEY ORTADA. BURADA DA İŞİNİ YAPIYOR.
AMA HORN ONUN APIA'DA VEZNEDARLIK YAPACAĞINI SÖYLEMİŞTİ.
HAYIR. İWELEİ HONOLULU'DAKİ VEBA BÖLGESİ. FAHİŞE MAHALLESİDİR ORASI. UYGAR DÜNYANIN KARA LEKESİ.
NE YAPACAKSIN?
DAVIDSON O ÇOK ERDEMLİ ÖFKESİNİ BAYAN THOMPSON'IN GRAMOFONUNDAN ÇIKARDI. SONRA YÜZÜ KIPKIRMIZI, ÜSTÜ BAŞI BİRA OLMUŞ BİR HALDE KARARGÂHINA DÖNDÜ. SARHOŞ DENİZCİLERİN ALAYCI KAHKAHALARI HÂLÂ DUYULUYORDU. GRAMOFON DA KAHKAHALARA YENİDEN EŞLİK ETMEKTE GECİKMEDİ.

DAVIDSONLAR UYKUSUZ BİR GECE GEÇİRDİ. "O KADIN BAY DAVIDSON'LA DALGA GEÇTİĞİ GÜNE LANET EDECEK," DİYE DÜŞÜNÜYORDU KİNDAR KARISI. ERTESİ SABAH YOLDA BAYAN THOMPSON'LA KARŞILAŞTI, KADIN GÜLÜYORDU.

NE CÜRETLE BİZİMLE ALAY EDERSİN!

ZİYARETİME GELMESİNİ KOCANDAN BEN Mİ İSTEDİM?

UTANMAZ! UTANMAZ KADIN!

CEVAP VERME.

YAĞMUR BAŞLADI YENİDEN. BAYAN DAVIDSON KADINLA KARŞILAŞMASINI KOCASINA ANLATTI BÜYÜK BİR ÖFKEYLE.

ENDİŞELENME. ONUNLA KONUŞACAĞIM. GÖRÜŞME AYARLAMASI İÇİN YERLİ KIZLARDAN BİRİNİ YOLLADIM.

SİZİNLE GÖRÜŞECEKMİŞ AMA "MESAİ SAATLERİNDE OLMAZ" DİYOR.

BAY MACPHAIL, BAYAN THOMPSON'IN KÜSTAHLIĞINI EĞLENCELİ BULDUĞUNU BELLİ EDERSE KARISININ KIZACAĞINI BİLİYORDU.

DAVIDSON, BAYAN THOMPSON'IN ODASINA GİRDİĞİNDE SAĞANAK HER TÜRLÜ SESİ BOĞUYORDU.

BİR SAAT SONRA DIŞARI ÇIKTI.

ONA YETERİNCE SANS VERDİM... AMA O KÖTÜ BİR KADIN. ARTIK İSA'NIN TEFECİLERİ YÜCE TAPINAKTAN KOVARKEN KULLANDIĞI KIRBAÇLARI ALACAĞIM ELİME.

BAY DAVIDSON UĞRADI. BAYAN THOMPSON'A ODA VERDİĞİM ZAMAN NE İŞ YAPTIĞINI BİLMİYORDUM. ONU BURAYA KABUL ETMEMELİYDİM. BUNDAN SONRA ZİYARETÇİ ALMAMASINI SÖYLEDİM.
DAVIDSON YERLİLERLE DE KONUŞMUŞ. MİSYONERLERİN ONA KİN GÜTTÜĞÜNÜ BİLİYORLAR ARTIK, BU KADINI KİMSE EVİNE ALMAZ.
GÜNEŞ HİÇ AÇMAYACAK SANKİ.

BAYAN THOMPSON'IN GRAMOFONU ÇALMAYA BAŞLADI, MELANKOLİK BİR TINISI VARDI ŞİMDİ, YARDIM İSTER GİBİ.
YALNIZDI VE MÜZİĞİ BAŞKALDIRMAK İÇİN AÇMIŞTI, AMA ŞARKI SÖYLEYECEK KİMSESİ KALMAMIŞTI.

MACPHAIL ERTESİ GÜN KADINI GÖZ UCUYLA GÖRDÜ, YÜZÜNDEKİ MAĞRUR İFADE SİLİNMİŞTİ. TUZAĞA DÜŞMÜŞ BİR CEYLANA BENZİYORDU.
O SEN MÜZİK ÇATLAK, KALBİ KIRIK BİR RİTİMLE, ÇARESİZLİĞİN BİR ADIM ÖTESİNDE ÇALIYORDU SANKİ.

DAVIDSON KADININ ETRAFINA AĞ ÖRÜYORDU, HAZIR OLDUĞUNDA İPİNİ ÇEKECEKTİ.
NEYİN DOĞRU NEYİN YANLIŞ OLDUĞU KONUSUNDA FARKLI FİKİRLER OLABİLİR DAVIDSON.
EĞER BİR ADAMIN AYAĞI KANGREN OLMUŞSA, KESİLMESİ KARŞISINDA TEREDDÜT ETMESİNE SABIR GÖSTERİR MİYDİNİZ?
"AMA KANGREN TARTIŞILMAZ BİR GERÇEKLİKTİR," DEDİ DOKTOR.
YA KÖTÜLÜK?
SENİ AŞAĞILIK HERİF! VALİYE NE YALANLAR ATTIN BENİM HAKKIMDA?!
OTURMAZ MISINIZ? SİZE SÖYLEYECEKLERİM VAR.
SENİ AŞAĞILIK PİÇ!
KÜFÜRLERİNİZDEN ALINMIYORUM.
ÜSTELİK BURADA HANIMLAR DA VAR.
ADAMIN TEKİ BENİ Bİ SONRAKİ GEMİYLE GÖNDERECEKLERİNİ SÖYLEDİ.
NEDEN KENDİ HALİME BIRAKAMADIN BENİ? NE ZARARIM VARDI SANA?
DEMEK VALİ HAREKETE GEÇTİ. ZAYIF KARAKTERLİ BİR ADAM. "KADIN APIA'YA GİTTİĞİNDE İNGİLTERE'NİN YETKİSİNDE OLACAK ZATEN," DEDİ. AMA GÖREVİNİ YAPMASI İÇİN ZORLADIM ONU, BU KADIN SAN FRANCISCO'YA GERİ DÖNECEK.

TACİR HORN, DR. MACPHAIL'E BAYAN THOMPSON'IN HASTALANDIĞINI VE DERHAL İLGİLENİLMESİ GEREKTİĞİNİ SÖYLEDİ.
YOK, HASTA DİLİM ASLINDA. SİZİ GÖREBİLMEK İÇİN ÖYLE DEDİM. FRANCISCO'YA GÖNDERECEKLER BENİ.
ORAYA DÖNEMEM. VALİ BENİMLE GÖRÜŞMÜYO. AMA DAVIDSON SİZİN LAFINIZI DİNLER.
ONDAN SYDNEY'E GİTMEME İZİN VERMESİNİ İSTER MİSİNİZ? ORDA DÜZGÜN BİR İŞ BULUCAM... GEMİ KALKANA KADAR DA ODAMDAN ÇIKMAM.
TAMAM, SORARIM.
DOKTORUN HOŞUNA GİDEN BİR İŞ DEĞİLDİ BU; O YÜZDEN BÖYLE DURUMLARDA HEP YAPTIĞI GİBİ DOLAYLI BİR YOL SEÇİP KARISINDAN BAYAN DAVIDSON'LA KONUŞMASINI İSTEDİ. MİSYONER DOSDOĞRU KENDİSİNE GELDİĞİNDE HAZIRLIKSIZDI.
BAYAN DAVIDSON BANA BAYAN THOMPSON'LA KONUŞTUĞUNUZU SÖYLEDİ.
EE... SEY... BURADAYKEN TERBİYESİNİ TAKINDIĞI MÜDDETÇE NEREYE GİTTİĞİ BİZİM İÇİN ÖNEMLİ DEĞİL DİYE DÜŞÜNÜYORUM.
NEDEN SAN FRANCISCO'YA DÖNMEK İSTEMİYORMUŞ?
SORMADIM. BU BİZİ İLGİLENDİRMEZ Kİ.
VALİ GÖREVİNİ YAPTI. KADININ BURADAKİ VARLIĞI HERKES İÇİN TEHLİKELİ.
BENCE FAZLA ACIMASIZ, FAZLA GADDARSINIZ!
BÖYLE HİSSETMENİZE ÜZÜLDÜM DOKTOR. BEN SİZE SAYGI DUYUYORUM, HAKKIMDA BÖYLE DÜŞÜNMENİZİ İSTEMEZDİM.
BANA KALIRSA KENDİNİZE ÖYLE HAYRANSINIZ Kİ BENİM TAVRIMI SÜKÛNETLE KARŞILAYABİLİRSİNİZ.

DİNLEMİYOR. AMA ÜZÜLME. VALİYLE KONUŞACAĞIM.
LÜTFEN HEMEN KONUŞUN. SİZİ DİNLEYECEKTİR.
MACPHAIL BU İŞE NEDEN KARIŞTIĞINI BİLMİYORDU, AMA MİSYONERİN YAPTIKLARINA DAHA FAZLA KATLANAMAYACAĞI KESİNDİ.
TABİİ Kİ HATIRLIYORUM O KADINI. EMRİM GEÇERLİDİR.
KUSURA BAKMAYIN DOKTOR. DAVIDSON'DAN ÇOK HOŞLANMIYORUM...
... AMA O KADININ ASKERLER VE YERLİLER AÇISINDAN TEHLİKELİ OLDUĞU KONUSUNDA ÇOK HAKLI. ŞİMDİ MÜSAADE EDERSENİZ..
DOKTOR BAŞARISIZLIĞINDAN DUYDUĞU UTANÇLA HANA BAŞI ÖNÜNDE DÖNDÜ. GÖRÜNÜŞE GÖRE DAVIDSON'IN KENDİSİNİN VALİYİ ZİYARETİNDEN HABERİ VARDI. DOKTOR BU MİSYONERLERİN GÜCÜNÜ YENİ YENİ ANLIYORDU.
DAVIDSON'LA KONUŞACAĞIM...
BELKİ ÖZÜR DİLERSEM...

ÖZRÜNÜZÜ ELBETTE KABUL EDİYORUM BAYAN THOMPSON. SİZ DE SAN FRANCISCO CEZAEVİNDE SİZİ BEKLEYEN SORUMLULUĞU KABUL ETMELİSİNİZ.
OLMAZ! AYNASIZLAR BENİ BULURSA...
DUYUYOR MUSUNUZ DAVIDSON? BU HER ŞEYİ DEĞİŞTİRİR.
İÇİNDE BULUNDUĞU TEHLİKEYİ BİLE BİLE ONU GERİ GÖNDEREMEZSİNİZ. BİR ŞANS VERİN ONA!
ONA TÖVBE ETME VE CEZASINI KABULLENME ŞANSI VERİYORUM!
MACPHAIL KADINA YATIŞTIRICI VERİP ODASINA DÖNDÜ. ONUNLA İLGİLENMEDİKLERİ İÇİN HEM KARISINA HEM DE BAYAN DAVIDSON'A KIZGINDI.
SENİ BEKLİYORDUM. BU GÜNAHKAR KARDEŞİMİZİN RUHU İÇİN BİRLİKTE DUA EDELİM.
SONRA TANRI'YA GÜNAHKAR KADINA MERHAMET ETMESİ İÇİN YALVARAN UZUN VE TUTKULU BİR DUAYA GİRİŞTİ.
BAYAN MACPHAIL'LE BAYAN DAVIDSON GÖZLERİNİ KAPATIP DİZ ÇÖKMÜŞTÜ. GAFİL AVLANAN DOKTOR DA SÜKLÜM PÜKLÜM DİZ ÇÖKTÜ. MİSYONERİN HALİNDE BİR VAHŞİLİK VARDI. ADAM KENDİNİ KAYBETMİŞ GİBİ KONUŞUYOR, YANAKLARINDAN YAŞLAR SÜZÜLÜYORDU.
DIŞARIDA YAĞMUR ACIMASIZCA, ALABİLDİĞİNE İNSANCA BİR KÖTÜLÜKLE YAĞMAYA DEVAM EDİYORDU.
BEN KÖTÜ BİR KADINIM..
... TÖVBE ETMEK İSTİYORUM!
TANRI'YA ŞÜKÜRLER OLSUN!! DUALARIMIZI DUYDU DEMEK!!
BENİ ONUNLA YALNIZ BIRAKIN!
BAYAN DAVIDSON'A DA DUALARIMIZIN KABUL OLDUĞUNU SÖYLEYİN.

DAVIDSON'LA BAYAN THOMPSON BİRBİRLERİNDEN AYRILMAZ OLMUŞLARDI. MİSYONER ZAYIFLAMIŞ VE TÜKENMİŞ GÖRÜNÜYORDU; KADINDA DA GÖZLE GÖRÜLÜR BİR DEĞİŞİKLİK VARDI.

BENDEN AYRI KALMAYA DAYANAMIYOR! RUHU TAMAMEN KURTULDU! SAF BİR KADIN ARTIK! BİR KUZUYU DAHA İSA'NIN MERHAMETLİ KOLLARINA DÖNDÜRDÜM!

DOKTOR, LÜTFEN BAY DAVIDSON'A BURAYA GELMESİNİ SÖYLEYİN. ONUN DESTEĞİYLE GEÇMİŞİMLE YÜZLEŞEBİLİYORUM.

O YANIMDAYKEN O KADAR KORKUNÇ GELMİYOR BU.

ÜÇ GÜN ÜÇ GECEDİR BİRLİKTELER. BAYAN THOMPSON'IN YARIN GEMİYE BİNMESİ VE BU PİS İŞİN SONA ERMESİ İÇİN SABIRSIZLANIYORUM.

BU YAĞMUR HİÇ DİNMEYECEK Mİ CANIM?

BAYAN DAVIDSON KOCASININ EN BİTKİN OLDUĞU ANLARINDAN BİRİNDE HAYALİNDE NEBRASKA DAĞLARI'NI GÖRDÜĞÜNÜ SÖYLÜYOR. MACPHAIL'İN AKLINA BU DAĞLARIN KADIN GÖĞÜSLERİNİ ANDIRDIĞI GELİYOR.

O GECE GEÇ SAATLERDE...

DOKTOR... BENİMLE GELİR MİSİNİZ?..

BU SAATTE NE OLMUŞ OLABİLİR?

MACPHAIL SESSİZCE GİYİNDİ. TACİR HORN'UN YÜRÜDÜKLERİ SÜRE BOYUNCA KONUŞMAMASINA ANLAM VEREMİYOR, BİRAZDAN GÖRECEĞİ MANZARADAN HABERSİZ BİR ŞEKİLDE HANCIYI TAKİP EDİYORDU.

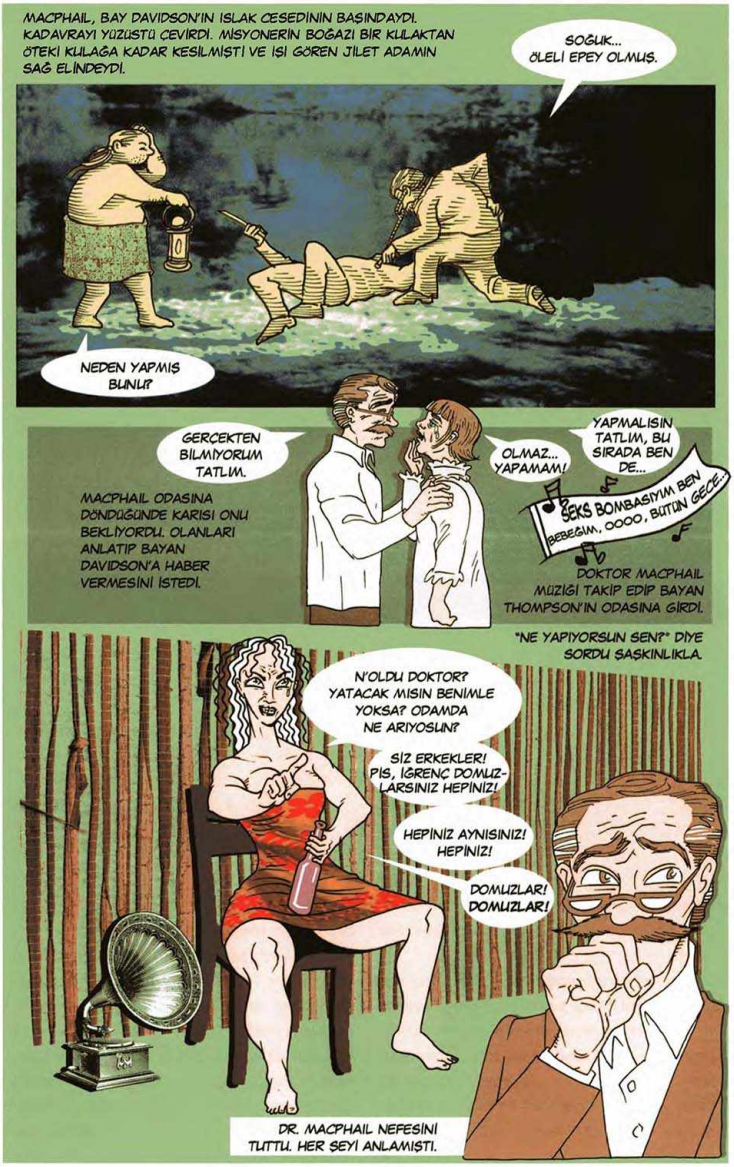
MACPHAIL, BAY DAVIDSON'IN ISLAK CESEDİNİN BAŞINDAYDI. KADAVRAYI YÜZÜSTÜ ÇEVİRDİ. MİSYONERİN BOĞAZI BİR KULAKTAN ÖTEKİ KULAĞA KADAR KESİLMİŞTİ VE İŞİ GÖREN JİLET ADAMIN SAĞ ELİNDEYDİ.
SOĞUK... ÖLELİ EPEY OLMUŞ.
NEDEN YAPMIŞ BUNU?
GERÇEKTEN BİLMİYORUM TATLIM.
MACPHAIL ODASINA DÖNDÜĞÜNDE KARISI ONU BEKLİYORDU. OLANLARI ANLATIP BAYAN DAVIDSON'A HABER VERMESİNİ İSTEDİ.
OLMAZ... YAPAMAM!
YAPMALISIN TATLIM, BU SIRADA BEN DE...
SEKS BOMBASIYIM BEN BEBEĞİM, OOOO, BÜTÜN GECE...
DOKTOR MACPHAIL MÜZİĞİ TAKİP EDİP BAYAN THOMPSON'IN ODASINA GİRDİ.
"NE YAPIYORSUN SEN?" DİYE SORDU ŞAŞKINLIKLA.
N'OLDU DOKTOR? YATACAK MISIN BENİMLE YOKSA? ODAMDA NE ARIYOSUN?
SİZ ERKEKLER! PİS, İĞRENÇ DOMUZLARSINIZ HEPİNİZ!
HEPİNİZ AYNISINIZ! HEPİNİZ!
DOMUZLAR! DOMUZLAR!
DR. MACPHAIL NEFESİNİ TUTTU. HER ŞEYİ ANLAMIŞTI.

Ulysses

James Joyce

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Robert Berry** VE **Josh Levitas**

TÜRKÇESİ **SELİN SİRAL**

PEK ÇOKLARI TARAFINDAN YİRMİNCİ YÜZYILIN EN önemli romanı sayılan *Ulysses*'in ana olay örgüsü şaşırtıcı derecede basit. İki adamın gün boyunca yaptığı ettiği, yediği içtiği ve Dublin'de öylesine dolaştığı sıradan bir gün anlatılır. Ancak Joyce bu görünürde dolambaçsız yaşam kesiti temelinin üzerine gelmiş geçmiş en karmaşık, deneysel ve yer yer göz korkutucu sanat eserini inşa etti. Kullandığı biçemler yoğun, zengin ve çoğunlukla beklenmedik. Metin parodi, öykünme ve cinas gibi kelime oyunlarıyla bezeli. Bölümlerden biri gazete manşetleri şeklinde, bir başka bölümün bir kısmı tiyatro metni formatında. Joyce'un tarihsel, politik, teolojik ve edebi imalarını açıklayabilmek için kitaplar dolusu metin kaleme alındı. Bir de belli bir karakterin düzensiz ve damıtılmamış düşüncülerinin verildiği bilinç akışı kısımları var. Romanın meşhur sonu Molly Bloom'un 24.000 kelimeden oluşan ve sadece iki noktalama işareti kullanılarak yazılmış bilinç akışını aktarıyor. Düşündüklerinin arasında kendisinin Leopold'la olan ilişkisi de dahil ilişkiler, aşk ve cinsellik bulunuyor. Son bölümün böyle bir içeriğe sahip olması romanın on yılı aşkın bir süre yasal problemlere maruz kalıp basıldığı 1922 yılından itibaren yıllarca yasaklı kalmasının nedenlerinden biri. Kitabın nüshaları İngiliz ve Amerikan otoriteler tarafından yakılmıştı.

Ama tüm bu metinsel karmaşıklığın ve ihtilafın ötesinde aralarında bir tür baba oğul ilişkisi süren iki adamın hayatına sıcak ve dokunaklı bir bakış yatıyor. Reklam afişleri hazırlayan, orta yaşlı, yarı Yahudi, gözünü kadınlardan alamayan, bir oğlunu kaybetmiş Leopold Bloom, başka bir adamla ilişkisi olan karısı Molly'yle uzak mesafeden bir aşk sürdürmektedir. Joyce'un daha önce yazdığı *Sanatçının Bir Genç Adam Olarak Portresi* eserinin başkarakteri, yaşı daha küçük olan Stephen Dedalus ise az biraz sorunlu bir figür. Mesafeli bir düşünce adamı olan dertli şair, erkek çocukların okuduğu bir okulda tarih dersi vermekte ve bir sene kadar önce vefat etmiş annesinin yasını tutmaktadır. *Ulysses*'in ilk üç bölümü Dedalus'a odaklanır ve anlatı daha sonra sabah saat sekize dönerek Leopold'un peşinden gider. Burada yer alan kısım o noktadan başlıyor.

Rob Berry çizgi roman mecrasının anlatı potansiyelinden etkilenmiş klasik resim eğitimi almış bir sanatçı. Mürekkep desenlerini renklendirmek için hâlâ suluboya kullanıyor olsa da icra alanını değiştirip bulunabilecek en zor romanı resimlemeye soyunmuş. Kendisiyle yapılan bir röportajda şöyle diyor:

> Çizgi roman bir sanat türü olarak gelişecekse bu mecranın tanıdık ama kendine özgü hikaye anlatısını geliştirebilmek için yeni bir kitleye bu yolla neler yapılabileceğini, bu gibi romanları metni basitleştirmeden "görünür" kılmayı nasıl kolaylaştırdığını göstermemiz gerek.

Rob'un destansı *Ulysses* "Seen" ["Görünür" Ulysses] projesi böyle doğmuş. Prodüksiyon ortağı Josh Levitas'la beraber kitabın tamamını çizime uyarlamaya ve parça parça internette yayımlayarak çeşitli tablet uygulamalarıyla yaymaya başlamışlar. Projenin nihayete ulaşması için en az bir on yıl gerektiğini öngörüyor kendisi. Hipermetin bağlantılarına, açıklayıcı notlara ve tartışma platformlarına olanak sağladığı için dijital yayıncılığa odaklanmak istiyor. Projenin bir kısmını matbu olarak basmamıza izin verdiği için kendisine minnettarım. "Kalipso" bölümünde yer alan bu on beş sayfalık kısımda Leopold ve Molly'nin geçirdiği sabah anlatılıyor. "Poldy"yi, kedilerini besledikten sonra yakındaki kasaptan kahvaltı için domuz ciğeri almaya gittiğinde görüyoruz.

Dlugacz'ın vitrinin önünde duraksadı, sosis kangallarına, polonezlere, siyah beyazlara baktı.
DLUG
MEAT
Kıyılmış etle doldurulmuş parlak halkalarla bir göz ziyafeti çekip baharatlanmış domuz kanının ılık buharını huşu içinde çekti içine.
Mavi desenli porselen bir tabakta kanlı kanlı bir böbrek vardı.
SONUNCU.
TEZGAHTA YAN KOMŞUNUN HİZMETÇİSİ DURUYOR.
LUGA
ONU DA ALIR MI ACABA?

Gözü kızın diri kalçalarına takıldı.
ADAMIN ADI WOODS.
NE İŞ YAPIYOR ACABA?
KARISI YAŞLICA.
TAZE KAN.
TAKİPÇİLERE İZİN YOK.
KOLLARI GÜÇLÜ KUVVETLİ.
ÇAMAŞIR İPİNDE HALI DÖVÜYOR.
HEM DE NASIL DÖVMEK.
KIVRILMIŞ ETEĞİ HER VURUŞTA NASIL DA SALLANIYOR.
Gelincik gözlü kasap sosis pembesi kızarık parmaklarıyla kopardığı sosisleri sardı.
BESİYE ÇEKİLMİŞ DÜVE ETİ GİBİ SIKI BİR ET.
ÇİFTLİK EVİ, ETRAFINDA DUVAR VAR, PEK SEÇİLMESE DE SIĞIRLAR OTLUYOR.
İLGİNÇ. DAHA YAKINDAN BAKIP OKU. BAŞLIK, OTLAYAN SIĞIRLARIN BULANIK GÖRÜNTÜSÜ.
"TIBERIAS GÖLÜ KIYISINDAKİ KINNERETH'TEKİ NUMUNE ÇİFTLİĞİ."
MOSES MONTEFIORE.
sığırlar otluyor
TABİİ Kİ O.
sayfa hışırdıyor
GENÇ BİR BEYAZ DÜVE.

SIĞIR PAZARINDA GEÇİRDİĞİM SABAHLAR, AĞILLARINDA BÖĞÜREN HAYVANLAR, DAMGALI KOYUNLAR, LOP DİYE DÜŞÜVEREN HAYVAN DIŞKILARI.
SAMANLARIN İÇİNDE ÇİVİLİ ÇİZMELERİYLE GÜÇ BELA YÜRÜYEN BAKICILAR...
PAT!
... BESİLİ BİR KALÇAYA ŞAPLAK ATMAK...
İŞTE BİRİNCİ SINIF BİR TANE.
Duyularını ve arzusunu başka bir taraf
yönlendirip bu narin konuya bakmaya ar
vererek sayfayı yanlamasına sabırla tuttu
KIVRILMIŞ ETEĞİN PAT PAT SALLANMASI.

BUYRUN KÜÇÜK HANIM.
TEŞEKKÜRLER KÜÇÜK HANIM.
Kız cüretkar bir gülümsemeyle kalın bileğini çevirip demir parayı uzattı.

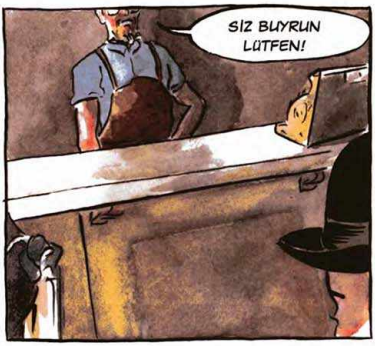
SİZ BUYRUN LÜTFEN!

Bay Bloom çabucak işaret etti.
YAVAŞ GİDERSE ONA YETİŞİR, SALLANAN BUTLARININ ARDINDAN YÜRÜRÜM. GÜNE BAŞLAMAK İÇİN HOŞ BİR MANZARA.

ÇABUK OLSANA BE ADAM.
FIRSAT VARKEN KAÇIRMAMALI.

Kız dükkanın önünde güneşin altında durup ağır ağır sağa doğru yürüdü.
Burnundan nefes vererek iç geçirdi.
hmmm
HİÇ ANLAMIYORLAR.

KARBONATTAN ÇATLAMIŞ ELLER. AYAK TIRNAKLARI DA SERTLEŞMİŞTİR.
YIRTIK PIRTIK OLMUŞ KAHVERENGİ MUSKALAR. KIZI SAĞLI SOLLU KORUYORLAR.

Kâle alınmamanın acısı kalbindeki hoşnutluğu yakıp geçti.
AKLINDA BAŞKASI VAR:
GÖREV BAŞINDA OLMAYAN BİR POLİS MEMURU ECCLES LANE'DE KIZA SARILMIŞTI.
İRİYARI OLANLARDAN HOŞLANIYORLAR.
BİRİNCİ SINIF BİR SOSİS.
LÜTFEN BANA YARDIMCI OLUN POLİS BEY, ORMANDA KAYBOLDUM.
ÜÇ PENİ LÜTFEN.

Nemli, yumuşak bezeyi alıp yan ceplerinden birine koydu.
TEŞEKKÜRLER BAYIM. YİNE BEKLERİZ.
İYİ SABAHLAR.
İYİ SABAHLAR BAYIM.
Sonra cebinden üç adet madeni para çıkarıp tezgahın üzerine bıraktı.
HİÇ İZ YOK.
GİTMİŞ.
NE YAPALIM ARTIK?
Dorset Sokağı'ndan geriye ciddiyetle okuyarak yürüdü.
"AGENDATH NETAIM: ZİRAAT ŞİRKETİ."
"TÜRK HÜKÜMETİNDEN ÇORAK KUMLUK ARAZİLERİ SATIN ALIP OKALİPTÜS DİKECEK."
"BU BİTKİ GÖLGELİK, YAKIT VE İNŞAAT İÇİN ÇOK ELVERİŞLİ."
YAFA'NIN GÜNEYİNDE PORTAKAL BAHÇELERİ VE ALABİLDİĞİNE KAVUN TARLALARI VAR.
SEKSEN MARK VERİYORSUN VE SENİN ADINA BİR DÖNÜM ARAZİYE ZEYTİN, PORTAKAL, BADEM YA DA LİMON DİKİYORLAR.
ONU PEŞİN, GERİ KALANI SENELİK TAKSİTLE ÖDENEBİLİYOR.
BENİM İŞİM OLMAZ. AMA İYİ FİKİR.

* ORİJİNALİ "CİTRON".

Bir bulut güneşi örtmeye başladı bütünüyle aheste beste bütünüyle.
GRİ.
UZAK.
HAYIR, ÖYLE DEĞİL.

KURAK BİR ÜLKE. KURAK ÇORAK.
VOLKANİK GÖL, ÖLÜ DENİZ, BALIK YOK, YOSUNSUZ, DÜNYANIN DİBİNE GÖMÜLMÜŞ.
DALGALARI KALDIRACAK BİR RÜZGAR YOK.
GRİ METAL, ZEHİRLİ SİSLİ SULAR.
KÜKÜRT DEMİŞLERDİ YAĞDIĞINDA: OVA ŞEHİRLERİ:
SODOM
GOMORRA
EDOM
HEP ÖLÜ ADLAR.
ÖLÜ BİR ÜLKEDE ÖLÜ BİR DENİZ, GRİ VE YAŞLI.

ARTIK YAŞLI.
EN ESKİ, İLK IRKI DOĞURDU.
EN ESKİ İNSANLAR
YERYÜZÜNDE EN UZAK YERLERE GİTTİLER, ESARETTEN ESARETE, ÇOĞALARAK, ÖLEREK, HER YERDE DOĞARAK.
İki büklüm bir kocakarı küçük bir içki şişesini boynundan tutmuş Cassidy'nin önünden karşıya geçti.
ÖLÜ: YAŞLI BİR KADININKİ GİBİ: DÜNYANIN GRİ, GÖÇMÜŞ AMI GİBİ.
ARTIK ORADA YATIYOR. ARTIK DAHA FAZLA DOĞURAMAZ.
HARAPLIK.
Etini gri bir korku alazladı.

Damarlarından soğuk yağlar akıp kanını dondurdu: Yaşlılık etrafını bir tuz perdesiyle kapladı.
NEYSE, ŞİMDİ BURADAYIM.
SABAH SABAH AĞZIMDA KÖTÜ TAT, KÖTÜ İMGELER DOĞURUYOR.
TERS TARAFIMDAN KALKMIŞIM. SANDOW EGZERSİZLERİNE YENİDEN BAŞLAMALIYIM.

Hızlı ve sıcak güneş zarif sandaletleriyle Berkley Yolu'ndan aydınlanan patika boyunca süratli bir şekilde geldi.
KOŞUYOR, BENİ KARŞILAMAYA KOŞUYOR. ALTIN SAÇLARI RÜZGARDA UÇUŞAN BİR KIZ.

Antrede iki mektup ve bir kart duruyordu.
BAYAN MARION BLOOM.
Hızla çarpan kalbi birden yavaşladı.
BM. MARION BLOOM TEDDES SOKAĞI
CESURCA YAZILMIŞ.
BAYAN MARION.
POLDY!
tın tın

Yatak odasına girerken gözlerini kıstı ve saçları karman çorman Molly'ye doğru yürüdü sıcak sarı alacakaranlıkta.
MEKTUPLAR KİME GELMİŞ?
BANA MILLY'DEN BİR MEKTUP, SANA BİR KART...
BİR DE MEKTUP.

Kartını ve mektubunu fitilli yatak örtüsünün üzerine, diz kıvrımının yanına bıraktı.
PERDEYI AÇMAMI ISTER MISIN?
Perdeyi hafifçe çekerek kaldırırken Molly'nin mektuba göz atıp yastığının altına soktuğunu gördü göz ucuyla.
IYI MI BÖYLE?
Dirseğine yaslanmış, kartı okuyordu.
YOLLADIKLARIMIZI ALMIŞ.
Molly kartı bir kenara kaldırdıktan sonra rahatlamayla iç çekip yatana kadar bekledi Leopold.
ÇAYI YAPIVER BIR AN ÖNCE
DILIM DAMAĞIM KURUDU

Ama durup sandalyenin üzerindekileri topladı: üzerinden çıkardığı jüpon, fırlatıp attığı lekeli keten iç pamaşırı: ve hepsini kucaklayıp yatağın ayakucuna koydu.
POLDY!
EFENDİM?
DEMLİĞE KAYNAR SU KOY!
KAYNAR OLACAK, TAMAM.

Ulysses

James Joyce

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **David Lasky**

TÜRKÇESİ **SELİN SİRAL**

ROBERT BERRY'NİN DEVAM ETMEKTE OLAN *ULYSSES'İ* uyarlama projesinin ön yazısında belirtildiği gibi Joyce'un başyapıtı hacmen geniş olduğu kadar teknik açıdan da muazzam bir yoğunlukta. Pek çok insanın başlayıp yarım bıraktığı bir kitap olmakla nam salmış bir roman *Ulysses*. Rob romanın tamamını uyarlamak en az bir on yıl sürer diye tahmin ediyor.

Çizgi roman sanatçısı David Lasky farklı bir yaklaşım sergiliyor. Kendisi 1993 yılında *Ulysses*'in on iki sayfalık minik bir çizgi romanını yapmış. Tüm kitap otuz altı karede anlatılıyor. Evet, bıyık altından gülerek yapılmış bir iş olduğu su götürmez ama aynı zamanda olay örgüsüne ve romana hakim mizah anlayışına şaşırtıcı derecede sadık kalınmış. Bu bir parodiden ziyade hikayenin temel unsurlarının ortaya koyulduğu bir çalışma. Bilinç akışlarını, konudan sapmaları, fikir alışverişlerini, diyalogları ve tüm o edebi sihirbazlıkları bir kenara koyunca geriye iki Dublinlinin hayatının on dokuz saatlik bir kesitinin anlatıldığı oldukça açık bir öykü kalıyor. Kule, cenaze, gazete bürosu, pub, müze, kütüphane, sahil, hastane, genelev, Molly'nin zihninden geçenler ve romanı da sonlandıran son sözleri... burada hepsi bir çırpıda dertop ediliyor. İkişer karelik sekmelerde kitabın on sekiz kısmından (ya da bölümünden) öne çıkan birer unsur nakledliyor. Doğal olarak, Leopold'un kasap ziyareti ve Stephen'ın bir asker tarafından yumruklanması gibi kırpılmış bazı yerler var ama bundan daha kısa bir *Ulysses* uyarlaması arasanız da bulamazsınız.

David, Xeric Ödülü kazanmış, Harvey Ödülü'nün yanı sıra pek çok kereler Ignatz Ödülü'ne de aday gösterilmiş bir sanatçı. Kendisi ayrıca Frank M. Young'ın yazdığı, folk müziğinin ilk aile grubu Carterların hayatını anlatan *Don't Forget This Song* adlı etkileyici resimli biyografinin de çizeri. Yaratıcısı olduğu mini *Ulysses* çizgi romanı da kendi çapında klasikleşmiş bir eser. Burada yayımlamamıza izin vermekle kalmadı, on iki yerine yedi sayfaya sığdırabilelim diye sayfa düzenlemesini de baştan yaptı.

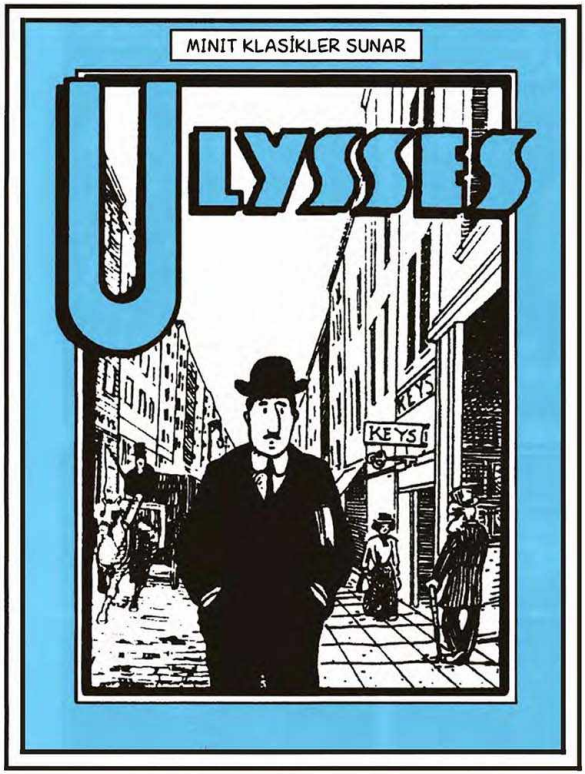

- ∞ KARAKTERLER ∞ -

LEOPOLD BLOOM

REKLAM AFİŞÇİSİ

MOLLY BLOOM

ONUN KARISI

STEPHEN DEDALUS

PROFESÖR VE YAZAR

LÜTFEN DİKKAT: JAMES JOYCE'UN ULYSSES ADLI ESERİNİ MİNİ ÇİZGİ ROMANA DÖNÜŞTÜREBİLMEK İÇİN BİRKAÇ AYRINTI SAFDIŞI BIRAKILMIŞTIR. BU ÇİZGİ ROMAN HİÇBİR AÇIDAN ESERİN YERİNİ TUTAMAZ.

GÜNLERDEN
16 HAZİRAN 1904
YER DUBLİN,
İRLANDA

KAHVALTI VAKTİ BUCK.
İŞE GİTMEM GEREK.
TARİH BİR KABUSTUR...
İRLANDA YAHUDİLERE MÜSAMAHA GÖSTERİYOR ÇÜNKÜ ONLARI İÇERİ HİÇ SOKMADI.
HAHA
EDİTÖRE
KIYI BOYUNCA BİR YÜRÜYEYİM
ÇOK ŞÜKÜR CEBİMDE BİRAZ PARA VAR.

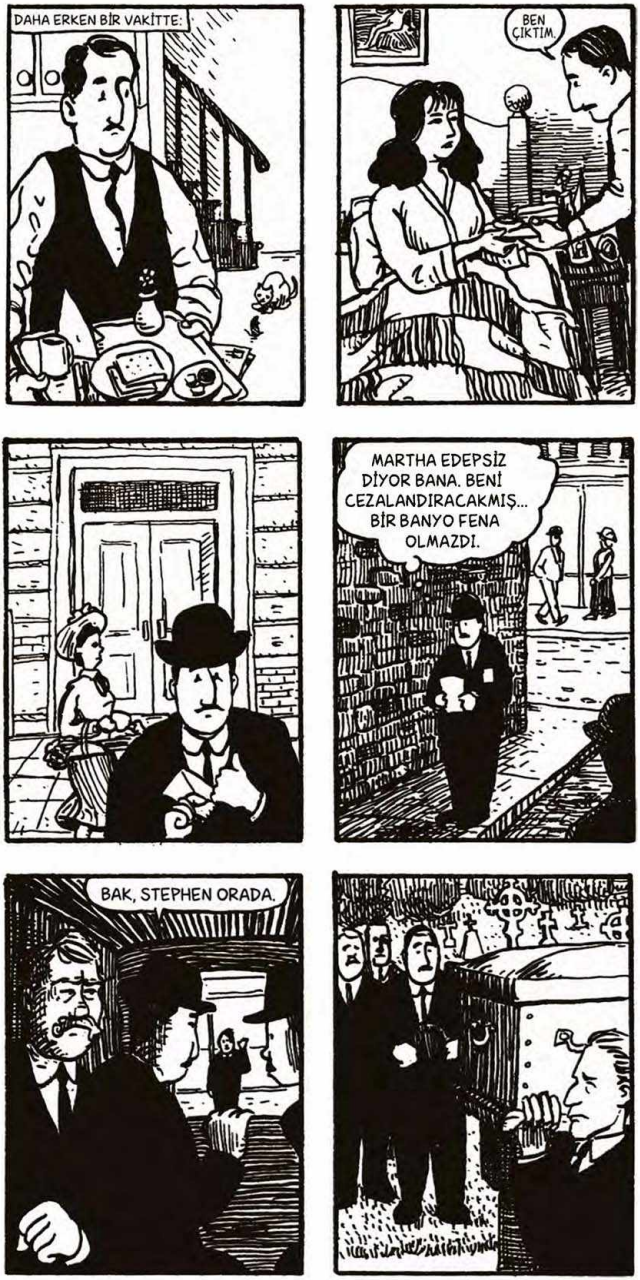
DAHA ERKEN BİR VAKİTTE:
BEN ÇIKTIM.
MARTHA EDEPSİZ DİYOR BANA. BENİ CEZALANDIRACAKMIŞ... BİR BANYO FENA OLMAZDI.
BAK, STEPHEN ORADA.

ÇAY TÜCCARI KEYES'E REKLAM SATMAYA ÇALIŞIYORUM.

BAY CRAWFORD, ŞU KEYES REKLAMI HAKKINDA...
KEYES KIÇIMI YESİN!

REKLAMI ALMALIYIM... ... MOLLY BENİ ALDATIYOR... SAAT DÖRTTE... "BLAZES" BOYLAN... BİZİM YATAĞIMIZDA.

STEPHEN...
KÜTÜP
SHAKESPEARE HAMLET'İN BABASIYDI.

ANNE HATHAWAY ONA İHANET ETTİ.
... KEYES'E İHTİYACIM VAR...

KİTAP
ŞİNGİR
İSA DA BENİM GİBİ YAHUDİYDİ.

BAYAN PUREFOY NASIL? ZAVALLI KADIN... ÜÇ GÜN DOĞUMDAYDI...
CİNSİYETİ?
OĞLAN OLDU...
HADİ O ZAMAN PUBA GİDELİM. ORADAN DA NIGHTTOWN'A GEÇERİZ.
STEPHEN DEDALUS'A BAKMIŞTIM.
BABASI MISIN?
NOTHUNG!

ŞU ŞOFÖRÜN BARINAĞINDA DİNLENEBİLİRİZ.
GUINNESS

16 HAZİRAN
BENİM EVİMDE KALABİLİRSİN.

NEDEN BURADA KALMIYORSUN? FAZLA ODAMIZ VAR.
TEŞEKKÜRLER AMA GİTMEM GEREK.

YARIN BANA YATAKTA KAHVALTI HAZIRLA.
İY! GECELER.

EVET
İSTİYORUM
O AMA DOKTOR
SAÇ
YUMUR-TALAR
ÇEBELİTARİK
EVET
İSTERDİM
BÜYÜK
PE
AŞK
EVET
TUT
BİZ
EVET
SÜT
EVET

İSTERİM...
EVET...

"Yılda 1000 Dolara Paris'te Yaşamak"

Ernest Hemingway

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Steve Rolston**

TÜRKÇESİ **BİLGE CEREN ŞEKERCİLER**

BU CİLTTE DAHA ÖNCE "RENK MESELESİ"NİN GİRİŞİNDE belirtildiği üzere Ernest Hemingway gerçeküstü bir kişilikti ve bu mistik havasının bir sebebi de kendisinin ve o zamanki karısı Hadley Richardson'ın, 1920'lerde ABD'den ve Britanya'dan Paris'e göç etmiş yazar ve şairlerin oluşturduğu nüfuz sahibi bir grubun arasında olmasından kaynaklanıyordu. Gruba Gertrude Stein, James Joyce, Ezra Pound, Ford Madox Ford, F. Scott ve Zelda Fitzgerald ile Sylvia Beach de (efsanevi kitabevi Shakespeare & Company'nin kurucusu ve *Ulysses*'in yayıncısı) dahildi. Yer ve zaman bir hayli romantikti – iki dünya savaşı arasındaki Paris'te, nehrin sol yakası ülkelerini gönüllü olarak terk etmiş edebiyat dâhileriyle doluydu.

O yıllarda Hemingway yirmili yaşlarının başındaydı, karısını ve küçük yaştaki oğlunu besleyecek çok parası yoktu, fakat o kadar da büyük mesele değildi bu, ne de olsa Paris'te yaşamak için fazla paraya ihtiyaç duymuyordunuz. Döviz kuru nedeniyle, Kuzey Amerika dolarları çok daha değerliydi. Hemingway 4 Şubat 1922 tarihinde çalıştığı *Toronto Star* gazetesine gönderdiği haberin başlığında 1000 dolardan bahsediyor. Bu rakam günümüzde yaklaşık 13.500 dolara tekabül ediyor. Eğer bugün Paris'te bir kişi bu kadara rahatça yaşayabilseydi, okuduğunuz şu satırları Eyfel Kulesi'nde yazıyor olurdum.

Steve Rolston bilgisayar oyunu endüstrisinde çalışıyor ve DC, Dark Horse ve Oni'ye resimli romanlar çiziyor. İlk profesyonel işi *Queen & Country* (yazar Greg Rucka'yla birlikte) bir Eisner Ödülü kazandı ve ikisine daha aday gösterildi. Hemingway'in Işık Şehri rehberine son derece lezzetli, çıtır çıtır bir tarz getirdi. Steve dönemin fotoğraflarını esas aldığından, sizin de göreceğiniz gibi iç ve dış mekanlar, ortamlar ve kılık kıyafetler tam olarak verilmiş. (Paris'in şanslı sakinleri arasında, sanatçının bizzat kendisini ve kız arkadaşını seçebilirsiniz, o da tıpkı Hitchcock gibi kendi işlerinde küçük bir rolle boy gösteriyor.)

Yılda 1000 Dolara Paris'te Yaşamak

Yazan Ernest Hemingway
Resimleyen Steve Rolston

Kanada ya da Amerikan fark etmez, Paris'in kilidini açan dolardır.
DOMINION OF CANADA
ONE DOLLAR
ONE NATIONAL CURRENCY
FEDERAL RESERVE BANK OF NEW YORK
ONE DOLLAR
On iki buçuk frank değerindeki ABD doları ve on bir franktan biraz daha fazla eden Kanada doları pek etkili bir anahtardır.
12 SHAKESPEARE AND COMPANY 12
ANTIQUITÉS
Mevcut döviz kurunda yılda bin dolar geliri olan bir Kanadalı Paris'te krallar gibi rahat ve hoş bir hayat sürebilir.
GANG RIVE GAUCHE
Eğer döviz kuru eşit olsaydı, aynı Kanadalı açlıktan ölürdü.
LE DOME
Döviz harika bir şey.

Eşim ve ben Güzel Sanatlar Akademisi'nin tam arkasında kalan, Tuileries'den yürüyerek birkaç dakika uzaklıkta olan, Rue Jacob'taki rahat bir otelde yaşıyoruz.
Odaya iki kişi için günde on iki frank veriyoruz.
Temiz, aydınlık, iyi ısınan, sıcak ve soğuk suyu akan odamız banyoyla aynı katta.
Bunun da bize maliyeti ayda otuz dolar kadar.
CIZIR CIZIR

İkimizin kahvaltısı toplam iki buçuk frank tutuyor.
Bu da bir ayda toplam yetmiş beş frank ya da yaklaşık altı dolar, üç dört sent eder.

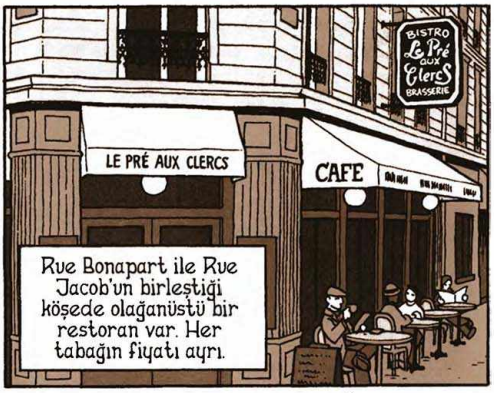
BISTRO Le Pré aux Clercs BRASSERIE
LE PRÉ AUX CLERCS
CAFE
Rue Bonapart ile Rue Jacob'un birleştiği köşede olağanüstü bir restoran var. Her tabağın fiyatı ayrı.

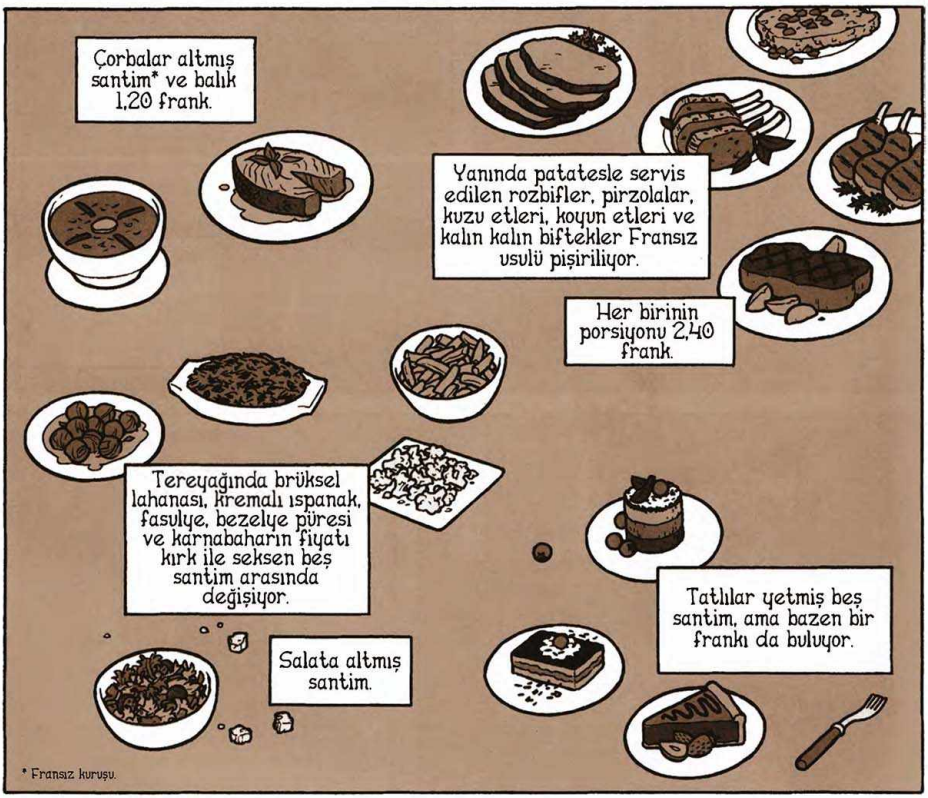
Çorbalar altmış santim* ve balık 1,20 frank.
Yanında patatesle servis edilen rozbifler, pirzolalar, kuzu etleri, koyun etleri ve kalın kalın biftekler Fransız usulü pişiriliyor.
Her birinin porsiyonu 2,40 frank.
Tereyağında brüksel lahanası, kremalı ıspanak, fasulye, bezelye püresi ve karnabaharın fiyatı kırk ile seksen beş santim arasında değişiyor.
Tatlılar yetmiş beş santim, ama bazen bir frankı da buluyor.
Salata altmış santim.
* Fransız kuruşu.

Kırmızı şarabın şişesi altmış santim ve biranın bardağı kırk santim.

Ancak Amerika'nın en iyi restoranlarında yiyebileceğiniz mükemmel bir yemeğe orada parça başına elli sent ödüyoruz.

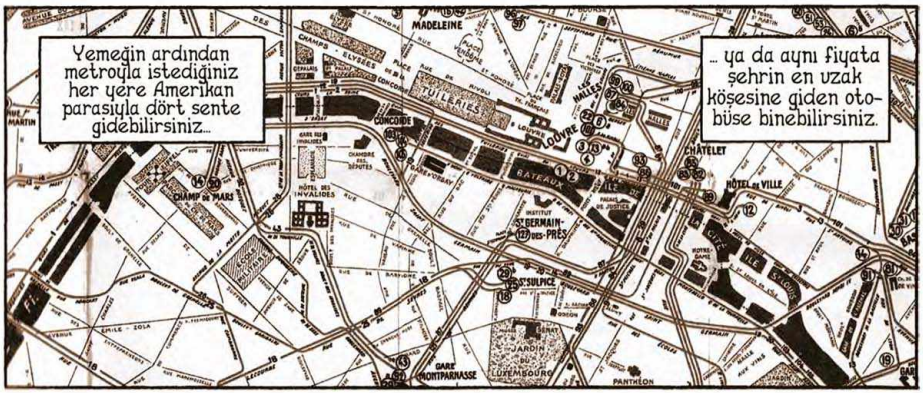
Yemeğin ardından metroyla istediğiniz her yere Amerikan parasıyla dört sente gidebilirsiniz...
... ya da aynı fiyata şehrin en uzak köşesine giden otobüse binebilirsiniz.
MADELEINE
TUILERIES
CONCORDE
LOUVRE
BATEAUX
CHATELET
HÔTEL de VILLE
CHAMP DE MARS
HÔTEL DES INVALIDES
ST GERMAIN-DES-PRÉS
ST SULPICE
JARDIN DU LUXEMBOURG
GARE MONTPARNASSE
PANTHÉON

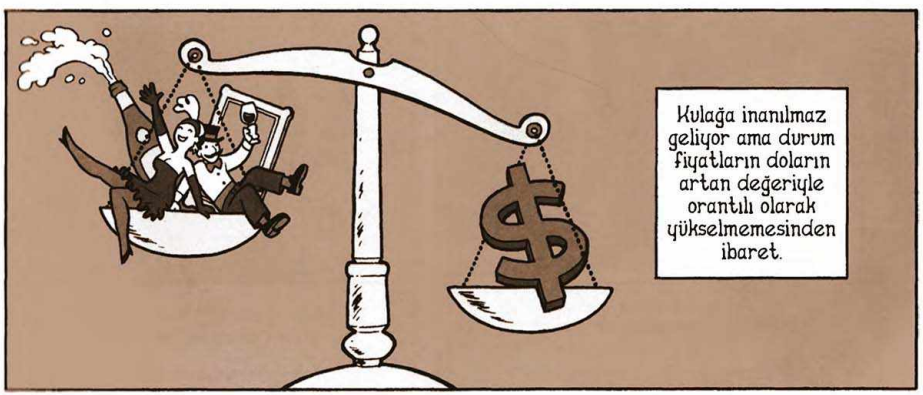
Kulağa inanılmaz geliyor ama durum fiyatların doların artan değeriyle orantılı olarak yükselmemesinden ibaret.

ERMINUS
GRAND HOTEL TERMINUS
Buna karşın Paris'in tamamı ucuz değil. Opera'nın ve Madeline'in çevresindeki büyük oteller hiç olmadıkları kadar pahalı.
Geçenlerde Lüksemburg Bahçesi'nde New Yorklu iki kıza rastladık.
Okyanusu aynı gemiyle geçmişiz ama onlar büyük ve bir hayli tanınmış otellerden birine gitmişler.
Odaları her birine günde altmış franka mal oluyormuş ve diğer ücretler de aynı oranda yüksekmiş.
İki gün üç gece için beş yüz frank, yani kırk iki dolar ödemişler.

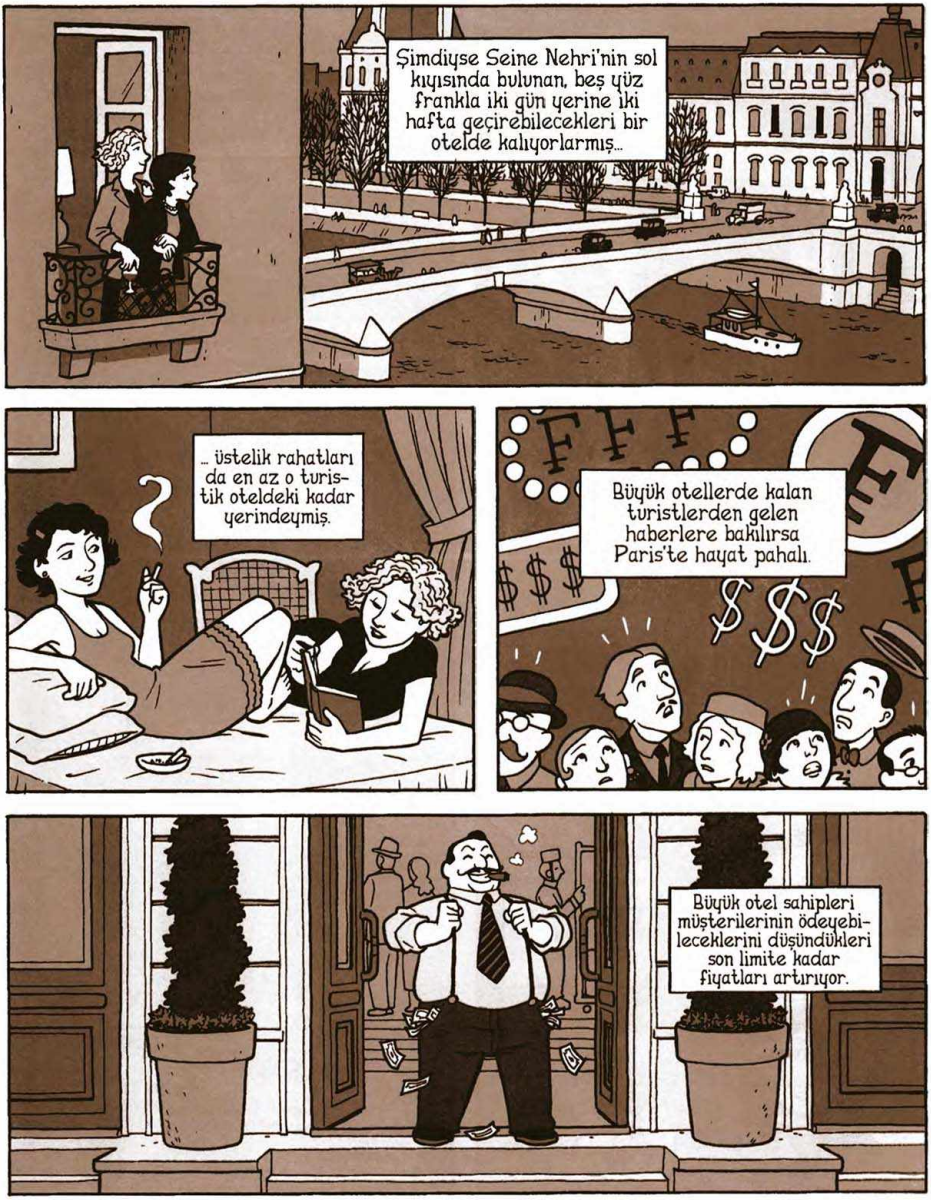
Şimdiyse Seine Nehri'nin sol kıyısında bulunan, beş yüz frankla iki gün yerine iki hafta geçirebilecekleri bir otelde kalıyorlarmış...
... üstelik rahatları da en az o turistik oteldeki kadar yerindeymiş.
Büyük otellerde kalan turistlerden gelen haberlere bakılırsa Paris'te hayat pahalı.
Büyük otel sahipleri müşterilerinin ödeyebileceklerini düşündükleri son limite kadar fiyatları artırıyor.

İlk olarak 4 Şubat 1922'de *Toronto Star* gazetesinde yayımlanmıştır.

"Dondurma İmparatoru"

Wallace Stevens

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Anthony Ventura**

TÜRKÇESİ **SİNAN OKAN**

WALLACE STEVENS TAM BİR İSTİSNA. KÜLTÜREL TAHAY-yülümüz sebebiyle, şairleri genelde Rimbaud ve Romantikler gibi fırtınalı kişilikler, Blake ve Yeats kanından mistik sezgiciler ya da Dickinson ve Dylan Thomas'a benzer hassas ruhlar olarak görme eğilimindeyiz. Wallace Stevens ise bir sigorta şirketinin idarecisiydi.

Wallace çağının en güzel şiirlerinden bir kısmını bürosunda şirketin antetli kağıtlarına, zarf arkalarına yazarak hayatının sonuna kadar Hartford Kaza ve Tazminat Şirketi'nde başkan yardımcısı olarak çalıştı; hatta bazı mısralarını sekreterine dikte ederdi. İlk şiir kitabı kırk dört yaşındayken yayımlanan bu ağırbaşlı idareci ve aile babasının derinliklerinde, kendisini çevreleyen dünyayla ahenk içinde, duyarlı bir şair ruhunun barındığına hiç şüphe yok. Pulitzer sahibi şair en tanınmış şiirlerinden "Thirteen Ways of Looking at a Blackbird"de [Bir Karatavuğa Bakmanın On Üç Yolu] şöyle der:

> Bilmem hangisini yeğleyeceğimi,
> Anlamdan anlama seken kelimelerin güzelliğini mi,
> Yoksa kinayelerin güzelliğini mi,
> Karatavuğun ıslığı
> Ya da bir an sonrası.

Çoğu modernist gibi Wallace'ın da ustaca dokunmuş şiirlerinin anlaşılması genellikle zor ve haklarındaki yorumlar müthiş bir çeşitlilik gösteriyor. En ünlü kısa şiirlerinden biri olan "Dondurma İmparatoru" hakkında 1922'deki basımından bu yana çok çeşitli varsayımlar üretildi. Fakat bu varsayımların özünün önünde sonunda gelip dayandığı yer, şiirin ilk bendinin yaşam; –şamatalı, şatafatlı yaşam– ikinci bendininse ölüm –soğuk, sessiz ölüm– üzerine olduğu. Stevens "sıyrılsın tüm suretlerin kabuğu" dizesiyle yaşamın yanında saf tutar: Görüp görebileceğiniz yegane zafer budur çünkü. Bu dünyanın edimlerini/işlerini varsayımsal bir ahiretten önemli kılın. *Carpe Diem*. Şiirin merkez dizesine (aynı zamanda başlığına) dair en sevdiğim açıklama, dondurmanın aslında hayatın ta kendisi olduğu; tatlı, keyif verici ama geçici. İyisi mi vakit kaybetmeden tadını çıkarmaya bakın, yoksa erir gider. Eh, hayat bir dondurmaysa eğer, bu dondurmanın hükümdarı/imparatoru kim olabilir? Tabii ki ölüm.

Bu uyarlamada Anthony Ventura klasikleşmiş şiirden yola çıkarak karşılıklı iki sayfa halindeki çarpıcı çizimlerinin bir örneğini daha sunuyor bizlere.

Dondurma
İmparatoru
Wallace Stevens

Çağırın şu kocaman purolar saran adamı,
Şu güçlü kuvvetli olan hani, hem söyleyin ona çırpsın,
Mutfaktaki kaselerde nefsi kamçılayan kremayı.
Tazeler gündelik elbiseleriyle salınsın,
Çiçekler alıp getirsin delikanlılar
Geçen ayın gazetelerine sarılı.
Ve sıyrılsın tüm suretlerin kabuğu.
Şimdi tek imparator, dondurma imparatoru.

Çıkarın, üç cam kulbu eksik
çam şifonyerden,
Bir vakitler üzerine tavus kuşları işlediği şu örtüyü,
Sonra serin üstüne örtecek gibi yüzünü.
Dışarı çıkarsa nasırlı ayakları, sırf ilan etmek içindir bu,
Nasıl da buz kesmiş vücudu, nasıl duyulmaz olmuş
sesi soluğu.
Lamba da iliştiriversin ışığını.
Şimdi tek imparator, dondurma imparatoru.

Resimleyen
Anthony Ventura.

"Tepe"

William Faulkner

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Kate Glasheen**

TÜRKÇESİ **MURAT ÖZBANK**

ÜSTÜN ELEŞTİRMEN VE BATI EDEBİYATI PROFESÖRÜ Harold Bloom şöyle der:

> Sıradan okuyucular da, edebiyat eleştirmenleri de, yirminci yüzyıl Amerikan edebiyatının en güçlü romancısının Faulkner olduğu konusunda hemfikirdir. Faulkner, Hemingway ve Fitzgerald'dan açıkça üstündür ve Hawthorn, Melville, Mark Twain ve Henry James'in dahil olduğu bir sıralamada onlara denk düşen bir yeri vardır.

Mississippi'de doğan Faulkner, şaheserleri *Ses ve Öfke*, *Döşeğimde Ölürken* ve *Absolom Absolom* başta olmak üzere, çoğu Amerika'nın güneyinde geçen romanlarıyla iki Pulitzer ve bir Nobel kazandı. Faulkner dehasını kısa öykü alanında da göstermişti. "Barn Burning" [Yanan Ahır] ve "A Rose for Emily" [Emily İçin Bir Gül] başlıklı öyküleri, sonuncusunun ölü seviciliği çağrıştıran karanlık konusuna rağmen, İngiliz dilinin antolojilerde en çok yer verilen öyküleri arasında.

Faulkner'ın ilk iki kısa öyküsü mezunu olduğu Mississippi Üniversitesi'nin edebiyat dergisinde yayımlanmıştı ama bu öykülere antolojilerde pek rastlanmaz. Ne *Collected Stories*'inde [Toplu Öyküler], ne *Uncollected Stories*'inde [Toplanmamış Öyküler], ne de Modern Library'nin *Collected Stories*'inde [Toplu Öyküler] yer alıyorlar. Bildiğim kadarıyla, sadece bir kez daha, Faulkner'ın üniversitede yazdığı şiirlerini ve düzyazılarını toplayan 1962 tarihli bir ciltte basıldılar. 1919 tarihli "Landing in Luck"ın [Talihli İniş] eğitim zaiyatı olarak kayıplara karışmış olmasında şaşırtıcı bir yan yok aslında, çok da iyi bir öykü değil zaten. Ama ondan üç yıl sonra yayımlanan "Tepe" başkadır. Aslında kısa bir öyküden çok bir eskiz, yer yer de düzyazı biçiminde bir şiir olan bu kısa parçanın düşünceli, deneysel, abartısız, sakin bir çekiciliği var. Faulkner'ın sonraki yıllarda daha bütünlüklü bir şekilde keşfedeceği temaların ve yaklaşımların ilk sinyalini verir bu öykü.

Kate Glasheen şehvet düşkünü tanrı Zeus'un bir araba, bir elma, bir posta kutusu, bir buzdolabı, bir elektrikli süpürge ve bir tuğla yığınıyla oynaşmaları sonucu doğan soytarı evlatlarını konu alan, Tom Pinchuk'un yazdığı *Hybrid Bastards!* isimli çizgi romanı resimlerken müthiş bir iş çıkarmıştı. "Tepe"nin nadiren basıldığını göz önüne alarak, Kate'ten uyarlamasında metnin tamamına yer vermesini rica ettim. Beni kırmadı ve bunu bir gövde gösterisine dönüştürmeyi başardı. Parçanın tamamına köy yaşamının sükuneti hakim olsa da, Faulkner onu güçlü, umulmadık görsellikte tasvirlerle bezemiş. İşte Kate de doğrudan bu tasvirleri hedef alarak her birini dokuz tam sayfa resimle bize sunuyor.

Tepe
the Hill

Tepenin göğe yükselen zirvesi adamın önünde ve başının biraz üstünde iyice belirginleşmişti. Rüzgarın uğultulu görünmezliği zirvenin üzerinden bir su tabakası gibi kayarak akıyordu...

adam ayaklarını yerden kesse, elbiselerini şişiren, gövdesini bedenine yapıştıran

ceketinin eteklerini ve bol pantolonunu uçuşturan, tıraşsız, sakin yüzünün üzerindeki taranmamış saçlarını karıştıran bu rüzgarda pekala yukarı yüzebilirmiş gibi hissetti.

Bacaklarının uzun gölgeleri dimdik kalkıyor. Ve ilerlemeye mecalleri yokmuş. zaman ve yaşam yanından geçip giderken. bedeni...

kaprisli bir tanrı
tarafından hep aynı noktada.
nafile, kuklavari bir faaliyete
mahkum edilmiş gibi.
saçma sapan bir hareketle
yeniden yere iniyorlardı.

Adamın gölgesi boylu boyunca zirveye düştü. Nihayet ulaşmıştı.

Görüntüye ilk giren, karşıdaki vadinin öğleden sonra güneşinin sakin ışığında uzanan masmavi ve mesafeli çeperi oldu.

Onun önündeyse sonra da tomurcuklanmış meşe ve karaağaçların arasına yarı yarıya gizlenmiş evlerin kırmızı, soluk yeşil ve zeytin rengi damları yükseliyordu. Şeftali ve elma ağaçlarının kırılgan pembe-beyazlıklarıyla cömertçe bezediği, üzerine güneş vurmuş gri bir duvarın önündeki üç kavak ağacı yapraklarını titreştiriyorlardı; ve vadide rüzgar esmemesine rağmen, ağaçlar dallarındaki nisan ayının sessiz, dayanılmaz ağırlığına doğru hafifçe esniyor, ardından hiç tükenmeyen, hiç dökülmeyen yapraklarındaki gümüş rengi pusu saymazsanız, yeniden sakinleşip doğruluyorlardı.

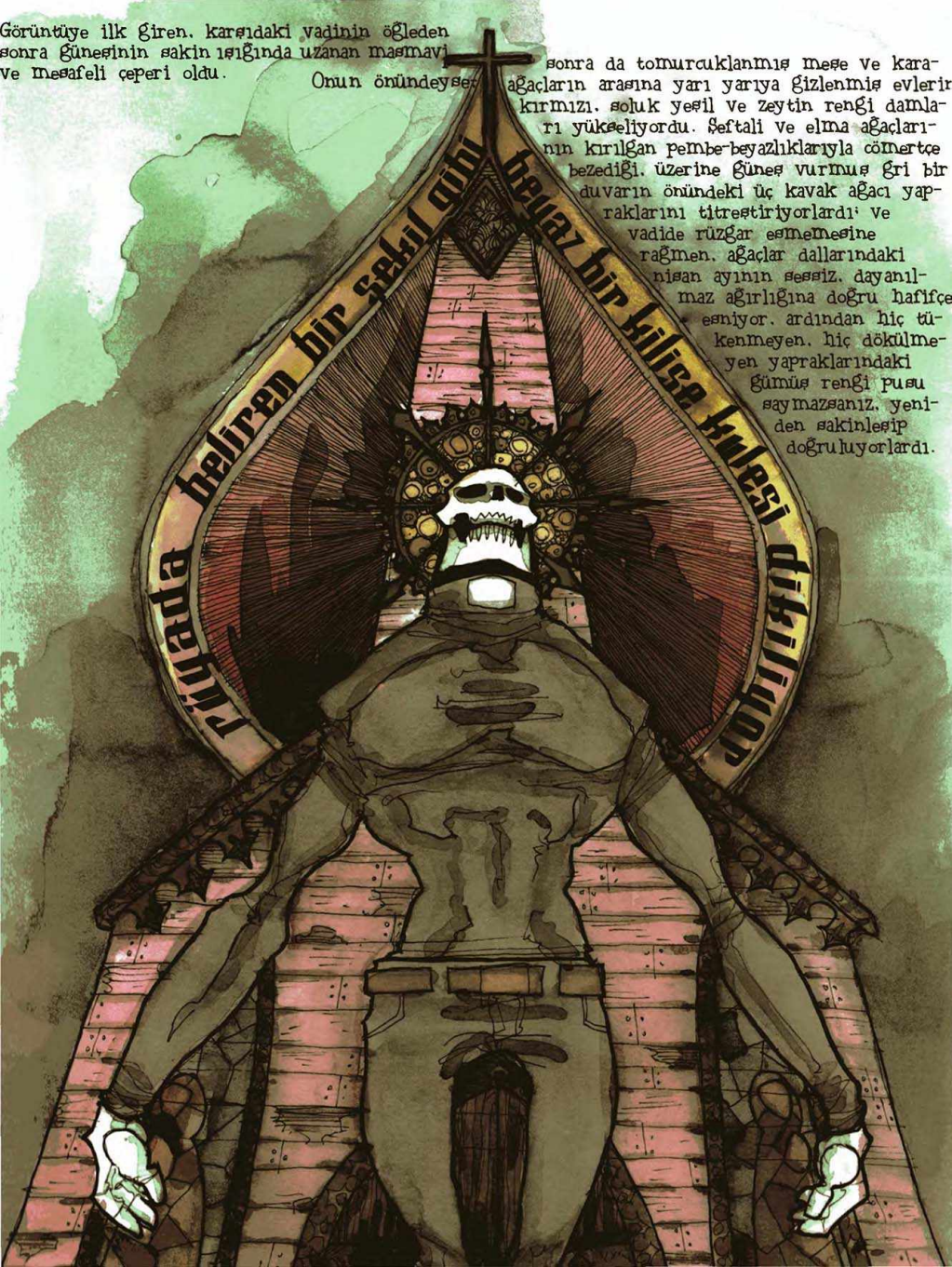

amın gölgesi ta uzaklara fırlamış. sessiz bir
v gibi. ayaklarının altında uzanan vadiye düşmüştü.
r yer tedirgin bir duman. çıktığı bacanın üzerinde
kkatle dengede durmaya çabalıyordu. Yüzyıldır
şe ve hüzünle. umut ve düş kırıklığıyla dolup.
nanın sonunu bekleyerek uyuyan köy

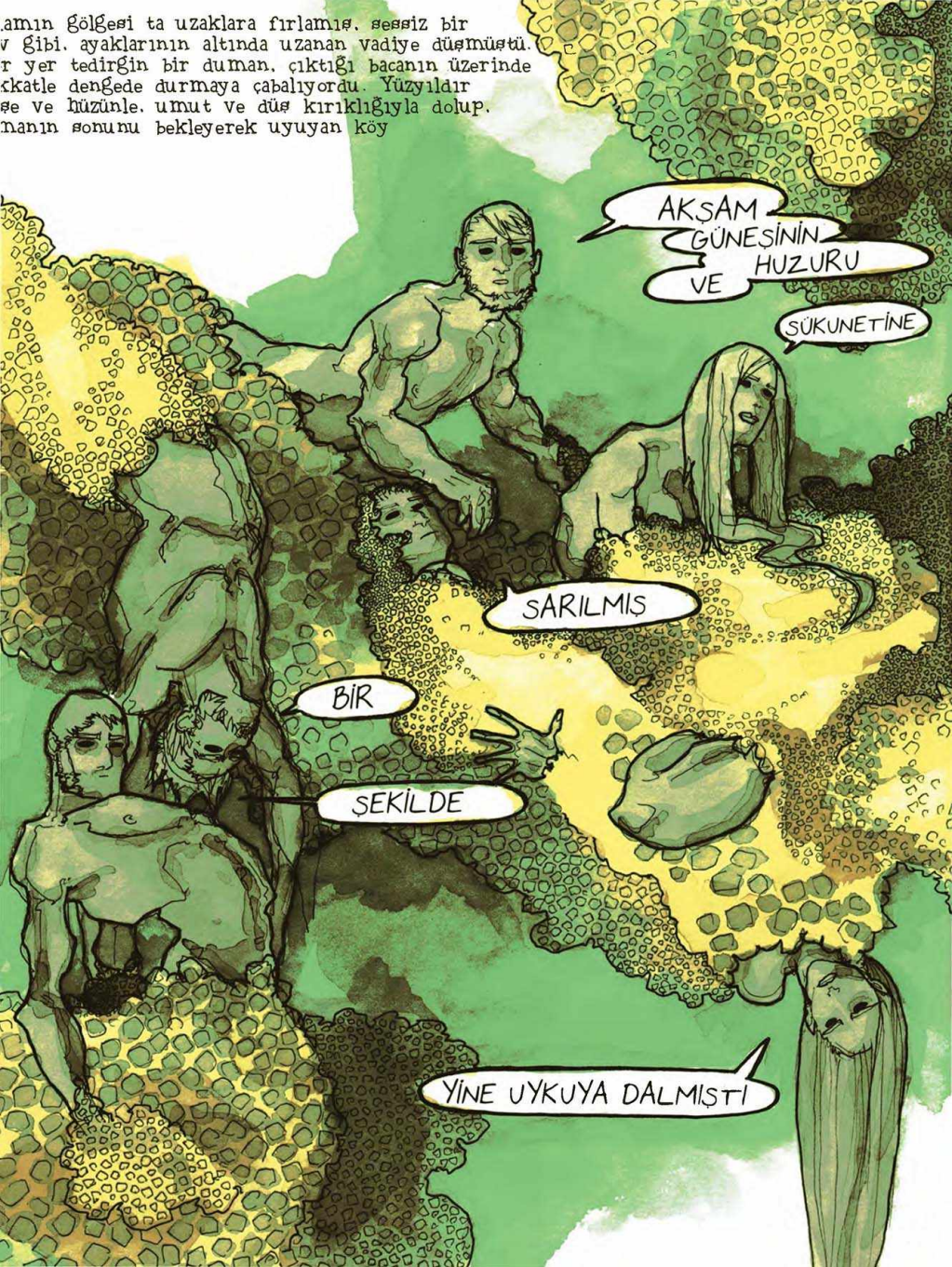

Tepeden baktığında vadi kıpırtısız bir ağaç ve ev mozağiydi: tepeden baktığında bahar yağmurlarında çamurlaşmış, at nalları ve sığır ayakları altında delik deşik olmuş boş arsaları, kıştan kalma kül yığınlarını ve paslı tenekekutuları.
REKLAM POSTERLERİNİN VE SAKIL İLANLARIN SÜKLÜM PÜKLÜM SAÇMALIKLARIYLA KAPLANMIŞ
KASVETLİ DİREKLERİ
Koşturmacanın, boş gösterişin, hırsın ve ihtirasın, salya sümük dinsel çatışmaların izi yoktu: mahkeme binasının sütunlarının çın çın öten sadeliğinin tütünle kirlendiği, solduğu belli olmuyordu.

Vadide döne döne yükselen dumanlar ve kavakların usul usul
ısınması dışında bir hareket sezilmiyor. bir örsün ölçülü.
olgun titreşimleri dışında bir ses duyulmuyordu. Yüzünün yavaş.
zelliksiz vasatlığı ansızın içinde kabaran bir dürtüyle gerildi:
ihni adamı vahşice taciz ediyordu.

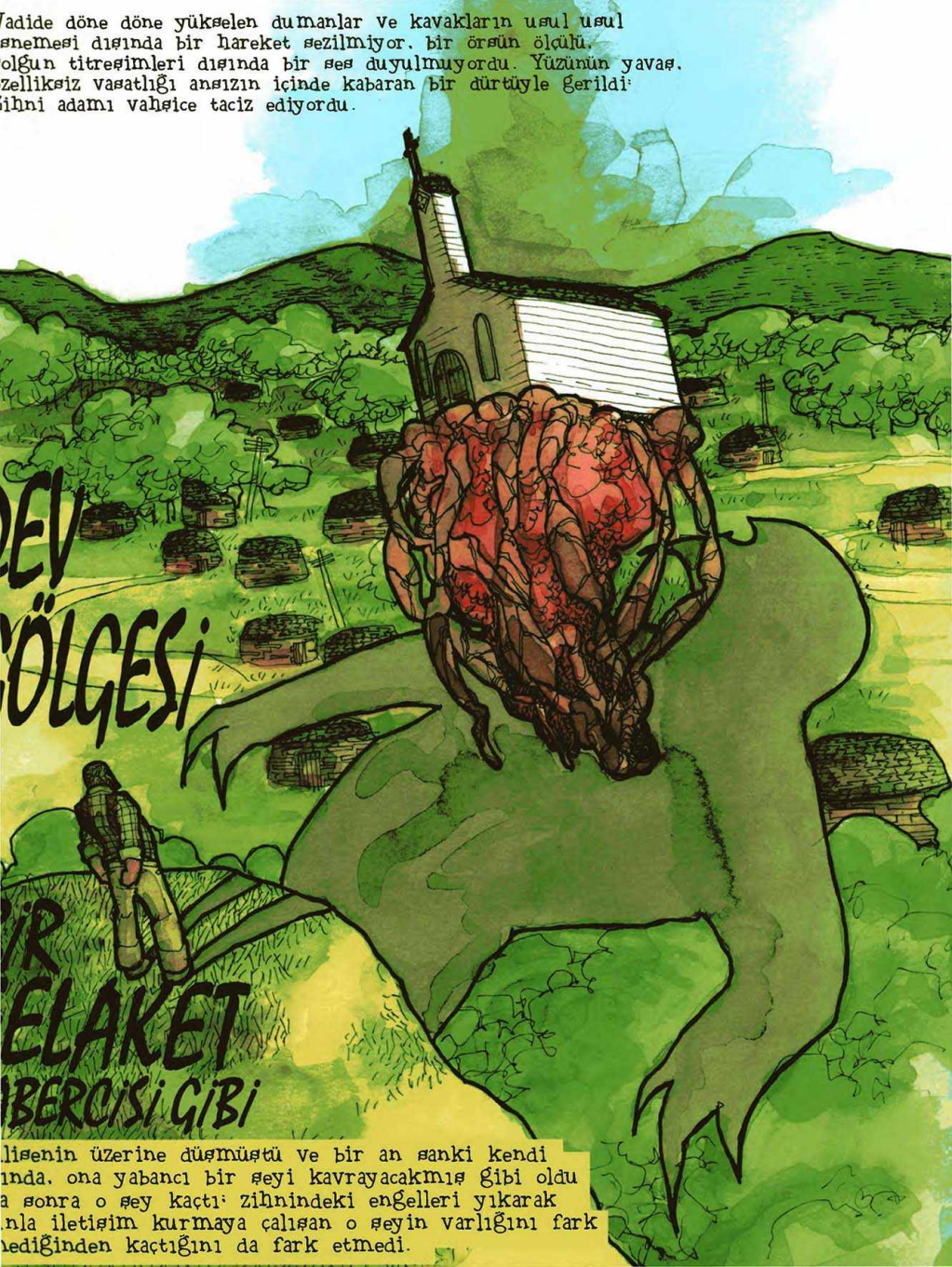

lisenin üzerine düşmüştü ve bir an sanki kendi
ında. ona yabancı bir şeyi kavrayacakmış gibi oldu
a sonra o şey kaçtı: zihnindeki engelleri yıkarak
nla iletişim kurmaya çalışan o şeyin varlığını fark
ediğinden kaçtığını da fark etmedi.

Arkasında yediği ekmeği, giydiği elbiseyi, uyuduğu yeri kazanmak için elleriyle, kollarıyla çalıştığı meşakkatli bir iş günü, doğa güçlerine karşı bedeni ve varoluşunun sayılı günleriyle verdiği ve kazandığı mücadele vardı; önünde onun, kravatsız ırgatın memleketi olan köy uzanıyordu; ötedeyse ekmeğini, elbisesini, uyuduğu yeri kazanacağı meşakkatli bir gün daha onu bekliyordu.

kaderinin

kahredici

önemsizliğini

şimdiye

dek

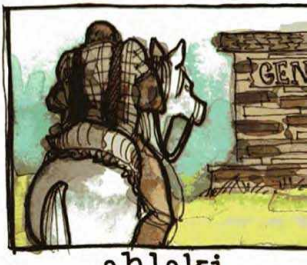

ahlaki

ilkeler

ve

kaçamaklarla

uğraşmak

zorunda

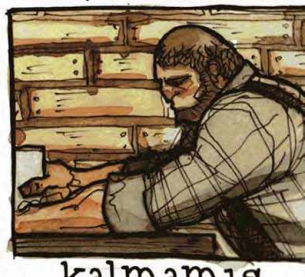
kalmamış

bir zihinle ve günbatımında bir vadide tattığı o baharın dayanılmaz güdüyle nihayet sarsılarak böyle keşfetti işte.

üneş. batının akışkan yeşilliğine doğru yavaşça
çaldı ve vadi aniden gölgeye büründü. Ve güneş.
üneş altında çalışan ve terleyen adamı salıverdiğinde.
ayatında ilk defa onu huzursuz eden zihni de
ıkinleşti.

Artık bu alacakaranlıkta su
ve orman perilerinin incecik
flütlerinden dökülen tiz çığlıkların.
keskin bir volkanik tevazuyla
çınlayan ve tıslayan zillerin

UZAK SOĞUK BİR YILDIZIN ALTINDAKİ CÜMBÜŞÜ BAŞLAYABİLİRDİ

Arkasında günbatımının kıpırtısız yangını, önündeyse karşısındaki vadinin değişmekte olan gökyüzüne vuran çeperi vardı. Bir ufukta durup ötekine baktı bir süre. Bitmek tükenmek bilmez meşakkatin ve huzursuz bir uyuşukluğun hüküm sürdüğü dünyanın tepesinde duruyordu:

dokunmadan
dokunulmadan
hiç değilse
bir mekanlığına
geri dönmek
zorunda
olduğunu
unutarak.
Tepeden indi ağır ağır.

Yazan: William Faulkner. 1922
Resimleyen: Kate Glasheen. 20

Siddhartha

Hermann Hesse

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **J. Ben Moss**

TÜRKÇESİ **BİLGE CEREN ŞEKERCİLER**

HERMANN HESSE NEREDEN BAKSANIZ KENDİ ZAMA-nından en az bir kırk yıl öndeydi. Belki çok daha fazla. *Siddhartha* 1922 yılında yazarın ülkesi Almanya'da kendi dilinde basıldı, ancak ciddi satış rakamlarına ulaşması 1960'ların sonunu buldu ve sanki dün yayımlanmışçasına okunabiliyor hâlâ. Hesse'nin Doğu dini öğretilerine –Hindu, Taocu ve Budist (temel olarak da Zen)– dayanan metin, Buda zamanında yaşayan Hintli genç adam Siddhartha'nın spiritüel gelişimini takip eder. Brahman kastına doğan Siddhartha, onların ruhaniliğe kitabi yaklaşımlarını reddederek daha otantik ve doğrudan bir şeylerin arayışına girişir.

Romanı gözde edebiyat eserleri arasında sayan J. Ben Moss ilerleyen sayfalarda Siddhartha'nın bizzat Buda'yla karşılaştığı ve müridi olmayı reddettiği can alıcı sahneyi uyarlıyor.

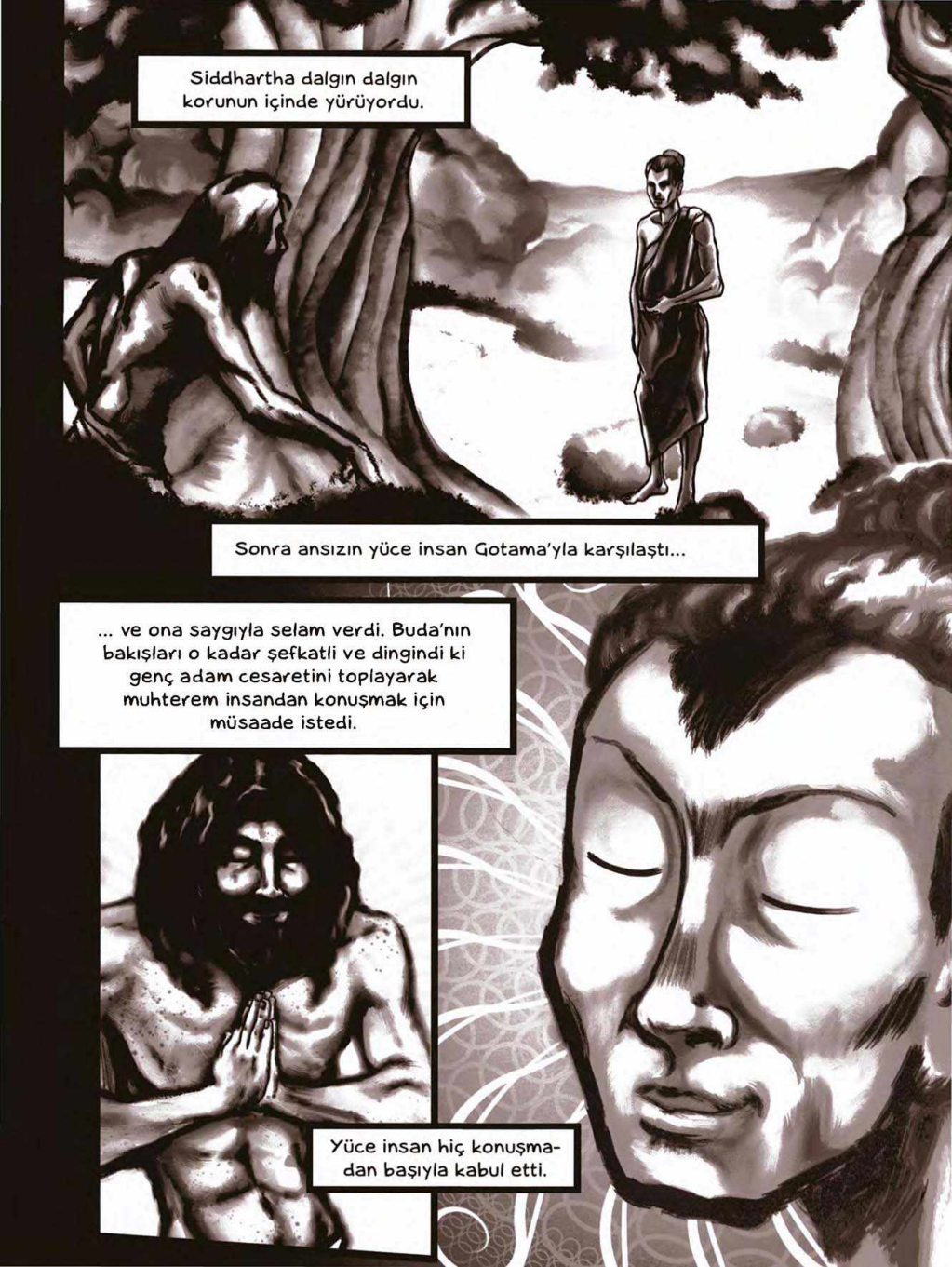
Siddhartha dalgın dalgın korunun içinde yürüyordu.
Sonra ansızın yüce insan Gotama'yla karşılaştı...
... ve ona saygıyla selam verdi. Buda'nın bakışları o kadar şefkatli ve dingindi ki genç adam cesaretini toplayarak muhterem insandan konuşmak için müsaade istedi.
Yüce insan hiç konuşmadan başıyla kabul etti.

Ey yüce insan, dün mükemmel öğretilerinizi dinleme ayrıcalığına eriştim.
Arkadaşımla ben öğretileriniz için geldik çok uzaklardan.
Ve şimdi arkadaşım sizin halkınızla kalacak; size sığınacak.
Fakat ben kutsal yolculuğuma yeniden başlayacağım.

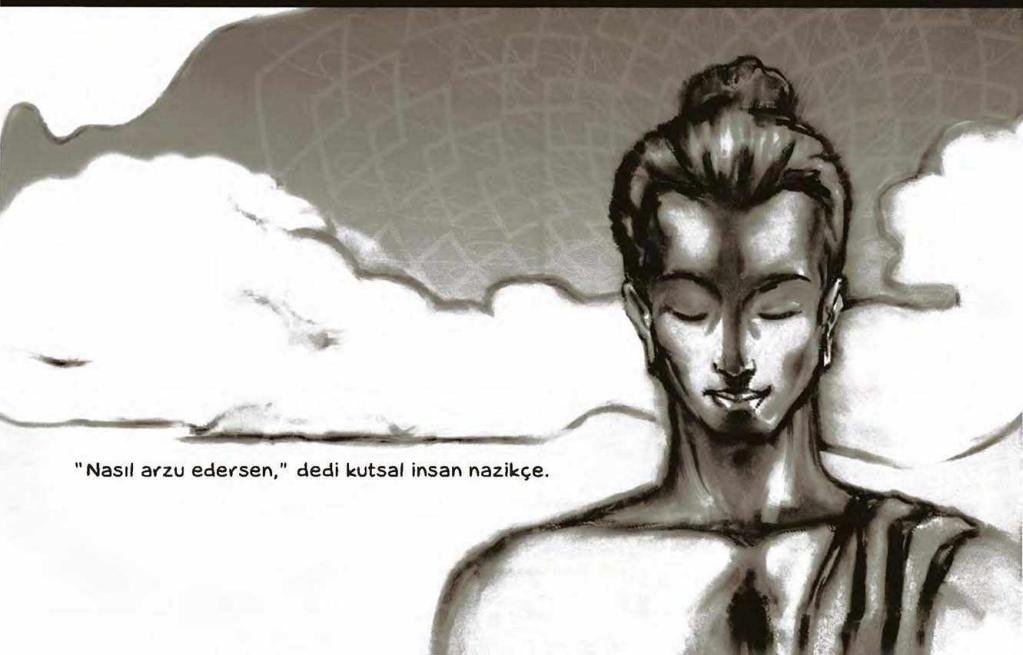
"Nasıl arzu edersen," dedi kutsal insan nazikçe.

Sözlerim fazlasıyla cüretkar.
Ancak yüce varlığınıza düşüncelerimi dürüstçe anlatmadan ayrılmak istemedim.
Kutsal insan beni biraz daha dinlemeye tenezzül eder mi?
Buda...
... devam etmesini işaret etti başıyla.
Ey muhterem efendimiz, öncelikle belirtmek isterim ki öğretilerinize hayranım.
Öğretilerinizdeki her şey tamamen açık ve ispatlanmış.
Dünyayı mükemmel bir zincir olarak sunuyorsunuz, nedenler ve sonuçlar da bu zincirin halkaları.
Daha önce hiç böylesine açıkça gözler önüne serilmemişti bu.

Ama yine bizzat sizin öğretilerinize göre bütün şeyler arasındaki bu birlik her şeye rağmen bir yerde kırılıyor.
Bu birlik dünyası küçük bir boşluktan sızan yabancı, yeni bir şey tarafından istila ediliyor...
Daha önce hiç orada olmamış ve ispat edilemeyen bir şey.
Bunlar dünyanın üstesinden gelmekle, kurtuluşla ilgili sizin öğretileriniz.
Lütfen itirazımı ifade ettiğim için beni bağışlayın.
Öğretilerden haberin var, ey Brahman'ın oğlu, onlar üzerine bu kadar derin kafa yorduğun için de ne mutlu sana.
Öğretide bir açık bulmuşsun, bir hata. Bunun üzerine daha fazla düşünmelisin.
Fakat fikirleri ve sözcükleri tartışmanın çetrefilliği hakkında dikkatli ol.
Fikirlere itirazım yok.
Ancak benden işittiğin öğretilerin fikirle ilgisi yok. O öğretilerin amacı acı çekmekten kurtulmak.
Gotama'nın öğrettiği budur, başka bir şey değil.

"Çorak Ülke"

T. S. Eliot

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Chandra Free**

TÜRKÇESİ **ELİF ERSAVCI**

PEK ÇOKLARINCA YİRMİNCİ YÜZYILIN EN ÖNEMLİ ŞİİRİ sayılan "Çorak Ülke" hem şiir sanatını hem de genel olarak edebiyatı altüst etmekte epey başarılı oldu. Yazıldığı dönemde yaşanan teknolojik, endüstriyel, toplumsal ve ekonomik değişimler dünyayı daha önce eşi benzeri görülmemiş, akıl almaz bir dönüşümden geçiriyor, insanlığın gördüğü ilk dünya savaşının katliam ve kaosuyla sonuçlanıyordu. Dünya artık bildiğimiz dünya değildi ve Eliot bunu yansıtmak istiyordu. Bölük pörçük, kafa karıştıran bir şiir yazarak modern dünyanın bölük pörçüklüğünü, kafa karıştırıcılığını anlatacaktı.

Ama şiir rastgele sayıklamalarla örülü değil elbette. Karanlık dizelerin her biri, anlamın açık olmadığı zamanlarda bile büyük önem taşıyor. "Çorak Ülke" Hıristiyanlık, Hinduizm, Balıkçı Kral ve Tarot da dahil kimi açık, kimi kapalı, dini, mitolojik ve ezoterik göndermelerle tıka basa dolu. Aynı zamanda ölüm ve çürümeyle de.

Ayrıca içinde bundan yaklaşık doksan yıl önce, 1922'nin sonlarında yazıldığından bu yana edebiyatçıları meşgul etmeye yetecek kadar edebi gönderme var. Daha kinik insanlar şairin gösteriş yaptığını düşünüyor. Oysa bu göndermeler şiiri geçmişe bağlıyor; yine parçalı, bölük pörçük bir şekilde de olsa geçmişi şimdiye getirmeye çalışıyor. Bir anlam sunarak bizleri rahatlatacağı varsayılan güçlü mitler, dini düşünceler koyuyor önümüze, tarihin en büyük edebiyatçılarının insanlık durumuna dair görüşlerini katıyor. Ama Eliot'ın sorduğu şey şu aslında: Bütün bunlar geçerliliğini hâlâ koruyor mu? "Anlam"ın bir anlamı olabilir mi bundan böyle? Yoksa medeniyet hiçbir canlanma umudu kalmayan, uçsuz bucaksız, kısır, çorak bir ülkeye dönüştü mü çoktan?

Chandra Free'nin göz kamaştırıcı çizgi romanı *The God Machine*'i gördüğümden beri bu çizerin *Grafik Kanon*'a katılmayı kabul etmesi için dua ediyordum. Çizerin ince uzun figürleri, köşeli yüzleri, göz alıcı renkleriyle başka dünyaları çağıran tarzı buram buram edebiyat kokuyor. Chandra büyük bir cesaret örneğiyle Eliot'ın bu karmaşık başyapıtını seçip birbiriyle ilişkili iki kısma odaklandı. Şiirin en kısa bölümü "Suda Ölüm" denizde can veren Fenikeli bir denizcinin çürüyen cesedi üzerine. Kurtuluş yok. Ölüm son. Bu sahneyle şiirin ilk bölümündeki anlatıcılardan, geleceği görmek için uydurma Tarot falları kullanan Madam Sosostris'in kehaneti gerçekleşiyor. Chandra "Ölülerin Gömülmesi"ni "Suda Ölüm"e nefis bir şekilde bağlıyor.

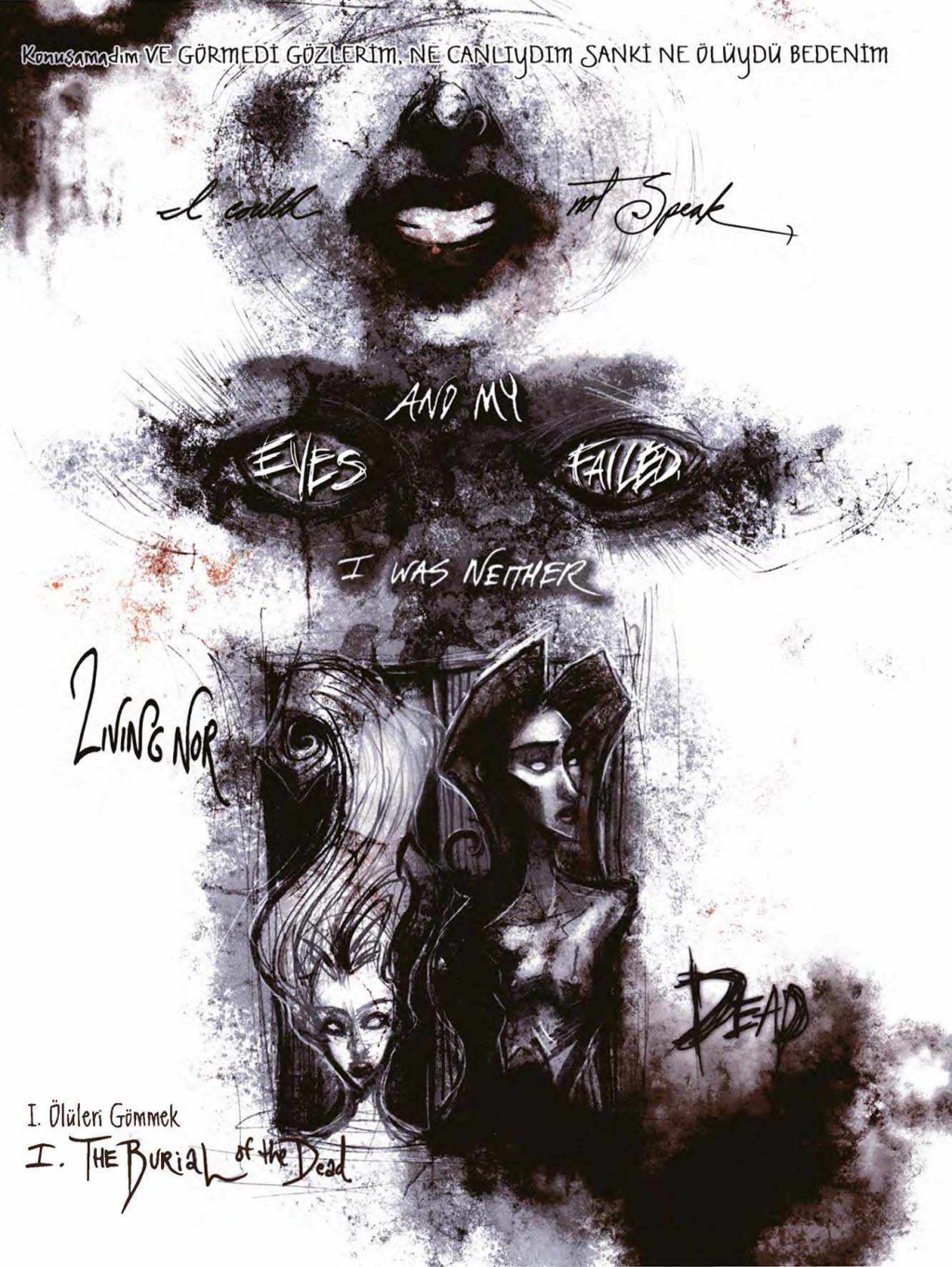

I. Ölüleri Gömmek

I. The Burial of the Dead

hiçbir şey bilmiyordum, ışığın kalbine bakarken. SESSİZLİK.
and I knew nothing,
looking into the heart of light.
THE SILENCE.

Madam Sosotris, su meshur falcı, Sifayı kapmış simdi,
Ama DERLER ki O AVRUPA'NIN EN BİLGE KADINI, Yanında mesum KARTLARI

İşte, diyor,
Bu senin KARTIN,
Fenikeli Denizci
(BAK! SU İNCİLER
ESKİDEN ONUN
GÖZLERİYDİ.)

Fenikeli PHLEBAS, on beş gündür ÖLÜ, UNUTTU martı çığlıklarını,
VE denizin kabarışını Ve kazancı ve kaybı.

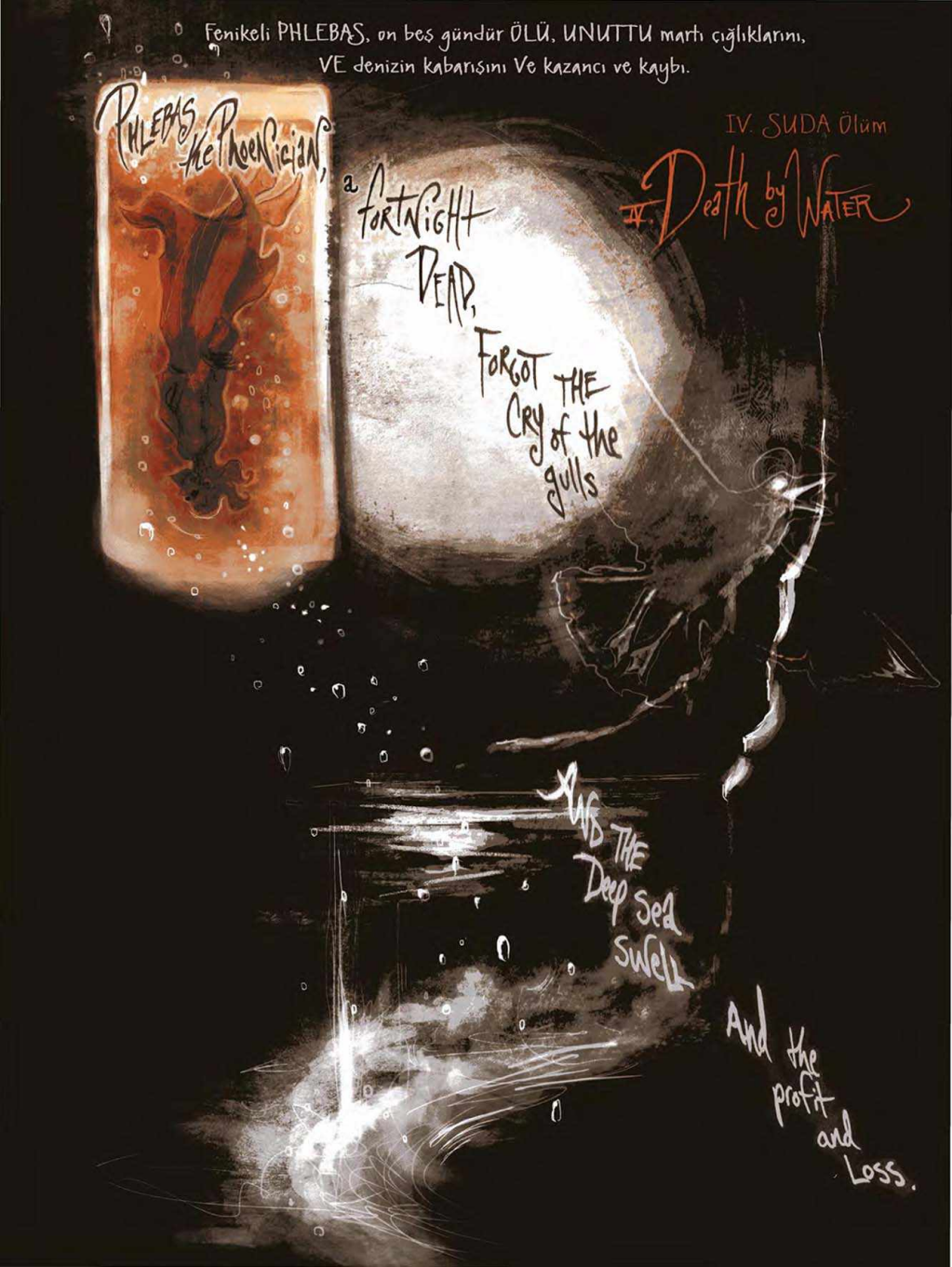

Denizin DERİNLERİNDE BİR AKINTI KEMİKLERİNİ FISILTILARLA SIYIRDI.
BİR YÜKSELİP BİR DÜŞERKEN GEÇTİ BÜTÜN BAŞAMAKLARINI YAŞLILIĞININ
VE DELİKANLILIĞININ bir GİRDABA KAPILIP

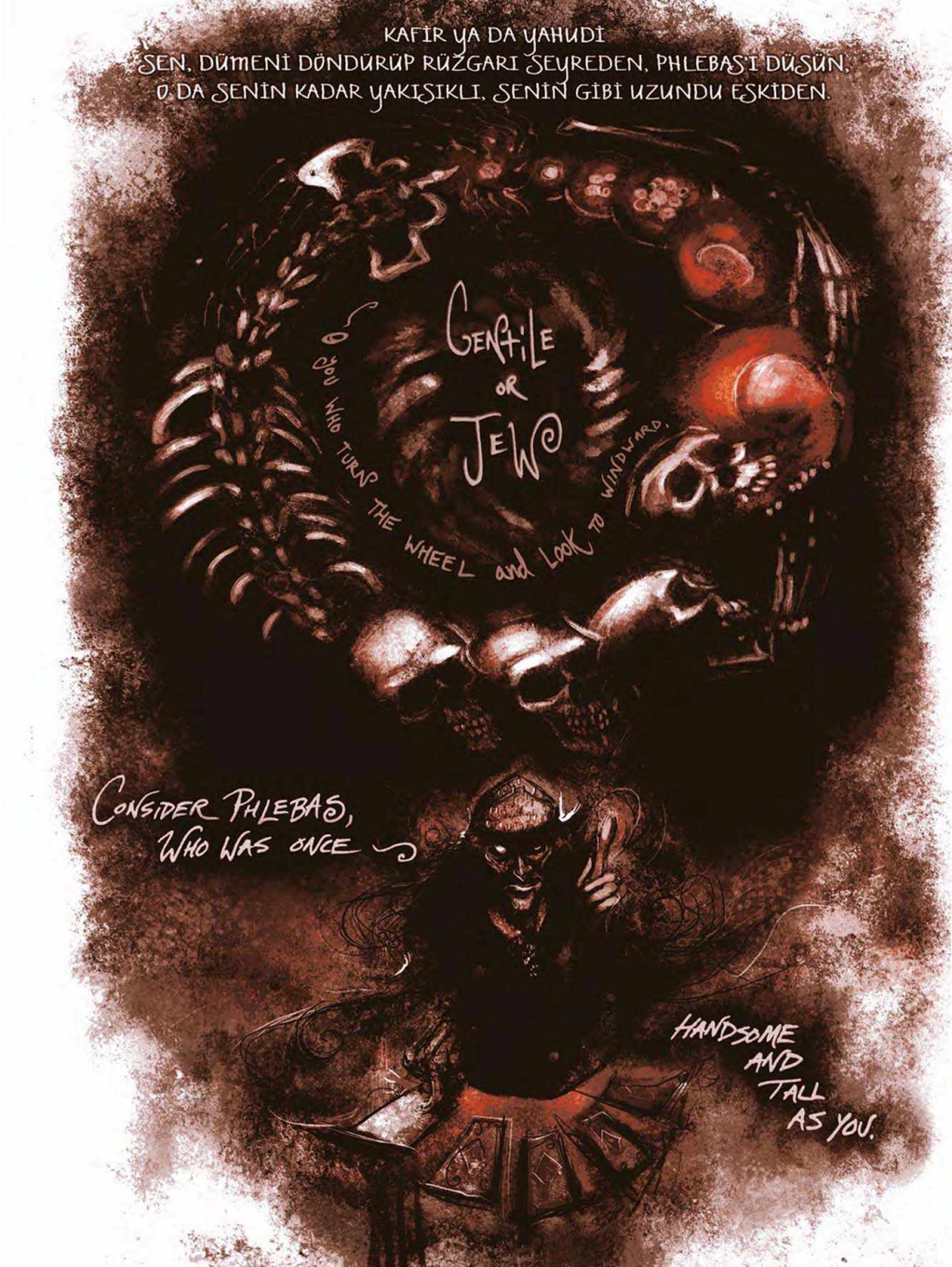
KAFİR YA DA YAHUDİ
SEN, DÜMENİ DÖNDÜRÜP RÜZGARI SEYREDEN, PHLEBAS'I DÜŞÜN.
O DA SENİN KADAR YAKIŞIKLI, SENİN GİBİ UZUNDU ESKİDEN.
GENTILE OR JEW
O YOU WHO TURN THE WHEEL AND LOOK TO WINDWARD,
CONSIDER PHLEBAS, WHO WAS ONCE
HANDSOME AND TALL AS YOU.

İŞTE Belladonna, KAYALARIN HANIMI, her durumun kadını. BU üç değnekli adam
VE BU KADER ÇARKI. SU DA TEK GÖZLÜ TÜCCAR,
Bu kart, Kİ BOMBOŞ, tek gözlünün sırtında taşıdığı BİR ŞEY. AMA NE, GÖRMEME İZİN YOK.
ASILAN ADAMI BULAMIYORUM. SUDA ÖLMEKTEN KORKUN.

KALABALIKLAR görüyorum, HALKA OLMUŞ YÜRÜYORLAR.
SAĞ OLUN. SEVGİLİ BAYAN EQUITONE'U GÖRECEK OLURSANIZ, YILDIZ HARİTASINI BENİM GETİRECEĞİMİ SÖYLEYİN. ÇOK DİKKATLİ OLMAK GEREK BU GÜNLERDE.
I see crowds of people,
walking round in a ring.
THANK YOU.
IF YOU SEE DEAR MRS. EQUITONE,
TELL HER I BRING THE HOROSCOPE MYSELF:
ONE MUST BE SO CAREFUL THESE DAYS.
FIN.
SON.

Muhteşem Gatsby

F. Scott Fitzgerald

RESİMLEYEN **Tara Seibel**

TÜRKÇESİ **ÖZLEM YÜKSEL**

F. SCOTT VE ZELDA FITZGERALD O GÖZ KAMAŞTIRICI 1920'lerin, "Caz Çağı"nın (Fitzgerald'ın bulduğu bir isim), gençliğin, güzelliğin ve sofistikenin simgeleriydi. Fitzgerald yaşadığı dönemi betimleyen eserler kaleme aldı. 1925'te yazdığı *Muhteşem Gatsby* bunların en ünlüsü. Long Island West Egg'deki malikanesinde efsanevi partiler veren varlıklı ve esrarengiz Gatsby, East Egg'de yaşayan evli Daisy'ye tutkundur. Romanın anlatıcısı, Daisy'nin kuzeni ve Gatsby'nin de komşusu olan Nick'tir. Bir araba kazasıyla her şey paramparça olur. *Muhteşem Gatsby* her şeyin su gibi aktığı, yersiz ve fazla tek kelimenin bile bulunmadığı ve ortaya serdiğinden çok daha fazlasını anıştıran kusursuz ve muhteşem bir roman.

Tara Seibel göz alıcı çizimleri, güzel renkleri ve yaratıcı tasarımıyla bu karmaşık ve ışıltılı aşk, para ve kıyım masalına hayat veriyor.

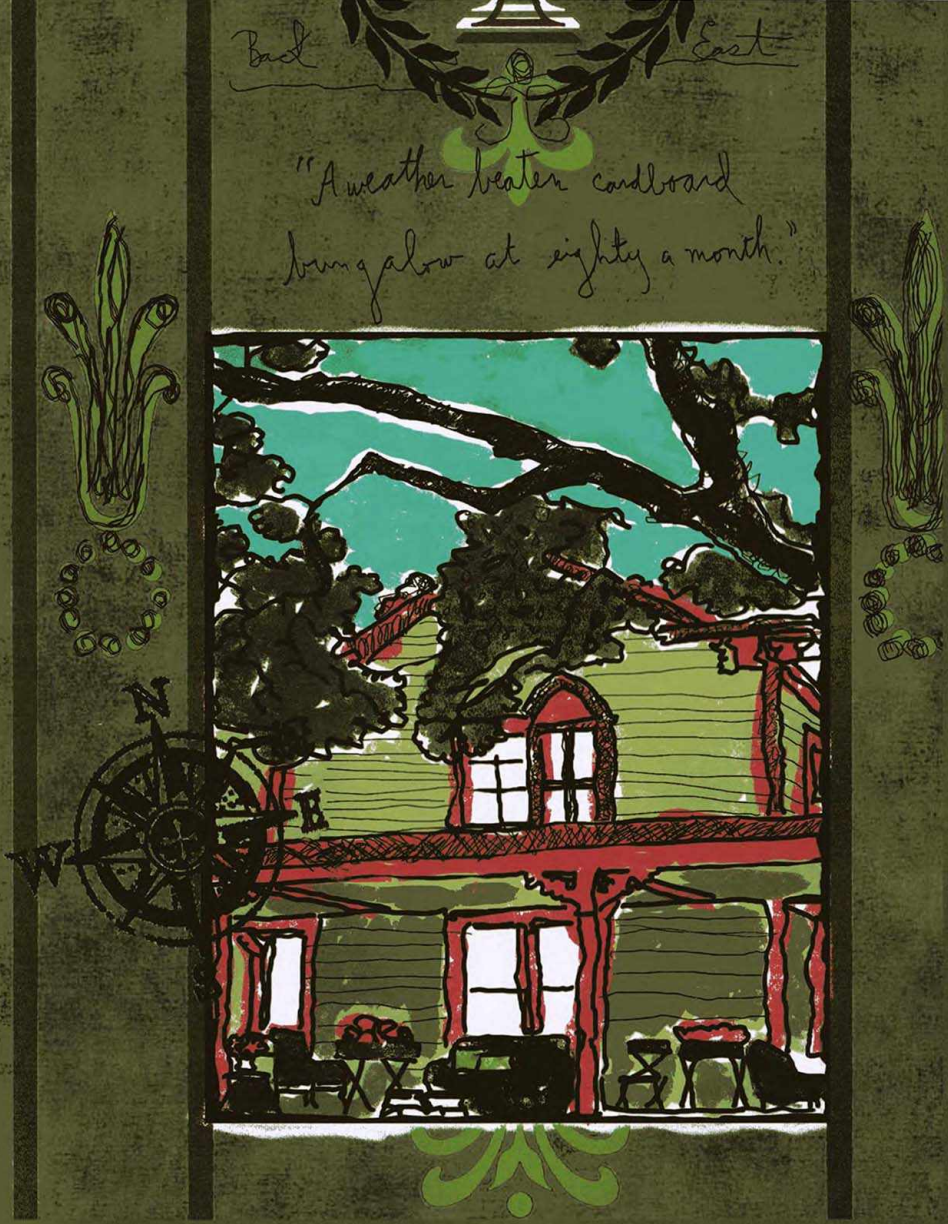

Doğu'dan Dönüş

"Ayda seksene fırtına görmüş mukavvadan bir ev."

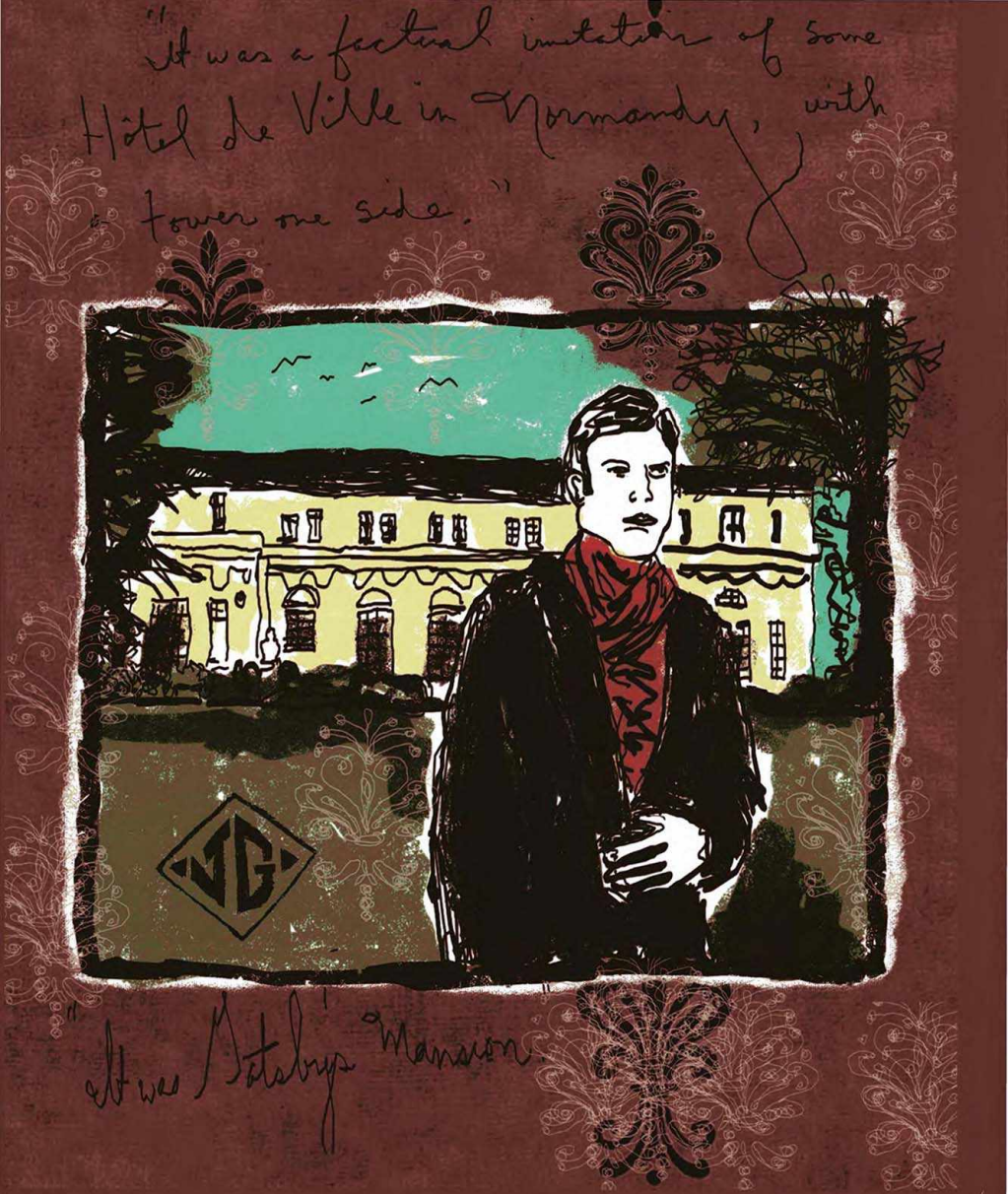

"Yan tarafındaki kulesiyle, Normandiya'da Hotel de Ville'in birebir taklidiydi."
"Gatsby'nin malikanesiydi burası."

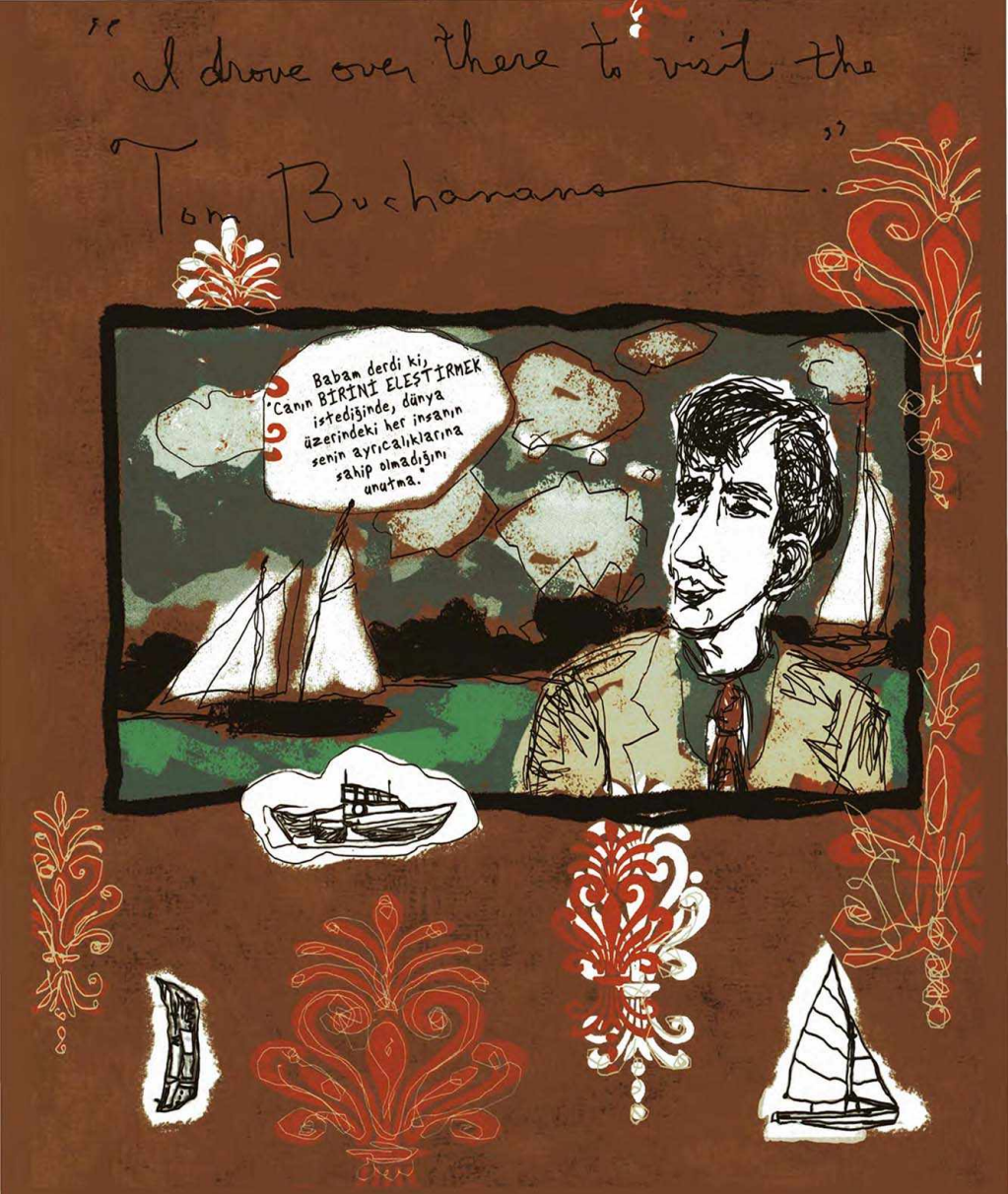

"Tom Buchanans'ı ziyaret etmek için arabayla oraya gittim."

"Odadaki değişmeyen tek şey, iki genç kadının yere bağlı duran bir balondaymışçasına neşeyle oturdukları devasa kanepeydi."

"Şimdi ne yapıyorsun Nick?"
"Senet satıyorum."
"Hiç duymadın
isimlerini."
"Kim için?"
Söyledim.
°°°
Sinirime
dokundu bu.

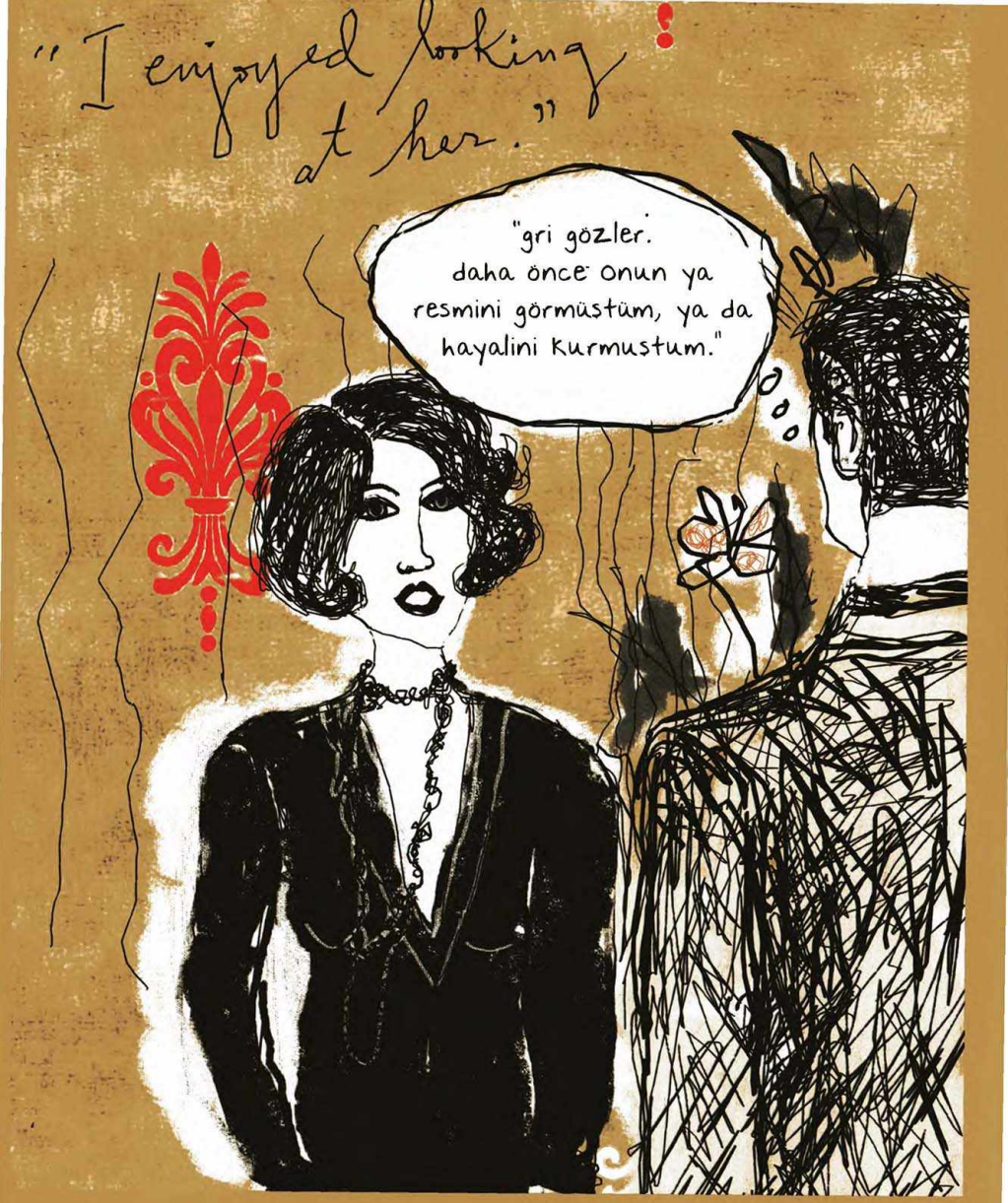

"Ona bakmaktan zevk alıyordum."

Bu esnada şehrin diğer yakasında...

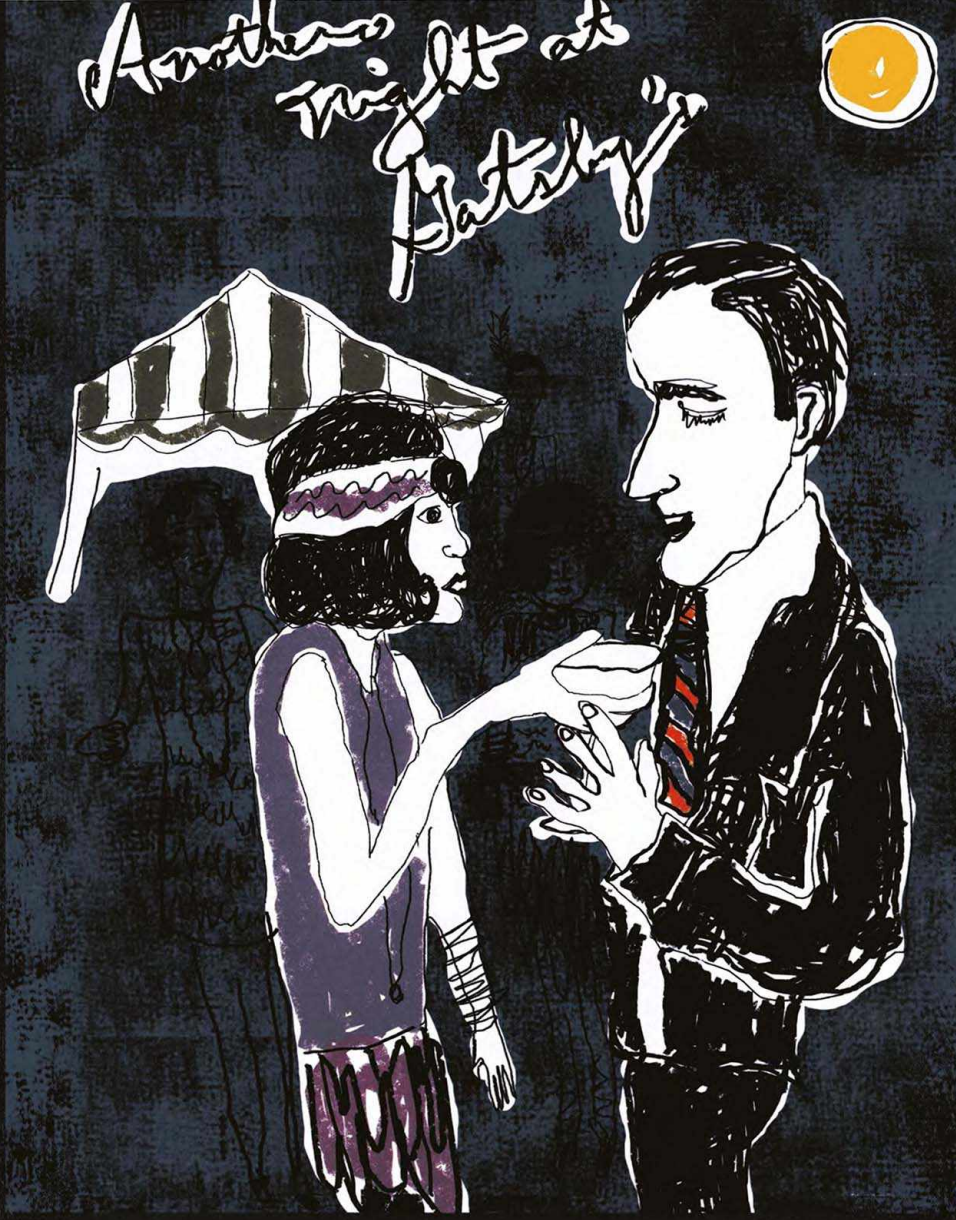

Gatsby'nin evinde bir başka gece

Çarliston! Çarliston! / Carolina icadı.
Biraz dans, biraz sıçrama / Yoktur daha güzel şey Çarliston'dan başka.
Aman karıştır bacakları / Attığın her adım götürür bir yeniye / Benden söylemesi
Bu cümbüşün en yenisi.

Bozkırkurdu

Hermann Hesse

RESİMLEYEN **John Pierard**

TÜRKÇESİ **BİLGE CEREN ŞEKERCİLER**

SIDDHARTHA*'YI TAKİBEN 1927'DE YAYIMLANAN *BOZKIRKURDU, insanın nasıl yaşayacağına ve varoluşun farklı ve görünüşte birbirine uymayan yönleriyle nasıl mücadele edeceğine dair arayışın bir başka sınavıydı. Orta yaşlı Harry Haller –kimi yönlerinin çekiciliğine kapılsa da– burjuva hayatından tiksinir ve içindeki hayvansı doğasıyla, bozkırkurdu ya da bozkırların kurduyla baş etmeye çalışır. Uzlaşmaz, aykırı bir tip olarak, orta sınıfın entelektüel, yapay dünyasında yaşayamaz, fakat kendisinin sözde temel içgüdülerini ifade etmesine de izin vermez. Onu daha vahşi bir yola sevk eden Hermine adında bir kadınla tanışır ve işler kadını öldürmesiyle sonuçlanabileceği gibi sonuçlanmayabilir de. Hatta kadın var olduğu gibi olmayabilir de. Derken Haller, kendini ânın tadını çıkarmaya adamış caz saksafoncusu Pablo'yla tanışır. Romanın son bölümü Haller'in, yani Bozkırkurdu'nun Pablo'nun Tılsımlı Tiyatro'suna girişinin kapsamlı bir sahnesidir ve onun çok katmanlı, parçalanmış kişiliğini çeşitli yönleriyle ortaya koyar.

Bu ciltte Jack London'ın otobiyografisinin bir bölümünü uyarlayan John Pierard bize bir dizi parçalı çizimle Haller'in Tılsımlı Tiyatro'ya girişini gösteriyor.

Bozkırkurdu Herman Hesse

**SEFİL İHTİYAR BOZKIRKURDU...
HAYATIN ÖNEMSİZ ÂDETLERİNDEN
NEFRET EDEN BİR YALNIZ ADAM...**

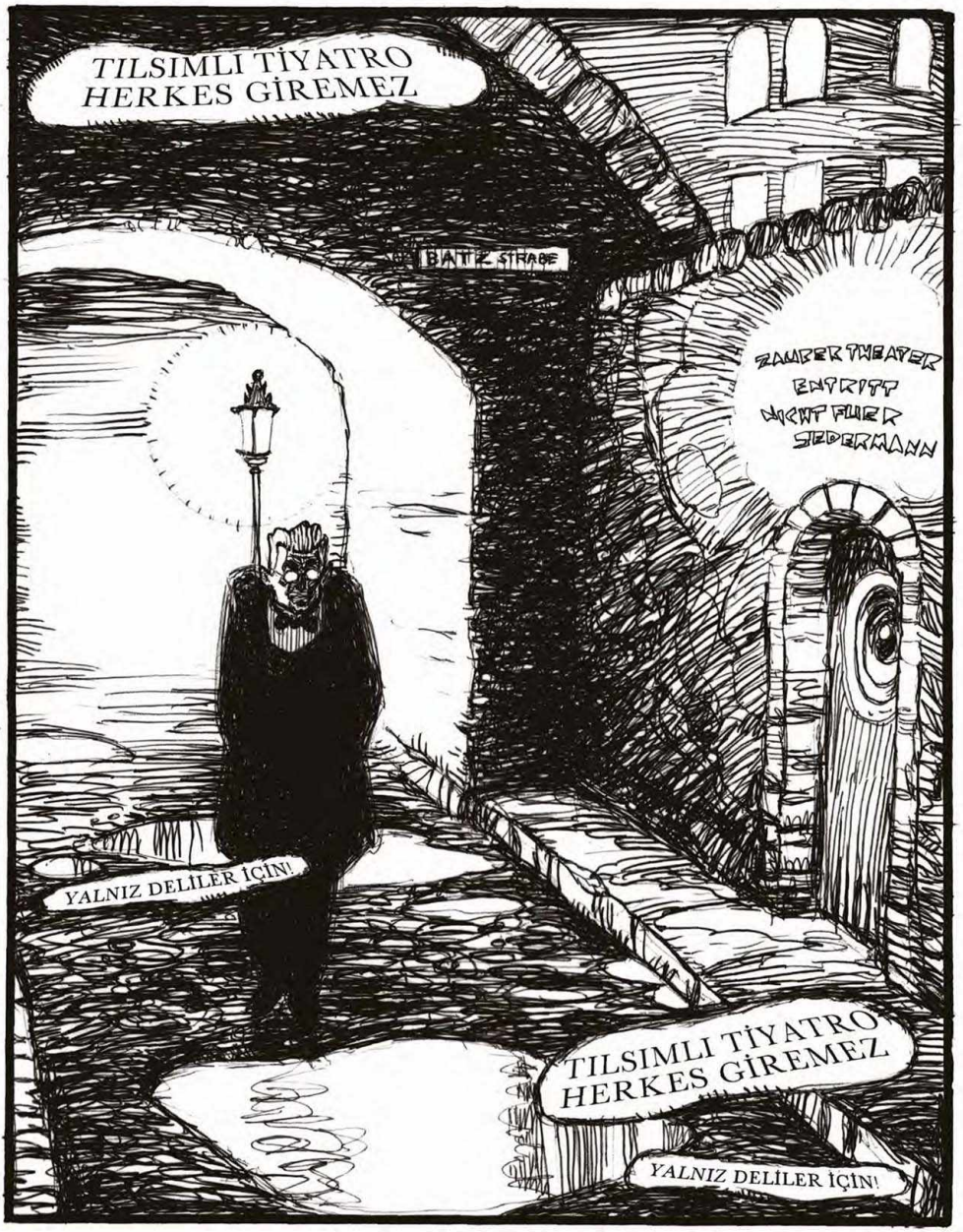
TILSIMLI TİYATRO
HERKES GİREMEZ
BATIZ STRABE
ZAUBERTHEATER
EINTRITT
NICHT FUER
JEDERMANN
YALNIZ DELİLER İÇİN!
TILSIMLI TİYATRO
HERKES GİREMEZ
YALNIZ DELİLER İÇİN!

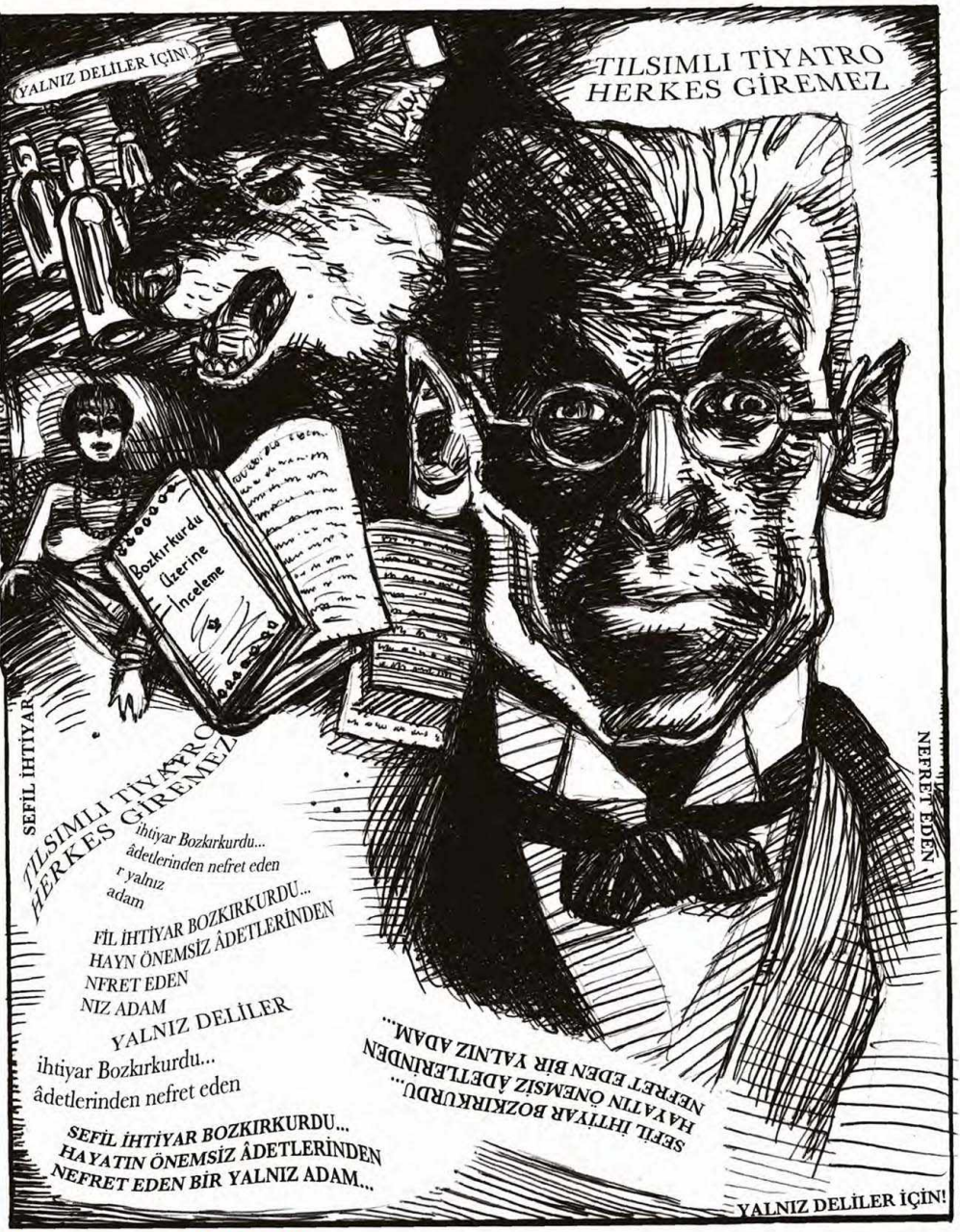
YALNIZ DELİLER İÇİN!
TILSIMLI TİYATRO
HERKES GİREMEZ
Bozkırkurdu
Üzerine
İnceleme
SEFİL İHTİYAR
TILSIMLI TİYATRO
HERKES GİREMEZ
ihtiyar Bozkırkurdu...
âdetlerinden nefret eden
r yalnız
adam
FİL İHTİYAR BOZKIRKURDU...
HAYN ÖNEMSİZ ÂDETLERİNDEN
NFRET EDEN
NIZ ADAM
YALNIZ DELİLER
ihtiyar Bozkırkurdu...
âdetlerinden nefret eden
SEFİL İHTİYAR BOZKIRKURDU...
HAYATIN ÖNEMSİZ ÂDETLERİNDEN
NEFRET EDEN BİR YALNIZ ADAM...
NEFRET EDEN
YALNIZ DELİLER İÇİN!

SEF
SE
YALNI
HAYAT
BOZ
U
FRET
DE
DET
TILSIMLI
SEFİL İHTİYAR BOZKIRKURDU...
HAYATIN ÖNEMSİZ ÂDETLERİNDEN
NEFRET EDEN BİR YALNIZ ADAM...
TILSIMLI TİYATRO
HERKES GİREMEZ
TILSIMLI

Lady Chatterley'nin Sevgilisi

D. H. Lawrence

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Lisa Brown**

TÜRKÇESİ **ÖZLEM YÜKSEL**

GELMİŞ GEÇMİŞ EN KÖTÜ ŞÖHRETLİ ROMANLARDAN biri olan *Lady Chatterley'nin Sevgilisi* toplumdaki bozuklukları –içgüdünün, doğallığın; sanayileşmenin ve entelektüelliğin ellerinde cinsel ateşin ölümünü– en açık ifadelerle ortaya koyar ve çaresini de söyler. Nobel ödüllü yazar Doris Lessing'e göre:

> Lawrence cinselliği bir tür ayin olarak, hatta daha da öteye giderek bizi savaşın sonuçlarından ve medeniyetimizin çirkinliklerinden kurtaracak bir çare olarak tavsiye ediyordu. "Cinselliğe çamur atmak," diyordu, "zamanımızın en büyük suçu, çünkü cinsellik, bedene karşı duyarlılık bizim ihtiyacımız; bizim şefkatli sekse ihtiyacımız var."

Constance Reid aristokrat Clifford Chatterley ile evlenir, ama çok geçmeden kocası I. Dünya Savaşı'nda yaralanır, felçli ve iktidarsız bir erkeğe dönüşür. Clifford başarılı bir yazar ve işyeri sahibi olur – hafif uğraşılardır bunlar. Constance mülklerinin avlak bekçisi Oliver Mellors'la tanışır. Mellors toprakla, hayvanlarla ve bedeniyle ilişki halinde olan erkek gibi bir erkektir. Sonunda akıllara durgunluk veren, dünyayı sarsan, eşzamanlı orgazmlar ve anal eylemlerle dolu seks deneyimleri yaşamaya başlarlar. Bundan sonra sorunlar birbirini izler.

Lawrence ve meslektaşları romanı 1928 yılında Floransa'da kendileri bastırdı. İngiliz kitapçıların çoğu romanın açık saçık ve sarsıcı içeriğini öğrenince onu satmaya razı olmadı. ABD gümrüğe gelen kitaplara el koydu. Korsan baskılar hızla tükendi, Lawrence da bu gelir kaybıyla başa çıkmak için ertesi sene Paris'te yayımlanması için romanının daha ucuz fiyatlı bir baskısını hazırladı.

Romanın sansürsüz baskısı İngiltere'de ancak 1960 yılında piyasaya çıktı ve Kraliyet'in Penguin Books'a "müstehcenlik" sebebiyle açtığı dava ifade özgürlü tartışmalarının fitilini ateşledi. Savcı açılış konuşmasında romandaki müstehcen sözcüklerin listesini yaptı: "düzme" ve "düzüşme" kelimesi aşağı yukarı otuz kere, "amcık" kelimesi on dört defa; "taşak" kelimesi on üç defa; "işeme" kelimesi üç defa vb. Edebiyat ve akademi çevrelerinin devleri birbiri ardına romanı savundular ve Penguin'in beraati İngiltere'deki sansürün kelimenin tam anlamıyla sona ermesine sebep oldu (ve romanın, mahkeme kararından sonraki üç ay içinde üç milyon adet satılmasını sağladı). Okyanusun karşı kıyısındaysa Amerikan Temyiz Mahkemeleri 1959 yılında romanın üzerindeki yasağı kaldırdı ve Grove Press tarafından piyasaya çıkarılmasına imkan tanıdı.

Karikatürist ve çocuk kitapları illüstratörü Lisa Brown (*The Latke Who Couldn't Stop Screaming*) bu bölümde Lawrence'ın son romanı için cesur sahneler çizdi.

Lady Chatterley'nin SEVGİLİSİ
D. H. LAWRENCE
UYARLAYAN:
LISA BROWN
KOCAM TEKERLEKLİ SANDALYEDE, BEN DE AVLAK BEKÇİSİYLE YATMAYA BAŞLADIM.

OLMAZ! ŞEY, peki.
BAŞKA NE YAPABİLİRDİM Kİ?

... HER NESİL DAHA TUHAF BİR NESİL DOĞURUYOR, LASTİK BAĞIRSAKLI, TENEKE BACAKLI, TENEKE SURATLI BİR GÜRUH. TENEKE İNSANLAR! BOLŞEVİKLİĞİN İNSANİ ÖZÜ ÖLDÜREN VE MAKİNEYE TAPINAN ŞAŞMAZ BİR TÜRÜ BU DA. PARA PARA PARA! MODERN GÜRUHUN EN BÜYÜK ZEVKİ ESKİ İNSANLIĞI ÖLDÜRMEK...
HEM ADAM HARİKA BİR YATAK ARKADAŞI.
BİR DE ÇENESİNİ KAPASA.

Ses ve Öfke

William Faulkner

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Robert Goodin**

TÜRKÇESİ **ÖZLEM YÜKSEL**

"TEPE"NİN SUNUŞUNDA DA BELİRTİLDİĞİ ÜZERE WILLIAM Faulkner yirminci yüzyılın en önemli Amerikalı yazarı olarak kabul ediliyor. Ender röportaj veren yazar, *Paris Review* ile 1956'da yaptığı görüşmede ne kadar aksi ve uzlaşmaz olduğunu göstermişti:

> Yazarın tek sorumluluğu sanatınadır. İyi bir yazarsa tam manasıyla acımasız olacaktır. Onun bir hayali vardır. Bu hayal yazara o kadar ızdırap verir ki ondan kurtulmak şart olur, kurtuluncaya dek de huzur bulmaz. Her şeyini bir kenara atar: Şeref, gurur, edep, emniyet, mutluluk... kitabını yazmak için neyi varsa terk eder. Bu uğurda, anasını soyması gerekiyorsa tereddüt etmez. "Ode on a Grecian Urn" için bütün ihtiyar kadınları feda etmeye değer.

Ses ve Öfke'nin değeri ne peki? Bu hesabı başka bir zamana bırakalım, ama Faulkner'ın bir kitabını başyapıtı olarak seçmek gerekse, bu mutlaka *Ses ve Öfke* olurdu. Zihinsel engelli birinin bilinç akışı tarzıyla anlatmaya başladığı ve genellikle güvenilmez olan çok sayıda anlatıcının durmadan değişen bir şekilde anlatmaya devam ettiği roman, Güneyli aristokrat Compson ailesinin yükselişini ve düşüşünü konu alır. Faulkner'ın biyografisini yazan Jay Parini şöyle der: "Amerikan kurgusunda yeni bir şeydi bu; garip, karmaşık ve bölücü bir şey; bir yandan keder ve kaybı dile getirmeye kalkışırken, bir yandan da her dönemeçte düzelmenin imkansızlığını, ifadenin sınırlarını ve aynı zamanda tekrarlarla ve noksan bir onarımla sağlanan hazları –başlı başına metnin verdiği hazlar– onaylayan bir şey."

Robert Goodin, İsveçli psikolog Carl Jung'un organize dini reddetmesine sebep olan garip bir hayalle zirveye ulaşan on dokuz sayfalık "Spiritual Crisis of Carl Jung" adlı çalışmasıyla dikkatimi çekmişti. Robert, Faulkner'ın 1929 yılında yazdığı romanından aldığı parçaları karmaşık görüntülerle birleştirdiği iki sayfalık bir çalışma yaptı. Çalışmanın merkezinde bozuk bir aile düzenine sahip Compsonların kaya gibi sağlam, sevgi dolu, fedakar hizmetkarı Dilsey var.

İNSAN YEDİSİNDE NEYSE YETMİŞİNDE DE ODUR, BUNU BİLİR BUNU SÖYLERİM.
ve öfke
DIL
DILSEY
BİR DAHA SÖYLE.
BEN AĞLAMIYORUM
DALTON AMES.

BEN DE ONU GAMMAZLAYACAĞIM.
KOKUSUNU ALABİLİYORDUM.
ses
DILSEY
DY.
DILSEY
İŞTE, CADDIE.
BAŞINI DA GÖRDÜM, SONUNU DA.

Genç Bir Şaire Mektuplar

Rainer Maria Rilke

TASARIM **James Uhler**

TÜRKÇESİ **GÜÇSAL PUSAR**

RAINER MARIA RILKE, ALMANCANIN EN BÜYÜK şairlerinden biri ama uyandırdığı ilgi bununla sınırlı değil – başlıca eserlerinin birden çok çevirisi var ve neredeyse her kitapçının şiir bölümünde bulunabilir. Rilke'nin cazibesi, kuşku ve yalnızlık hislerinin karışmış olduğu mistik ve ruhani eğilimlerinde yatar. Başyapıtı *Duino Ağıtları*'nın ilk şiirinin ilk dizesi bu ikiliği çok iyi yakalar.

> Kim, haykırsaydım, duyardı beni melekler katından?

Öyleyse, melekler vardır, der Rilke... ama aynı zamanda onu duymazdan geleceklerinden korkar. 1902 senesi itibarıyla *Duino Ağıtları*'nı yazmasına daha yirmi yıl kadar bir süre varken, Rilke'nin erken dönem şiirleri, vaktiyle Rilke'nin de eğitim gördüğü Viyana'daki bir askeri okula devam eden çiçeği burnunda bir şairin dikkatini çekti. Genç şair Franz Kappus, kendisine eleştiriler getirip yol göstereceği umuduyla Rilke'ye birkaç şiirini gönderdi. O zaman yirmi altı yaşında olan Rilke de ona eleştirileri dikkate almayıp kendi anlayışına sadık kalmasını öğütlediği bilgelik dolu, güzel mektuplarla yanıt verdi. Mektuplaşmaları 1908'de sonlandığında her biri onar mektup yazmıştı. Rilke'nin ölümünden sonra Kappus, şairin mektuplarını 1929'da yayımladı. (Bunu yaparken de takdire şayan bir şekilde kendini işin dışında tutup yazdığı mektupları kitaba dahil etmedi.) Bu mektuplarda Rilke'nin aşk, ilişkiler, yalnızlık, üzüntü, Tanrı, şairlik ve hayatla ilgili düşüncelerini buluruz.

Grafik Kanon'u derlemeye başladığımda, çoğunlukla çizimlerden ve resimlemelerden oluşacağını biliyordum ama radikal bir grafik tasarım kullanan en azından bir eser de olsun istiyordum. Hiç imge olmadan sadece avangard tipografi ve mizanpaj kullanacak bir tasarım. Rilke'nin mektuplarının hayranı olan grafik tasarımcı ve illüstratör Jamie Uhler sanatını bunları çizgi dışı bir şekilde sunmak için kullanmaya karar vermişti. (Bu sunumlar, internet sitesi Wonders in the Dark'ta bulunabilir.) Bunun "gözlerinize tıpkı benimkilere edildiği gibi rehberlik etmek ve kendi hissettiğimi hissettirme çabasından, Rilke'nin dilde ve düşüncede icra ettiği şeyi beyaz alanda ve tipografide ortaya koyma çabasından" doğduğunu yazıyor. Huzurlarınızda sekizinci ve dokuzuncu mektuplar.

LETTERS TO A YOUNG POET

by **R***ainer*
M*aria*
R*ilke*

translation by reginald snell
design by james uhler

Genç Bir Şaire
Mektuplar
Rainer Maria Rilke
Tasarım: James Uhler

LETTER EIGHT: *borgeby gard (fladie), sweden*

august

12, 1904

I WANT TO TALK TO YOU AGAIN FOR A WHILE, *dear herr kappus,* ALTHOUGH I CAN SAY ALMOST NOTHING THAT IS HELPFUL, HARDLY ANYTHING PROFITABLE. YOU HAVE HAD MANY GREAT SORROWS, WHICH HAVE PASSED AWAY. AND YOU SAY THAT EVEN THIS PASSING WAS DIFFICULT AND JARRING FOR YOU. BUT PLEASE CONSIDER WHETHER THESE GREAT *SORROWS HAVE NOT RATHER PASSED THROUGH THE MIDST OF YOURSELF?*

Whether much in you has not altered, whether you have not somehow changed in some PART OF YOUR BEING, *while you were sorrowful? Only those* SORROWS *are dangerous and bad which we carry about among our fellows in order to drown them; like diseases which are superficially and foolishly treated, they only recede and break out after a short interval all the more frightfully; and gather themselves in our inwards, and are life, are*

UNLIVED,
DISDAINED,
LOST *life, of which one can*

DIE.

IF IT WERE POSSIBLE FOR US TO SEE FURTHER THAN OUR KNOWLEDGE EXTENDS AND OUT A LITTLE OVER THE OUTWORKS OF OUR SURMISING, PERHAPS WE SHOULD THEN BEAR OUR SORROWS WITH GREATER CONFIDENCE THAN OUR JOYS. *For they are the moments when something new, something unknown, has entered into us; our feelings grow dumb with shy confusion, everything in us* RETIRES, *a* STILLNESS *supervenes, and the* NEW THING, *that no one knows* SILENT *stands there in the midst.*

SEKİZİNCİ MEKTUP:

Borgeby Gård (Flädie), İsveç, 12 Ağustos 1904

Sizinle biraz daha konuşmak istiyorum, sevgili Herr Kappus, her ne kadar size yardımı olacak, yararı dokunacak pek bir şey söyleyemeyeceksem de. Artık geçip gitmiş olan çok büyük üzüntüler yaşadınız. Ve bu üzüntülerin başınızdan geçip gitmesinin bile sizi zorladığını ve bütün ahenginizi bozduğunu söylüyorsunuz. Ama lütfen bir düşünün, bu büyük üzüntüler daha ziyade sizin tam da içinizden geçip gitmiş değil midir? Üzüntülü olduğunuz esnada içinizde pek çok şey başkalaşmadı mı, bir parçanız değişmedi mi? Tehlikeli ve sinsi olan üzüntüler, sesleri bastırılsın diye insan içinde çekilen üzüntülerdir; üstünkörü ve ihtiyatsızca tedavi edilen hastalıklar gibi sadece gerileyip kısa bir aradan sonra daha feci bir halde baş gösterirler, ve içten içe birikip hayatın ta kendisi olurlar, insanın ölümüne sebebiyet verebilecek o yaşanmamış, hakir, yitik hayat olurlar. Eğer bilgimizin erdiğinden daha ilerisini görmemiz, sezgimizin siperlerinin biraz ötesine bakmamız mümkün olsaydı, belki de üzüntülerimizi sevinçlerimizden daha büyük bir güvenle kabullenirdik. Çünkü onlar, yeninin, bilinmedik bir şeyin içimize adım attığı anlardır; hislerimizin, ürkek bir tutukluk içinde sesleri kesilir, içimizdeki her şey geri çekilir, bir sessizlik çıkar, ve yeni olan, kimsenin bilmediği, oracıkta duruyordur, ses etmeden.

I believe that almost all our sorrows are moments of TENSION, which we experience as paralysis, because we no longer hear our estranged feelings living. Because we are alone with the strange thing that has entered into us, because for a moment everything familiar and customary has been taken from us; because we stand in the middle of a crossing where we cannot remain standing. Therefore it is, also, that the sorrow passes by us, the new thing in us, that has been added to us, has entered into our heart, has gone into its innermost chamber, and is no more even there, is already in the blood. And we do not realize what it was. We could easily be made to believe that nothing had happened, and yet we have been changed, as a house is changed into which a guest has entered. We cannot say who has come, perhaps we shall never know, but there are many indications to suggest that the future is entering into us in this manner in order to transform itself within us long before it happens. And therefore it is so important to be solitary and heedful when we are sad, because the seemingly uneventful and inflexible moment when our future sets foot in us stands so much nearer to life than that other noisy and fortuitous instant when it happens to us as if from without. The more patient, quiet and open we are in our sorrowing, the more deeply and the more unhesitatingly will the new thing enter us, the better shall we deserve it, the more will it be our own destiny, and when one day later it "happens" (that is, goes forth from us to others) we shall feel in our inmost selves that we are akin and close to it. And that is necessary. It is necessary and in that direction our development will gradually move-, that nothing alien shall befall us, but only what has long been part of us. We have already had to think anew so many concepts of motion, we shall also learn gradually to realize that it is out of mankind that what we call destiny proceeds, not into them from without. Only because so many did not absorb their destinies and transform these within themselves as long as they lived in them, they did not recognize what went forth from them; it was so alien to them that they believed, in their bewildered terror, it must have just entered into them, for they swore that they had never before found anything similar in themselves. As we have long deceived ourselves about the motion of the sun, so we still continue to deceive ourselves about the motion of that which is to come. The future stands firm, dear Herr Kappus, but we move about in INFINITE SPACE.

Bana öyle geliyor ki neredeyse bütün üzüntülerimiz, bize felce uğradığımız hissini veren gerginlik anlarıdır; çünkü o anlarda yabancılaşm hislerimizin canlılığını duymaz oluruz; çünkü yanı başımıza adımını atmış olan yabancıyla baş başayızdır; çünkü tanıdık ve alışıldık ne var bir anlığına elimizden alınmıştır; çünkü üzerinde durmaya devam edemeyeceğimiz bir geçidin tam ortasında durmaktayızdır. Bu yüzden üzün de gelip geçer: Her şeyin üstüne gelmiş olan içimizdeki bu yeni şey, yüreğimize girmiş, en iç odacığına kadar ulaşmıştır, hatta artık orada b değildir – çoktan kana karışmıştır, biz onun ne olduğunu öğrenemeden. Hiçbir şeyin vuku bulmamış olduğuna kolaylıkla ikna olabiliriz, ama aslı değişmişizdir, gelen misafirle bir evin değiştiği gibi. Gelenin kim olduğunu söyleyemeyiz, belki de hiç bilmeyeceğiz, ama pek çok şey şuna işa eder: İçimize böylece girmiş olan şey gelecektir, vuku bulması ıdan çok önce, içimizde kendini dönüştürmek üzere içimize adımını atmış ol gelecek. Ve bu yüzden üzgünken yalnız ve dikkatli olmak çok önemlidir: Çünkü geleceğin içimize ayak bastığı, görünürde olaysız ve kaskatı ol o an hayata, geleceğin sanki bizim dışımızda vuku bulup başımıza geleceği, zamandaki o gürültülü ve rastlantısal noktadan çok daha yakın Üzüntümüzde ne kadar sakin, sabırlı ve açık olursak, yeni olan da içimize o kadar derinden ve yolundan şaşmaz adımlarla girer, biz onu o de kendimizin kılarız, o da o denli *bizim* yazgımız olur; ve günün birinde "vuku bulduğunda" da (yani, bizden çıkıp bir başkasına geçtiğinde) kendim ona en içten şekilde bağlı ve yakın hissederiz. Olması gereken de budur. Olması gereken –ki gelişimimiz gitgide bu yolu izleyecektir– yaba hiçbir şeyin başımıza gelmemesi, sadece çoktandır bize ait olanın karşımıza çıkmasıdır. Bugüne değin harekete dair birçok fikrin gözden geçirilm gerekti, yazgı dediğimiz şeyin insandan ileri geldiği, onun dışında gelişmediği de ancak yavaş yavaş anlaşılacak. Pek çokları sırf yazgılarını h içlerinde canlıyken özümsemedi ve dönüştürmediler diye neyin onlardan ileri geldiğinin de farkına varamadılar; bu onlara o kadar yabancı geldi yaşadıkları bu kafa karışıklığı ve dehşet içinde, ancak o an içlerine girmiş olabileceğini düşündüler, çünkü daha önce kendilerinde böyle bir şe rastlamamış olduklarına adları gibi emindiler. Nasıl ki insanlar çok uzun bir süre güneşin hareketiyle ilgili olarak aldanmışlarsa, gelmekte olan geleceğin hareketiyle ilgili olarak da hâlâ öyle yanılıyorlar. Gelecek sabit durur, sevgili Herr Kappus, bizse hareket ederiz sonsuz uzayda.

how
SHOULD
WE NOT
find
it
DIFFICULT
?

and, to speak again of solitude, it becomes
increasingly clear that this is fundamentally
not something that we can choose or reject:
we are **solitary**. we can delude ourselves about it, and pretend that it is not so. that is all
but how much better it is to realize that we are thus. to start directly from that
very point. then, to be sure, it will come about that we grow dizzy, for all the
points upon which our eyes have been accustomed to rest will be taken away
from us, there is no longer any nearness, and all distance is infinitely far. a
man who was taken from his study, almost without preparation and transition,
and placed upon the height of a great mountain range, would be bound to feel
something similar: an uncertainty without parallel, an abandonment to the
unutterable would almost annihilate him. he would imagine himself to be falling
or fancy himself flung outwards into space or exploded into a thousand pieces.
what a monstrous lie his brain would have to invent in order to retrieve and
explain the condition of his senses. so all distances, all measures are changed for
the man who becomes solitary: many of these changes
take effect suddenly, and, as with the man on the mountain top, there arise
singular fantasies and strange sensations which seem to grow out beyond all
endurance. but it is necessary for us to experience that too. we must accept our
existence as far as ever it is possible; everything, even the unheard of, must be
possible there. that is fundamentally the only courage which is demanded of us:
to be brave in the face of the strangest, most singular
and most inexplicable things that can befall us.

Bir kez daha yalnızlıktan söz edecek olursak, şu giderek daha netleşir: Yalnız olmak ya da olmamak esasen bizim seçebileceğimiz bir şey değild
Biz, öyle ya da böyle, yalnızız. İnsan kendini kandırabilir ve böyle değilmiş gibi yapabilir. Ama ancak o kadar. Halbuki yalnız olduğumuzu idr
etmek, hatta bunu kalkış noktamız almak çok daha iyi olmaz mı? Bundan başımızın döndüğü olacaktır tabii ki, çünkü gözümüzün üzerinde huz
bulmaya alıştığı bütün noktalar elimizden alınmıştır, yakınımızda bir şey kalmadığı gibi uzaktaki her şey de sonsuz uzaklıktadır. Birini hazır
yapmasına izin vermeden odasından alıp bir anda büyük bir sıradağın zirvesine koysalardı, o da kesinlikle buna benzer bir şey hissederdi: B
benzeri olmayan bir emniyetsizlik ve adsız bir şeye maruz olma hissi onu **yok olmanın eşiğine** getirirdi. Düştüğünü zannederdi ya da hava
fırlatıldığını veya paramparça olup saçıldığını sanırdı: Duyularının içine düştüğü bu duruma ayak uydurmak ve açıklık getirmek için beyninin ki
bilir ne büyük yalanlar uydurması gerekirdi. Yalnız kalan kişi için de bütün mesafeler, bütün ölçüler aynen böyle değişir: Bu değişimlerin p
çoğu bir anda oluverir ve dağ başındaki adama olduğu gibi, tahammül sınırlarını aşan olağandışı düşsel imgeler ve garip duyumlar ortaya çık
Ama *bunu* da tecrübe etmemiz gerekir. Varoluşumuzu olabildiğince *geniş* tutmalıyız; içinde her şeyin, görülmemiş, duyulmamış olan da dahil h
şeyin imkanlı olabilmesi gerekir. Aslında bizden bir tek bu konuda yürekli olmamız beklenir: karşımıza çıkabilecek en garip, en harikulade ve
açıklanamaz şeyler karşısında yürekli olmamız.

The fact that human beings have BEEN COWARDLY IN THIS SENSE HAS DONE ENDLESS HARM TO LIFE; the experiences that are called "apparitions", the whole of the so-called "spirit world", death, all these things that are so closely related to us, have been so crowded out of life by our daily warding them off, that the senses by which we might apprehend them are stunted.

To say *nothing* of God, BUT THE FEAR OF THE INEXPLICABLE HAS NOT ONLY IMPOVERISHED THE EXISTENCE OF THE SOLITARY MAN; IT HAS ALSO CIRCUMSCRIBED THE RELATIONSHIPS BETWEEN HUMAN BEINGS, as it were lifted them up from the river bed of infinite possibilities to a fallow spot on the bank, to which nothing happens. For it is not only indolence which causes human relationships to repeat themselves with such unspeakable monotony, unrenewed from one occasion to another, it is the shyness of any new; incalculable experience which we do not feel ourselves equal to facing. But only the man who is prepared for everything, who doesn't exclude any experience, even the who excludes nothing, not even the most unintelligible, will live the relationship with another as something vital, and will himself exhaust his own existence. For if we think of this existence of the individual as a larger or smaller room, it becomes clear that most people get to know only one corner of their room, a window seat, a strip of floor which they pace up and down.

İnsanların bu bakımdan yüreksiz olmalarının hayata verdiği zararın haddi hesabı yoktur; "görüntü" denen tecrübeleri, bütün bir "ruh âlemi"ni, ölümü, bize bu en yakın şeylerin hepsini günbegün kendimizden uzaklaştırarak hayatın o kadar dışına ittik ki bunları kavramamıza yarayacak duyuları da köreltmiş olduk. Tanrı'dan hiç söz etmiyorum bile. Fakat açıklanamayan karşısındaki bu korku sadece bireylerin varoluşlarını yoksullaştırmakla kalmadı, insanlar arasındaki ilişkilerin sınırlarını da daralttı, sanki içinde sonsuz imkanların aktığı bir dere yatağından kıyıda hiçbir canlılık belirtisi göstermeyen kıraç bir yere taşınmışlar gibi. Çünkü insan ilişkilerinin bir durumdan diğerine tarifsiz bir tekdüzelikle hiç yenilenmeden kendilerini tekrar etmelerine sadece atalet neden olmaz; bunun bir nedeni de insanların, üstesinden gelemeyeceklerine kendilerini inandırdıkları her türlü yeni ve öngörülemeyen tecrübeden sakınmalarıdır. Ancak kim ki en esrarengiz olanı dahi dışarıda bırakmadan her şey için kendini hazırlar, sadece o bir başkasıyla canlı bir bağ kurabilir ve kendi varoluşunu sonuna kadar yaşayabilir. Çünkü bu bireysel varoluşların her birini şu ya da bu büyüklükte bir oda gibi düşünürsek şu ortaya çıkar ki insanların çoğu odalarının ancak bir köşesini tanımaktadır, pencere kenarındaki, üzerinde bir aşağı bir yukarı yürüdükleri dar çizgiyi.

In that way they have a certain security. And yet how much more human is that insecurity, so fraught with danger, which compels the prisoners in Poe's tales to grope for the shapes of their ghastly persons and not to remain unaware of the unspeakable horrors of their dwelling. But we are not prisoners. No snares and springes are laid for us, and there is nothing that should alarm or torment us. We are set in life as in the element with which we are most in keeping, and we have moreover, through thousands of years of adaptation, become so similar to this life that when we stay still we are, by a happy mimicry, hardly to be distinguished from our surroundings. We have no cause to be mistrustful of our world, for it is not against us. If it has terrors they are our terrors; if it has abysses those abysses belong to us, if dangers are there we must strive to love them. And if only we regulate our life according to that principle which advises us always to hold to the difficult, what even now appears most alien to us will become most familiar and loyal. How could we forget those old myths which are to be found in the beginnings of every people, the myths of the dragons which are transformed, at the last moment, into princesses; perhaps all the dragons of our life are princesses, who are only waiting to see us once beautiful and brave. Perhaps everything terrifying is at bottom the helplessness

t h a t
seeks
our help.

Böylece kendilerini bir şekilde güvende hissederler. Ama yine de tehlike yüklü bir güvensizlik bundan çok daha insanidir, Poe'nun öykülerin
mahpusları, korkunç zindanlarının ebadını el yordamıyla bulmaya ve içine düştükleri bu durumun dile gelmez dehşetine kendilerini alıştırma
iten türden bir güvensizlik. Biz, halbuki, bir yere hapsolmuş değiliz. Etrafımız tuzaklarla, kapanlarla çevrili değil ve bizi korkutacak ya da bi
ızdırap verecek hiçbir şey yok. İçine yerleştirildiğimiz bu hayat, bize en çok uyan ortamdır, ve üstüne üstlük binlerce yıllık adaptasyon'la bu haya
o kadar benzemişiz ki bir süre kımıldamadan durduğumuzda, kendiliğinden gelişen bir taklitle, etrafımızdaki şeylerden güçlükle ayırt edilebilec
bir hale geliriz. Dünyaya karşı güvensiz olmak için hiçbir nedenimiz yok çünkü dünya bize karşı değil. Dünya dehşet vericiyse, bizimdir bu dehş
dipsiz uçurumları varsa dünyanın, bize aittir bu uçurumlar, ve tehlikeler varsa dünyada, bize düşen bunları sevmeyi öğrenmektir. Ve hayatımı
bize her zaman zor olana bağlı kalmamızı öğütleyen düstura göre düzenlersek bize şu an hâlâ en yabancı gelen şey, en güvendiğimiz ve en vef
şey olacaktır. Bütün kavimlerin kökenlerinde bulunan o kadim mitleri nasıl unutabiliriz, en son anda prensese dönüşüveren ejderhalar hakkında
o efsaneleri; belki de hayatımızdaki bütün ejderhalar, bizleri bir kez olsun güzel ve yürekli görmeyi bekleyen prenseslerdir. Belki de dehşet ver
olan her şey, varlığının en derinlerinde biçaredir, bizden yardım bekliyordur.

So you must not be frightened, dear Herr Kappus, when a sorrow rises up before you, greater than you haveever seen before; when a restlessness like light and cloud shadows passes over your hands and over all your doing.
You must think that something is happening upon you, that life has not forgotten you, that it holds you in its hand; it will not let you fall.
Why do you want to exclude any disturbance, any pain, any melancholy from your life, since you do not know what these conditions are working upon you?
Why do you want to plague yourself with the question where it has all come from and whither it is tending?
Since you know that you are in a state of transition and would wish nothing so dearly as to transform yourself.
If something in your proceedings is diseased, do reflect that disease is the means by which an organism rids itself of a foreign body; you must then simply help it to be ill, to have its full disease and to let it break out, for that is its development.
In you, dear Herr Kappus, so much is happening now; you must be patient like a sick man and sanguine like a convalescent; for perhaps you are both.
And more than that: you are also the doctor who has to superintend yourself.
But in every illness there are many days when the doctor can do nothing but wait.
And that is what you, in so far as you are your own doctor, must now above all things do.

Bu yüzden, sevgili Herr Kappus, şu ana dek hiç görmediğiniz kadar büyük bir üzüntü karşınıza çıkacak olursa, bir huzursuzluk, ellerinizin ve yapıp ettiğiniz her şeyin üstünden bulutların gölgeleri gibi geçecek olursa dehşete kapılmamalısınız. Şöyle düşünmelisiniz: Size bir şeyler olmakta, hayat sizi unutmamış, elinizden tutuyor ve düşmenize izin vermeyecek. Neden her türlü tedirginliği, elemi, gönül daralmasını hayatınızdan dışlamak isteyesiniz, hele ki bu hallerin üzerinizdeki tesirini henüz bilmezken? Bütün bunların nereden çıkagelmiş olabileceğini ve bunun sonunun nereye varacağını sorup durarak niye kendinize zulmedesiniz? Çünkü siz de pekala biliyorsunuz ki bir geçiş dönemindesiniz ve en büyük dileğinizdi değişmek. Şayet hayatımızın gidişatı hastalıklı bir hal alırsa, bu hastalığı, bir organizmanın yabancı bir maddeden kurtulmak için kullandığı bir araç olarak düşünün; bu yüzden onun hasta olmasına, hastalığını bütünüyle sahiplenmesine ve açığa vurmasına yardımcı olmak gerekir, çünkü onun için gelişme ancak böyle mümkündür. Şu an, sevgili Herr Kappus, içinizde çok şey olup bitmekte; hastaymış gibi sabırlı ve nekahetteymiş gibi de ümitli olmalısınız, çünkü belki de hem hastasınız hem de nekahettesiniz. Dahası, kendi kendisini müşahede altında tutması gereken bir doktorsunuz aynı zamanda. Ama her hastalıkta doktorun da beklemekten başka bir şey yapamadığı çok gün olur. Kendi kendinizin doktoru olduğunuz ölçüde sizin de her şeyden evvel yapmanız gereken budur.

Do not observe yourself too closely.
Do not draw too rapid conclusions from what happens to you;
let it simply happen to you.
Otherwise you will too easily reach the point of looking reproachfully
(that is morally) at your past,
which is naturally concerned with everything that is now occurring to you.

But what is taking effect in you from the mistakes,
desires and longings of your boyhood is not what you
recall and condemn. The extraordinary circumstances
of a solitary and helpless childhood are so difficult, so
complicated, exposed to so many influences and at
the same time so untrammeled by all real connection
with life, that where a vice appears in it we must not
call it a vice and leave it at that.

One must in general
be so careful

with names; it is so often the name
of a misdeed upon which a life is shattered, not the nameless and personal action itself, which
was perhaps a quite definite necessity of that life
and could be taken on by it without trouble.
And the expense of energy seems to you so great only because you overrate the victory; this
latter is not the "great thing" that you think you, have achieved, although you are right about
your feeling; the great thing is that something was already there which you could set in place
of that betrayal, SOMETHING TRUE AND GENUINE. Apart from this even your victory would have
been only a moral reaction without great significance, but thus it has become a chapter of

YOUR LIFE.

Kendinizi çok fazla gözlemlemeyin. Size olanlardan ders çıkarmakta aceleci davranmayın; ne oluyorsa, bırakın öylece oluversin. Yo
geçmişinize, pek tabii ki şimdi karşınıza çıkan her şeyde şöyle ya da böyle bir payı olan geçmişinize, sitemkar (yani ahlaki) bir gözle bakm
kolayınıza gelecektir. Çocukluk döneminizin hatalarından, arzularından ve özlemlerinden bazılarını anımsıyor ve ayıplıyorsunuz ama si
üzerinizde hâlâ etkisi olanlar bunlar değildir. Yalnız ve biçare bir çocukluğun sıradışı koşulları, o kadar zorlu, o kadar karmaşık, o kadar
farklı etkiye maruz olup aynı anda gerçek hayatı oluşturan bağlardan o kadar kopuktur ki kötü bir alışkanlık ona bulaşırsa bunu hemen k
alışkanlık olarak adlandırmak doğru olmaz. Genel olarak adlara karşı çok ihtiyatlı davranmak gerekir; çoğu zaman uygunsuz bir davran
salt adı bile bir hayatı mahvetmeye yeter, belki de bu hayatın gerektirmiş olduğu ve başka bir zaman olsa zahmetsizce hayatın akışına kar
gidecek olan o adsız ve kişisel eylemin kendisine bakılmaksızın. Harcanması gereken güç gözünüzde büyüyorsa bunun tek nedeni za
gözünüzde büyütmenizdir; ulaştığınızı düşündüğünüz "büyüklük" zafer değildir, her ne kadar bu hissinizde haklılık payı olsa da; burad
büyüklük, o aldanışın yerine koyabileceğiniz bir şeyin, doğru ve gerçek bir şeyin zaten var olmasıdır. Bu olmasaydı zaferiniz, ahlaki bir te
olmanın ötesine geçemezdi, ama şimdi bir kesiti oldu hayatınızın.

Bu hayatın küçüklükten itibaren nasıl "büyüklere" özlem duyduğunu hatırlıyor musunuz? Görüyorum ki artık yüzünü büyüklerden çevirip daha da büyük olanlara özlem duyuyor. Bu yüzden zor olmayı sürdürüyor hayatınız, ama yine bu yüzden büyümeye de devam edecek.

Size son olarak şunu söylemek isterim: Sizi teselli etmeye çalışan kişinin kendisinin, sizin arada bir gönlünüzü okşayan bu basit ve sessiz sözcükler arasında zahmetsizce yaşayıp gittiğini düşünmeyin. Onun hayatı pek çok sıkıntı ve üzüntüyle doludur ve sizin çok gerinizde kalmıştır. Ama böyle olmasaydı bu sözcükleri asla bulamazdı. Hayatınızın, sevgili Herr Kappus, en güzel dileklerle aklıma düşen hayatınızın.

Dostunuz,
Rainer Maria Rilke

LETTER NINE: *furuborg (jonsered), sweden*

my *dear herr.* kappus, november

During the time which has passed without
a letter I have been partly on the move,
partly so busy that I could not write. And
even today I find writing difficult, **4, 1904**
because I have already had to write
a number of letters, so that my hand
is tired. If I could dictate, I would say
much to you, but as it is you must
accept only a few words in answer to
your long letter.

I think of you often, dear Herr Kappus, and with such concentrated wishes that it really must help you in some way. Whether my letters could be truly a help, I often doubt. Do not say: yes, they are. Accept them quietly and without many thanks, and let us wait

to see what will come.

It is perhaps no use now to reply to your actual words; for what I could say about your disposition to doubt or about your inability to bring your outer and inner life into harmony, or about anything else that oppresses you: it is always what I have said before always the wish that you might be able to find patience enough in yourself to endure, and single-heartedness enough to believe; that you might win increasing trust in what is difficult, and in your *solitude* among other people. And for the rest, let life happen to you.

Believe me:
life is right,

at all events.

9

DOKUZUNCU MEKTUP:

Furuborg (Jonsered), İsveç, 4 Kasım 19

Sevgili Herr Kappus,

Mektupsuz geçen bu zamanın bir kısmında seyahatteydim, bir kısmındaysa hiçbir şey yazamayacak kadar meşguldüm. Bugün de çok sayıda mek yazmak zorunda kaldım, elim yorulduğundan yazmak yine zor geliyor. Birine dikte etme şansım olsaydı size çok şey söyleyebilirdim ama bu ha uzun mektubunuza karşılık ancak birkaç sözcükle yetinmek durumundasınız.

Sizi o kadar sık ve o kadar yoğun dileklerle düşünüyorum ki, sevgili Herr Kappus, bunun size sahiden bir şekilde yardımı dokunuyor olmalı. A mektuplarımın gerçekten bir yardımı olabilir mi, işte ondan kuşkuluyum. Evet, oluyor, demeyin. Onun yerine, mektuplarımı sükunetle ve çok minnet duymadan kabul edin, ve izin verin, bütün bunlardan ne çıkacak bekleyip görelim.

Bu noktada tek tek söylediklerinizin üstünden gitmemin herhalde pek bir faydası olmaz, çünkü kuşku duymaya meyilli oluşunuzla ya hayatınızın içiyle dışını birbirine bir türlü uyduramayışınızla, veya size sıkıntı veren diğer şeylerle ilgili şu ana kadar söylediklerimden başka şey söyleyemeyeceğim: Her zaman olduğu gibi diliyorum ki katlanmak için gereken sabrı ve inanmak için gereken samimiyeti içinizde bulur, olana ve insan içindeki yalnızlığımıza giderek daha çok güvenmeye başlarsınız. Bunun dışında hayatınızı kendi akışına bırakın. İnanın bana, h olan, her halükarda, hayattır.

And about feelings: all feelings are pure which gather you and lift you up; a feeling is impure which takes hold of only one side of your being and so distorts you. Everything that you could think in the light of your childhood is good. Everything which makes more of you than you have previously been in your best hours, is right. Every exaltation is good if it is in your whole blood, if it is not intoxication or turbidness, but joy into whose depths you can see. Do you understand what I mean?

And your doubt can become a good quality if you train it. It must become aware, it must become criticism. Ask it, whenever it wants to spoil something for you, why something is ugly, demand proofs from it, test it, and you will perhaps find it helpless and nonplussed. perhaps also aggressive. But do not give way, demand arguments and conduct yourself thus carefully and consistently every single time, and the day will dawn when it will become, instead of a subverter, one of your best workmen,— perhaps the cleverest of all who are building at your life.

That is all, dear Herr Kappus, that I am able to say to you today. But I am sending you by the same post the off-print of a little composition (*THE LAY OF THE LOVE AND DEATH OF CORNET CHRISTOPH RILKE*, WRITTEN IN 1899 AND FIRST PUBLISHED IN BOOK FORM IN 1906. -TRANS.) which has just appeared in the Prague *Deutsche Arbeit*. There I speak to you further of life and of death, and of the greatness and splendour of both.

YOURS,

RAINER
MARIA
RILKE

Ve hislere gelince: Sizi toplayan ve yukarı çeken bütün hisler saftır; saf olmayanlarsa varlığımızın sadece *bir* yönünü yakalayan ve böylece sizi çarpıtan hislerdir. Yüzünüzü çocukluğunuza döndüren her düşünce iyidir. Sizden en iyi zamanımızda olduğunuzdan bile fazlasını çıkaran her şey doğrudur. Sizi yükselten her şey, eğer kanımızın her damlasına sirayet etmişse, esriklik değil, bulanık değil de dibi görünecek kadar berrak bir sevinçse iyidir. Ne demek istediğimi anlıyor musunuz?

Ve kuşkuculuğunuz, şayet onu *eğitirseniz*, iyi bir özelliğe dönüşebilir. Kuşkunuz *bilgili* hale gelmeli, eleştirel olmalıdır. Bir şeyi sizin nazarınızda bozmaya her yeltendiğinde ona bu şeyin *ne sebeple* çirkin olduğunu sorun, ondan kanıt talep edin, sınayın onu; muhtemelen çaresiz ve mahcup kalacağını, hatta belki de size isyan edeceğini göreceksiniz. Ama teslim olmayın, savlarda ısrar edin ve her seferinde aynı dikkat ve tutarlılıkla hareket edin; gün gelecek, eskinin yıkımcısı, sizin en iyi işçilerinizden biri, belki de hayatınızın inşasında çalışanların en zekisi olup çıkacaktır.

Bugün size söyleyebileceklerim bu kadar, sevgili Herr Kappus. Ama size Prag'da çıkan *Deutsche Arbeit* dergisinde yayımlanmış kısa bir şiirimin ayrıbasımını gönderiyorum. Orada da size hitap etmeye devam ediyor, hayattan ve ölümden ve bu ikisinin de yüce ve görkemli olduğundan söz ediyorum.

Dostunuz,
Rainer Maria Rilke

Malta Şahini

Dashiell Hammett

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **T. Edward Bak**

TÜRKÇESİ **BİLGE CEREN ŞEKERCİLER**

POLİSİYE, BİLİMKURGU, KORKU, KOVBOY YA DA EROTİK olsun, her edebi tür kendi klasiklerine ve külliyatına sahip. Bazen bu türlerdeki en iyi işler tüm edebiyat külliyatının içine sızar. Eski kafalılar buna tiksintiyle tepki verir, burun kıvırır, onlara kalsa, örneğin Samuel Delany'nin "Time Considered as a Helix of Semi-Precious Stones"u [Yarı Değerli Taşlardan Bir Sarmal Olarak Zaman], H. P. Lovecraft'ın *Deliliğin Dağlarında*'sı, Zane Grey'in *Riders of the Purple Sage*'i [Mor Adaçayı Atlıları] ya da Pauline Réage'in *Histoire d'O*'su [O'nun Öyküsü] asla edebiyatın görkemli sınırlarına giremezdi. Yine de bu işlerin kendi taraftarları var ve edebi türlerin belli başlı yapıtları üniversite derslerine, edebiyat antolojilerine ve saygın Library of America serisine girmenin bir yolunu buluyor.

Külyutmaz dedektif kitaplarının öncüleri Dashiell Hammett ve Raymond Chandler diğerlerinin arasından sıyrılan gruptan. *Büyük Uyku*'daki Philip Marlowe'un yaratıcısı Chandler çoğunlukla daha iyi bir yazar olarak kabul edilmesine rağmen, Hammett'ın yalın, doğrudan mevzuya giren zeki tarzı Hemingway'i hatırlatır – gerçi Hemingway ve Hammett'ın eserleri aynı zamanda yayımlanmaya başlamıştı. Tıpkı kalkülüs gibi, ikisinin de kısa ve gösterişsiz tarzları eş zamanlı gelişti. Hammett *Malta Şahini*'ndeki alaycı, asabi hafiye Sam Spade gibi çetin ceviz dedektifleri yazarken işte bu tarzı kullandı.

Spade ve ortağı Miles Archer gizemli bir kadın tarafından Thursby adında bir adamı izlemek üzere tutulurlar. Archer vurularak ölürken, Thursby de çok geçmeden nalları dikecektir. Polis Spade'den şüphelenir. *Femme fatale* Brigid ile iki budalanın, Malta Şahini olarak bilinen, mücevher kakmalı, altın bir heykelciği bulsunlar diye Gutman adındaki aşağılık bir herif tarafından tutuldukları ortaya çıkar. Nitekim bulurlar da, ne var ki heykelciği alıp tüymeye kalkarak Gutman'ı dolandırırlar, sonra da birbirlerini dolandırırlar. **Burada yazılanlar romanın içeriği hakkında önemli ipuçları vermektedir:** Brigid, Archer'ı, suç ortağı Thursby'yi suçlu göstermek için öldürmüştür. Bütün cinayetlerin nedeni olan heykelcik sahtedir; gerçek Malta Şahini'yse hâlâ dışarılarda bir yerdedir.

T. Edward Bak, Alaska'nın kaşifi, *WILD MAN: The Strange Journey and Fantastic Account of the Naturalist Georg Wilhelm Steller* hakkında kılı kırk yaran bir araştırmayla destansı bir çizgi biyografi hazırlıyor. Bak, donmuş ülkeye yaptığ yolculuklar ile son iki yüzyılın doğal tarih yayınları üzerine derin çalışmaları arasında, görünüşte imkansızı başararak Hammett'ın 1930 yılına ait mükemmel eserini üç sayfada sözsüz olarak uyarladı. Sizin de fark edeceğiniz gibi Spade gerçekten Hammett'ın tarifini andırıyor, hiç de Humphery Bogart'a benzemiyor.

Cesur Yeni Dünya

Aldous Huxley

RESİMLEYEN **Carly Schmitt**

TÜRKÇESİ **ELİF ERSAVCI**

EDEBİYATIN EN ÖNEMLİ DİSTOPYA ROMANLARINDAN

1932 tarihli *Cesur Yeni Dünya*, nüfusun soma adlı uyuşturucularla ve perdedeki her hareketin hissedildiği filmlerle sakinleştirildiği, uzun süreli birlikteliklerin engellendiği, çocukların kuluçkalanıp ardından şartlandırıldığı bir Dünya Devleti hayal eder. Orwell'ın *Bin Dokuz Yüz Seksen Dört*'ü korku ve zorunlu itaatle temellenir, *Cesur Yeni Dünya* ise yatıştırarak, beyinleri yumuşatarak, dikkatleri dağıtarak ulaşır hedefine.

Carly Schmitt romanın kadın karakteri Lenina'nın, başının üstünde çok sevdiği somalardan oluşan bir haleyle birlikte büyüleyici bir portresini çizdi. Carly tekniğini de paylaştı bizimle: "Hepsini beyaz kağıt üstüne karakalemle yaptım. Siyah alanının tamamını karalamak çizim yaptığım elimi öldürdü diyebilirim. Gözlerdeki morluk için de marker kalem kullandım."

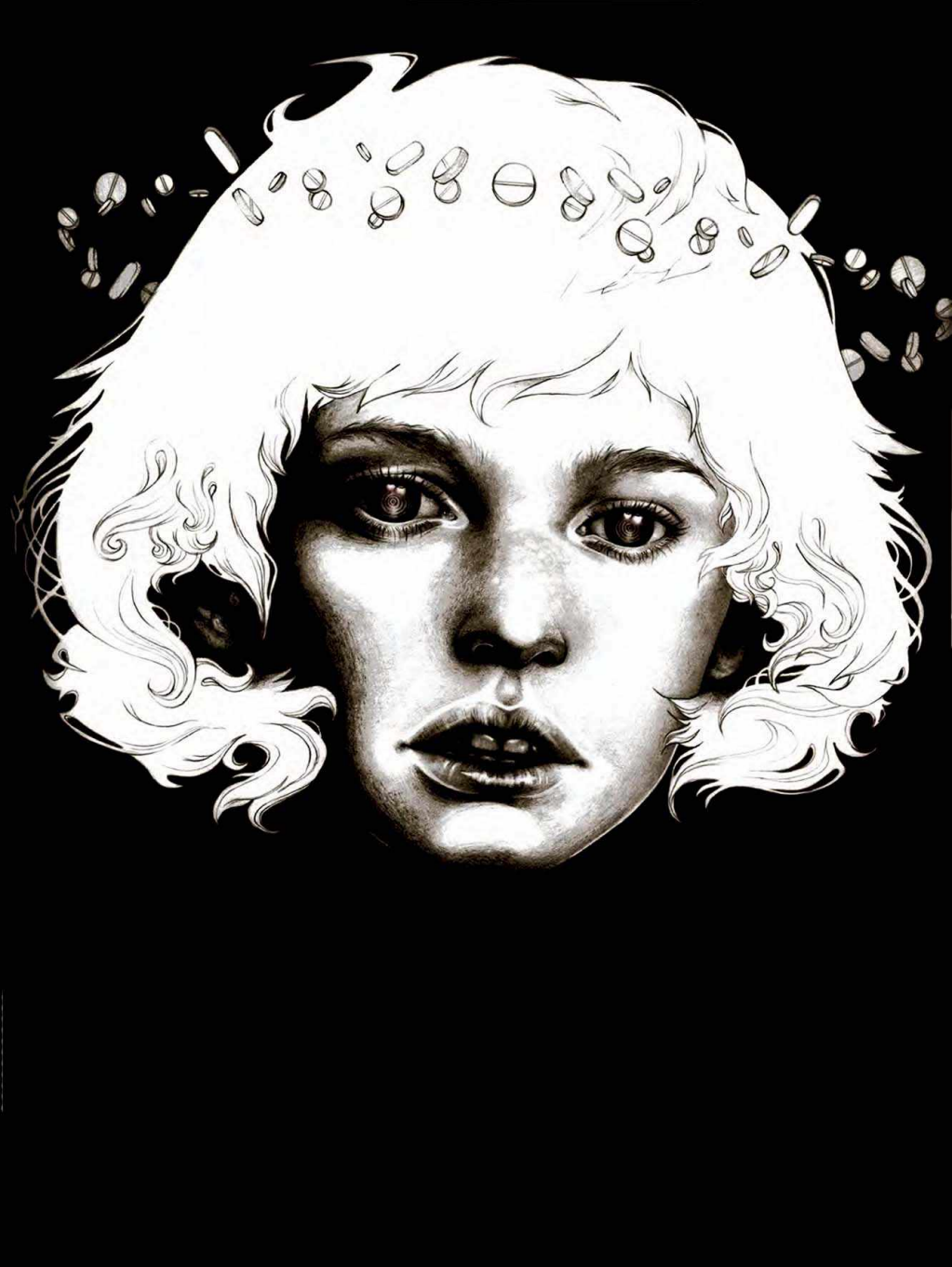

Poker!

Zora Neale Hurston

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Milton Knight**

TÜRKÇESİ **SİNAN OKAN**

ZORA NEALE HURSTON, FLORIDA'DA, SAKİNLERİNİN tümü siyahi olan Eatonville kasabasında büyüdü. Franz Boas'ın öğretmenliğinde folklor ve antropoloji öğrenimi gördü –Margaret Mead'in de sınıf arkadaşıydı– ve bu alanlarda birtakım klasik eserler verdi. 1925'te New York'a taşındı ve en çok James Baldwin'in *Go Tell It on the Mountain*'ı ile tanınan Harlem Rönesansı'nın öncülerinden biri oldu.

Hurston aynı zamanda birçok oyun kaleme aldı ama bunların büyük çoğunluğu, ölümünden ancak onlarca yıl sonra keşfedilebildi. Edebiyat meraklıları onun birkaç oyun yazdığından ve Langston Hughes'la birlikte *Mule Bone* adında tamamlanmadan kalan bir drama yazma girişiminden, hatta aralarındaki dostluğun bozulmasına da bu ortak çalışmanın sebep olduğundan haberdardı. Fakat Hurston'ın en az altı tane iki perdelik oyun ve dört tek perdelik oyun veya skeç kaleme aldığı sonradan ortaya çıktı. Bu metinler 1997'de Kongre Kütüphanesi'ndeki elyazmaları arasında keşfedildi. Daha önce kimsenin farkına varmadığı "[bu metinler] Afrikalı-Amerikalı bir kadın olan yazarının konumunu, yirminci yüzyılın önde gelen oyun yazarlarından biri olarak sağlamlaştırıyor" şeklindeki sunum yazısı, nihayet Kongre Kütüphanesi'nde Amerikan edebiyatı uzmanı olarak çalışan Alice L. Birney'nin dikkatini çekmişti.

Hurston'ın yazdığı çoğu oyun mizahi, hatta bazılarındaki mizah gayet keskin. Muhtemelen 1931'de kaleme aldığı kısa *Poker!* skeci de darağacı mizahının tam anlamıyla ete kemiğe bürünmüş hali.

Milton Knight'ın çizimleri *Village Voice*, *Heavy Metal*, *National Lampoon*, *Screw* ve başka birçok önemli dergide yer aldı. Aralarında Richie Rich ve Teenage Mutant Ninja Turtles'ın da bulunduğu efsanevi karakterleri için çizimler yaptı. Aynı zamanda Warner Brothers, Disney, MGM ve HBO için yapılan animasyon çalışmalarında rol aldı. Onun dinamik, eski usûl çizim tarzı, tam da tepeden tırnağa silahlı hilekarlar arasındaki bu kağıt oyununu hayata geçirecek şey.

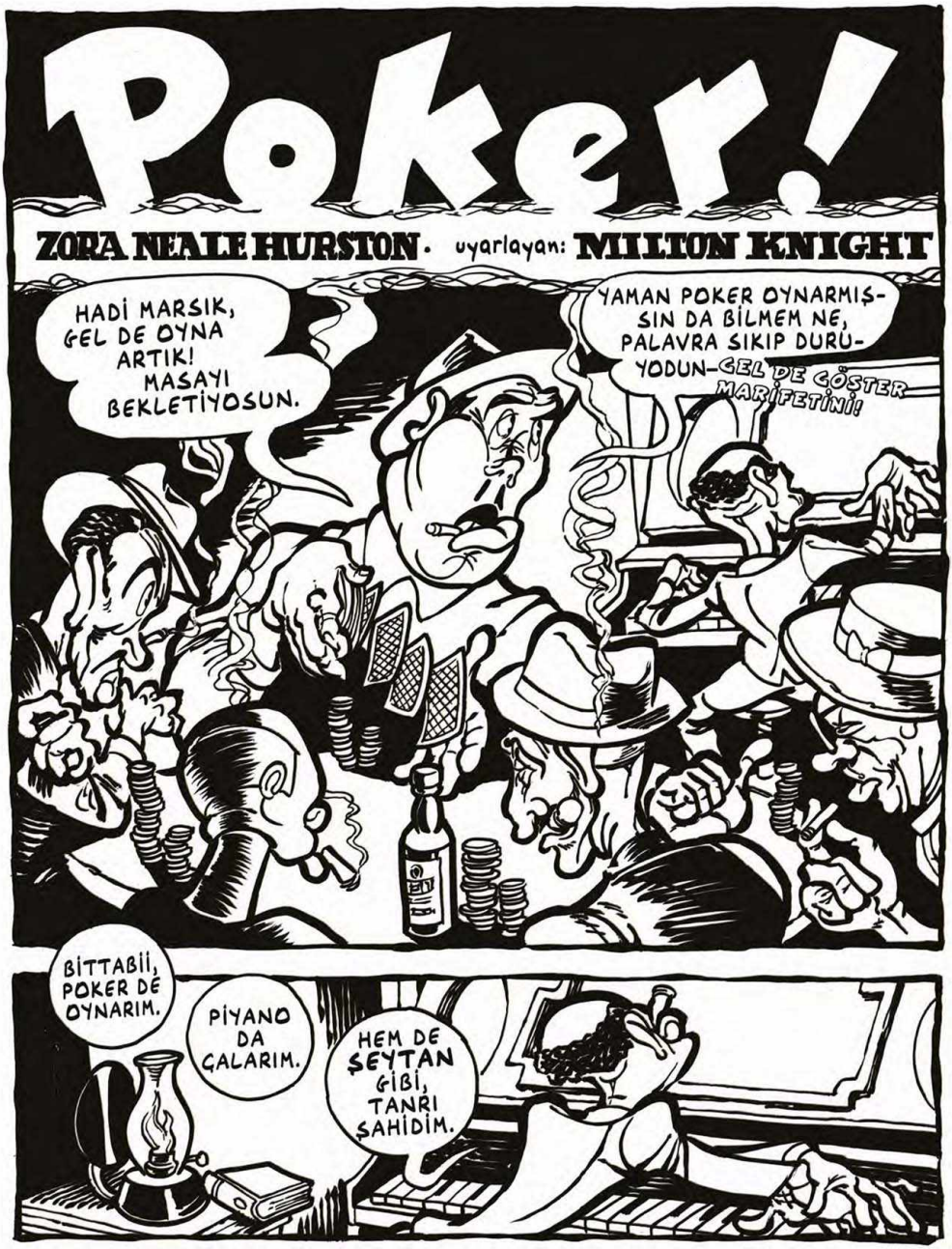
Poker!
ZORA NEALE HURSTON • uyarlayan: MILTON KNIGHT
HADİ MARSIK, GEL DE OYNA ARTIK! MASAYI BEKLETİYOSUN.
YAMAN POKER OYNARMIŞSIN DA BİLMEM NE, PALAVRA SIKIP DURUYODUN-GEL DE GÖSTER MARİFETİNİ!
BİTTABİİ, POKER DE OYNARIM.
PİYANO DA ÇALARIM.
HEM DE ŞEYTAN GİBİ, TANRI ŞAHİDİM.

ŞU TUŞLARIN TOZUNU ALAYIM HELE, GELİP ALICAM HEPİNİZİN PARASINI! ACELE ETTİRME.
As anlatır seni ilk gördüğüm anı–
İkili der ki, sırf biz vardık orada,
yoktu ikimizden başkası–

Üçlü de, aramıza giren
üçüncü, Charlie'ydi adı–
Dörtlü der ki,
bu dördüncü
çekişin o bayat
numarayı–

Beşli, beni soytarı gibi
oynattığın beş sene için
Altılıysa, altı ayaklık
çukur, dümen bozulunca
gömüleceğin

Haftanın her bir günü içindir
elimde tuttuğum yedili,
Sekizli de anlatır, hatunun o
laçoyla oynaştığı sekiz saati–
?

Her gün ter döktüğüm dokuz saat
için bu dokuzlu–
Onlu anlatır, maaşımı alıp eline
saydığım her ayın onunu–

Oğlan, tepemin tasını attıran şu kılıksız Charlie elbet
Kız da, benim tatlı haspam, nasıl da ister gırtlağımı kesmek–
Papaz, Ballı Baba Marsık, o da şimdi takıyor tacını, Kolları sıvayıp girişince işe, dikkat edin de kaptırmayın mangırınızı!
HOP DEDİK BİRADER, OYUNA OTURMAK İÇİN ÖNCE İKİ DOLAR UĞLAN BAKALIM.
Pof!
İKİ DOLARI KOYMADIM, ÇÜNKÜ HEPİNİZ ŞIP DİYE ONU CEBİME GERİ KOYCAKSINIZ NASIL OLSA.
ÖFF, HADİ BAŞLAYIN ARTIK.
DAĞIT!

BUGÜN ŞANSIM BERBAT! HATUN BENİ BOYNUZLUYO HERALDE.
NUH TUFANINDAN BERİ Bİ TEK ÇİFTLİ GELMEDİ!

ŞU AĞLAYIP SIZLANMANI HERKESE YEDİRİYOSUNDUR BELKİ AMA BENİM GÖZÜM ÜSTÜNDE, BİLESİN!

ELİN ŞANSLIYSA ORTAK, LAZIM GELİR OYUNA AYAK UYDURMAK.

HER GECE BÖYLE KUMAR OYNAYIP TAKILDIĞINIZ İÇİN KENDİNİZDEN UTANIN BE!

ÖFF, KİMSEYE ZARARI YOK BUNUN DILSEY HALA! HADİ YATAĞINA DÖN DE UYKUNDAN EKSİK KALMA SEN.
ZARARI YOK HA?!

BİLİRİM BEN O ZARARI-YOK DENEN GÜNAHLARI!

BÖYLE GİDERSE HEPİCİĞİNİZ YAKINDA ÖTEKİ TARAFA GÖÇERSİNİZ AMA BİLESİNİZ, GİDECE-ĞİNİZ YER,
CEHENNEM.

Bİ DOLAR!
İKİ KOYUYORUM!
KİMSEYE ZORLUK ÇIKARMAK İSTEMEM AMA BENİ GÖRMENİN SİZE MALİYETİ BEŞ DOLAR. HADİ BAKALIM ÇENESİ DÜŞÜKLER GÖRELİM SİZİ!
HEPİNİZ AYAK SÜRÜYOSUNUZ YAHU! BİRAZ PARA KOYUN ORTAYA!
BENİ GÖRMEK İSTEYEN YİRMİ BEŞ DOLARI UÇLANSIN! VAY BE, TALİHİM DÖNDÜ VALLA!
BEN DE YAĞLI Bİ ELLİLİĞE SENİN BÜTÜN PARANI ALACAĞIMA BAHSE GİRERİM.
GÖRÜ-YORUM SENİ.
SENİ YALANCI SENİ! AS FALAN VERMEDİM BEN SANA!

BANA YAMUK YAPMAYA KALKARSAN KENDİNİ DAMDA PRANGALI BULURSUN!
HADİ ORDAN BE! BENİ MAPUSA KOYCAK ADAM DAHA ANASINDAN DOĞMADI. O ASLARI SEN VERDİN BANA!
İKİNİZ DE NEW YORK'TAN TA KEY WEST'E KADAR DİZİLMİŞ POLİTİKACILAR GİBİ YALAN SÖYLÜYOSUNUZ! BENİM ELİMDE DÖRT AS VARKEN, NASIL HEPİNİZDE AS OLUR BE?
KABADAYI'YA HAVLAMAYA KALKMA! YOKSA TEK ATIŞTA ŞENLİK YERİNE ÇEVİRİRİM BURAYI!
USTURAMIN AĞZI DİYO Kİ, MASADAKİ TEK TEMİZ ASLAR BENDE!
ŞEYTANA Bİ ADAM SÖZÜ VERDİYDİM, BEŞ OLDU ŞİMDİ!
TANRI BANA Bİ ALTIPATLAR VERDİ, BEN DE ONA Bİ ADAM GÖNDEREYİM ÖYLEYSE!

DİNLERLER Mİ HİÇ...
BUNLAR GİDİNCE CEHENNEMDE DE İŞLER KARIŞCAK ŞİMDİ!

Kara Geyik Anlatıyor

Kara Geyik ve John G. Neihardt

RESİMLEYEN **Molly Kiely**

TÜRKÇESİ **SERPİL IŞILDAR**

KARA GEYİK, OGLALA LAKOTA (SİYU DİYE DE BİLİNİR) şamanıydı. 1864'te doğan, Çılgın At'ın ikinci kuzeni ve iyi dostu olan, genç yaşlarda Küçük Büyük Boynuz Muharebesi'ne katılan ve Yaralı Diz Katliamı'ndan kurtulan Kara Geyik tarihin canlı bir tanığıydı. Kendisinin görüleriyle şifacılığına odaklanan ve spiritüel bir klasik olarak kabul edilen 1932 tarihli otobiyografisi, bir Amerikan yerlisine ait en çok satan kitap olmayı sürdürüyor.

Kitabın teknik olarak Kara Geyik tarafından yazılmamış olması onu karmaşıklaştırıyor. Büyük Düzlükler'in tarihi hakkında geniş araştırmalar yapmış ve bu konuda eserler kaleme almış yazar ve şair John G. Neihardt, Kara Geyik'le uzun söyleşiler yapmış. Söyleşiler sırasında şamanın oğlu çeviri yapmış ve Neihardt'ın kızı da bunları kaydetmiş. Neihardt kapakta tek yazar olarak geçiyor (ancak *Grafik Kanon*'da bunu değiştirdim). On yıllar boyunca bazı gözlemciler kutsal bir yerli hakkında yazan bu yabancının rolünü sorgulayarak eleştirdi. Neihardt'ın Kara Geyik'in anlattıklarında bazı değişiklikler yaptığını biliyoruz artık. Ancak ikisinin birbirini çok sevdiği açık ve Neihardt, onun inançlarını kabul etmenin de ötesine geçiyor. 1961 baskısının önsözünde lafı dolandırmadan bu şifacının "kesinlikle süper güçlere sahip olduğunu" ifade ediyor.

Kara Geyik, Neihardt'la kızını "evlat edinerek" yazara Alevli Gökkuşağı adını vermiş. Kendisi bu beyaz adamın "Öteki Dünya"yı öğrenme konusunda samimi olduğuna ve diğer insanlar da erişebilsin diye Kara Geyik'in irfanını kaydetmek üzere Yüce Ruh tarafından gönderildiğine inanıyormuş. Neihardt şamanın ana kaygısının, dokuz yaşında bilinmeyen nedenlerle on iki gün boyunca komada kaldığı sırada yaşadığı ve hayatını değiştiren ünlü mistik deneyimini –Büyük Görü– muhafaza etmek olduğunu söylüyor bize.

Bu görü oldukça detaylı – kitapta yirmi sayfalık bir yer kaplıyor ve epik sıfatını hak ediyor. *Grafik Kanon*'un her cildine katkıda bulunan Molly Kiely, Büyük Görü'nün tamamı resimlense başlı başına bir kitap elde edeceğimizi söylüyor (ne harika olurdu bu). Burada yer alan üç sayfalık çalışmasının ilkinde Kara Geyik'in anlattığı bir bufalo avını, sonrasında da Büyük Görü'nün iki çarpıcı tasvirini görüyoruz. Molly illüstrasyonlarının yatay ve iki sayfaya yayılmış değil tek sayfa olarak kullanılmasını istedi. Kendisi, "Kara Geyik'in dikkate değer görüsünün bir beyaz erkek yazar tarafından değiştirilmiş kaydının, bu çağdaş beyaz kadın tarafından yapılan yorumunun, hak ettiği saygı ve onurla sunulduğunu umarım," diyor.

Yüzlerceşi kutsal olacaktır; yüzlerceşi alev...
MOLLY 2012 KIELY

"Garip Meyve" (namıdiğer "Acı Meyve")

Lewis Allan

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **John Linton Roberson**

TÜRKÇESİ **SERPİL IŞILDAR**

EFSANEVİ BILLIE HOLIDAY'İN CAZ KLASİĞİ SAYILAN "Strange Fruit" [Garip Meyve] adlı şarkısının sözleri aslında bir şiire ait. Bronx'ta lise öğretmenliği yapan ve FBI tarafından yıllarca takip edilmiş bir Komünist Parti üyesi olan Abraham Meeropol'un (Lewis Allan mahlasıyla tanınır) bir linç fotoğrafından etkilenerek kaleme aldığı "Bitter Fruit" [Acı Meyve], 1937 yılı başlarında *The New York Teacher* adındaki sendika dergisinde yayımlandı. Aynı zamanda besteci de olan Meeropol kısa süre sonra kelimelerini müziğe döktü; şarkı çeşitli solcu gösterilerde söylendi ve ilk siyasi protesto şarkılarından biri haline geldi. Daha sonraları Billie Holiday, ülkenin ırk ayrımı yapmayan ilk gece kulübü Manhattan's Cafe Society'deki performanslarının sonunda büyük bir heyecanla, tüyleri ürpererek bu şarkıyı söylemeye başladı. Bağlı olduğu plak şirketi Columbia şarkıyı kaydetmeyi reddedince, "Strange Fruit" bağımsız plak şirketi Commodore Records tarafından piyasaya çıkarıldı.

Şiir/şarkı, Amerika'nın güneyine özgü güzellikleri ve orada yaşanan zulmü yan yana getirmesi açısından kayda değer. Başlığın kendisi bile bunu ortaya koymaya yetiyor aslında. Ağaçlardan sarkan güzel ve davetkar elmaların, armutların, portakalların, kirazların, eriklerin ve diğer meyvelerin yanında korkunç bir "meyve" daha var: çetelerin linç ettiği siyahların bedenleri. Bu tezat şiirin/şarkının her satırında güçlendirilir; örneğin manolya ağaçlarının kokusunun ardından "yanan cesetlerin kokusu" gelir.

Sanatçı John Linton Roberson uyarlamasında bu ikiliği yakalıyor. Şu anda Batı Yakası'nda yaşayan John, Güney Carolina eyaletinin Charleston kentinde doğup büyümüş: "Zamanında toprak sahibi zenginlerden olan ailemin geçmişi 1800'lere kadar gidiyor. Kölelerin çalıştığı büyük tarlaları varmış ve ailedeki bazı erkekler Konfederasyon askeriymiş. Dolayısıyla ailemin 'karma'yla epey bir işi var. 'Garip Meyve'yi uyarlamak da bu borcu ödemenin bir parçası."

GARİP MEYVE, JOHN LINTON ROBERSON, 2012

BILLIE HOLIDAY'İN SÖYLEDİĞİ HALİYLE (1939), LEWIS ALLAN'A (ABEL MEEROPOL) AİT ŞİİRİN/ŞARKININ YORUMU

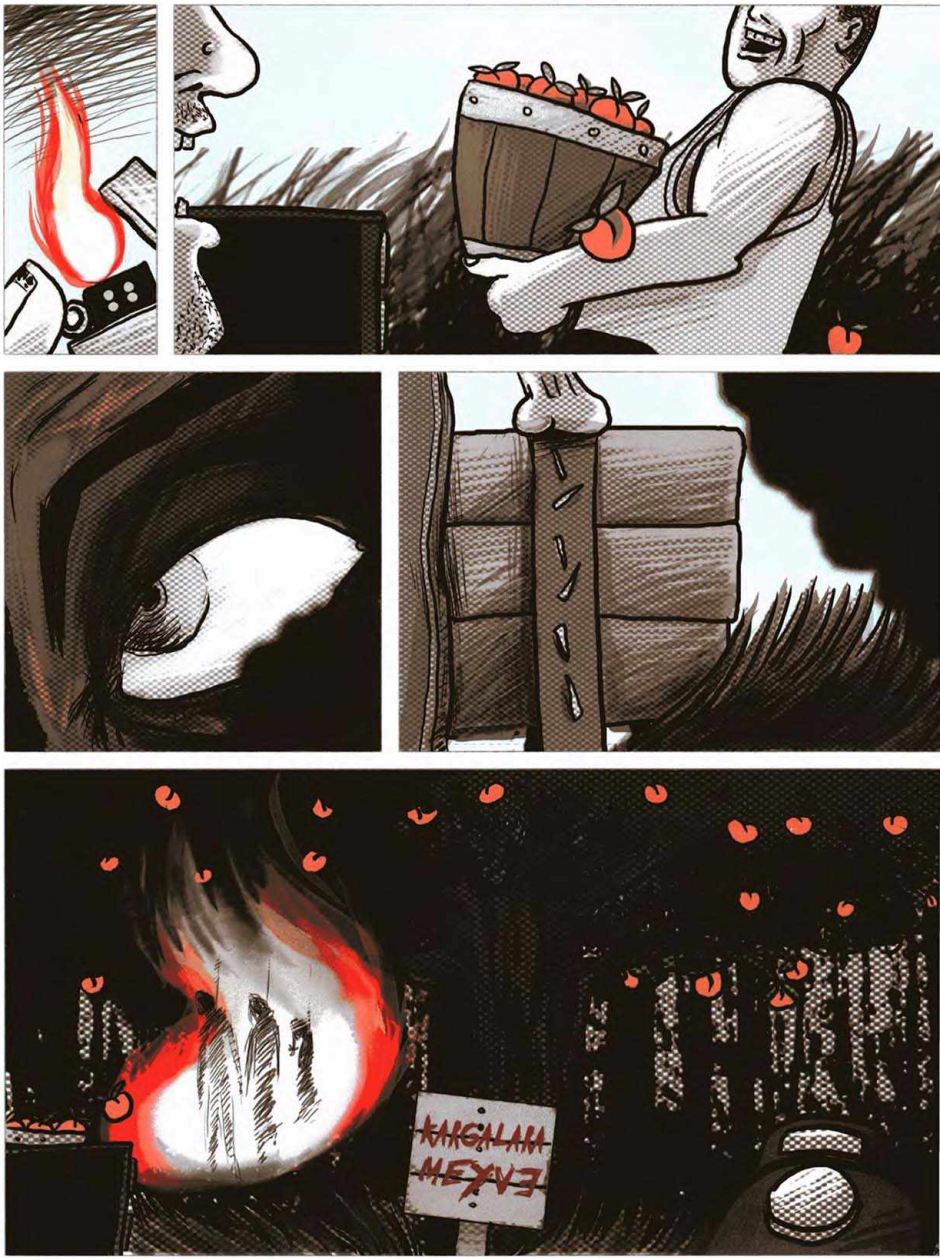

SON

Bulantı

Jean-Paul Sartre

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Robert Crumb**

TÜRKÇESİ **AKIN TERZİ**

VAROLUŞÇULUK DENEN FELSEFE AKIMINI RESMEN yaratan ve adlandıran, Fransız süperstar filozof Jean-Paul Sartre'dı. Varoluşçuluğun öncüleri, yandaşları, yoldaşları olmuştu olmasına ama bu işin ardındaki asıl kişi Sartre'dı kesinlikle. Varoluşçuluğu layıkıyla anlayabilmek, hele hele izah etmek epey zor bir iş, ama basitleştirmek gerekirse, ana fikir –akımın adından da anlaşılabileceği gibi– şu: Bizler varız. Kesin olarak söyleyebileceğimiz tek şey bu. Ne var olmamızın bir sebebi, ne de hayatın "anlamı" var. Dış dünyada anlam arayamazsınız, keza bu anlamı kendi içinizde de bulamazsınız. Ne geçmişe ne de geleceğe bakabilirsiniz. Hiçbir yerde anlam bulamazsınız. Belki –ve bu kocaman bir *belki*– zaman zaman kendi yarattığınız anlamı verebilirsiniz hayata, o kadar.

Sartre'ın günlük biçiminde yazdığı 1938 tarihli romanı, on sekizinci yüzyılda yaşamış bir Fransız aristokratın biyografisini yazan münzevi bir tarihçinin, Antoine Roquentin'ın varoluşsal bunalımını anlatır. Roquentin öncelikle etrafındaki cansız nesnelerin fiziksel varlığı karşısında ezilir (açıklaması zor) ve yavaş yavaş anlar ki hayatının hiçbir anlamı yoktur. Bu durum onda korku, endişe, tiksinti gibi midesini bulandıran duygular uyandırır.

Bu satırları okuyan herkes muhtemelen Robert Crumb'ı zaten tanıyor, ama tanımayanlar için söyleyeyim: Crumb yaşayan bir efsane; çizgi roman dünyasında, özellikle de çizgi romanın alternatif/yeraltı kolunda ürün veren muhtemelen en meşhur, en etkileyici ve en tartışmalı sanatçı. Kaleminden çıkan hemen her şey pek çok yerde yayımlandı. Hatta 1964'ten 2011'e kadar uzanan eskiz defterleri, on iki şık cilt halinde yayımlanarak, her biri 1000 dolardan, toplamda 2700 sayfalık iki set olarak piyasaya sunuldu. (Yeri gelmişken şunu da belirteyim: Crumb Fransa'nın güneyindeki evini, mülk sahibine orijinal eskiz defterlerinden birkaçını vererek satın almış.)

İşin ilginç yanı, Crumb'ın *Bulantı* uyarlaması pek dikkat çekmemiş bir çalışma. Bildiğim kadarıyla, ilk kez 1989'da Crumb'ın *Hup* adlı çizgi roman serisinin üçüncü cildinde yayımlanmış, o günden bu yana tekrar basılmamış.

Buradaki sahnede Crumb'ın basbayağı Sartre'a benzeyen Roquentin'i, (Crumb'ın kendisini andıran) "otodidakt" ile, yani halk kütüphanesindeki her kitabı okumaya çalışan, kendi kendini yetiştirmiş bir mahalle sakiniyle öğle yemeği yemektedir.

KLASİK BİR KARİKATÜR

NİÇİN BURADAYIM – HEM, NİÇİN BURADA OLMAYAYIM Kİ? ÖĞLE SAATİ. UYKU VAKTİNİN GELMESİNİ BEKLİYORUM (NEYSE Kİ UYKUYLA BİR SORUNUM YOK). DÖRT GÜN SONRA ANNY'Yİ GÖRECEĞİM: ŞU ANDA YAŞAMAK İÇİN TEK SEBEBİM BU.
İYİ MİSİNİZ BAYIM? BİR RAHATSIZLIĞINIZ FALAN YOK, DEĞİL Mİ?
OTODİDAKT SEVİNÇLİ GÖZLERLE BAKIYOR BANA. İTİRAF EDEYİM BU SABAH ONU GÖRÜNCE NEREDEYSE MUTLU OLMUŞTUM: SOHBET ETMEYE İHTİYACIM VARDI.
SİZİ MASAMDA AĞIRLAMAKTAN NE KADAR MUTLUYUM, ANLATAMAM. KALORİFERİN YANINA GEÇEBİLİRİZ İSTERSENİZ. SOLDAKİ BEYLER BİRAZDAN KALKACAK... HESABI İSTEDİLER.
HEM SONRA, PENCEREDEN BAKINCA DUŞ KABİNLERİNİN ARASINDAN YEŞİL, PİNGİN DENİZİ GÖRÜYORUM...
ADAMLAR ÇIKIP GİDİYOR. SİGARA TÜTTÜRÜYORLAR. AÇIK HAVAYA, DÜNEŞE ÇIKTILAR... GÜLÜŞÜYORLAR. KOZAK MANTOLARINI SIŞIRIYOR.
NE GEREK VAR Kİ?
HAYIR. YER DEĞİŞTİRMEK İSTEMİYORUM.
BİRAZ SONRA BOTOX'LU İNSANLAR YEPYENİ YEMEKLERİN AŞIKLIĞIYLA ÇIKIP GİDECEK. İŞLERİNİN BAŞINA DÖNECEKLER. BENSE HİÇBİR YERE GİTMEYECEĞİM. İŞİM YOK. BENİM.
OTODİDAKT MENÜYÜ MASAYA KOYUYOR. EKMEĞİNİ KÜÇÜK PARÇALARA BÖLÜYOR. ÇATALINI, BIÇAĞINI PEÇETEYLE SİLİYOR.
GAZETE OKUYAN BEYAZ SAÇLI ADAMA BAKIYOR.

DOKTORUM İTİRAZLARIMA RAĞMEN, ÂDETİMDİR, BURAYA YANIMDA BİR KİTAPLA GELİRİM HEP: İNSAN KİTAP OKURKEN ÇOK HIZLI YERMİŞ, ÇOK İYİ ÇİĞNEMEZMİŞ. AMA BENİM MİDEM SAĞLAMDIR, HER ŞEYİ YİYEBİLİRİM.
1917 KIŞINDA, SAVAŞTA ESİR DÜŞTÜĞÜM ZAMAN, YEMEKLER O KADAR BERBATTI Kİ HERKES HASTALANDI. DİĞERLERİ GİBİ HASTA LİSTESİNE YAZILDIM BEN DE. AMA HİÇBİR SORUNUM YOKTU.
SAVAŞ ESİRİYMİŞ DEMEK... İLK DEFA BAHSEDİYORDU BANA BUNDAN. OLACAK İŞ DEĞİL: ONU OTODİDAKT'TAN BAŞKA BİRİ OLARAK DÜŞÜNEMİYORUM BİR TÜRLÜ.
NEREDE ESİRDİNİZ?
CEVAP VERMİYOR. ÇATALINI MASAYA BIRAKIP YÜZÜME TUHAF TUHAF BAKIYOR. HERHALDE DERTLERİNİ ANLATACAK BANA. ŞİMDİ HATIRLADIM: KÜTÜPHANEDE BİR ŞEYLERİN TERS GİTTİĞİNİ SÖYLEMİŞTİ.
KULAK KESİLİYORUM: ŞU ANDA BAŞKALARININ DERTLERİNE ÖZÜLMEKTEN BAŞKA BİR İSTEĞİM YOK. DEĞİŞİKLİK OLACAK BU BANA. DERDİM TASAM YOK. BİR MİRASYEDİ GİBİ PARAM DA VAR. HEM. BAŞIMDA PATRON, KADIN, ÇOCUK DA YOK. BEN VARIM. HEPSİ BU.
... AMA BU DERT DE ÖYLE BELİRSİZ, ÖYLE SOYUT Kİ UTANIYORUM...
KITIRT
OTODİDAKT'IN KONUŞMAK İSTER GİBİ BİR HALİ YOK. NE KADAR DA TUHAF BAKIYOR BANA. GÖRMEK İÇİN DEĞİL. RUHLAR ARASINDA BİRLİK KURMAK İÇİN BAKIYOR. OTODİDAKT'IN RUHU, GÖRMEYEN O GÜZELİM GÖZLERİNE KADAR YÜKSELMİŞ, ORADA PARILDIYOR ADETA.
BENİM RUHUM DA ONUNKİ GİBİ YAPSA, BURNUNU ŞU PENCEREYE DAYASA YA: BİRBİRLERİNİ KIBARCA SELAMSALAR.
AMA RUH BİRLİĞİ FALAN İSTEMİYORUM Kİ BEN. O KADAR ALGILAMADIM DAHA. GERİ ÇEKİLİYORUM. OTODİDAKT GÖZLERİNİ BENDEN AYIRMAKSIZIN BÜTÜN GÖVDESİYLE MASAYA YASLANIYOR.

NEYSE Kİ GARSON KIZ, OTODİDAKT'İN TURPLARINI GETİRİYOR. KENDİNİ YİNE SANDALYESİNE BIRAKIYOR VE RUHU GÖZLERİNDEN KAYBOLUYOR. USULCA YEMEĞİNİ YEMEYE BAŞLIYOR.
DERTLERİNİZDEN KURTULDUNUZ MU?
NE DERDİ EFENDİM?
HANİ GEÇEN GÜN BAHSETMİŞTİNİZ YA...
HA
... HA!
TAMAM, GEÇEN GÜN... ŞU KORSİKALIYI DİYORSUNUZ, KÜTÜPHANEDEKİ KORSİKALIYI...
DEDİKODUDAN İBARET HEPSİ, KAFANIZI ŞİŞİRMEYEYİM BUNLARLA.
İSRAR ETMİYORUM... HİÇ BELLİ ETMESE DE MUTHİŞ BİR HIZLA YİYOR YEMEĞİNİ. BENİM İSTİRİDYELER GELDİĞİNDE, TURPLARINI ÇOKTAN BİTİRMİŞTİ. TABAĞINDA BİR SÜRÜ YEŞİL SAPLA, BİRAZ ISLAK TUZ VARDI SADECE... GÖZLERİMLE ETRAFI TARIYORUM. TAM BİR MASKARALIK! HERKES VAKUR BİR HAVAYLA OTURMUŞ, YEMEĞİNİ YİYOR...
VAR OLDUKLARINI FARK EDEMEYECEK KADAR KALIN KAFALI HEPSİ... AMA BELLİ ETMEMEM DE BEN FARKINDAYIM, KENDİMİN DE ONLARIN DA VAR OLDUKLARINI BİLİYORUM...
BİR KAHKAHA PATLATIYORUM... OTODİDAKT ŞAŞKIN ŞAŞKIN BAKIYOR BANA...
HA HA HA HA
BELLİ Kİ KEYİNİZ YERİNDE EFENDİM.
NE DÜŞÜNÜYORUM BİLİYOR MUSUNUZ, ŞURADA HEPİNİZ DEĞERİ VARLIĞINIZI KORUMAK İÇİN YİYİP İÇİYORUZ, AMA VAR OLMANIZ İÇİN ASLINDA HİÇBİR SEBEP YOK...
HA HA HA HA

OTODİDAKT'İN YÜZÜ GİDİPİLEŞİYOR; SÖYLEDİKLERİMİ ANLAMAYA ÇABALIYOR.
BİRAZ DÜŞÜNDÜKTEN SONRA YAVAŞÇA ŞUNLARI SÖYLÜYOR:
BİRKAÇ YIL ÖNCE AMERİKALI BİR YAZARIN BİR KİTABINI OKUMUŞTUM, ADI "HAYAT YAŞANMAYA DEĞER MİYDİ" İDİ..
SİZİN SORDUĞUNUZ DA BU, DEĞİL Mİ?
BÖLERKEN ÖLÇÜYÜ KAÇIRMIŞIM: ETRAFTAKİLER DÖNÜP BANA BAKIYOR. O KADAR KONUŞTUĞUM İÇİN PIŞMANLIK DUYUYORUM. NE PE OLSA KİMSEYİ İLİŞİLENDİRMEZ BUNLAR.
VAR OLMAK İÇİN HİÇBİR SEBEP YOK MU... HAYATIN BİR AMACI OLMADIĞINI SÖYLÜYORSUNUZ GALİBA EFENDİM? KARAMSARLIK DEDİKLERİ ŞEY DEĞİL Mİ BU?
SORDUĞUM SORU BU DEĞİL TABİİ Kİ. AMA HİÇBİR ŞEY İZAH ETMEK İSTEMİYORUM...
YAZAR İSTİĞE DAYALI BİR İYİMSERLİĞİ SAVUNUYORDU NETİCEDE. SAYET İSTERSEK HAYATA BİR ANLAM VEREBİLİRİZ. AMA ÖNCE HAREKETE GEÇMEK, İŞE KOYULMAK GEREKİYOR.
SONRADAN DÜŞÜNECEK OLSAK BİLE, ZARLAR ÇOKTAN ATILMIŞ, İNSAN BİR ŞEYE BAĞLANMIŞTIR. BİLMEM, BU KONUDA SİZ NE DERSİNİZ EFENDİM?
HIIIÇ...
OTODİDAKT BİRAZ MUZİP VE ÇAYET KEŞMİ BİR EDAYLA GÜLÜMSÜYOR.
AMA BEN BU DÜŞÜNCEDE DEĞİLİM. HAYATIN ANLAMINI O KADAR UZAKLARDA ARAMAMIZ GEREKTİĞİNİ DÜŞÜNMÜYORUM.
YA, ÖYLE Mİ?
HAYATIN BİR AMACI VAR EFENDİM, TABİİ Kİ VAR... İNSANLAR VAR!
DOĞRU YA: ONUN HÜMANİST OLDUĞUNU UNUTMUŞUM. KISA BİR AN SUSUYOR: O SIRADA TABAĞINDAKİ ETİN YARISINI VE KOCA BİR DİLİM EKMEĞİ MİDEYE İNDİRİYOR. "İNSANLAR VAR..." ASLINDA KENDİNİ TARİF EDİYOR BU İYİ NİYETLİ ADAM ...
RUHU GÖZLERİNDE PARLIYOR. ORASI KESİN, AMA TEK BAŞINA RUH YETMEZ. VAKTİYLE PAZİSLİ HÜMANİSTLERLE MUHASEBETİM OLMUŞTU; KAÇ KERE "İNSANLAR VAR" DEDİKLERİNİ İŞİTMİŞTİM. AMA ONLARINKİ FARKLIYDI. OTODİDAKT'İN MİMİKLERİNDE O YUMUŞAKLIK YOK. İNSANLARA DUYDUĞU SEVGİ NAİF VE KABA SABA: TAŞRALI BİR HÜMANİST O.

İNSANLAR, İNSANLAR... İYİ AMA İNSANLARI ÇOK DA UMURSUYOR GİBİ GÖRÜNMÜYORSUNUZ! HEP YALNIZSINIZ, DEVAMLI KİTAPLARA GÖMÜLMÜŞ HALDESİNİZ.
OTODİDAKT ELLERİNİ SAKLATIYOR, MUZIPÇE GÜLMEYE BAŞLIYOR.
HA HA HA...
MÜSAADENİZLE SÖYLEYEYİM Kİ YANILIYORSUNUZ, HEM DE ÇOK YANILIYORSUNUZ EFENDİM!
OTODİDAKT BİR AN DALGIN DALGIN DURUYOR VE USULCA LOKMASINI YUTUYOR. YÜZÜ SEVİNÇTEN PARLIYOR ADETA. ARKASINDAKİ MASADA OTURAN GENÇ KADIN HAFİF BİR KAHKAHA ATIYOR. ARKADAŞI DA KADININ ÜZERİNE EĞİLMİŞ KULAĞINA BİR ŞEYLER FISILDIYOR.
YANILMANIZ ÇOK DOĞAL, ÇOKTAN SÖYLEYEBİLİRDİM BUNU SİZE, AMA BEN UTANGAÇ BİRİYİM EFENDİM...
BİR FIRSAT KOLLADIM HEP.
ALMANYA'DA ESİR DÜŞTÜĞÜMDEN BAHSETMİŞTİM DEMİN SİZE. İŞTE HER ŞEY ORADA BAŞLADI. SAVAŞTAN ÖNCE YALNIZDIM, AMA FARKINDA DEĞİLDİM BUNUN. ANNE BABAMIN YANINDA YAŞIYORDUM, İYİ İNSANLARDI, AMA PEK İYİ ANLAŞAMIYORDUM ONLARLA. ŞİMDİ O YILLARI DÜŞÜNÜYORUM DA... NASIL YAŞAMIŞIM ÖYLE? ÖLÜYORUM, AMA HİÇ FARKINDA DEĞİLDİM BUNUN, BİR DE PUL KOLEKSİYONUM VARDI.
SIŞIRMEYECEĞİNİ SÖYLÜYORUM. RAHAT BİR NEFES ALIYOR.
SİZİN GİBİ HEM BASİRETLİ HEM DE KESKİN ZEKALI BİRİ HER ZAMAN ÇIKMAZ İNSANIN KARŞISINA. AVLARDIR SİZİNLE KONUŞMAK, EŞİDEN NASIL BİR İNSAN OLDUĞUMU, SONRA NASIL DEĞİŞTİĞİMİ ANLATMAK İSTİYORUM...
İŞTE SİZE FIRSAT...
EVET, BENCE DE FIRSAT... BENCE DE!
EFENDİM DEMEN O Kİ...
AMA KAFANIZI SIŞIRMEYECEĞİN SÖZÜ?

SOLGUN GÖRÜNÜYORSUNUZ. YORGUN GİBİSİNİZ EFENDİM. SİZİ SIKMIYORUM YA?
OTODİDAKT'A BİRAZ VİCDAN AZABIYLA BAKIYORUM: İNSANLARA DUYDUĞU SEVGİYİ BAŞKA BİR İNSANA ANLATABİLMEK İÇİN BÜTÜN BİR HAFTA BU ÖĞLE YEMEĞİNİN HAYALİYLE YAŞAMIŞ. SOHBET ETMEK İÇİN O KADAR AZ FIRSATI OLUYOR Kİ. AMA KEYFİNİ KAÇIRDIM ONUN. ASLINDA O DA BENİM KADAR YALNIZ BİRİ. ONA DA KİMSENİN ALDIRDIĞI YOK. ŞU VAR Kİ YALNIZ OLDUĞUNUN FARKINDA DEĞİL.
?
İYİ AMA ONUN GÖZÜNÜ AÇMAK BANA DÜŞMEZ Kİ. ÇOK RAHATSIZ OLUYORUM BUNDAN... OTODİDAKT'IN ATTIĞI KAHKAHAYLA, DALDIĞIM İÇ KARARTICI DÜŞLERDEN UYANIYORUM.
HA HA HA HA
KUSURUMA BAKMAYIN, AMA İNSANLARA DUYDUĞUM BÜYÜK SEVGİYİ, BENİ ONLARA İTEN GÜCÜ DÜŞÜNÜNCE VE İKİMİZİ BÖYLE AKIL YÜRÜTÜRKEN, TARTIŞIRKEN GÖRÜNCE, GÜLESİN GELDİ...
SUSUYOR VE ZORLA ÖĞLÜMSÜYORUM. GÖZLERİMLE ETRAFI TARIYORUM. BÜYÜK BİR TİKSİNTİ KAPLIYOR İÇİMİ. NE İŞİM VAR BURADA? HÜMANİZM TARTIŞMALARINA KARIŞMAK NEME LAZIMDI?
OTODİDAKT SAKİNLEŞİYOR. BELLİ Kİ BENİM DAHA FAZLA DİRENÇ GÖSTERECEĞİMDEN KORKMUŞ. SIR VERECEKMİŞ GİBİ BANA DOĞRU EĞİLİYOR...
NETİCEDE SİZ DE İNSANLARI BENİM GİBİ SEVİYORSUNUZ EFENDİM! BİZİ AYIRAN TEK ŞEY SÖZCÜKLER...
DAHA FAZLA KONUŞAMIYOR, BAŞIMI EĞİYORUM. OTODİDAKT'IN YÜZÜ BENİM YÜZÜME İYİCE YAKLAŞIYOR. BİR KABUSTA OLDUĞU GİBİ, YÜZÜ BENİM YÜZÜMÜN HEMEN ÖNÜNDE, KİBİRLİ BİR EDAYLA ÖĞLÜMSÜYOR.
AĞZIMDAKİ EKMEK PARÇASINI ZAR ZOR ÇİĞNİYORUM. BİR TÜRLÜ YUTAMIYORUM. İNSANLAR. İNSANLARI SEVMEK GEREK... KUSMAK GELİYOR İÇİMDEN – VE İŞTE BİRDENBİRE: BULANTI BAŞLIYOR...

GÜÇLÜ BİR KRİZ: BAŞTAN AŞAĞI SARSIYOR BENİ. ASLINDA BİR SAATTİR KRİZİN GELECEĞİNİ HİSSEDİYOR, AMA GÖRMEZDEN GELMEYE ÇALIŞIYORDUM. OTODİDAKT DEVAMLI KONUŞUYOR, SESİ KULAKLARIMDA UĞULDUYOR... BİR MAKİNE GİBİ, BAŞIMLA SÜREKLİ ONAYLIYORUM ONU. TATLI BIÇAĞINI SIMSIKI TUTUYORDUM.
ASLINDA BANA KALSA, BIÇAĞI SAKIN SAKIN MASAYA BIRAKIRDIM: BİR NESNEYE DOKUNMANIN NE ANLAMI VAR Kİ? BIÇAK TABAĞIN ÜZERİNE DÜŞÜYOR. BEYAZ SAÇLI ADAM IRKILIP BANA BAKIYOR.
BIÇAĞI ELİME TEKRAR ALIYOR VE UCUNU MASAYA DAYAYIP BÜKÜYORUM.
BU KÖR EDİCİ GERÇEK, BULANTI DEĞİL Mİ İŞTE? BU KONUDA NE ÇOK KAFA PATLATIP KALEM OYNATTIMI ARTIK. SONUNU BİLİYORUM: BEN VARIM: BU DÜNYA VAR VE DÜNYANIN VAR OLDUĞUNU BİLİYORUM. O KADAR. AMA BENİM UMURUMDA DEĞİL Kİ BU. HİÇBİR ŞEYİN UMURUMDA OLMAMASI ÇOK TUHAF. KORKUTUYOR BENİ.
... ANTİK ROMA'DA, DEĞİL Mİ EFENDİM?
OTODİDAKT BANA BİR ŞEYLER SORUYOR GALİBA. ONA DOĞRU DÖNÜP GÜLÜMSÜYORUM.
BİR ŞEY Mİ OLDU Kİ NİÇİN SANDALYESİNE GÖMÜLÜYOR? ACABA SİMPİ DE KORKUTUYOR MUYUM İNSANLARI? BÖYLE OLACAĞI BELLİYDİ ZATEN. AMA UMURUMDA DEĞİL. KORKMAKTA HAKSIZ DA DEĞİLLER HANİ. HER AN HER ŞEYİ YAPABİLİRİM. MESELA, ŞU PEYNİR BIÇAĞINI OTODİDAKT'İN GÖZÜNE SOKABİLİRİM. BÖYLE BİR ŞEY YAPSAYDIM, BOTON BU İNSANLAR TEKME TOKAT DÖVER, AĞZIMI BURNUMU KIRARDI. AMA BENİ BUNU YAPMAKTAN ALIKOYAN ŞEY BU DEĞİL.

OTODİDAKT'İN ÇIĞLIĞI, YANAĞINDAN SÖZÜLECEK KAN VE BÜTÜN BU İNSANLARIN İRKİLİŞLERİ LÜZUMSUZ OLURDU. HEM, BÖYLE VAR OLAN YETERİ KADAR ŞEY VAR ZATEN. HERKES BANA BAKIYOR. İKİ GENÇ SOHBETLERİNE ARA VERMİŞLER.

KIZIN AĞZI AÇIK VE BÜZÜLMÜŞ BİR HALDE. BENDEN ZARAR GELMEYECEĞİNİ ANLAMIŞ OLMALARI GEREKİRDİ ASLINDA.

GİDERAYAK, TATLI BIÇAĞININ HALA SOL ELİMDE OLDUĞUNU FARK EDİYORUM. BIÇAĞI TABAĞIMA FIRLATIYORUM. TABAK ŞINGIRDIYOR.

MASADAN KALKIYORUM. ETRAFIMDAKİ HER ŞEY DÖNÜYOR. OTODİDAKT KOCAMAN GÖZLERİNİ BANA DİKMİŞ BAKIYOR. GÖZLERİNİ OYMAYACAĞIM.

KALKIYOR MUSUNUZ EFENDİM?

BİRAZ YORGUNUM. BENİ DAVET ETTİĞİNİZ İÇİN ÇOK TEŞEKKÜRLER. GÖRÜŞMEK ÜZERE.

ÇIT ÇIKMAYAN SALONU BOYDAN BOYA GEÇİYORUM. İNSANLAR YEMEK YEMİYOR ARTIK. BANA BAKIYORLAR. İŞTAHLARI KESİLDİ. EĞER ŞU GENÇ KADININ ÜZERİNE YÜRÜYÜP "BOOI" DESEYDİM ÇIĞLIĞI BAŞARDI KESİN.

GENE DE DIŞARI ÇIKMADAN ÖNCE DÖNÜP YÜZÜMÜ GÖSTERİYORUM ONLARA, ZİHİNLERİNE KAZINSIN DİYE.

HOŞÇA KALIN HANIMLAR, BEYLER.

KARŞILIK VERMİYORLAR BANA...

DIŞARI ÇIKIYORUM. ŞİMDİ YÜZLERİNE RENK GELECEK VE GEVEZELİĞE BAŞLAYACAKLAR YİNE...

SON

BULANTI JEAN-PAUL SARTRE ROBERT CRUMB

Gazap Üzümleri

John Steinbeck

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Liesbeth De Stercke**

TÜRKÇESİ **ÖZLEM YÜKSEL**

JOHN STEINBECK'E PULİTZER KAZANDIRAN BAŞYAPITI, daha sonra Nobel Ödülü'nü almasının da başlıca sebebi oldu. *Gazap Üzümleri* 1939 yılında piyasa çıkmasıyla hem büyük ilgi topladı, hem de tartışmalara yol açtı. On yıllardır lise ve üniversitelerde okutulan temel kitaplardan biri haline geldi. Bu roman hem bir tarih dersi, hem Amerikan kültürünün bir kesiti, hem radikal bir siyasi belge, hem de klasik bir edebiyat eseri. Steinbeck'in üslup ve betimleme açısından usta olmadığı genellikle kabul edilen bir gerçek, ama bu ustalıktaki eksikliğini yüreğiyle telafi ediyor. Bu "yeryüzünün tuzu" masalı –yoğun İncil referanslarıyla–, Joadsları ve yerlerinden yurtlarından olmuş diğer orta batılı çiftçi ailelerini, uçsuz bucaksız bereketli tarlaların iyi bir gelir ve iyi bir yaşam vaat ettiği California topraklarına yaptıkları göç yolculuğunda takip ettiğini hissettirir insana... Ancak iş fazlalığı vardır orada ve gösteriyi yöneten tarım sanayi şirketi, işçi örgütünün her girişimini şiddetle bastırmaktadır.

Belçikalı bir sanatçının bu Amerikan romanının özünü bu kadar mükemmel yakalaması beni çok mutlu etti. Liesbeth De Stercke azami etkiyi sağlamak adına son derece seyrek çizimler yaptı. Metin azlığı da, cinayetten şartlı tahliyeyle salıverilmiş Tom Joad'un, ailesinin Oklahoma'nın geri kalanı gibi kuraklıktan kırılan çiftliğine gidişini izlerken, o çıplaklığı ve boşluğu bize hissettiriyor. Joad, eski bir vaiz olan Jim Casey (J.C. [Jesus Christ] – bir İsa figürü) ve komşusu Muley Graves ile karşılaşır ve ailesinin diğer birçok aileyle birlikte, genellikle bu işi buldozerler göndererek halleden bankalar ve arazi sahipleri tarafından topraklarından çıkarıldıklarını öğrenir. Üç adam geceyi arazide polisten saklanarak geçirirler çünkü artık teknik olarak bu topraklara izinsiz girmişlerdir. John Amca'nın yerinde, pamuk toplayan Joad ailesine yetişir ve hep beraber California'ya gitmeye karar verirler. Muley geride kalırken, anne, baba, büyükanne, büyükbaba, John Amca, Tom ve kardeşleri köhne bir kamyonla bu hac yolculuğuna başlarlar...

YOLCU ALINMAZ
YOLCU ALINMAZ

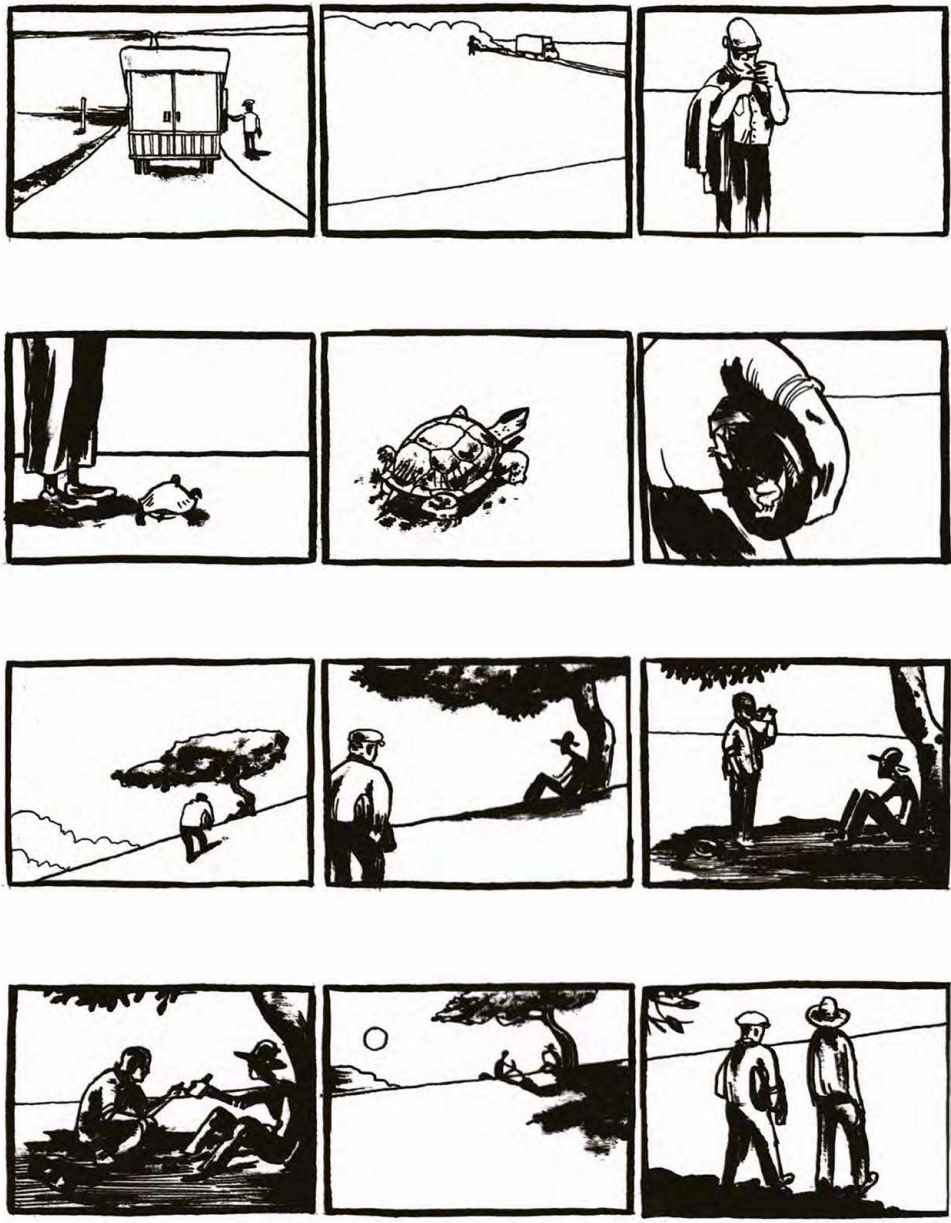

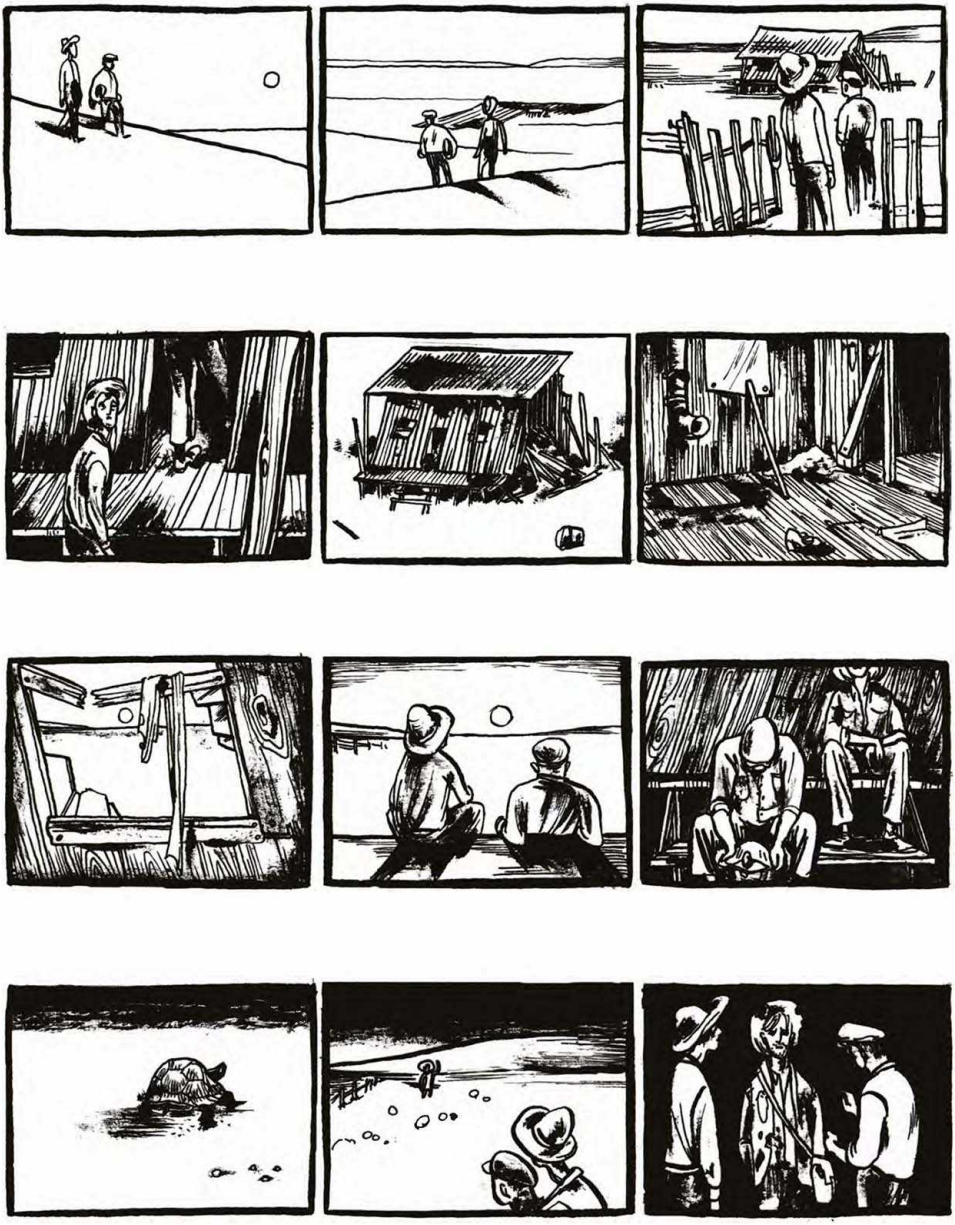

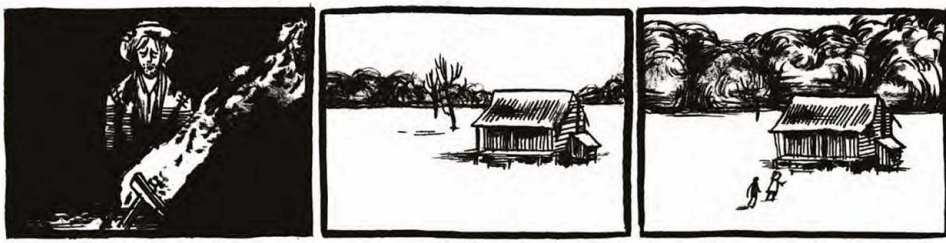

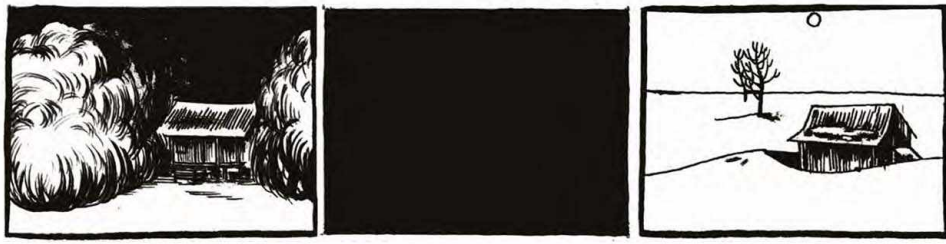

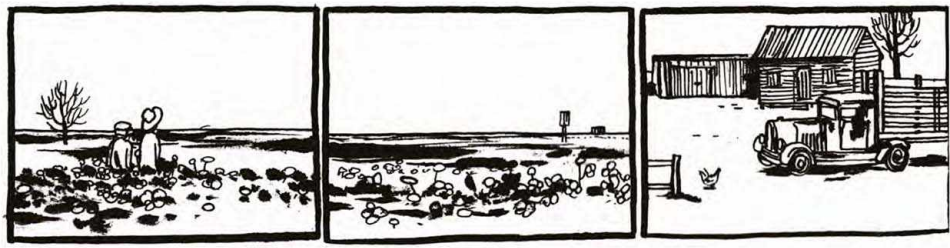

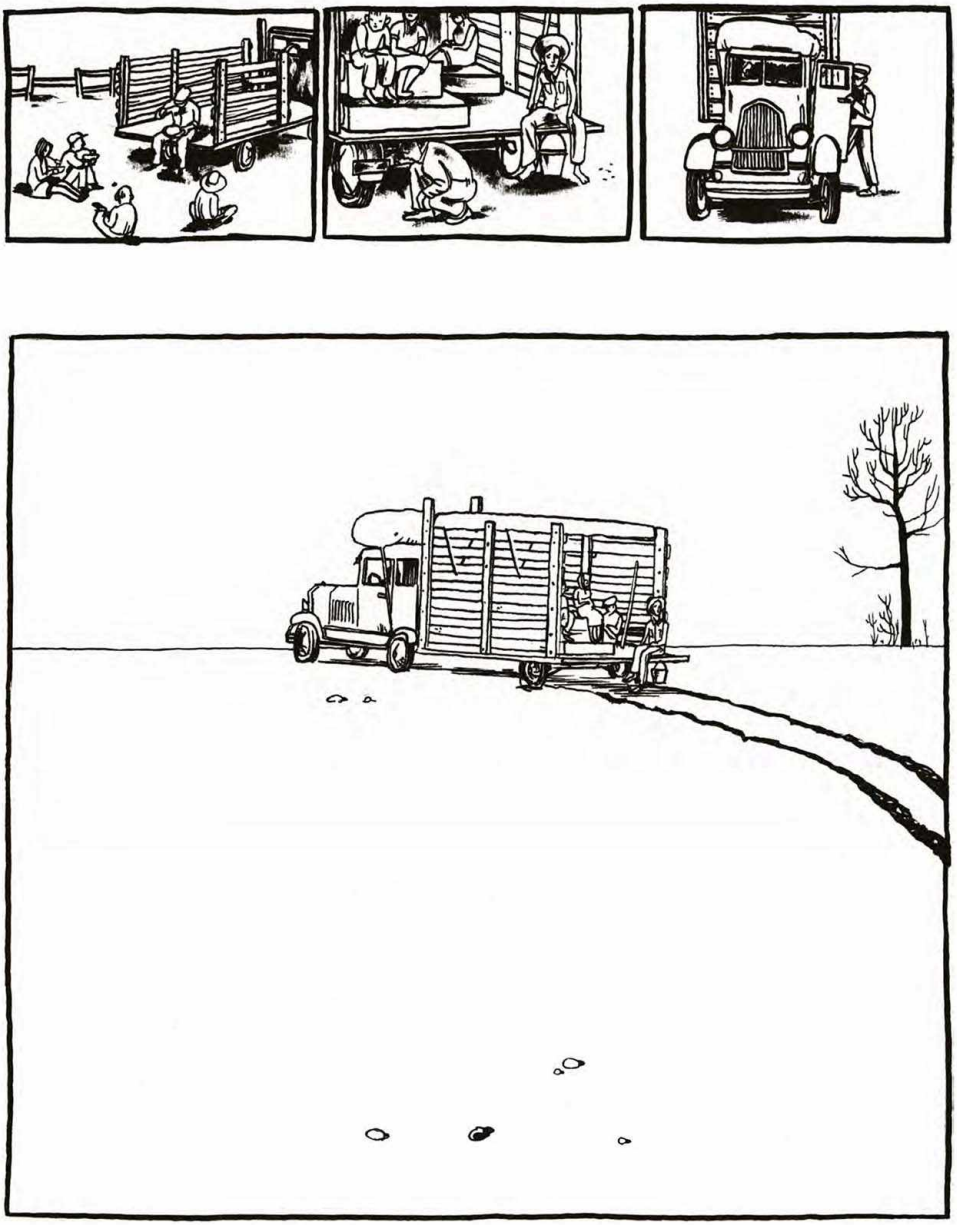

Üç Öykü

Jorge Luis Borges

RESİMLEYEN **Kathryn Siveyer**

TÜRKÇESİ **BİLGE CEREN ŞEKERCİLER**

HAYATI BOYUNCA BUENOS AIRES'TE İKAMET EDEN JORGE Luis Borges şiir ve denemelerini 1921 yılında yayımlamaya başladı, ancak uluslararası şöhret tam kırk yıl sonrasına kadar gelmedi. Kısa öyküleri İngilizce de dahil daha fazla dile çevrildikçe, kendi kategorilerinde küçük şaheserler yaratan bir dâhi olarak kabul edildi.

Söz konusu Borges olunca, betimleme ve hatta büyük ölçüde olay örgüsü kavramlarını unutmanız gerekir. Arjantin efsaneleri bütünüyle fikirler hakkındadır. Büyük fikirler. Gerçekliğin, zamanın, benliğin, hakikatin doğası. Borges'in hikayeleri rüyalar, aynalar, labirentler, var olmayan kitaplar, hayali olaylarda yer alan gerçek insanlar, gerçek olaylarda yer alan hayali insanlarla hıncahınç doludur. Kısa ve öz *ficciones*'inden her biri fikirlerle, felsefi ikilemlerle, varoluşsal bilmecelerle ve anlam katmanlarıyla öylesine yüklüdür ki bu kadar çok katmana ancak romanlarda rastlarız. Şaka maka, bazı yazarlar Borges'in tek bir paragrafından bir üçleme çıkarmaya çalışabilir. Fakat Borges gerçeğin mutlak dokusunu sorgulayan bu destansı fikirleri, bu büyük düşünce deneylerini aynı anda çeşitli yönlerden ele alır ve her birini birkaç sözcükle, kısa bir öykü için bile fazlasıyla kısa tarafından süper-yoğun minicik külçelere dönüştürür.

Borges'in edebi eserlerini araştırıp inceleyen çok sayıda kitap yazıldığı gibi, kısa öykülerinden sadece birine adanmış koca bir kitap bulmak da mümkün: William Goldbloom Bloch tarafından yazılmış *The Unimaginable Mathematics of Borges' Library of Babel* [Borges'in Babil Kitaplığı'nın Akıl Almaz Matematiği] (Oxford, 2011) 3000 kelimeden daha kısa bir öyküyü inceler. Eğer yalnızca bir kısa öykü üzerine odaklanan bir başka kitap varsa, ben haberdar değilim.

Kathryn Siveyer zoru seçerek, ilk kez 1941 yılında basılan ve 1962'de İngilizceye çevrilen "Babil Kitaplığı"ndan başlayıp Borges'in bilinen üç öyküsünün tam sayfa çizimlerini yaptı. "Babil Kitaplığı"nda, altıgen hücrelerden oluşan, evren kadar büyük bir kitaplık yazılması mümkün her kitabı bünyesinde barındırır. Her kitap 410 sayfadır, her sayfada da belli sayıda harf bulunur. Her 410 sayfa üzerindeki olası çeşitlemeler bir yerlerde mevcuttur. Kitapların çoğu anlamsız sözlerden oluşur. Çok az kitap, onca şey arasında anlamlı bir cümleye sahiptir. Bir yerlerde rastlantıyla oluşmuş *Oliver Twist* vardır. Bir yerlerde *Oliver Twist* tek bir yazım hatasıyla bulunur. Ve bir yerlerde tamamen anlamsız son sayfasıyla yer alır *Oliver Twist*. Bir yerlerde 89. sayfasında bir fizik kitabından bir cümleye sahip bir *Oliver Twist* mevcuttur. Ayrıca bir yerlerde, doğumunuzdan ölümünüze kadar her detayın tamamen doğru olduğu biyografiniz bulunur. Ve bir yerlerde biyografiniz yirmi dokuzuncu yaş gününüze kadar tamamen doğrudur da sonrasında kurgusal ya da anlamsız bir hal alır. Bir yerlerde gerçekliğin doğası, Tanrı vs. hakkındaki kati hakikati içeren bir kitap durur. Ve bir yerlerde neredeyse hakikate sahip sayısız kitap vardır. Ve çeşit çeşit yanlış bilgiyle dolu sayısız kitap... Kitaplık öylesine geniştir ki insanların çoğu var olan kitapların sadece azıcık bir kısmını görmüştür ve onların da hemen hepsi anlamsız sözcüklerden ibarettir.

Profesör Bloch bazı hesaplamalar yaptı ve Borges'in kütüphanesindeki kitapların bildiğimiz evrenin tamamından katbekat daha fazlasını rahatlıkla dolduracağını keşfetti. Aklınızda bir fikir oluşması için bir örnek vereyim: Tamamen anlamlı belli bir kitap düşünün, diyelim ki İrlanda tarihi... Aynı tarih tek bir hatayla da mevcut olacak – kitabın ilk harfi "A" olması gerekirken bir yerde "B" olacak. Üstelik ilk harfinin "C" olduğu tek hatalı bir başka kitap daha olacak. Ve kırk beşinci sayfasındaki 202. harfin "t" olması gerekirken "d" olduğu bir tane daha var olacak. Kitabın geri kalanı tamamen doğruyken aynı harfin "x" olduğu farklı bir biçimi de kütüphanede yer alacak. Öyleyse tek bir hatanın yer aldığı kaç farklı kitap olacağını hesap edin. Otuz bir milyondan fazla! Peki, sadece iki hatanın yer aldığı kaç farklı kitap olur? Yaklaşık beş trilyon. Bu noktadan sonra sayılar akıl almaz boyutlara ulaşıyor. Üstelik söz konusu sayılar sadece tek bir kitap için geçerli. Sanırım şimdi "Babil Kitaplığı"nın neden sayısız matematikçinin, felsefecinin, kitapseverin ve Kathryn gibi sanatçıların hayal güçlerini bu kadar tahrik ettiğini anlayabiliyorsunuzdur.

Kathryn ayrıca "Yolları Çatallanan Bahçe"yi (1941) çizdi. Görünüşte, I. Dünya Savaşı'nda geçen, yakalanmasına sadece birkaç dakika olduğu halde gizli mesajını Almanlara ulaştırması gereken bir casus hakkında ustalıkla kaleme alınmış, kedi-fare oyunu niteliğinde bir casusluk öyküsü bu. Aynı zamanda aslında bu *ficcione*, muhtemel her hareketin –ve takip eden olaylar zincirinin– eş zamanlı meydana geldiği çok eski ve tamamlanmamış bir Çin romanıyla ilgili. Profesör öyküde ne olup bittiğini casusa şu şekilde açıklar:

> Romanın yazarı Ts'ui Pên böylelikle kendileri de çoğalıp çatallanan çok sayıda gelecek, çok sayıda zaman yaratıyordu. Romandaki çelişkilerin açıklaması bu işte. Diyelim Fang diye birinin bildiği bir sır var ve kapısını bir yabancı çalar; Fang bu davetsiz misafiri öldürebilir, davetsiz misafir Fang'i öldürebilir, ikisi de kaçıp kurtulabilir, ikisi de ölebilir, vesaire vesaire. Ts'ui Pên'in eseri akla gelebilecek bütün çözümleri içerir, her biri de başka çatallanmalar için birer çıkış noktasıdır. Bazen bu labirentin yolları kavuşur, örneğin siz bu eve geldiniz, olası geçmişlerden birinde düşmanımsınız, bir başkasında dostum.

Kathryn'in üçüncü karakalem çalışmasıysa Borges'in 1940 yılında yazdığı, bir insanı varlığını hayal ederek yaratmaya girişen büyücünün öyküsü "Dolambaçlı Harabeler"e ait.

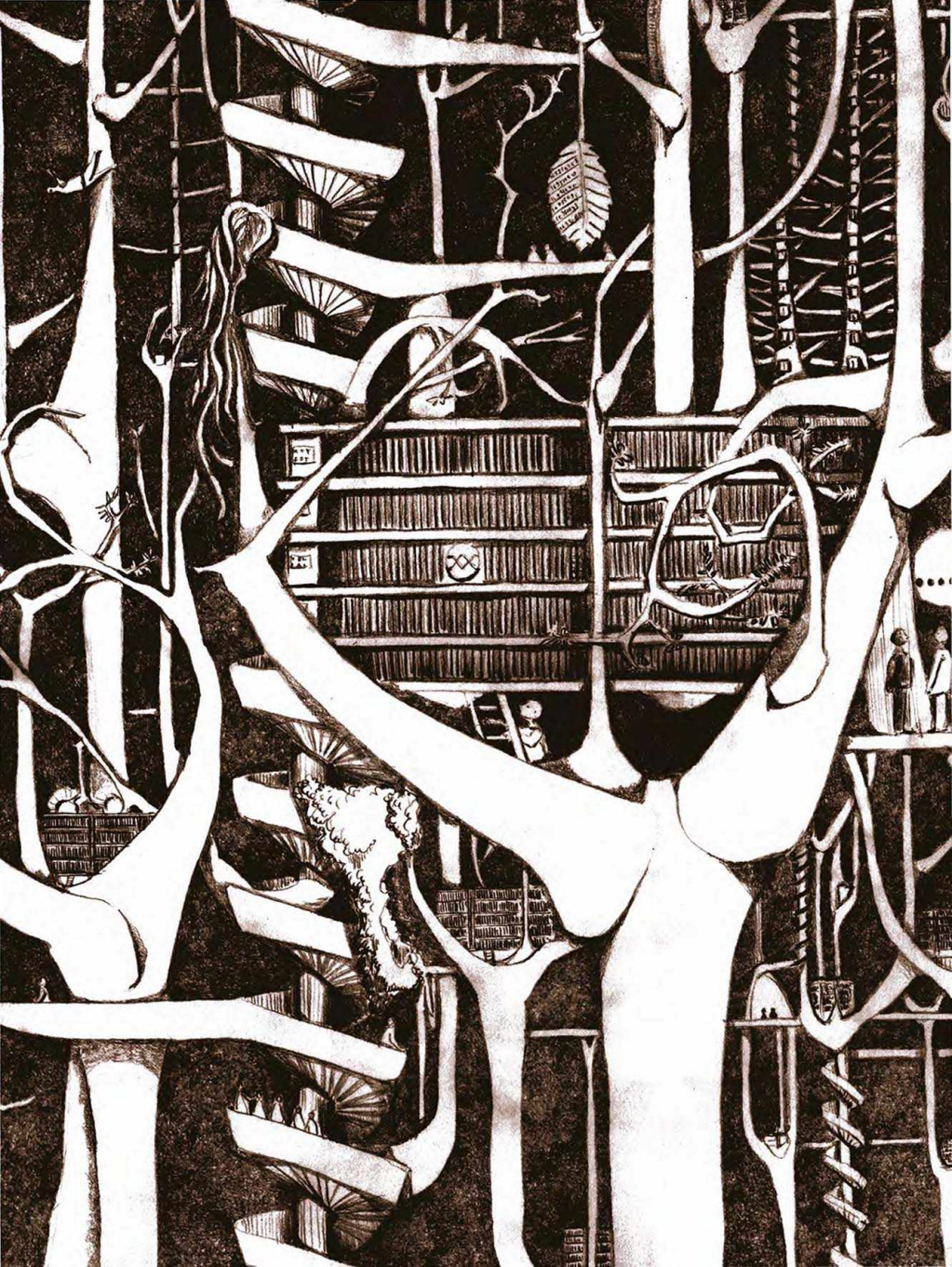

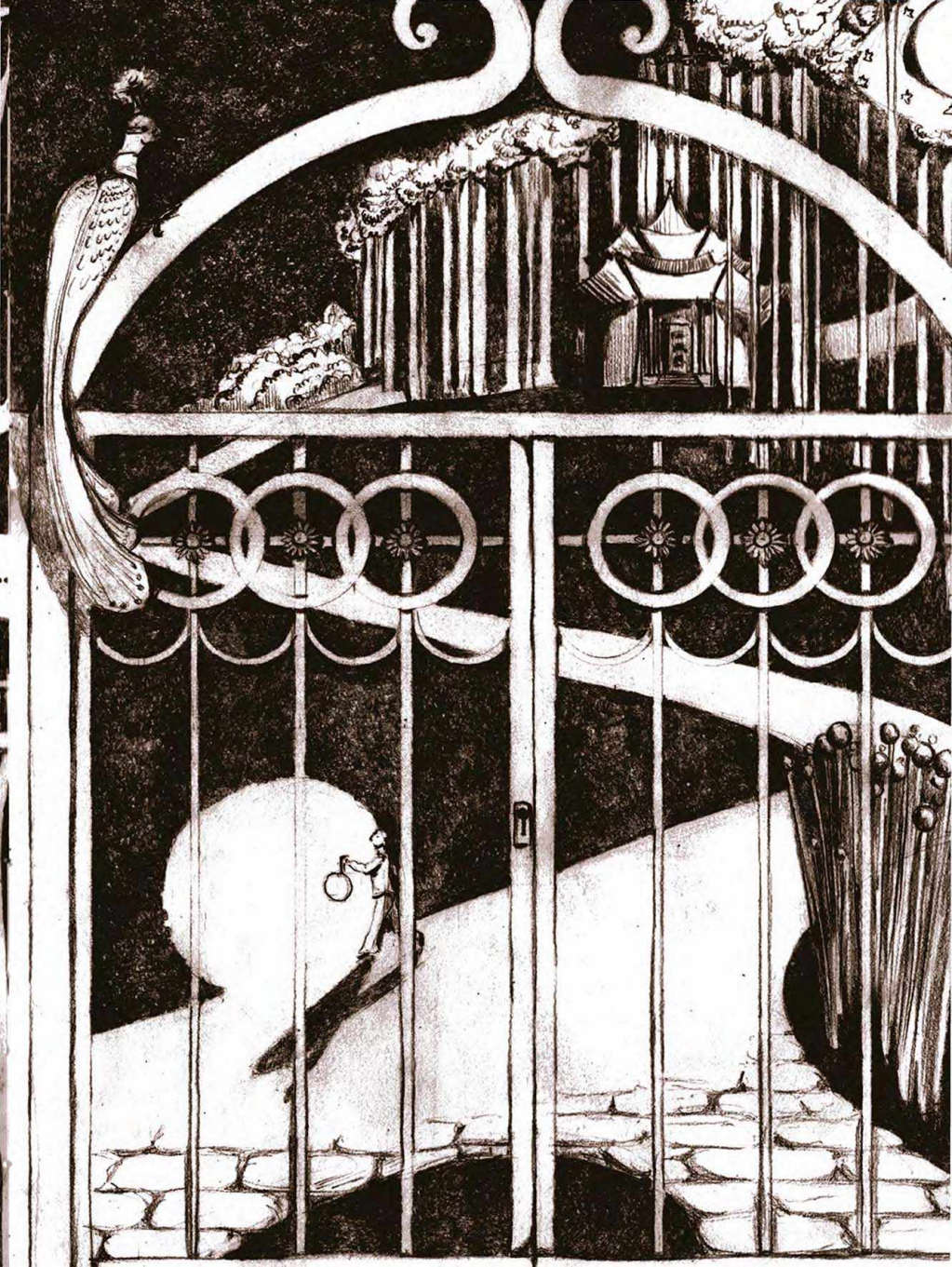

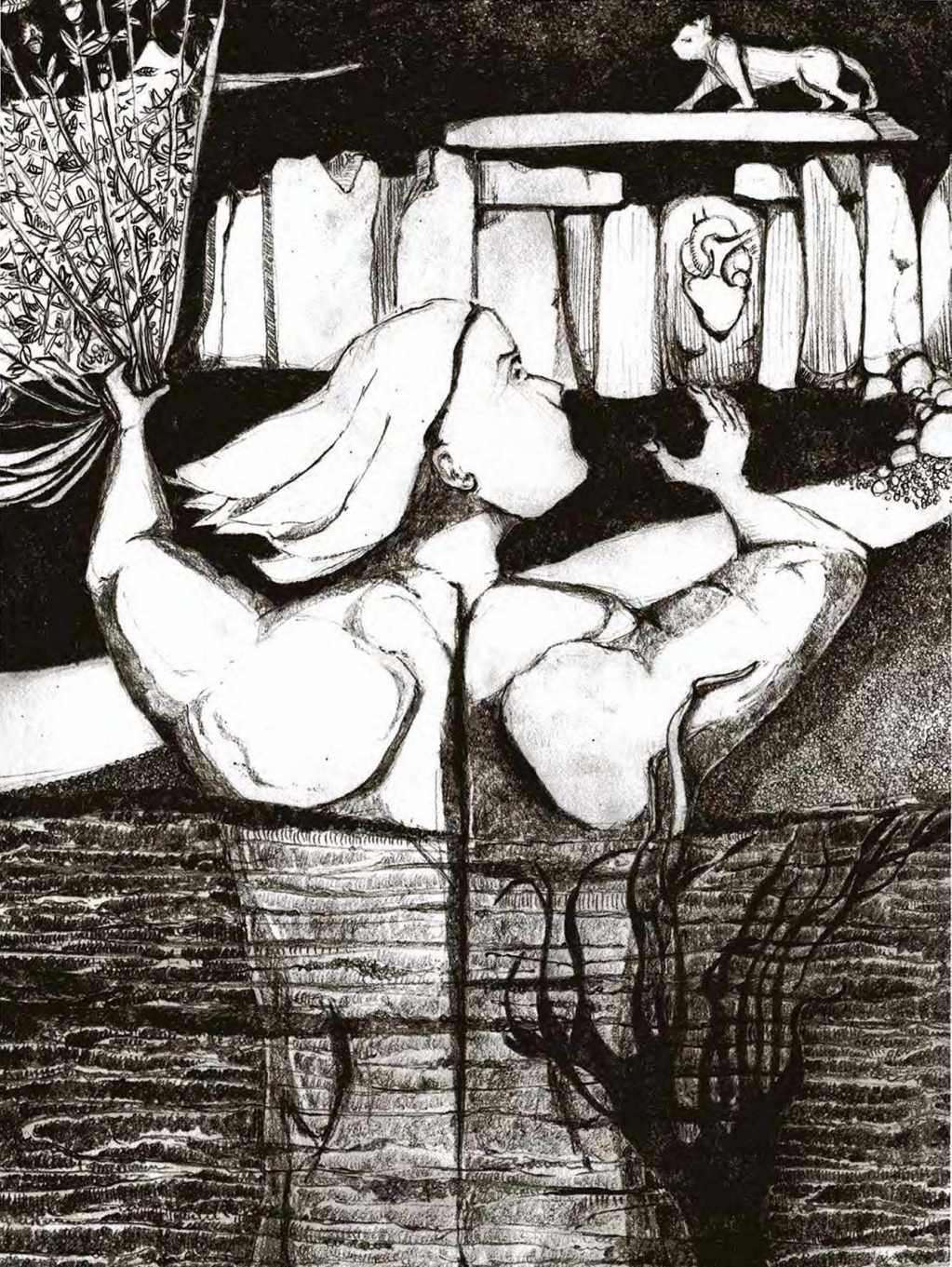

Yabancı

Albert Camus

UYARLAYAN **Juan Carlos Kreimer**

RESİMLEYEN **Julián Aron**

TÜRKÇESİ **SELİN SİRAL**

CEZAYİR DOĞUMLU ALBERT CAMUS HAYATI BOYUNCA sosyal adaletin, pasifizmin ve sömürgecilik karşıtlığının savunucusu oldu. Sol gazetelerde habercilik yaptığı dönemlerde ezilenlerin içinde bulunduğu zor koşullara odaklandı. II. Dünya Savaşı sırasında işgal altındaki Fransa'da yaşarken *Combat* adıyla basılan direniş gazetesinin editörlüğünü yaparak özgürlüğünü ve belki de hayatını tehlikeye attı. *Yabancı* romanını yazarken Nazilerden kaçıyordu.

1942'de yayımlanan *Yabancı* halen yirminci yüzyılın en çok okunan edebi klasikleri arasında ve aynı zamanda felsefi bir beyan niteliği taşıdığı için iki görev birden görüyor. Camus genelde varoluşçularla birlikte anılıyor. Adının Sartre'la aynı cümlede geçtiğini duymak işten değil ama kendisi bu yaftayı açıkça reddetmişti. Kendisinin ortaya koyduğu, absürd felsefe. *Stanford Encyclopedia of Philosophy*'de [Stanford Felsefe Ansiklopedisi] yer alan açıklama şu şekilde:

> Camus'nün felsefesinde ortaya çıkan temel paradoks düşünürün absürd kavramıyla bağlantılıdır. Felsefenin merak sonucu ortaya çıktığı yönündeki Aristotelesçi anlayışı benimseyen Camus, insanoğlunun "Var olmanın anlamı nedir?" sorusunu sormaktan kendini alıkoyamayacağını öne sürer. Ancak Camus bu sorunun bir cevabı olduğunu yadsır ve uygun bir cevap üreten her tür bilimsel, teleolojik, metafiziksel ya da insan yaratısı ereği reddeder. Böylece Camus hem insanların kaçınılmaz olarak yaşamın anlamını sorguladıklarını kabul ediyor hem de doğal dünyanın, evrenin ve insan girişimlerinin bu çeşit bir amaç karşısında sessiz kalmasını öngören kuşkucu bir duruş sergiliyor. Varoluş bir anlam taşımadığına göre telafi edilemez bir boşluğa göğüs germeyi öğrenmemiz gerekiyor. Temel sorular sorma içgüdümüz ve tatmin edici bir cevaba ulaşmamızın imkansızlığının yol açtığı bu paradoks Camus'nün absürd olarak adlandırdığı şey. Camus'nün absürd felsefesi bu temel paradoksun doğurduğu sonuçları inceler.

Yabancı'nın başkarakteri Meursault, Fransız Cezayir'inde yaşayan bir adam. Edebiyatta daha esrarengiz, daha anlaşılması zor bir karakter bulamazsınız. Kitap Meursault'nun annesinin ölümüyle açılır. Bu olay onu pek etkilemişe benzemez. Daha sonra kendisiyle evlenmek isteyen bir kadınla arasında bir ilişki başlar. Gerçek bir neden görmese ve iki türlüsü de onun için bir şey ifade etmese de evlenmeyi kabul eder. Romanın merkezindeki meşhur sahnede plajda bir Arabı sebebi net olmayan bir şekilde ya da sebepsiz yere vurup öldürür. Hem işlediği cinayet, hem de yargılanması ve infazı karşısında son derece kayıtsızdır Meursault. Camus onun düşüncelerini ya da duygularını asla yansıtmıyor ve elimizdeki verilere dayanarak Meursault'nun etrafını saran ölüm, şiddet ve sevgiden hiçbir şekilde etkilenmediği sonucuna varıyoruz. Bu durum pek çok tartışmayı ateşledi ama temel önerme bu karakterin içinde yaşadığımız kayıtsız ve amaçsız olduğu var sayılan evrenin bir temsili olduğu. Davranışlarına bir anlam yüklemeye çalışmak hiçbir sonuca ulaşmayacak boş bir çaba.

Yabancı'nın çizgi romanı henüz İngilizce basılmadı ama Arjantinli yayıncı Ediciones de la Flor İspanyolca bir baskı yaptı. Bu uyarlama roman yazarı, bisikletçi ve Yeni Başlayanlar İçin serisinin İspanyolca editörü Juan Carlos Kreimer'e ait. Çizimlerin sahibi mitoloji, tarih ve savaş konularında eserler resimleyen Julián Aron. Burada yirminci yüzyıl edebiyatının en meşhur sahnelerinden birini nasıl yorumladıklarını görüyoruz. Bu olayın öncesinde Meursault ve iki ahbabı, Meursault'nun yanındakilerden biriyle bir davası olan iki Arap tarafından saldırıya uğrar ve bu arkadaş bıçak yarası alır. Aynı günün ilerleyen saatlerinde Meursault sahilde yürümektedir ve birden bıçak sallayan Arabı uyuklar vaziyette karşısında bulur...

SICAK BASTIRDIĞI İÇİN ORADA İNSANI APTALLAŞTIRAN IŞIK YAĞMURUNUN ALTINDA DURMAK DA AYNI DERECEDE KÖTÜ.

DURMAK YA DA GİTMEK, ARADA BİR FARK YOK.

SICAK BENİ ÖYLE EZİYORDU Kİ İLERLEMEKTE ZORLANIYORDUM.

AKLIM KAYANIN ARKASINDAKİ SU KAYNAĞINDAYDI...

GÜNEŞTEN, BASKIDAN, KADINLARIN GÖZYAŞLARINDAN UZAKLAŞMAKTA...

YENİDEN GÖLGEDE UZANABİLMEKTEYDİ.

RAYMOND'NUN ADAMI GERİ DÖNMÜŞ.
BÖYLE OLACAĞI BELLİYDİ.
YİNE DE AKLIMDA BU DÜŞÜNCE YOKTU GELİRKEN BURAYA.
CAYIR CAYIR YANAN HAVADA GÖRÜNTÜSÜ TİTREŞİYORDU.
ÖNCEDEN OLDUĞU GİBİ AYNI KUMA VURAN AYNI IŞIK.

İKİ SAATTİR GÜN İLERLEMEMİŞTİ.
HALA ÇEKİP GİDEBİLİRDİM.
AMA GÜNEŞİN ALTINDA KAVRULAN TÜM SAHİL ARKAMDAN İTİRİYORDU.
MAMAN'I GÖMDÜĞÜMDE DE AYNI GÜNEŞ VARDI.
SALAKLIK YAPTIĞIMI, BİR ADIM İLERLEYEREK GÜNEŞTEN KURTULAMAYACAĞIMI BİLİYORDUM.

YİNE DE BİR ADIM İLERİ GİTTİM.
SANKİ GÖK BOYDAN BOYA YARILMIŞTI VE YARIKTAN ATEŞ YAĞIYORDU.
TRAAAAA
AAAAAAAK....
BAM!
GÜNÜN DENGESİNİ, İÇİNDE GAYET HOŞNUT HİSSETTİĞİM EŞİNE AZ RASTLANIR SESSİZLİĞİNİ BOZMUŞTUM.
BAM!
BAM!
BAM!
BAM!
J. ARON
DÖRT EL, SEFALETİN KAPISINI DÖRT KEZ TIKLATIR GİBİ.

Hayvan Çiftliği

George Orwell

FOTO-DİORAMA **Laura Plansker**

TÜRKÇESİ **BİLGE CEREN ŞEKERCİLER**

BRİTANYALI GAZETECİ VE YAZAR ERIC BLAIR, İSPANYA İç Savaşı sırasında Franco'nun faşist güçlerine karşı Cumhuriyetçilerle savaşmış bir sosyalistti. Cumhuriyetçi gruplar arasında emirleri Kremlin'den alan Komünistler, Orwell'in grubuna düşman olarak, onu ve o sırada İspanya'da yönetici konumunda bulunan ve davaya yardım eden karısını faşistlerle işbirliği yapmakla suçladılar. Böylece çift ülkeden kaçtı. Stalin tarzı otoriter komünizmden soğuyan Blair (George Orwell mahlasını kullanıyordu) Sovyetler Birliği'nin Marksist ideallere ihanet edişini iğneleyici bir fabl olarak yazdı. 1945'te basılan *Hayvan Çiftliği*'nde iki domuz, Napoleon ve Snowball, hayvanlar arasındaki bir devrime önderlik eder, insanları çiftlikten atar ve görünüşte her hayvanın eşit olduğu bir işçi cenneti yaratırlar.

İki domuz liderlik rolünü üstlenir ve yönetim tarzlarında fikir ayrılıkları baş gösterdiğinde Napoleon, Snowball'u yerinden eder. Napoleon daha fazla güç elde ettikçe, her hayvan için geçerli olması gereken kurallar ona ve çevresine uygulanmamaya başlar; propaganda ve düpedüz yalanlar günlük hayatın parçası haline gelir; genç hayvanlar anne babalarının ellerinden alınır; yönetici domuzlar giderek yozlaşır, açgözlü ve acımasız olur. Hakimiyetleri altındaki hayvanları sömürür ve insan çiftçilerle ittifaklar oluştururlar. Sonunda başkaldırdıkları insanlarla domuzlar arasında bir fark kalmaz.

Sanatçı Laura Plansker foto-dioramada uzman; benim sevdiğim ancak genellikle gözden kaçan bu sanat formunda sahneler minyatür olarak canlandırıldıktan sonra fotoğrafları çekiliyor. Plansker'in yaklaşımı kimi zaman sevimli ve alışılmışın dışında (bir bardak pancar suyu içen pancar benim en sevdiklerimden), kimi zaman da uğursuz ve karanlık (kafasının arkasındaki devasa ağzı beslemek üzere uzun ve sık saçlarıyla yemeği yakalayan bir Japon kadın). Sanatçı hazırladığı üç dioramada karanlık bir yaklaşıma yelken açıyor. İlkinde insanları yenilgiye uğrattıktan hemen sonrası anlatılıyor: "Ahırların en sonundaki koşum takımlarının kilitlendiği oda kırılarak açıldı; burun halkaları, köpek zincirleri, Bay Jones'un domuz ve kuzuları hadım ederken kullandığı korkunç bıçakların hepsi kuyunun dibini boyladı." Sonrakinde Boxer'ı görüyoruz. Sevgili liderine canıgönülden inanan basit bir işçi at, bir rüzgar değirmeninin yapımı sırasında ölümüne çalıştırılmaya göz yumuyor. (Napoleon sonradan hasta işçiyi zamk fabrikasına satar.) Son olarak da domuzlar insansı yozluklarının dibine vuruyorlar.

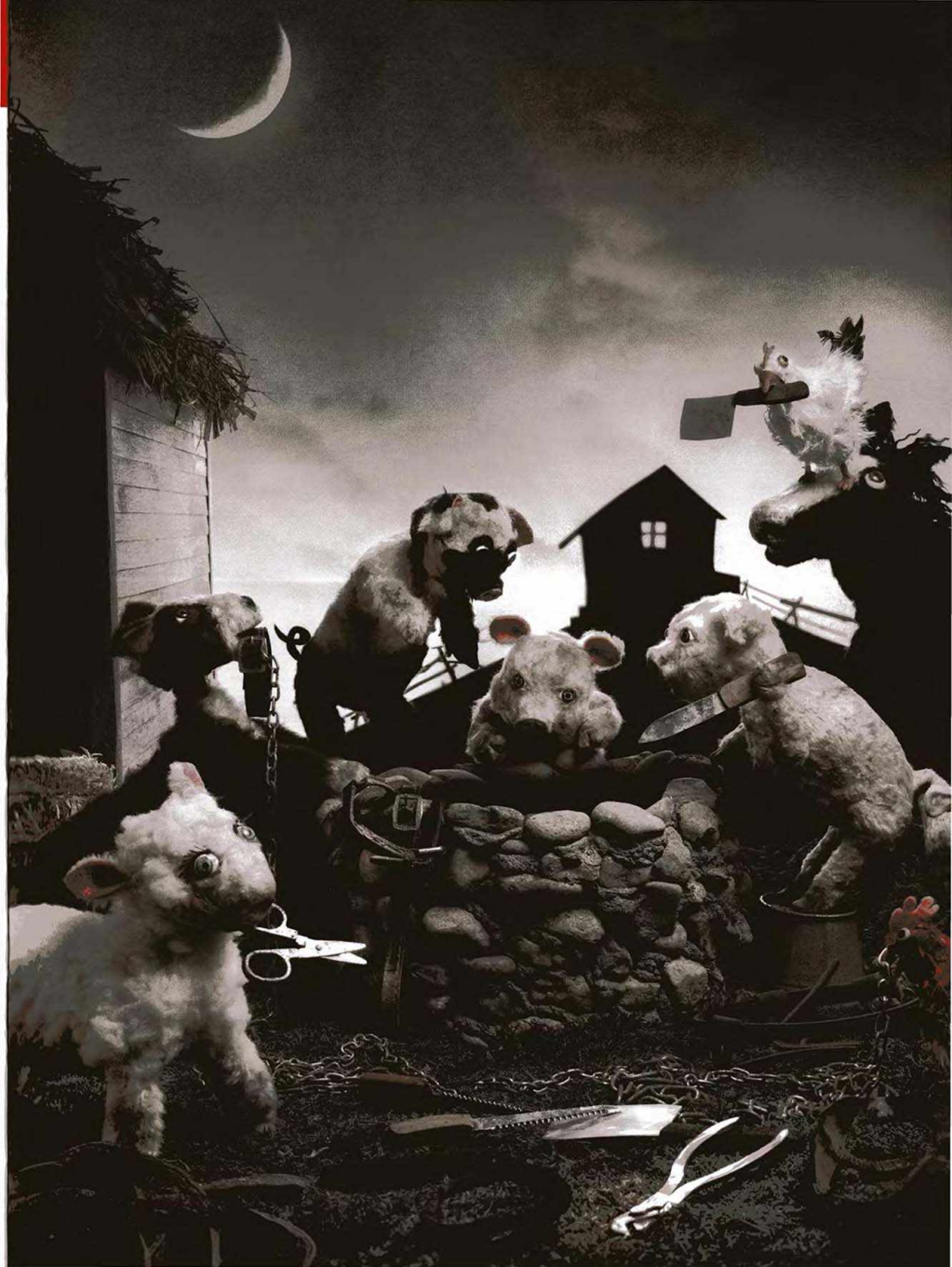

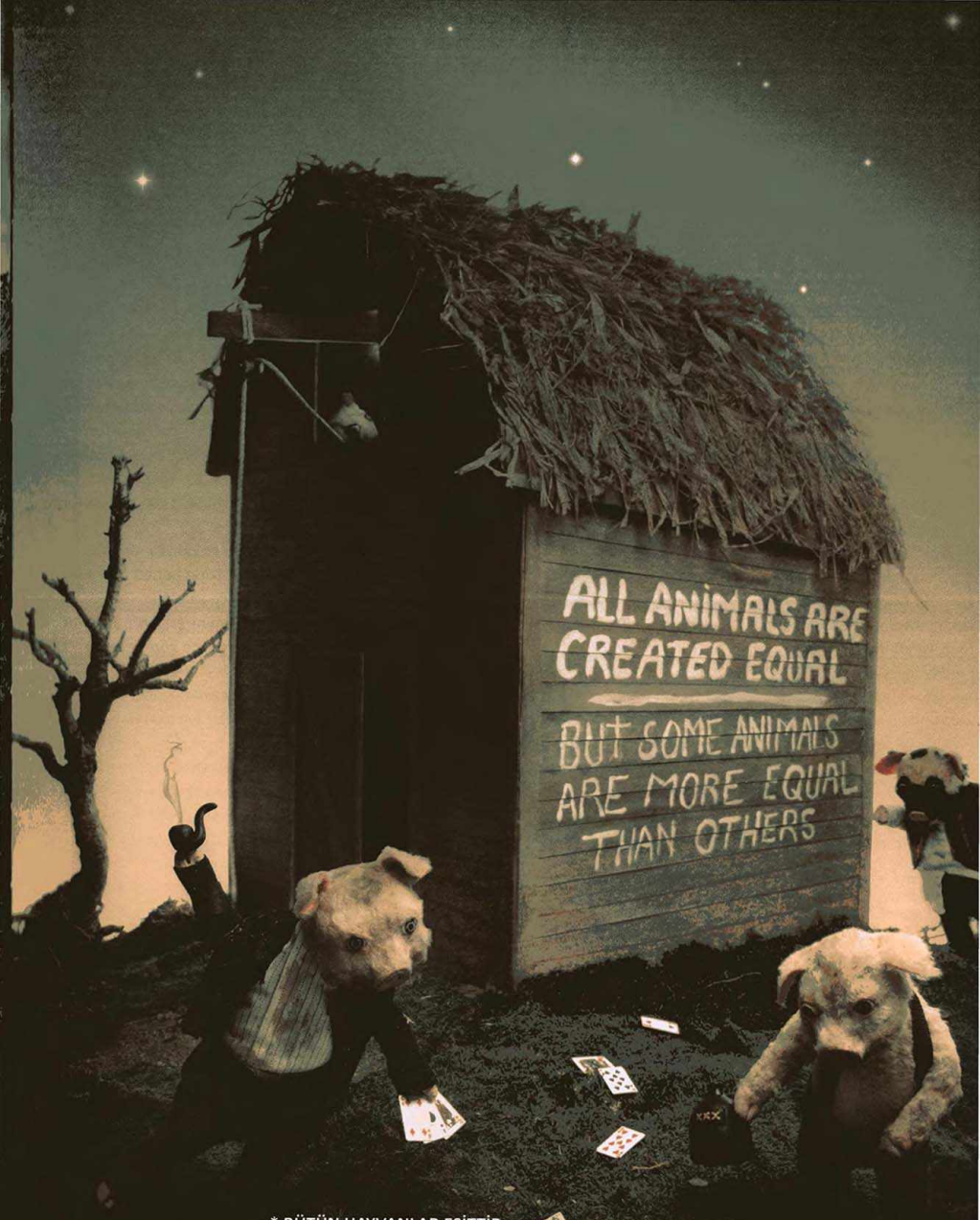

*** BÜTÜN HAYVANLAR EŞİTTİR**
BAZILARIYSA DAHA EŞİT

"Parkın Göbeğinde"

Flannery O'Connor

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Jeremy Eaton**

TÜRKÇESİ **AKIN TERZİ**

FLANNERY O'CONNOR, GEORGIA EYALETİNDE, ADETA bu dünyaya ait olmayan bir yerde, büyülü Savannah şehrinde doğdu. Daha yirmili yaşlarının başında edebiyat dünyasında sağlam bir yer edinmeye başladı, ama lupus teşhisi konunca, sosyal ortamlara ayak uydurmakta güçlük çeken O'Connor, Georgia, Milledgeville'deki aile evine döndü. Otuz dokuz yaşında ölene dek orada bir yandan edebiyatla uğraştı, bir yandan da kümes hayvanları ve egzotik kuş türleri yetiştirdi.

O'Connor'ın edebi yapıtları –iki roman ve otuz bir öykü– grotesk, hoyrat, gaddar, yaralı, eksantrik, ikiyüzlü ve hayatları mahvolmuş Güneylilerin hikayelerinden oluşan, tamamen kendine özgü, adeta tarifsiz bir karışım; ayrıca bütün öykülerinde kolayca fark edilmemekle beraber güçlü Katolik temalar mevcut. Neticede burası Güney; Protestanlığın, Kitab-ı Mukaddes'in insanların gözüne sokulduğu bir köktencilik ve sofu Pentakostalizm biçimine büründüğü bir yer ve öykülerdeki çoğu kahraman bununla özdeşleşmiştir. Ne var ki O'Connor Katolikti ve yazdığı şeylerdeki gizli dinamiği sağlayan da bu. "Bütün öykülerimde kahramanlara yük gibi gelen bahşedilmiş bir inayet var," demişti O'Connor, "oysa çoğu insan hikayelerimin sertlik, umutsuzluk, vahşet içerdiğini düşünüyor." Gerçekten de öyle.

O'Connor "Parkın Göbeğinde" adlı öyküsünü sonradan ilk romanı *Wise Blood*'da (1952) kullandı. Öykü tek başına gayet gizemli ve tuhaf güzelliğini kısmen buna borçlu. İki başkahraman –park bekçisi Enoch Emery ile park ziyaretçisi Hazel Weaver– birbirini nereden tanıyor? Niçin Hazel, öykünün bir yerinde ikisinin de karşılaştığı evli bir çiftin izini sürmekte o kadar ısrarcı? Enoch'un Hazel'a göstermek için yanıp tutuştuğu, parkın sakil müzesinde sergilenen nesne ne? Ayrıca bu nesneyi Enoch için o kadar önemli kılan şey ne? Öykünün sonunda söz konusu nesnenin ne olduğunu öğreniriz ama diğer sorular cevapsız kalır.

Jeremy Eaton'ın çizgi roman, illüstrasyon, resim, fotoğraf alanlarındaki çalışmaları pek çok müzede sergilendi ve *Village Voice* gibi çeşitli alternatif haftalık dergilerde, Sub Pop Records için yaptığı albüm kapaklarında, Fantagraphics derlemelerinde yer aldı. Eaton, O'Connor'ın öyküsüne hayli deneysel bir tarzla yaklaştı: Çizimlerin hemen hepsi ya temel geometrik şekillerden ya da tipografik sembollerden (harfler, rakamlar, noktalama işaretleri) oluşuyor. Jeremy öyküyü cesur bir tarzda nasıl ele almış, bir bakın bakalım. Eğer öyküde neler olup bittiği konusunda kafanız karışırsa aşağıdaki paragrafı okuyun.

Burada yazılanlar öykünün içeriği hakkında önemli ipuçları vermektedir: Enoch, öğlen saat ikide nöbeti devralan park bekçisi her zamanki gibi gecikince sinirlenir. Görevi devrettikten sonra günün geri kalan kısmını çalıların arasına saklanıp havuz kenarındaki kadınları gizlice gözetleyerek geçirir. Kadınları seyrederken eski bir ahbabı, Hazel çıkagelir. Hazel havuzun kenarında peşinde iki çocukla alımsız bir kadını uluorta seyretmeye başlar, ama kadın mayosunu hafifçe sıyırınca Hazel alelacele arabasına döner. Enoch, Hazel'ın peşinden koşar. Hazel, Enoch'u görmeye geldiğini söyler ve Moatların adresini öğrenmek ister. Enoch esrarengiz nesneyi görmeye gittikleri takdirde adresi vereceğini söyler. Hazel istemeye istemeye razı olur. Ama anlaşılan o ki önce Enoch'un her gün yaptığı şeyleri yapmaları gerekmektedir. İlk olarak, bir şeyler içmek üzere parkın kafeteryasına giderler. Garson kadın Enoch'tan nefret etmektedir, ama Hazel'a kanı kaynar, oysa Hazel kadın için aynı şeyi hissetmez. Sonra Enoch'un "nefret ettiği" hayvanlara bakmak üzere parkın sakil hayvanat bahçesinde dolaşırlar. En sonunda müzeye varırlar. Burada Enoch adeta saplantı haline getirdiği nesneyi –mumyalanmış bir cüceyi– büyük bir heyecanla Hazel'a gösterir. Bu arada kadın ile iki çocuğu Enoch ile Hazel'ı takip etmiştir ve kadın da mumyaya bakmaya başlar. Hazel tekrar koşarak kaçar. Enoch peşinden gidip onu yakalar. Hazel çiftin adresini bir kez daha sorar. O anda Enoch mumyalanmış cüceyi Hazel'a gösterdiği için bir tür vecd halindedir. (Mumyanın Hazel için tuhaf bir manevi değeri vardır; romanda açıklanıyor bu.) Hazel, Enoch'a taş atar, Enoch'un kafası yarılır. Hazel arabasına binip uzaklaşır.

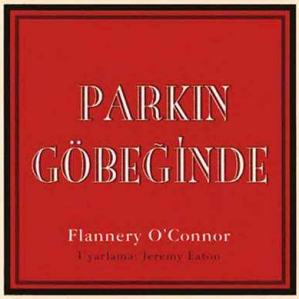
PARKIN
GÖBEĞİNDE
Flannery O'Connor

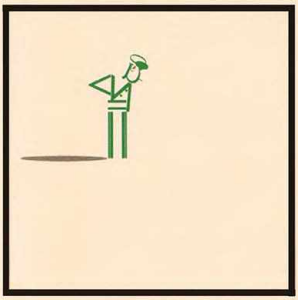

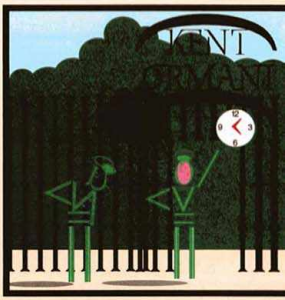

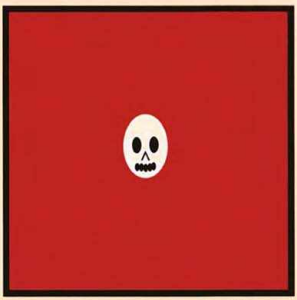

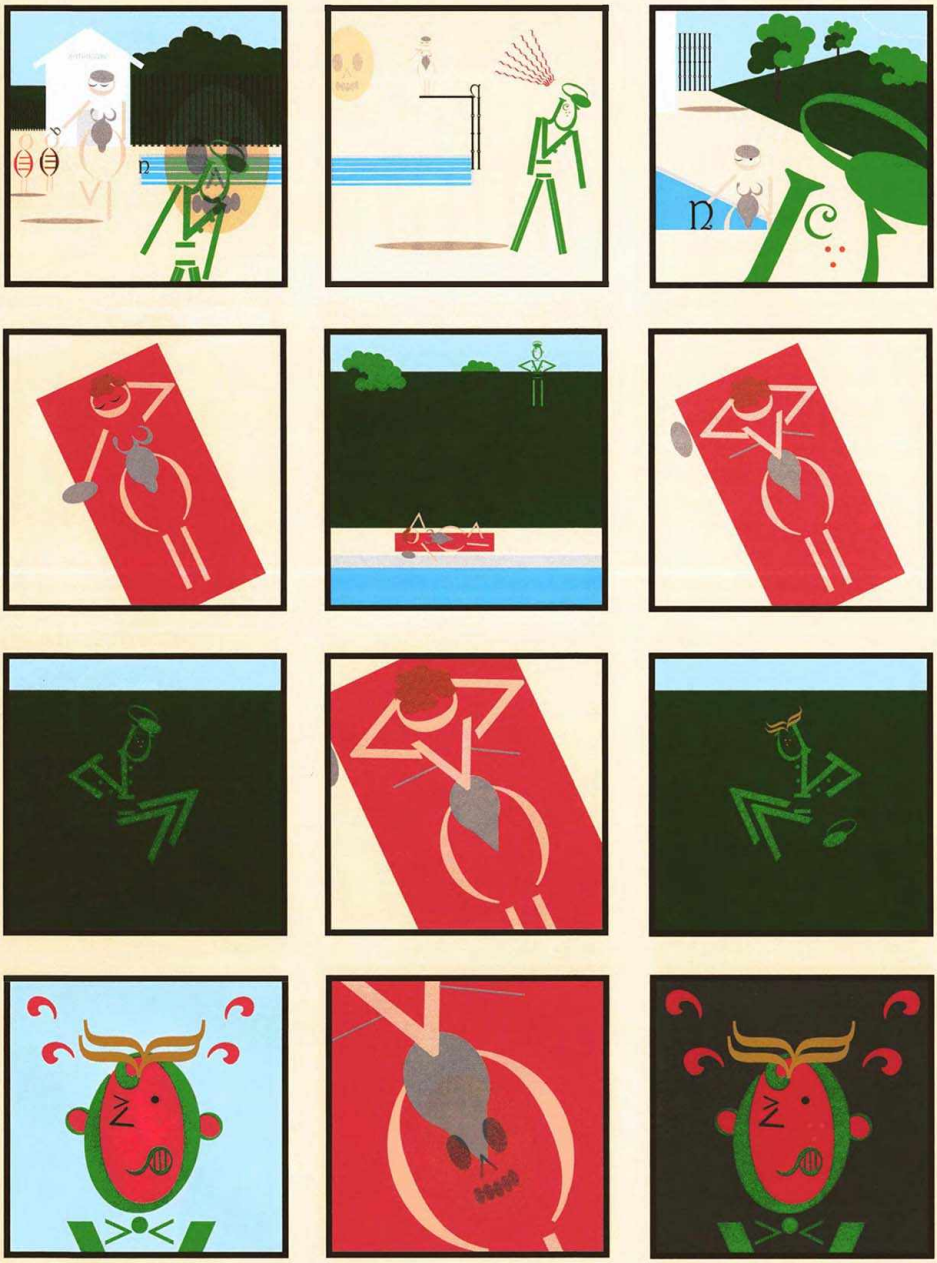

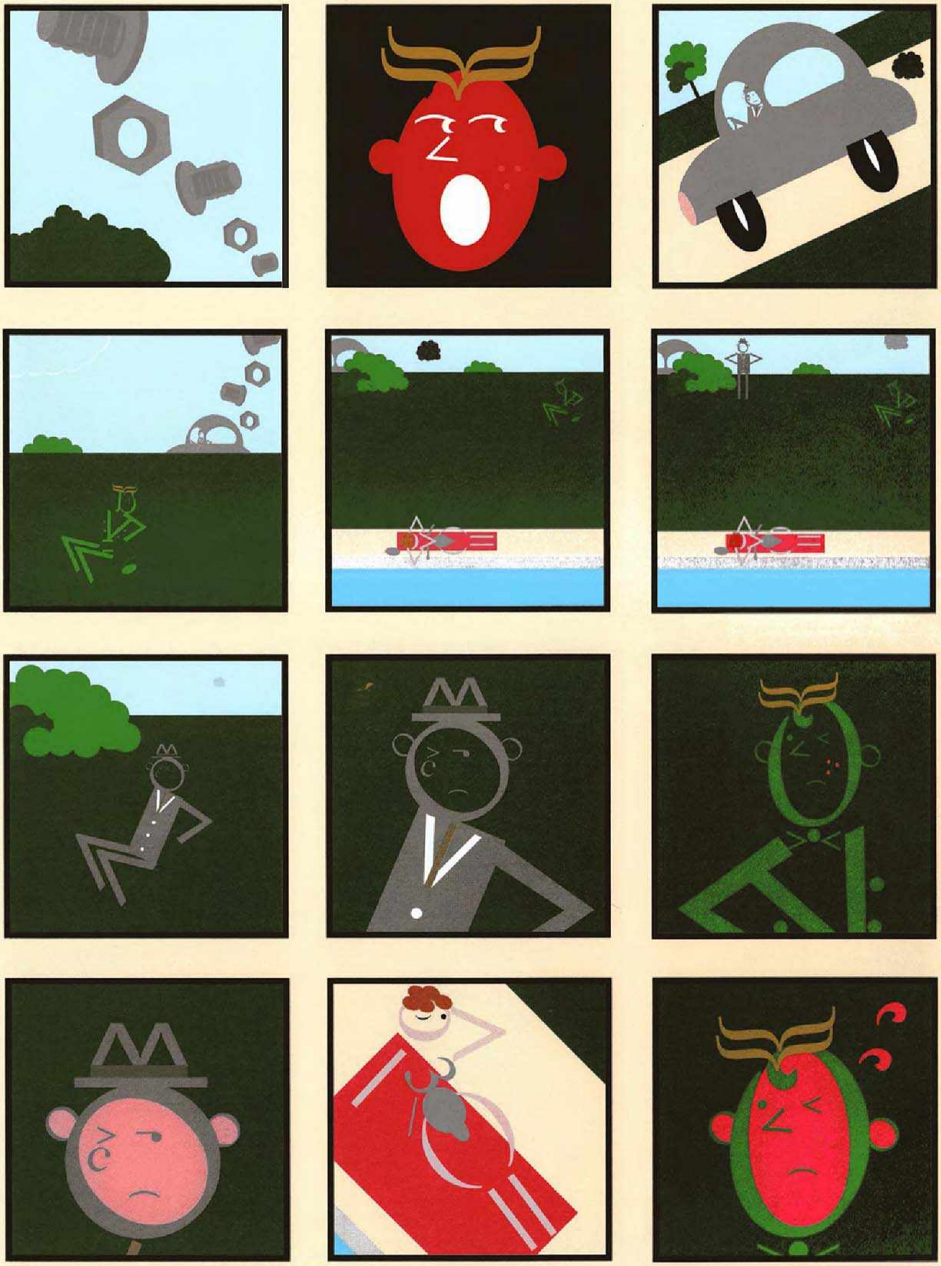

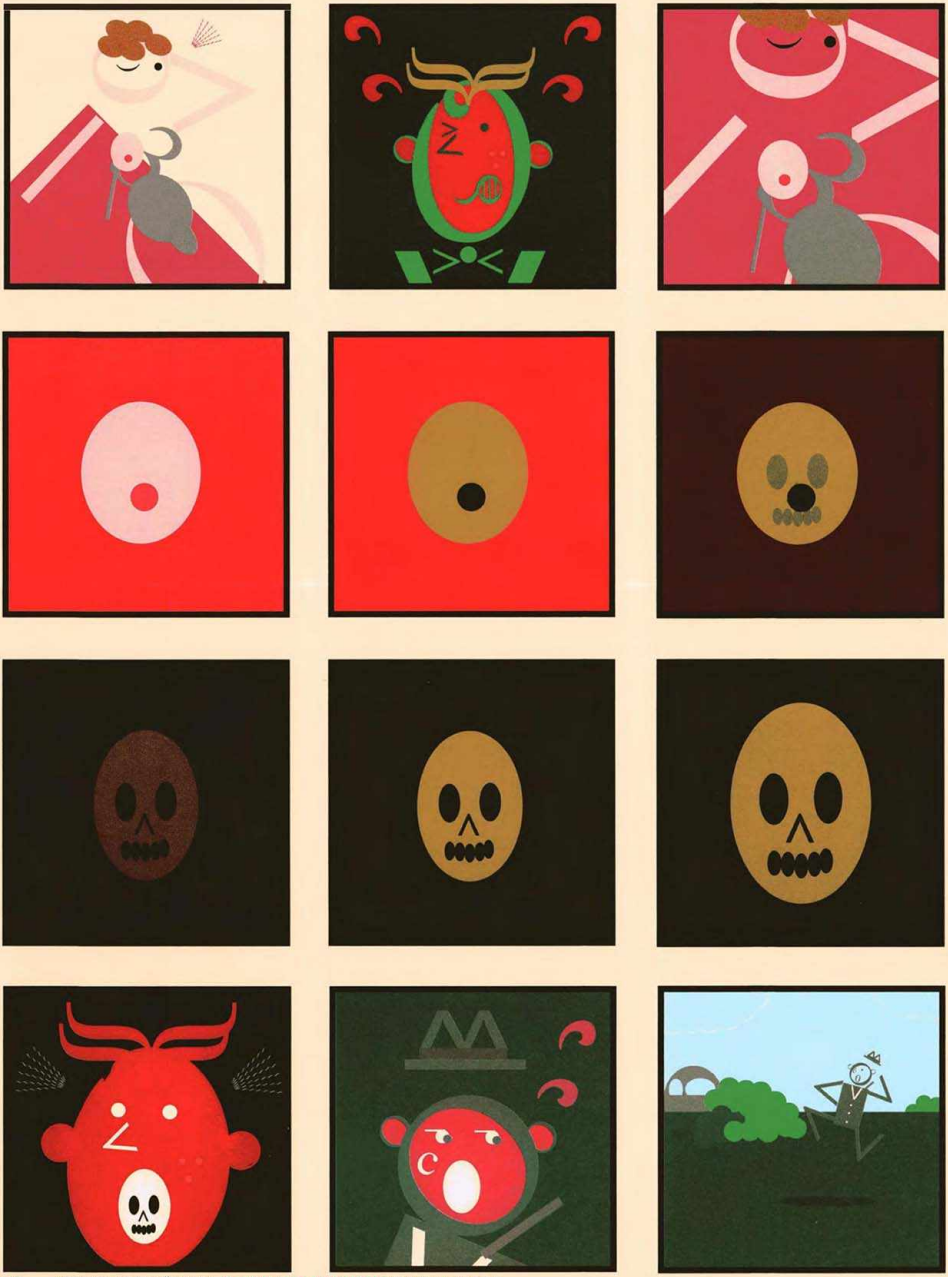

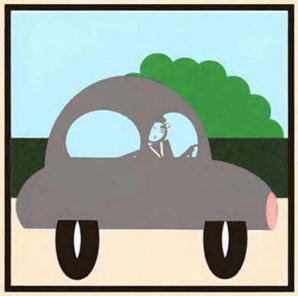
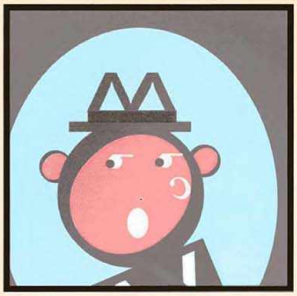
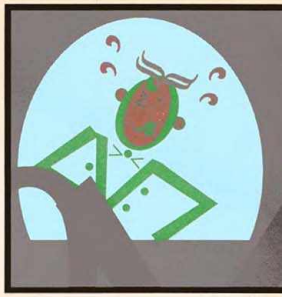
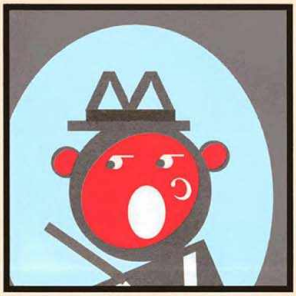

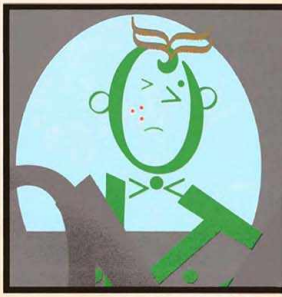

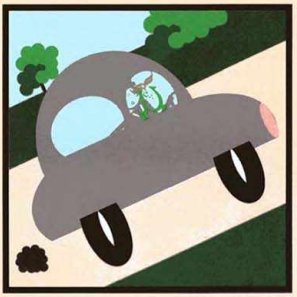

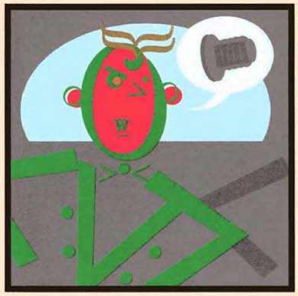

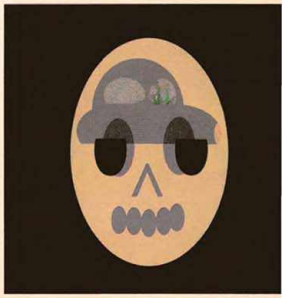

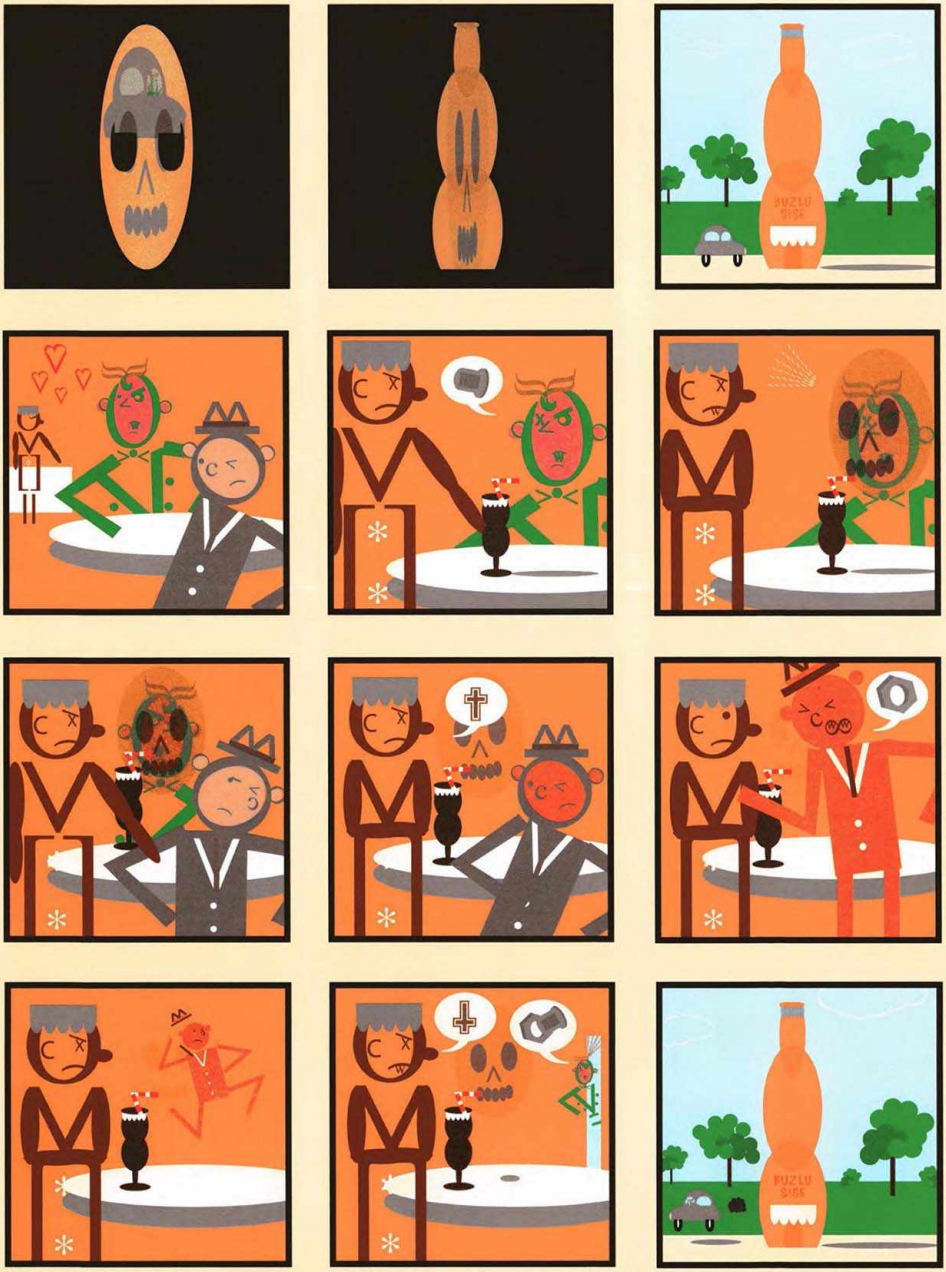
BUZLU
SİBİR
BUZLU
SİBİR

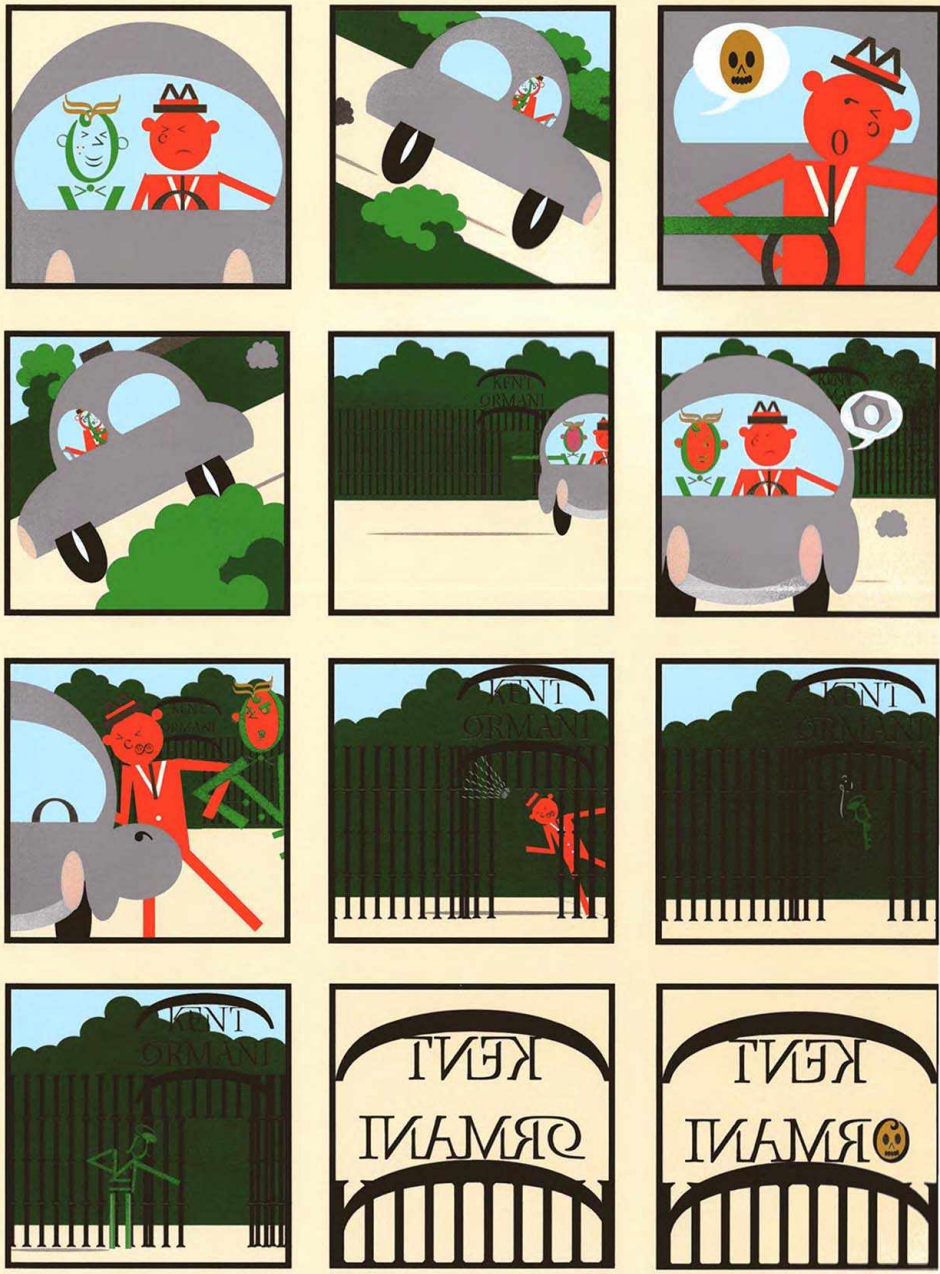
KENT
ORMANI

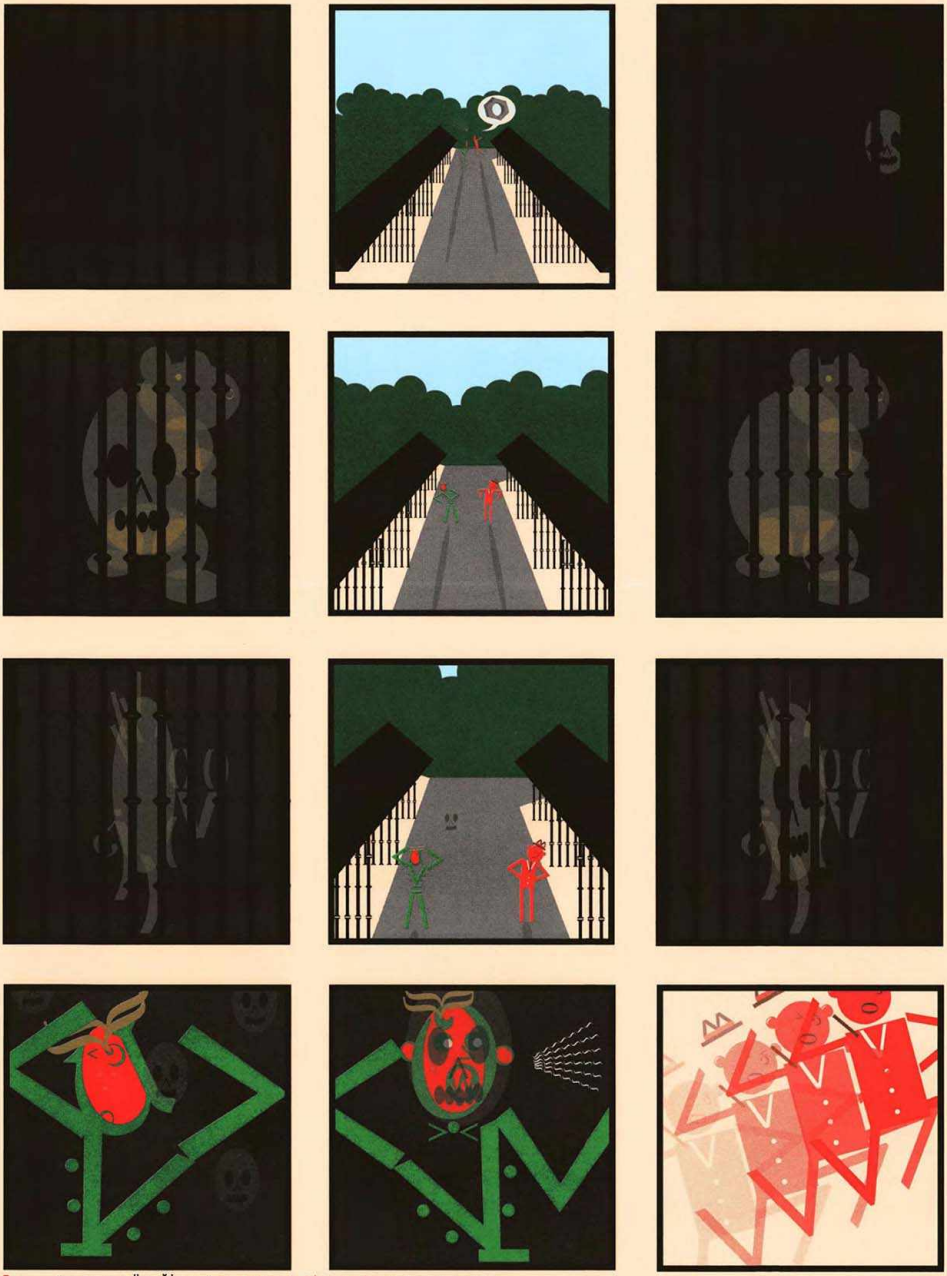

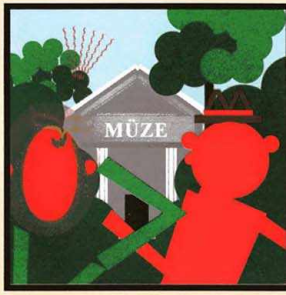
MÜZE

MÜZE

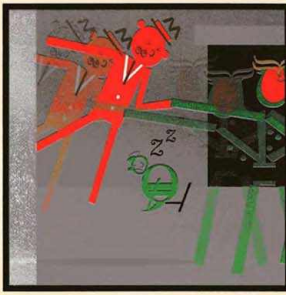

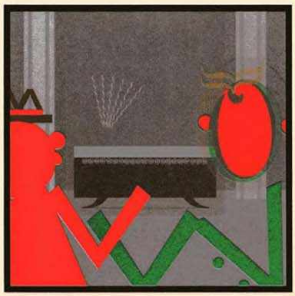

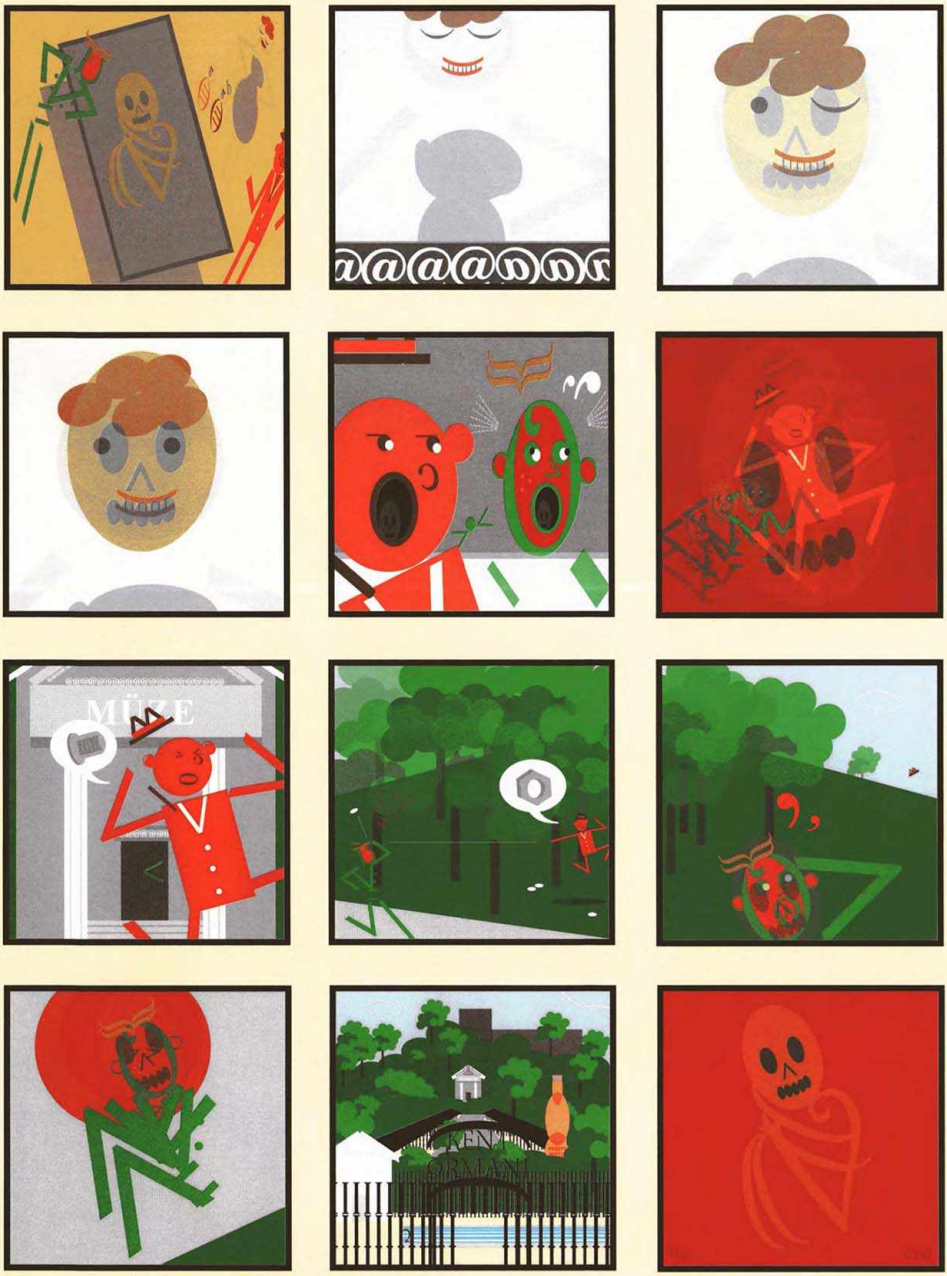

386 "PARKIN GÖBEĞİNDE" FLANNERY O'CONNOR JEREMY EATON

Bin Dokuz Yüz Seksen Dört

George Orwell

RESİMLEYEN **Lesley Barnes**

TÜRKÇESİ **SELİN SİRAL**

***BİN DOKUZ YÜZ SEKSEN DÖRT* GÜNÜMÜZDE DİSTOPYA** denince akla ilk gelen romanlardan biri. Eric Blair'in (George Orwell) 1949 yılında yayımlanan bu romanında halkın sürekli gözetim altında tutulduğu, basının propaganda aracı olmaktan öteye gitmediği, geçmişin gerçek anlamıyla yeniden yazılıp durduğu, dilin iğdiş edildiği, savaşın daimi, herkesin ispiyoncu, karşıt görüşlerin yasadışı olduğu ve isyan etmenin bir çeşit akıl hastalığı sayıldığı bir ulus devlet tasvir edilir. Hakikat Bakanlığı diye adlandırılan dairede düşük seviyeli bir memur olarak görev yapan Winston Smith siyasi düzeni sorgulamaya başlar ve kız arkadaşı Julia'yla birlikte direnişe katılmaya çalışır. Ancak kazanan daima Büyük Birader olur. Daima.

Lesley Barnes son derece karmaşık, renkli ve geometrik tarzıyla kitap ve albüm kapaklarına, animasyonlara, hediye paketlerine, vitrinlere, defilelere, *The Economist* dergisine; kısacası bakanın gözlerinin kamaşması gereken neresi varsa oraya sanatını yansıtmış bir çizer. Onun tasvir ettiği haliyle Winston'ın Londra'sı sonsuz göz tarafından durmadan gözetlendiğiniz bir yer ama bu öyle şahane bir şekilde ortaya koyulmuş ki duruma aldırış dahi etmiyorsunuz.

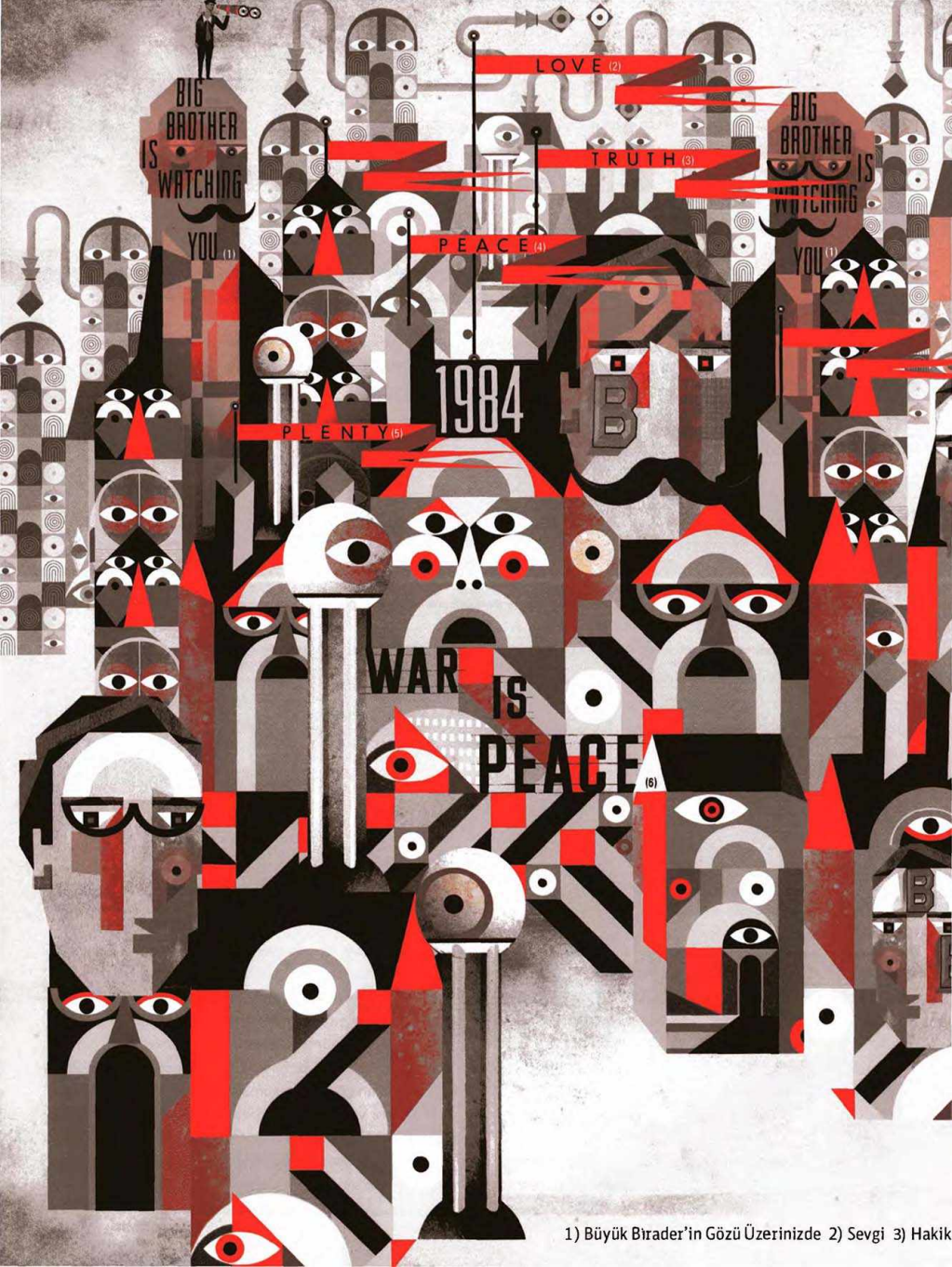

1) Büyük Birader'in Gözü Üzerinizde 2) Sevgi 3) Hakik

4) Barış 5) Bolluk 6) Savaş Barıştır 7) Özgürlük Köleliktir 8) Cehalet Güçtür

Altın Kollu Adam

Nelson Algren

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Jeremy Eaton**

TÜRKÇESİ **MURAT ÖZBANK ve ELİF ERSAVCI**

CHICAGOLU YAZAR NELSON ALGREN SAVAŞ SONRASI Amerikan edebiyatının en büyük başyapıtlarından biri olan *Altın Kollu Adam*ı II. Dünya Savaşı'nın bitmesinden dört yıl, William Burroughs'un Amerika'da insanı yavaş yavaş öldüren bir konformizm hüküm sürerken kaleme aldığı *Junky*'nin yayımlanmasından ise tam altı yıl sonra yazdı. Theodore Dreiser, John Dos Passos ve James T. Farrell'ın eserleriyle gelişen proleter roman türünün son kalemlerinden biriydi. Algren sanatının doruğuna 1949'da yazdığı ikinci romanı *Altın Kollu*'yla ulaştı ve 1950 Amerikan Ulusal Kitap Ödülü'nü bu kitapla Eleanor Roosevelt'in elinden aldı.

Yoğun, zengin ve lirik bir tarzı olan bu eser Chicago'da, birbirinden ilginç dolandırıcı ve düzenbazların, safa yatıp insan soyanların, fahişelerin, uyuşturucu müptelalarının, tutunacak dalı olmayan en diptekilerin dünyasında kurulu. Frankie Machine kendine çekidüzen verme çabasında bir morfin bağımlısıdır ve üzerindeki yük giderek daha da ağırlaşmaktadır. Bir cinayet işlenmiştir ama sebep menfaat ya da intikam değil, derin bir hayal kırıklığı ve aşağılanmışlık hissidir. Roman ümitsizlik dolu, ancak karakterler farkındalıklarıyla ve dostluğa verdikleri önemle okuyucuyu şaşırtıyor. Romanın yadsınamaz görkemi de, Algren'in en diptekilere atfettiği bu tatlı hüzünden kaynaklanıyor zaten. Büyük polisiye yazarı Ross Macdonald'ın dediği gibi, "Nelson Algren, cehennemi, cennetten çıkma bir dille anlatabilen" bir yazardı.

Altın Kollu Adam edebiyat dünyasında fırtına gibi esti. Algren 1950'lerin sonunda bir süre Amerika'nın en ünlü yazarı oldu. Ama sonra siyasi faaliyetleri J. Edgar Hoover'ın dikkatini çekti. "Ethel ve Julius Roseberg'e Özgürlük" komitesinin onursal eşbaşkanı olması Algren'in şüpheli görülme nedenlerinden sadece biriydi. Hoover, Algren'in yaptığı bir vize başvurusunun reddedilmesini ve Doubleday'den yayımlanacak bir denemesinin yayın programından çıkarılmasını sağladı.* Algren 1983 yılındaki ölümüne dek dâhice kitaplar yazmaya devam etse de, Amerika'nın edebiyat devi ve sessizlerin sesi olarak kazandığı şöhret çabuk söndü.

Bu ciltte daha önce Flannery O'Connor'ı uyarlayan Jeremy Eaton, büyük bir mağazadan ütü çaldığı için gözaltına alınan Frankie'nin mahkemeye çıktığı kısa bir sahneyi karman çorman ve flu bir üslupla ele alıyor. Akla gelebilecek her cinsten işsiz güçsüz suçlunun bir yargıcın önüne resmi geçit yapar gibi sırayla çıktığı ve sürekli olarak yalan söyleyip bahaneler uydurduğu, ezber bozan, epik bir umutsuzluk ve kara mizah sahnesi bu. Kitabın asıl kahramanı Frankie bu sahnede art arda dizilen bir sürü haybeciden biri olarak çıkıyor karşımıza. Tutuklandığından beri içki ya da morfin kullanmamış olması sahneye kafası harman bir hava katıyor ki Jeremy'nin mükemmel bir şekilde canlandırdığı hissiyat da bu.

Dan Simon

* Kitap uzunluğundaki bu deneme yıllar sonra *Nonconformity: Writing on Writing* [Düzen Karşıtlığı: Yazmak üzerine bir Yazı] başlığıyla yayımlandı.

ALTIN KOLLU ADAM

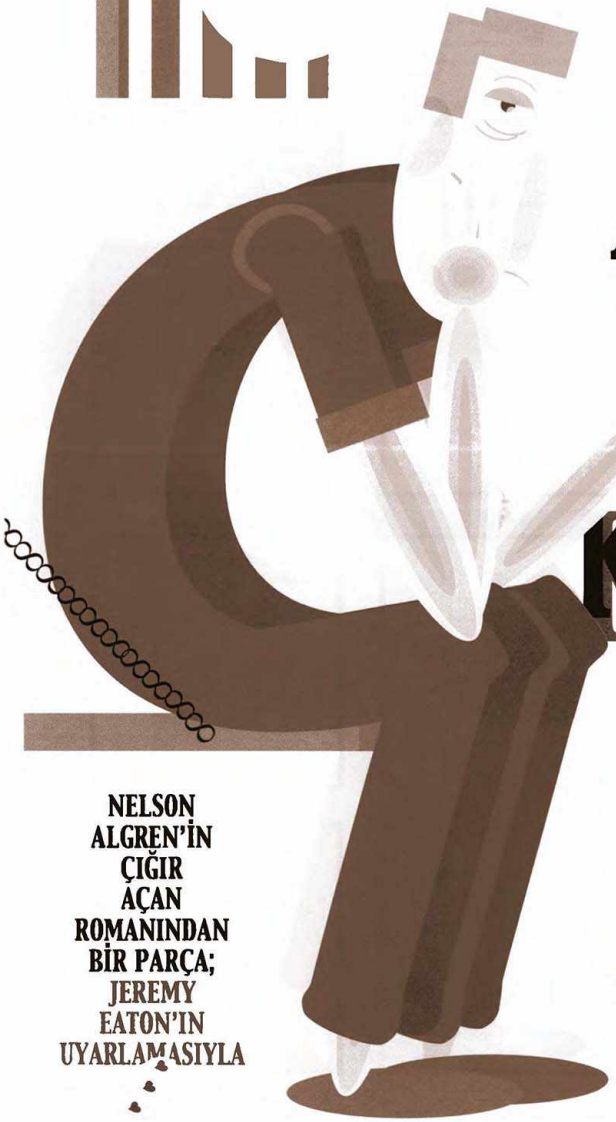

NELSON ALGREN'İN ÇIĞIR AÇAN ROMANINDAN BİR PARÇA; JEREMY EATON'IN UYARLAMASIYLA

Hapishane saatlerinin o en yalnızı; kayıntı zamanıyla ışıkların yanması arasındaki, hücrelerin önünde bir veya iki çift sıra halinde duran çörek tabaklarının bir ayakçı tarafından mutfağa götürülmeyi beklediği zamandı.

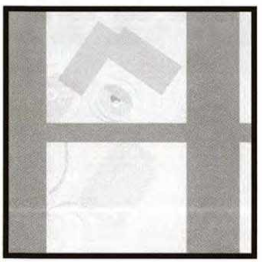

Hafıza Küpü Bednar, kan lekeleriyle bezenmiş bir gömleğin üstündeki mahkeme duvarı renkli şapkayı sorgulamak için mikrofonu indirdi.

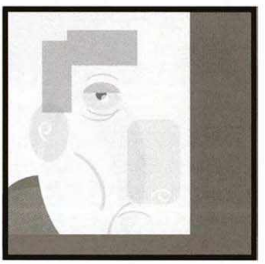

Kan Lekeleri'nin, "Bütün suçum eve taksiyle gitmekti," dediğini duydu Frankie.

"Sıradaki."

Sahnede bütün yüzler tüm kırışıklıkları, sivilceleri, yara izlerini ortaya çıkaran çiğ bir ışık altında dizilmişken...

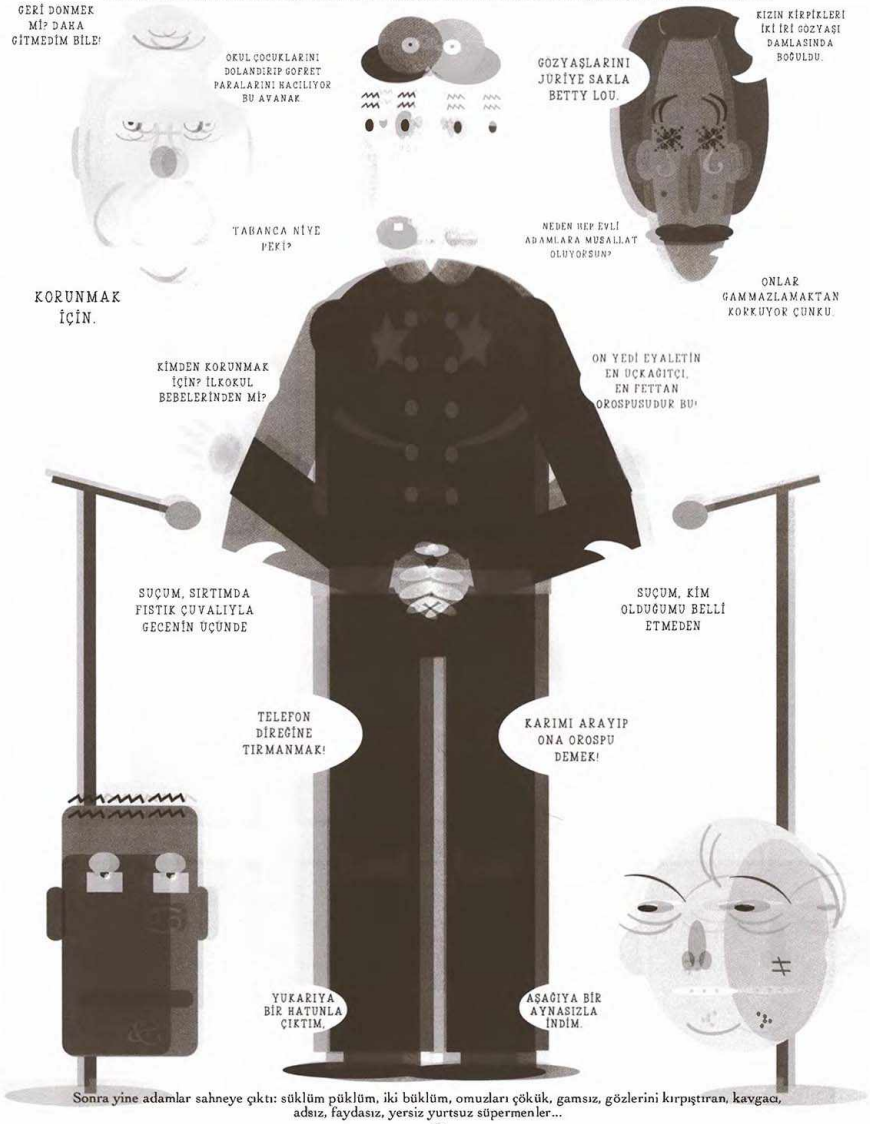

Sonra yine adamlar sahneye çıktı: süklüm püklüm, iki büklüm, omuzları çökük, gamsız, gözlerini kırpıştıran, kavgacı, adsız, faydasız, yersiz yurtsuz süpermenler...

③

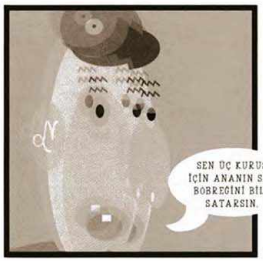

Hafıza Küpü'nün kalbi, dünyada sevilesi tek bir insan bile yokmuş gibi attığını hissediverdi.

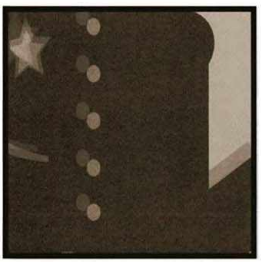

Son zamanlarda bütün saatler saçma geliyordu külyutmaz komisere. "Ben sizin ciğerinizi bilirim," diye düşündü bütün çapulcular hakkında, "bilirim, topunuzun ne mal olduğunu bilirim."

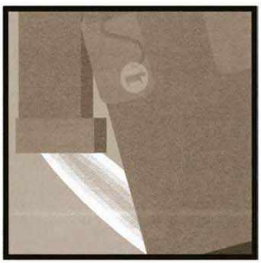

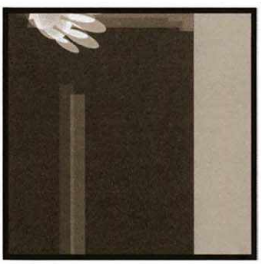

"Bu moruk, berduşları gerdiği kadar kendi de geriliyo," diye düşündü Frankie zevkle.

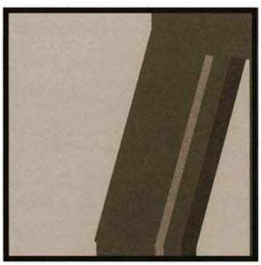

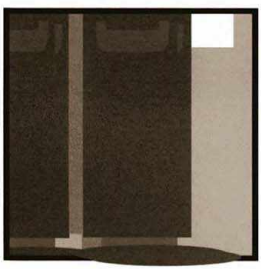

Parlak ışık bu kez Frankie'nin gözlerini aldı.

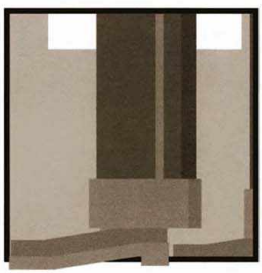

④

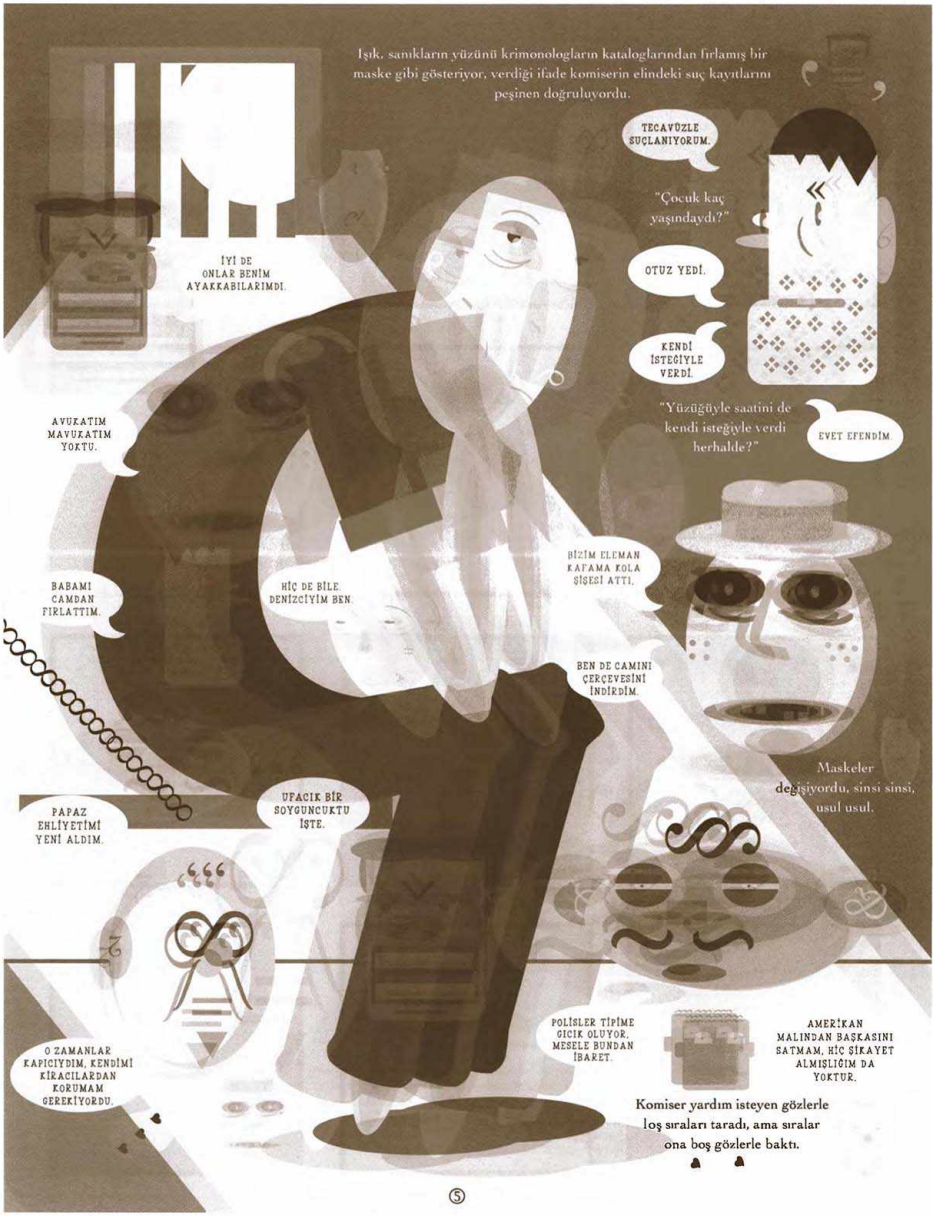
Işık, sanıkların yüzünü krimonologların kataloglarından fırlamış bir maske gibi gösteriyor, verdiği ifade komiserin elindeki suç kayıtlarını peşinen doğruluyordu.
İYİ DE ONLAR BENİM AYAKKABILARIMDI.
TECAVÜZLE SUÇLANIYORUM.
"Çocuk kaç yaşındaydı?"
OTUZ YEDİ.
KENDİ İSTEĞİYLE VERDİ.
"Yüzüğüyle saatini de kendi isteğiyle verdi herhalde?"
EVET EFENDİM.
AVUKATIM MAVUKATIM YOKTU.
BABAMI CAMDAN FIRLATTIM.
HİÇ DE BİLE. DENİZCİYİM BEN.
BİZİM ELEMAN KAFAMA KOLA ŞİŞESİ ATTI.
BEN DE CAMINI ÇERÇEVESİNİ İNDİRDİM.
Maskeler değişiyordu, sinsi sinsi, usul usul.
PAPAZ EHLİYETİMİ YENİ ALDIM.
UFACIK BİR SOYGUNCUKTU İŞTE.
O ZAMANLAR KAPICIYDIM, KENDİMİ KİRACILARDAN KORUMAM GEREKİYORDU.
POLİSLER TİPİME GICIK OLUYOR. MESELE BUNDAN İBARET.
AMERİKAN MALINDAN BAŞKASINI SATMAM, HİÇ ŞİKAYET ALMIŞLIĞIM DA YOKTUR.
Komiser yardım isteyen gözlerle loş sıraları taradı, ama sıralar ona boş gözlerle baktı.

Sonraki herif yassı burunlu, köşeli suratlı, sarı saçları karman çorman, gözlerinin altı mosmor bir tipti.

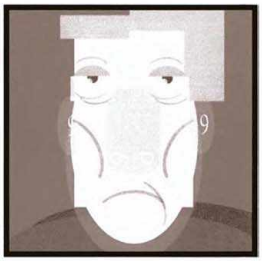

"Alışveriş torbasıyla mı?"

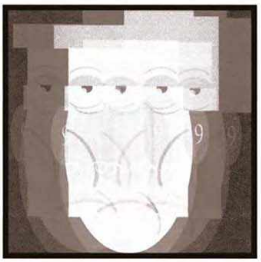

"Önce birinci kattaki kasaba uğramam gerekti."

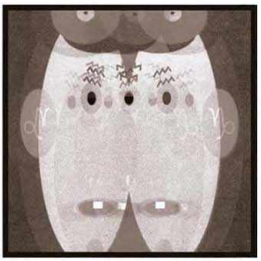

Frankie repertuarındaki en masum ifadeyi takındı.

⑥

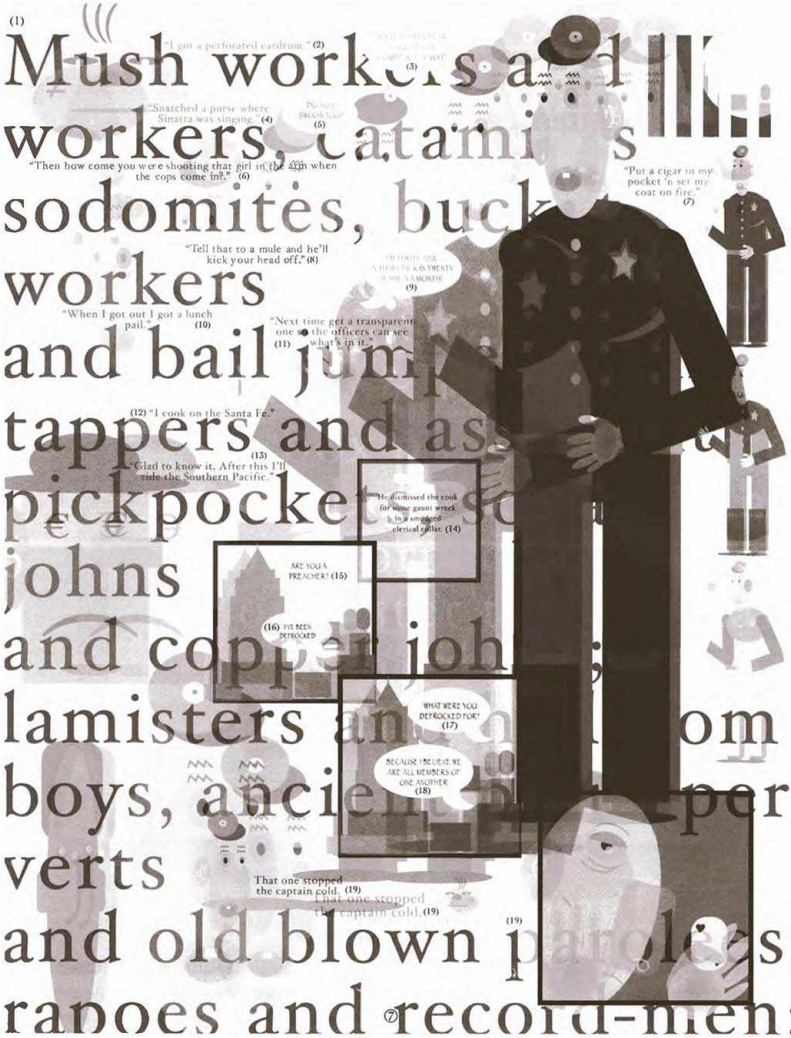

1) Müşteri soyan orospular, sarhoş edip dolandıranlar, puştlar ve oğlancılar, livatacılar ve mahkeme kaçakları, yankesiciler ve yancıları, fuhuş yaparken basılan aynasızlarla aile babaları, hapishane kaçkınları, jigololar, bir ayağı çukurda yobaz sapıklar, yaşlı mapushane kuşları ve bütün sicili bozuklar.
2) "Kulak zarım delik." 3) Devriye arabasının geldiğini duymuşsun ama 4) "Sinatra şarkı söylerken cüzdan çaldım."
5) Sen de arada bir bayılıyor musun? 6) "Madem öyle polisler geldiğinde kıza nasıl eroin veriyordun?"
7) "Puroyu cebime koydum, ceketim alev aldı." 8) "Sıkıyorsa bunu bir katıra söyle de ye kafana tepiği."
9) Ben otuz dokuz yaşındayım, o bebek de taş çatlasa yirmidir. 10) "Dışarı çıktığımda elimde sefertasım vardı."
11) "Bir dahaki sefere şeffaf olsun da, memurlar içindekileri görsün." 12) "Santa Fe'de aşçıydım."
13) "Söylediğin iyi oldu. Bir daha Santa Fe'ye yolculuk yapmam."
14) Aşçıyı başından savıp, boynunda pis bir papaz yakalığı olan, sıska bir adam enkazına baktı. 15) Papaz mısın sen? 16) Aforoz edildim.
17) Niye ki? 18) Çünkü hepimizin eşit ve bir olduğuna inanıyorum. 19) Bunu duyan komiser donup kaldı.

"Hamster'ın Sesi"

Thomas Pynchon

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Brendan Leach**

TÜRKÇESİ **NURCAN BAŞER**

***GRAVITY'S RAINBOW*'UN [YERÇEKİMİNİN GÖKKUŞAĞI]** Thomas Pynchon'ın edebiyata bir armağanı olduğu şüphe götürmez. Adeta beceri gösterisi yaparcasına yazılmış ancak neredeyse anlaşılmaz olan eser, türlerin kara mizahı, muazzam ve deli işi bir labirent. Pynchon ondan önce daha ince ve yanına yaklaşılabilir bir başyapıt olan *The Crying of Lot 49*'ı yazdı. Ama ondan da önce, 1952-53 öğrenim yılında lise gazetesi için bir dizi mizahi öykü kaleme almıştı. Tamamı "Hamster'ın Sesi" olarak adlandırılan bu öyküler, oldukça garip bir okulun eski bir mezununun, bir tanıdığına okulda neler olup bittiğini anlattığı dört mektuptan oluşuyor. *The Modern Word* web sitesi öykü için şöyle demiş: "Pynchon'ın lisede yazdığı öyküler, gençlik dönemi eserlerine göre şaşırtıcı derecede iyi ve yazarın biçemini ve işlediği konuları karakterize ediyor: Son derece aptal isimler, paranoya, bol bol hap kullanımı ve acayip bir mizah anlayışı."

The Pterodactyl Hunters (in the Gilded City) adlı çizgi romanına *Best American Comics* dizisinde yer verilen Brandan Leach, Hamster Lisesi'nin en zekilerinin zihninden çıkan hileleri çizgili kağıda olduğu gibi çizdi.

THOMAS PYNCHON

HAMSTER'IN SESİ

RESİMLEYEN

BRENDAN LEACH

Sevgili Sam,

Belki hatırlarsın beni. Geçen ağustos Huntington'da bir partide tanışmıştık. Winston Churchill taklidi yapan asker tıraşlı, kızıl saçlı, güdük tip vardı ya, işte o benim. Neyse, gittiğim okul ilgini çekmiş ve seninle irtibata geçmemi istemiştin. Ben de yazıyorum...

13 Kasım 1952

Hamster Lisesi, Güney Sahili'nden yaklaşık bir kilometre uzaklıktaki bir kayanın üzerinde; pek büyük bir kaya değil gerçi, zira sular yükseldiğinde orada kim var kim yok görünüyor. Kurucusu J. Fattington Woodgrouse'un küçük hayvanlara düşkün olduğuna dair hayli tartışmalı söylenti dışında okula neden Hamster Lisesi adı verildiğinden kimsenin haberi yok. J. Fattington Woodgrouse'un okulun önünde heykeli var. Ufak tefek, kelli felli, göbekli bir adam J. Fattington, ayrıca son Merihli ile aç iskarmoz karışımı bir şeye benziyor uzaktan. Geçen Cadılar Bayramı'nda birisi heykeline parlak turuncu boyayla çok ayıp bir söz yazmış. Okul ayağa kalktı. Dört hafta uzaklaştırma cezası aldım.

Belki de biraz ıssız bir yerde bulunması Hamster Lisesi'nin... şey, tam olarak timarhane gibi değilse de, biraz tuhaf olmasına açıklık getirebilir. Mesela trigonometri hocamız Bay Faggiaducci'yi ele alalım. Epey bir elden geçirilmiş uzun, açık mavi sedanıyla telaş içinde bir oraya bir buraya giden, çimen yeşili gerçeveli kalın gözlükleriyle kendi halinde, muteber genç bir adam kendisi. Ayrıca sınıfta hep caz esprileri yapıyor. Aslında adamın kimseye zararı yok, önceden caz davulcusuymuş, şimdi de Birdland ve Eddie Condon's'ta olmak istiyor, o kadar. Çok fazla kendi kendine konuşuyor, eroin kullandığına dair söylentiler ilişti kulağıma. Tam bir "yitik çocuk".

Sonra elbette ki bizim okul müdürü Bay Sowturkle var sırada. Bu da müziğe meyilli, gayda çalıyor. İşin kötü yanı egzersiz yapmak için okul saatlerini kullanıyor. Kahrolası enstrümana hayli düşkün. Her gün bir saat ofisine kapanıp gayda çalıyor. Bölünmekten hoşlanmadığı hissine kapılıyor insan. Tennessee tepelerinde doğmuş, hâlâ yanında av tüfeği taşıyor, tüfek de kısa namlulu sevimsiz bir şey.

Bir kayanın üzerinde olduğumuz için spor aktiviteleri bakımından epey kısıtlandığımızı düşünebilirsin ama sandığın gibi değil. Tabii ki kendimize ait bir futbol sahamız yok, o yüzden biz de en yakın kasaba olan Riverhampton'dakileri kullanıyoruz. Koçumuz Willis'in haline üzülüyorum. Sen en büyük on kolejin birinden gelen futbol koçluğu teklifini reddet, Hamster Lisesi'ne gel. Son üç yılda biri hariç tüm maçları kaybettik, zaten onda da bir ilkokulla berabere kalmıştık. Berabere kalmamızın sebebi de ilkokul takımına gereksiz sert davranışları yüzünden sürekli penaltı verilmesiydi. Koç Willis çok içiyor.

Ancak şimdi hoş çakal demem gerek, çünkü yoruldum ve bir süre trigonometri ödevim var. Yarına yapmam gerekmiyor gerçi, Bay Faggiaducci gene bir âlemde olduğundan derse gelmeyecek muhtemelen. Bir ara bana hatırlat da sana müfettiş geldiğinde olanları anlatayım. Zavallıcık, şimdi akıl hastanesinde tedavi görüyor.

Sarhoş amigon,

Boscoe Stein

18 Aralık 1952

Sevgili Sam,

Son mektubunda müfettiş geldiğinde Hamster Lisesi'nde olanları merak ettiğini yazmışsın. PEKALA...

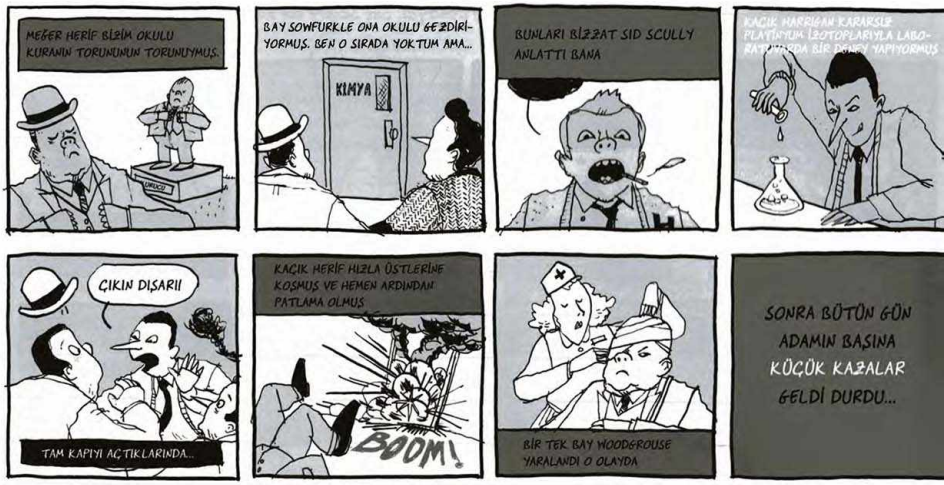

Bay Woodgrouse gideceği sırada Koç Willis kendisinden futbol egzersizini izlemesini rica etti. Willis onun kolej futbolu oynadığını öğrenınceye dek bir aksilik çıkmadı. Daha ne olduğunu anlamadan...

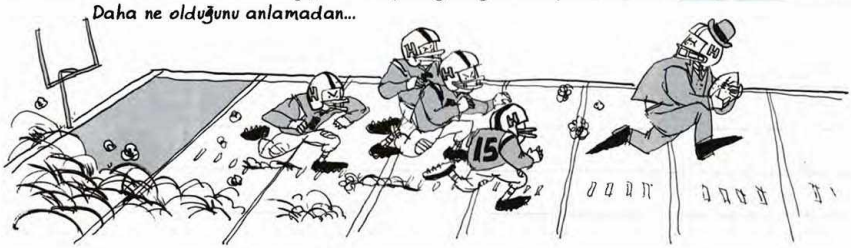

Üzücü bir not: Nasıl ettiyse şu sevimli, ufak şapkasını da kaybetti. Eh, sanırım şimdilik bu kadar yeter.

Görüşmek üzere,

Roscoe Stein

22 Ocak 1953

Sevgili Sam,

Daha önce yazamadım, kusura bakma. Yılbaşı partisinin yorgunluğunu üstümden atmakla meşgulüm. Tam bir curcunaydı. Sid Scully'nin kardeşi Marge verdi partiyi...

Son mektubunda trigonometri hocamız Bay Rafael Faggiducci'den daha çok söz etmemi istemişsin. O sınıfta acayip ve seçkin bir grup olan "Erkekler"le (büyük E) oturuyorum. Birlikte hayli ilginç bir psikoloji deneyi yapıyoruz...

Pekala Sam, galiba şimdilik bu kadar.

Her zamanki gibi,

Bose.

19 Şubat 1953

Sevgili Sam,

Başardım! Trigonometriden geçtim! Bay F, Erkekler'den ve benden iyice yaka silkmişti artık. O kadar kızgındı ki, seviye tespit sınavında gözetmen olmayı reddetti. O yüzden biz de sinir hastası bir Çek'in başına kaldık. Neyse, şarkı söylemeye başladık...

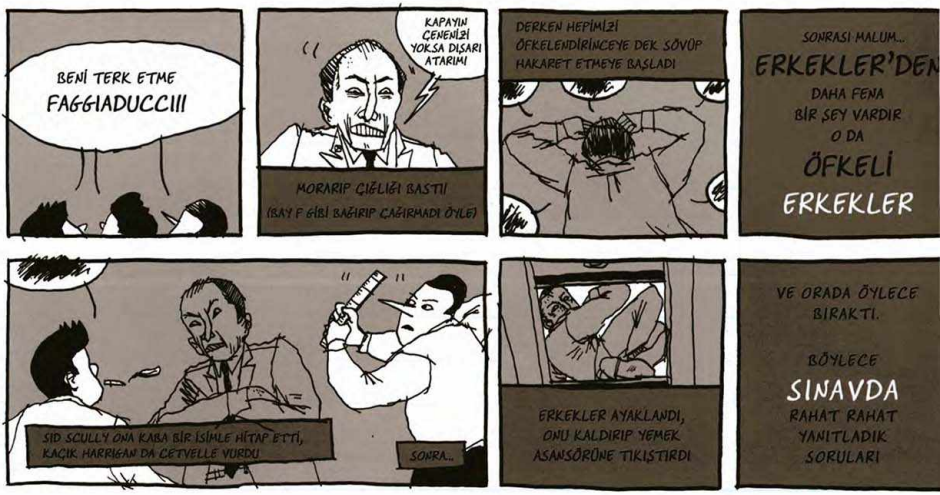

Faggiaducci alabileceğimiz en iyi notun 60'ın altında bir şey olduğunu söylemişti; gel gör ki 92'den daha düşük not yoktu. (Nasıl yaptığımızı sormal) Elbette bunun Faggiaducci üzerinde ağır psikolojik etkileri oldu. Bir hafta okula gelmedi. Bunalıma girdiğini duydum. Çek mi? Şey, kimse artık yemek asansörünü kullanmıyor, o yüzden biz de onu orada bırakmaya karar verdik. Belki bir gün bulurlar onu -çok da umurumda değil doğrusu- nasıl olsa haftada iki kez yemek yiyor. Şimdi gitmem gerek,

Arrivederci

Bose.

Godot'yu Beklerken

Samuel Beckett

RESİMLEYEN **Gustavo Rinaldi**

TÜRKÇESİ **NURCAN BAŞER**

İKİ BERDUŞ BAŞKA BİR ADAMIN GELMESİNİ BEKLİYOR. Adam gelmiyor. Perde kapanıyor.

Godot'yu Beklerken'i sadeleştirerek üç cümleyle anlattım, ancak bu, Shakespeare zamanından bu yana yazılmış en meşhur ve tartışmalı oyunlardan birinin özeti. İrlandalı deneysel romancı ve oyun yazarı Samuel Beckett'ın 1949'da Fransızca kaleme aldığı oyun ilk olarak dört yıl sonra sahnelendi. Yol kenarındaki bir ağacın yanında, kendisinden istekte bulundukları Godot'yu bekleyen Vladimir ve Estragon diye iki adam var. Ondan bundan konuşuyor, münakaşa ediyor ve bir tür kaba komedi sergiliyorlar, intihar etmekten bahsediyor, işemek için sahneden çıkıyor, gitmeye karar veriyor ama bir türlü gitmiyorlar... Görünüşe göre birisi ötekinin kölesi olan iki tuhaf şahıs geçiyor yoldan. Bir oğlan Godot'dan onlarla buluşamadığı için özür dileyen ve yarın kesin geleceğini söyleyen bir haber getiriyor. Birinci perdenin sonu. Görünüşe göre ertesi günde geçen ikinci perdede de hemen hemen aynı şeyler yaşanıyor. Bu durumun bir süredir böyle olduğunu anlıyor ve aynı şekilde devam edeceği izlenimini ediniyoruz.

Muğlak fakat belli ki mühim bir şeyler oluyor. Alegori olsa gerek. Godot aslında Tanrı, diyor pek çok kişi, bu ikisi boşuna bekliyor onun çıkagelmesini. Oyun, Tanrı'nın ölümü ve insanların yalnızlığı üstüne modernist, varoluşçu bir yorum. Ne var ki Beckett aklındakinin bu olmadığını belirtmişti. Yani bir anlamda. Aslına bakılırsa zaman zaman belki bilinçaltında bu şekilde düşünmüş olabileceğini söyleyerek kapıyı aralık bırakmıştı. Godot'nun İsa'yı temsil ettiğini ve iki adamın Mesih'i beklediğini düşünenler de var; Godot'nun Ölüm olduğuna ya da o, Vladimir ve Estregon'un Freud'un kuramındaki id, ego ve süperegoyu temsil ettiğine dair teoriler de. Benim en sevdiğim teori Profesör Michael Warton'a ait ve ötekilere göre müphem: "Godot bizi var olmaya devam etmeye mahkum kılan şeyleri simgeliyor, umudun olmadığı bir çağda umudu temsil eden bir bilinmeyen, bizi ömür boyu beklettiği sürece ne olduğunu kuruyorsak o."

São Paulolu Gustavo Rinaldi sahnenin ıssızlığını betimlemek amacıyla mükemmel tarama çizgileri kullandı; boş sahne, kırık, çıplak ağaç, akşamüstü havası, iki berduşun can sıkıntısı... bekleyiş... bekleyiş...

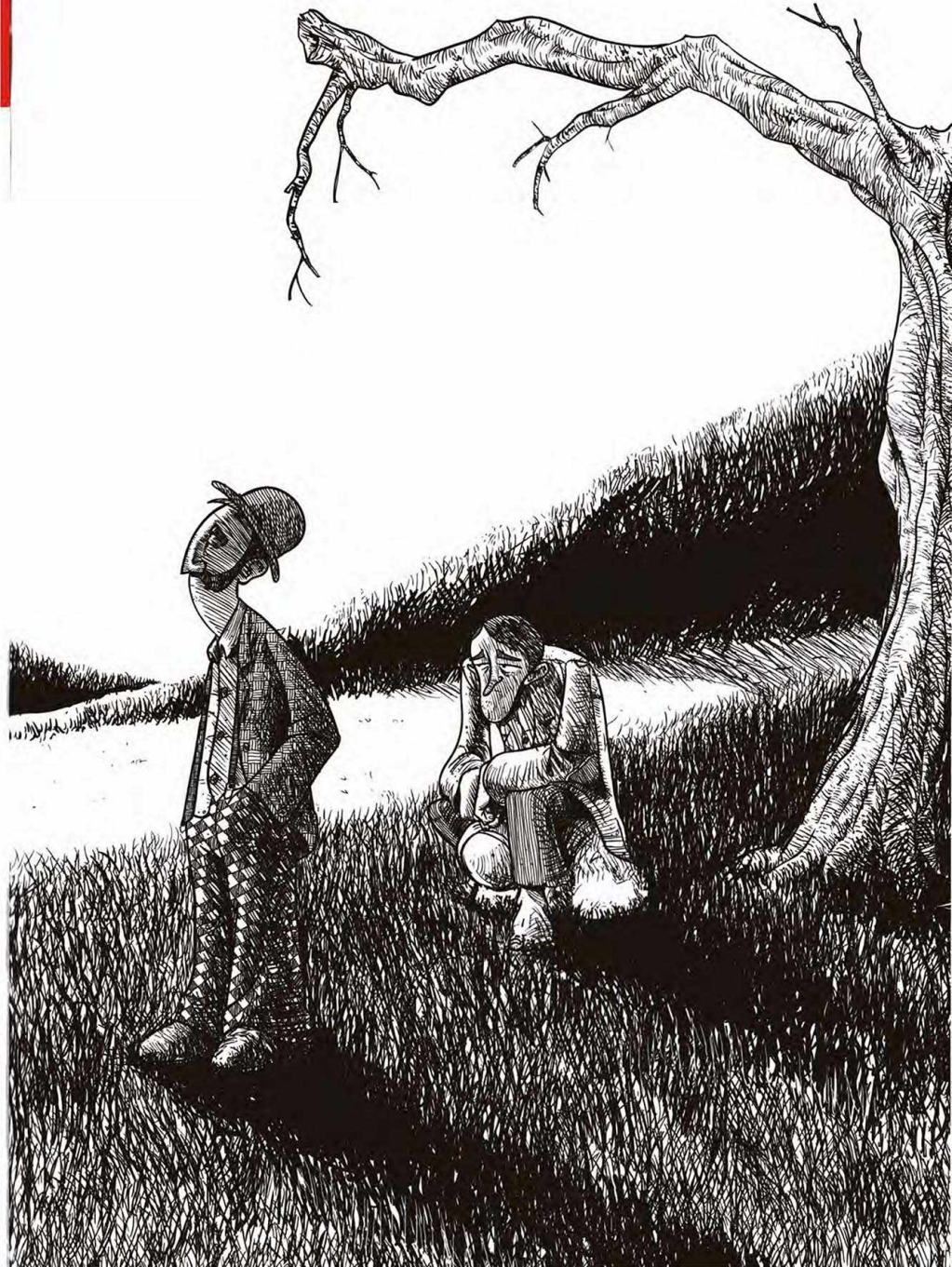

"Dansçı"

Gabriela Mistral

RESİMLEYEN **Andrea Arroyo**

TÜRKÇESİ **SERPİL IŞILDAR**

NOBEL KAZANAN İLK LATİN AMERİKALI, HATTA İLK ŞİLİLİ şair Pablo Neruda değil. 1945'te ödülü kazanarak bu onura sahip olan Gabriela Mistral'di. Neruda'nın aksine, kendisi ve eserleri ABD'de halen pek bilinmez. Şili kırsalında Katolik olarak yetişen ve hem Basklı hem de yerli olan şairin eserlerinde bu özelliklerin etkileri görülür. Öğretmen, gazeteci, profesör, BM büyükelçisi, feminist, dünyayı gezen bir göçmen, sosyal adaletin yorulmaz savaşçısı olan Mistral insanı hayrete düşüren bir hayat yaşadı. Şili'de kullanılan 5000 pezoluk banknotun üzerinde resmi var ve onun adını taşıyan Mistral marka defterler ülkesinde halen çok popüler.

Mistral'in şiirlerini çeviren yazar Ursula K. LeGuin de, pek çok gözlemci gibi, şairin eserlerinin kendi ülkesinde bile yumuşatıldığını söylüyor. Çocukluk ve doğa hakkındaki ilk şiirleri ön plana çıkarken, diğerleri unutulmuş durumda. LeGuin şöyle yazıyor: "Onu okuyan herkesin ondan korkabileceğini söyleyebilirim. Kendisi korkutucu derecede tuhaf olabilir."

"Dansçı" ("La bailarina"), Mistral'in "Çılgın Kadınlar" ("Locas Mujeres") başlıklı şiir dizisinde yer alıyor. Mistral'in pek çok şiiri gibi bu da basit veya olası bir edebi açıklamayı kabul etmez. Esas olarak, dansçı güçlü, dönüştürücü bir dans yapmaktadır, "her şeyi kaybetmenin dansı. / Neyi varsa gitmesine izin verir..."

Meksika doğumlu New Yorklu sanatçı Andrea Arroyo'nun canlı renkler kullanarak yaptığı soyut kadın resimleri yaygın olarak sergileniyor. Kendisi sıklıkla tarihi veya mitolojik kadınlardan esinleniyor. Ayrıca 1990'ların başından bu yana Meksika'nın Ciudad Juárez şehrinde faili meçhul cinayetlere kurban giden 400'e yakın kadına saygı için devamlı bir proje olan *Flor de Tierra* serisiyle dikkat çekiyor.

Andrea Arroyo

Sineklerin Tanrısı

William Golding

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Trevor Alixopulos**

TÜRKÇESİ **BİLGE CEREN ŞEKERCİLER**

HERHALDE KİTAPTAKİ KARAKTERLERİN ÇOCUK OLMA-ları yüzünden, *Sineklerin Tanrısı* tıpkı *Çavdar Tarlasında Çocuklar* gibi daha çok ortaokul ve lisede okunup öğretilir ancak sonra sohbetlerde pek yer almaz olur. Ancak emin olun, *Sineklerin Tanrısı* incelikli ve güçlü bir edebiyat eseri. Stephen King, erkek çocukların bayıldığı Hardy Boys ve Tom Swift gibi macera romanlarından başka şey okumadığı bir dönemin ardından, on iki yaşında bu kitabı okuduğunu anlatır:

> Hatırladığım kadarıyla elleriyle beni kavrayan ilk kitaptı, sayfalardan güçlü eller uzanıp boğazıma sarıldı. "Öyle basit bir eğlence değil bu, ölüm kalım meselesi," diyorlardı bana.

Nobel ödüllü William Golding en fazla tanınan bu eserinde, insan doğasına ve topluma kasvetli bakışını, mikrokozmos olarak seçtiği ıssız adada mahsur kalmış bir grup Britanyalı okul çocuğu üzerinden anlatır. Hiçbir yetişkinin ortalıkta olmadığı bu ortamda çocuklar kendi yöntemleriyle baş başa kalırlar ve işler çığrından çıkar. Farklı liderlerin önderliğinde iki gruba bölünürler, daha vahşi, batıl inançlı, akıldışı grup daha fazla yandaş toplar ve güçlenir. Uygarlık, özellikle fiziksel güvenliğin mütemadiyen tehdit altında olduğu zorlu koşullarda çabucak ölen kırılgan bir yalandan ibarettir.

Ignatz Ödülü'ne aday gösterilen çizgi roman *The Hot Breath of War*'ın yaratıcısı Trevor Alixopulos, 1954 yılına ait romanın çok önemli bir sahnesini uyarladı. Vahşi oğlanların grubu, adada yaşadığına inandıkları korkunç "canavar"a kurban ettikleri bir domuzun kafasını bir sopaya takarlar. Özünde erdemli, iyi yürekli ve nazik bir çocuk olan Simon bu dehşet verici ve üzeri sineklerle kaplı kafayı bulur ve kafanın onunla konuştuğunu sandığı bir hezeyana/sanrıya kapılır. Simon'a göre "Sineklerin Tanrısı" budur ve adada canavar olmadığı, ama belki de çok daha ürkütücü bir şey olduğu gerçeği gözlerinin önüne serilir: Her insanın içinde vahşi, terbiye edilemez bir canavar vardır, Simon da bir istisna değildir. Bu keşifle kendinden geçer.

SİNEKLERİN TANRISI
uyarlayan:
t. alixopulos
Sağ salim geri geleceksin.

SİM
ON
KIN
AKIN
AKIN
SEN
BEN
SİZ
KÖTÜ
OLMASINIIIIN

NEDE
Nİ
YİM
2012

Algının Kapıları

Aldous Huxley

ILLUSTRATIONS BY **John Pierard**

TÜRKÇESİ **SELİN SİRAL**

ALDOUS HUXLEY ÖZÜNDE RAFİNE BİR İNGİLİZ entelektüel yazardı. Yine de tüm o aristokrat eğitimine ve üstün zeka parıltıları saçan genlerine rağmen hatırı sayılır bir mistik tarafı da mevcuttu. *Kalıcı Felsefe* adlı eseri, Doğu ve Batı dinlerinde esrarengiz şeylerle doğrudan yaşanan karşılaşmaları inceleyen bir yirminci yüzyıl klasiği. Fakat *Cesur Yeni Dünya*'nın yazarı, madde kullanımıyla ortaya çıkanlar da dahil aşkınlık deneyimleri konusunda yalnızca bir okur olarak kalmak istememiş. Dileği, bilinç düzeyinde değişiklik yaratan maddeler konusunda öncü bir araştırmacı olan Humphry Osmond kendisini ziyarete geldiğinde gerçek olmuş. Huxley *Algının Kapıları*'nda şöyle yazıyor:

> 1953 baharında bir dizi, bana kalırsa inanılmaz derecede talihli şartlar sonucunda kendimi yolun düpedüz tam aksi istikametinde buldum. Bir araştırmacı iş için California'ya gelmişti. Meskalin konusunda yetmiş yıldır inceleme yapıyor olmasına karşın elindeki psikolojik veriler garip bir biçimde halen yetersizdi ve verilerine yenilerini eklemeye can atıyordu. Ben de orada bulunuyordum ve kobay olmaya razı, hatta hevesliydim. Böylece ışıl ışıl bir mayıs sabahı yarım bardak suda çözdürülmüş bir gramın onda dördü kadar meskalini yuttum ve oturup sonuçlarını beklemeye başladım.

Ertesi yıl yayımlanan kitabın geri kalanı, Huxley'nin peyote kaktüsünün aktif maddesini kullandığı bu olay sırasında yaşadığı deneyimleri ve edindiği izlenimleri anlatıyor. Görkemli sanrılar ve canlı halüsinasyonlar görülen bir tribe girmemiş olması Huxley'yi şaşırtmıştı. Onun yerine, ilginç bazı geometrik şekillere şahit olmuş olsa da esasen her şeyin özünü, gerçek doğasını ve esrarengiz parıltısını görmüştü. O sabah daha erken bir vakitte içinde bir gül, karanfil ve zambak olan bir vazoya baktığında renkleri "canlı" bulmuştu. Fakat meskalinin etkisi altındayken yaşadığı deneyimi, "Artık sıradışı bir çiçek aranjmanına bakmıyordum. Âdem'in yaratıldığı sabah gördüğü şeyi, anbean salt varoluşun mucizesini görüyordum," diye dile getirmişti.

John Pierard bu cildin önceki sayfalarında alkolün Jack London üzerindeki tahrip edici etkilerini gözler önüne sermişti. Şimdi de Huxley'nin meskalin etkisiyle yaşadığı aşkın deneyime tanık oluyoruz.

ALGININ KAPILARI

Aldous Huxley

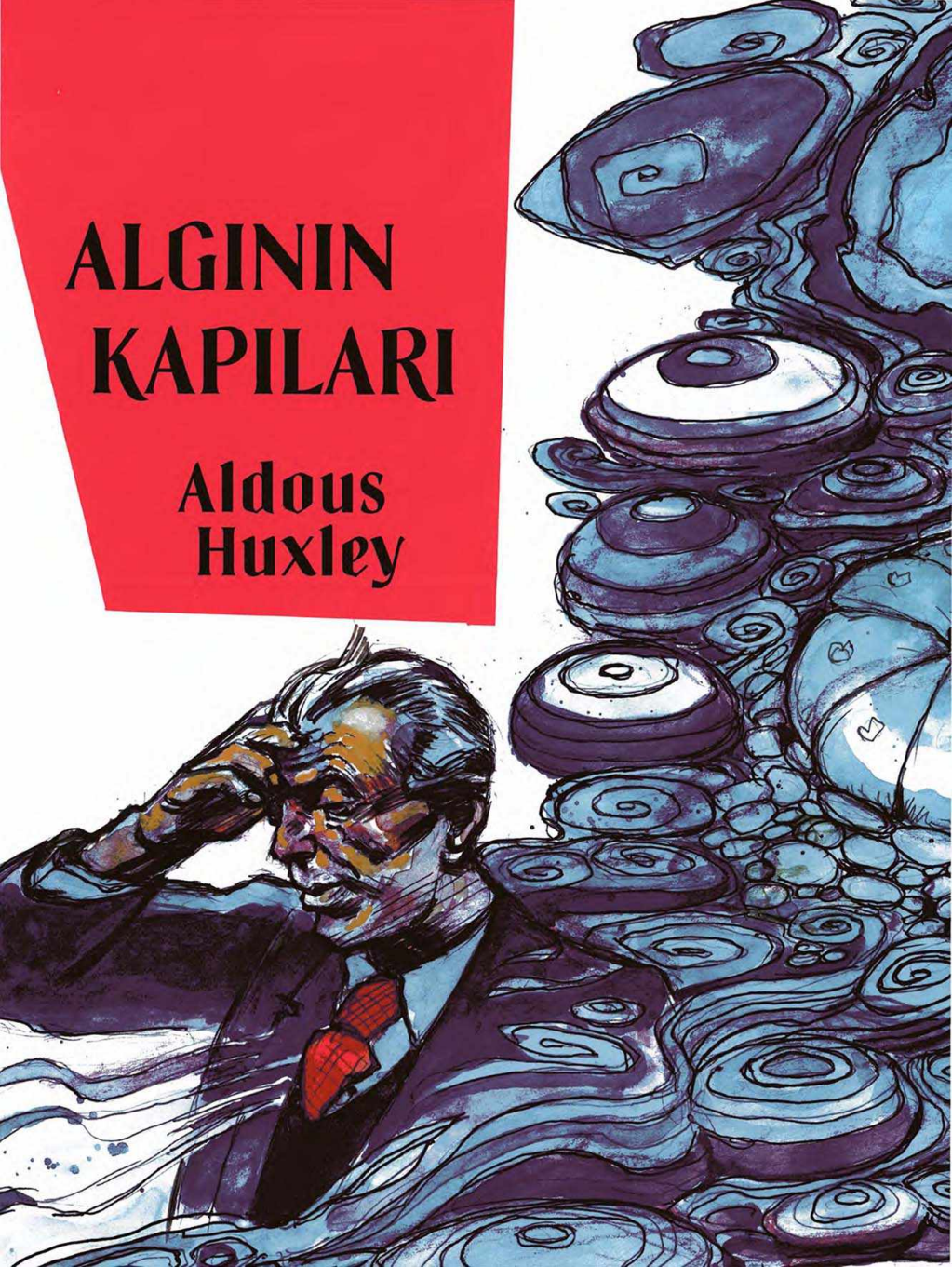

... ODANIN ORTASINDA DÖRT BAMBU SANDALYE AYAĞI. WORDSWORTH'ÜN NERGİSLERİ GİBİ HER TÜR ZENGİNLİĞİ TAŞIYORLAR - VARLIKLARIN DOĞASINA DOĞRUDAN BAKMAYI SAĞLAYAN PAHA BİÇİLMEZ BİR HEDİYE BU...

YEMEK BİTTİKTEN SONRA ARABAYA ATLAYIP DOLAŞMAYA ÇIKTIK. MESKALİNİN ETKİSİ AZALMAYA BAŞLAMIŞTI BİLE AMA BAHÇEDEKİ ÇİÇEKLER HÂLÂ BİRER DOĞAÜSTÜ VARLIK OLMANIN SINIRINDA TİTREŞİYORDU...

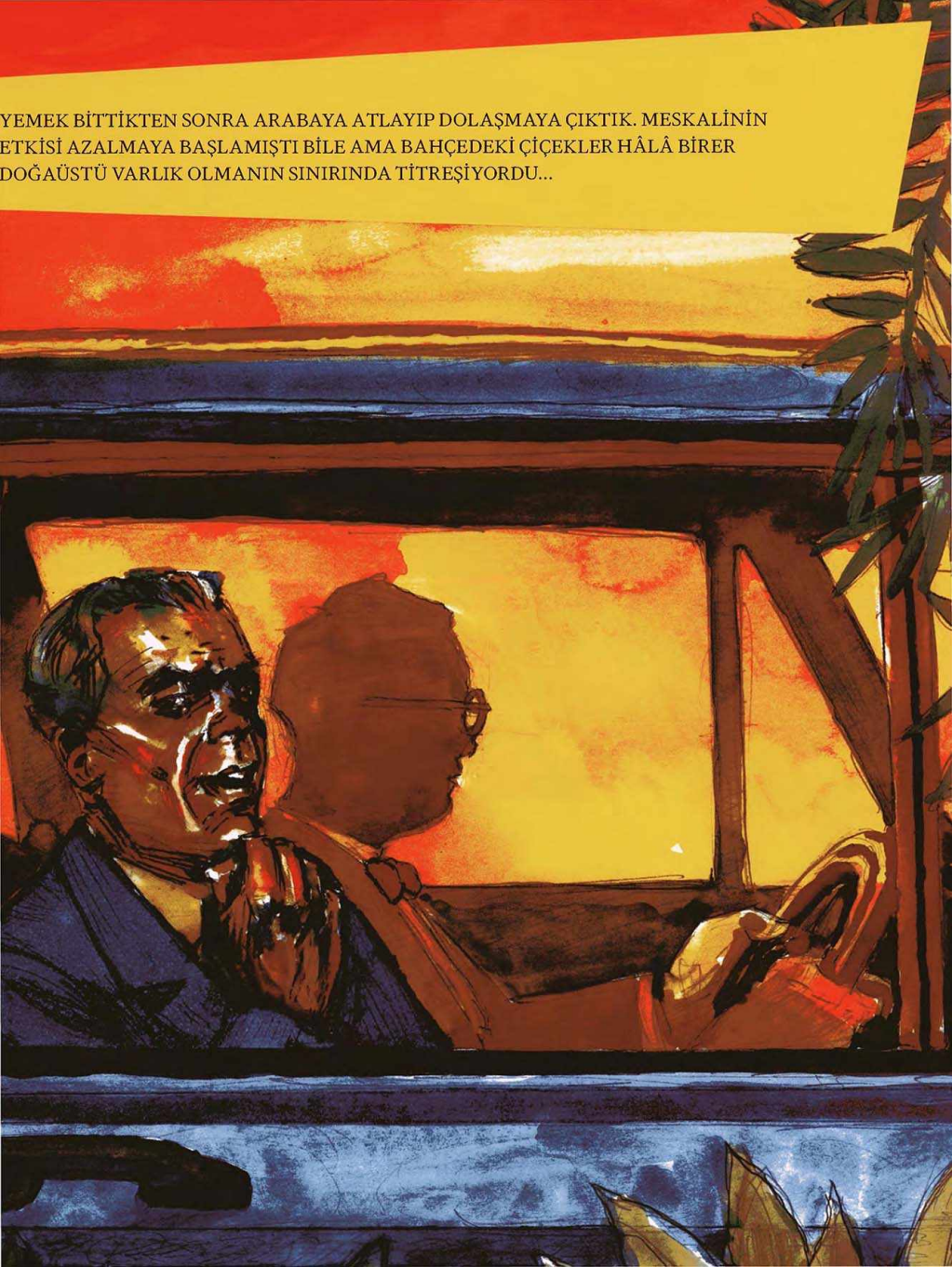

Lolita

Vladimir Nabokov

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Sally Madden**

TÜRKÇESİ **NURCAN BAŞER**

OKUMAYANLAR TARAFINDAN LOLITA KADAR YANLIŞ anlaşılmış bir roman daha var mı acaba? Müstehcen bir atmosferi var ama kesinlikle erotik değil. Vladimir Nabokov yirminci yüzyıl edebiyatının en büyük figürlerinden birisi. Rus göçmeni yazar en iyi eserlerini üçüncü dilinde, yani İngilizce olarak yazdı, ayrıca *Lolita* romanı *Ulysses, Muhteşem Gatsby* ve *Kayıp Zamanın İzinde* gibi yüzyılın en önemli romanlarıyla birlikte anılıyor. Kusursuz bir eser. Harold Bloom "*Lolita*'nın bitmek bilmeyen göz kamaştırıcı paragrafları" karşısında hayret eder. Nabokov esasında edebiyat dünyasının en çok kınanan karakterlerinden birini başkahraman ve anlatıcı yaparak böylesine korkunç bir konudan mümkün olan en estetik romanı ortaya koymayı amaçlamıştı.

Avrupa'dan Amerika'ya göç etmiş orta yaşlı bir edebiyat profesörü olan Humbert Humbert ergenlik çağındaki kızlara ilgi duymaktadır. Sırf on iki yaşındaki kızı Dolares'e (namidiğer Lolita) ulaşmak için Charlotte Haze ile evlenir. Charlotte'ı ortadan kaldırmayı planlar, ancak Charlotte bir araba kazasına kurban gidince buna gerek kalmaz, sonra Humbert Lolita'yı alıp yollara düşer ve bir otelde asla uzun süre kalmadan Amerika'yı bir uçtan diğer uca dolaşırlar. Bu sırada Humbert üvey kızını tekrar tekrar istismar eder. Kızın yaşıtı oğlanlarla arkadaşlık kurma isteği ve para hakkında tartışırlar. Humbert Lolita'yı, ömrünün geri kalan günleri boyunca istismar edeceği kadar kız doğuracak bir bebek fabrikası olarak hayal eder. Romanın en meşhur satırlarından birinde Lolita her gece ağlayarak uyur.

Cinsel sahnesi olmamasına rağmen ne Amerikalı ne de İngiliz yayıncılar *Lolita*'ya sıcak bakmıştı. Roman, Parisli meşhur Olympia Press tarafından basıldı. Olympia erotik eserlerin yanı sıra *Çıplak Şölen* ve Samuel Beckett'ın eserleri gibi deneysel avangard edebiyat da yayımlıyordu. Bir başka büyük romancı Graham Greene *Sunday Times* gazetesinde *Lolita*'dan 1955 yılında çıkan en iyi romanlardan biri diye söz ederek Atlantik'in her iki yakasında da hem ilgi uyandırıp hem de tartışmalara yol açana dek kitabın satışları durgun gitti. Olağan şüpheliler *Lolita*'ya saldırırken, aydınlar kitabı övüyordu. Üç yıl içinde İngiliz ve Amerikalı yayıncılar eseri basmaya cesaret etti.

Nabokov'un bütün eserleri gibi *Lolita* da adeta ışık saçan bir bulmaca kutusu, göndermeler, kelime oyunları, bağlantılarla dolu çok katmanlı, aynalı bir koridor.

Bu kibrit kutusunun içine doğru korkmadan yürüyor Sally Madden. Öteki projelerine (bir masal kitabıyla Katolik azizleri kitabı) ara verip Nabokov'un gözde romanındaki önemli olayları göz alıcı renkler ve ustaca kotarılmış sözsüz yaklaşımıyla bize sunuyor.

LOLITA
VLADIMIR NABOKOV
UYARLAYAN SALLY MADDEN

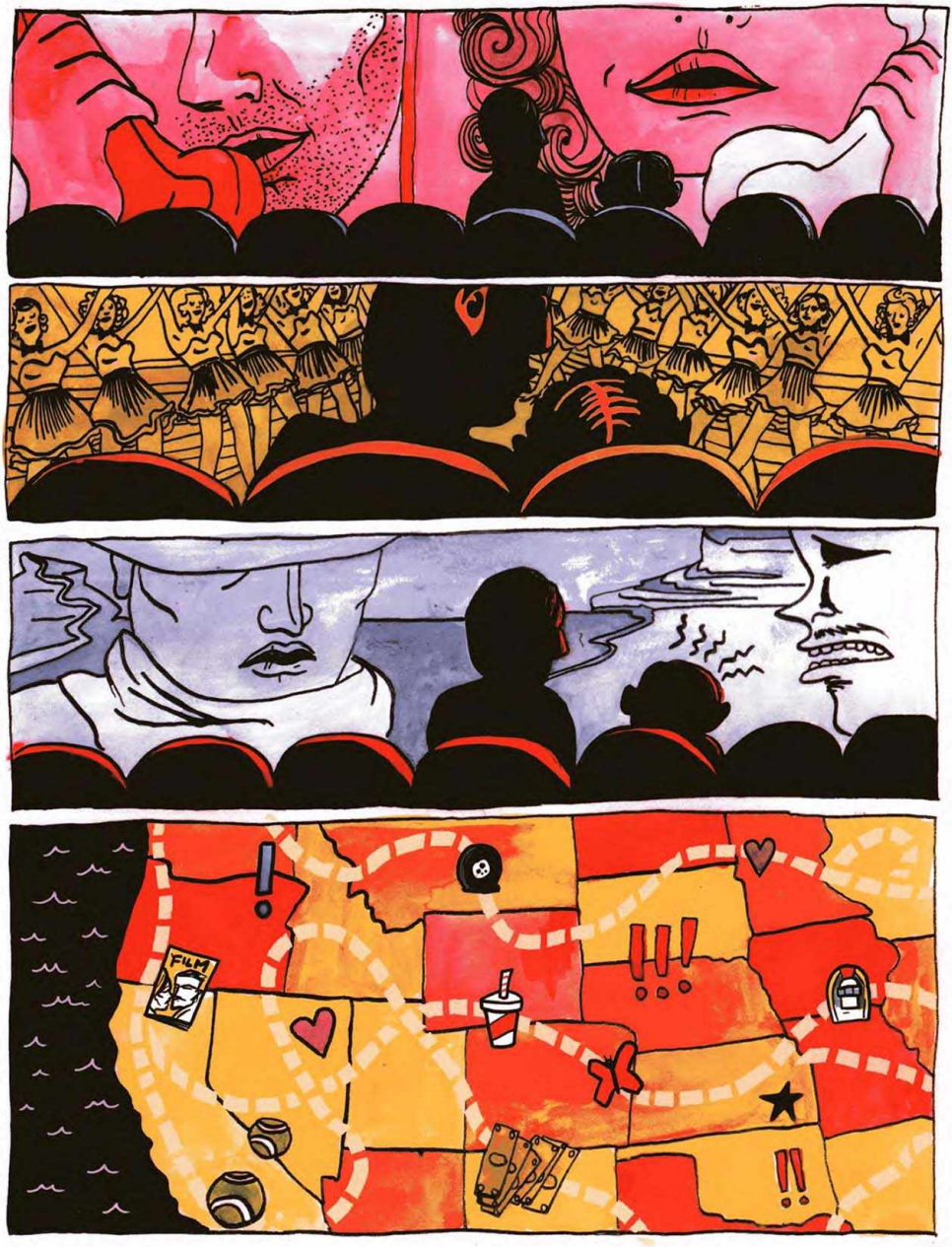
FILM

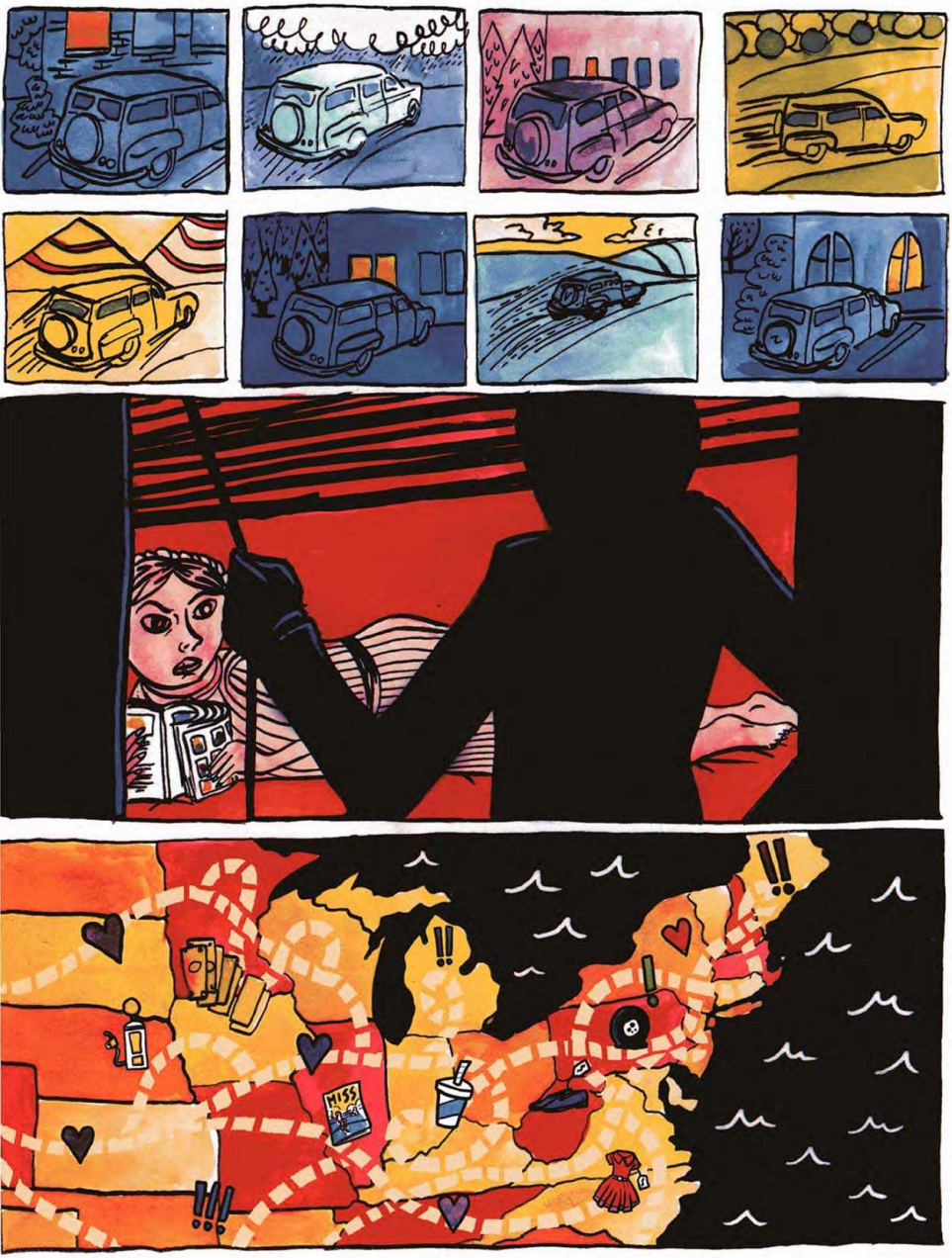
MISS

1951
1956
1960
1948

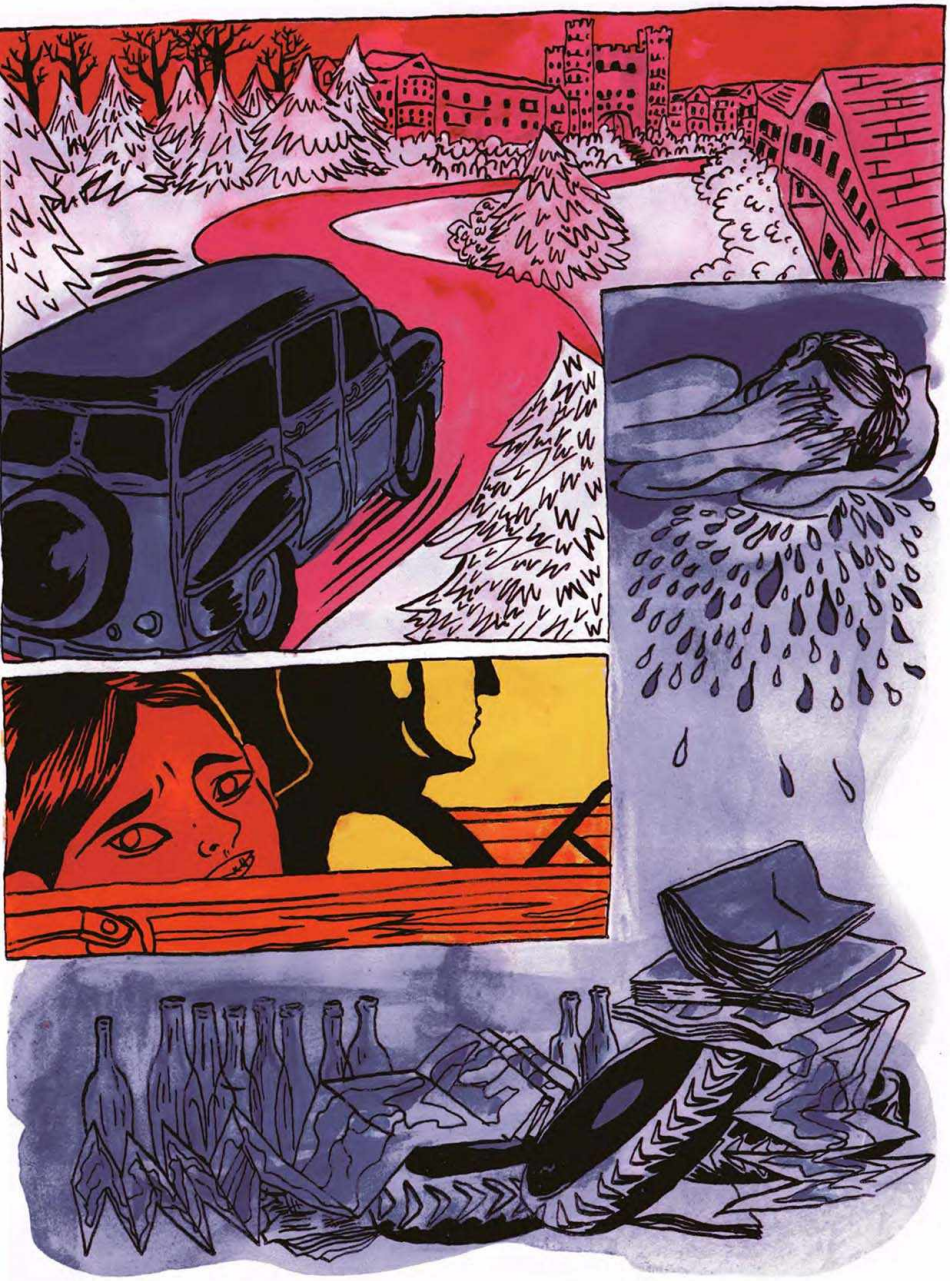

Dört Beatnik

TASARIM **Tara Seibel**

TÜRKÇESİ **BİLGE CEREN ŞEKERCİLER**

BİR DEĞİŞİKLİK OLSUN DİYE, TARA SEIBEL ALAMETİfarikası olan illüstrasyon, desen, el yazısı ve şablonları bir arada kullanarak, 1950'lere ve 1960'lı yılların başlarına ait Beat hareketinin dört yazarının kısacık, kıyak biyografilerini aktarıyor. Her ne kadar "Beat" sözcüğünün bitkin ya da yenik gibi çağrışımları olsa da, 1958 yılına ait bir makalede terimi popülerleştiren Jack Kerouac şöyle yazıyordu:

> Beat yorgun ya da bitkin değil, daha çok *beato* demektir, İtalyancada kutsayan, mutlu eden; kutluluk ve salt mutluluk hali anlamına gelir, tıpkı bütün hayatı sevmeye ve herkese sonuna kadar dürüst olmaya çalışan, sabrı, şefkati hayata geçiren, içten gelen sevincin peşindeki Aziz Francis gibi. Çılgın modern dünyanın çeşitliliği ve milyonların içinde bu nasıl yapılabilir? Biraz tek başına kalarak, arada sırada alıp başını giderek, biriktirebil diye altınların en değerlisini: samimiyetin salınımlarını.

Üç büyük burada: En iyi bilinen eseri *Yolda* olan Kerouac, başyapıtı *Çıplak Şölen* olan William Burroughs ve "Uluma" adlı şiiriyle Amerikan şiirinin ateşini yakan Allen Ginsberg. Ayrıca Beatnik kadınları sıklıkla göz ardı edildiğinden, epik şiiri *Loba* da (başka bir deyişle "Dişi Kurt") dahil şiir ve düzyazılardan oluşan kırk kitaba imza atmış Diane di Prima'yı da burada görmek bir harika.

William Burroughs

(5 Şubat 1914 - 2 Ağustos 1997)
Amerikalı yazar, şair, deneme yazarı, ressam ve söz performansçısı. Burroughs, Beat Kuşağı'nın ağır toplarındandı ve edebiyatı olduğu kadar popüler kültürü de etkileyen bir postmodernistti. Burroughs "yirminci yüzyılın politik olarak en ikna edici, kültürel olarak en etkileyici ve en çığır açıcı sanatçılarından" biri kabul edilir.

Derleyen ve Resimleyen: Tara Seibel

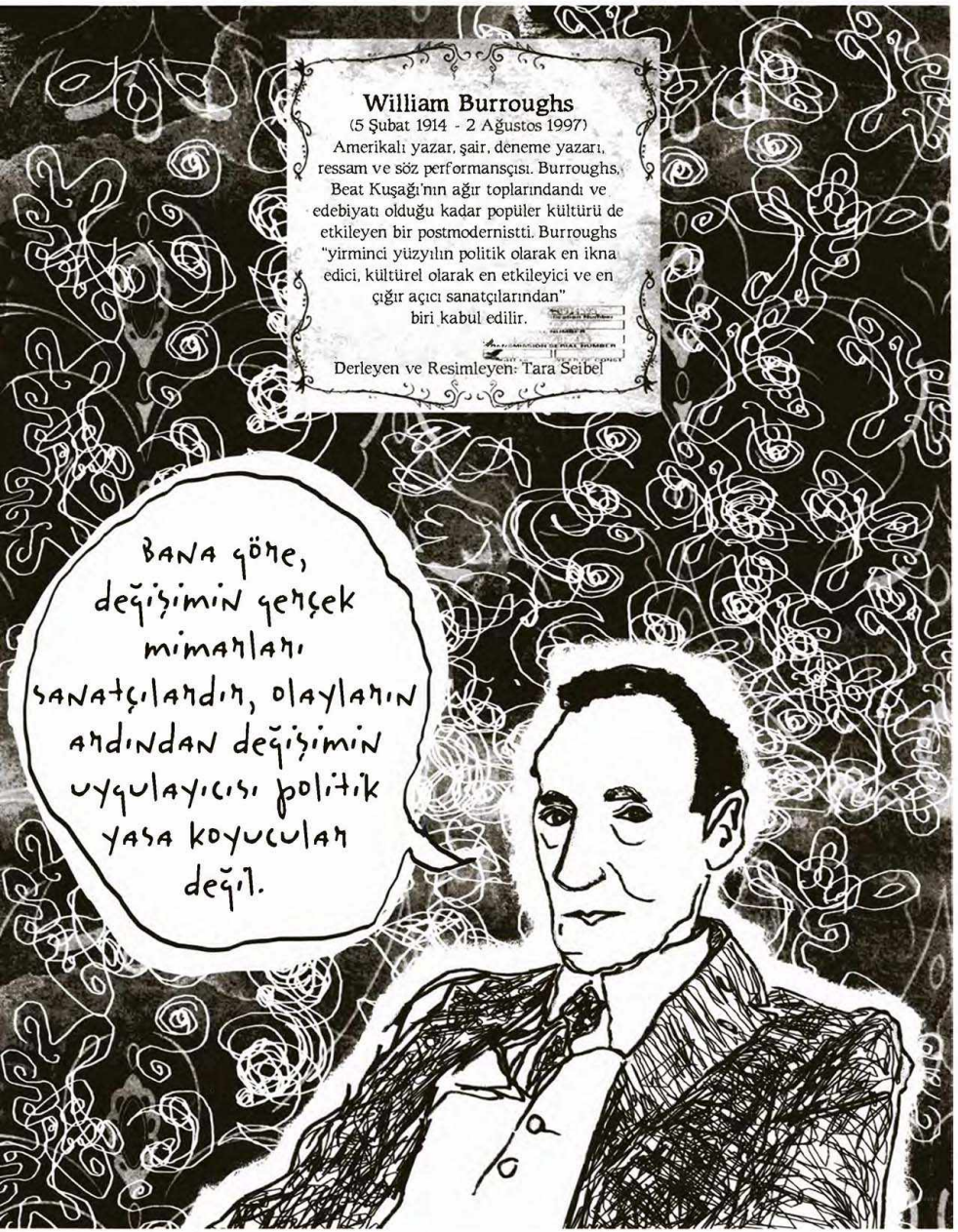

Diane di Prima

(6 Ağustos 1934'te doğdu)

Amerikalı şair. Di Prima Brooklyn'de doğdu ve Manhattan'da bir şair olmak üzere okulu bırakmadan önce Swathmore Üniversitesi'ne devam etti. 1950'lerin sonunu ve 1960'ların başını orada, yeni filizlenen Beat hareketinin içinde geçirdi. 2009'da Di Prima "San Francisco'nun Şairi" ilan edildi. Yedi yaşında yazmaya başladı ve hayatını bir şair olarak sürdürmeye karar verdiğinde on dört yaşındaydı.

Derleyen ve Resimleyen: Tara Seibel

Jack Kerouac

(12 Mart 1922 - 21 Ekim 1969)
Amerikalı yazar ve şair.
Edebiyatta çığır açtığı kabul edilir.
William S. Burroughs ve Allen Ginsberg'le beraber Beat Kuşağı'nın öncüsüdür. Kerouac caz, rastgele cinsellik, Budizm, uyuşturucular, yoksulluk, seyahat gibi konular üzerine aklına estiği gibi yazma metoduyla tanınır.

Derleyen ve Resimleyen: Tara Seibel

Allen Ginsberg

(3 Haziran 1926 - 5 Nisan 1997)
Militarizme, materyalizme ve cinsel baskıya tüm gücüyle karşı çıkan Amerikalı şair. Ginsberg 1950'lerde bir grup anarşist genç kadın ve erkekten oluşan; şiiri, şarkıyı, cinselliği, şarabı ve uyuşturucuları kişisel özgürlükleri destekleyen tutkulu politik fikirlerle kaynaştıran Beat Kuşağı'nın öncülerindendir.

Derleyen ve Resimleyen: Tara Seibel

Yolda

Jack Kerouac

RESİMLEYEN **Yeji Yun**

TÜRKÇESİ **NURCAN BAŞER**

YAZILMA SÜRECİ JACK KEROUAC'IN ARKADAŞI NEAL

Cassady ile eğlence arayışıyla dur durak bilmeden seyahat ettiği, Amerika'nın her köşesinden kız tavladığı ve tüm varlığıyla anlam aradığı 1947-1950 yıllarında ülke çapındaki gezilerine dayanan *Yolda* başlı başına bir efsane. Kerouac, sayfa değiştirmek zorunda kalmaksızın hızlı ve bölünmeden çalışmak için aydınger kağıtlarını birleştirerek yaptığı bir ruloya yazdı, böylece üç hafta gibi kısa bir sürede uzun bir taslak ortaya çıktı. Bu esnada amfetamin kullandı ve o zamanki eşi Joan Haverty onu habire bezelye çorbasıyla beslerken terlemekten sık sık gömlek değiştirdi – vay be! Kerouac hep arzuladığı bu coşkulu enerji dalgası sayesinde kolayca ilerlemeden önce, Wolfe ve Dreiser üzerine yaptığı incelemelerden hareketle yol romanını yazmak için birkaç kez geleneksel biçimleri taklit etme girişiminde bulundu, fakat bunların hiçbiri dikkat dağınıklığı yüzünden tam olarak işe yaramadı. John Tytell *Naked Angels* [Çıplak Melekler] adlı eserinde bu konudan şöyle söz ediyor:

> Kerouac'ı o sıralar modaya uyup özgürlük ortamı hakkındaki izlenimlerini kayda geçiren diğer yazarlardan ayıran sırf gördükleri değil, onları nasıl algılayıp not ettiğiydi. Wordsworth'ün yazarın işlevinin bir eylemi, güçlü bir duyguyu sakince anımsamak olduğu düşüncesinin aksine, Kerouac benimsediği doğaçlama estetiğiyle romantik geleneği mantıksal sınırlarına taşımıştı. Kerouac'ın modeli Coleridge'ın "Kubilay Han"ına ilham veren afyonun coşkunluğuna daha yakındı – esrik bir halde dilin bilinçli kontrolünün terk edilmesi ve iç sese sezgiyle karşılık verilmesi. Böylesine yüksek bir kafa, Kerouac'ın "zihnin rahatsız edilmeden akışı", Ginsberg'inse "farklılaşmamış bilinç" dediğine ulaşmak üzere, bilinci süzgeçten geçirme işleviyle birlikte esir alır, aklın entelektüel kapasitesinin, tercihlerinin ve seçiciliğinin ötelerine süzülür.

Kerouac öncesinde bir, sonrasında birkaç roman kaleme almışsa da, (yazıldıktan altı uzun yıl sonra) 1957'de yayımlanan *Yolda* eleştirmenleri ve Amerikan edebiyatı okurlarını derinden sarstı. Roman, arkadaşları Allen Ginsberg ile William S. Burroughs'un da katılımıyla Kerouac'ın önderliğinde yeni bir edebiyat akımını, Beat Kuşağı'nı müjdeliyordu. Biyografi yazarı Ann Charters kitabın okuyucu ve yazarı üzerindeki etkisi üstüne şöyle aktarıyordu:

> *Yolda* yayımlandığında Kerouac otuz beş yaşındaydı; çok sonraları sanki kariyerinin ilk yarısını kitabı yazmaya ve yayımlatmaya çalışmakla, ikinci yarısınıysa bunu unutmaya uğraşmakla geçirmiş gibi görünecekti. Yeni bir kuşağın temsilcisi olduğu varsayılması bir sorundu. Başka bir sorun da romandaki neşeli "Dean Moriarty" portresi yüzünden –ki Kerouac kendisinin ülke çapındaki gezilerinde Dean'ın peşine takılan "Sal Paradise" karakteri olduğunu ısrarla belirtiyordu– gazetecilerin onun bu imaja göre yaşamasını beklemesiydi.

Çizer ve kendi deyimiyle "anı koleksiyoncusu" Yeji Yun kitabı hem yukarıdan hem aşağıdan bakılabilen tek sayfalık soyut bir çizimle yorumladı. İşte karşınızda birinin gözlerinde alevler, ötekinin gözlerinde muhtemelen kuş kanatları olan Sal ile Dean ya da Jack ile Neal veya Ev Kuşu Kerouac ile Maceracı Kerouac. Aralarında da oyun yerleri; cazın, kızların, açık otobanların ülkesi Amerika duruyor.

SAN
FRANCISCO
DENVER
NEW
YORK

Çıplak Şölen

William S. Burroughs

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Emelie Östergren**

TÜRKÇESİ **ŞAHAN NUHOĞLU**

WILLIAM S. BURROUGHS ON ALTI YAŞINDAYKEN, "NEYE benzediğini görmek için" kloralhidrat satın almıştı. Bu karanlık keşif duygusu yakasını hiç bırakmadı; dadısının erkek arkadaşından yadigar cinsel tacizin hayal meyal hatırası, ailesinin üst orta sınıf yaşam tarzını şiddetle reddedişi ve homoseksüelliğine hasmane yaklaşan toplumla arasındaki çekişme hayatını biçimlendirecekti. Büyükbabası modern hesap makinasını icat eden adamdı, bu sayede torun William hatırı sayılır bir vakıf fonundan yararlandı. St. Louisli saygın bir aileden gelen, Harvard'da eğitim gören ve nihayetinde Beat Kuşağı'nın Jack ve Allen ile birlikte üç kafadar kurucusundan biri olan Bill Burroughs vahim şekilde madde bağımlılığına batmıştı. Yazdığı bir roman türlü devlet kurumuna bela oldu. Mahkemedeki zaferi dönüm noktasıydı ve sonraki kitaplarının değerlendirilmesinde esas teşkil etti. *Çıplak Şölen*'in Grove Press tarafından yayımlanıp dağıtılma hakkını elde edişiyle birlikte Amerika'da edebiyata sansür tartışmasız bir şekilde son buldu. Ne yazık ki bu başarı, Burroughs'un bir partide William Tell'cilik oynarken talihsiz bir atışla karısını kazara öldürmesinden hemen sonra gelmişti. Ted Morgan'ın kaleme aldığı kallavi biyografi kitabında şöyle nakletmekteydi Burroughs:

> Joan'un ölümü yüzünden yazar olduğum gerçeğini ve yaşanan olayın yazım şeklimi motive eden, formüle eden bir boyutu olduğunu kabul etmek zorundayım. Sürekli bir cinnet geçirme tehdidiyle ve sürekli bu cinnetten, Kontrol'den azade olma ihtiyacıyla yaşadım. Joan'un ölümüyle birlikte, beni ele geçirmiş Kötü Ruh'la karşı karşıya geldim ve ondan kurtulmak için yaşam boyu sürecek bir mücadeleye girdim. Bu noktada tek çıkış yolum yazmaktı.

Çıplak Şölen'in yaratım süreci dillere destan bir çileydi. Burroughs, Tanca'da bir apartmanda uyuşturucu yüklü kafasından sökün eden tuhaf ve grotesk sahneleri daktilo ediyor ve sayfaları yere atıyordu. Allen Ginsberg farelerin kemirdiği, yemek lekeleriyle dolu sayfalardan kurtarabildiklerini bir şekilde sıraya diziyordu (Burroughs'a kalsa, *Çıplak Şölen*'i istediğiniz yerden açıp okuyabilirdiniz, hiçbir şey fark etmezdi). Jack Kerouac yayıncılara gönderilecek el yazısı sunumu temize çekmeye yardımcı oluyor ve başlık önerilerini sıralıyordu. 1959'da Paris'in ünlü yayınevlerinden Olympia Press kitabı bastı, ardından da bahsi geçen müstehcenlik davası geldi.

Çıplak Şölen döneminde ve sonrasında Burroughs yakın arkadaşı, sanatçı-yazar Brion Gysin'ın bulduğu kolaj tekniğini benimsedi yazarken. Gazetelerden, kendi yazdıklarından ve başkalarının metinlerinden kesip aldığı sayfaları karıştırıp yorumlayarak haleti ruhiyesine cuk oturan yeni düzenlemeler kolajlıyordu. John Tytell *Naked Angels*'ta [Çıplak Melekler] şöyle anlatıyor:

> Burroughs'un romanları çoğunlukla tanımlı karakterlerle örülü belli bir öyküsel odak barındırmayan ya da belli bir olay yeriyle sağlanan mekan birliğinden yoksun sahnelerden oluşur. Karakterler başka karakterlere dönüşür, bir açıklama yapmadan kaybolmak üzere tanıştırılmadan ortaya çıkıverirler. New York'tan Güney Amerika ormanlarına keskin geçişler, sıçramalar olur. Bu gibi zorluklar bilimkurgu âleminden türetilmiş yaratıkların varlığıyla karışır – insanlara yaklaşan, vücutlarını ele geçirip beyinlerini kemiren, onlarla acayip bir şekilde oynayan, dünyanın patlamasıyla sonuçlanan zıvanadan çıkmış çözümsüz çatışmaları ve birbirine zıt siyasal şartları, Burroughs'un deyimiyle novayı bozup yaratan yok edici böcekler, virüslü parazitler, dişi şeytanlar ve diğer iblisler...

Emelie Östergren'in çocuk kitaplarını andıran peşi sıra açılan panelli fantastik tasarımı, rengarenk çizimlerle bezeli. Ancak yakından baktığınızda, içeriğin hiç de çocuklara uygun olmadığını görüyorsunuz. Tüm *Grafik Kanon* külliyatı içinde, okuyan herkesi tiksintiyle kabuslara gark edecek yegane parça bu. Emelie romanın belli bir bölümünü görsele uyarlamaktan ziyade, içerdiği grotesk imgelemden hareketle kitaba dair bir tema üretmenin peşine düşmüş. Burroughs'un *Çıplak Şölen*'i, Joan'u kazaya kurban edişiyle başa çıkmak için yazdığına, kitabın Joan üzerinden süzüldüğüne inanıyor kendisi. Burroughs karısıyla tekrar bir araya gelmeyi deniyordu ve sonuçta Joan aracılığıyla yeniden doğarak bunu bir bakıma başardı da.

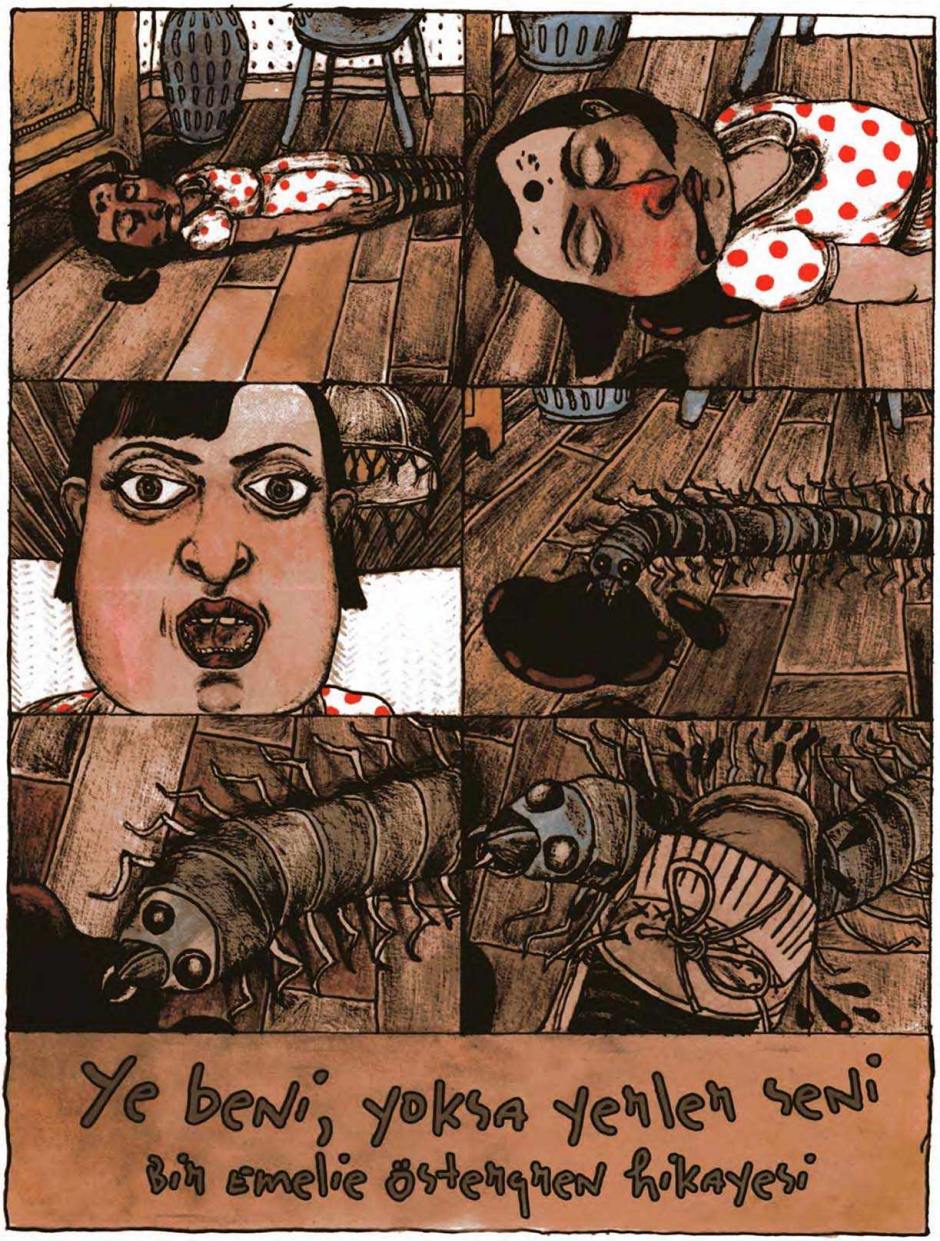
Ye beni, yoksa yenlen seni
Bir emelie östergren hikayesi

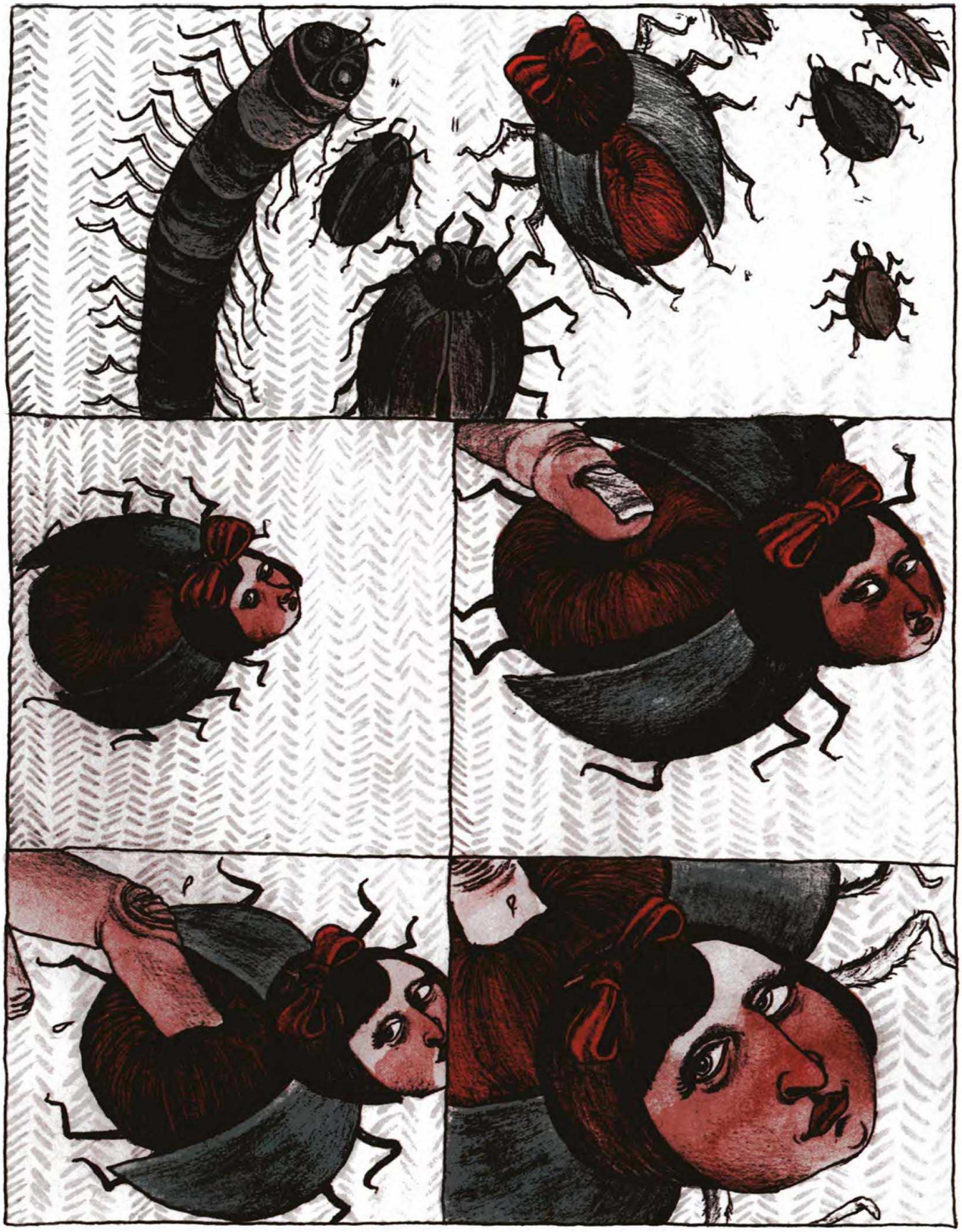

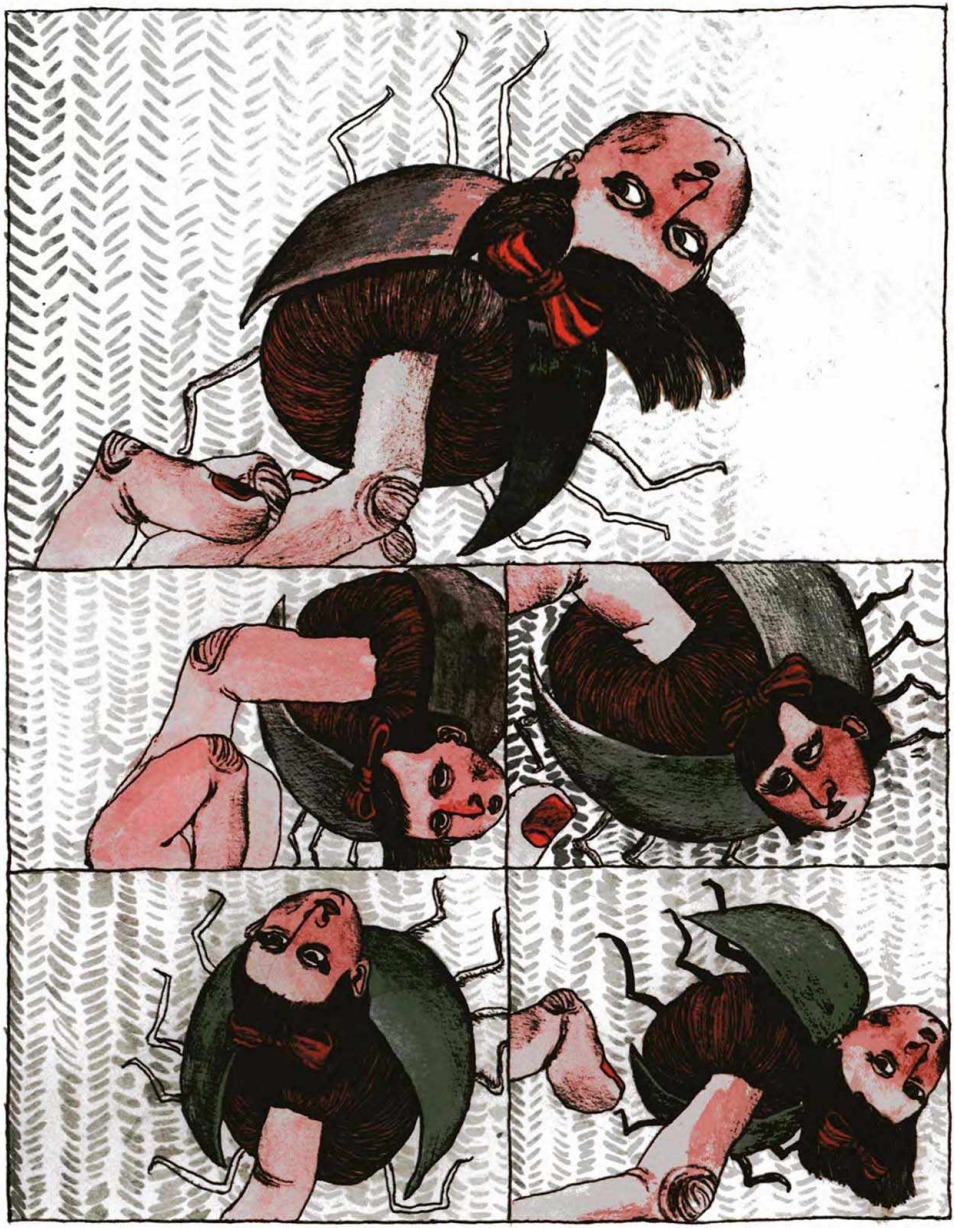

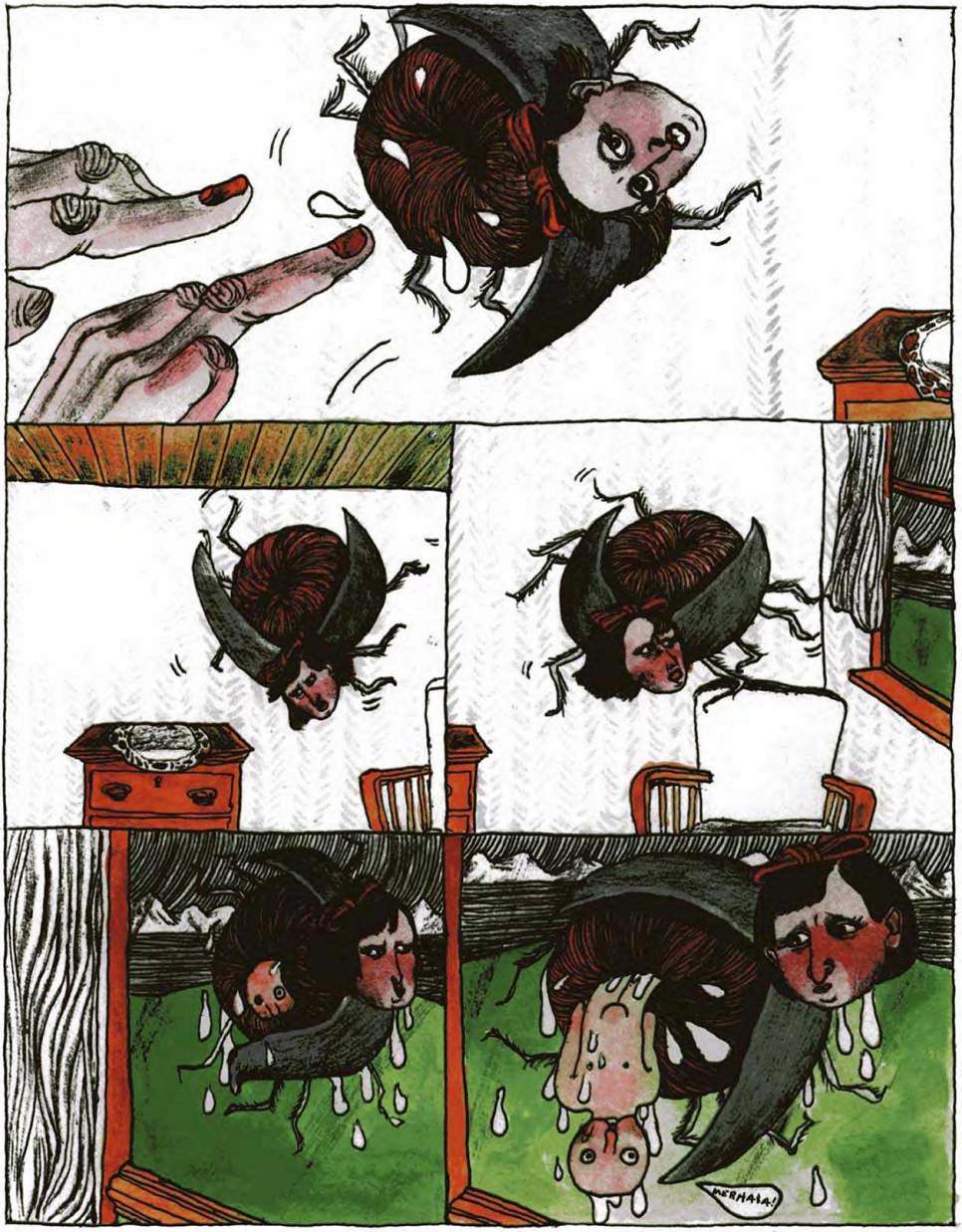
HERHALA!

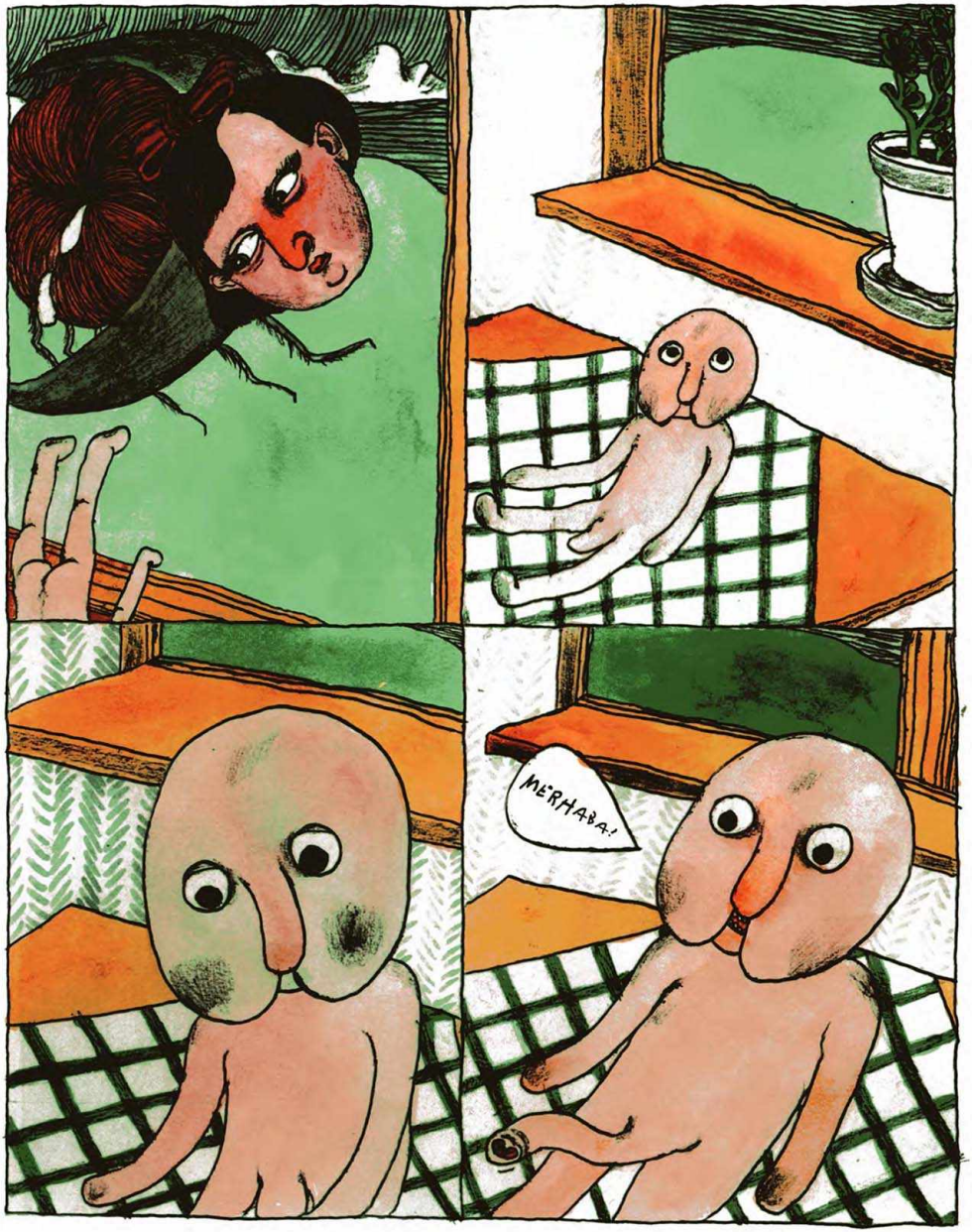
MERHABA!

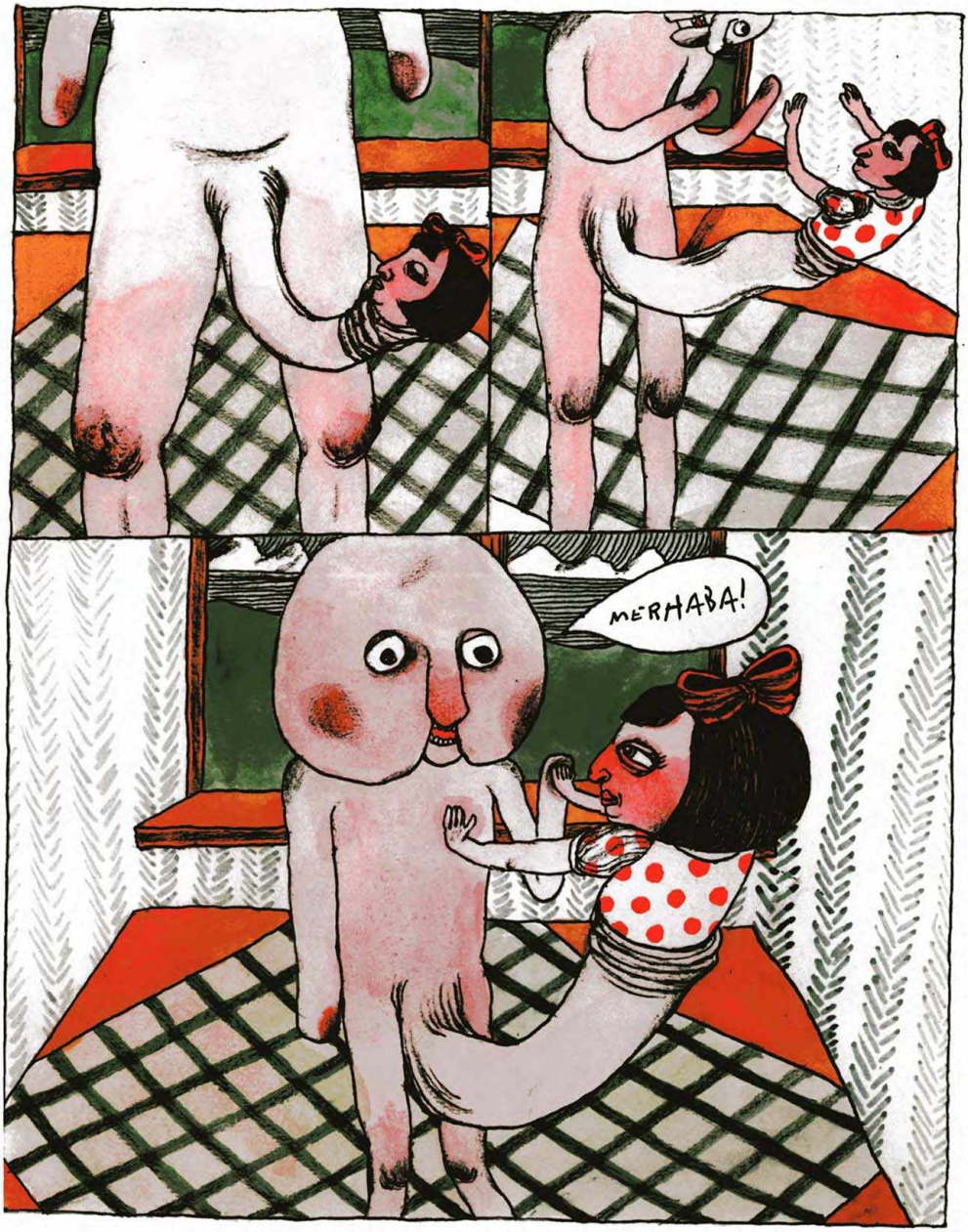
MERHABA!

Guguk Kuşu

Ken Kesey

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **PMurphy**

TÜRKÇESİ **BİLGE CEREN ŞEKERCİLER**

MUHTEMELEN BİR KLASİK OLARAK DAHA GENİŞ kitlelerce tanınan beş Oscarlı filmi kadar (Jack Nicholson'ın kariyerindeki en dikkat çekici rollerden biriydi) karşıkültürün ikonu Ken Kesey'nin 1962 tarihli romanı *Guguk Kuşu* da kendi başına bir klasik – *Time* tarafından derginin çıkmaya başladığı 1923 yılından bu yana yayımlanmış en iyi İngilizce romanlardan biri olarak adlandırılır.

Oregon'da bir akıl hastanesinde geçen, vaktiyle kendi de benzer bir yerde gece bekçiliği yapmış olan Kesey'nin bizatihi tecrübesine dayanan alegorik hikaye, toplumun bireyselliğin, cinselliğin ve yaşama gücünün üzerindeki tahakkümünü ele alır. Şamatacı, kavgacı, azgın Randle McMurphy hapiste kalacağı süreyi akıl hastanesinde geçirebilmek amacıyla deli ayağına yatar. Gelgelelim, hastaları sadist hademelerle, tecrit ya da elektroşok tehdidiyle ve onları birbirine düşürerek hizaya sokan Hemşire Ratched tarafından demir yumrukla yönetilen, sevimsiz, korku dolu bir yer bulur karşısında. McMurphy başkaldırır ve diğerleri de onu takip eder. McMurphy ile Ratched arasındaki savaş kızışır. McMurphy'nin tuttuğu fahişeyi gizlice koğuşa sokması ve utangaç çocuk-adam Billy Bibbit'in bekaretini kaybetmesiyle gerilim doruk noktasına ulaşır. Ratched, Billy'yi yaptıklarını genç adamın despot annesine söylemekle tehdit edince, zavallıcık sinir krizine girer ve makasla boğazını keserek kendini öldürür. Zıvanadan çıkan McMurphy de Ratched'a saldırır.

Burada yazılanlar öykünün içeriği hakkında önemli ipuçları vermektedir: Tıpkı *1984* gibi, *Guguk Kuşu* da sonu itibarıyla eşine ender rastlanan bir roman. Asi kahramanımız insanın ruhunu ezen sisteme karşı zafer kazanamaz. McMurphy'ye lobotomi yapılır, bitkisel hayata mahkum olur. Kitabın anlatıcısı şizofren Amerikan Yerlisi "Şef", McMurphy'ye merhamet gösterip onu yastıkla boğarak öldürür, sonra da ortalığı yıkarak tımarhaneden kaçar. Artık diğer hastaların çoğu gitmiştir – kendi istekleriyle orada kalanlar çıkmış, diğerleri de başka hastanelere sevk edilmiştir. Ratched'ın korku rejimi çöker. Aslında bir şekilde McMurphy kazanır, ama kendi yok oluşu pahasına...

Sanatçı PMurphy –McMurphy ile bir akrabalıkları yok– alametifarikası olan renklerle romanın can alıcı sahnelerini canlandırıyor. Daha doğrusu can alıcı sahnelerin ya tam öncesini ya da sonrasını yansıtıyor. Azla çok anlatan bu şaheserde ilk önce romanın karakterleri yerine boş dekorlarla karşılaşıyoruz. Sonra McMurphy'nin parçaladığı ve âlem yapmak için ilaçları aldığı hemşire odasının penceresini, fahişenin çağrıldığı telefonu görüyoruz. Billy'nin intiharının kanlı akıbetini ve McMurphy'ye lobotomi yapılan kayışlı boş yatağı görüyoruz. Son iki karedeyse Şef'in McMurphy'yi boğmadan az öncesini ve tam kaçış sonrasını görüyoruz.

Guguk Kuşu

Ken Kesey'nin 1962 yılına ait romanı
PMurphy tarafından bir dizi çizimle yorumlanmıştır..

Hemşire Oda
BURADA SIRAYA GİRİN
AKIL HASTALARI
Candy
503-6417

Sırça Fanus

Sylvia Plath

RESİMLEYEN **Ellen Lindner**

TÜRKÇESİ **NURCAN BAŞER**

SYLVIA PLATH EN İYİ, EN ÇOK ÖVÜLEN ŞİİRLERİNİN çoğunu muhteşem bir yaratıcılığa sahip olduğu bir dönemde, yaklaşık bir ay içinde yazdı ki bu yönüyle bana John Keats'i hatırlatıyor. Bu şiirler, Plath başını havagazıyla çalışan fırına sokarak canına kıydıktan iki yıl sonra basılan ve yüzyılın en iyi kitaplarından biri olan *Ariel*'de toplandı. Öldüğünde akademik ve edebi başarılarla, pek çok intihar girişimiyle, elektroşok terapisiyle ve şair Ted Hudges ile yapılan fırtınalı bir evlilikle geçen çalkantılı bir hayat son buldu.

Şubat 1963'teki intiharından kısa süre önce romanı *Sırça Fanus* yayımlanmıştı. Büyük ölçüde otobiyografik olan roman umuda yer veren bir sonla bitmişse de bütün dünyadaki huzursuz genç kadınların başucu kitabı oldu. *The Strumpet* mizah antolojilerinin editörü ve *Undertow* çizgi romanının yaratıcısı Ellen Lindner, Plath'ın basılmış tek romanı için bir sayfalık sarsıcı bir illüstrasyon yaptı. Kendisi roman hakkında şöyle söylüyor:

> *Sırça Fanus* buruk ve hüzünlü olmasıyla meşhur. Zeki, çalışkan ama akıl hastalığı yüzünden hızla çöken biri hakkında okumak hüzünlü, trajik bir şey. Fakat *Grafik Kanon* için uyarladığım *Anna Karenina*'da olduğu gibi *Sırça Fanus*'ta da toplumun varlığını büyük oranda hissediyorsunuz; 1950'li yıllarda eğitim alma, entelektüel olma fırsatıyla bir elbisenin içinde alımlı ve hoş görünmenin ezici baskısı arasında sıkışıp kalmış Esther gibi kızlarla dolu bir toplum bu.
>
> Plath hikayeyi öyle bir anlatıyor ki karakterin hastalığı sanki tekil bir ızdırap değil de salgın hastalık gibi görünüyor. Esther bir sınıf arkadaşıyla birlikte başka kurbanlarla dolu olduğu söylenen sanatoryuma gittiğinde, okuyucu acaba genç kadınları solgun, iş göremez, kendine zarar verir hale getiren şeyin havadan, sudan mı bulaştığını merak etmeye başlıyor. Plath bu hikayeyi pek çok müstehcen ayrıntı ve komik aparlarla anlatıyor, mesela Esther denizciye gerçek adı ve bu şehirde aslında ne yaptığı hakkında yalan söylediğinde olduğu gibi. Ancak kitaptaki ana motiflerden biri olan elektrikle idam romanın ilk satırında karşımıza çıkıyor ("Tuhaf, hararetli bir yazdı, Rosenbergleri idam ettikleri yazdı") ve Esther elektroşok tedavisi olurken tekrar ediyor. Çizimim için bu imgeyi seçme sebebim bu işte; genç bir kadına yıldırım çarpması ve onun her şeyden habersiz, şehirdeki kötü geçen gecede donup kalmış tebessümünü çizme fikri hoşuma gitti. Dayanılmaz bir acının çökme ânını resmetmek istedim.

Brooklyn'e Son Çıkış

Hubert Selby, Jr.

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Juliacks**

TÜRKÇESİ **SİNAN OKAN**

HUBERT SELBY JR.'IN 1964 TARİHLİ ROMANI –ASLINDA bağlantılı altı kısa öykü– toplumun alt tabakasına çelik gözlerle bakan bir edebi geleneğin devamı: *Oliver Twist*, *Dublinliler*, *Altın Kollu Adam*, *Junky*... Selby bu yaklaşımı daha da uca taşır, hem de aradan elli yıl geçmesine rağmen hâlâ çiğliğini ve sertliğini koruyan bir eser vermeyi başararak. 1950'li yılların Brooklyn'ini mesken tutan hırsızlar, pezevenkler, fahişeler, sokak serserileri, çeteciler, uyuşturucu satıcıları, keşler, yoksul işçiler, eşcinseller, transvestiler ve diğer toplum sürgünlerinin sokak hayatına sakınmasız ve içinde en ufak bir umut kırıntısı taşımayan bir bakış atar. Şiddet ve uyuşturucu her daim kol gezer o sokaklarda. James Joyce'un Dublin ahalisi gibi onlar da kaçış ve değişim özlemi duysalar da bu arzularını gerçekleştirme ihtimalleri pek yoktur. Kitabın yayımlanmasıyla ortaya çıkan yasal sorunlarla ilgili *New York Times*'ta yer alan bir yazıya göre,

> Kitaptaki öykülerden biri olan "Tralala", 1961'de öyküyü basan *The Provincetown Review*'a karşı açılan bir müstehcenlik davasına konu oldu. "Tralala" ve birbirlerine gevşekçe bağlı diğer beş öyküden oluşan *Brooklyn'e Son Çıkış*, 1966'da İngiltere'de piyasaya çıktığında jüri kitabı müstehcen buldu ve yayımcısını para cezasına çarptırdı.

Times, Selby'nin bu karara verdiği tepkiyi şöyle aktarıyordu: "Kitapta geçen olaylar, insanlar gerçekte nasıl davranırsa öyle gelişiyor. Onlar edebi karakterler değil, kanlı canlı insanlar. Bu insanları şahsen tanıdım ben. Dönüp kendi içine bakan biri nasıl olur da dünyadaki nefrete, şiddete şaşırır? Hepimizin içinde olan şeyler bunlar." Yazarın kendisi de ticari filoda denizcilik yapmış, morfin bağımlısı ve *Son Çıkış*'ın geçtiği mekan olan Red Hook bölgesinde yaşayan bir alkolikti. "Onlarla aynı hayatı yaşadım," diyordu Selby. "Dışarıda durup içeri bakan biri değildim. İçerideydim."

Beat hareketine yakın bir seyyah olsa da hiçbir zaman sahiden onun bir parçası olmayan Selby, yazım üslubuyla yeni bir çığır açtı: Tırnak işareti (ya da konuşma belirten başka herhangi bir im) yoktur, kesme işareti yerine eğik çizgi kullanılır, argo ve farklı lehçeler sayfalarda cirit atar, doğru gramere nadiren rastlanır ve kitabın tümüne bilinç akışını çağrıştıran bir sohbet havası hakimdir.

"Kraliçe Öldü" adlı bölüm/öyküde, transvesti fahişe Georgette viran dairesinde verdiği reçeteli narkotik partisine ev sahipliği etmektedir. Tüm ilgiyi üzerinde toplama gayreti içinde Poe'nun şiir kitabını alıp yüksek sesle "Kuzgun"u okumaya koyulur. Bir adamın ölen âşığının ardından hissettiği elemi anlatan bu klasik şiir, partideki ayaktakımı ve dışlanmışlar üzerinde, onları oldukları yere mıhlayan afallatıcı bir etki yaratır.

Juliacks sanatını tiyatro, film, performans sanatı, enstalasyon, çizgi roman ve/veya illüstrasyon gibi farklı mecraları kullanarak ortaya koyuyor. Bu kez –tarama ucu, mürekkep ve kolaj tekniğiyle yarattığı– kalabalık, sayfanın tümünü dolduran çizim stilini Georgette'in "Kuzgun"u büyüleyici biçimde okuduğu bölümü resmetmekte kullandı. Juliacks şöyle açıklıyor:

> Bu şiir, öykü içinde deniz feneri işlevi görmektedir; partideki herkesi kendine çeker ve Georgette'in büyüklük sanrısını besler. Öyküde, herkesin kendini yalnız bir insandan ibaret hissettiği o kısacık anda Georgette kendisini Kraliçe olarak görür. Bana göre Selby öykünün gidişatını da şiirin akışına uydurmuş: "Bir daha asla" cümlesini, karakterlerin kendi kişilikleri hakkında kapıldıkları yanılsamayı vurgulamak amacıyla kullanıyor.

* Öyküdeki "Kuzgun" şiirinde Özlem Yüksel'in *Grafik Kanon*'un ikinci cildinde yer alan çevirisinden yararlanılmıştır.

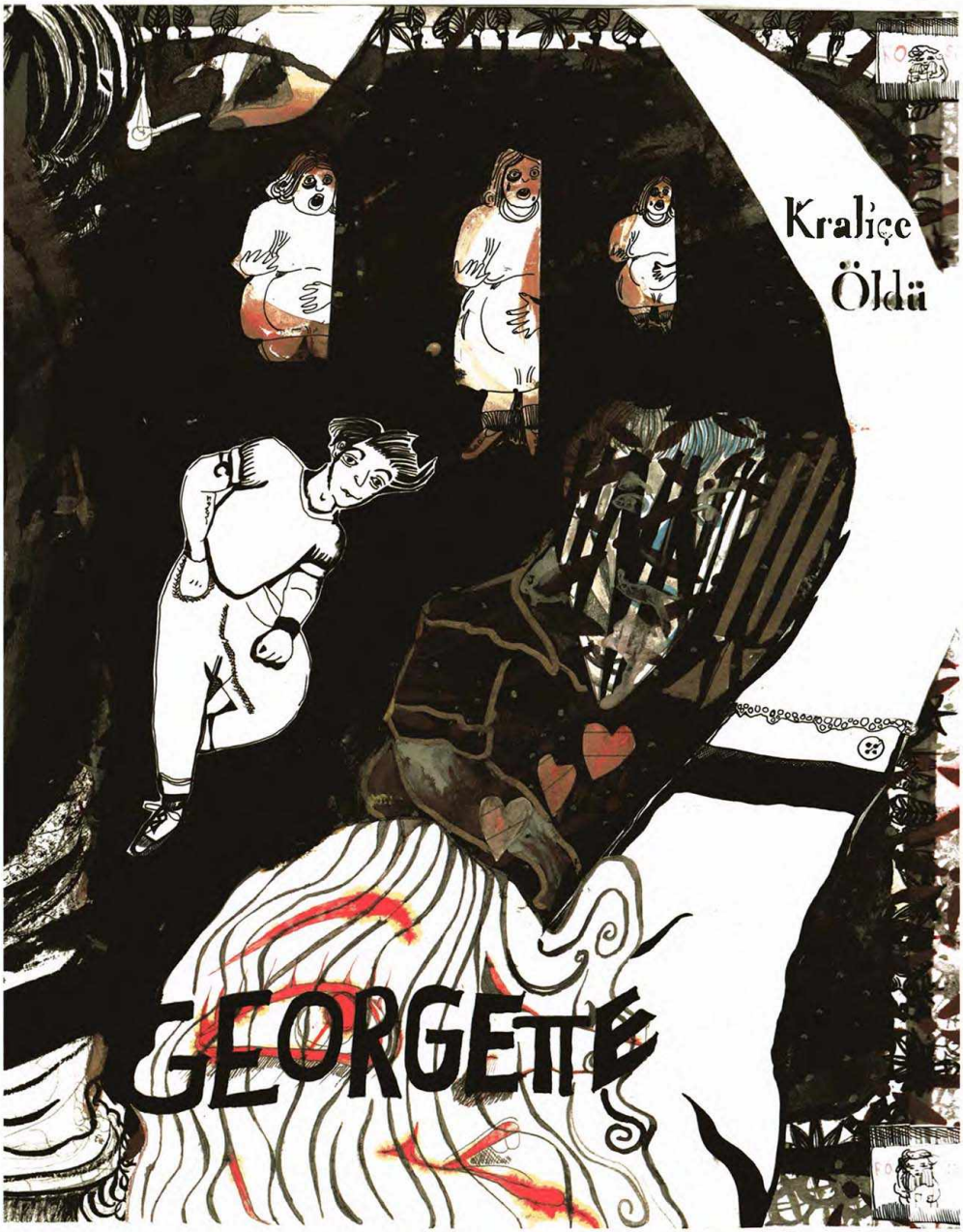
Kraliçe
Öldü
GEORGETTE

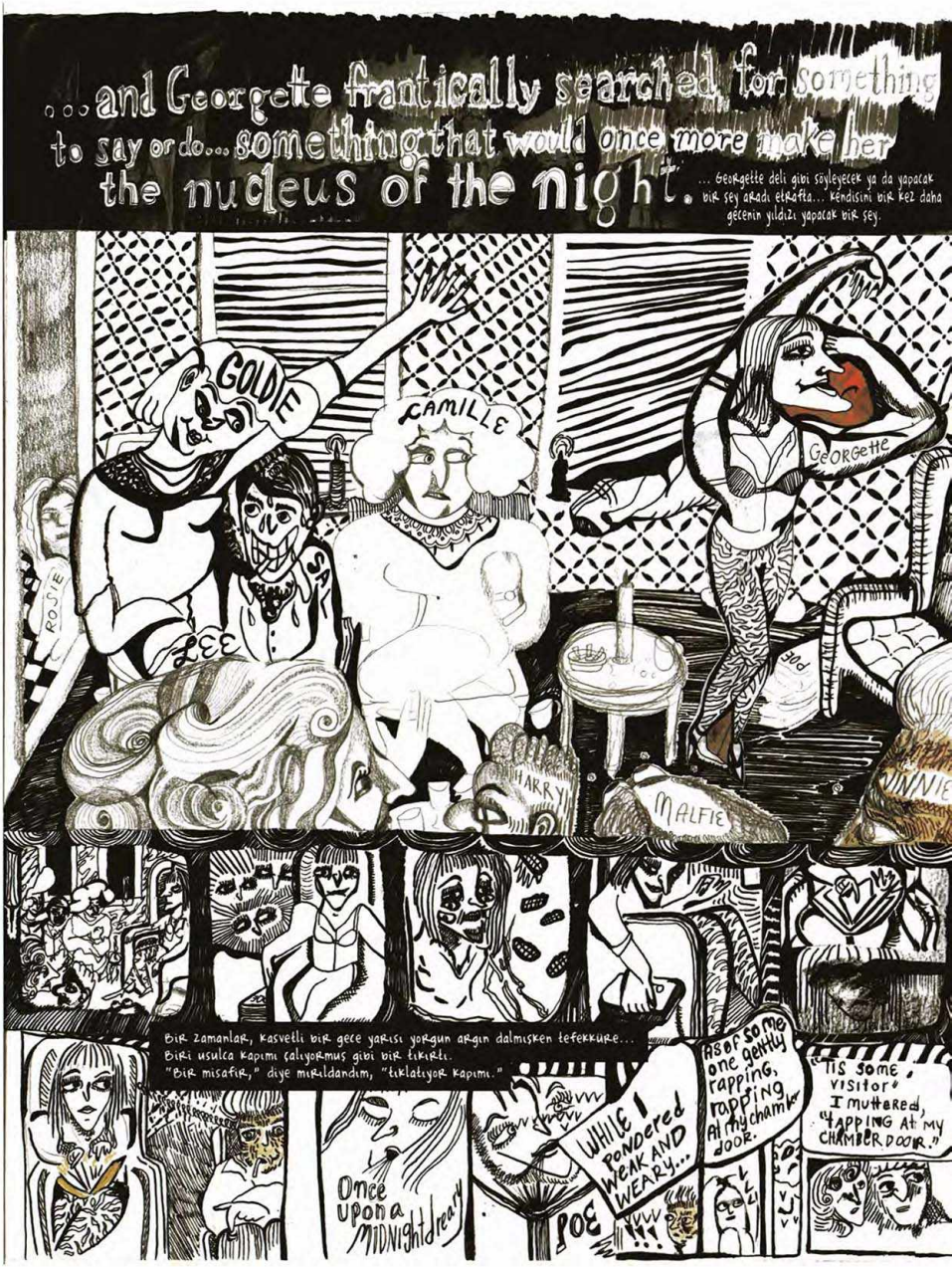
...and Georgette frantically searched, for something to say or do... something that would once more make her the nucleus of the night.
... Georgette deli gibi söyleyecek ya da yapacak bir şey aradı etrafta... kendisini bir kez daha gecenin yıldızı yapacak bir şey.
GOLDIE
CAMILLE
GEORGETTE
ROSIE
LEE
POE
HARRY
MALFIE
VINNIE
Bir zamanlar, kasvetli bir gece yarısı yorgun argın dalmışken tefekküre...
Biri usulca kapımı çalıyormuş gibi bir fikirti.
"Bir misafir," diye mırıldandım, "tıklatıyor kapımı."
Once upon a MIDNIGHT dreary
WHILE I PONDERED WEAK AND WEARY...
POE
As of some one gently rapping, rapping At my chamber door.
'Tis some visitor I muttered, "tapping At my CHAMBER DOOR."

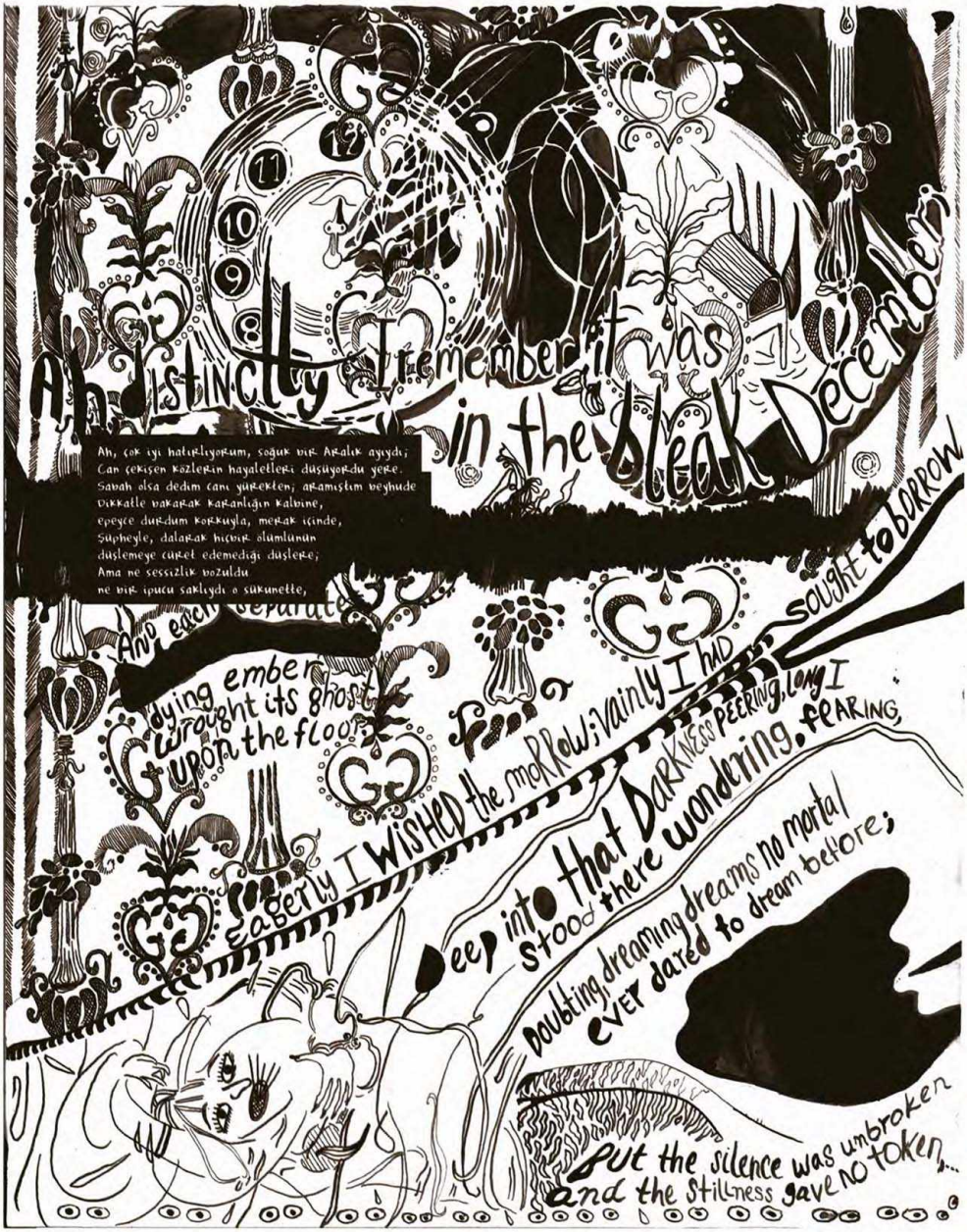
Ah, Distinctly I remember it was in the bleak December;
Ah, çok iyi hatırlıyorum, soğuk vir Aralık ayıydı;
Can çekişen kozlerin hayaletleri düşüyordu yere.
Savah olsa dedim canı yürekten; aramıştım veyhude
Dikkatle vakarak karanlığın kalvine,
epeyce durdum korkuyla, merak içinde,
Şüpheyle, dalarak hiçvir ölümlünün
düşlemeye cüret edemediği düşlere;
Ama ne sessizlik vozuldu
ne vir ipucu saklıydı o sükunette,
And each separate
dying ember wrought its ghost upon the floor;
Eagerly I wished the morrow; vainly I had sought to borrow
Deep into that darkness peering, long I stood there wondering, fearing,
Doubting, dreaming dreams no mortal ever dared to dream before;
But the silence was unbroken and the stillness gave no token,...

Then this ebony bird
beguiling my
Sad fancy into
smiling.
BY THE GRAVE and
stern decorum
of the
countenance
it wore,
"Though thy
crest be shorn
and shaven, thou"
I said,
"art
sure no
craven
Ghastly
grim
and ancient raven
wandering from the
Nightly
shore...
Sonra bu avanoz kuş hüzünlü merakımı dondurdu tevessüme.
Takındığı vakur tavır ve tüm o ciddiyetiyle
"Sorgucunuz kırpılmış, lakin," dedim, "hiç de yüreksiz değilsiniz siz."
Karanlık kıyılardan gelen hasın, asık suratlı, kadim kuzgun...
Ne başka bir söz etti ne kıpırdattı tek bir tüyünü,
Ta ki ben belli belirsiz mırıldanıncaya kadar, "Diğer dostlar uçup gitti,
O da terk edecek beni sabaha, tıpkı uçup giden umutlarım gibi."
ve kuş dedi ki, "Bir daha asla,"
Nothing farther
then he uttered—
not a feather
then he fluttered—
Till I scarcely
more than muttered,
"Other friends
have flown before
On the morrow
he will leave me,
as my hopes have flown before"
Then the BIRD SAID "Nevermore!"

Fancy unto fancy, thinking what this ominous bird of yore—
What this grim, ungainly, ghastly gaunt and ominous bird of yore
MEANT IN CROAKING
NEVERMORE
This I sat engaged in guessing, but no syllable expressing
To the fowl whose fiery eyes now burned into my bosom's core;
This and more I sat divining, with my head at ease reclining
On the cushion's velvet lining
Hayalden hayale aktım, düşündüm acaba bu
Kadim kuş neyin nesiydi böyle,
Ve ne demek istemişti bu meşum, hasin, hantal ve sıska mahluk,
"Bir daha asla" diye.
Atladım bir tahminden diğerine, etmeden tek bir kelime
O kanatlı mahluka ki bağrımı delmekte ateşli gözleriyle;
Düşünmeye koyuldum, başımı yaslayıp
Lambanın ışığına boğulmuş kalluğun kadifesine;
ah, yaslayamaz ki artık o, bir daha asla
that the lamplight gloated o'er,
She, shall press, ah, nevermore!

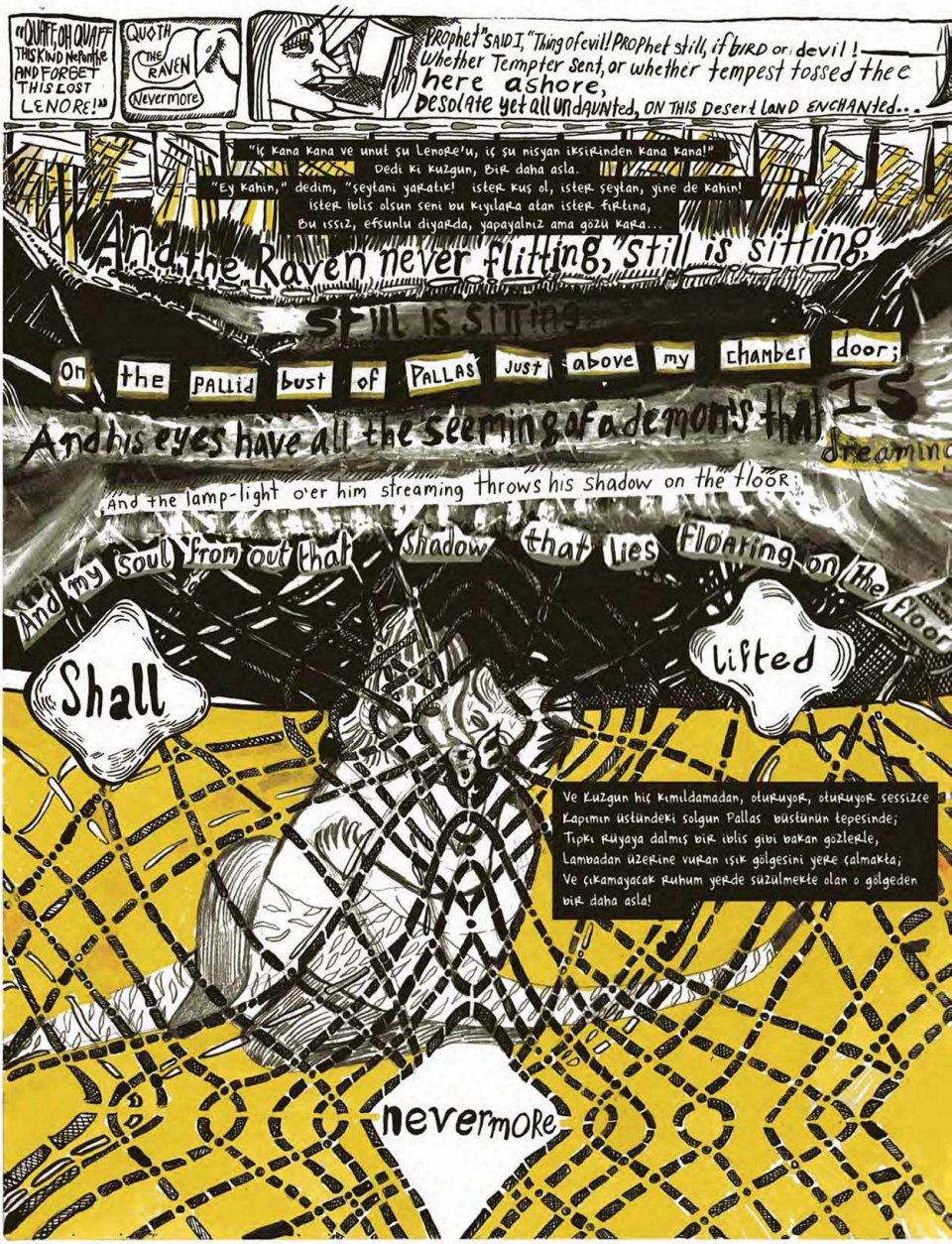
"QUAFF, OH QUAFF THIS KIND NEPENTHE AND FORGET THIS LOST LENORE!"
QUOTH THE RAVEN Nevermore
"Prophet" SAID I, "Thing of evil! PROPHET still, if BIRD or devil!
Whether Tempter sent, or whether tempest tossed thee here ashore,
Desolate yet all undaunted, ON THIS Desert LAND ENCHANTED...
"İç kana kana ve unut şu Lenore'u, iç şu nisyan iksirinden kana kana!"
Dedi ki kuzgun, bir daha asla.
"Ey kahin," dedim, "şeytani yaratık! ister kuş ol, ister şeytan, yine de kahin!
ister iblis olsun seni bu kıyılara atan ister fırtına,
Bu ıssız, efsunlu diyarda, yapayalnız ama gözü kara...
And the Raven never flitting, still is sitting
STILL IS SITTING
On the PALLID bust of PALLAS just above my chamber door;
And his eyes have all the seeming of a demon's that IS dreaming
And the lamp-light o'er him streaming throws his shadow on the floor;
And my soul from out that shadow that lies floating on the floor
Shall
lifted
Ve kuzgun hiç kımıldamadan, oturuyor, oturuyor sessizce
Kapımın üstündeki solgun Pallas büstünün tepesinde;
Tıpkı rüyaya dalmış bir iblis gibi bakan gözlerle,
Lambadan üzerine vurkan ışık gölgesini yere çalmakta;
Ve çıkamayacak ruhum yerde süzülmekte olan o gölgeden
bir daha asla!
nevermore

Günlükler

Anaïs Nin

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Mardou**

TÜRKÇESİ **ÖZLEM YÜKSEL**

MARDOU'NUN ZEVKLİ ÇALIŞMASINDAN ANAÏS NIN hakkında fazlasıyla bilgi edineceğiniz için söylenecek pek bir şey yok. Nin'in on bir yaşından ölümüne kadar yazdığı ve 1966 yılından itibaren basılan günlükleri epik bir edebiyat başarısı. Yaratıcısının yaşamının ilk on yılını içeren başka bir sanatsal eser bulmak güç. (Charles Schulz'un elli yıl aralıksız süren çalışması *Peanuts* bu açıdan günlüklere yakın, ancak Nin altmış yılı aşkın bir süre düzenli olarak hiç aksatmadan yazmıştı, üstelik Schulz çizmeye ancak yirmi sekiz yaşında başlamıştı.) Nin, en azından benim şahsi görüşüme göre, erotik edebiyatın öncü kadın yazarı. Hayranları varsa da, romanları genellikle göz ardı edilir. Beş ciltlik roman serisi *İçsel Kentler* için Nin şöyle yazmıştı: "Günlük tutmak bana romanların düzgün bir sonu, düzgün bir çözümü, düzgün bir sentezi olmadığını öğretti. Ben de bitimsiz bir romana başladım, doruk noktalarının bilinç keşiflerinden oluştuğu, farkındalıktaki her adımın ağacın katmanları gibi gelişmenin bir aşamasına dönüştüğü bir roman."

Mardou daha önce yaptığı Nin uyarlamasının bölümlerini *Grafik Kanon* için zarif bir biçimde değiştirdi, renklendirdi, hatta yeni baştan çizdi. St. Louis'ten bize şunları yazdı:

> Anaïs Nin parçasını aslında editörlüğünü yaptığım bir antoloji için yazmıştım. Bu parça hem sayının temasına uyuyor hem de edebiyat tutkumu tatmin etmeme imkan veriyordu. Nin'i on sene önce *Insest* [Ensest] kitabıyla tanıdım, kendisini onaylamasam da büyülendim. Günlüklerini okumaktan vazgeçemedim ve sonunda Nin bana galip geldi. Birinin *The Big Book of Wild Women* için çizdiği bant karikatürü (değersiz bir şeydi) internette gördüm ve deliye döndüm. Hatalarla doluydu (mesela Nin'in ölüm yılı 1974 olarak yazılmıştı) ve yalnızca yazarın cinsel maceraları sıralanmıştı. Deli ve kafasız bir nemfoman gibi gösterilmişti. Nin'in hayatını anlatan grafik bir öykü yazma fikri aklıma böyle düştü. Onu günlüklerinden tanıdığım şekilde kusurlu ama cesur, dikkat çekecek kadar zeki ve benzersiz olarak anlatmak istedim. Umarım gerçek Nin'i biraz olsun yakalayabilmişimdir. Artık o benim eski bir dostum gibi, günlüklerinin içine dalıyorum ve beni canlandırıyor. Özellikle de 1927'den savaş yıllarına uzanan ilk günlükleri.

Anaïs Paris'te

Mardou

İLHAM PERİSİ, EDEBİ EFSANE ANAÏS NIN ALTMIŞ YILI AŞKIN BİR SÜRE GÜNLÜK TUTTU.

BU TÜRE KARŞI MÜCADELE ETTİYSE DE EN İYİ YAZILARI GÜNLÜKLERİNDEN ÇIKTI.

MERDE! NEDEN ROMAN YAZAMIYORUM?

HAYAT - ONUN MESELESİ BUYDU. SONRA GÜNLÜĞÜNÜN "BEYAZ SICAĞINDA" YENİDEN YAŞAMAYA BAŞLADI.

ÜFF!

DIŞARI MI ÇIKSAM...

OKURLAR ANAÏS NIN'İN PEK ÇOK CİLTTE BIRAKTIĞI HAYATINI HEM YERDİ HEM DE ONA TAPTI.

ANAÏS'İN GÜNLÜĞÜ

WOMAN SPEAKS

ANAÏS NIN

ENSEST

LINOTTE

ANAÏS NIN'İN İNSANLARI BÜYÜLEMEYE DEVAM EDİYOR: FİLM YAPIMCILARI, BİYOGRAFİ YAZARLARI, ÇAĞDAŞLARI, HATTA PARFÜMCÜLER ONUN "ALIMINI" ELE GEÇİRMEYE ÇALIŞTILAR.

NİHAYETİNDE ÖNEMSİZ BİR YAZAR!

İMLASI BOZUK!

CİDDİ VE ÖNEMLİ BİR YAZAR!

SUİSTİMAL EDİLMİŞ BİR ÇOCUK.

DEIRDRE BAIR

GORE VIDAL

MARIA DE MEDEIROS

EDMUND WILSON

NOEL RILEY FITCH

PHILIP KAUFMAN

FAKAT O KENDİ BİYOGRAFİSİNİN BÜYÜK YAZARI OLARAK KALDI.

ÇÜNKÜ BEN "ELE GEÇMEZİM".

EN SEVDİĞİ SÖZCÜKLER

VE AYNI ZAMANDA "BÜYÜLÜYÜM".

PARİS YILLARINI ANLATAN 1924-39 GÜNLÜKLERİNDE, SAYFALARIN ARASINDA YÜKSEK TOPUKLARININ TIKIRTISINI DUYABİLİRSİNİZ.

CAFÉ TABAC

BOULANG

BU JEAN COCTEAU'NUN, PAUL VALERY'NİN, JOSEPHINE BAKER'IN, JAMES JOYCE'UN PARİS'İYDİ... VE ONLARIN SAFINA KATILAN BİR EV KADININ...

Shakespeare and Company

NİHAYET!

(ANGELA) ANAÏS NIN, 1903'TE PARİS'İN NEILLY SEMTİNDE KÜBA KÖKENLİ BİR AİLENİN ÇOCUĞU OLARAK DÜNYAYA GELİR.

BABASI JOAQUIN NIN ÜNLÜ BİR PİYANİSTTİR (PİYANO DERSLERİ DE VERİRDİ).

BABASI ONLARI TERK ETTİĞİNDE ANAÏS ON BİR YAŞINDADIR.

ANNESİ ROSA BÜTÜN ZORLUKLARA RAĞMEN ANAÏS İLE ERKEK KARDEŞLERİNİ NEW YORK'A GÖTÜRÜR.

ANAÏS'İN YARASI SÖZCÜKLERE DÖNÜŞÜR - SAYISIZ SÖZCÜĞE! KAYIP BABAYI YENİDEN BÜYÜLEYİCİ ANAÏS'İNE DÖNDÜRMEK İÇİN EDEBİ BİR ÇABADIR BU. OKULLU KIZ FRANSIZCASIYLA YAZILMIŞ GÜNLÜK "LINOTTE"Yİ HİÇBİR ZAMAN GÖNDERMEZ.

NEW YORK'TA BÜYÜYEN ANAÏS TUHAF BİR ÇOCUKTUR, DİNDAR VE GÖSTERİŞÇİDİR.

DİL, KAYBETTİĞİ EVİYLE BAĞI HALİNE GELİR. FRANSIZ AKSANINI ASLA KAYBETMEZ.

ANAÏS, KARDEŞLERİ GİBİ ÜNİVERSİTE EĞİTİMİ ALAMAYACAK, KENDİ KENDİNİ EĞİTECEKTİR.

HER GÜN YAZAR.

NEW YORK'TAYKEN, AİLENİN GEÇİM SIKINTISI YÜZÜNDEN TAKINDIĞI SORUMLULUK SAHİBİ KIZ ROLÜ SINIRLARINI ZORLAR.

BUGÜN İŞ BULACAĞIM ANNE.

HIH!

GÖRÜRSÜN.

KENDİNCE BAĞIMSIZ OLMAYA ÇALIŞMASINA RAĞMEN...

NE KOMİK BİR BURUN!

... İŞİN GERÇEĞİ, AİLESİNİN İHTİYAÇLARI ONUN YAPACAĞI İYİ BİR EVLİLİKLE KARŞILANABİLECEKTİR ANCAK.

NE KADAR ERKEN, O KADAR İYİ!

KUZENİ.

KARAR VERİMİŞTİR. 1922'DE ROSA'NIN KIZ KARDESİ ONU ALIP KÜBA'YA KOCA BULMAYA GÖTÜRÜR.

KENDİMİ ASİLCE FEDA EDECEĞİM.

AMA NEYSE Kİ, NEW YORKLU BİR SEVGİLİ ORTAYA ÇIKAR.

HUGO!

HUGH GUILER. HAVANA'YA GELİR VE 3 MART 1923'TE EVLENİRLER.

ONU SEVİYORUM GALİBA.

ANNEMLE BABAM BENİ ÖLDÜRECEK!

ANAÏS YİRMİ YAŞINDADIR, HUGO YİRMİ BEŞ. NAZİK, SANATÇI RUHLU BİR BANKACIDIR HUGO.

ANAÏS'İN NE EDEBİ HEVESLERİ İÇİN BİR TEHDİT OLUŞTURMAKTADIR...

BU BİR ŞAHESER!

HAYIR! SEN ÇOK DAHA İYİSİNİ YAZARSIN HUGO.

... NE DE BEDENİ İÇİN.

İSTEDİĞİN KADAR BEKLERİZ KÜÇÜK SÖĞÜDÜM.

AMA EN GÜZELİ, HUGO'NUN İŞİ SAYESİNDE NIN AİLESİ AVRUPA'YA GERİ DÖNER.

ALACAKLILARIN ARTIK SENİ BULAMAZLAR ANNE.

1924 YILININ SONUNDA PARİS'E TAŞINIRLAR, ANAÏS YUVASINA DÖNMÜŞTÜR.

BABAM PARİS'TE.

AĞIRBAŞLI VE İFFETLİ ANAÏS 1925'TE "PARİS PİSLİK DOLU, BURADAN NEFRET EDİYORUM" DİYE YAZAR.

BANKACININ CİDDİ HANIMI ROLÜYLE SANATÇILIK ARASINDA İKİLİK BAŞ GÖSTERİR. HUGH'NUN KENDİSİ İÇİN DOĞRU ERKEK OLUP OLMADIĞINI DÜŞÜNMEYE BAŞLAR.

ESNE

1929'DA ROMAN YAZARI JOHN ERKSINE İLE ACEMİCE BİR İLİŞKİ YAŞAR. BU HAZIN SAPLANTI HER ŞEYİ DEĞİŞTİRİR.

YAPAMAYIZ TATLI ANAÏS.

"JOHN'LA SOKAKTA KARŞILAŞTIĞIMI VE SEN ŞAKRAK BİR HAVADA SÖYLE DEDİĞİMİ HAYAL EDİYORUM:"

BEN ARTIK BİR ADAYIM.

"KİMSENİN AYAK BASAMAYACAĞI BİR ADAYIM BEN. YUMUŞAK KUMLARINI KİMSENİN EZMESİNE, KOCA, KENDİNDEN EMİN AYAKLARININ İZİNİ BIRAKMASINA...

... BAŞKA KADINLARIN İSİMLERİNİN YAZILMASINA, UZANIP VÜCUDUNUN İZİNİ BIRAKMASINA İZİN VERMEYECEĞİM." ARALIK 1930

OCAK 1931

MÜSVEDDENİZİ OKUDUM.

ALORS?

D. H. LAWRENCE'A ÇOK BENZİYOR.

BAKIN ONU BASARDIM İSTE. GÖSTERİN BANA.

LAWRENCE'A TAPARIM. ONUN HAKKINDA BİR KİTAP YAZDIM.

!!!... GELECEK HAFTA OLUR MU?

MERDE, MERDE. NE AKLA HİZMET ÖYLE DEDİM?

TIK! TIK! TIK!

TIK! TAK! TIK! TAK!

ANAÏS BU İŞİN ÜSTESİNDEN GELİR! "D.H. LAWRENCE: AMATÖR BİR İNCELEME" 28. YAŞ GÜNÜNDE BASILIR.

ŞAMPANYA, BAYAN NİN?

BİR KARMAŞA TOMURCUKLANMAKTADIR.

FISIR FISIR.

"BEN BAKİRE BİR FAHİŞEYİM" CEST MOI! ARZULARIMIN PEŞİNDEN GİTMEK İSTİYORUM.

"DÜNYAYA BİR KUYRUKLUYILDIZ SALIVERİLİR." KASIM 1931.

ANAÏS NIN, HENRY MILLER; HENRY MILLER, ANAÏS NIN.

AMERİKALI HENRY İSİMSİZ, GEZGİN BİR SANATÇIDIR VE PARİS'TE AYLAKLIK YAPMAKTADIR.

YAZIYOR MUSUN?

EVET, ÇOCUKLUĞUMDAN BERİ.

EVİNİZ GÜZELMİŞ.

TEŞEKKÜRLER.

BALIKLAR CAMDAN, SU DA KİRLİ!

KARIMLA TANIŞMALISINIZ!

JUNE MILLER. ANAÏS ONDAN ÇOK ETKİLENİR.

ESRARENGİZ VE EGZOTİK JUNE ONUN İLHAM PERİSİ VE ÇOK YAKIN DOSTU OLUR.

JUNE MU ANLATTI BUNU?

İNANILMAZ, DEĞİL Mİ?

EVET, İNANILMAZ DERECEDE UCUZ.

HUGO!

JUNE AMERİKA'YA DÖNÜNCE ANAÏS İLE HENRY YAKINLAŞIR.

EVET?

SEN ONU ANLAMAMIŞSIN HENRY. JUNE'U YAZMAK İÇİN KADIN OLMAK GEREK.

ÇARESİ YOKTUR. JUNE'U ÇÖZÜMLEMEYİ SEVMEKTEDİRLER. JUNE FARKINDA OLMADAN ONLARI BİRLEŞTİREN KATALİZÖR OLUR.

HENRY!

8 MART 1932'DE İLİŞKİLERİ BAŞLAR.

HOTEL

ANNİS!

"BEN DOSTOYEVSKİVARİ SAHNELER BEKLİYORDUM, AMA BULAŞIKLARIN KİRLİ KALMASINA TAHAMMÜL EDEMEYEN KİBAR BİR ALMANLA KARŞILAŞTIM."

ANAÏS FARKLI YAŞAMLARINI JONGLÖR GİBİ İDARE EDERKEN, SONRAKİ YILLARDA İŞLER İYİCE KARMAŞIKLAŞIR.
YETERİ KADAR KADINSI MIYIM?
ÖHÖ, ÖHÖ.
PSİKANALİZLER!
SANA TEŞEKKÜR ETMEM GEREKEN ÇOK ŞEY VAR. SERBESTLİK!
ASIL HENRY'YE TEŞEKKÜR ETMELİSİN!
O KUZEN!
RASTGELE CİNSEL İLİŞKİLER!
JE SUIS ANTONIN ARTAUD.
BU ADAM BİR DÂHİ.
ÇILGIN SANATÇILAR!
GÜNLÜKLERİNDE TEKRARLAYAN TEMA "GÖZ ÖNÜNDE OLMAK"TIR. YILLAR ÖNCE BABASININ GÖZLÜKLERİNDEN...
... GÖZLÜKLERİN ARDINDAKİ GÖZLERİN BAKIŞLARINA, RÖNTGEN CİHAZLARINA, RADYASYONA KADAR. GÖZ ÖNÜNDE OLMAKTAN HEM KORKAR, HEM DE BUNA CAN ATAR.
1933'TE BABASIYLA YENİDEN KARŞILAŞIR.
ANAÏS!
BENİM ELLERİMİ ALMIŞSIN.
HII!
GERRY
ONUN İÇİN İMKANSIZ BİR SEVGİDİR BU.
AH!
ZAMPARA BABA VE ONUN ERKEKLERİ HARCAYAN KIZI MI? BABASINA BENZEMEK İSTEMEMEKTEDİR ANAÏS.
ÖYLE SÖYLEME HENRY.
ONCA YILDAN SONRA TEK ELDE ETTİĞİN HAYALETLER.
GÜNLÜKTEKİ EN ACAYİP SAHNELERİN BİRİNDE BABA KIZ CİNSEL İLİŞKİYE GİRER.
BABASI İÇİN NİHAİ FETİHTİR BU.
ARTIK DAHA ÖTESİ OLAMAZ!
ANAÏS İÇİNSE ÖLÜM.
BEN ZEHİRLENDİM. ZEHİRLENDİM!

ANAÏS 1934 İLKBAHARINDA HAMİLE KALIR.

SENDEN.

AMAN TANRIM!

ÖNEMLİ DEĞİL HENRY.

İLK AYLARDAKİ KÜRTAJ GİRİŞİMLERİ SONUÇ VERMEZ VE AĞUSTOS AYINDA ÖLÜ BİR BEBEK DOĞURUR.

HENRY'Yİ KORUMAK VE ÖZGÜR OLMAK İÇİN.

BUNU HUGO'YA YAPAMAM!

İKİNİN BAYAN GUILER, ŞİMDİ!

HEMŞİRE!

"VE HENRY'E OLAN AŞKIM USULCA, NAZİKÇE ÖLÜYORDU."

BİR KEZ DAHA PSİKANALİZE BAŞVURUR.

DR. OTTO RANK.

BAYAN NIN?

"NEVROZ HASTALIK DEĞİL, YANLIŞ YÖNE SAPMIŞ SANAT VE HAYAL GÜCÜDÜR."

KİTABIMI OKUMUŞ-SUNUZ.

ÖĞRENCİNİZ OLMAK İSTİYORUM.

BEN DE SEVGİLİN OLMAK.

"BAYAN GUILER LOUVECCIENES'TE OTURUR...

KAHVALTISINI YATAKTA YAPAR...

HESAPLARINI ÇEKLE ÖDER, BAHÇIVANA EMİRLER VERİR...

PENCERE ÖNÜNDE HAYALLER KURUP HUZURSUZLANIR."

"BAYAN MILLER PATATES SOYAR, KAHVE ÇEKER, EVİ SÜPÜRÜR...

HENRY İÇİN KİTAP PAKETLER, KENARI KIRIK FİNCANLARDAN KAHVE İÇER, OTOBÜSE BİNER...

ÇOK KONUŞUR."

"ANAÏS, RANK'E TUTULUR. NEW YORK'A GİTMEYE CAN ATMAKTADIR."

GİDER DE! DELİCESİNE ÂŞIK BİR HALDE RANK'I TAKİP EDER.

"GÖKDELENLERDEN DE YÜKSEK BİR AŞK, MİLYONLARCA GÖZ, PENCERE VE DİL KAKMALI BİR AŞK."

RANK, ANAÏS'I AKLAR.

ERKEKLERİ MEMNUN ETMEK İÇİN GERÇEK BENLİĞİNİ SAKLIYORSUN.

ANAÏS DE ONU DİRİLTİR.

HIK!

SEN BENİM HUCKLEBERRY FİNN'İMSİN!

ONU KAYBETME KORKUSUNDAN DELİYE DÖNEN HENRY GEMİYE ATLADIĞI GİBİ NEW YORK'A GELİR.

ANNİS BEN GELDİM!

NE İŞİN VAR SENİN BURADA?

HEH HEH!

KAPANA KISILDIM. BUNA DAYANAMAM! HUGH'YU TERK EDEMEM. HENRY'Yİ İNCİTEMEM. HUCK'I KIRAMAM.

RANK

NEW YORK'UN EDEBİYAT ÇEVRELERİNDE ENDİŞELERİNDEN HEDONİSTÇE KAÇAR.

HİÇ SANMIYORUM.

AA... BU DA NE?

THEODORE DREISER

WALDO FRANK

RANK'İ FEDA ETMESİ GEREKTİĞİNİ ANLAR.

O ÇOK YAŞLI VE YAPIŞKAN BİR ADAM, ÜSTELİK NEFESİ DE KOKUYOR.

PARİS'E, HUGH'YA DÖNER...

KÜÇÜK SÖĞÜDÜM.

OOH

VE DE HENRY'YE.

ANNİS!

HENRY ONUN PALYAÇO PRENSİDİR. ASIL SANATÇI AŞKINI BULMAYI BAŞARAMAZ ANAÏS.

SEVGİLİ GÖLGEM.

AYRI AYRI HAYATLARINI KAYNAŞTIRAMAZ, BİR BÜTÜN HALİNE GETİREMEZ. ÂŞIKLARI DA ÇEŞİT ÇEŞİT OLACAKTIR.

GÜNLÜK

RESAİ GÜNLÜK

BU ARADA PARİS DE DEĞİŞMEKTEDİR.

HAVADA SAVAŞ KOKUSU VAR. VIDI VIDI.

BU DA KİM?

O ADAM GONZALO MORE'DİR, PERULU BİR RADİKAL. AYNI ZAMANDA OZAN BOZUNTUSU BİR SARHOŞTUR. ANAÏS ONA KAPILIVERİR.
İLİŞKİLERİNİ YAŞAMALARI İÇİN BİR TEKNE TUTAR.

ANAÏS EGZOTİK BİRİNİ BULACAĞIM DİYE NEREDE SERSERİ, ÇERÇÖP VARSA ONU BULUR.
GONZALO!
MON AMOUR!
NEPTUNE!
SACR'E BLEU!

HER ŞEYİ SANATA DÖNÜŞTÜRÜR, GÜNLÜĞÜ İÇİN HER ŞEYİ HAK GÖRÜR.

EDEBİ ÇEVRESİ GENİŞLER. 1937'DE LAWRENCE DURRELL PARİS'E GELİR.
HENRY - ANAÏS! BENİM KOZMİK AİLEM.

FAKAT BU RÜYA KISA SÜRER. 1938'DE DÜŞÜŞ BAŞLAR.
HUGO, BÜTÜN TEKNE EVLERİ ÇEKMİŞLER!

NEREDE?
NEUILLY'DE! DOĞDUĞUM YERDE.

BİR DÖNEM KAPANMAKTADIR. ARTAUD AKIL HASTANESİNE KALDIRILIR.

BABASI SAHNEDE YERE YIĞILIR VE SOL TARAFI FELÇ OLUR.
TAAK!
Hİİİ!

ORTA ŞİDDETLİ BİR DEPREM PARİS'İ SALLAR.
ZANGIR

FRANSA SAVAŞA SÜRÜKLENMEKTEDİR.
DURRELL KORFU'YA GİTTİ.
BEN DE GİDİYORUM.

1939'DA, MARSİLYA'DA BASTİLLE GÜNÜ'NDE SON BİR DEFA KELİMENİN TAM MANASIYLA "YATAK ŞENLİĞİ" YAPARLAR.
ANNİS.

HENRY'NİN SON GÜNÜDÜR.

HUGH BİLE LONDRA'YA GİDER.

PARİS'TEN AYRILAMAM. GONZALO'YU BIRAKAMAM.

"SEN DÜNYADAKİ TEK VARLIĞIMSIN, BU YÜZDEN BANA BİRAZ HUZUR VER VE DEDİĞİMİ YAP. HUGH."

SAVAŞ BAŞLADIĞINDA ANAÏS LONDRA'DADIR.

GÜNLÜKLERİN NEREDE?

BANKA KASASINDA.

PORTEKİZ ÜZERİNDEN AMERİKA'YA GİDERLER.

"BU SAVAŞ SAPLANTILI KARANLIK KITADAN KOPARILDIM."

BU SÜRGÜNÜN GEÇİCİ OLDUĞUNA İNANARAK, NEW YORK'A GİDİNCEYE KADAR YAS TUTAR.

AMA ÖMRÜNÜN GERİ KALANINI AMERİKA'DA GEÇİRİR. ÖNCE NEW YORK'TA, SONRA LOS ANGELES'TA.

TAP TAP!

UZUN SOLUKLU AŞKINI HAYATININ SONBAHARINDA BULUR. RUPER POLE İLE EVLENİR (HUGH'DAN BOŞANMADAN).

GEÇ KALAN SÖHRET HENRY MILLER'IN BAŞARISININ KUYRUĞUNA TAKILIP GELİR.

"BİR KABUSLA BAŞLADI. KAPIMI AÇINCA ÖLÜMCÜL BİR RADYASYON YILDIRIM GİBİ ÇARPTI BENİ... AMA BENİ İLERLEMEYE ZORLAYAN BİR KUVVET DAHA VARDI.

PAAT!

YOĞUN BİÇİMDE ELDEN GEÇİRİLEN GÜNLÜKLER ÇOK SATANLAR LİSTELERİNE GİRER.

GÜNLÜĞÜME İNANCIM VAR, EN DOĞAL VE SAMİMİ YAZILARIM BU SAYFALARDA.

OCAK 1977'DE KANSERDEN HAYATINI KAYBEDER.

KÜLLERİ SANTA MONICA KÖRFEZİNE SERPİLİR.

1985'TE HUGH'NUN ÖLÜMÜNDEN SONRA, RUPERT GÜNLÜĞÜN SANSÜRSÜZ HALİNİ YAYIMLAMAYA BAŞLAR.

INCEST

FIRE

"AYIN YÖRÜNGESİNDEKİ DÜNYAMIZ ANAÏS NIN KADAR ENDER VE YÜREKLİ BİR RUHUN GEÇİŞİYLE HER ASIRDA SADECE BİR DEFA ŞEREFLENİR. ONUN GÜNLÜĞÜ TÜM ZAMANLARIN EDEBİ ESERLERİ ARASINDA GERÇEKTEN BÜYÜK VE GERÇEKTEN HAYATI ANLATANLAR ARASINDA YERİNİ ALMIŞTIR."

HENRY MILLER (1891-1980)

SON

Üstat ile Margarita

Mihail Bulgakov

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Andrzej Klimowski** VE **Danusia Schejbal**

TÜRKÇESİ **SELİN SİRAL**

YAZDIKLARINIZIN ELE GEÇİRİLMESİ DURUMUNDA tutuklanıp ya Sibirya'ya sürgüne ya da darağacına gönderileceğinizi bile bile bir kitap yazdığınızı düşünün. Günümüzde yirminci yüzyılın en iyi Rus romanlarından biri sayılan *Üstat ile Margarita*'yı yazdığı on ila on bir yıl boyunca Mihail Bulgakov'un yaptığı tam da buydu. 1920'lerde oyunları ve öyküleri basın tarafından karalanıp resmi olarak yasaklandığında Çelik Adam'la başı belaya girmişti zaten. Bizzat Stalin'den özür diledikten sonra affedilen Bulgakov'a sanat alanında çalışması için izin verilmiş, Moskova Sanat Tiyatrosu'na başkalarının oyunlarını sahnelemesi üzere yönetmen olarak atanmıştı. Bulgakov Sovyetler Birliği'nin en karanlık dönemi olarak adlandırılabilecek bu dönemde, yani 1930'larda, gizli gizli büyü unsurları taşıyan bir kara komedi olmanın yanı sıra Sovyetler Birliği'nin elit kesimini, özellikle de parti yandaşı yazar ve eleştirmenleri yeren politik bir satir, ateizme yönelik bir karşı saldırı ve incelikli bir aşk hikayesi de olan bu eseri kaleme aldı.

Şeytan, kibar profesör Woland kılığında SSCB'ye bizzat ziyarette bulunur ve beraberinde getirdiği şeytani maiyetiyle birlikte Sovyet edebiyat camiasını alaya almaya ve Moskova'nın altını üstüne getirmeye koyulur. Diğer tarafta yalnızca "Üstat" olarak bilinen ve İsa'nın yargılanışını Pontius Pilatus'un perspektifinden anlatan bir roman kaleme almış olan yazar vardır. Romanı basmaya kimse yanaşmaz ve yazar kriz geçirip akıl hastanesine düşer. Bu esnada sadık sevgilisi Margarita, şeytan ve insandan aşağı kalır yanı olmayan kocaman, siyah bir kedi ile ölüm meleğinden oluşan şürekasıyla takılmaktadır ve zaman içinde bir cadıya evrilip işi Woland'ın balosunda çıplak bir şekilde ev sahibeliği yapmaya kadar vardırır.

Bulgakov 1940 yılında öldü ancak *Üstat ile Margarita*'nın basılması için aradan bir yirmi altı daha geçmesi gerekti. Biraz sansüre uğramış olsa da 1960'ların ortasında, Sovyet yönetimi altında basılmış olması takdire şayan; kimse basılmasına nasıl izin verildiğini açıklayamıyor. Bir Rus edebiyat dergisine ek olarak iki bölüm halinde yayımlanan eser hemen bir fenomene dönüştü. Romanın İngilizce çevirmenlerinden Richard Pevear, "150.000 kopya saatler içinde tükendi," diye dile getiriyor. "Takip eden haftalarda kitap toplantılarında okundu. Buluşan insanlar en sevdikleri kısımları alıntılayıp karşılaştırıyordu. Başka bir şeyden konuşulmaz olmuştu. Kitabın bazı cümleleri deyimleşti. Romanın dili bile başlı başına kemikleşmiş, resmi ve dayatılmış her şeye zıttı. Konuşmak keyifli bir hale gelmişti." Tam baskı her nasılsa yine Sovyet yönetimi altında 1973 yılında yapıldı.

Halihazırda Londra Kraliyet Sanat Okulu'nda profesörlük yapan Polonyalı sanatçı Andrzej Klimowski geçtiğimiz kırk yılı aşkın süreçte film, tiyatro ve opera afişi, kitap kapağı, animasyon ve *The Guardian* gazetesindeki illüstrasyon çalışmalarıyla pek çok ödüle layık görüldü. Danusia Schejbal da resim, film afişi, sahne dekoru ve kostümü gibi değişik alanlarda sanat eserleri veriyor. *Grafik Kanon*'un ikinci cildinde yer alan *Dr. Jekyll ve Bay Hyde'ın Tuhaf Vakası* için bir takım çalışması yürütmüşlerdi. *Üstat ile Margarita* içinse iş bölümü yaptılar. Klimowski ana hikayeyi siyah-beyaz olarak resimledi, Schejbal da fantastik kesitlerle İsa ve Pilatus anlatısını guajla renklendirdi.

MAJESTELERİ, MARGARITA NIKOLAYEVNA.
BAKIYORUM DA KÜREM İLGİNİ ÇEKTİ.
DENİZ HAREKET EDİYOR.
BURADA DA İÇ SAVAŞ ÇIKMAK ÜZERE; İKİ ORDU KARŞI KARŞIYA GELMİŞ. YAKINDAN BAKARSAN TOP ATILINCA ÇIKAN DUMANI GÖREBİLİRSİN. AMA MÜHİM OLAN BU DEĞİL. SANA SENELİK BALOMUZUN KRALİÇESİ OLUR MUSUN DİYE SORMAK İÇİN BURADAYIZ. KİMİ BİR ZAMANLAR BÜYÜK GÜÇ SAHİBİ OLAN KONUKLARIMIZI KARŞILAMAN İÇİN.

EV SAHİBESİNİN ADININ MARGARITA VE BALO NEREDE VERİLİYORSA ORANIN YERLİSİ OLMASI GEREKİYOR.
PEKALA, KABUL EDİYORUM.
BEHEMOT! AZAZELLO! KIYMETLİ KONUĞUMUZUN HAZIRLANMASINA YARDIM EDİN.
NATAŞA!
ÇABUK MADAM, SİZİ HAZIRLAMAMIZ GEREK!
GİTMEMİZ GEREK MAJESTELERİ,
NEREDEYSE GECE YARISI OLDU.

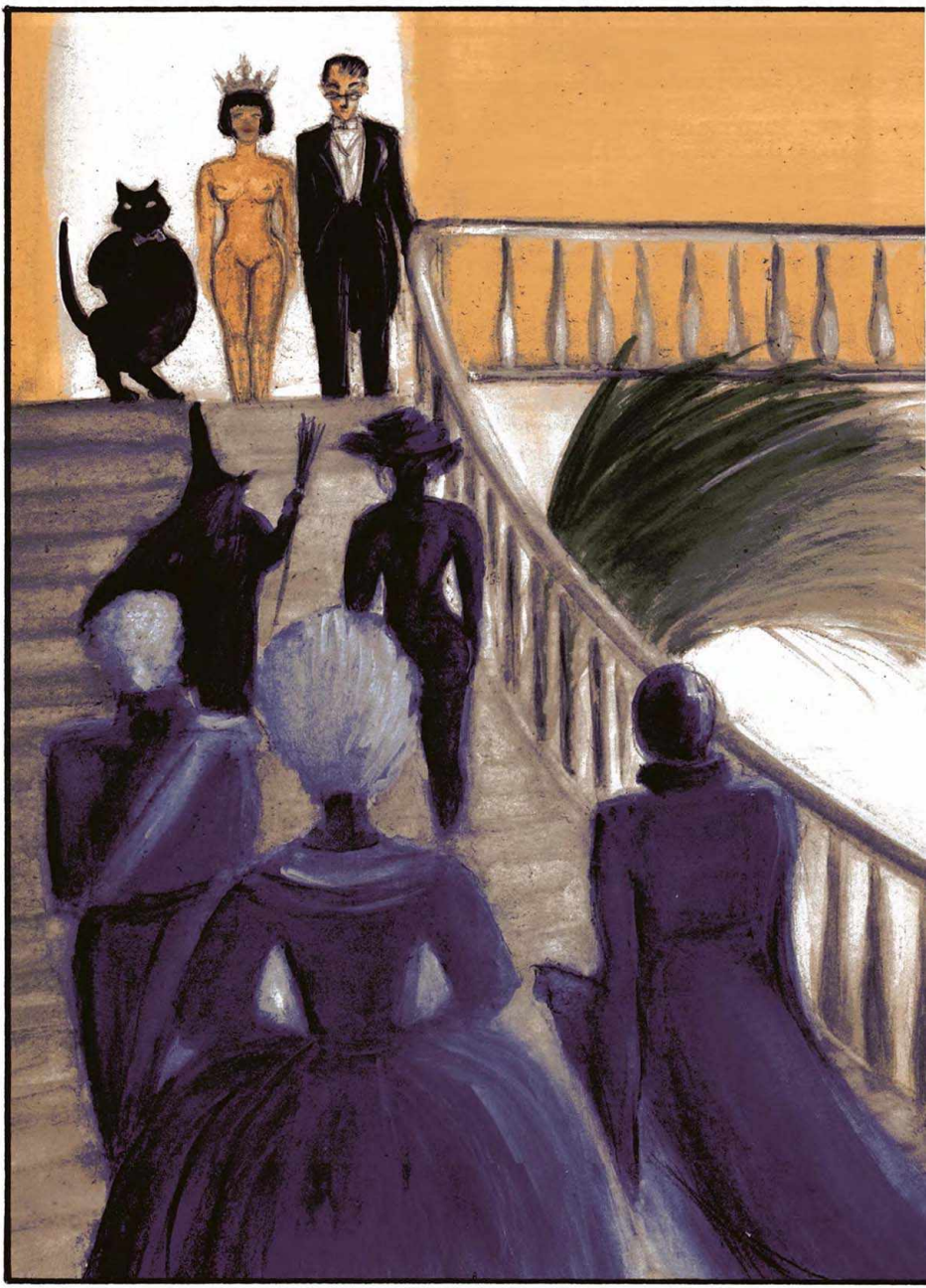

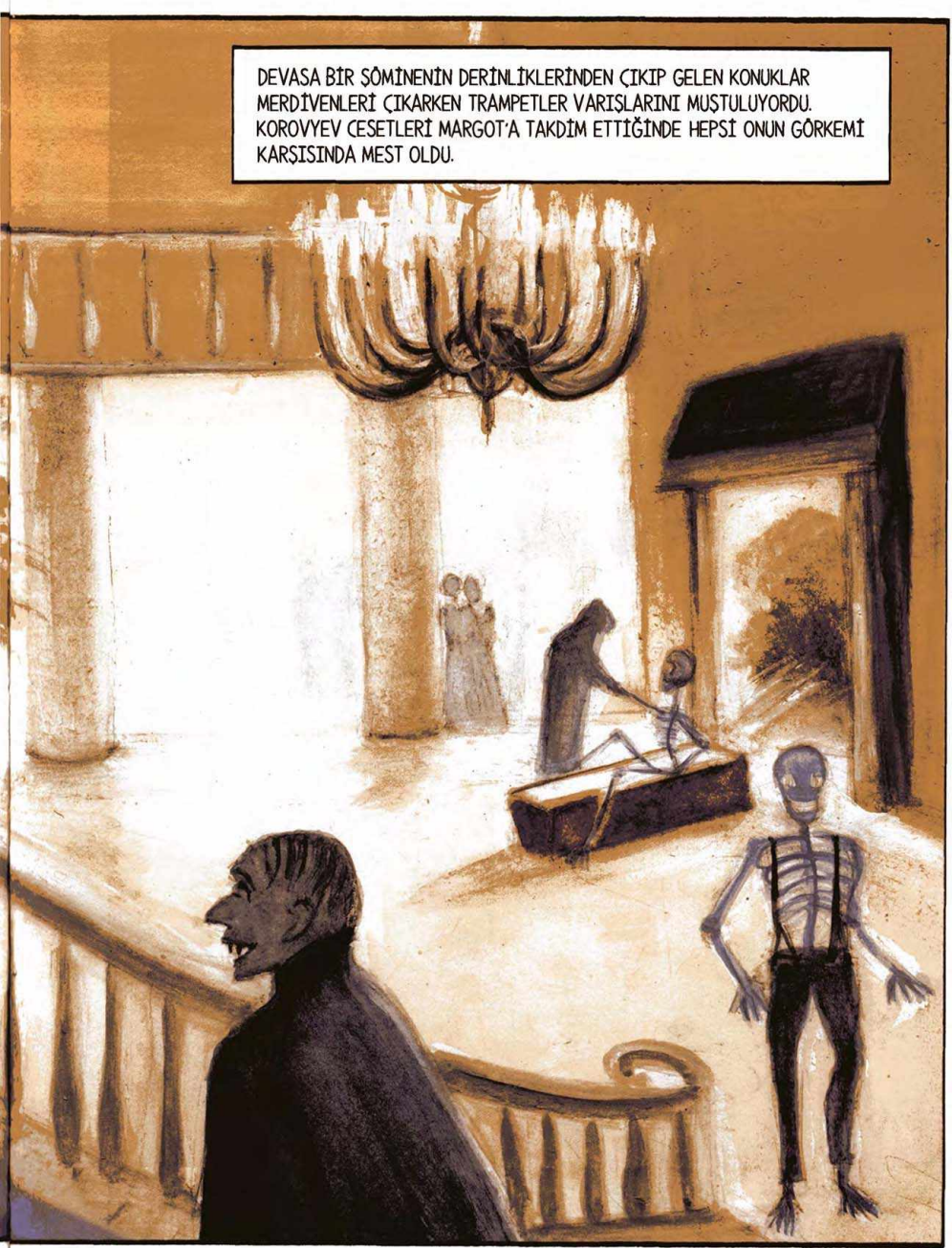
DEVASA BİR ŞÖMİNENİN DERİNLİKLERİNDEN ÇIKIP GELEN KONUKLAR MERDİVENLERİ ÇIKARKEN TRAMPETLER VARIŞLARINI MUŞTULUYORDU. KOROVYEV CESETLERİ MARGOT'A TAKDİM ETTİĞİNDE HEPSİ ONUN GÖRKEMİ KARŞISINDA MEST OLDU.

ÇOK YORUCUYDU.
TÜM O UCUBELERİ KARŞILAMAK.
HİÇ BİTMEYECEK SANDIM.
ÇOK İYİ İŞ ÇIKARDIN HAYATIM.
BİR ŞEYLER YİYİP GÜCÜMÜZÜ
TOPLAMALIYIZ.
EVDE BÖYLE ARKADAŞLARLA BİRLİKTE YEMEK
YEMEK ÇOK KEYİFLİ.
PEKALA MARGOT, BU GECE
BÖYLE CESURCA EV SAHİPLİĞİ
YAPTIĞIN İÇİN SENİ NASIL
ÖDÜLLENDİREBİLİRİM?
DİLEDİĞİM TEK
BİR ŞEY
VAR.
DİLEMEI İSTE, MERYEM'İM!
PEKİ O ZAMAN. SEVGİLİMİ BANA GERİ VERMENİ İSTİYORUM. ÜSTADIMI!

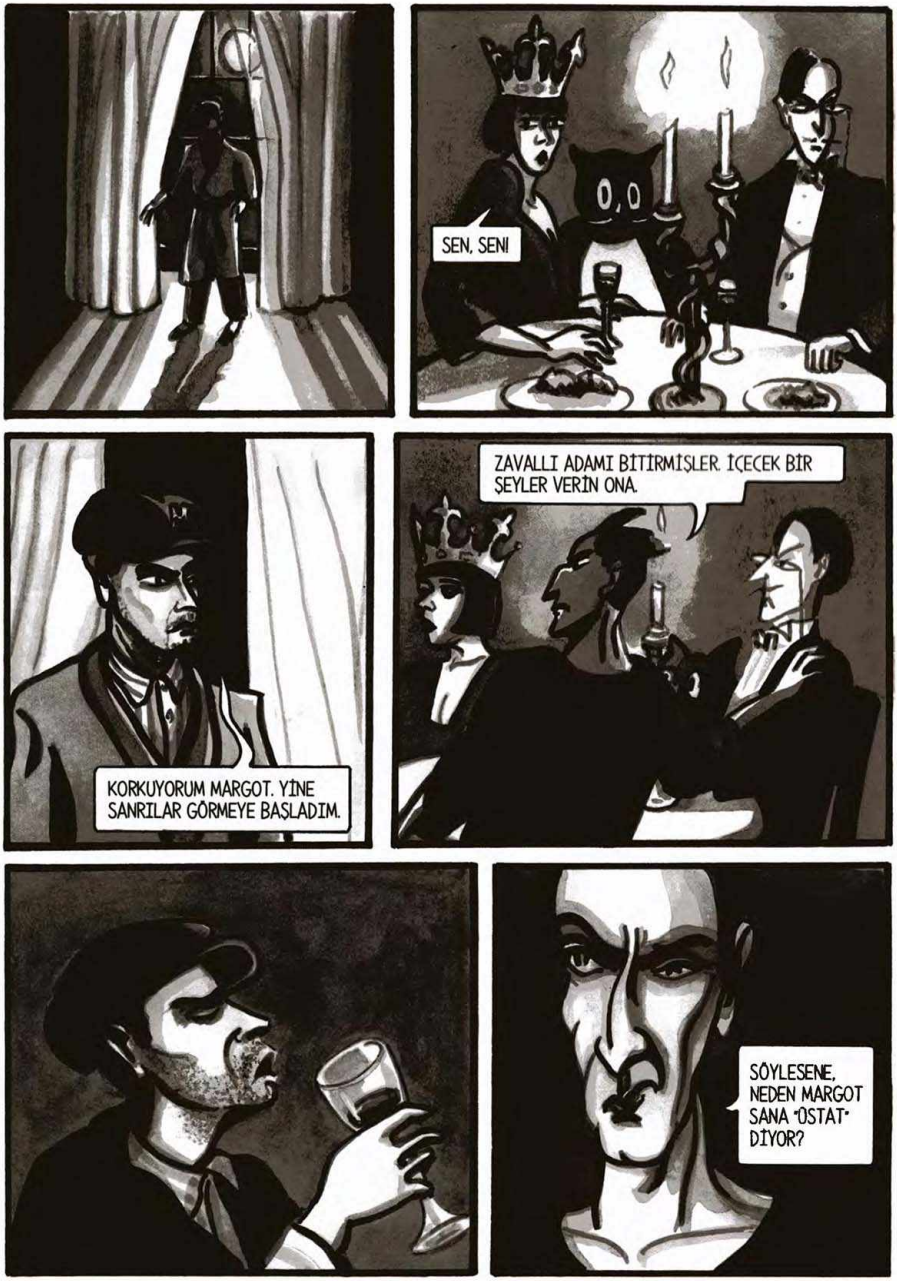
SEN, SEN!
0,0
KORKUYORUM MARGOT. YİNE SANRILAR GÖRMEYE BAŞLADIM.
ZAVALLI ADAMI BİTİRMİŞLER. İÇECEK BİR ŞEYLER VERİN ONA.
SÖYLESENE, NEDEN MARGOT SANA "ÜSTAT" DİYOR?

YAZDIĞIM ROMANA FAZLA DEĞER ATFEDİYOR.
NE ROMANI?
PONTİUS PİLATUS HAKKINDA BİR ROMAN.
MUHTEŞEM. BU ZAMANDA BÖYLE BİR KONU. GETİR ...
... BİR BAKAYIM.
BAKAMAZSIN. YAKTIM.
EL YAZMALARI YANMAZ. BEHEMOT, BANA ROMANI GETİR.
MARGARITA AKLINDA NE VAR SÖYLE BİZE.
ONUN KULAĞINA FISILDAYABİLİR MİYİM?

HAYIR, ARTIK ÇOK GEÇ.
EFENDİMİZ, BİZİ ARBAT YAKININDAKİ EVİMİZE GERİ GÖTÜR.
AMA ORADA BAŞKASI YAŞIYOR ARTIK.
AZAZELLO, NE YAPACAĞINI BİLİYORSUN.

ALOIZİY MOGARİÇ?
BU ADAMIN ROMANI HAKKINDA LATUNSKİ'NİN YAZDIĞI MAKALEYİ OKUYAN VE...
... YASADIŞI EDEBİ ESER BULUNDURUYOR DİYE İHBAR EDEN SEN MİSİN?

MERHAMET EDİN! EVİ BAŞTAN DEKORE ETTİM... BANYO YAPTIRDIM...

HASTANE PERSONELİ ORADA OLMADIĞIMI FARK EDECEK.
SANMAM. TIBBİ KAYITLARINI YOK ETTİK.
BU DA EV SAHİBİNİN KİRA DEFTERİ Mİ?
EVET...
ALOİZİY MOGARİÇ? ÖYLE BİRİ HİÇ OLMADI..
DEFTER SU ANDA EV SAHİBİNİN MASASINDA. İÇİNDE DE SENİN ADIN YAZIYOR.
ŞİMDİ DAİRENE VE YAZARLIĞA DÖN.
BİR DAHA ASLA YAZMAYACAĞIM.
NE YANİ PONTİUS PİLATUS'UN YARATICISI BİR BODRUM KATINDA ÇÖRÜYÜP GİDECEK Mİ?
ELİMDEN GELENİ YAPTIM. DÜNYANIN EN BAŞTAN ÇIKARICI SEYİNİ FISIL-DADIM KULAĞINA AMA REDDETTİ.
ONA NE FISILDADIĞINI BİLİYORUM AMA ROMANI SENİN İÇİN DAHA YENİ SÜRPRİZLER TAŞIYOR.
AU REVOIR MARGARITA. İYİ ŞANSLAR!

Yüzyıllık Yalnızlık

Gabriel García Márquez

RESİMLEYEN **Yien Yip**

TÜRKÇESİ **NURCAN BAŞER**

1960'LI YILLARA GELİNDİĞİNDE NEYİN KANONA DAHİL olduğunu ayırt etmek çok daha güç bir hal alıyor. Klasik edebiyat eserleri zamana dayanır, fakat henüz o kadar zaman geçmedi, öyleyse son elli yılda yazılan eserlerin hangisinin asırlarca okunacağını nasıl bilebiliriz? Beğeni, popülerlik, etki ve akademik ilgi gibi alışılmış ölçütlere dayanarak *Yüzyıllık Yalnızlık* kısmen 1960 sonrası klasik statüsünde değerlendirilecek birkaç kitaptan biri.

Nobel sahibi Gabriel García Márquez hem yirminci yüzyılın ikinci yarısının, hem de Latin edebiyatının gelmiş geçmiş en büyük yazarlarından biri olarak kabul ediliyor. İşte *Yüzyıllık Yalnızlık* onun dallanıp budaklanan güçlü başyapıtı. Buendía ailesinin hikayesini ve kurup çoğaldıkları hayali kasaba Macondo'yu anlatıyor. Macondo, Gabo'nun memleketini, aslında geniş anlamıyla Güney Amerika'yı simgeleyen bir metafor.

Macondo'nun kuruluşundan çöküşüne ve yıkılışına kadar geçen zaman içinde maceralara, davalara, trajedilere, aşklara ve birçoğu aynı isme sahip altı kuşak Buendía'nın ölümüne şahit oluyoruz. Bilindik anlamda bir karakter gelişimi yok, pek diyalog da geçmiyor. Yalnızca eylem, eylem, eylem. Sonuçta, bir yüzyıllık çetrefil bir aile ve mekan tarihini 430 sayfada anlatacaksanız yeni bir yazım türü benimsemeniz gerek. Yaşamlar dolu dolu yaşanırken hızlı anlatım yüzünden paldır küldür ilerliyoruz. Ah, sonra pislik yeme, ensest, hayaletler, iç savaş, kendini sakatlama, Çingeneler, kapitalist sömürü, bulaşıcı uykusuzluk, göğe yükselme de var...

Yüzyıllık Yalnızlık fantastik, doğaüstü, son derece garip ve görünüşte imkansız olayların her gün "normal" olaylarla birlikte yaşandığı bir teknik olan büyülü gerçekçiliğin kullanıldığı başlıca eserlerden biri. Karakterlerden hiçbiri tuhaf bir şeyler oluyor diye düşünmüyor, hem zaten anlatı da büyülü ile olağan arasında bir fark gözetmiyor. (Belki de kitap büyülü gerçekçiliğin Latin Amerika ve Afrika gibi örfün, hurafenin ve çeşitli dinlerin etkisini sürdürdüğü, dünyalar arasındaki perdenin daha ince olduğu, teknolojiyle kapitalizmin yaşamın açıklanamayan gizli etkilerini köşeye sıkıştırmadığı sanayileşmemiş bölgelerde geliştiğini söylüyordur.)

İllüstratör ve ipek baskı sanatçısı Yien Yip *Grafik Kanon*'un bütün ciltlerine katkıda bulundu. Bu ciltte romandaki iki sahneden çarpıcı, baş döndürücü iki illüstrasyon sunuyor bize. İlkinde romanın en unutulmaz anlarından birini resmetmiş. Ailenin dördüncü kuşak üyesi Güzel Remedios kelimenin tam manasıyla dünyanın en güzel kadınıdır. Onun salt varlığı dahi erkekler için dayanılmazdır, onları deliliğin eşiğine, hatta ölüme sürükler; buna rağmen o, bir şeyler giymeye ikna edildiğinde üstüne bol elbiseler geçiren basit, çocuksu biri olduğundan aşkı da cinselliği de önemsemez. Bir gün çamaşır asarken göğe yükselir ve bir daha görülmez.

Öteki resim kitabın son sahnesini anlatıyor. Yıkımın meyvelerinden biri olan ikinci Aureliano Buendía nihayet Çingene Melquíades'in kehanetlerle dolu elyazmasını tercüme eder.

Güzel Remedios'un Göğe Yükselişi

Son Aureliano

Karpuz Şekerinde

Richard Brautigan

RESİMLEYEN **Juliacks**

TÜRKÇESİ **SERPİL IŞILDAR**

RICHARD BRAUTIGAN'IN ŞİİRLERİ VE DÜZYAZILARI Beats ve karşıkültürle belli bir düzeyde paralellik gösterir. Ancak her ne kadar bu çizgidekiler sıklıkla onun kendi taraflarında olduğunu iddia etse de aslında o hiçbir tarafta değildi. Alaycılığı ve sempatikliği nedeniyle çok kez Mark Twain'le karşılaştırılmışsa da onu sınıflandırmak neredeyse imkansız. Brautigan en büyük başarısını *Times Literary Supplement*'ın "narin bir klasik" olarak nitelendirdiği ikinci romanı *Amerika'da Alabalık Avı* ile elde etti. Başlıca eserlerinin tümü halen baskıda ve sadık bir okur kitlesine sahip.

1968 tarihli üçüncü edebi eseri *Karpuz Şekerinde* gerçeküstü, masalvari, kırkyama bir anlatıma sahip tek sayfalık bölümlerden oluşuyor. Hikaye, bir tür kıyametten sonra kurulan *benÖLÜM* (egonun ölümü anlamında) adında ütopik bir hassas ruhlar komünü etrafında odaklanır. Komündekiler Budizmdekine benzer bir bağlanmama inancıyla hem birbirleri hem de doğayla tam bir uyum içinde yaşamaktadır. *BenÖLÜM*'deki şeylerin çoğu karpuz şekerindendir ve yakıtları da komünde yetiştirilen alabalıklardan elde edilen yağdır. İki karakterin geçmişe takılması ve işlerin eskisi gibi olmasını istemeleriyle birlikte sorunlar başlar. Ancak roman sizin muhtemelen tahmin ettiğiniz gibi sona ermez.

Çok yönlü yetenek Juliacks, Brautigan'ın ümit dolu hikayesinden yola çıkarak yarattığı bu muhteşem çalışma hakkında şöyle diyor:

> İmgeyi altı katmanlı bir serigrafi baskısı olarak oluşturdum. Kitapta güneşin her gün farklı bir renkte ışımasından –ve komündekilerin hayatının ana maddesi olan karpuzların da rengini belirlemesinden– ilham aldım. Her katman kitaptan detayları gösteriyor.

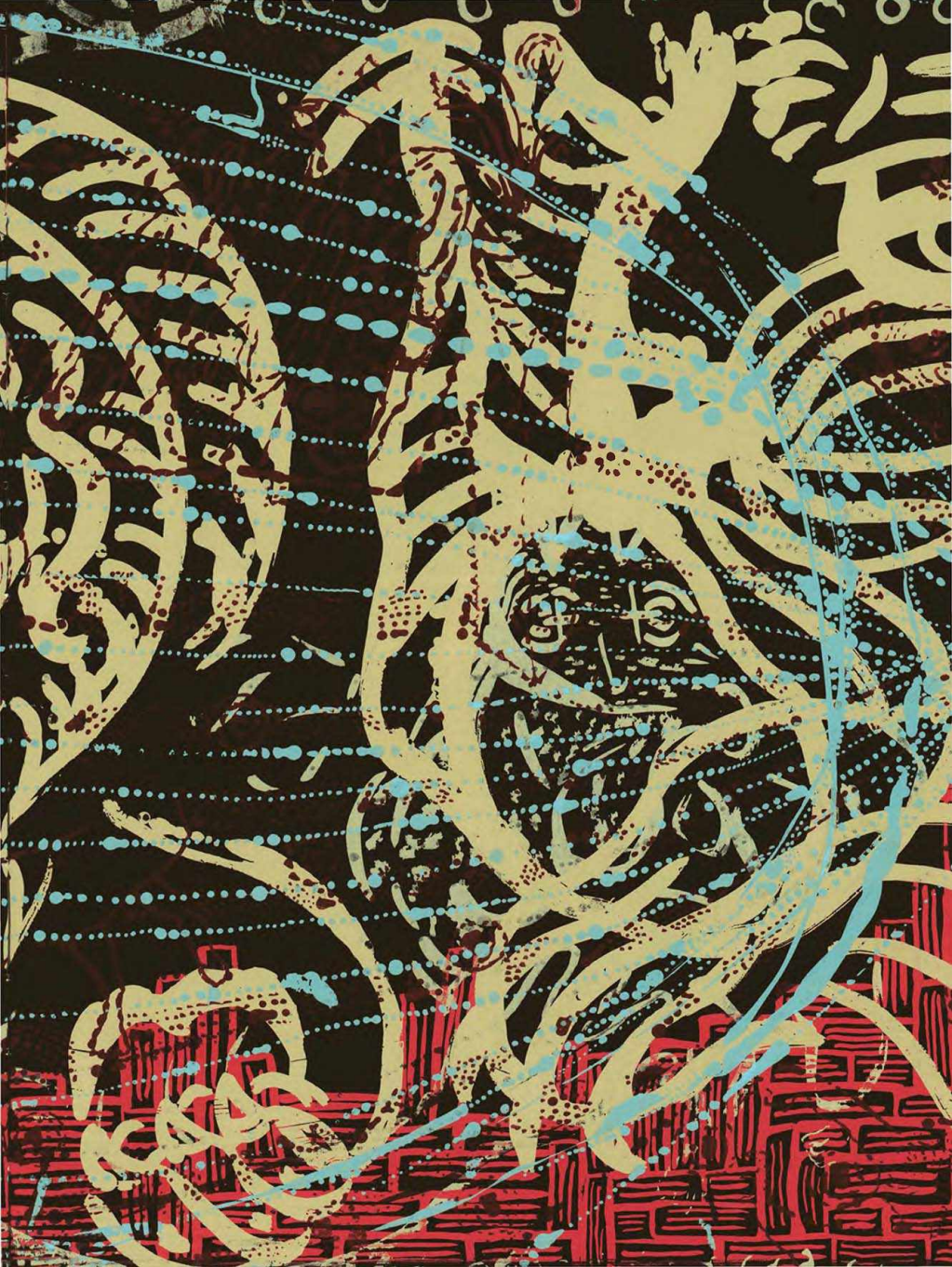

Yerçekiminin Gökkuşağı

Thomas Pynchon

RESİMLEYEN **Zak Smith**

TÜRKÇESİ **NURCAN BAŞER**

Ee, *Yerçekiminin Gökkuşağı*'nı nasıl özetlersiniz, hele de II. Dünya Savaşı sonrası edebiyatın başyapıtı olarak kabul edilen bu yoğun ve kasıtlı bir biçimde karmaşık romanı kılavuz olmadan anlamanın imkanı yoksa? Size ancak kitabın Almanya'nın V-2 füzesi etrafında döndüğünü söyleyebilirim. Roman adını füzenin fırlatıldığı ve hedef aldığı nokta arasında oluşan [hayali] kavisten alıyor. Meğer yirminci yüzyıl tarihi belli bir raddeye kadar füze silahı geliştirme tarihiymiş. Fakat bu, biraz da Pynchon'ın gösterişli, deneysel, anlaşılmayacak denli çetrefil romanının sayfalarını bir arada tutan bir mandal. 760 sayfa boyunca 400 karakter, nereden çıktığı pek anlaşılmayan çeşitli yan hikayeler, sayfalarca süren konudan sapmalar ve geriye dönüşler, edebiyat tarihindeki en müstehcen sevişme sahneleri, son derece teknik bilgiler, tarih dersleri, popüler kültür referansları ve şey... bir de ahtapotla dövüş sahnesi çıkacak karşınıza. Ana temalar paranoya, komplolar ve modern dünyadaki ölüm içgüdüsü. Rilke şiirleri, okültizm, Hıristiyanların kutsal günleri romana beklenmedik dayanak noktaları oluşturuyor.

1973'te *New York Times*'ta çıkan bir incelemede roman hakkında şunlar söylenmiş: "*Yerçekiminin Gökkuşağı* aşırı derece yoğun, zorlama denecek kadar gösterişli, aptal, müstehcen, komik, trajik, pastoral, tarihi, felsefi, şiirsel, sıkıcı, mülhem, korkunç, tatsız ve lanetli bir kitap." (Ayrıca listede "gerçeküstü" ve "absürd" de yer alıyor.) Olay örgüsünden şöyle bahsedilmiş: "Bunlar zaten yeterince anlaşılmaz görünüyorken, devamı çok da farklı değil: Düzinelerce sahte ipucu ve başta önemli görünüp sonra bir kenara bırakılan ve yüzlerce sayfa sonra birden ortaya çıkıp şöyle bir görünen karakterler var." Buna bir de Pynchon'ın örgüye dokuduğu son derece ayrıntılı gerçek dünya tasvirlerini ekleyin:

> Pynchon'ın uzmanlık bilgisi sınır tanımıyor: İspritizma, istatistik, Pavlovcu psikoloji, 1944'ün Londra'sı, Berlin'i, Zürih'i ve 1945'in Postdam'ı, kimya mühendisliği, Baltık karaborsası, plastikler, füze itme gücü, balistik, ekonomik ve askeri bileşenler, uluslararası endüstriyel karteller (GE, ICI, Shell, Agfa, I. G. Farben), tarot kartları, Kabala, büyücülük, casusluk, Rossini operaları, otuzlu ve kırklı yılların popüler şarkıları ve gösteri müzikleri, beş dizelik nükteli şiirler, kokain ve haşhaşın yol açtığı fanteziler ve Amerikan giyim tarzı ve argo tarihi.

Eski bir edebiyat hocası olan Larry Daw kitap için hazırladığı kılavuzuna şu sözlerle başlıyor:

> Bir Ağıtlar* kitabı, ufak kültürel ayrıntılar ansiklopedisi, tarihi roman, opera katalogu, yasadışı sapkınlıklarla akılsız hazların bir anatomisi, içinde Porky Pig çizgi filminden V-2 füzesinin jiroskopik dengeleyicilerine ilişkin bir denkleme kadar pek çok farklı konuyu bulabileceğiniz bir roman. Koprofiliyle çatıdaki muz bahçeleri hem garip bir uyum içinde, hem de aynı ölçüde itici ve kışkırtıcı.

Yerçekiminin Gökkuşağı, Pynchon külliyatının tamamı gibi, yazarın münzeviliğinden dolayı okurlarda daha çok merak uyandırıyor. Ne bir röportaj, ne fotoğraf, ne de dışarıda görülme. *Yerçekiminin Gökkuşağı* Ulusal Kitap Ödülü'nü kazandığında yayıncısı Viking, ödülü kabul etmesi ve yazarın yerine konuşma yapması için komedyen Irwin Corey'i gönderdi.

Yayıncısı tarafından "punk kökenli kendin üret [DIY] felsefesinin önde gelen savunucularından biri" olarak tanımlanan Zak Smith romanı sayfa sayfa resimlediğinde büyük yankı uyandırdı. Kendisi bu konuda şöyle söylüyor:

> İşte ben de *Yerçekiminin Gökkuşağı*'nı resimledim, kimse böyle bir şey istemedi tabii ama gene de yaptım. Resimlerin çoğu çizim, o an elime hangi kağıt geçtiyse mürekkep kullanarak çizdim, fakat ayrıca boyamalar (akrilik), çektiğim fotoğraflar ve deneysel fotoğraf banyoları da var. Metin parçalarını elimden geldiğince aslına sadık kalarak resimlemeye çalıştım; eğer kitapta yeşil bir Spitfire uçağı varsa yeşil bir Spitfire uçağı çizdim. Genelde resimleri kitaptaki anlatım kadar yoğun, girift ve canlı renklerle çizmeye çalıştım. Projenin tamamı 2004'te Whitney Müzesi'nin iki yılda bir gerçekleştirilen çağdaş resim sergisinde yer aldı, şimdi de Minneapolis'teki Walker Sanat Merkezi'nin kalıcı koleksiyonu olarak sergileniyor.

Zak Smith röportajda, *Yerçekiminin Gökkuşağı*'nın bu zorlu ve o zamanlar beklenmeyen resim projesine başlamasındaki etkisinden şöyle söz ediyor:

> Yani eğer okuma listeniz klasiklerle çizgi romanlardan oluşan bir öbekse, illa ki Pynchon'a rastlarsınız. *Yerçekiminin Gökkuşağı*'nın ilk sayfasını incelediğimde hayran kaldım. Müthiş bir tarzı vardı, girift ama aynı zamanda neredeyse anlaşılmazdı, ne okuduğunuzdan ya da ne okuduğunuzu sandığınızdan hiç emin olamıyordunuz. Galiba kitabı büyüleyici yapan da, on yıl sonra tüm bu imgeleri çizmeme sebep olan da buydu... Sanki *Yerçekiminin Gökkuşağı*'ndaki bu uçucu imgeler böyle bir muamele görmek için haykırıyor gibi geldi bana.

Projenin tamamı (Pynchon'ın metni olmadan) *Pictures Showing What Happens on Each Page of Thomas Pynchon's Novel Gravity's Rainbow* adıyla 2006 yılında Tin House Books'tan çıktı. Sıradaki sayfalarda Zak'in 760 resim arasından seçtiği 28'i yer alıyor. (Resimlerin kitabın hangi sayfasına ait olduğu üstlerinde yazılı.)

*Bkz. Tanah, Ketuvim. –çn

296

324

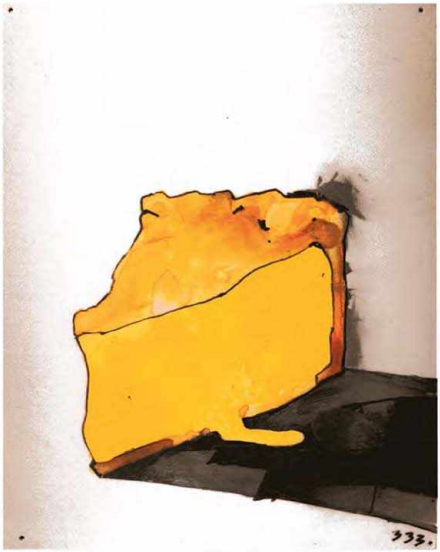
333.

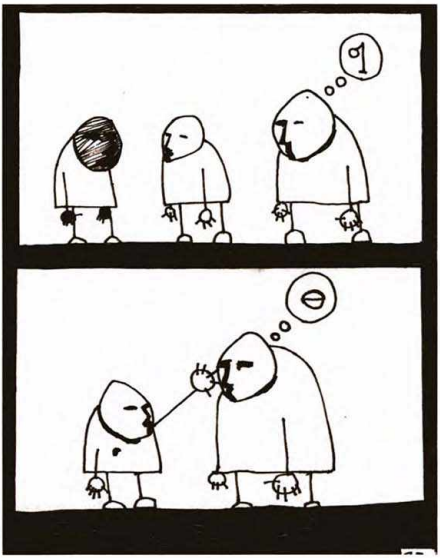

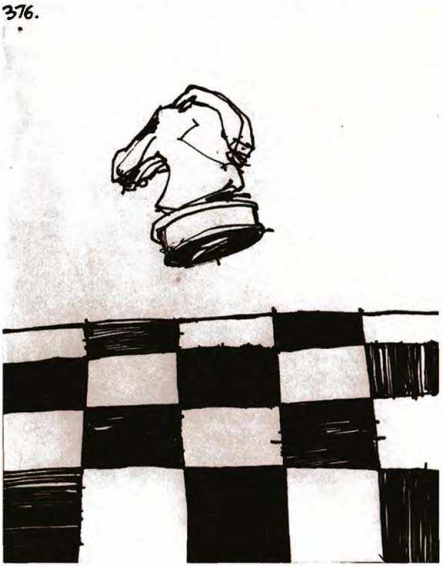
376.

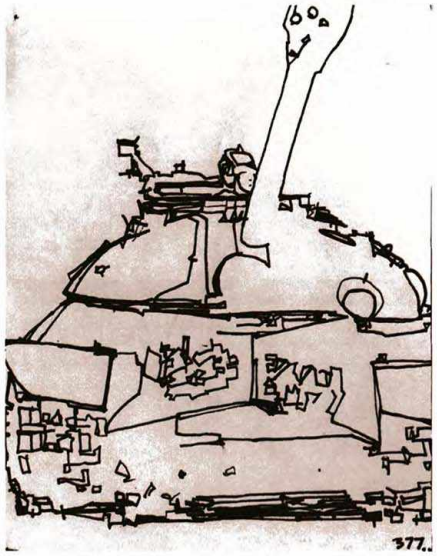
377.

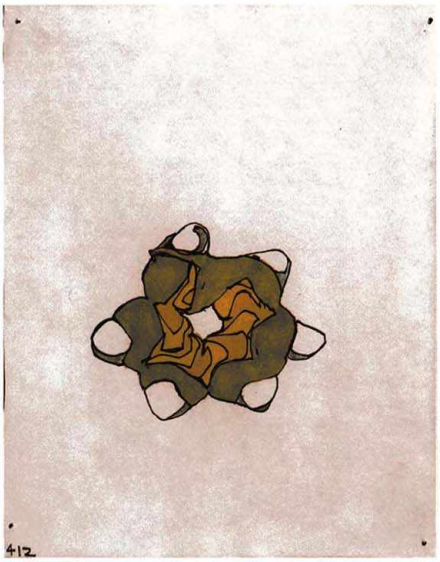
412

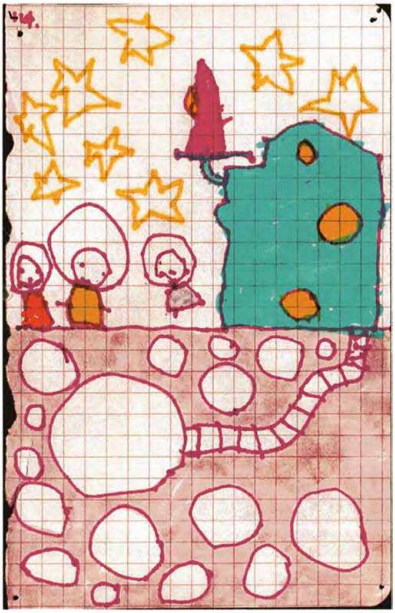
414.

431.

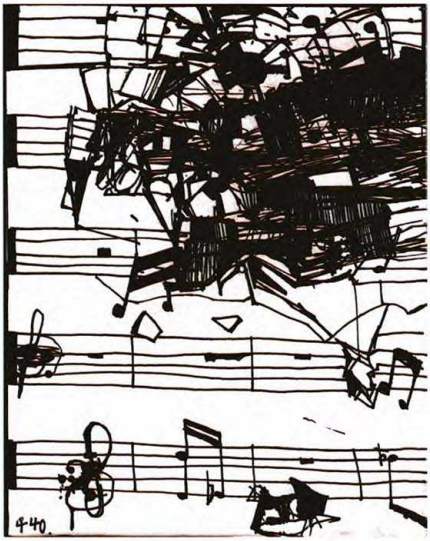
440.

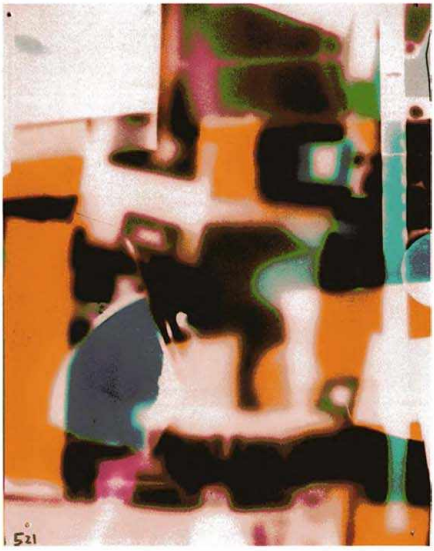
521

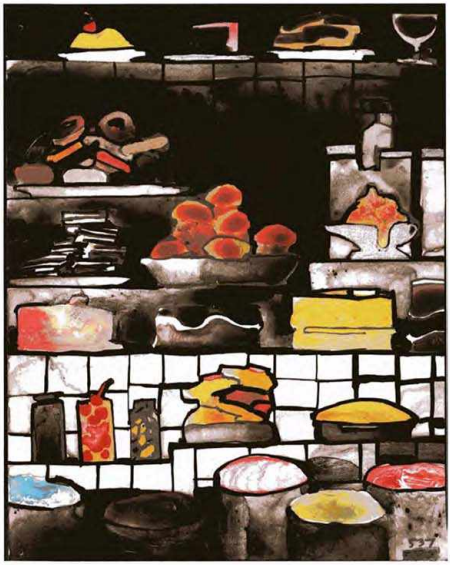

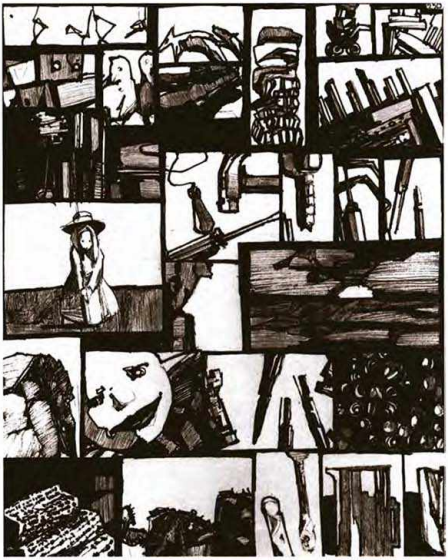

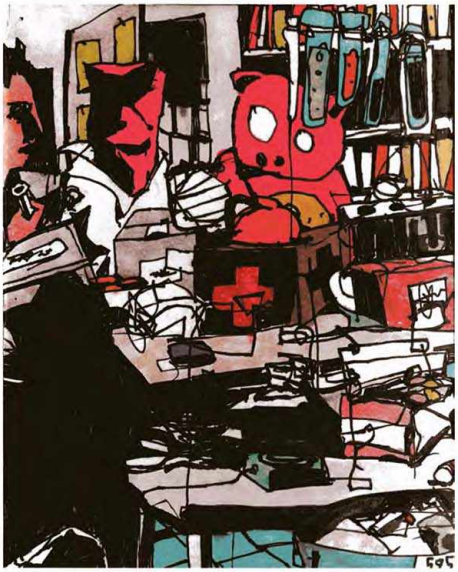

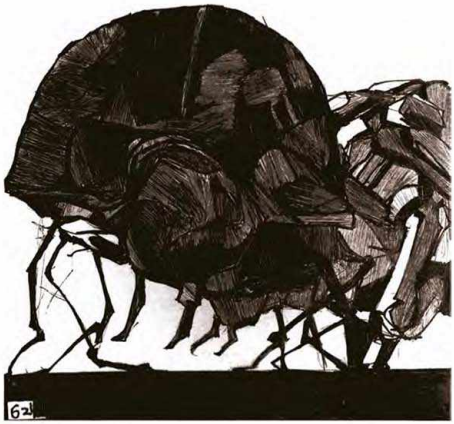

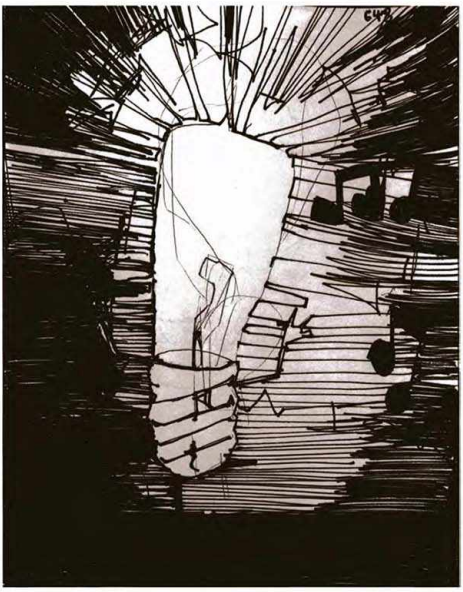

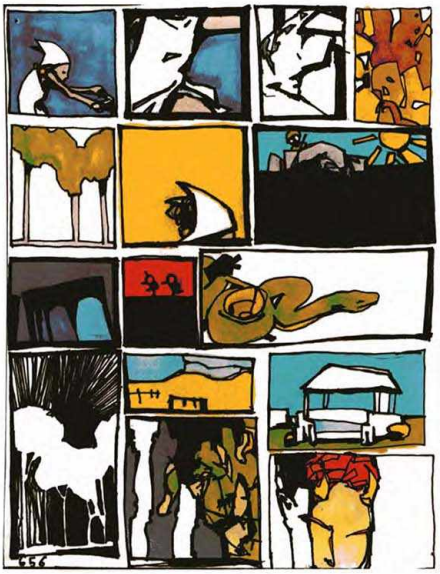

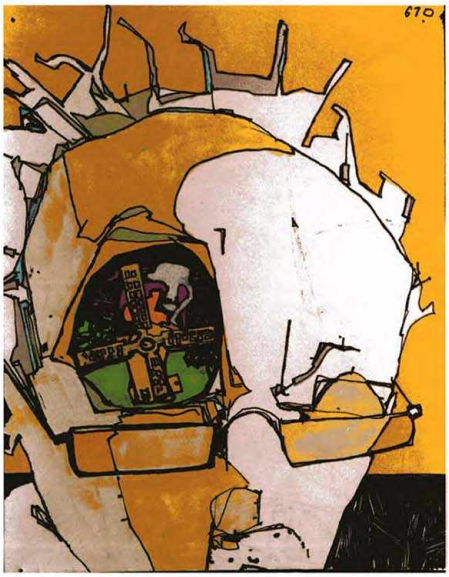
670

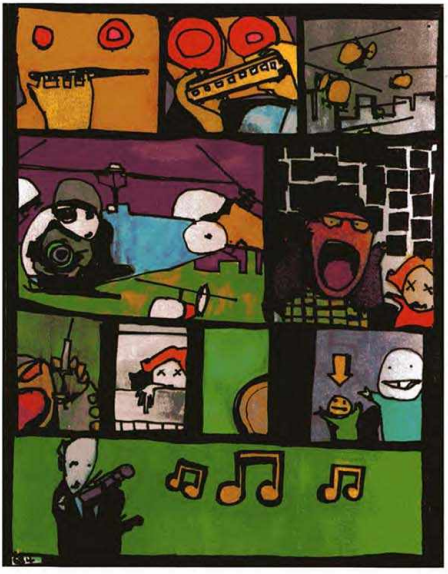

695

736

Çarpışma

J. G. Ballard

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Onsmith**

TÜRKÇESİ **BİLGE CEREN ŞEKERCİLER**

1960'LARIN SONUYLA 1970'LERDE, BİLİMKURGUYU "böcek ezme" (yaratıklarla savaş) klişesinden kurtarmaya ve gerçekten nelere kadir olabileceğini göstermeye çalışan Yeni Dalga hareketinden çıkan en iyi romanlardan biridir *Çarpışma*. Harlan Ellison, Samuel Delany, Tom Disch, Joanna Russ, Michael Moorcock ve Pamela Zoline gibi yazarlar, daha çok "düşünsel kurgu" demeyi tercih ettikleri türe edebi ve deneysel tarzlar, karmaşık bakış açıları ve erişkin konuları (aşk, cinsellik, toplumsal cinsiyet, ölüm ve ölmek, din, siyaset vs.) getirdiler.

J. G. Ballard yazım tekniğiyle çılgınca deneyler yaptığı, "The Assassination of John Fitzgerald Kennedy Considered as a Downhill Motor Race" [Yokuş Aşağı Bir Otomobil Yarışı Olarak Anılan John Fitzgerald Kennedy Suikastı] ve "Mae West's Reduction Mammoplasty" [Mae West'in Meme Küçültme Operasyonu] gibi bir sürü avangard metinler yazmasına rağmen, *Çarpışma* daha çok konu üzerine bir deney. Roman, bedenlerimizin teknolojiyle çok gerçekçi ve acılı bir biçimde birbirine bağlandığı araba kazalarının gizli anlamını sorguluyor. Buradaki anlam daha çok erotik. Araba kazalarının erotizmi mi? Fikri kavramak zor; tıpkı Ballard'ın diğer eserlerinde olduğu gibi, büyük olasılıkla *Çarpışma*'yı okuduktan sonra bile açıklamakta güçlük çekeceksiniz. Ballard özellikle medyanın ve teknolojinin çok daha az belirgin yollarla doğayı, bedenlerimizi ve zihinlerimizi değiştirdiği postmodern dünyaya ilişkin radikal bir tercüman, hatta bir kahin gibi.

Chicago'da yaşayan ve çalışmaları Yale'in *An Anthology of Graphic Fiction*'da yer alan ressam, çizgi roman ve ipek baskı sanatçısı Onsmith, Ballardiyen bir objektiften, ağır çekim bir araba kazasıyla bu biyomekanik karmaşaya dalıyor. Kendisi şöyle diyor:

> Bir yandan kitabın konusunu muhafaza etmek, bir yandan da kendi estetik anlayışım çerçevesinde bir şeyler yapmak istedim. Bu yüzden fütürizm ve kübizme başvurdum. Renkle çalışırken sanki bir çeşit iç mantığa sahiptim, dolayısıyla son çizim bir nevi enerjinin (hem cinsel hem de benzinle çalışanı!) tükenişini ve bizzat rengin nihai tezahürünü göstermeye yarıyor.

ONSMITH
TARAFINDAN
J. G. BALLARD'IN
CARDIŞMA
'SINDAN ESINLENILMIŞTIR.

"Küçük Bir Şehir Aldım"

Donald Barthelme

RESİMLEYEN **Andrice Arp**

TÜRKÇESİ **SERPİL IŞILDAR**

JAMES WOLCOTT'A GÖRE, *THE NEW YORKER*'IN sayfalarında düzenli olarak yazan avangard edebiyatçılardan Donald Barthelme'nin kısa öyküleri, "insan davranışlarına dair portre çalışmaları veya John Updike ve Cheever tarzında otobiyografik hülyalar olmaktan ziyade, kendisinin son dönem muzipliklerini, şekerlemelerini, ıvır zıvırlarını ve Max Ernst/Monty Pythonvari kolajlarını sergileyen bir sıra butik mağaza" tadındaydı.

1931'de Philadelphia'da doğan Donald'ın mimar babasının adı da Donald'dı. Oğul Donald 1962'de New York'a taşındı ve Greenwich Village'ta almışlı yılların "çok içen yazar" yaşam tarzını sürdürürken, modernist kesimin limitlerini zorlayan oyunbaz ve kusursuz öyküler üretmeye başladı. Listeler ve daldan dala atlamalarla dolu ama aynı zamanda önündeki meseleye keskin bir şekilde odaklanan Barthelme, kendisini bile şaşırtacak bir sonuç elde etmek için bir yazar olarak kendine meydan okuyor gibiydi. Kariyeri boyunca aralıklı olarak küçük dergilerde editörlük de yapan yazar, biçim ve üslup konusuna duyduğu ilgiyi 1960'ta Marshall McLuhan'ın "Medium is the Message" [Araç Mesajdır] konuşmasını yayımlayarak gösterdi.

Gırtlak kanserinden ölmeden iki yıl önce yayımlanan 1987 tarihli "Not-Knowing" başlıklı yazısında şöyle diyordu: Üslup, tercih meselesi değildir pek. Kimse yazmadan önce oturup şöyle düşünmez: Bu şiir bir Kraliçe Anne ya da Biedermeier dönemi şiiri mi, Viyana Sezession ya da Chippendale tarzı bir şiir mi olacak? Üslup kısıtlamalara verilen bir tepki olduğu gibi, ele geçirilen bir fırsattır da aynı zamanda.

Andrice Arp'ın tek sayfalık "Küçük Bir Şehir Aldım" (1974) çalışması, yazarın kafasından çıkan kelime ve cümlelerin havadan bir görünümünü gösteriyor. Öyküde, anlatıcı Galveston'ı satın alır ve –insanları tedirgin etmemek için yavaş yavaş– değişiklikler yapmaya başlar. Bu değişikliklere, park inşası için nüfusun bir kısmının evlerinden olması da dahildir. Andrice yapboz şeklindeki arazi parçalarıyla yeraltı otoparkından, evlerinden olan insanların yerleştirildiği şık Galvez Otel'e, evlerin yerini alan parktaki bongoların konumuna ve köpekleri silahla vurmak gibi daha yüzeysel bir isteğe kadar uzanan detayların bir toplamını çizdi. Hepsinin de üzerinde Sam Hong'un Yeri var. Anlatıcı burada şehirden vazgeçmesine sebep olan zayıflığıyla karşılaşır, çünkü bu "diş çektirmek gibidir. Bir yıl boyunca. Aynı dişi. Tanrı'nın hayal gücünün bir örneği bu işte. Çok güçlü".

Veronica Liu

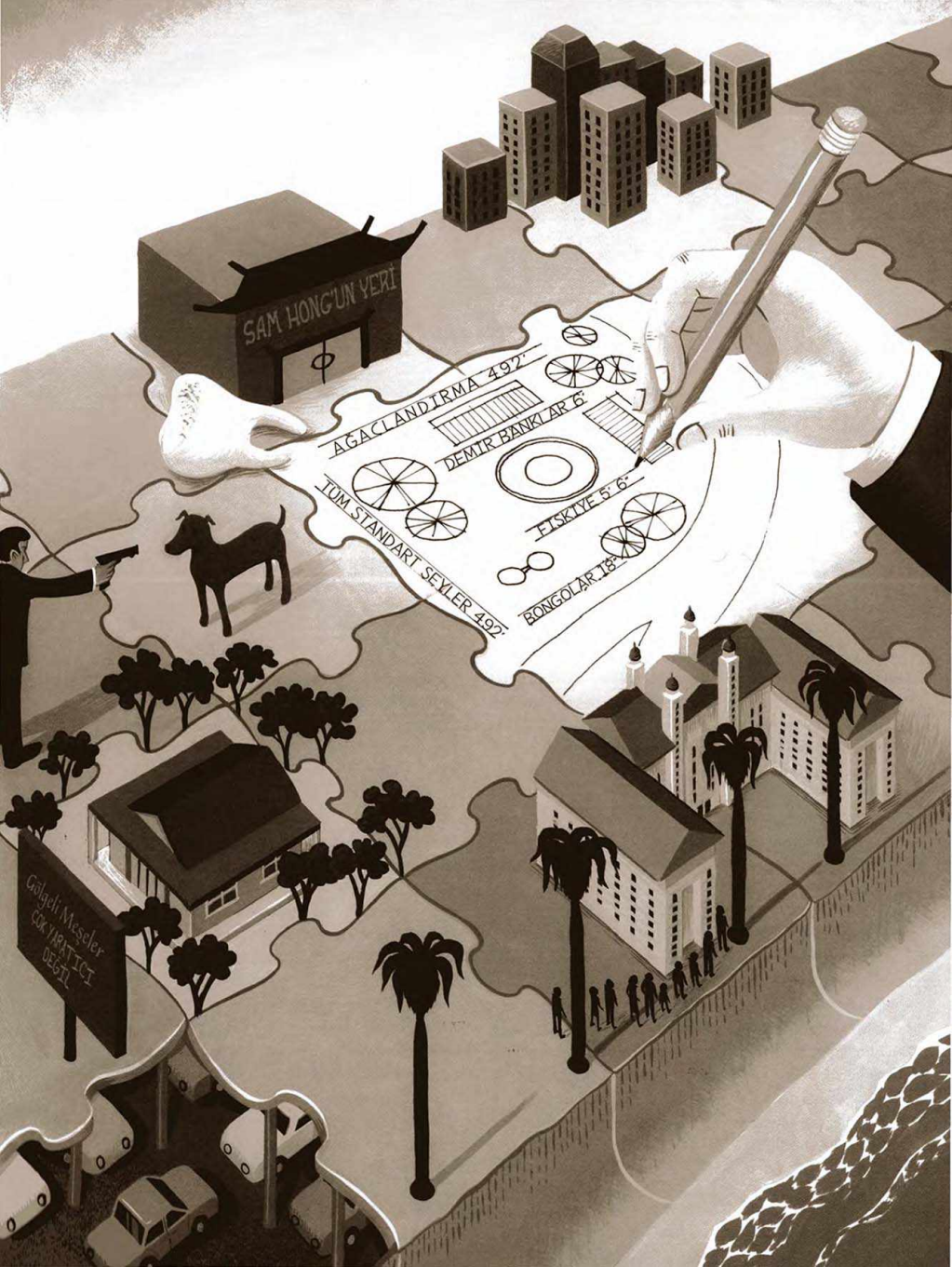
SAM HONG'UN YERİ
AĞAÇLANDIRMA 492'
DEMİR BANKLAR 6'
FISKİYE 5' 6'
BONGOLAR 18'
TÜM STANDART SEYLER 492'
Gölgeli Meşeler
ÇOK YARATICI
DEĞİL

"Aşk Konuştuğumuzda Ne Konuşuruz"

Raymond Carver

RESİMLEYEN **Annie Mok**

TÜRKÇESİ **ÖZLEM YÜKSEL**

NEW YORKER, ESQUIRE, THE BEST AMERICAN SHORT *Stories* dergilerinde düzenli olarak arzı endam eden Raymond Carver yetmişli ve seksenli yılların kısa öykü ustalarından biriydi. Orta sınıfın ve çalışan yoksul karakterlerin hüzünlü, trajik yaşamlarını son derece sade ve tutumlu bir üslupla aktardı. (Ama herkesin çok sonraları keşfettiği üzere bu tarzın Carver'ın sert editörü Gordon Lish'in marifeti olduğu ortaya çıktı.) Carver'ın tarzı minimalizm olarak adlandırıldı; temaları ve içeriğine kirli gerçekçilik ya da Kmart gerçekçilik dendi.

"Aşk Konuştuğumuzda Ne Konuşuruz" Carver'ın en bilinen öykülerinden biri. İki evli çift bir akşamüstü oturma odasında oturmuş, içki içip aşkın doğasından konuşmaktadırlar. Mel eski sevgililere duyulan aşka ne olduğunu merak ederek akşamın başlıca meselelerinden birini tartışmaya açar. Odadaki herkesin daha önce çok sevdiği bir başkasıyla ciddi bir ilişki yaşadığını söyler. Mel'in karısı Terry eski sevgilisine yaşattığı öldürmeye ve intihara meyilli öfke patlamalarının onun aşkının ifadesi olduğunu söyleyerek başka bir tartışma konusu açar. Sonunda güneş batar, dört kişi karanlıkta kalır, cin de bitmiştir ve artık herkes sarhoştur. Sohbet kesilir, konuşmadan otururlar; aşkın ne olduğu hakkında kimsenin en ufak bir fikri bile yoktur, bu mesele her zamankinden daha belirsizdir şimdi.

Annie Mok bu ciltteki James Joyce çalışmasında müthiş bir ardışık uyarlama sundu bizlere. Burada da Carver'ın 1981 yılında yazdığı aşk ve hayal kırıklığı öyküsünün çift kanatlı bir uyarlamasını sunuyor. İlk resim –ustalıkla kaçınılan metin kullanımıyla– öykünün kapağını andırıyor. Diğeriyse, öykü basılmadan önce Lish tarafından çıkarılmış bir alıntıyı içeriyor.

RAYMOND CARVER

AŞK KONUŞTUĞUMUZDA NE KONUŞURUZ

Bir şey olacakmış
hissine kapıldım,
gölgelerin ve ışığın
yavaşlığında öyle bir
hava vardı, ve o her neyse
beni de beraberinde
götürebilirdi.

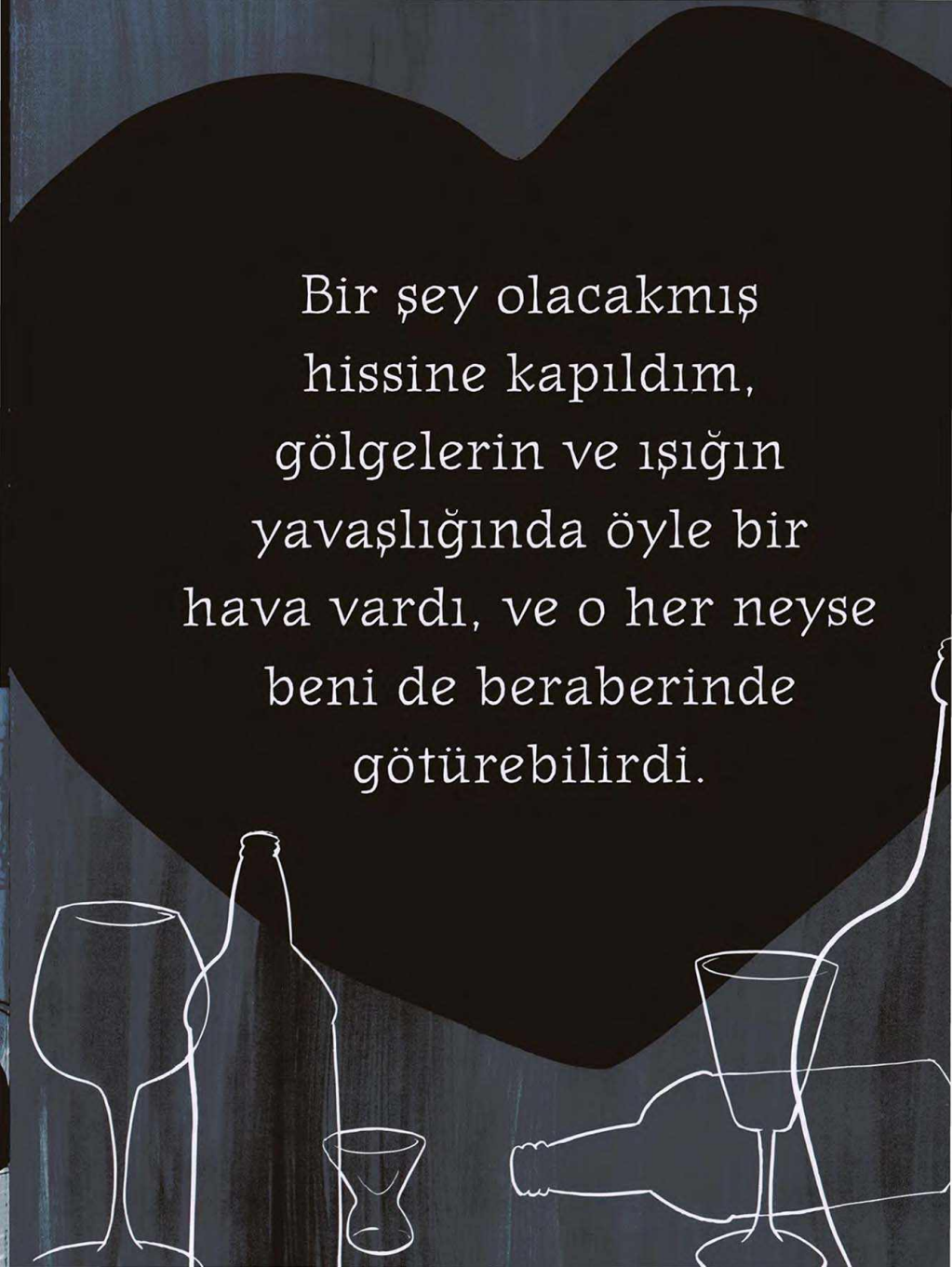

Lisede Kan ve Cesaret

Kathy Acker

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Molly Kiely**

TÜRKÇESİ **SELİN SİRAL**

"EDEBİ TERÖRİST" KATHY ACKER, NEW YORK'UN underground punk ortamından geliyordu. Önceleri şair olan Acker asıl çıkışını roman yazarı olarak gerçekleştirdi. Son derece deneysel eserlerinde çeşitli avangard tekniklerin yanı sıra aykırı ve çoğunlukla da cinsel şiddet unsurları barındıran sosyopolitik göndermelere sahip bir içerik mevcut. Faydalandığı ve esinlendiği kaynaklar pornografiyle yüksek edebiyatı; bunları kolaj, kesip biçme, kendine mal etme/intihal ve başka radikal metinsel yöntemler yoluyla postmodern bir muameleye tabi tutup ortaya koyuyordu.

Acker'ı şahsen tanıyan, 1990'ların çığır açıcı edebi erotik yazınının yazar ve yayıncılarından Mark Pritchard şöyle özetliyor:

> Acker'ın eserleri bir çelişkiler toplamı, algıya karşı bir hakaret ve geleneğe karşı bir çığlıktı. Aşkın bir şiirsellik yeteneğine sahip olsa da çoğunlukla kasten "kötü" yazıyordu. Bir hayli keskin bir feminizm ve postfeminizm algısı olmasına karşın kadın karakterleri kendilerinden tiksiniyor ve bedenlerini sunarak tasdik edilmeyi bekliyordu.
>
> ...
>
> Acker'ın eserlerinin tipik özellikleri: Cinsellik, şiddet ve siyaset klasik edebiyat eserleri ve tarihten karakterlerle iç içe bir şekilde yer alır; yazarla özdeşleştirilebilecek (ve bazen Kathy diye adlandırılan), cinselliği kendini sevdirmek için kullanan bir karakter bulunur; edebiyatı ve kurgusal gerçekliği altüst etme isteği görülür. Acker'ın eserleri, mekanik aletlerin parçalarına ayrılmış bir şekilde resmedildiği ve her bir parçanın bağlı olduğu parçanın yanı başında işaretlenmiş bir biçimde süzüldüğü fantastik çizimlere benzer. Bu çizimlerde olduğu gibi Acker'ın yazını da gerçekliği iç işleyişi ortaya serilene dek ayrıştırır ama o çizimlerin aksine burada amaç açıklamak ve anlaşılır kılmak değil unsurların fantastik bir şekilde yan yana getirilmesiyle çıplak ve ham bir temsile ulaşmaktır.

Acker 1970'lerin başından 1997'de kanserden vefat edene dek eser vermeye devam etti. *Great Expectations* [Büyük Umutlar], *Don Quixote, Empire of Senseless* [Hissizler İmparatorluğu] ve *In Memoriam to Identity* [Kimliğin Anısına] (1990) gibi en ünlü eserlerini 1980'lerde verdi. Yine bu dönemin ortalarında, 1970'lerde yazdığı en bilindik romanı *Lisede Kan ve Cesaret* yayımlandı. Parçalı bir yapısı olan bu kitap, 14 yaşında kanserden ölmeden önce pek çok diğerinin yanı sıra babası, çete üyeleri, İranlı bir köle tüccarı ve Fransız yazar Jean Genet ile cinsel ilişkiye giren Janey adında bir kızın hikayesini anlatır.

Kerouac, Burroughs, Ginsberg, Beckett, Genet, de Sade, Borges, Paz ve avangard edebiyatın pek çok dev ismini basmış gözü pek Grove Press tarafından bütün eserleri yayımlanmış olsa da Pynchon, Barthelme, Don DeLillo ve David Foster Wallace gibi yazarların dahil olduğu entelektüel postmodernizmin alanına giremedi. Kendisi de yazdıkları da ele avuca sığmaz ve zıtlaşan bir yapıda olan Acker'ın kullandığı teknikler aşırı deneysel olmanın yanı sıra edebiyatçılar tarafından fazla kişisel bulunuyor. Yine de bütünüyle katışıksız etkisiyle postmodernizmin aykırı klasiklerini yarattığı da bir gerçek.

Önceki ciltlerde *Kürklü Venüs* ve *Genji'nin Hikayesi* eserlerini resimleyen sanatçı Molly Kiely son eser seçimini şöyle anlatıyor:

> *Lisede Kan ve Cesaret* aykırı olsa da bana göre rahatsız edici ölçüde bir şiddet içermiyor – belki de kitap olduğu, bir film gibi görsel olmadığı ve zihinsel imgelemim rahatsızlık yaratmak istemediği için böyle hissediyorumdur. Tutarsızlıklar ve düz bir akış olmaması hoşuma gitti – bu yine söz konusu bir kitap olduğu ve zihnim boşlukları doldurmayı tercih ettiği için böyle. Birkaç defa okuyup öyküyü her seferinde başka bir açıdan ele almayı denedim (ele almak doğru tabir mi bilmiyorum. Bazı bölümler dua gibi tekrarlayıp duruyor, bazıları anlamsız ve bazıları da harita gibi yazılmış). Çok güzel bir kitap olduğunu düşünüyorum. Kızgınlık, huzursuzluk ve şiddet içerdiği doğru ama son derece özgürleştirici bir tarafı var; düz bir anlamdan ziyade her okurun kendine göre yorumlayacağı sembolik bir metin. Başkarakter kendisini alıkoyan kişiden kurtulduktan sonra sarf edilen ve uyarlamamın beşinci sayfasına Arapça yazabilmiş olduğumu umduğum "ve sonra güzeldi" tabiri hâlâ kulaklarımda yankılanıyor. Kadınların bu şekilde yazmaması gerek; kadınların okuması gereken şeyler bunlar değil.

LİSEDE Kan ve Cesaret
blood and guts
IN HIGH SCHOOL
KATHY ACKER
MOLLY KIELY
Daddy
Baba

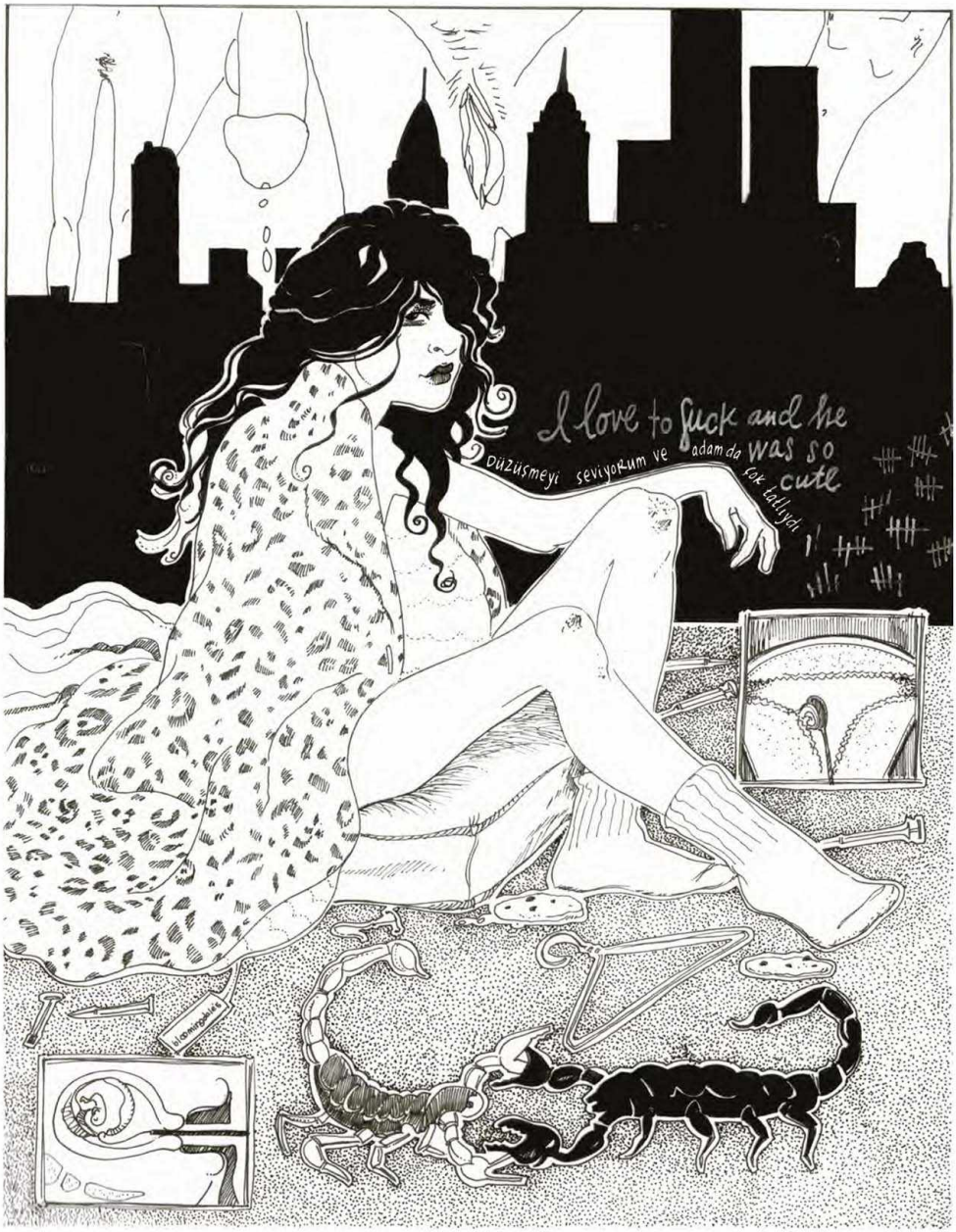
I love to fuck and he was so cute
Düzüşmeyi seviyorum ve adam da çok tatlıydı

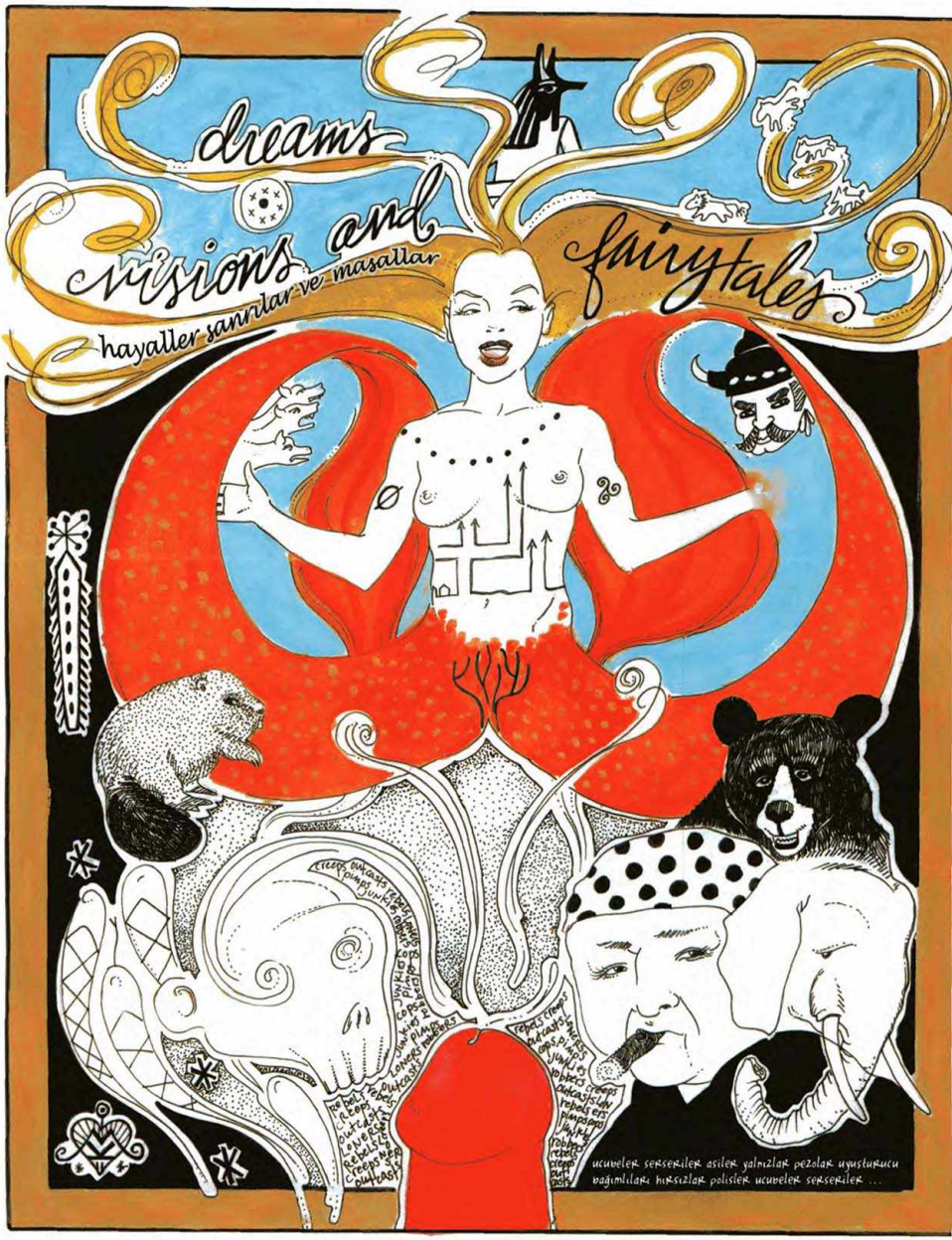
dreams
visions and
fairytales
hayaller sanrılar ve masallar
ucubeler sekseriler asiler yalnizlar pezolar uyusturucu
bagimlilari hirsizlar polisler ucubeler sekseriler ...

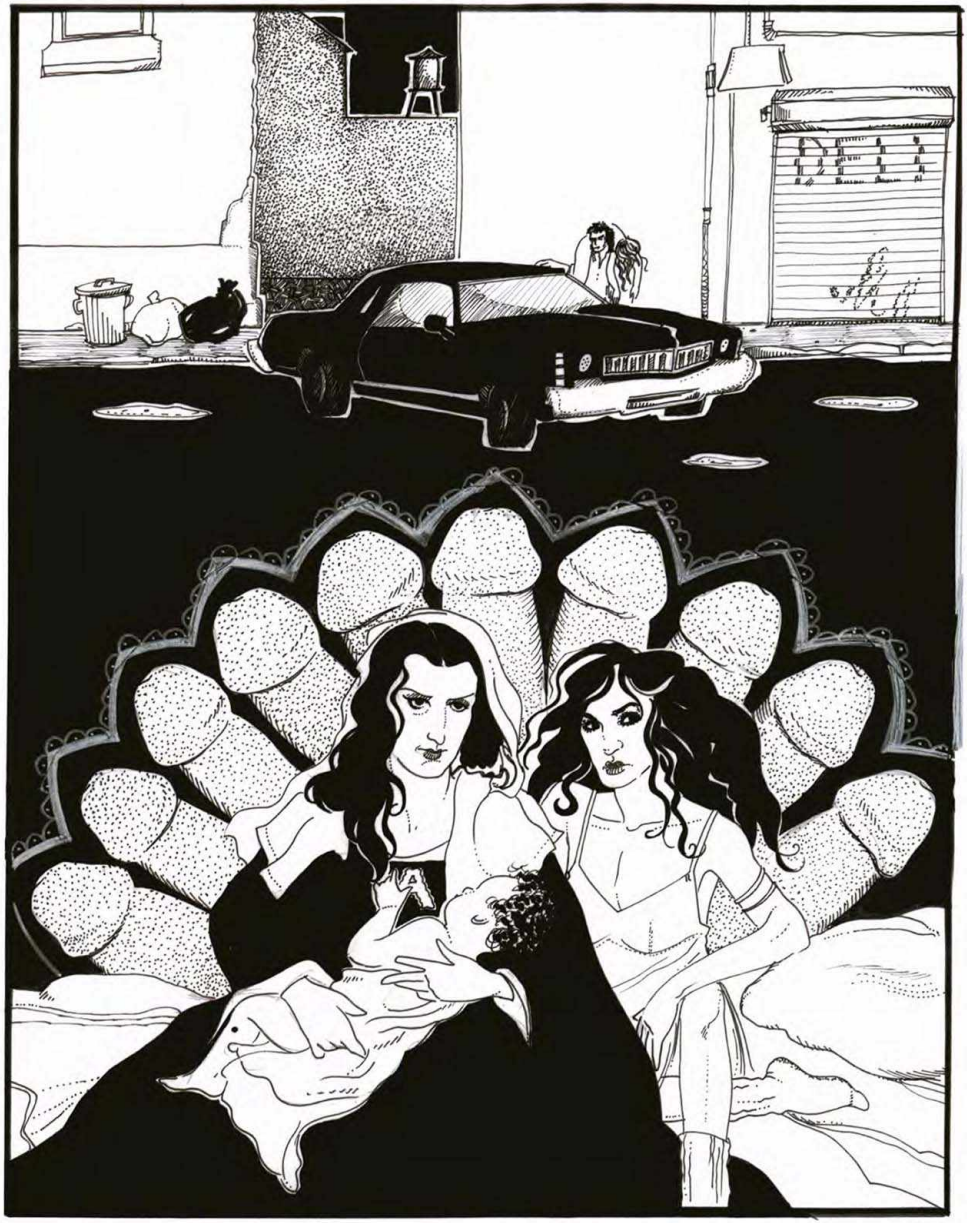

PASSPORT
air maroc
إخها اليوم جميلة

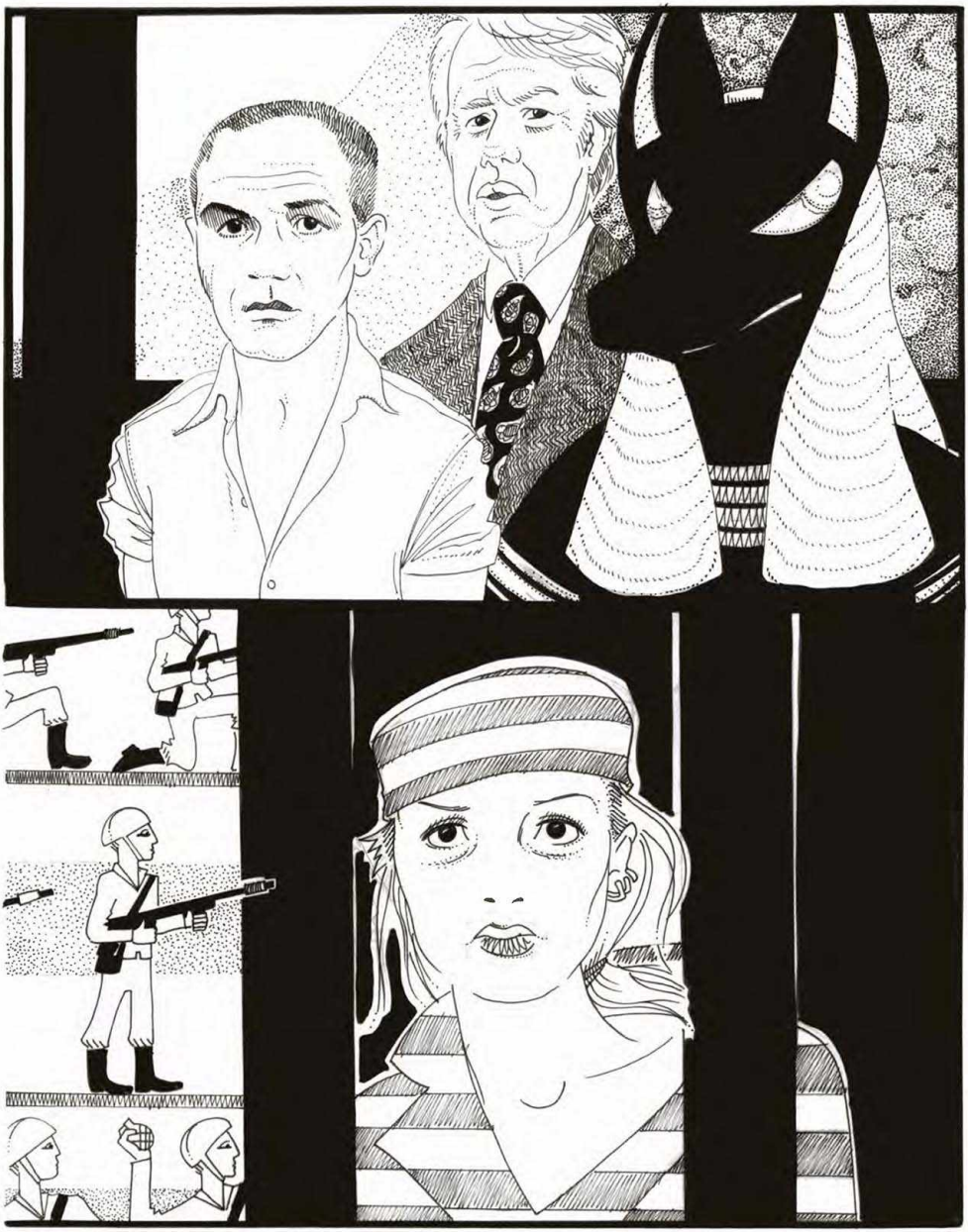

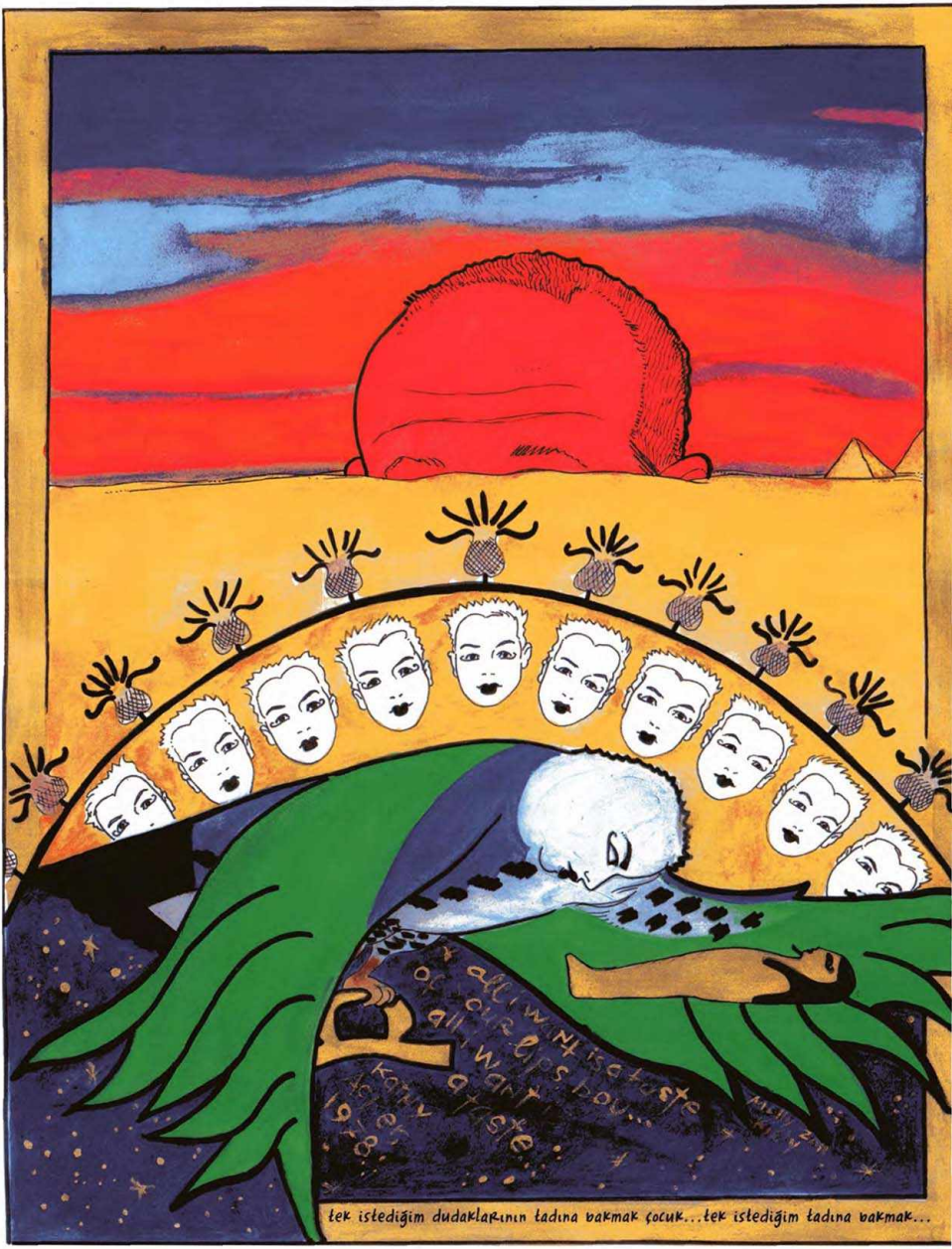

tek istediğim dudaklarının tadına bakmak çocuk...tek istediğim tadına bakmak...

Kanlı Boylam

Cormac McCarthy

RESİMLEYEN **Dame Darcy**

TÜRKÇESİ **SİNAN OKAN**

CORMAC MCCARTHY'NİN HALEN HAYATTA OLUP klasik tarzda eserler veren bir avuç yazardan biri olduğu konusunda az çok herkes hemfikir. *All the Pretty Horses* [O Güzel Atlar], *İhtiyarlara Yer Yok* ve *Yol* gibi romanlarından uyarlanan Hollywood filmleri sayesinde ana akım içerisinde de belli bir şöhret kazandı (ayrıca *Yol*, hem Pulitzer Ödülü aldı hem de tuhaf bir şekilde Oprah'ın Kitap Kulübü'nce ayın kitabı seçildi).

McCarthy'nin 1985 tarihli romanı *Kanlı Boylam* geniş bir kesim tarafından onun başyapıtı olarak kabul ediliyor. Saygın edebiyat eleştirmeni ve kuramcısı Harold Bloom roman hakkında "Faulkner'ın *Döşeğimde Ölürken*'inden beri yazılmış en muhteşem kitap" yorumunu yaparak, "Herman Melville'in *Moby Dick*'i kadar önemli olduğunu" belirtiyor. *Kanlı Boylam* aynı zamanda şimdiye dek yazılmış en sert ve en çok şiddet içeren kitaplardan biri olduğuna dair haklı bir üne sahip. Bloom bile kitabı "dehşet verici" bulduğunu ve onun yüzünden kabuslar gördüğünü söylüyor.

Kitap, 1850'li yıllarda Meksika-ABD sınırında para karşılığı Apaçiler'i öldürüp kafa derilerini yüzen Glanton çetesinin de dahil olduğu tarihsel olayları konu alır. Bu gözünü kan bürümüş acımasız çete barışçı Amerikan yerlilerini, Meksikalı sade vatandaşları, kısaca kendilerinden başka herkesi adım adım katletmeye, sakat bırakmaya girişir. Kitabın hemen her sayfası, McCarthy'nin ustalıklı anlatımıyla ayrıntılı olarak tasvir edilen dehşet verici bir eylem içerir. İncelikli manzara tasvirleri ve İncil'e, *Yitik Cennet*'e, yaşam döngülerine, güneşe ve diğer gök cisimlerine yapılan sayısız gönderme romana mitolojik bir tını verir.

Bazı eleştirmenler McCarthy'nin –her ne kadar mükemmelen kaleme alınmış olsa da– kitabında aşırı şiddete ve canavarca eylemlere tekrar tekrar yer vererek yalnızca şok etkisi yaratmayı hedeflediği sonucuna varırken, bazıları da onun John Wayne'in abesliğine yüz vermeden, Vahşi Batı'yı gerçek hayatın tüm yabanıllığı ve dehşetiyle göstererek tek sahici Batı romanını yazmış olduğuna inanıyor. Kitabı, Amerika'nın açık kaderi* ve emperyalizmine dair alabildiğine kasvetli bir yorum olarak görenler bulunduğu gibi, romanın sosyopolitik bir mesaj kaygısı taşımadığını, daha çok insan tabiatına dair bir kelam ettiğini savunanlar da mevcut. Büyük edebi yapıtların çoğunda olduğu gibi tüm bu belirsizlikler, uçsuz bucaksız bir tartışma ortamı ve zıt yorumların çarpışabileceği bir zemin sunuyor.

Çizgi roman efsanesi Dame Darcy de karanlık hakkında bir iki şey bilen biri. Uzun soluklu *Meatcake* adlı çizgi romanında çığırından çıkmış bir şiddet ve grotesk bir mizahla dolu alternatif bir Viktorya dönemi evreninde vücut bulan bir Harikalar Diyarı önümüze seriliyor. Fakat Darcy'nin üslubunda daima alttan alta bir alaycılık, kaprisli bir ruh hali seziliyor. Bu *Kanlı Boylam*'da pek rastlanmayan bir özellik olsa da, Darcy romanın sayfadan taşan kötülükleriyle ün salmış bölümlerinden birkaçını ele aldığı tam sayfa çizimlerinde o acımasız kıyım hissini yakalamayı başarıyor.

Çizimlerin ilkinde, kitabın "yumurcak" olarak tanıdığımız başlıca karakterlerinden biri harap haldeki kiliseye girdiğinde içerideki şahinleri, kesilip biçilmiş vücutları, kollarında başı kopuk bebek İsa'yı tutan Meryem heykelini görüyor. Bir diğeri, romanın, hakkında en fazla gürültü koparılan bölümlerinden biri; önceki kurbanlarından aldıkları, aralarında beyaz bir jartiyer ve gelin duvağı da bulunan giysilere bürünmüş Apaçi savaşçılarının saldırısı hakkında. Sonuncusuysa, yumurcak ve beraberindeki bir başka karakterin "dallarından bebek cesetleri sarkan" bir ağaç ya da bir fundalığın (McCarthy onu tanımlarken her iki sözcüğü de kullanır) önünden geçişini tasvir ediyor.

* On dokuzuncu yüzyılda Amerika Birleşik Devletleri'nde Amerikalı yerleşimciler tarafından savunulan ve kıtanın doğu kıyısından batı kıyısına ve güneye doğru genişleyen işgal hareketinin Tanrı'nın ilham ettiği kaderin kaçınılmaz sonucu olduğunu savlayan yayılmacı ideoloji. –çn

Dame Darcy

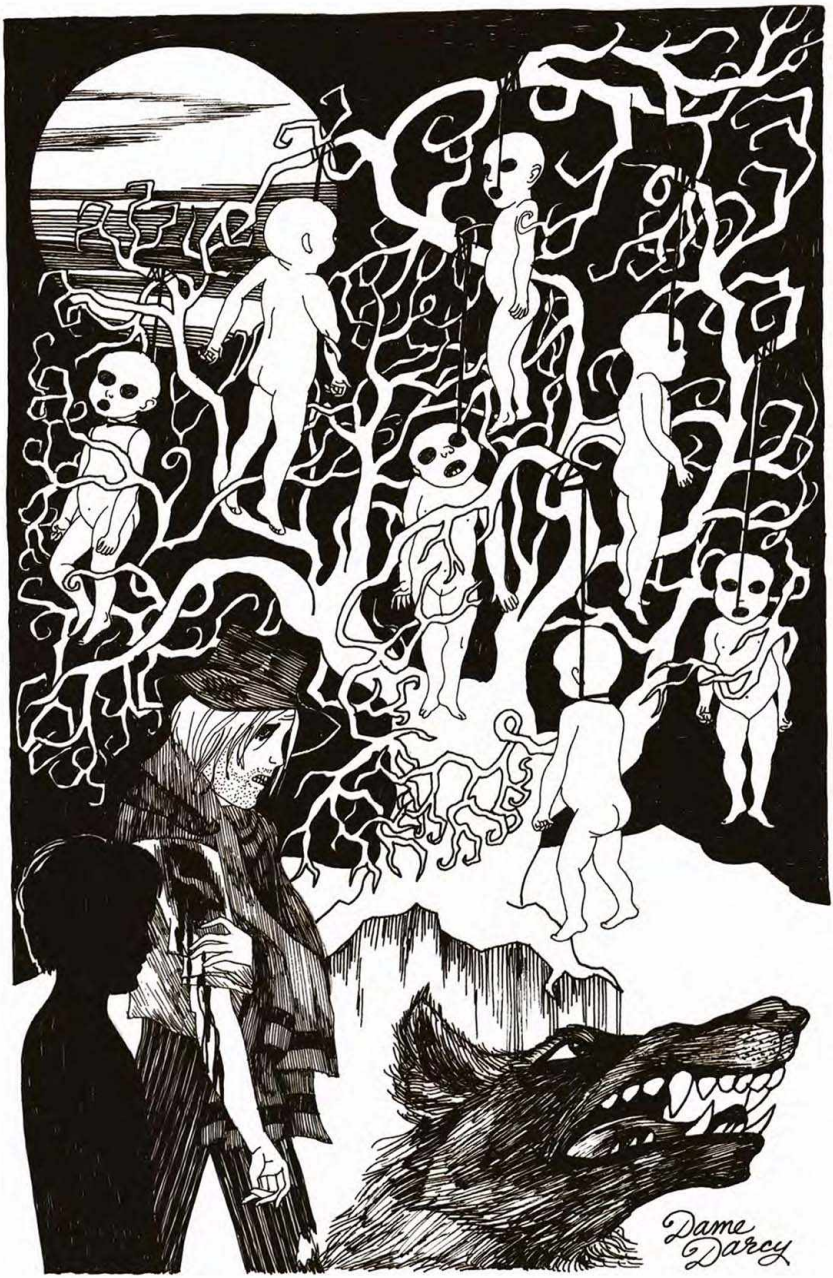
Dame Darcy

Foucault Sarkacı

Umberto Eco

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Julia Gfrörer**

TÜRKÇESİ **SİNAN OKAN**

UMBERTO ECO ZEKİ BİR ADAM. BOLOGNA ÜNİVERSİTEsi'nde (dünyanın en eski üniversitesi) göstergebilim profesörü, aynı zamanda saygın bir ortaçağ uzmanı, ayrıca sanat eleştirmeni/kuramcısı, filozof, dilbilimci, kısacası tam bir bilge. Çocuk kitapları ve üniversite son sınıf için ders kitapları da kaleme alıyor ve Louvre Müzesi'ndeki bir serginin küratörlüğünü yapmışlığı da var. 2008 yılı itibarıyla şahsi kütüphanesinde 50.000 kitap bulunuyordu. Ziyaretçilerin söylediğine göre bu kitapların çoğu okunmaktan yıpranmış halde. *Otomatik Portakal*'ın yazarı Anthony Burgess, "Kimse bu denli çok şey bilmemeli," diye yazar Eco hakkında.

Eco 1980 yılında ortaçağ manastırındaki cinayeti konu alan mistik bir gerilim romanı olan ve –içerdiği yüksek dozda teoloji, felsefe ve karanlık Katoliklik tarihiyle– uluslararası bir mega-satar (dokuz milyondan fazla kopya sattı) haline gelen *Gülün Adı*'nı kaleme aldı. Aradan geçen sekiz yıldan sonra bunu ezici yoğunluktaki *Foucault Sarkacı* takip etti. Kitabın üç ana karakteri Milan'da, yazarların ürettikleri komplo teorilerini masraflarını kendi ceplerinden karşılayarak yayımlamak amacıyla başvurdukları bir yayınevinde çalışmaktadır. Bu üç karakter günün birinde, sırf can sıkıntısından kurtulmak için kapsamlı bir komplo teorisi kurmaya girişir. Çıkış noktaları Tapınak Şövalyeleri olsa da, geniş bir alana yayılmış çok sayıda komplo teorisini ve ezoterik inanışı da –Kutsal Kase, Kabala, simyacılık, kundalini yoga, İlluminati, Haşhaşiler, Naziler, Francis Bacon, orgon enerjisi– ürettikleri teoriye dahil ederler. Eco romanda tüm bu konuları en ince detayına kadar açıklar. İşin içine bir de şifreli elyazması karışır, hatta Eyfel Kulesi bile bu komploda gizli bir rol oynar. Büyük, kapsamlı bir komplo teorisi oluşturmak üzere bulabildikleri en ufak gizli bilgi kırıntısını bile bilgisayara girerek bir araya getirirler. Ne var ki, gerçek dünyada garip şeyler olup bitmeye, bu komplonun sadece bir teoriden ibaret olmadığına işaret eden olaylar meydana gelmeye başlamıştır. (Eğer bütün bunlar size Dan Brown'ın bu kitaptan on beş yıl sonra yazdığı *Da Vinci Şifresi*'ni anımsattıysa, evet, iki kitap birtakım temel unsurlar paylaşır, fakat yazarların konuları ele alış biçimleri – ve bunu ne kadar ustaca becerdikleri– arasında dağlar kadar fark var. Aradaki fark, Big Mac ile fleminyon arasındaki fark kadar büyük.)

Publisher's Weekly romanı "metafizik bir tefekkür, dedektiflik öyküsü, bilgisayar kılavuzu, fizik ve felsefeye giriş dersi, tarihsel inceleme, matematik problemi, dinsel ve kültürel mitolojiler derlemesi, Tevrat rehberi (burada bulmacanın kurulmasında katkıda bulunan Latinceden çok İbranice rol oynuyor, fakat bu rol bölüm başlıklarıyla sınırlı) gizbilimsel müracaat kitabı, hermetik gizemler, Gülhaçlılar, Cizvitler, Farmasonlar ve böylece uzayıp giden daha birçok konudan oluşan bir karışım" diye tanımlıyor.

Julia Gfrörer de ezoterik, mitolojik, edebi şeyleri seviyor, bir de karanlığı. Çok beğenilen iki çizgi roman –*Flesh and Bone* ile *Too Dark to See*– yarattı ve Oscar Wilde'ın masallarından "Yıldız Çocuk"u resimledi. *Foucault Sarkacı*'nda izlediği yöntemi şöyle açıklıyor:

> Seçtiğim alıntı, kitabın ortalarına doğru, kitabın kahramanlarının ve okurun "şeytaniler"in tarif ettiği doğaüstü olayların tümüyle bir sanrıdan ibaret olmadığından kuşkulanmaya başladıkları bölümde yer alıyor. Ana karakterler okültistlerin toplantısına katılır ve romanın anlatıcısı Casaubon, buradaki simya işlemini konu alan alegorik bir film gösterimine şahit olur.
>
> Bu bölüm aklımdan hiç çıkmadı, çünkü az çok anlatı akışının dışında kalıyor ve metnin görselliği de akla takılıp kalacak cinsten, fakat simya felsefesine yabancı bir okura Marilyn Manson'ın müzik videoları gibi tesadüfi görüntülerden ibaret de gözükebilir: İşte ürkütücü bir görüntü! Bir tane daha! Ya bu nasıl? Hâlâ ürkmediniz mi?! Bana göreyse buradaki simya metaforu, Casaubon'un roman içindeki değişimini resmediyor; cehalet ve kuşkuculuktan bilgi ve ilhama, sahici bir farkındalık ve didaktizmin reddine doğru bir değişim. Fakat elbette bu yorum, *Foucault Sarkacı*'nın kahramanlarının da düştüğü yanlışa, yani her şeyin her şeyle bağlantılı olduğuna dair kolaycı varsayıma kurban gidebilir.
>
> Sembolik çözümleme hayatım boyunca tutkuyla ilgilendiğim bir konu ve resimlemeye geçmeden önce alegori çözümlemeye yönelik geniş bir araştırmaya giriştim. Konunun uzmanı olmayan biri için bu alegori kavrayışımın şu anda epey derin olduğuna inanıyorum ama hakkında gizlilik yemini ettiğim belli noktalar, hatta hakkında fazla bir şey bilmemeyi yeğleyeceğim bazı konular da yok değil. Belki de bunların hepsi saçma sapan şeylerdir, eh, o durumda da bana sadece çizimlerin göze hoş göründüklerini ummak kalıyor.

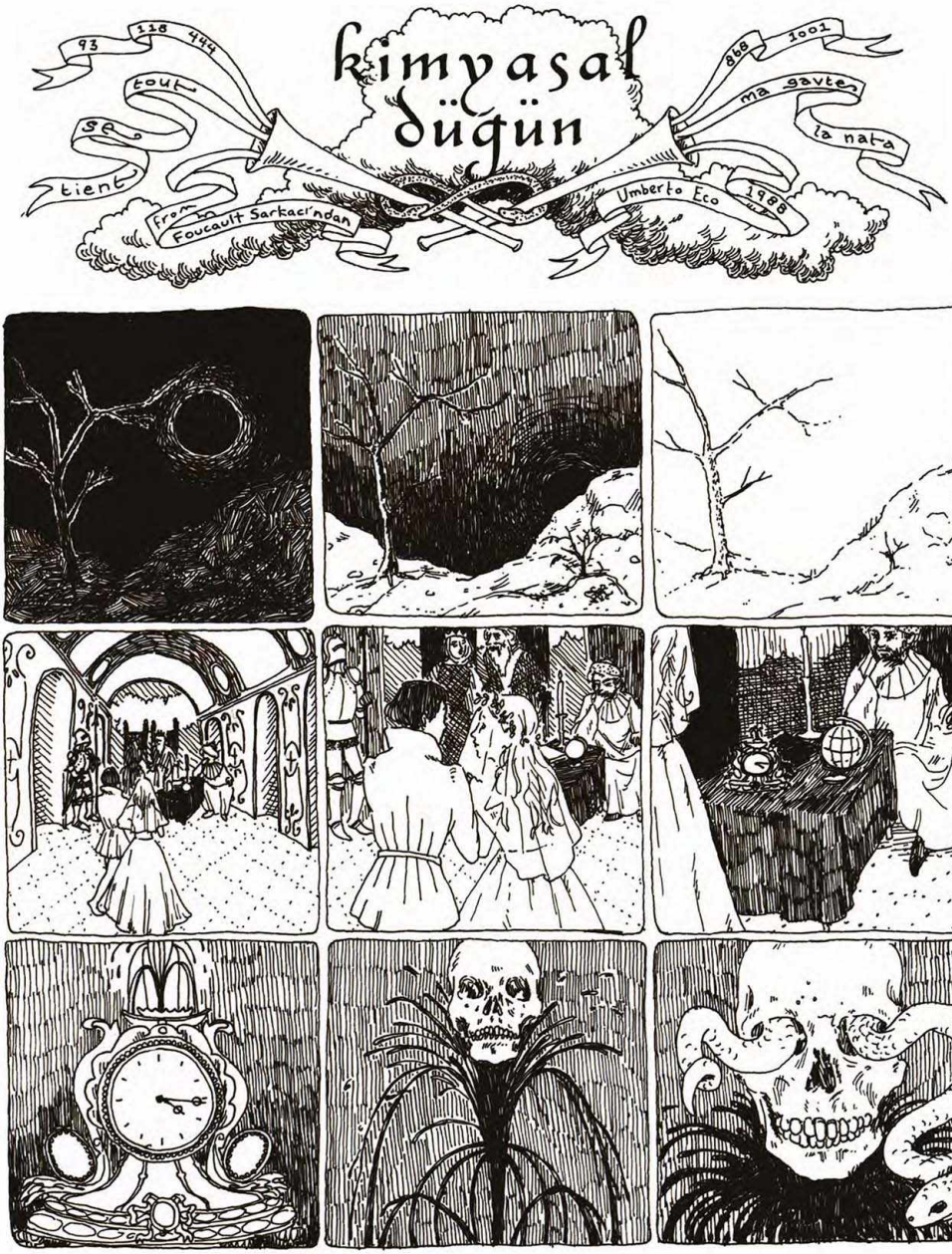
kimyasal düğün
93 118 444
tout
se
tient
from
Foucault Sarkacı'ndan
Umberto Eco
1988
666 1001
ma gavtes
la nata

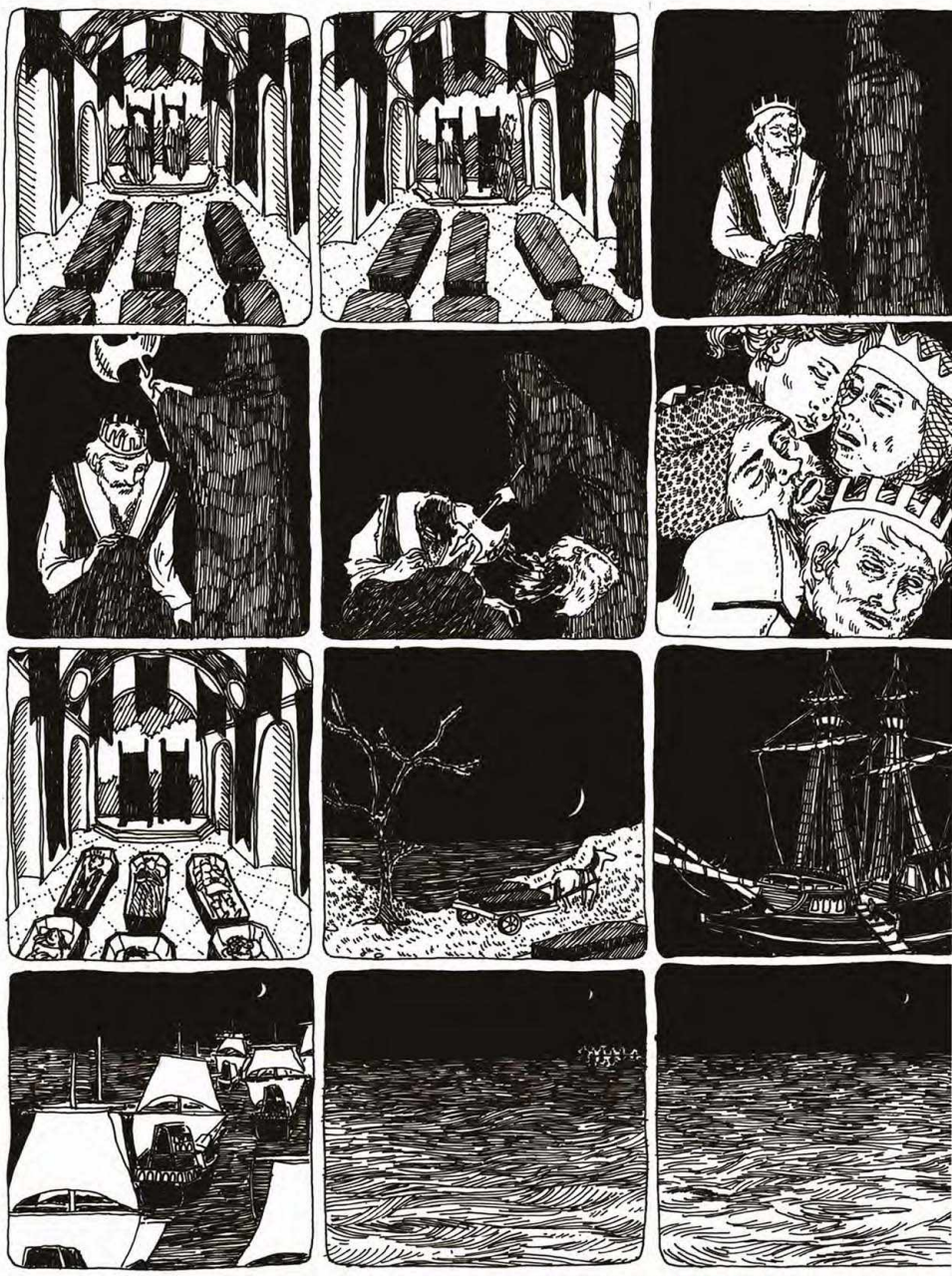

Vahşi Yürek

Barry Gifford

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Rick Trembles**

TÜRKÇESİ **NURCAN BAŞER**

BAŞROLLERİNDE NICOLAS CAGE İLE LAURA DERN'İN "Güneydoğu Amerika'nın Romeo ve Juliet'i" Sailor Ripley ve Lula Pace Fortune olarak rol aldığı David Lynch filmi *Wild at Heart*'ı [Vahşi Duygular] muhtemelen izlemişsinizdir. Lynch *İkiz Tepeler*'e başlamak üzereyken bir arkadaşı ona *Vahşi Yürek*'in bitmemiş taslağını gösterir. Taslak tekrar gözden geçirilmesi gerekmesinin yanı sıra tam değildir; final bölümü ortada yoktur. Lynch hemen eserin haklarını satın alıp büyük saygı uyandıran film versiyonunu çeker. Elvis'le *Oz Büyücüsü*'nü de dahil edip sonunu orijinalinden tamamen farklı bitirerek hikayeyi biraz değiştirir.

Kitabı okuması zahmetli. Sailor'la Lula ve/veya bir dizi acayip karakter arasında geçen diyaloglardan ibaret kısa bölümlerden oluşuyor. Olaylar, olay örgüsü, karakter gelişimi... hepsi de dinamik, karavan mahallesi diyalogları üzerinden işleniyor. Film, yaklaşık yirmi yıldır, ezilen kahramanlarla dolu roman ve öyküler yazan, şiirleri *The New Yorker*'dan *Esquire*'a ve *Chicago Review*'a kadar her yerde basılan ve Black Lizard'daki editörlüğünü kullanarak kara polisiye türünü dirilten Barry Gifford'ı geniş kitlelere tanıttı. 1990'da çekilen *Wild at Heart*'tan sonra Sailor'la Lula etrafında dönen altı roman ve novella daha yazdı. Kitap eleştirilerini okurken Faulkner'ın adının geçmediği bir yazı bulmak güç.

Andrei Codrescu, Barry Gifford'ı "çığır açan büyük bir yazar" diye överken; Jonathan Lethem onun "Sailor ile Lula efsanesini biçimlendirmek için düşük bütçeli kara filmler, porno dergiler, rock ve country karışımı müzikler aracılığıyla kendi William Faulkner dilini yarattığını" söyleyerek, "başarısının yeni öykücülüğün kalıcı pırıltılarından biri olduğunu" ekliyor.

Vahşi Yürek'i uyarlaması için delişmenliğiyle bilinen Rick Trembles'la irtibata geçtim. Kendisi otuz beş yıldır müstehcen ve transgresyonel müzikleri, filmleri, çizgi romanları ve heykelleriyle Montreal'ı kasıp kavuruyor. Robert Crumb onun için "benden bile sapkın ve tuhaf" demiş ve *How Did I Get So Anal?* çizgi romanı hakkında da "Bu kadar iğrenç bir şey görmedim. İlginç belki ama öğk!" yorumunu yapmış. *Paying For It* ve *The Playboy* çizgi romanlarının yazarı Chester Brown en çok onun etkisinde olduğunu belirtmiş. Rick 1985'ten bu yana *Motion Picture Purgatory* adında tek sayfalık bant karikatür formatında alaycı ve eğlenceli film eleştirileri yazıyor. Kendisi *Vahşi Yürek*'in tamamını dört sayfada sunuyor bize.

Barry Gifford
WILD@
VAHŞİ YÜREK
SAILOR!
LULA!
KASITSIZ ADAM ÖLDÜRMEKTEN 2 YIL YATTIĞI CEZAEVİNDEN YENİ ÇIKTI...
13 YAŞINDA VAN HALEN'I İZLEMEYE GİDERKEN POOH AMCA'MIN BANA TECAVÜZ ETTİĞİNİ SÖYLEMİŞ MİYDİM SANA?
VIIN
AH, SAILOR, İÇİMDE OLAN BİTENİ NASIL DA BİLİYOSUN! DÜNYANIN EN TATLI ALETİNE SAHİPSİN VALLA! İÇİMDEYKEN BAZEN BENİMLE KONUŞUYOMUŞ GİBİ GELİYO, SANKİ KENDİ SESİ VARMIŞ GİBİ!
©2012 RICK TREMBLES

NEDEN TELEVİZYONDAKİ FLÖRT PROGRAMI GERÇEK HAYATTAN FARKLI OLSUN Kİ FISTIĞIM? EN AZINDAN ZAVALLILAR KFC YİYEBİLİYO!
MOTEL
BENİ HİÇ HAYAL KIRIKLIĞINA UĞRATMADIN SAILOR! AMA DÜNYANIN GERİ KALANI İÇİN AYNI ŞEYİ SÖYLEYEMEM!
GÜNEŞ DÜNYAYI SICAKLIĞIYLA RÖNTGEN IŞINI GİBİ DELECEK!
FISTIĞIM, O ZAMANA AYA BUICK'LERLE SEYAHAT ETMEYE BAŞLARIZ!
CALIFORNIA
HA HA! ALASKA'YA KIZAK TAKIMI KURMAYA GİDİYORUZ! HA HA!
BU DÜNYANIN YÜREĞİ VAHŞİ, TEPESİ TUHAF! B&W'Sİ OLANLAR DAHA ZENGİN!
OTOSTOPÇU YAVRU KÖPEKLERİ ÇİĞ İNEK CİĞERİYLE BESLİYOR...
BU SIRADA, HEMEN PEŞLERİNDE...
SAILOR'IN KIZIMA YAPTIKLARINI DÜZELTMEK BİR ÖMÜR SÜRER HERHALDE! BAS GAZA!
ANNENİN TUTTUĞU ÖZEL DEDEKTİF GELECEK VAAT EDEN BİR GİZEM ROMANI YAZAR!!
©2012 RICK TREMBLES
Kendime Not: Kendi bedenini sakatlamadığı sürece hiçbir şey hatırlayamayan bir adam hakkında bir öykü yaz...
GRRRRR!

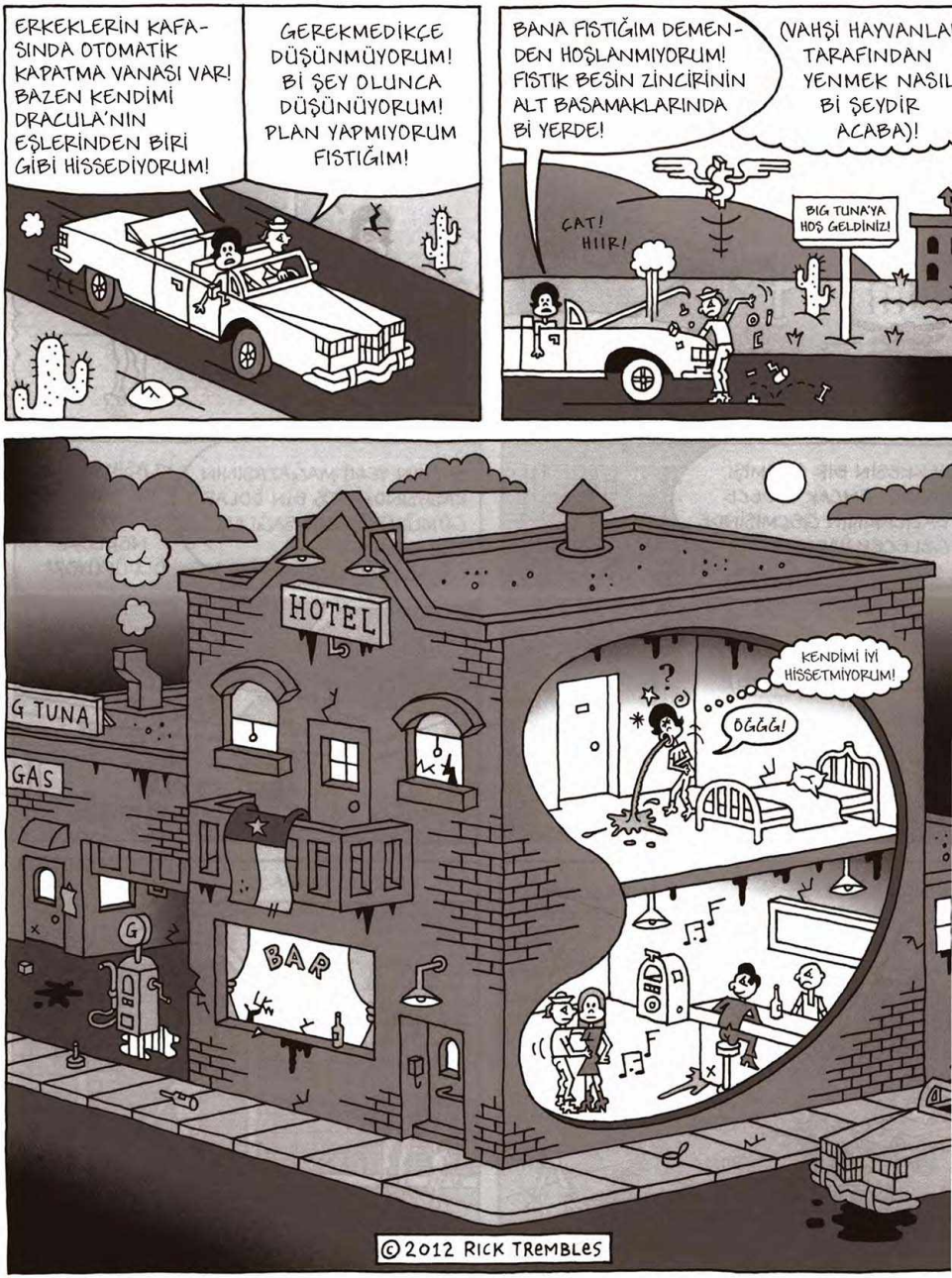
ERKEKLERİN KAFASINDA OTOMATİK KAPATMA VANASI VAR! BAZEN KENDİMİ DRACULA'NIN EŞLERİNDEN BİRİ GİBİ HİSSEDİYORUM!
GEREKMEDİKÇE DÜŞÜNMÜYORUM! BİR ŞEY OLUNCA DÜŞÜNÜYORUM! PLAN YAPMIYORUM FISTIĞIM!
BANA FISTIĞIM DEMENDEN HOŞLANMIYORUM! FISTIK BESİN ZİNCİRİNİN ALT BASAMAKLARINDA BİR YERDE!
(VAHŞİ HAYVANLA TARAFINDAN YENMEK NASIL BİR ŞEYDİR ACABA)!
CAT! HIIR!
BIG TUNA'YA HOŞ GELDİNİZ!
HOTEL
G TUNA
GAS
BAR
KENDİMİ İYİ HİSSETMİYORUM!
ÖĞĞĞ!
©2012 RICK TREMBLES

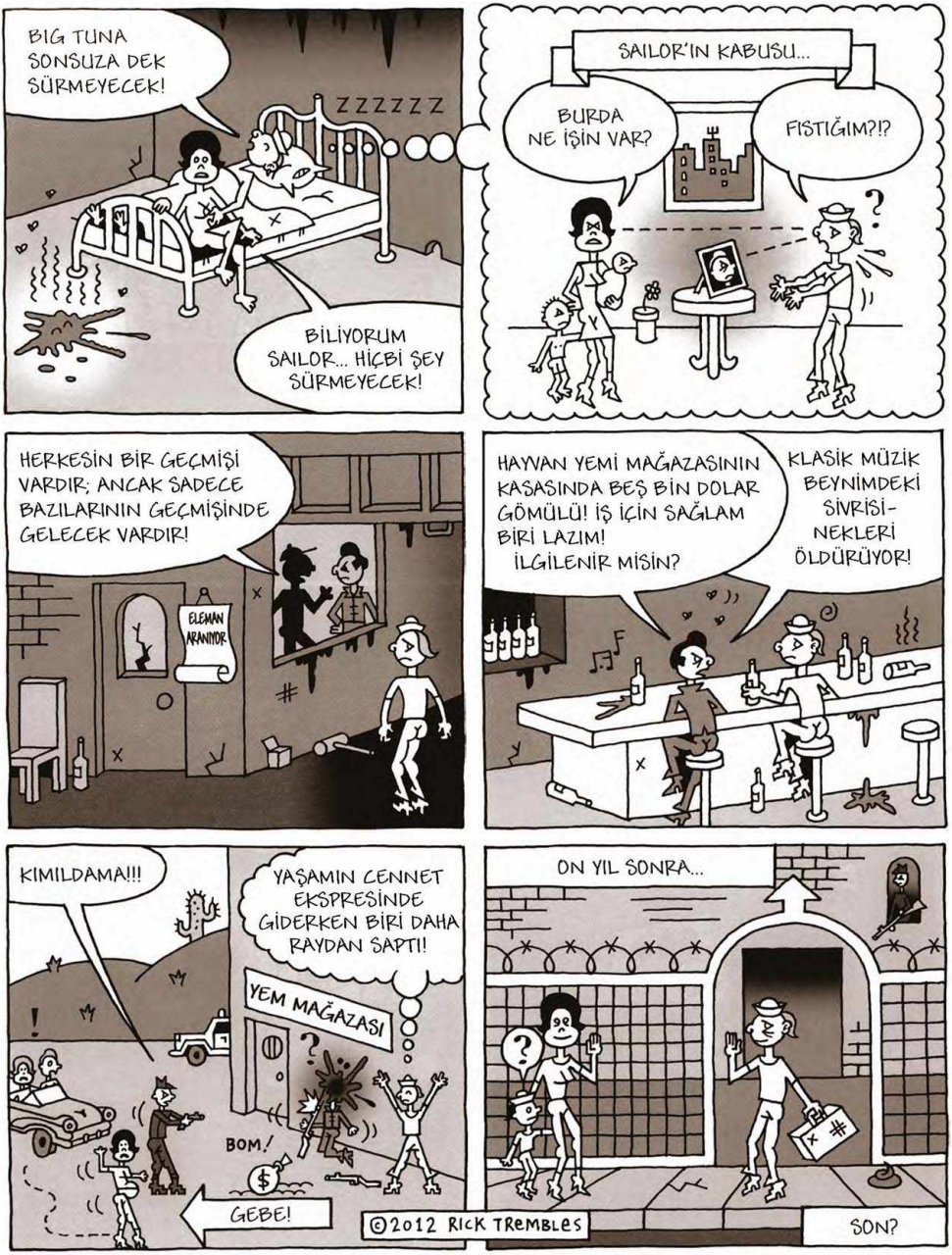
BIG TUNA SONSUZA DEK SÜRMEYECEK!
ZZZZZZ
BİLİYORUM SAILOR... HİÇBİ ŞEY SÜRMEYECEK!
SAILOR'IN KABUSU...
BURDA NE İŞİN VAR?
FISTIĞIM?!?
?
HERKESİN BİR GEÇMİŞİ VARDIR; ANCAK SADECE BAZILARININ GEÇMİŞİNDE GELECEK VARDIR!
ELEMAN ARANIYOR
HAYVAN YEMİ MAĞAZASININ KASASINDA BEŞ BİN DOLAR GÖMÜLÜ! İŞ İÇİN SAĞLAM BİRİ LAZIM! İLGİLENİR MİSİN?
KLASİK MÜZİK BEYNİMDEKİ SİVRİSİNEKLERİ ÖLDÜRÜYOR!
KIMILDAMA!!!
YAŞAMIN CENNET EKSPRESİNDE GİDERKEN BİRİ DAHA RAYDAN SAPTI!
YEM MAĞAZASI
BOM!
GEBE!
ON YIL SONRA...
©2012 RICK TREMBLES
SON?

Aç Yol

Ben Okri

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Aidan Koch**

TÜRKÇESİ **BİLGE CEREN ŞEKERCİLER**

NİJERYALI BEN OKRİ, ÖNCÜLÜĞÜNÜ GABRIEL GARCÍA Márquez, Salman Rushdie ve Angela Carter'ın yaptığı büyülü gerçekçilik geleneğinden geliyor. Yirminci yüzyılın en büyük Afrika romanlarından biri kabul edilen Booker ödüllü *Aç Yol*'da gerçeklik sessizce gelip gider, özellikle de hikayenin bir "hayalet çocuk" olan Azaro tarafından anlatıldığı düşünülürse... Çizgiyi nereye çekeceğiniz size kalmıştır. Azaro, Nijerya'da doğum sırasında ölümle burun buruna gelen, sonrasında da hayatlarını bir ayakları dünyada, bir ayakları ölümde geçiren ve böylece ölüleri, iblisleri ve diğer ruhları görebilen çocuklara verilen ad. Azaro köyündeki şiddet dolu sefil hayatı ve her şeye öylece son verip ruhlar âlemine dönmemek için verdiği mücadeleyi anlatır. Goodreads'te Justin Mitchell şöyle bir yorumda bulunuyor: "Senaryosunu Karl Marx'ın yazdığı, Afrika'da geçen bir David Lynch filmini okuduğunuzu ve orada ne işiniz olduğuna dair de az çok bir fikriniz olduğunu hayal edin."

Aidan Koch sanatında alanlar arasını keşfetmeyi seviyor. Birinci ciltte Shakespeare'in, cinsiyet rollerinin eğilip büküldüğü "20. Sone"sini yorumladı; ikinci ciltte William Blake'in "Masumiyet Alametleri"nin kendi versiyonu yer aldı. Üçüncü ciltteyse Afrika'daki sömürgecilik sonrası hayatı anlatan 1991 tarihli romanın sözsüz yorumunu üstleniyor.

"Okuduğunuz ya da anlattığınız hikayelere dikkat edin," demişti Okri bir keresinde, "geceleri sinsice, bilincin sularının altında, dünyanızı değiştirirler."

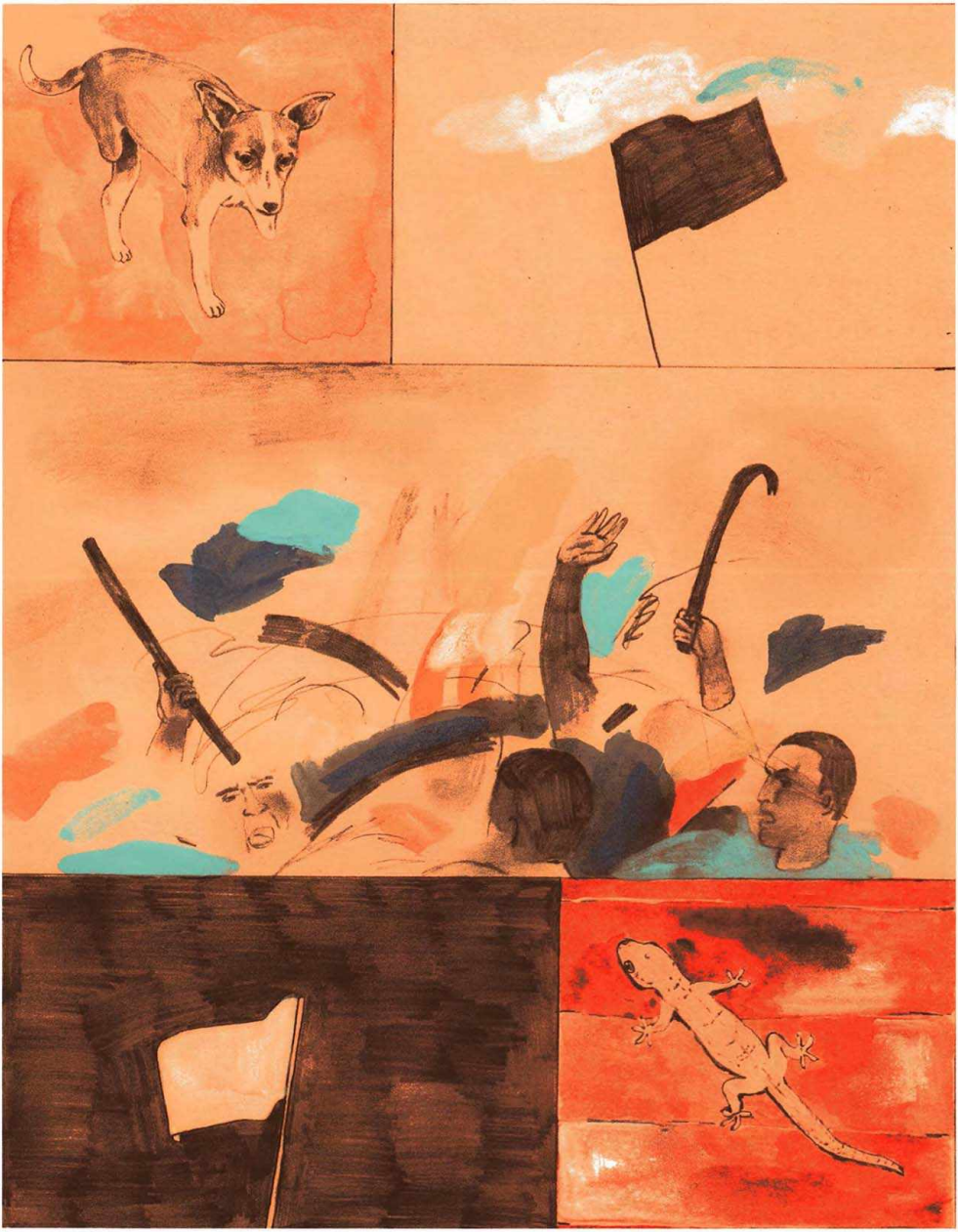

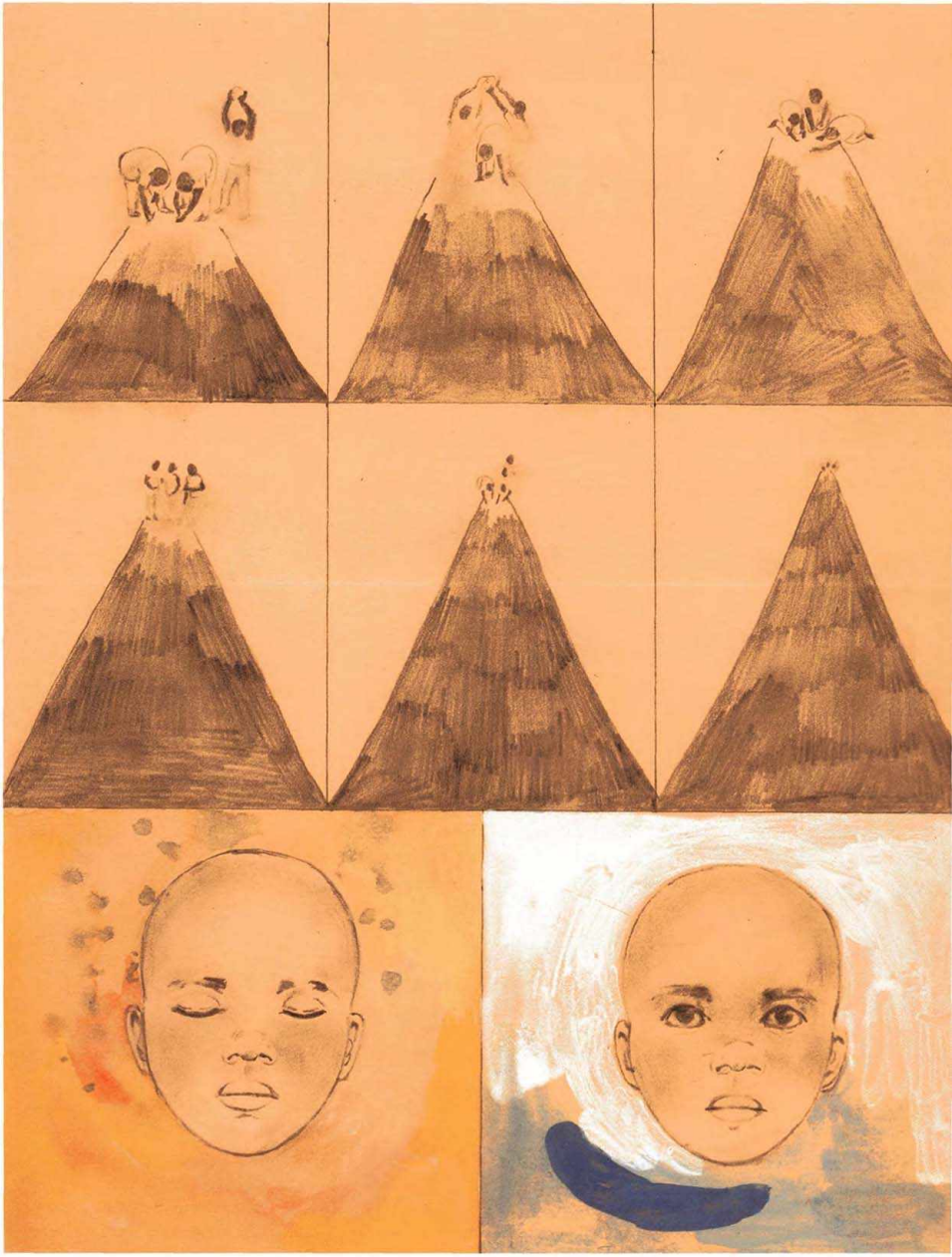

Einstein'ın Düşleri

Alan Lightman

RESİMLEYEN / UYARLAYAN **Rey Ortega**

TÜRKÇESİ **BİLGE CEREN ŞEKERCİLER**

ŞİMDİKİ ZAMANA YAKLAŞTIKÇA, EDEBİYATIN KUTSAL kitapları arasına girmesi gereken eserleri –yıllar sonra hangilerinin klasik kabul edileceğini– belirlemek adına yargılarınıza güvenmekten başka çare kalmıyor. *Einstein'ın Düşleri* tartışmalı bir tercih, ancak bu incecik kitap yirmi yılda bir klasiği klasik yapan özellikler sergiledi – yaygın olarak üniversitelerde okutuldu, araştırma konusu oldu, performans ve görsel sanat işlerine kaynaklık etti, otuz dile çevrildi, sıklıkla adından bir şaheser olarak söz ettirerek Italo Calvino ve Jorge Luis Borges'in eserleriyle karşılaştırıldı.

1905 yılında İsviçre'de patent memuru olarak çalışan Albert Einstein'ı, beyni yeni oluşturmaya başladığı izafiyet teorisiyle çalkalanırken buluyoruz. Kitabın özü Einstein'ın gördüğü, zamanın doğasının tamamıyla farklı yollar kullanılarak ifade edildiği şiirsel vinyetler olarak yazılmış otuz düş. İçlerinden biri şu: "Zaman bir dairedir, kendisine doğru bükülen. Dünya kendisini tekrarlar, saat gibi, bitmek tükenmek bilmeden." Bir başkasında Einstein her karar noktasının, başka bir zaman çizelgesinde aynı anda gerçekleşen, tam olarak üç yol ayrımı yarattığını görür. Başka düşlerde zaman donar, geriye doğru akar, sarmallar yapar, bir durup bir akar ya da konuma bağlı olarak farklı hızlarda akar; insanlar geçmişi ve geleceği tecrübe etmeden sonsuz bir "şimdi" içinde yaşarlar.

MIT profesörü Alan Lightman insanlık durumunu sorgulamak, hayatımızı nasıl yaşadığımıza göz atmak için bu düşünce egzersizlerini kullanarak, *Einstein'ın Düşleri*'ni teorilerle dolu bir fizik kitabının çok daha ötesine taşıyor. Zamanı tecrübe ettiğimiz şu anda onu nasıl kullanıyoruz? Eğer zaman farklı işleseydi, hayatlarımız, anılarımız, hareketlerimiz, önceliklerimiz ve toplum nasıl farklı olurdu? İş, eğlence, dostluk, aileler, aşk ve cinsellik, ölüm, sevinç, üzüntü... Lightman bütün bunların nasıl etkileneceğini inceliyor.

Torontolu Rey Ortega, akan bir nehirle güzelce birbirine bağladığı Einstein'ın üç rüyasına nefis renkleriyle hayat verdi.

Rey Ortega tarafından
Alan Lightman'ın romanı
esas alınarak hazırlanan
bir çizgi roman

14 Nisan 1905

"Zaman suyun akışı gibidir"

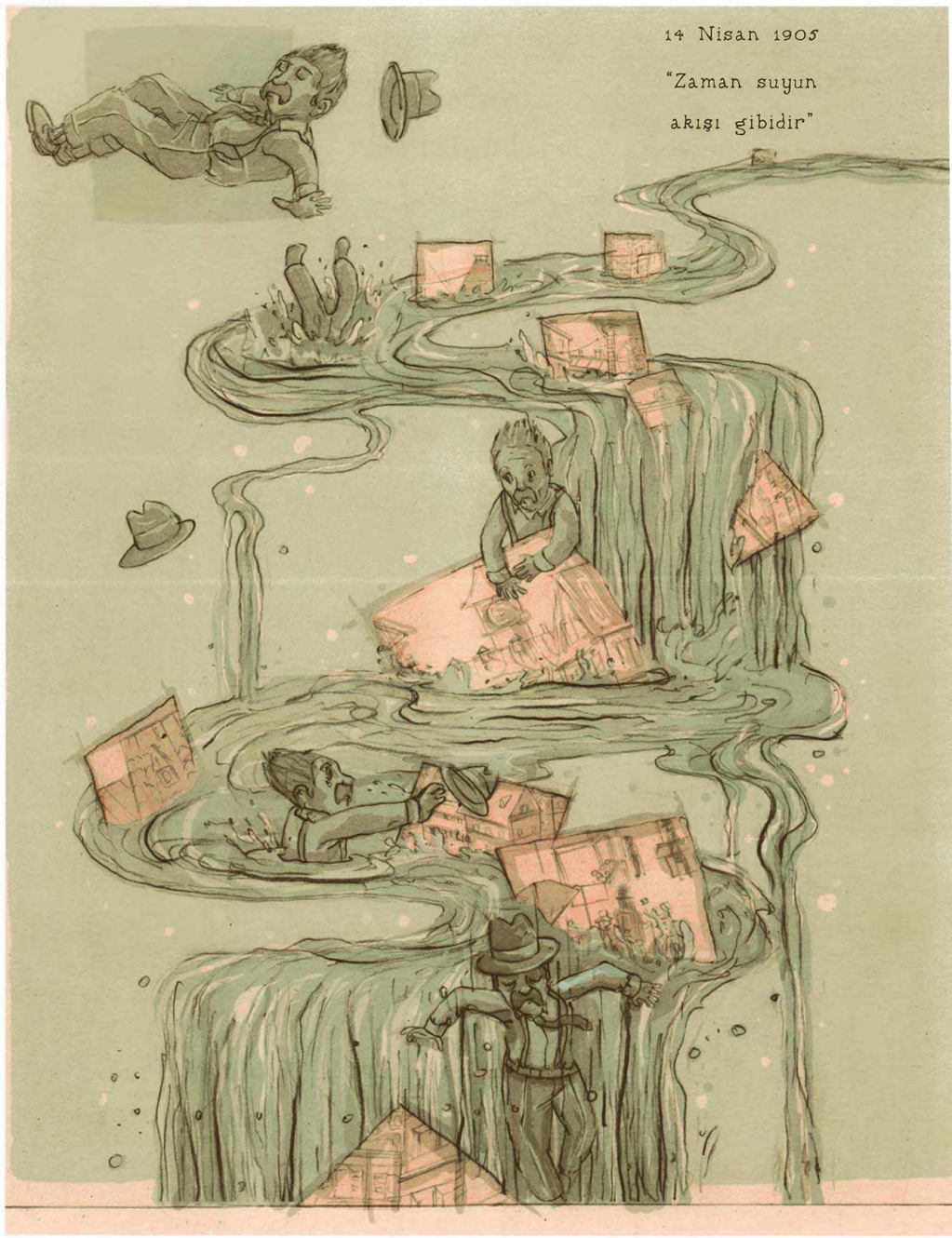

16 Nisan 19C
"Farz edelim
zaman bir dai

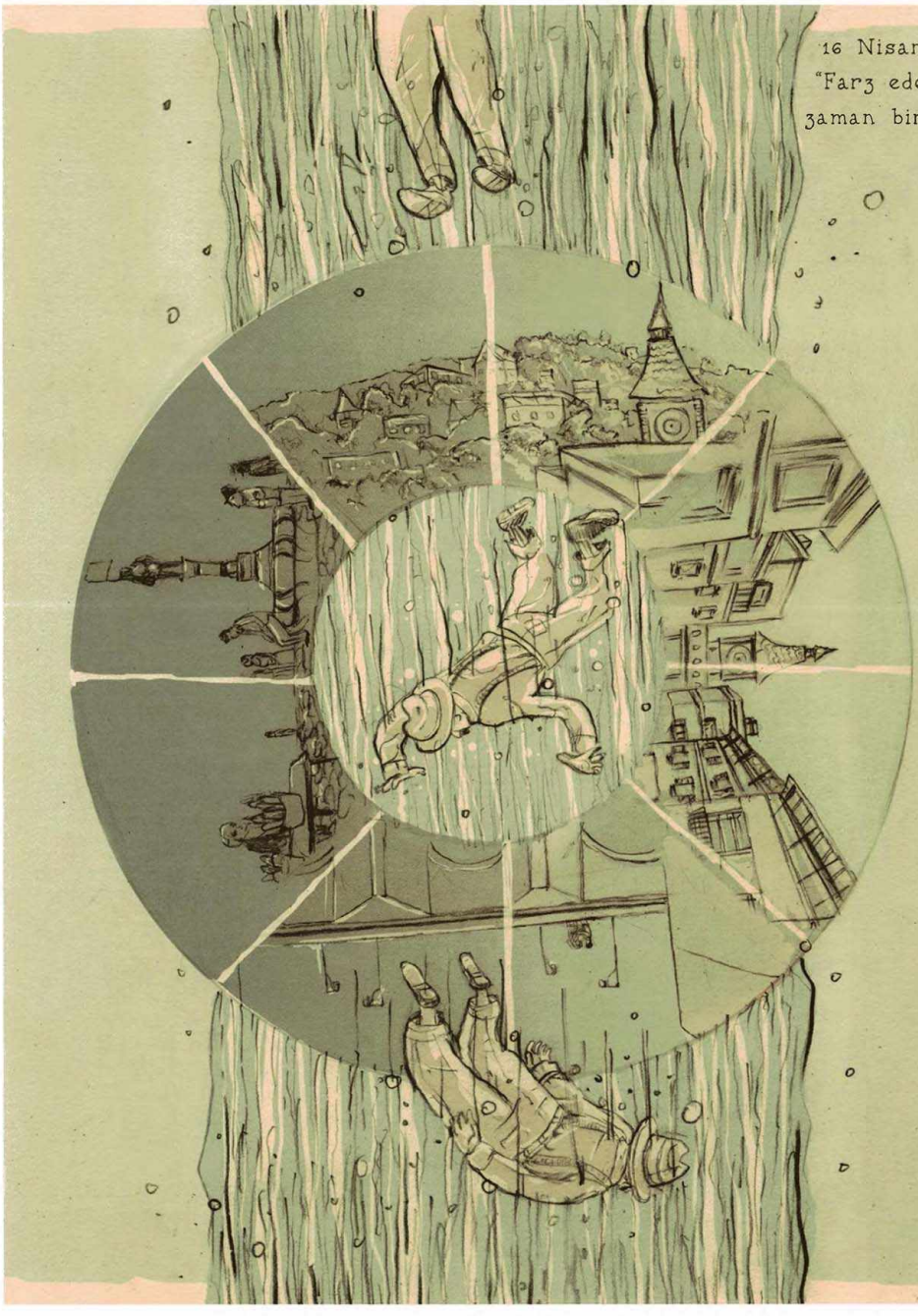

15 Mayıs 1905
"Bir dünya hayal edin,
içinde hiç zaman olmasın.
Sadece görüntüler"

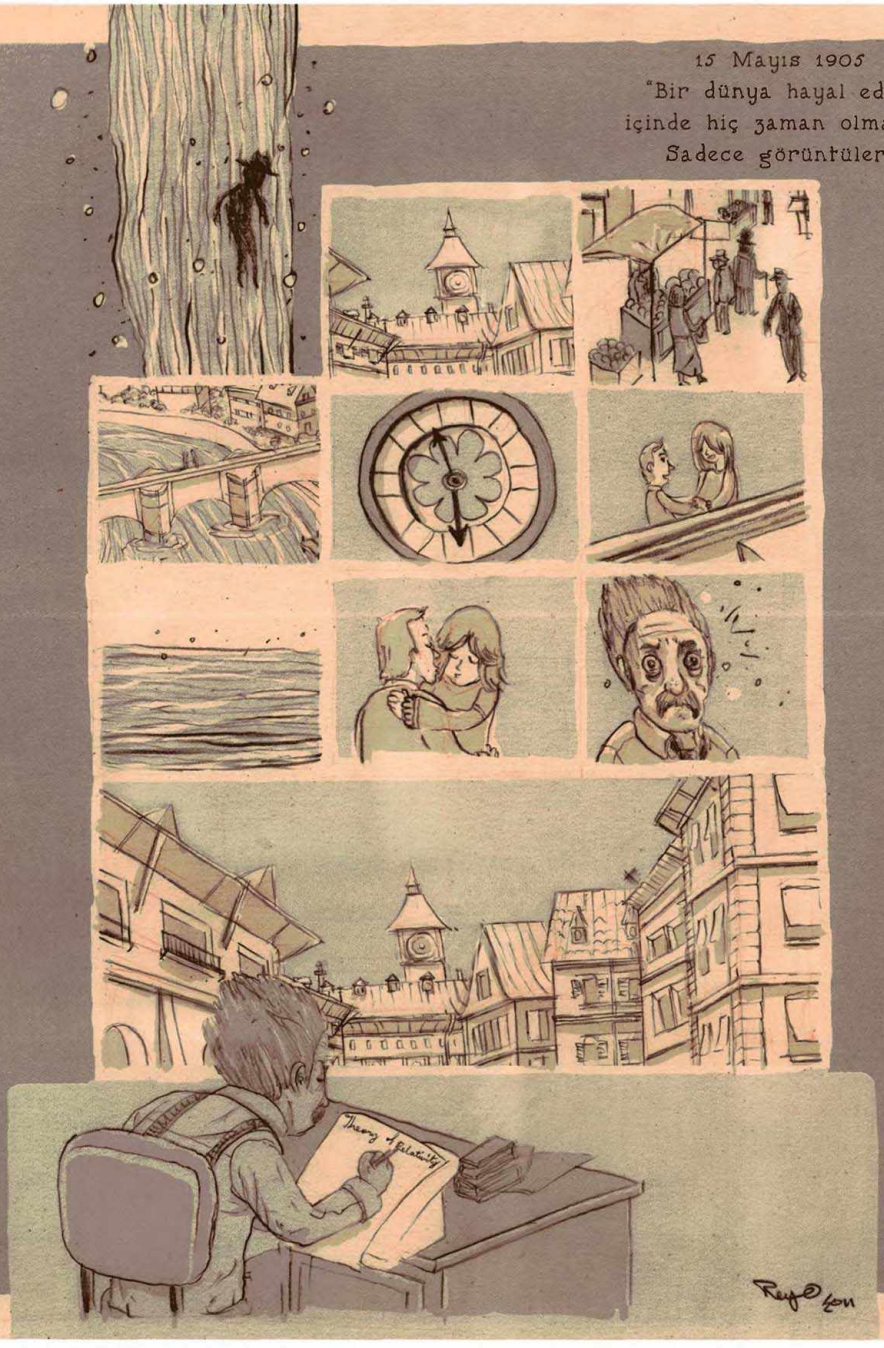

Zemberek Kuşu'nun Güncesi

Haruki Murakami

RESİMLEYEN **Rey Ortega**

TÜRKÇESİ **SİNAN OKAN**

HARUKI MURAKAMI, JAPONYA'NIN ULUSLARARASI edebiyat dünyasındaki en tanınmış yazarı. *The New York Times*'ta çıkan bir eleştiride belirtildiği gibi, "Batılı eleştirmenler, Batılı yazarlar arasında bir benzerini bulma gayretiyle onu Raymond Carver, Raymond Chandler, Arthur C. Clarke, Don DeLillo, Philip K. Dick, Bret Easton Ellis ve Thomas Pynchon gibi apayrı yazarlara benzettiler; böylesi karışık bir listenin ortaya çıkmış olması bile aslında Murakami'nin ne denli kendine özgü bir yazar olduğunun işareti". Yine aynı eleştirmen bunları söyledikten sonra, Murakami'nin 1994-95 yıllarında üç cilt halinde basılan ve kendisini üne kavuşturan romanı *Zemberek Kuşu'nun Güncesi*'nde izine rastlanan Hemingway'e ("açık sözlülük"), Kafka'ya ("yabancılaşma" ve "uyanıkken görülen düşler") ve James Joyce'a ("edebi biçimler yelpazesi") özgü öğeleri teşhis etmeye girişir. *Zemberek Kuşu'nun Güncesi* işsiz, hayatta belli bir gayesi olmayan, sümsük bir adamı; önce kayıp kedisini, ardından da ortadan kaybolan karısını ararken yolu bir grup tuhaf karakterle kesişen Toru Okada'yı konu alır.

Roman mantıkdışı, belli belirsiz bir tuhaflık hissi ve mistisizmle sarılıp sarmalanmış bir düşü andırır. İçinde bir tutam büyülü gerçekçilik, biraz da gerçeküstücülük barındırır. Toru dünyadan uzaklaşmak için çareyi evinin arkasındaki kurumuş bir kuyunun dibinde vakit geçirmekte bulur. Fakat burada da tuhaflıklar peşini bırakmaz; görünüşe göre, otel odasına açılan bir geçit keşfeder (belki de keşfetmez) ve orada kendisine olağanüstü bir iyileşme yeteneği bahşeden bir kadınla sevişir. Toru bu karşılaşmayı, "Bir düş gördüm," diye anlatır. "Fakat bir düş değildi bu. Sahiden gerçekleşen olayların düş kisvesine bürünmesine benziyordu." Biri kuyuya inerken kullandığı ip merdiveni yukarı çeker ve Toru kendisini orada kapana kısılmış bir halde bulur.

Rey Ortega da, Toru'nun kör kuyunun dibinde geçirdiği dönüşümü anlatan bu hayati önemdeki sahneyi resimlemeyi seçti. Kendi sözleriyle:

> Burada sunduğum bölümde karar kılmadan önce *Zemberek Kuşu'nun Güncesi*'nden seçilecek bölümlerin üzerinden tekrar tekrar geçildi. Kitapta o kadar çok şey olup bitiyor ki onların tümünü tek bir imgede temsil etmeye çalışmak hata olacaktı. Onun yerine, başkarakterin kuyuda mahsur kalmışlığına ve o boşlukta, yerli yersiz bir sürü düşüncenin nasıl aklına doluştuğuna odaklandım. Aynı zamanda çizdiğim figürün kuyunun derinliklerine karışıp neredeyse gözden kaybolacak gibi görünmesini istedim. Kitabın büyük bölümü bu adamın adım adım çözümlenmesiyle alakalı; dolayısıyla burada onu hiçliğe karışırken göstermek bana uygun gözüktü.

Tükenmeyen Nükte

David Foster Wallace

RESİMLEYEN **Benjamin Birdie**

TÜRKÇESİ **SELİN SİRAL**

KLASİK STATÜSÜNE GİRMEYE HAK KAZANAN SON EDEBİ eser nedir diye sorulsa, pek çok insan David Foster Wallace'ın 1996 tarihli başyapıtı *Tükenmeyen Nükte*'de hemfikir olur. Hayatının büyük bir kısmını depresyonda geçiren akademi, yazın ve tenis dallarında üstün başarılara imza atmış Wallace 2008 yılında, kırk altı yaşındayken kendisini astığında *New York Times* vefatını şöyle duyurdu:

> Bitmek tükenmez bir enerjiye sahip çok yönlü yazar David Foster Wallace aşırılıktan yana biriydi ve eserlerinde fiziksel dünyaya, insan duygularının derinlikli evrenine ve yirminci yüzyılın sonlarında Amerika'da yaşamanın zorluklarına dair duyduğu muazzam, hatta çılgınca merakı ortaya koymuştu. Yazdığı uzun kitaplar düşündürücü ve çoğu zaman da son derece komik bir farkındalık içeren dipnotlarla doluydu. Aynı derecede uzun cümleleri imlada usta birinin oyunbazlığını ve bir gramer dehasının yaratıcılığını taşıyordu. Eleştirmenler sıklıkla Wallace'ın deneysel bir yazar ve gösteriş meraklısından ibaret olmadığını, karşıtlıklar karşısında sert bir dürüstlük sergileyen ahlakçı bir inanca sahip olduğunu dile getirmişlerdi.
> ...
> Wallace'ın en bilindik eseri 1996 tarihli devasa romanı *Tükenmeyen Nükte*'ydi. 1079 sayfalık bu eserde Amerikan toplumu kendini, keyif almayı ve eğlenmeyi kafaya takmış bir şekilde resmedilmişti. (Başkan Johnny Gentle eski bir şarkıcıdır.) Kitabın adı romanda teröristlerin ele geçirmeye çalıştığı "Tükenmeyen Nükte" isimli bulunması güç filmden geliyor. Teröristlerin bu filmin peşinde olma sebebi söylendiğine göre filmi izleyenin eğlenceden kendini alamayıp güçten kuvvetten düşmesi ve hatta ölmesi. Kitabın iki ana karakteri stres içindeki parlak bir tenisçiyle eski bir hırsız ve uyuşturucu bağımlısı, bu sebeple roman panik atak ve detoks nöbetleri hakkında dehşet verici bölümler içeriyor. Eser esrik bilinç akışları, coşkun anekdotlar, muzip yergiler ve kendi kurgusallığının bilincinde bir edebi dille oluşturulmuş sarsıcı anlatısıyla okurların ve eleştirmenlerin hayranlığını toplamıştı.

D. F. Wallace ustalık isteyen yeteneklerini ironik eserler vermek için kullanabilirdi. Dönem itibarıyla genç ve postmodern bir yazarın ironiye yönelmesi son derece doğal ve beklenen bir şey olurdu. 11 Eylül'ü takiben kültür eleştirmenleri kifayetsiz bir şekilde "ironi öldü" diye ilan etmeden çok önce Wallace inatla bu yapmacık ve sığ yaklaşımı reddediyor ve diğer yazarları da bu yönde teşvik ediyordu. Dünyada olan biten aptalca ve aşağı bulduğu her şey hakkında atıp tutan soğukkanlı ve mesafeli bir imaj çizme derdinde değildi. Tam tersine samimiyete ve hakikiliğe inanıyordu. "Kurgu kahrolasıca bir insan olmakla ilgilidir," diye dile getirmişti. Ona göre kurgunun besleyici ve kurtarıcı bir tarafı vardı; okumak "daha az yalnız hissetmek" demekti. İnsanların duygularını harekete geçirecek şeyler yazmanın peşindeydi. Böyle içten şeyler söyleyerek gülünç duruma düşebileceğinin, duygusal ve saf bulunup dalga konusu olabileceğinin farkındaydı ama *The Review of Contemporary Fiction* dergisine verdiği bir röportajda şunları dile getirmekten geri durmamıştı:

> Bak arkadaşım, yaşadığımız dönemin karanlık ve aptalca olduğunun hepimiz farkındayızdır herhalde ama her şeyin ne kadar karanlık ve aptalca olduğunu sahnelemekten başka bir şey yapmayan bir edebiyata ihtiyacımız var mı? Karanlık dönemlerde iyi sanat dediğin dönemin karanlıklığına rağmen hayatta kalan ve parıldayan insaniyeti ve büyüyü bulup ona kalp masajı yapan sanattır. Gerçekten iyi bir edebi eser, yansıttığı dünya görüşü ne kadar karanlık olursa olsun o dünyayı yansıtırken onun içinde insanca hayatta kalabilme olasılıklarına ışık tutar.

Benjamin Birdie *Tükenmeyen Nükte*'nin içerdiği coşkuyu ve mizahı yakalamış. Bu tam sayfalık renkli çizimlerde kara mizah, belden aşağı şakalar ve katışıksız espiriler ön planda. İlk çizim lisede tenis alanında üstün başarılar göstermiş Hal Incandenza'nın Arizona Üniversitesi'nde birtakım dekanlar ve yöneticiler tarafından akademik kayıtları hakkında acımasızca sorguya çekildikten sonra orada bulunanları son derece rahatsız edecek şekilde korkunç bir kriz geçirmesini tasvir ediyor. İkinci resimde Hal'ın ağabeyi Mario'nun iri kıyım bir kadın tenisçiyle "o âna kadar yaşadığı ve ancak bir nebze duygusal ilk deneyimi" görüyoruz. Sonraki resimde Hal'ın en yakın arkadaşı, tenis okulunda uyuşturucu satıcılığı ve buna ilaveten uyuşturucu testlerinden geçmek için temiz idrar örnekleri satan Michael Pemulis var.

Son iki resim kitabın efsanevi kavga sahnesinden. Québecli bölücü terörist grubun üç üyesi, rehabilitasyon merkezi sakinlerinden birini zorla kaçırmaya çalışıyor. Arbede esnasında Joelle Van Dyne pencereden sarkarak bağırıyor. Joelle o kadar güzel ki onu gören erkekler akıllarını yitiriyorlar (bu ciltte yer alan *Yüzyıllık Yalnızlık*'taki Güzel Remedios'u andıran bir durum), bu yüzden sürekli peçe takmak zorunda. (Peçe takmasının sebebi bir zamanlar güzel olmasına rağmen bir asit kazasına kurban gitmiş olması da olabilir. Okur bu konuda muallakta bırakılıyor.) Fiziken son derece iri bir adam olan Don Gately de uyuşturucu ve alkol tedavisi programına kayıtlı ve merkezin sakinlerinin sorumluluğunu üstlenip omuzundan vurulmuş olmasına rağmen Kanadalıları hezimete uğratıyor.

Buradayım.

... ve birdenbire U. S. S. Millicent Kent belirivermesin mi...

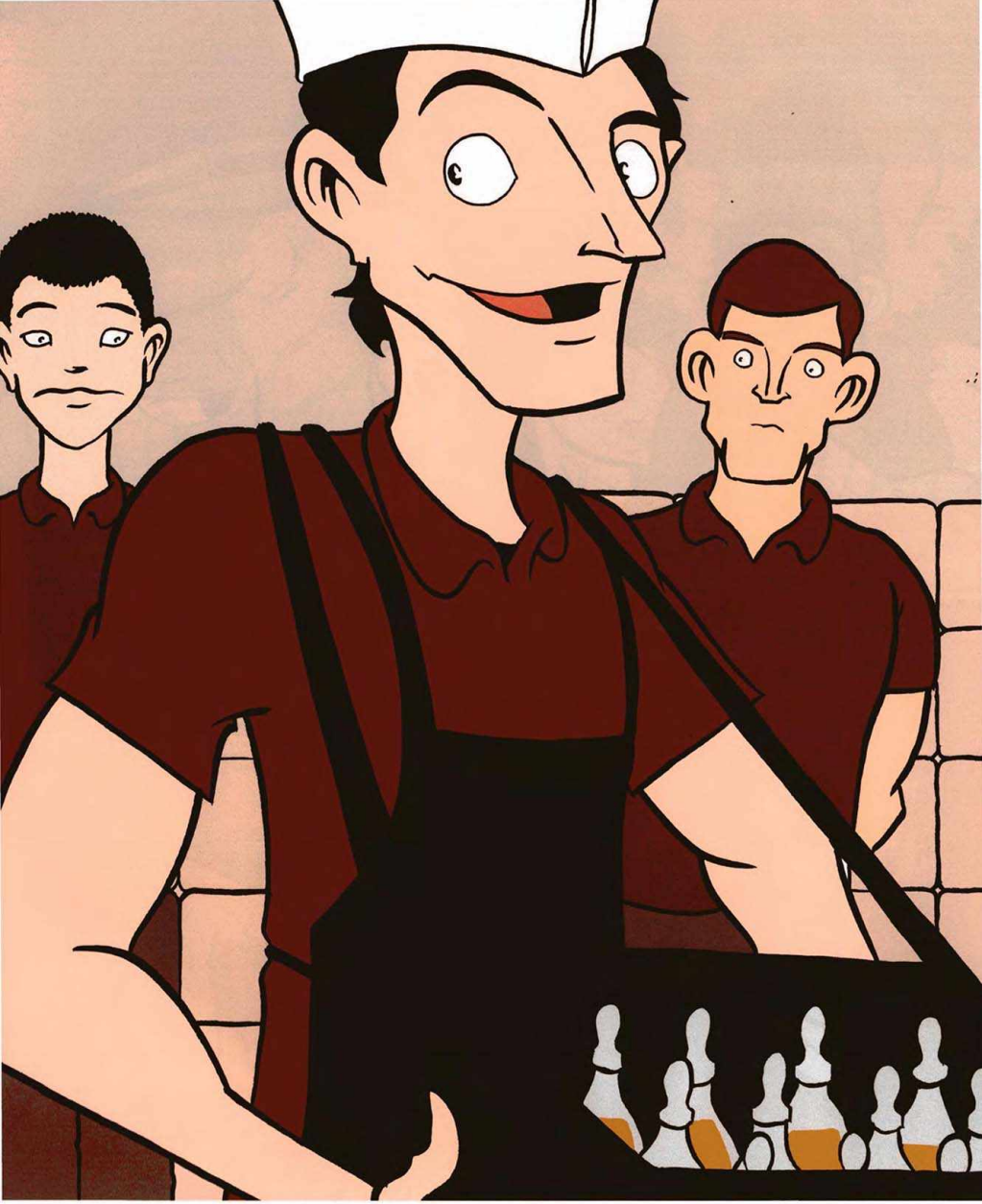

"İdrar derdiniz mi var? İdrarınıza deva burada!"

Joelle v.D. kendi odasına ait olamayacak bir pencereden tek heceli bir şey bağırıp duruyor.

Gately... sistemli bir şekilde elindeki Kanadalı'nın saçı sakalı birbirine karışmış kafasını arabanın ön camına öyle sert vuruyordu ki kırılmaz camda örümcek ağına takılmış yıldızlar beliriyordu...

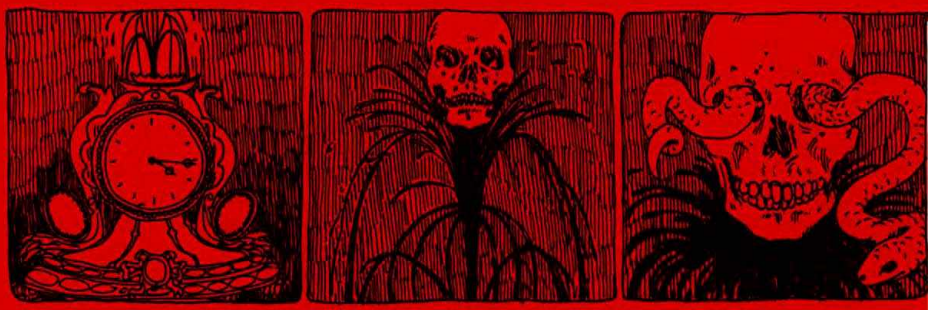

KATKIDA BULUNANLAR

TREVOR ALIXOPULOS, Hawaii'de doğup California'da büyüdü. Sparkplug Comic Books'un yayımladığı *The Hot Breath of War* adlı çizgi romanı 2008 yılında Ignatz Ödülü'ne aday gösterildi. Karikatürleri *Study Group Magazine*'de yer aldı. Kendisi ayrıca resim yapıyor ve ara sıra reklam çizeri olarak çalışıyor. Kuzey California'da yaşıyor.

İllüstratör, çizgi romancı, grafik tasarımcı **JULIÁN ARON** 1976'da doğdu. Arjantinli efsanevi karikatürist Albero Salinas'ın başında olduğu Carlos Garaycochea Çizim Okulu'nda eğitim aldı. Çalışmaları *Joyas de la mitología* (Mitoloji Hazineleri) adlı resimli antolojide, *100% Lucha*, *Skorpio* ve *Lanciostory* gibi çizgi romanlarda yer aldı. Çok sayıda albüm kapağının yanı sıra, İspanya'daki Planeta ve Arjantin'deki Alfaguara yayınevleri için kitap kapağı tasarladı.

ANDRICE ARP, Oregon'da çizgi roman, resimler, çizimler yapıp küçük nesneler üretiyor. 2001-2004 yıllarında çıkan *Hi-Horse* çizgi roman serisinin ve 2004'te Alternative Comics'ten çıkan *Hi-Horse Omnibus*'un editörlerinden. O zamandan beri çizgi roman ve resimleri, diğerlerinin yanı sıra Fantagraphics'in üç ayda bir çıkan *Mome* antolojisinde yayımlandı. Resimleri Giant Robot gibi galerilerde karma sergilerde ve Secret Headquarters'ta tek başına boy gösterdi. Şu anda her şeyi anlamaya çalışmakla uğraşıyor.

ANDREA ARROYO'nun eserleri pek çok yerde sergilendi ve Kongre Kütüphanesi ile Smithsonian Enstitüsü de dahil dünyanın dört bir yanında özel koleksiyonlarda ve müze koleksiyonlarında yer aldı. Arroyo 21. Yüzyıl'ın 21 Lideri'nden biri, Sanatta Çığır Açan Latin Kadın, Latin Grammy'lerinin Resmi Sanatçısı, Yılın Öne Çıkan Latin Kadını olarak adlandırıldı. Ayrıca Clinton Küresel Girişimi, New York Kent Konseyi, New York Sanat Vakfı, Kuzey Manhattan Sanat Birliği, Harlem Sanat Birliği ve Aşağı Manhattan Kültür Konseyi'nden ödüller aldı. Çalışmaları *New Yorker* ve *New York Times* gibi dergi ve gazetelerde yayımlandı.

T. **EDWARD BAK**'ın resimlediği doğal tarih biyografisi *WILD MAN: The Strange Journey and Fantastic Account of the Naturalist Georg Wilhelm Steller*, ilk olarak Fantagraphics'in *Mome* antolojisinde yer aldı. Güneydoğu Alaska ve Aleut Adaları'nın yanı sıra, devam eden bu projesi için sunumlar yaptığı St. Petersburg'da da araştırmalar yapıyor. Kendisi Oregon'da yaşıyor.

Glasgowlu animasyoncu ve illüstratör **LESLEY BARNES**'ın animasyonları dünyanın dört bir yanında düzenlenen film festivallerinde birçok ödül kazandı. Kendisi son zamanlarda illüstrasyona yoğunlaştı ve çalışmaları *Grafik*, Puffin Books, *Time Out*, *Glamour* ve *Sunday Times Style Magazine* gibi yayınlarla Londra'daki Victoria & Albert Müzesi'nde yer aldı. Lesley'yle ilgili daha fazla bilgiye lesleybarnes.co.uk'tan ulaşabilirsiniz.

ROBERT BERRY on yıl önce şövale başında resim yapmayı bırakarak, çizgi hikaye yazmak üzere Detroit'ten Philadelphia'ya taşındı. Yapım ortağı Josh Levitas'la birlikte Joyce'un büyük romanının interaktif çizgi roman uyarlaması olan *Ulysses "Seen"*in çizimlerini üstlendi. *Grafik Kanon*'un birinci cildinde yer alan Shakespeare'in "18. Sone"si için yaptığı çalışmayı, pek tabii ki, ona Shakespeare, şiir ve sanat yapmak için gereken uzlaşmaz dürtü hakkında bildiği her şeyi öğreten annesine ithaf ediyor.

BENJAMIN BIRDIE bir çizgi roman dükkanını konu eden ve internet üzerinden yayınlanan ünlü çizgi roman *The Rack*'in yaratıcılarından (yazar Kevin Church ve renkçi Joe Hunter'la birlikte). Daha doğrusu, çizgi roman dükkanında çalışanlar hakkında bir çizgi roman bu, yani arkası yarın özelliği taşıyor biraz. Daha fazlası için agreeablecomics.com/therack'i ziyaret edebilirsiniz.

JOHN BLAKE Middlesex Üniversitesi'nde eğitim aldıktan sonra yıllarca serbest illüstratör olarak pek çok iş yaptı. Şu sıralar Sony Computer Entertainment'ta çalıyor ve sanat projeleri, mangalar ve internette yayınlanan çizgi romanlar yaratmaya devam ediyor. Son yıllarda heykele de merak saldı ve internet üzerinden minyatür heykeller satan *Titan Wargames* adında bir web sitesinin sahibi. John'un işlerini görmek için johnblakeillustration.com'a bakabilirsiniz.

Çalışmaları New York Times çok satanlar listelerinde boy gösteren illüstratör, yazar ve karikatürist **LISA BROWN** San Francisco'da yaşıyor. Kendisini americanchickens.com'dan takip edebilirsiniz.

JASON COBLEY eşi ve kızıyla birlikte İngiltere'nin batısındaki Norfolk'ta yaşıyor ve bir lisede İngilizce öğretmenliği yapıyor. Andrew Wildman'la birlikte yarattığı ve Vahşi Batı'da geçen tuhaf çizgi romanı *Frontier: Dealing with Demons* (Print Media Productions, 2011) ile çocuk romanı *The Legend of Tom Hickathrift*'te (Mogzilla, 2012) görüleceği üzere mitolojik canavarlar ve tarihi kahramanlar hakkında yazıyor. Classical Comics için *Frankenstein*, *Dracula*, "Dulce Et Decorum Est" ve *An Inspector Calls*'un metinlerini uyarladı; *Frankenstein* 2009 yılında Eğitim Yayıncıları Derneği ödülünü kazandı. Jason şu sıralar çizimlerini David Hitchcock'un yaptığı Charles Dickens'ın *The Signal Man* adlı kısa öyküsünü uyarlıyor.

Sanatçı ve çizgi roman yaratıcısı **MOLLY CRABAPPLE** dünyada 140 şehirde alternatif çizim aktiviteleri zinciri niteliğindeki Dr. Sketchy'nin Anti-Sanat Okulu'nun kurucusu. Ayrıca John Leavitt'le

birlikte *Puppet Makers*'ın (DC Comics) ve *Straw House*'un (First Second Books) yazarı.

ROBERT CRUMB yaklaşık kırk yıldır bütün dünyadaki çizgi roman severlerin hayal güçlerini (ve sınırlarını) şok etti, eğlendirdi, heyecanlandırdı ve kışkırttı. İşin aslı, bugün bildiğimiz haliyle alternatif çizgi romanlar R. Crumb'ın etkisi olmasaydı mümkün olmazdı. Crumb yeraltı çizgi romanlarının "babası" olduğu gibi alternatif çizgi romanların da "büyükbabası" sayılabilir. Mr. Natural, Angelfood, McSpade, Flakey Foont ve özellikle de Crumb'ın çocukken baktığı kedinin hedonist ve antropomorfik bir versiyonu olan Fritz kült ikonlar haline geldiler. 60'lardaki buram buram cinsellik kokan asit kafalı taşkın işleri yerini nispeten ciddi, iç gözleme dayalı diyaloglara ve Amerikan kültürüne yönelik sert ithamlara bıraktı. 2009'da Yaratılış Kitabı'nı toptan uyarlayıp dünya çapında büyük övgü aldı.

DAME DARCY dünyaca tanınmış bir illüstratör, yazar, çizgi film ressamı, müzisyen, film yapımcısı ve oyuncak bebek tasarımcısı. Çizgi roman serisi *Meat Cake*'ten uyarlanan Paper Doll Dreams adlı çevrimiçi oyunun tasarımını, animasyonlarını ve müziklerini yapıyor. Alan Moore'dan Tori Amos'a kadar pek çok yazarla çalışmış olan Darcy'nin *Meat Cake* serisi Fantagraphics Books tarafından 20 yıldır yayımlanıyor. Yeni çizgi romanı *Hand Book for Hot Witches* 2012 yılında Henry Holt tarafından yayımlanacak. Darcy şu sıralar kendi gençlik yıllarına dayanan çizgi roman üçlemesi *Black Rainbow Ranch* üzerine çalışıyor. Grubu Death By Doll ile müzik üreten ve moda illüstrasyonları da yapan Darcy aynı zamanda, çizerlerin diğer meslektaşlarıyla bir araya geldiği EZ Bake Coven Forum (ezbakecoven.com) adlı feminist mekanın kurucusu. Kendisi hakkında daha fazla bilgiye DameDarcy.com'dan ulaşabilirsiniz.

Animasyon, film, oyun ve çizgi roman piyasası için hikayeler üreten illüstratör ve tasarımcı **DAN DUNCAN** New Jersey'deki Joe Kubert Karikatür ve Grafik Okulu'ndan mezun oldu. Karlı havalara tahammülü edemeyen Dan, kaskatı olmuş parmaklar ve ağır mantolarla çalışmak zorunda kalmadığı, sıcak havanın hüküm sürdüğü California'da yaşıyor. Esasen çizgi romanlar ve animasyonlar için hikayeler yaratsa da, aralarında Criterion, Blizzard, IDW, Film Roman, Image, Marvel, Boom! ve Hasbro'nun da olduğu pek çok yere iş yapıyor. Dan'in çalışmalarını dan-duncan.deviantart.com ya da dan-duncan.blogspot.com'dan takip edebilirsiniz.

Alternatif karikatürcü ve illüstratör **JEREMY EATON**'ın çalışmaları –*A Sleepyhead Tale*, *The Island of Dr. Moral* ve *A World of Trouble*– Fantagraphics Books, Chronicle Books, Kitchen Sink Press ve Black Eye Comics gibi yayıncılar tarafından yayımlandı.

C. FRAKES okyanusta büyüdü ve Karikatür Çalışmaları Merkezi'nde eğitim aldı. Kitabı *Tragic Relief* 2007 yılında yayımlandı. 2009'da yayımlanan ikinci çizgi romanı *Woman King* ile Ümit Vadeden Y tenek dalında Ignatz Ödülü'nü kazandı. Son kitabı *Island Brat* K yama Press'in yardımıyla basıldı.

CHANDRA FREE çizgi roman serisi *The God Machine*'in çizeri yazarı. Brooklyn'de yaşayan Chandra soyut resimler ve çizgi r manlar yapıyor. Yarattığı karakterlerin bilinçsiz ve insani yönleri odaklanıyor. Çizgi roman serisi *Sullengrey* için dijital ressamlığ yanı sıra, Jim Henson'ın *Fraggle Rock* dizisi için çizim yaptı. anda BLAM! Ventures'ta sanat yönetmeni.

Sanatçı ve tipo baskı uzmanı New Hampshireli **JULIA GFRÖRE** baskı resim eğitimi aldığı Cornish Sanat Koleji'nden 2004'te m zun oldu ve 2007 yılında Portland'a taşındı. Başlıca çizgi romanla *Mundane Grimoire*, *Too Dark to See*, *Ariadne auf Naxos* serisi 2010 yılında Öne Çıkan Çizgi Roman dalında Ignatz Ödülü'ne ad gösterilen ve 2011'de Amerika'nın En İyi Çizgi Romanları listesi giren *Flesh and Bone*.

KATE GLASHEEN Brooklyn'deki çizim eğitimi gördüğü Pra Enstitüsü'nden 2004 yılında mezun oldu. O zamandan beri çizi yapıyor ve beyzbol kartı biriktirir gibi düşman biriktiriyor. İşl arasında Tom Pinchuk'un yazıp Archaia Entertainment'ın bast ünlü *Hybrid Bastards!* ve kendi imkanlarıyla yayımladığı en kişis çalışması *Bandage: A Diary of Sorts* yer alıyor. Kendisini katiec mespree.com'dan takip edebilirsiniz.

ROBERT GOODIN günlerini Fox'ta yayınlanan *American Dad!* iç çizim yaparak, geceleriniyse çizgi roman çizerek geçiriyor. Öyk leri Fantagraphics'in antolojisi *Mome*'da yer aldı. Bir de Top She Productions'ın bastığı *The Man Who Loved Breasts* adında bir çiz romanı var. Eşi ve iki köpeğiyle birlikte Los Angeles'ta yaşıyor.

Çizer, sanatçı ve yazar **FRANK M. HANSEN** Los Angeles'ta yaşıyo Dünyanın dört bir yanındaki dijital ve basılı yayın şirketleri için ç gi diziler yaratmanın yanı sıra giyim ve animasyon sektörleri iç tasarım da yapıyor. Şimdilerde çizimlerine yeni ve farklı olduğu umduğu bir şekilde ses ve hareket katmakla uğraşıyor. Tasarım anlatımı birleştirme arzusunu gidermek için mürekkep ve bo kullanarak yarattığı eserleri Gallery Nucleus, WMA Gallery ve R Gate Gallery de dahil pek çok yerde sergilendi. Kendisiyle ilg daha fazla bilgiye fmhansen.com'dan ulaşabilirsiniz.

COLE JOHNSON Texas'ta yaşıyor. İlk kitabı *Hush-Hush* 2009 yılın l'employé du Moi tarafından yayımlandı. Çalışmaları birçok ant lojide yer aldı. Kendisini colejohnson.net'ten takip edebilirsiniz.

JULIACKS çizgi roman, performans sanatı, enstalasyon, film ve yatrodan dünyalar yaratıyor. Çalışmaları *Kuti*, *Windy Corner M*

gazine ve *Unicorn Mountain* gibi bağımsız dergiler ve antolojilerde yer aldı ve *Rock that Never Sleeps* adlı çizgi romanı 2009 yılında Sparkplug Comic Books tarafından yayımlandı. Finlandiya'da Fulbright bursuyla performans sanatı eğitimi aldığı sırada *Invisible Forces* adında bir çizgi roman ve film yaptı. Çizgi romanı *Swell* 2012 yılında New York'ta Culture Project'in Tiyatro Festivali'nde sahnelendi. Şu anda Fransa'da yaşayan Juliacks, *Architecture of An Atom* adında yeni bir film, performans ve çizgi roman projesi üzerinde çalışıyor.

Sanatçı, çizer, yeraltı karikatüristi **MOLLY KIELY** Tuscon, Arizona'da yaşayan Kanadalı bir sürgün; yerinde duramayan bir veledin annesi. 1991'den beri erotik karikatürler çizen Molly, *Diary of a Dominatrix* ve *Saucy Little Tart* serisi ile *That Kind of a Girl* ve *Tecopa Jane* adlı çizgi romanların yaratıcısı.

MATT KISH Ohio'da kütüphanecilik yapıyor. Çocukken büyük hayranlık beslediği Jack Kirby, Philippe Druillet ve *Monster Manual* kendisini buralara getirdi. Kish gezegenlerle konuşuyor, sonuçları görmek için spudd64.com'u ziyaret edebilirsiniz.

ANDRZEJ KLIMOWSKI'nin uluslararası sergilerde yer alan eserleri Avrupa ve ABD'deki müzelerin koleksiyonlarına girdi. Başarılı kariyeri boyunca film ve tiyatro afişleri tasarladı; Varşova'da kısa animasyonlar yönetti; Penguin, Faber & Faber, Everyman Library ve Oberon Books'a kitap kapakları yaptı. Çizgi romanları arasında *The Depository*, *The Secret* ve *Horace Dorlan* bulunuyor. Klimowski aynı zamanda Kraliyet Sanat Koleji'nde illüstrasyon profesörü. SelfMadeHero için yaptığı *Üstat ile Margarita* dışında, Klimowski *Dr. Jekyll ve Bay Hyde*'ı da uyarladı ki bu çalışmayı *Grafik Kanon*'un ikinci cildinde görebilirsiniz.

Mineola doğumlu **MILTON KNIGHT**'ın işleri *Graphic Classics*, *Heavy Metal*, *High Times*, *National Lampoon* ve *Nickelodeon* dergilerinde yer aldı. *Hugo*, *Midnite the Rebel Skunk* ve *Slug and Ginger* adlı çizgi romanları yayımlandı. Bunların dışında 1991'den beri animasyon alanında tasarımcı ve yönetmen olarak çalışıyor. Şimdilerde California'daki The Colonnade Sanat Galerisi ve Stüdyosu'nda hem eserlerini sergiliyor, hem de öğretmenlik yapıyor. Kendisi hakkında daha fazla bilgiye miltonknight.net'ten ulaşabilirsiniz.

İllüstratör ve çizgi romancı **AIDAN KOCH** Oregon, Portland'da yaşıyor. İlk kısa çizgi romanı *The Whale* 2010'da yayımlandı. Daha fazla bilgiye aidankoch.com'dan ulaşabilirsiniz.

Serbest illüstratör ve storyboard sanatçısı **JOY KOLITSKY**'nin Sugar Beet Press adında bir tebrik kartı şirketi var. Çizgi roman sever arkadaşlarının teşvikiyle kolejden sonra çizgi roman yapmaya başladı. Yıllar boyu Los Angeles ve New York'ta yaşadıktan sonra kocası ve oğluyla birlikte New Jersey'e yerleşti.

Arjantinli gazeteci, yazar, romancı ve editör **JUAN CARLOS KREIMER**'in son romanı *Quién Lo Hará Posible?* ve kitabı *Bici y Zen, Ciclismo Urbano Como Meditación* Planeta tarafından yayımlandı. *Cómo Lo Escribo?* ve *Punk: La Muerte Joven* adlı edebiyat dışı kitapları sürekli yeni baskı yapıyor. Kendisi ayrıca İspanyolca Para Principiantes (Yeni Başlayanlar) serisinin editörü ve *Krishnamuerti for Beginners* (Writers and Readers, UK) ile *Counterculture for Beginners*'ın (Zidane Press, UK) yazarı.

PETER KUPER *World War 3 Illustrated* adlı politik çizgi roman dergisinin kurucu ortağı. 1997'den bu yana *MAD*'in her sayısına *Spy vs. Spy* adlı köşeyi yazıp çizmekte. *The System* ile Kafka'nın *Dönüşüm*'ünün bir uyarlaması da dahil yirmiden fazla kitaba imza atan Kuper, Temmuz 2006-2008 yıllarında büyük bir öğretmen grevi sırasında Oaxaca'da yaşadı; o döneme ait çalışmaları *Diario de Oaxaca* adlı kitabında görülebilir. Yirmi beş yıldır New York'ta karikatür dersleri veriyor ve aynı zamanda Harvard Üniversitesi'nde misafir profesör.

DAVID LASKY 1989'dan beri karikatür yapıyor. En bilinen eserleri arasında Greg Stump'la birlikte çalıştığı ödüllü *Urban Hipster* ve King County Halk Sağlığı Merkezi'nin katkılarıyla hazırladığı *No Ordinary Flu* bulunuyor. Şu sıralar Frank Young'la ortaklaşa yaptığı ve country müziğin ilk ailesini konu eden ilk çizgi romanı *Carter Family Comics: Don't Forget This Song* üzerinde çalışıyor.

Ignatz ve Xeric ödüllü çizgi romancı ve illüstratör **BRENDAN LEACH**'in çalışmaları Top Shelf Comics, Secret Acres ve Retrofit Comics tarafından yayımlandı. Brendan'ın illüstrasyonları Society of Illustrators ile *3x3 Magazine*'in yıllıklarının yanı sıra birçok koleksiyonda ve antolojide yer aldı. Brendan, Görsel Sanatlar Okulu'nda illüstrasyon eğitimi gördü. Brooklyn'de yaşıyor ve çizim yapıyor.

Ödüllü manga çizeri **SONIA LEONG** İngiltere merkezli Sweatdrop Studios'un sekreteri. SelfMadeHero'dan çıkan *Manga Shakespeare: Romeo and Juliet* ile tanınan Sonia Tokyopop, Image, *NEO Magazine*, Channel 4, HarperCollins, Hachette, Walker ve başkalarıyla seksenden fazla proje üzerinde çalıştı. *The Guardian*'ın Hay Festivali'nde, Victoria & Albert Müzesi'nde, British Council'ın uluslararası organizasyonlarında manga dersleri verdi ve çalışmaları Kyoto Uluslararası Manga Müzesi ile Londra Çizgi Roman ve Karikatür Müzesi'nde sergilendi.

JOSH LEVITAS, Robert Berry'yle birlikte James Joyce'un başyapıtı *Ulysses*'in çizgi roman uyarlaması *Ulysses "Seen"* üzerinde çalışıyor; kendisi grafik ve web tasarımından, prodüksiyondan ve el ya-

zısından sorumlu. Ayrıca Throwaway Horse'un Martin Rowson'ın *The Waste Land "Seen"* ve Eric Shanower'ın *Age of Bronze "Seen"* adlı iPad uygulamalarının grafik ve arayüz tasarımlarını yapıyor.

Long Island doğumlu illüstratör **ELLEN LINDNER** şimdilerde Londra'da yaşıyor. Kendisi 1960'lı yılların Coney Island'ını konu alan *Undertow* adlı çizgi romanın yazarı ve kadın karikatüristlerin eserlerini bir araya getiren karikatür dergisi *The Strumpet*'ın editörü. Ellen'ın karikatürleri ve illüstrasyonları için littlewhitebird.com'a ya da ellenlindner.livejournal.com'a göz atabilirsiniz.

VERONICA LIU, Seven Stories Press'te editörlük yapıyor.

Tıbbi resimleme sektöründe mutlu olmayan **SALLY MADDEN** 2005'te çizgi roman resimleme işine döndü. Partyka Kolektifi'ne üye olan Sally, diğer bir üyeyle (Matt Wiegle) birlikte bir masal serisi yapıyor. Marvel bilimkurgu yazarı Charlie H. Swift'in Katolik azizler hakkında yazacağı kitabı bir ara resimlemesi gerekiyor, ancak Swift'in yaklaşık yirmi yıldır süren araştırmaları bir türlü bitmiyor. Kendisi ayrıca Wide Awake Press ve internet üzerinden yayın yapan müzik dergisi *If You Make It* için karikatürler çizdi. Şu anda doğum yeri Philadelphia'ya da kocasıyla yaşıyor.

1975 doğumlu **MARDOU** Manchester'da büyüdü. Wales Üniversitesi' nde İngiliz edebiyatı okudu ve mezun olduktan sonra mini çizgi romanlar yapmaya başladı. Şu anda *The Sky in Stereo* adında bir çizgi roman üzerine çalışıyor. Mardou karikatürist kocası Ted May ve küçük kızlarıyla birlikte Missouri'de yaşıyor. Daha fazlası için mardouville.com'u ziyaret edebilirsiniz.

STEPHANIE MCMILLAN 1992 yılından beri politik karikatürler yapan bir çizer. 2012'de, çevre meselelerini ele alan haftalık karikatür serisi *Code Green* ve Occupy hareketi üzerine yaptığı karikatürlerin yer aldığı *The Beginning of the American Fall* kitabıyla Robert F. Kennedy Gazetecilik Ödülü'nü kazandı. Kendisi ayrıca *Minimum Security* adlı bant karikatürün de yaratıcısı. Karikatürleri *Los Angeles Times*, *Daily Beast* ve *San Francisco Bay Guardian* gibi pek çok dergi ve gazetede yayımlandı. Şimdilerde antikapitalist/anti-emperyalist kolektif One Struggle ile çalışıyor. Kendisiyle ilgili daha fazla bilgi için StephanieMcMillan.org'a bakabilirsiniz.

REBECCA MIGDAL on sekiz aylıkken taraçada bir sürü ölü hamamböceği yedi. Üç yaşına geldiğinde, Mighty Mouse'tan feyzalarak üç tekerlekli bisikletinin tepesinde ailesinin garaj duvarına kafasını geçirdi. (Kafasına beş dikiş atıldı.) Birkaç yıl sonra yeşil kremayla tutturulmuş patlıcan kabuğundan kocaman bir hamamböceği yaptı ve onu milletin önünde büyük bir iştahla yedi. Rebecca Migdal şu anda karikatürist. Çalışmalarını rosettastonecomic.com'da görebilirsiniz.

Karikatürist ve illüstratör **ANNIE MOK** 2009 yılında Minneapol Sanat ve Tasarım Koleji'nden mezun oldu ve Philadelphia'ya y şıyor. Çalışmalarının bazılarını "Eel" ve "Ed Choy" mahlaslarıy yayımladı. Xeric ödüllü *Ghost Comics* antolojisinin editörlüğün yaptı ve yakın zamanda 2D Cloud'un *Little Heart*'ına Sam Sharpe' birlikte katkıda bulundu. Kendisinin işleri için edsdeadbody.co ve anniemok.tumblr.com'a göz atabilirsiniz.

Jack Kirby ve Pablo Picasso'nun manevi aşk çocuğu olan **J. BE MOSS** sanatsal açıdan uçuşa yasak bölge Shreveport, Louisian dan. Kendisi pek çok internet profilinin "Hakkımda" kısmının y dızı, aynı zamanda gün ışığına çıkıp çıkmamaya henüz karar ve memiş sonsuz sayıda çizimin yaratıcısı. Güneyli gerçek bir okury zar olan ve animasyon-görsel efektler üzerine eğitim alan J. Be Moss'un çok zeki ve hayranlık uyandıracak derecede güzel iki k var. Çalışmalarına thecreativefinder.com/benmoss ya da squoo com'dan ulaşabilirsiniz.

ONSMITH Oklahoma'nın küçük bir kasabasında büyüdü ve şimd lerde Chicago'da yaşıyor. Çalışmaları *Hotwire Comics* (Fantagra hics Books), *An Anthology of Graphic Fiction, Cartoons, and Tru Stories* (Yale University Press) ve yeni çıkan *BLACK EYE* adlı ant lojide (Rotland Press) yer aldı. Eserleri galerilerde sergilenen On mith kendi yayımladığı kitapları üzerinde çalışmaya devam ediyo Kendisi onsmithcomics.blogspot.com'dan takip edilebilir.

İllüstratör **REY ORTEGA** Toronto'da yaşıyor. Çalışmaları dergilerd sanat galerilerinde, reklam kampanyalarında ve annesinin buzd labının üstünde yer aldı. Çizim yapmıyor/okumuyor/uyumuyo bilgisayar oyunu oynamıyorsa, muhtemelen çizim yapmayı/ok mayı/uyumayı/bilgisayar oyunu oynamayı düşünüyordur. Rey' çalışmaları gerçeklikle büyünün kesişmesine odaklanıyor. Bu ci teki eserleri ve esinlendiği kitaplar da bunun bir kanıtı zaten.

EMELIE ÖSTERGREN 1982 yılında İsveç'te doğdu. Son kitabı *Th Duke and His Army: A Dream Revisited* ve ilk kitabı *Evil Dress* veçli yayıncı Sanatorium Förlag tarafından yayımlandı. Üç cilt *Mr. Kenneth* ise 2010 ve 2011'de Optimal Press tarafından basıl Emelie'nin çalışmaları *Believer* ve *Kuti* gibi dergi ve antolojiler yer aldı. Çok daha fazlası için emelieostergren.se'yi ziyaret ed bilirsiniz.

Chicago'da yaşayan sanatçı ve yazar **CAROLINE PICARD** aynı z manda Green Lantern Press'in yöneticisi ve kıdemli editörü. Ç lışmaları *Artifice Magazine*, *MAKE Magazine*, *Ampersand Revie Pinch* ve *Proximity Magazine* gibi pek çok yayında yer aldı. *Bad Sports* adlı blogda her hafta yazısı çıkıyor. Kısa öykülerden oluş ilk kitabı *Psycho Dream Factory* 2011'de yayımlandı. Daha fa bilgi için cocopicard.com'u ziyaret edebilirsiniz.

JOHN PIERARD tam bir profesyonel: On üç yaşına kadar şımarık bir asker çocuğu olan Pierard o yaşam tarzından kopup illüstratör olarak çalışmanın yollarını aradı. En etkilendiği isimlerden bazıları şunlar: Ray Bradbury ve Ray Harryhausen; Alfred Hitchcock ve Stanley Kubrick; Sam Fuller ve Sam Peckinpah; Robert Altman; Charles Willeford; Jim Thompson ve Hunter S. Thompson; Mort Drucker, Frank Frazetta, R. Crumb ve Vaughn Bode. John güzel eşi Wendy ve iki köpeğiyle birlikte Manhattan'da yaşıyor ve çok mutlu.

Detroit'in hemen dışında büyüyen **LAURA PLANSKER** Yaratıcı Çalışmalar Koleji'nden mezun oldu. New York'ta Polaroid 20x24 Studio'da staj yaptı. Eserleri Angeles, Detroit, Seattle ve New York'ta sergilendi. Plansker şu anda California'da yaşıyor ve zamanının çoğunu keçe, sahte kürk, kuru boya fırçaları ve kil göz küreleri arasında geçiriyor. Bir gün stüdyosunu temizleyecek.

İllüstratör, tasarımcı, çizgi film ressamı ve çok yönlü bir sanatçı olan **PMURPHY** Oregon'da yaşıyor. Altı yıllık tam zamanlı tasarımcılığın ardından serbest çalışmak için Doğu Kıyısı'ndan Pasifik Kuzeybatısı'na taşındı. Arkadaşlarından, beynin işlevlerinden, büyüden ve çevrimiçi belgesellerden esinleniyor. Yaratıcı işbirlikleriyle ilgilenen PMurphy'ye pmurphy.org'dan ulaşabilirsiniz.

Karikatürist **TED RALL** aynı zamanda *The Book of Obama*'nın yazarı (Seven Stories Press, 2012). Kendisi iki kez Robert F. Kennedy Gazetecilik Ödülü'nü kazandı ve Pulitzer Ödülü'ne aday gösterildi. İşleri düzenli olarak *Los Angeles Times* ve *MAD Magazine*'de çıkıyor. Kendisini Rall.com'dan takip edebilirsiniz.

Yazar, sanatçı ve tasarımcı **GRAHAM RAWLE**'un haftalık *Lost Consonants* serisi on beş yıldır *The Guardian*'da yayımlanıyor. Graham *Observer*, *Sunday Telegraph* dergisi ve *Times* için de düzenli seriler üretti. Yayımlanan kitapları arasında *Wonder Book of Fun*, *Diary of an Amateur Photographer* ve 2009 İngiliz Kitap Tasarımı ve Üretimi Ödülleri'nde Yılın Kitabı seçilen The *Wizard of Oz* yer alıyor. *Woman's World* adlı romanı 1960'lı yıllarda çıkan kadın dergilerindeki makalelerden kesip kolaj yaptığı parçalardan oluşuyor. Son romanı *The Card* Haziran 2012'de yayımlandı.

MIKE REID Londra Guildhall Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nden mezun oldu. Şimdilerde çizgi roman ve animasyon alanlarında çeşitli projeler üretiyor. Hastings'te, deniz kenarında yaşıyor.

São Paulo Üniversitesi'nde multimedya okumuş olan **GUSTAVO RINALDI** karakterler, animasyonlar, storyboardlar çiziyor ve reklam ajanslarına, kitaplara ve dergilere çizimler yapıyor. Ford, Coca-Cola, Citibank, Unilever ve Philips müşterilerinden sadece birkaçı.

Yeraltı yazarı, karikatüristi ve illüstratörü **JOHN LINTON ROBERSON** şu sıralar Frank Wedekind'ın *Lulu*'sunu uyarlamakla uğraşıyor. Daha önceki işleri arasında *Vitriol*, *Vladrushka*, *Rosa and Annalisa* ve *Martha* adlı çizgi romanları ve *Suspension of Disbelief* adlı oyunu yer alıyor. Roberson aynı zamanda Charles Alverson, Janet Harvey ve Shane Durgee'yle de çalıştı. Kitapları Fantagraphics Books, spark-online.com, Martian Lit ve kendi yayınevi Bottomless Studio tarafından yayınlandı. 2002 yılından beri *I Didn't Write That!* adındaki blogunda yazıyor. 2008-2009'da *Journey Magazine* için düzenli olarak çizdi. Kendisiyle ilgili daha fazla bilgi için jlroberson.org'a bakabilirsiniz.

STEVE ROLSTON son on yıldır çizgi roman formatında hikayeler anlatıyor. Steve aynı zamanda casusluk serisi *Queen & Country*'den tutun da punk rock komedisi *Pounded*'a, gençlik draması *Emiko Superstar*'dan doğaüstü macera serisi *Ghost Projekt*'e kadar geniş bir yelpazede çizim yaptı. Çizgi roman çalışmaları Eisner ve Cybils ödüllerine layık görüldü, ayrıca birkaç Joe Shuster Ödülü'ne de aday gösterildi. Bunun dışında eğitsel çocuk kitaplarına çizimler yaptı ve hem televizyon animasyonları hem de bilgisayar oyunları için karakterler tasarladı. Steve, Vancouver'da yaşıyor.

Londra doğumlu **DANUSIA SCHEJBAL** British Council bursuyla Varşova'daki Güzel Sanatlar Akademisi'nde sahne tasarımı okudu, sonra da Londra'daki Ealing Sanat Okulu'nda moda ve tekstil eğitimi aldı. 1976'dan 1981'e kadar Polonya'daki çeşitli tiyatrolarda set ve kostüm tasarımı yaptı. Schejbal'ın büyük beğeni toplayan resimleri Avrupa'nın dört bir yanında sergilendi. Andrzej Klimowski'yle birlikte çalıştığı *Dr. Jekyll ve Bay Hyde*'ı *Grafik Kanon*'un ikinci cildinde görebilirsiniz.

Serbest illüstratör olarak çalışan **CARLY ELIZABETH SCHMITT** 1988'de Florida'nın güneyinde dünyaya geldi. On altı yaşında Indiana'ya taşındıktan sonra liseyi bitirip Philadelphia'da Moore Sanat ve Tasarım Koleji'nde illüstrasyon eğitimi almaya başladı. Bir buçuk yıl sonra okulu bırakıp Fort Wayne'e yerleşti. Çoğunlukla karakalem çalışıyor. Kendisi milkattack.tumblr.com ve flickr.com/photos/milkattack'tan takip edilebilir.

Ohiolu alternatif karikatürist, grafik tasarımcı ve illüstratör **TARA SEIBEL** en çok çizgi roman yazarı Harvey Pekar'la birlikte yaptığı çalışmalarıyla tanınıyor. Eserleri *Chicago Newcity*, *Austin Chronicle*, *Cleveland Scene*, *Juxtapoz Magazine*, *New York Times* ve *Los Angeles Times* gibi pek çok gazete ve dergide yer aldı. Pennsylvania'daki Edinboro Üniversitesi'nde güzel sanatlar okuyan Seibel restoran menülerinin ve yiyecek paketlerinin kapaklarını resimledi, sonrasında American Greetings için illüstratörlük yaptı. Cleveland'daki Ursuline Koleji'nde illüstrasyon dersleri verdi. Şimdilerde eşi Aaron, üç çocuğu ve evcil hayvanlarıyla birlikte Pepper Pike, Ohio'da yaşıyor.

Masterpiece Comics'in (Drawn & Quarterly) yazarı **R. SIKORYAK** *Onion, New Yorker, GQ, MAD, SpongeBob Comics* ve *Nickelodeon Magazine* ile *The Daily Show with Jon Stewart* ve *Ugly Americans* gibi televizyon serileri için çizimler yaptı. Çalışmaları *Raw, Drawn & Quarterly, Hotwire, Black Eye* ve *TYPHON*'da boy gösterdi. Sikoryak karikatür şovu *Carousel*'i sunuyor, ayrıca Karikatür Çalışmaları Merkezi'nde ve Parsons Tasarım Okulu'nda ders veriyor. Daha fazlası için rsikoryak.com ve carouselslideshow.com'u ziyaret edebilirsiniz.

Seven Stories Press'in sahibi **DAN SIMON** Jack Hoffman'la birlikte *Run, Run, Run: The Lives of Abbie Hoffman*'ı (Tacher/Putnam, 1995) kaleme aldı; Pascal Bonafoux'nun *Van Gogh: Self Portraits* (Wellfleet Press, 1989) adlı kitabını tercüme etti; C. S. O'Brien'la beraber *Nonconformity: Writing on Writing by Nelson Algren*'i (Seven Stories Press, 1996), William J. Savage'la birlikte Nelson Algren'in yazdığı *Altın Kollu Adam*'ın 50. Yıl Özel Baskısı'nı (Seven Stories Press, 1999) yayına hazırladı. Fransız kültürüne katkılarından dolayı 1996 yılında Fransa Kültür Bakanlığı'nın verdiği "Şövalye" onuruna layık görüldü.

İllüstratör **KATHRYN SIVEYER** Canterbury'de sosis köpeği ve kalemleriyle birlikte mutlu bir yaşam sürüyor. Çizimleri bilim dergisi *Nature*'da ve BBC'nin meşhur bir belgeselinde yer aldı. Daha fazlası için kathrynsiveyer.carbonmade.com'u ziyaret edebilirsiniz.

ZAK SMITH'in resimleri ve çizimleri Modern Sanat Müzesi ve Whitney Sanat Müzesi de dahil dünya üzerinde pek çok müzenin koleksiyonunda yer aldı. Bugüne dek *Pictures of Girls, Pictures Showing What Happens on Each Page of Thomas Pynchon's Novel Gravity's Rainbow* ve Smith'in porno film sektöründe Zak Sabbath adıyla çalışırken yaşadıklarını çizimler eşliğinde anlattığı *We Did Porn* adlı kitapları yayımlandı. Los Angeles'ta yaşıyor ve *Artillery* dergisindeki "Decoder" adlı köşeyi kaleme alıyor.

BISHAKH SOM mimarlığı bırakarak çizgi romanlara, illüstrasyona ve resme odaklandı. Çalışmaları, hem editörlüğünü yaptığı hem de katkıda bulunduğu *Hi-Horse* antolojisinde, *Blurred Vision, Pood* ve akademik dergi *Specs*'te boy gösterdi. Çizgi roman koleksiyonu *Angel* için 2003 yılında Xeric Bursu'nu kazandı. Şimdilerde çok daha geniş bir kısa öykü koleksiyonu üzerinde çalışıyor. Brooklyn'de yaşıyor. Çok daha fazlası için archicomix.com'a göz atabilirsiniz.

LIESBETH DE STERCKE 1987 yılında Belçika'da doğdu. Ghent'deki Saint Lucas Sanat Okulu'nda eğitim gördü. Aynı şehirdeki stüdyosunda karalama defterleri dolduruyor, çizim yapıyor ve ağaç baskılar boyuyor. Liesbeth tam bir kitap kurdu.

Grafik tasarımcı ve sanat yönetmeni **JENNY TONDERA** Philadelphia'da yaşıyor. Minneapolis Sanat ve Tasarım Okulu'ndan mezu olan Jenny, Notre Dame Üniversitesi, Mercedes-Benz, Urban Ou fitters, Philadelphia Photo Arts Center, Topman UK ve Adobe iç işler yaptı. Çalışmaları Walker Sanat Merkezi ve Cranbrook San Akademisi'nde sergilendi.

African-American Classics'in yardımcı editörü **LANCE TOOKS** ka yerine Marvel Comics'te editör yardımcılığıyla başladı. Yüzden fa la televizyon reklamı, film ve misk videosunda çizgi film ressaml yaptı; *Danger Funnies, Divided by Infinity* ve *Muthafucka* adlı ç gi romanlarını yayımladı; Herb Boyd'un kaleme aldığı *The Bla Panthers for Beginners*'ı resimledi. Öyküleri Graphic Classics tar fından yayımlanan Edgar Allan Poe, Ambrose Bierce, Mark Tw in ve Robert Louis Stevenson koleksiyonlarında yer aldı; Harv Pekar'la birlikte *The Beats: A Graphic History* and *Studs Terke Working*'i yarattı. Took'un ilk çizgi romanı *Narcissa, Publishe Weekly* tarafından yılın en iyi kitaplarından bir olarak adlandırı ve NBM Comics Lit'e yaptığı dört ciltlik *Lucifer's Garden of Vers* serisi iki Glyph Ödülü kazandı. Lance New York'tan ayrılıp Madrid yerleşti ve şu sıralar oldukça özgün yeni çizgi romanı üzerinde ç lışıyor. Çalışmalarını lancetooksjournal.blogspot.com'dan tak edebilirsiniz.

RICK TREMBLES 1970'lerden bu yana çizgi romanlarını ken yayımlıyor. Çalışmaları Robert Crumb'ın *Weirdo Magazine* Danny Hellman'ın *TYPHON* adlı antolojilerinde yer aldı. *Monti al Mirror*'da 1998'den 2012'ye kadar *Motion Picture Purgato* adıyla yayımlanan bant karikatür formatındaki film eleştirileri FA Press tarafından iki cilt halinde basıldı. *The Guardian* onu dâ olarak nitelendirdi. Trembles'ın eserleri birçok sanat galerisin sergilendi, kısa animasyonları pek çok festivalden ödülle dönd Ara sıra karşıkültür filmlerinde rol alıyor, bant karikatür şovların ders veriyor ve 1980'de kurulan American Devices adlı post-pu grubunda şarkı söyleyip gitar çalıyor. Trembles şu sıralar karikat yaratım süreci üzerine bir kitap yazıyor.

Grafik tasarımcı, illüstratör, ressam ve amatör yazar **JAMIE UHL** Chicago'da yaşıyor ve reklam işleri yapıyor. Daha fazlası için attı ctivevariance.com'a bakabilirsiniz.

ANTHONY VENTURA Sheridan Koleji'nden mezun olduğund beri illüstratör olarak çalışıyor. Matbaa, multimedya, reklam televizyon işleri yapan Ventura, Toronto'nun kuzeyinde küçük köyde yaşıyor.

Karikatürist ve öğretmen **LAUREN WEINSTEIN** bebeğiyle birl te New Jersey'de yaşıyor. *Girl Stories* ve *The Goddess of War* alıyor. Çalışmaları *Kramer's Ergot, The Ganzfeld, An Anthology Graphic Fiction* ve *The Best American Comics of 2007* and *2010*

yayımlandı. Şimdilerde Henry Holt and Company'ye *Girl Stories*'in devamını hazırlıyor ve Görsel Sanatlar Okulu'nda ders veriyor. Bebeğinin uyuduğu zamanlarda eğlence olsun diye laurenweinstein.com'da görebileceğiniz karikatürler çiziyor.

MATT WIEGLE, Philadelphia'da yaşıyor ve bir şeyler çiziyor. Mini çizgi romanlar *Is It Bacon?*, *Ayaje's Wives* ve *Seven More Days of Not Getting Eaten*'ın yaratıcısı olan Matt, 2010 yılında Ümit Vadeden Yetenek kategorisinde Ignatz Ödülü aldı. Yazar Sean T. Collins'le birlikte, internette yayınlanan *Destructor* adlı çizgi romanı yaptı. İş teslim tarihi kapıya dayandığında, kasırga sırasında bile çizim yapmaya devam eder. Kendisi destructorcomics.com, wiegle.com ve partykausa.com'dan takip edilebilir.

Alberta, Kanada'da doğup büyüyen **YIEN YIP** şu sıralar serbest çalışan bir illüstratör ve ipek baskı sanatçısı. Çocukluğundan beri çizim ve resimle uğraşsa da, bir dönem ailesindeki herkes gibi o da "gerçekçi" olmaya karar verip bir süreliğine muhasebecilik yapmış. Bu işte geçen beş yılın ve üstüne bir de çeyrek yaş bunalımın ardından çantasını toplayıp Sheridan Koleji'nde illüstrasyon okumaya gitmiş. Çizim, ipek baskı, biraz da animasyon ve eriştelere duyduğu derin sevgiyle, illüstrasyon dünyasında adım adım ilerliyor.

Doğma büyüme Seullu olan **YEJI YUN** önce Seul, ardından Baltimore ve son olarak da Londra'da grafik tasarım ve illüstrasyon eğitimi aldı. Yaptığı illüstrasyonlar dergiler, kitaplar, logolar, posterler, tişörtler ve reklamlarda kullanıldı. Aynı zamanda kendi fanzinini çıkarıyor ve kişisel projelerini sergiliyor. Yeji şiirsel ve nostaljik malzemelerden etkileniyor ve kendi hayal gücüyle duygularından yola çıkarak çizmekten hoşlanıyor. En sevdiği renk turkuvaz. Şimdilerde Londra'da yaşayıp çalışıyor. seeouterspace.com'dan daha fazla bilgi edinebilirsiniz.

HAKLAR VE İZİNLER

Aç Yol, Ben Okri; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Aidan Koch, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Algının Kapıları, Aldous Huxley; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © John Pierard, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Altın Kollu Adam, Nelson Algren; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Jeremy Eaton, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Ana, Maksim Gorki; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Stephanie McMillan, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Anaïs Nin'in Günlükleri; ilk *Whores of Mensa* #4'te yer almıştır. Daha sonra 2010 yılında *Anaïs in Paris* adıyla yayımlanmıştır. Mardou bu cilde özel olarak çalışmasını renklendirip, üzerinde yeniden çalışmıştır. © Mardou, 2008, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

"Araby" (*Dublinliler*'den), James Joyce; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Annie Mok, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

"Aşk Konuştuğumuzda Ne Konuşuruz", Raymond Carver; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Annie Mok, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Bin Dokuz Yüz Seksen Dört, George Orwell; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Lesley Barnes, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Bozkırkurdu, Hermann Hesse; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © John Pierard, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Brooklyn'e Son Çıkış, Hubert Selby Jr.; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Juliacks, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Bulantı, Jean-Paul Sartre; ilk olarak Robert Crumb'ın *Hup* #3 adlı kitabında yer almıştır (Last Gasp Comics, 1989). © Robert Crumb, 1989. Agence Littéraire Lora Fountain & Associates'in izniyle yayımlanmıştır.

Caniko, Colette; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Molly Crabapple, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Cesur Yeni Dünya, Aldous Huxley; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Carly Elizabeth Schmitt, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Çarpışma, J. G. Ballard; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Onsmith, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Çıplak Şölen, William S. Burroughs; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Emelie Östergren, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

"Çorak Ülke", T. S. Eliot; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Chandra Free, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

"Dansçı", Gabriela Mistral; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Andrea Arroyo, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Deli, Halil Cibran; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Matt Wiegle, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

"Deniz Zambağı", H. D.; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Bishakh Som, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Dışa Yolculuk, Virginia Woolf; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Caroline Picard, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

"Dondurma İmparatoru", Wallace Stevens; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Anthony Ventura, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Dönüşüm, Franz Kafka; ilk olarak *Raw* Vol. 2 #2'de yer almıştır. © R. Sikoryak, 1990. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Dört Beatnik; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Tara Seibel, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

"Dulce et Decorum Est", Wilfred Owen; Classical Comics UK için hazırlanmıştır. © Jason Cobley ve John Blake, 2013. Yayıncının izniyle yayımlanmıştır.

"Eğer", Rudyard Kipling; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Frank M. Hansen, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Einstein'in Düşleri, Alan Lightman; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Rey Ortega, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

"Eller" (*Winesburg, Ohio*'dan), Sherwood Anderson; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Ted Rall, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Foucault Sarkacı, Umberto Eco; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Julia Gfrörer, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

"Garip Meyve" ("Acı Meyve"), Lewis Allan; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © John Linton Roberson, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Gazap Üzümleri, John Steinbeck; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Liesbeth De Stercke, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Genç Bir Şaire Mektuplar, Rainer Maria Rilke; ilk olarak Wonders in the Dark adlı web sitesinde [wondersinthedark.com] yer almış ve bu cilde özel olarak üzerinde yeniden çalışılmıştır. © James Uhler, 2010, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Godot'yu Beklerken, Samuel Beckett; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Gustavo Rinaldi, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Guguk Kuşu, Ken Kesey; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Patrick Murphy, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

"Hamster'ın Sesi", Thomas Pynchon; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Brendan Leach, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Hayvan Çiftliği, George Orwell; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Laura Plansker, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

"İkinci Geliş", W. B. Yeats; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Anthony Ventura, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

"J. Alfred Prufrock'un Aşk Şarkısı", T. S. Eliot; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Anthony Ventura, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

John Barleycorn, Jack London; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © John Pierard, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Kanlı Boylam, Cormac McCarthy; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Dame Darcy, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Kara Geyik Anlatıyor, Kara Geyik ve John G. Neihardt; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Molly Kiely, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Karanlığın Yüreği, Joseph Conrad; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Matt Kish, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Karpuz Şekerinde, Richard Brautigan; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Juliacks, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Kemiklerin Hayali, W. B. Yeats; ilk olarak *Bookforum*'da yer almıştır. (Haziran/Temmuz/Ağustos, 2009). © Lauren Weinstein, 2009. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

"Küçük Bir Şehir Aldım", Donald Barthelme; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Andrice Arp, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Lady Chatterley'nin Sevgilisi, D. H. Lawrence; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Lisa Brown, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Lisede Kan ve Cesaret, Kathy Acker; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Molly Kiely, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Lolita, Vladimir Nabokov; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Sally Madden, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Malta Şahini, Dashiell Hammett; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © T. Edward Bak, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Masumiyet Çağı, Edith Wharton; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © C. Frakes, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Muhteşem Gatsby, F. Scott Fitzgerald; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Tara Seibel, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Muhteşem Oz Büyücüsü, L. Frank Baum; ilk olarak Graham Rawle'un *The Wizard of Oz* adlı kitabında yer almıştır (Counterpoint; Una Gft edition, 2008). © Graham Rawle, 2008. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

"Nehirlerden Bahsediyor Zenci", Langston Hughes; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Jenny Tondera, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

"Ormanın Kıyısında Şarkı Söyleyen Kadın" ve "Tövbekar", Edna St. Vincent Millay; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Joy Kolitsky, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

"Parkın Göbeğinde", Flannery O'Connor; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Jeremy Eaton, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Poker!, Zora Neale Hurston; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Milton Knight, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

"Reginald", Saki; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Sonia Leong, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

"Renk Meselesi", Ernest Hemingway; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Dan Duncan, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Rüyaların Yorumu, Sigmund Freud; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Tara Seibel, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Ses ve Öfke, William Faulkner; ilk olarak bu ciltte yer almı
© Robert Goodin, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmı

Sırça Fanus, Sylvia Plath; ilk olarak bu ciltte yer almıştır.
© Ellen Lindner, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır

Siddhartha, Hermann Hesse; ilk olarak bu ciltte yer almış
© J. Ben Moss, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır

Sineklerin Tanrısı, William Golding; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Trevor Alixopulos, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

"Tepe", William Faulkner; ilk olarak bu ciltte yer almıştır.
© Kate Glasheen, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmı

"Tırpancılar", D. H. Lawrence; ilk olarak bu ciltte yer almış
© Bishakh Som, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır

"Topaç" ve "Vazgeç!", Franz Kafka; ilk olarak Peter Kuper'
Give It Up! And Other Short Stories adlı kitabında yer almıştır (NBM Publishing, 1995). Çalışmalar bu cilde ö
olarak sanatçı tarafından renklendirilmiştir. © Peter Ku
Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Tükenmeyen Nükte, David Foster Wallace; ilk olarak bu ci
yer almıştır. © Benjamin Birdie, 2013. Sanatçının izniy
yayımlanmıştır.

Ulysses, James Joyce; ilk olarak *Ulysses "Seen"*de yer alm
[ulyssesseen.com]. © Robert Berry ve Josh Levitas, 20
Sanatçıların izniyle yayımlanmıştır.

Ulysses, James Joyce; ilk olarak David Lasky'nin *Minit Cla
Presents: Joyce's Ulysses*'inde yer almıştır. © David La
2012. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Uyanış, Kate Chopin; ilk olarak bu ciltte yer almıştır.
© Rebecca Migdal, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanm

Üç Öykü, Jorge Luis Borges; ilk olarak bu ciltte yer almıştır
© Kathryn Siveyer, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanm

Üstat ile Margarita, Mihail Bulgakov; ilk olarak Andrzej Klimowski ve Danusia Schejbal'ın *The Master and Margarita* adlı kitabında yer almıştır (SelfMadeHero, 2008). © SelfMadeHero, Andrzej Klimowski ve Danusi Schejbal, 2008. Yayıncının izniyle yayımlanmıştır.

Vahşi Yürek, Barry Gifford; ilk olarak bu ciltte yer almıştır.
© Rick Trembles, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmış

Yabancı, Albert Camus; ilk olarak Juan Carlos Kreimer ve A
Aron'un *El extranjero* adlı kitabında yer almıştır (Edicio
de la Flor, 2011). © Ediciones de la Flor, Juan Carlos Kreimer ve Julián Aron, 2011. Sanatçıların ve Éditions Gallimard'in izniyle yayımlanmıştır.

"Yağmur", W. Somerset Maugham; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Lance Tooks, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

"Yeni Hızlandırıcı", H. G. Wells; ilk olarak bu ciltte yer alm
© Cole Johnson, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmış

Yerçekiminin Gökkuşağı, Thomas Pynchon; ilk olarak Zak Smith'in *Pictures Showing What Happens on Each Pag Thomas Pynchon's Novel Gravity's Rainbow* adlı kitab
yer almıştır (Tin House Books, 2006). © Zak Smith, 20
Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

"Yılda 1000 Dolara Paris'te Yaşamak", Ernest Hemingway
ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Steve Rolston, 2013.
Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Yolda, Jack Kerouac; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © Yej
2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Yüzyıllık Yalnızlık, Gabriel García Márquez; ilk olarak bu ciltte yer almıştır. © YienYip, 2013. Sanatçının izniyle yayımlanmıştır.

Zemberek Kuşu'nun Güncesi, Haruki Murakami; ilk olarak ciltte yer almıştır. © Rey Ortega, 2013. Sanatçının izni
yayımlanmıştır.

3. CİLT – İNDEKS

ESER ADI

Aç Yol 527
Algının Kapıları 413
Altın Kollu Adam 390
Ana 66
"Araby" 89
"Aşk Konuştuğumuzda Ne Konuşuruz" 501
Bin Dokuz Yüz Seksen Dört 387
Bozkırkurdu 297
Brooklyn'e Son Çıkış 449
Bulantı 344
Caniko 163
Cesur Yeni Dünya 324
Çarpışma 422
Çıplak Şölen 436
"Çorak Ülke" 277
"Dansçı" 406
Deli 145
"Deniz Zambağı" 134
Dışa Yolculuk 111
"Dondurma İmparatoru" 259
Dönüşüm 108
Dört Beatnik 429
"Dulce et Decorum Est" 173
"Eğer" 74
Einstein'ın Düşleri 532
"Eller" 151
Foucault Sarkacı 517
"Garip Meyve" ("Acı Meyve") 340
Gazap Üzümleri 355
Genç Bir Şaire Mektuplar 308
Godot'yu Beklerken 404
Guguk Kuşu 443
Günlükler (Anaïs Nin) 456
"Hamster'ın Sesi" 398
Hayvan Çiftliği 372
"İkinci Geliş" 181
"J. Alfred Prufrock'un Aşk Şarkısı" 122
John Barleycorn 80
Kanlı Boylam 512
Kara Geyik Anlatıyor 336
Karanlığın Yüreği 2
Karpuz Şekerinde 481
Kemiklerin Hayali 160
"Küçük Bir Şehir Aldım" 499
Lady Chatterley'nin Sevgilisi 302
Lisede Kan ve Cesaret 504
Lolita 418
Malta Şahini 321
Masumiyet Çağı 166
Muhteşem Gatsby 286
Muhteşem Oz Büyücüsü 32
"Nehirlerden Bahsediyor Zenci" 206
"Ormanın Kıyısında Şarkı Söyleyen Kadın" 184
"Parkın Göbeğinde" 376
Poker! 327
"Reginald" 54
"Renk Meselesi" 138
Rüyaların Yorumu 26
Ses ve Öfke 305
Sırça Fanus 447
Siddhartha 272
Sineklerin Tanrısı 408
"Tepe" 262
"Tırpancılar" 127
"Topaç" 196
"Tövbekar" 184
Tükenmeyen Nükte 539
Ulysses [Robert Berry ve Josh Levitas] 226
Ulysses [David Lasky] 242
Üç Öykü (Jorge Luis Borges) 363
Üstat ile Margarita 467
Uyanış 13
Vahşi Yürek 522
"Vazgeç!" 196
Yabancı 367
"Yağmur" 211
"Yeni Hızlandırıcı" 43
Yerçekiminin Gökkuşağı 484
"Yılda 1000 Dolara Paris'te Yaşamak" 250
Yolda 434
Yüzyıllık Yalnızlık 478
Zemberek Kuşu'nun Güncesi 537Acker, Kathy 504

YAZAR / ŞAİR

Acker, Kathy • *Lisede Kan ve Cesaret* 504
Algren, Nelson • *Altın Kollu Adam* 390
Allan, Lewis • "Garip Meyve" ("Acı Meyve") 340
Anderson, Sherwood • "Eller" (*Winesburg, Ohio*'dan)151
Ballard, J. G. • *Çarpışma* 492
Barthelme, Donald • "Küçük Bir Şehir Aldım" 499
Baum, L. Frank • *Muhteşem Oz Büyücüsü* 32
Beckett, Samuel • *Godot'yu Beklerken* 404
Borges, Jorge Luis • Üç Öykü 363
Brautigan, Richard • *Karpuz Şekerinde* 481
Bulgakov, Mihail • *Üstat ile Margarita* 467
Burroughs, William S. • *Çıplak Şölen* 436
Camus, Albert • *Yabancı* 367
Carver, Raymond • "Aşk Konuştuğumuzda Ne Konuşuruz" 501
Chopin, Kate • *Uyanış* 13
Cibran, Halil • *Deli* 145
Colette • *Caniko* 163
Conrad, Joseph • *Karanlığın Yüreği* 2
Eco, Umberto • *Foucault Sarkacı* 517
Eliot, T. S. • "Çorak Ülke" 277 • "J. Alfred Prufrock'un Aşk Şarkısı" 122
Faulkner, William • *Ses ve Öfke* 305 • "Tepe" 262
Fitzgerald, F. Scott • *Muhteşem Gatsby* 286
Freud, Sigmund • *Rüyaların Yorumu* 26
García Márquez, Gabriel • *Yüzyıllık Yalnızlık* 478
Gifford, Barry • *Vahşi Yürek* 522
Golding, William • *Sineklerin Tanrısı* 408
Gorki, Maksim • *Ana* 66
H. D. • "Deniz Zambağı" 134
Hammett, Dashiell • *Malta Şahini* 321
Hemingway, Ernest • "Renk Meselesi" 138 • "Yılda 1000 Dolara Paris'te Yaşamak" 250
Hesse, Hermann • *Bozkırkurdu* 297 • *Siddhartha* 272
Hughes, Langston • "Nehirlerden Bahsediyor Zenci" 206
Hurston, Zora Neale • *Poker!* 327
Huxley, Aldous • *Algının Kapıları* 414 • *Cesur Yeni Dünya* 325
Joyce, James • "Araby" 89 • *Ulysses* [Robert Berry ve Josh Levitas] 226 • *Ulysses* [David Lasky] 242
Kafka, Franz • *Dönüşüm* 108 • "Topaç" ve "Vazgeç!" 196
Kara Geyik • *Kara Geyik Anlatıyor* 336
Kerouac, Jack • *Yolda* 434
Kesey, Ken • *Guguk Kuşu* 443
Kipling, Rudyard • "Eğer" 74
Lawrence, D. H. • "Tırpancılar" 127 • *Lady Chatterley'nin Sevgilisi* 302
Lightman, Alan • *Einstein'ın Düşleri* 532
London, Jack • *John Barleycorn* 80
Maugham, W. Somerset • "Yağmur" 211
McCarthy, Cormac • *Kanlı Boylam* 512
Millay, Edna St. Vincent • "Tövbekar" ve "Ormanın Kıyısında Şarkı Söyleyen Kadın" 184
Mistral, Gabriela • "Dansçı" 406
Murakami, Haruki • *Zemberek Kuşu'nun Güncesi* 537
Nabokov, Vladimir • *Lolita* 418
Neihardt, John G. • *Kara Geyik Anlatıyor* 336
Nin, Anaïs • Günlükler 456
O'Connor, Flannery • "Parkın Göbeğinde" 376
Okri, Ben • *Aç Yol* 527
Orwell, George • *Bin Dokuz Yüz Seksen Dört* 387 • *Hayvan Çiftliği* 372
Owen, Wilfred • "Dulce et Decorum Est" 173
Plath, Sylvia • *Sırça Fanus* 447
Pynchon, Thomas • "Hamster'ın Sesi" 398 • *Yerçekiminin Gökkuşağı* 484
Rilke, Rainer Maria • *Genç Bir Şaire Mektuplar* 308
Saki • "Reginald" 54
Sartre, Jean-Paul • *Bulantı* 344
Selby, Hubert, Jr. • *Brooklyn'e Son Çıkış* 449
Steinbeck, John • *Gazap Üzümleri* 355
Stevens, Wallace • "Dondurma İmparatoru" 259
Wallace, David Foster • *Tükenmeyen Nükte* 539
Wells, H. G. • "Yeni Hızlandırıcı" 43
Wharton, Edith • *Masumiyet Çağı* 166
Woolf, Virginia • *Dışa Yolculuk* 111
Yeats, W. B. • "İkinci Geliş" 181 • *Kemiklerin Hayali* 160

RESİMLEYEN / UYARLAYAN

Alixopulos, Trevor • *Sineklerin Tanrısı* 408
Aron, Julián • *Yabancı* 367
Arp, Andrice • "Küçük Bir Şehir Aldım" 499
Arroyo, Andrea • "Dansçı" 406
Bak, T. Edward • *Malta Şahini* 321
Barnes, Lesley • *Bin Dokuz Yüz Seksen Dört* 387
Berry, Robert • *Ulysses* 226
Birdie, Benjamin • *Tükenmeyen Nükte* 539
Blake, John • "Dulce et Decorum Est" 173
Brown, Lisa • *Lady Chatterley'nin Sevgilisi* 302
Cobley, Jason • "Dulce et Decorum Est" 173
Crabapple, Molly • *Caniko* 163
Crumb, Robert • *Bulantı* 344
Dame Darcy • *Kanlı Boylam* 512
De Stercke, Liesbeth • *Gazap Üzümleri* 355
Duncan, Dan • "Renk Meselesi" 138
Eaton, Jeremy • *Altın Kollu Adam* 390 • "Parkın Göbeğinde" 376
Frakes, C. • *Masumiyet Çağı* 166
Free, Chandra • "Çorak Ülke" 277
Gfrörer, Julia • *Foucault Sarkacı* 517
Glasheen, Kate • "Tepe" 262
Goodin, Robert • *Ses ve Öfke* 305
Hansen, Frank • "Eğer" 74
Johnson, Cole • "Yeni Hızlandırıcı" 43
Juliacks • *Brooklyn'e Son Çıkış* 449 • *Karpuz Şekerinde* 481
Kiely, Molly • *Kara Geyik Anlatıyor* 336 • *Lisede Kan ve Cesaret* 504
Kish, Matt • *Karanlığın Yüreği* 2
Klimowski, Andrzej • *Üstat ile Margarita* 467
Knight, Milton • *Poker!* 327
Koch, Aidan • *Aç Yol* 527
Kolitsky, Joy • "Tövbekar" ve "Ormanın Kıyısında Şarkı Söyleyen Kadın" 184
Kreimer, Juan Carlos • *Yabancı* 367
Kuper, Peter • "Topaç" ve "Vazgeç!" 196
Lasky, David • *Ulysses* 242
Leach, Brendan • "Hamster'ın Sesi" 398
Leong, Sonia • "Reginald" 54
Levitas, Josh • *Ulysses* 226
Lindner, Ellen • *Sırça Fanus* 447
Madden, Sally • *Lolita* 418
Mardou • *Günlükler* 456
McMillan, Stephanie • *Ana* 66
Migdal, Rebecca • *Uyanış* 13
Mok, Annie • "Araby" (*Dublinliler*'den) 89 • "Aşk Konuştuğumuzda Ne Konuşuruz" 501
Moss, J. Ben • *Siddhartha* 272
Onsmith • *Çarpışma* 492
Ortega, Rey • *Einstein'ın Düşleri* 532 • *Zemberek Kuşu'nun Güncesi* 537
Östergren, Emelie • *Çıplak Şölen* 436
Picard, Caroline • *Dışa Yolculuk* 14
Pierard, John • *Algının Kapıları* 413 • *Bozkırkurdu* 297 • *John Barleycorn* 80
Plansker, Laura • *Hayvan Çiftliği* 372
PMurphy • *Guguk Kuşu* 443
Rall, Ted • "Eller" (*Winesburg, Ohio*'dan) 151
Rawle, Graham • *Muhteşem Oz Büyücüsü* 32
Reid, Michael • "Dulce et Decorum Est" 173
Rinaldi, Gustavo • *Godot'yu Beklerken* 404
Roberson, John Linton • "Garip Meyve" ("Acı Meyve") 340
Rolston, Steve • "Yılda 1000 Dolara Paris'te Yaşamak" 250
Schejbal, Danusia • *Üstat ile Margarita* 467
Schmitt, Carly • *Cesur Yeni Dünya* 325
Seibel, Tara • Dört Beatnik 429 • *Muhteşem Gatsby* 286 • *Rüyaların Yorumu* 26
Sikoryak, R. • *Dönüşüm* 108
Simon, Dan • *Yabancı* 367
Siveyer, Kathryn • *Üç Öykü* 363
Smith, Zak • *Yerçekiminin Gökkuşağı* 484
Som, Bishakh • "Deniz Zambağı" 134 • "Tırpancılar"
Tondera, Jenny • "Nehirlerden Bahsediyor Zenci" 20
Tooks, Lance • "Yağmur" 211
Trembles, Rick • *Vahşi Yürek* 522
Uhler, James • *Genç Bir Şaire Mektuplar* 308
Ventura, Anthony • "Dondurma İmparatoru" 259 • "İkinci Geliş" 181 • "J. Alfred Prufrock'un Aşk Şarkısı" 122
Weinstein, Lauren • *Kemiklerin Hayali* 160
Wiegle, Matt • *Deli* 145
Yip, Yien • *Yüzyıllık Yalnızlık* 478
Yun, Yeji • *Yolda* 434

ÜLKE / COĞRAFİ BÖLGE

ABD
Altın Kollu Adam 390 • "Aşk Konuştuğumuzda Ne Konuşuruz" 501 • *Brooklyn'e Son Çıkış* 449 • *Çıplak Şölen* 436 • *Deli* 145 • "Deniz Zambağı" 134 • "Dondurma İmparatoru" 259 • Dört Beatnik 429 • *Einstein'ın Düşleri* 532 • "Eller" 151 • "Garip Meyve" ("Acı Meyve") 340 • *Gazap Üzümleri* 355 • *Guguk Kuşu* 443 • Günlükler (Anaïs Nin) 456 • "Hamster'ın Sesi" 398 • *John Barleycorn* 80 • *Kanlı Boylam* 512 • *Kara Geyik Anlatıyor* 336 • *Karpuz Şekerinde* 481 • "Küçük Bir Şehir Aldım" 499 • *Lisede Kan ve Cesaret* 504 • *Lolita* 418 • *Malta Şahini* 321 • *Masumiyet Çağı* 166 • *Muhteşem Gatsby* 286 • *Muhteşem Oz Büyücüsü* 32 • "Nehirlerden Bahsediyor Zenci" 206 • "Ormanın Kıyısında Şarkı Söyleyen Kadın" 184 • "Parkın Göbeğinde" 376 • *Poker!* 327 • "Renk Meselesi" 138 • *Ses ve Öfke* 305 • *Sırça Fanus* 447 • *Sineklerin Tanrısı* 408 • "Tepe" 262 • "Tövbekar" 184 • *Tükenmeyen Nükte* 539 • *Uyanış* 13 • *Vahşi Yürek* 522 • *Yerçekiminin Gökkuşağı* 484 • "Yılda 1000 Dolara Paris'te Yaşamak" 250 • *Yolda* 434

Almanya
Bozkırkurdu 297 • *Siddhartha* 272

Arjantin
Üç Öykü (Jorge Luis Borges) 363

Avusturya İmparatorluğu
Rüyaların Yorumu 26

Avusturya-Macaristan
Dönüşüm 108 • *Genç Bir Şaire Mektuplar* 308 • "Topaç" 196 • "Vazgeç!" 196

Britanya
Algının Kapıları 413 • *Bin Dokuz Yüz Seksen Dört* 387 • *Cesur Yeni Dünya* 325 • *Çarpışma* 492 • "Çorak Ülke" 277 • *Dışa Yolculuk* 111 • "Dulce et Decorum Est" 173 • "Eğer" 74 • *Hayvan Çiftliği* 372 • "J. Alfred Prufrock'un Aşk Şarkısı" 122 • *Karanlığın Yüreği* 2 • *Lady Chatterley'nin Sevgilisi* 302 • "Reginald" 54 • "Tırpancılar" 127 • "Yağmur" 211 • "Yeni Hızlandırıcı" 42

Fransa
Bulantı 344 • *Caniko* 163 • *Godot'yu Beklerken* 404 • Günlükler (Anaïs Nin) 456 • *Yabancı* 367

İrlanda
"Araby" 89 • *Godot'yu Beklerken* 404 • "İkinci Geliş 181 • *Kemiklerin Hayali* 160 • *Ulysses* [Robert Berry Josh Levitas] 226 • *Ulysses* [David Lasky] 242

İtalya
Foucault Sarkacı 517

Japonya
Zemberek Kuşu'nun Güncesi 537

Kolombiya
Yüzyıllık Yalnızlık 478

Lübnan
Deli 145

Nijerya
Aç Yol 527

Rusya ve Sovyetler Birliği
Ana 66 • *Lolita* 418 • *Üstat ile Margarita* 467

Şili
"Dansçı" 406

Fotoğraf: Ross Smith

RUSS KICK, *You Are Being Lied To* (Kandırılıyorsunuz) ve *Everything You Know is Wrong* (Bildiğiniz Her Şey Yanlış) gibi çoksatan antolojilerin editörüdür. *The New York Times* ondan "bilgi arkeoloğu", *Details* dergisi "Rönesans adamı", *Utne Reader* ise "Dünyanızı Değiştiren 50 Öngörülü İnsan"dan biri diye bahseder. Kick, Nashville ve Tucson'da yaşamaktadır.

Kolektif Kitap olarak *Grafik Kanon*'un yurtdışı baskısını gördüğümüz anda bu üç ciltlik büyük projenin Türkiyeli okurlara kazandırılması gerektiği hemen anladık. Dünyanın dört köşesinden tanıyageldiğimiz ve daha önce hakkında hiç bilgimiz olmayan edebiyat eserlerinin görsellikle birleşin nasıl da ayrı bir haz verdiği ortadaydı. Çizgi roman severlerin dünyanın önemli illüstratörlerinin işlerini bir arada bulacağı, edebiyat severlerin i klasik metinlerin çizgilerle buluşmasından mest olacağı ve belki de şimdiye dek fazla haşır neşir olmadıkları çizgi romanlara ilgilerinin artacağı b yaratımdı bu. Türkçe yayın haklarını aldıktan sonra önümüzde uzun ve zor bir dönem olduğunun gayet farkındaydık. Hemen çevirmenlerle görüşmele başladık, çeviriler geldikçe kitabın aslına sadık Türkçe grafik uyarlamasına yönelik uzun toplantılar yaptık. Redaksiyon, son okuma, metinlerin gra yerleştirmeleriyle geçen zorlu bir dönemi tamamladık. Bu süreçte emeği geçen çevirmenlere, grafik uyarlamaları yapanlara ve editörlere sons teşekkürlerimizi sunuyoruz. Umarız siz okurlarımız da ortaya çıkan işten memnun kalırsınız. Herkese keyifli okumalar...

Gılgamış Destanı'ndan
Shakespeare ve
Tehlikeli İlişkiler'e

1.

"Kubilay Han"dan
Brontë Kardeşler ve
Dorian Gray'in Portresi'ne

2.

Karanlığın Yüreği'nden
Hemingway ve
Tükenmeyen Nükte'ye

3.

GRAFİK KANON

DÜNYANIN EN ÖNEMLİ
EDEBİYAT ESERLERİNİN
3
ÇİZGİLERLE BULUŞMASI

EFSANEVİ GRAFİK SANATÇILARI ve İLLÜSTRATÖRLER ile DÜNYA EDEBİYATININ ÖNE ÇIKAN ESERLERİ BİR ARADA!

Okurlara hem görsel hem de edebi bir şölen vadeden, görkemli ve eşi benzeri olmayan ***üç ciltlik*** *Grafik Kanon*'da dünyanın öne çıkan ***190 edebiyat eseri 130'dan fazla sanatçı*** tarafından yorumlanıyor.

Russ Kick editörlüğündeki *Grafik Kanon*'un **1.** Cilt'i *Gılgamış Destanı*'ndan Shakespeare ve *Tehlikeli İlişkiler*'e, **2.** Cilt'i ise "Kubilay Han"dan Brontë Kardeşler ve *Dorian Gray'in Portresi*'ne kadar uzanıyor.

"Hem edebiyat severlerin hem de çizgi roman hayranlarının mutlaka edinmesi gereken bir antoloji."
The Rumpus

KARANLIĞIN YÜREĞİ MATT KISH
UYANIŞ REBECCA MIGDAL
RÜYALARIN YORUMU TARA SEIBEL
MUHTEŞEM OZ BÜYÜCÜSÜ GRAHAM RAWLE
"YENİ HIZLANDIRICI" COLE JOHNSON
"REGINALD" SONIA LEONG
ANA STEPHANIE MCMILLAN
"EĞER" FRANK HANSEN
JOHN BARLEYCORN JOHN PIERARD
"ARABY" (DUBLİNLİLER'DEN) ANNIE MOK
DÖNÜŞÜM R. SIKORYA
DIŞA YOLCULUK CAROLINE PICARD
"J. ALFRED PRUFROCK'UN AŞK ŞARKISI" ANTHONY VENTURA
"TIRPANCILAR" BISHAKH SOM
"DENİZ ZAMBAĞI" BISHAKH SOM
"RENK MESELESİ" DAN DUNCAN
DELİ MATT WIEGLE
"ELLER" (WINESBURG, OHIO'DAN) TED RALL
KEMİKLERİN HAYALİ LAUREN WEINSTEIN
CANİKO MOLLY CRABAPPLE
MASUMİYET ÇAĞI C. FRAKES
"DULCE ET DECORUM EST" JASON COBLEY, JOHN BLAKE VE MICHAEL REID
"İKİNCİ GELİŞ" ANTHONY VENTURA
"TÖVBEKAR" ve "ORMANIN KIYISINDA ŞARKI SÖYLEYEN KADIN" JOY KOLITSKY
"TOPAÇ" ve "VAZGEÇ!" PETER KUPER
"NEHİRLERDEN BAHSEDİYOR ZENCİ" JENNY TONDERA
"YAĞMUR" LANCE TOOKS
ULYSSES ROBERT BERRY VE JOSH LEVITAS
ULYSSES DAVID LASKY
"YILDA 1000 DOLARA PARİS'TE YAŞAMAK" STEVE ROLSTON
"DONDURMA İMPARATORU" ANTHONY VENTURA
"TEPE" KATE GLASHEEN
SIDDHARTHA J. BEN MOSS
"ÇORAK ÜLKE" CHANDRA FREE
MUHTEŞEM GATSBY TARA SEIBEL
BOZKIRKURDU JOHN PIERARD
LADY CHATTERLEY'NİN SEVGİLİSİ LISA BROWN
SES VE ÖFKE ROBERT GOODIN
GENÇ BİR ŞAİRE MEKTUPLAR JAMES UHLER
MALTA ŞAHİNİ T. EDWARD BAK
CESUR YENİ DÜNYA CARLY SCHMITT
POKER! MILTON KNIGHT
KARA GEYİK ANLATIYOR MOLLY KIELY
"GARİP MEYVE" (NAMIDİĞER "ACI MEYVE") JOHN LINTON ROBERSON
BULANTI ROBERT CRUMB
GAZAP ÜZÜMLERİ LIESBETH DE STERCKE
ÜÇ ÖYKÜ KATHRYN SIVEYER
YABANCI JUAN CARLOS KREIMER VE JULIÁN ARON
HAYVAN ÇİFTLİĞİ LAURA PLANSKER
"PARKIN GÖBEĞİNDE" JEREMY EATON
BİN DOKUZ YÜZ SEKSEN DÖRT LESLEY BARNES
ALTIN KOLLU ADAM JEREMY EATON
"HAMSTER'IN SESİ" BRENDAN LEA
GODOT'YU BEKLERKEN GUSTAVO RINALDI
"DANSÇI" ANDREA ARROYO
SİNEKLERİN TANRISI TREVOR ALIXOPULOS
ALGININ KAPILARI JOHN PIERARD
LOLITA SALLY MADDEN
DÖRT BEATNİK TARA SEIBEL
YOLDA YEZI YUN
ÇIPLAK ŞÖLEN EMELIE ÖSTERGREN
GUGUK KUŞU PMURPHY
SIRÇA FANUS ELLEN LINDNER
BROOKLYN'E SON ÇIKIŞ JULIACKS
GÜNLÜKLER MARDOU
ÜSTAT İLE MARGARITA ANDRZEJ KLIMOWSKI VE DANUSIA SCHEJBAL
YÜZYILLIK YALNIZLIK YIEN YIP
KARPUZ ŞEKERİNDE JULIACKS
YERÇEKİMİNİN GÖKKUŞAĞI ZAK SMITH
ÇARPIŞMA ONSMITH
"KÜÇÜK BİR ŞEHİR ALDIM" ANDRICE ARP
"AŞK KONUŞTUĞUMUZDA NE KONUŞURUZ" ANNIE MOK
LİSEDE KAN VE CESARET MOLLY KIELY
KANLI BOYLAM DAME DARCY
FOUCAULT SARKACI JULIA GFRÖRER
VAHŞİ YÜREK RICK TREMBLES
AÇ YOL AIDAN KOCH
EINSTEIN'IN DÜŞLERİ REY ORTEGA
ZEMBEREK KUŞU'NUN GÜNCESİ REY ORTEGA

kolektif kitap

ISBN:978- 605-5029-01-2